Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára
Félévre 8 korona.

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára
Negyedévre 4 korona.

VII. évfolyam | 1901 február 24. | 9. szám

POGÁNYOK

REGÉNY

Irta HERCZEG FERENC Folytatás

— Úgylátszik, ez a dal erős a vendégünk szívének, — mondta a főasszony némi gúnynyal. — Ekese, tudsz te valami szívesebbet is Thonuzóbáról!

A regős egy harcias ütemü besenyő dalba kezdett. Szép, férfias hangja volt és miközben énekelt, a savószínü szeme fölvillant, a rút arca pedig szinte megszépült. A csavargó művészszé nemesedett.

Magyarul ilyenformán hangzanék az éneke:

1 Hogyha szól a Thonuzóba
Kürtje, kiki üljön lóra;
Üvöltsön a nyílhullásba
Besnyő hadak kiáltása:
Huj, Thonuzóba!

2 Nyest subája, vas ümögje,
Karvalyszárnyas a süvögje,
Aranyfoku a baltája,
Tiszta ezüst a szakálla —
Huj, Thonuzóba!

3 Sátra körül őrtüzektül
Csillagos az égbolt alja,
Ahány kopjás elportyázgat
Künn a pusztán, őt uralja.
Huj, Thonuzóba!

4 Haragjától szikrát hánya
Földúlt házak gerendája,
Áldomásán a kupája
Leölt vitéz koponyája . . .
Huj, Thonuzóba!

Seruzád bort töltött Ekesének.

— Hörpints egyet, igric, aztán fujjad azt, hogy: Visszajön még Alpár vezér!

Ez volt a besenyő fiatalság kedves dala. Talán maguk se hitték, hogy az ifju vezér legendás alakja valaha még testet öltsön, de azért mégis énekelték, vallásos rajongással ismételgették: Visszajön még Alpár vezér! Akkor aztán vége lesz minden bajuknak, bánatuknak. A besenyő megint az lesz, aki régen volt: szabad és harcban legyőzhetetlen.

— Fujjad, Ekese!

Ekese azonban maga mellé tette a kobozát és vakmerően mondta!

— Azt nem fujom többet.

A jelenlevők meglepetten néztek össze, Seruzád szeme fölött pedig egy redő jelent meg.

— Szólítsátok be az ostoros gazdát.

Ekese ekkor fölemelkedett a helyéről és így szólt:

— Nem félek tőled, Seruzád, ha szolga vagyok is, szolgáló vagy te magad is, mert visszajött már Alpár vezér!

Így szólt, aztán izibe térdre vetette magát Márton kanonok előtt és annak lába elé tette a hegedűjét.

A sátorban ülők kővé meredten nézték a kanonokot . . . A szerdár volt az első, aki megmozdult. Rettenetes fölindulás vett erőt az öregen. A foga vacogott és a nagy szakálla reszketett... Kirántotta hüvelyéből a kardját, térdre borult és odatette a mezítelen pengét Márton elé és a hangos zokogástól fuldokolva mondta:

— Hajh, uram, Alpár vezérem, vágasd le mindnyájunk hitvány fejét, hogy nem ösmertünk meg tüstént...

Most már valamennyien, akik egykoron fegyvertársai és jobbágyai voltak Thonuzóbának, a vendég arcán megösmerték a nagy vezér kedves vonásait. Enynyire csak a fiatal párduc hasonlíthat apjára.

Fölzendültek mind, szinte eszüket vesztve a meglepetéstől, az örömtől. Forró besenyő vérük tombolt az ereikben. Megrohanták, körülvették, leborultak előtte, a ruháját csókolgatták, a kezét simogatták. Közbe zokogtak és kiáltoztak:

— Alpár urunk! Ifju vezérünk! Hát mégis megjöttél! Oh, hogy vártunk! Hogy vártunk!

Többen kirohantak a sátorból és mezítelen kardjukkal hadonázva, örjöngők módjára futottak a tábor felé.

A szerdár pedig levette a sátor falán függő szent kürtöt, mely Thonuzóba temetésén szólt utoljára és bivaly-tüdejének minden erejével megfújta.

Haragos búgásával fölverve az erdő visszhangját,

László Fülöp: Vázlat

megszólalt a Thonuzóba riadója. A háromszor megismételt rigórikoltás.

A déli hőségben pihenő sátorváros ébredezni kezdett. A sikságról távoli morajlás hallatszott, mely félelmetes gyorsasággal növekedett és közeledett. Emberek száguldoztak a domb felé, egymásnak rikoltozva és karjukkal hadonázva. Majd egész süvöltő rajok közeledtek, mint a viharkergette sirályok. Végül az emberek dörgő tengere ostromolta a domb partját . . . És az ezrek kiáltása egy hanggá tömörült: Alpár!

Ime, egy ige testet öltött és az emberek szemében a rajongás tüze égett. Ott térdepeltek, széles csoportokban a domb lejtőjén, Márton felé nyujtogatva a kezöket. És még egyre érkeztek a táborból. Az asszonyok a gyermekeiket hozták, majd öregeket és félig mezitelen, elaszott férfiakat hurcoltak elő, kik a sátruk mélyén évek óta senyvedtek nyilütötte gonosz sebükben. A puszta felől, lobogó sörényü paripákon, félelmes külsejü lovascsapatok vágtattak elő.

Ő pedig, kit ünnepi zúgással zajlott körül a szeretet orkánja, némán és szomoruan állott a domb tetején és töredelmesen imádkozott:

— Jézus uram, távoztasd el tőlem ezt a poharat!

III.

Omodé, akinek becsülete egyszerre úgy széttespedt a táborban, mint szalonnabőr a parázson, egész délután a sátorvárosban kalandozott. Olyan jól érezte magát a fegyverzörgés és lónyerítés közepett, hogy örömében kurjongatni szeretett volna, mint a boros ember.

Valahol elcsípte Ekesét.

— A tizenkét pénzemet! — kiáltotta.

A regös egy arany bizantinust vett ki a kebléből és azt megcsillogtatta a napfényben.

— Add vissza, ami kijár belőle, — mondta kevély nyugalommal.

A ritka látványosság elkápráztatta Omodé szemét és némileg meg is hatotta. Önkéntelenül is bizonyos tiszteletet kellett éreznie az aranypénz tulajdonosa iránt.

László Fülöp: Arckép

A deák külseje különben is előnyösen megváltozott. A kopott zekéje helyett szép csikóbőr-ködmönt viselt. A csikó fényes szőrét kivül hordta a ködmönén, a gallérján pedig rajta volt a selymes sörény, mely kackiásan verdeste a hátát. Ez volt akkoriban a nyalka besenyő legények legkedvesebb viselete.

Mivel Ekese nem akarta a csikótartozását csődörrel fizetni, tehát együtt elmentek egy gazdag ember hirében álló besenyőhöz, hogy fölváltanák vele a bizantinust.

A besenyő azonban csak birkabőrökre tudta volna fölváltani az aranyat s így a két jóbarát egyelőre elhalasztotta a pénzkérdés elintézését és elfogadta a gazda meghívását, aki túzokhússal és sebesi borral vendégelte meg őket. Rajtuk kivül még többen voltak a sátor alatt, köztük egy feketegunyás sovány ember is, aki szomoru arccal és némán ült a tűzhely mellett és látható undorral utasította vissza a húst, amivel megkinálták.

A besenyő felesége keresztyén bolgárasszony volt és a gazda maga is hajlott az új vallásho z.

A hivők és a denevérhitüek jelenléte, kik bizonyos tisztelettel adóztak Omodé köntösének, fölébresztette az öreg lelkében a hiúság alvó ördögét. Elhatározta, hogy egyszer ő is prédikálni fog, miként a tudós papok, kik tekintélyre tettek szert a megyében.

Miután sötét töprengésbe merülten elköltötte a lakomát, nagyot húzott az ivókürtből és megköszörülvén a torkát, az asszonyok nagy lelki épülésére szónokolni kezdett.

Egy ismeretlen egyházatya ama mondásából indult ki, hogy: „Ne legyetek hasonlatosak az ebekhez, amelyek megtépik gyönge társukat, hanem legyetek hasonlatosak a disznókhoz, amelyek összeröffennek a közös ellenség közeledtére.“ A szónoklata folyamán különös nevü szentek viselt dolgaival példálózgatott, közbe pedig olyan latin idézeteket mondott, amelyektől az ékesnyelvü Jeromos bizonyára megfordult volna betlehemi sírjában.

A feketeruhás ember, aki az imént nem akart húst

enni, növekedő izgatottsággal hallgatta Omodét, egyszerre aztán elöntötte az epe és dühösen a szavába vágott.

Omodé az találta mondani, hogy Isten az embert a saját képmására teremtette . . .

— Hazudsz, gazkópé! Hazudsz! — rikoltotta az idegen, szikrázó szemmel.

Omodé meglepetten nézte végig a haragos embert.

— Hát nem Isten teremtette az embert?

— Hazudsz, hazudsz! Gyalázat, amit beszélsz, istenkáromlás! Vondd vissza! Vondd vissza!

A gazda, akit láthatólag érdekelt a tudós vita, most közbe szólt.

— Ha nem az Isten, hát ki teremtette az embert?

— Igen, ki teremtette? — kérdezte Omodé.

— A sátán, te kópé, a sátán, te csuhában járó róka! Ő nemzé Évával Kaint és Kaloménát, az átkozott Kain pedig megöli az ember fiát és benépesíté a világot a sátán unokáival. Te is azok közül való vagy, gaz kópé! Vedd szemügyre tenmagadat, sátánfajzat! Potrohos iszákja vagy a falánkságnak; borvirágos edénye a részegeskedésnek; duzzadó tömlője a hazugságnak; örökké buggyanó forrása minden alattomosságnak, bűnnek és förtelemnek . . . Téged teremtett volna az Isten a saját képére? Ő, aki a legszebb, a legtökéletesebb, a legtisztább, ő ilyen szörnyszülöttel mocskolta volna be a világot? Vondd vissza, gaz kópé, vezekelj és sirasd meg rút eretnekségedet!

Omodé meghökkent a kegyetlen szavak hallatára. Emlékezett ugyan Fülöp atyának egy olyanféle kijelentésére, hogy minden ember bűnben fogamzott, de azt nem tudta eddig, hogy az emberiség egyenesen a poklok uráig vezetheti vissza a családfáját. Mivel a dolog azonban nem látszott egészen lehetetlennek, óvatos visszavonulásra gondolt.

— Ha bűnben születtem is, azért megtisztultam a keresztség szentségével, — morogta.

A fekete ember szeme diadalmasan csillogott.

— Figyeljetek ide, atyámfiai, — kiáltotta, — hogyan fogom meg a rókát saját vermében!

Mondd meg, kópé, hol kereszteltek meg? És mondd meg azt is, hogy mivel kereszteltek meg?

Omodé kezdett dühbe jönni.

— Ha tudni akarod, hát a marosi templomban kereszteltek meg, két esztendővel ezelőtt — kiáltotta — és jóféle szentelt vizzel kereszteltek!

— Dicsértessék az Úr neve! — kiáltotta a másik — most már megfogtalak, róka és többet nem is szabadulsz. Tudod mi a

László Fülöp: Öreg honvédek

László Fülöp: Vázlat

székesegyház? A gonosz lelkek gyülekező tanyája! És tudod hol lakik az átkozott sátán? Azelőtt a jeruzsálemi templomban lakott, újabban azonban a bizanci székesegyházba költözött. És tudod, hogy ki teremtette a vizet, amivel megkereszteltek? Megint csak a sátán! És te azt hiszed, hogyha szenynyel öntik le a mocskot, akkor megtisztul?

Omodé színte elkékült a méregtől.

— Ha nem szentelt vízzel, hát mivel kereszteltetik az ember? — ordította.

— Megmondom neked, tudatlan pap, okulj belőle. Csak egy érvényes keresztség van, az, melyet János evangéliumának föltevésével eszközölnek, Isten szabad ege alatt, ahol nem röhögnek a templomi ördögök . . .

— Hiszen te mindent másképp tudsz, mint én! Talán tagadod, hogy Jézus Krisztus az Úr jobbján ül?

— Igenis, tagadom! rikácsolta a fekete ember. — Jézus szent teste a levegőben lebeg és ott is marad ítélet napjáig.

— Megfogtalak, te széllel bélelt! — kiáltotta Omodé diadalmasan. — Mert íme, a marosvári templomban le van festve a Jézus, amint az Úristen jobbján ül. A magam szemével láttam és talán Ekese is látta. . .

Folyt. köv.

LÁSZLÓ FÜLÖP

Távol a főváros zsivajától, ahol kevésbbé füstös az ég s ahol a karcsu tornyos palotácskák nem jelentenek bérkaszárnyákat, bájos tanyát ütött egy nagy művész.

Csöndes, nyugodalmas hely ez, ahová alig hatol el a kocsirobogás, idegbontó csörtetése a rohanó világvárosi életnek. Művészembernek való hely ez, ahol csöndesen, föltünés nélkül munkálkodhatik s gondtalanul élhet mindannak, amit finoman érző lelke óhajt.

Baloldali szomszédja a liget sudár taerdeje, amely telente ezernyi fölkiáltójelként mered az égnek, mintha hívná az őserőt, amely új életet fakaszt. Szemben a Parkklub terebélyes fái árnyékolják be Európa legpompásabb klubját, míg mögötte bizarr ellentétül a Sacre-Coeur zárdájának csupasz falai merednek a magasba.

S amint a Stefánia-út felől egyre közelebb érve, kibontakoztak előttem a László-villa várszerü miniatür bástyái, egy kissé elfogódtam . . .

A multakon merengve, visszaidéztem emlékembe egy szép nyarat az Alföld széles rónaságain.

Eszembe jutott egy vidéki kis városka, fatornyával, apró házacskáival, jó népével s mindazzal, amit szeretettel halmoz a vakációzó diákra a magyar kisvárosi élet.

Tíz esztendő pergett le azóta, de élénken emlékezem arra a szenzációra, amelyet a kis vidéki városban egy bozontos haju művésznövendék megjelenése okozott. Szekéren jött, nem járt még akkor vasút azon a tájon, egy közeli városkából, ahová nyaralni hívta egy tehetősebb pajtása a nagyon is szerény viszonyok közt vakációzó ifjút. S a szelídképü fiu nem igen esett a jóbarát terhére. Szorgalmasan dolgozott, napestig pingált s jó ajánlásokkal eljárogatott a közeli városokba is, hogy munkát keressen.

Így állított be ama nyáron a kis városkába s magával hozott két képet is. Jóságos arcu öreg urat ábrázolt az egyik. Első tekintetre föltünt a képen a vonalak biztonsága, a rajz tökéletessége s a természetesség, amely belőle kisugárzott. Ilyen volt a női pendantja is, s a mutatóba hozott képek bizalmat gerjesztettek, de megrendelés alig akadt. És szomoruan csomagolva össze kis holmiját a művészifju, ment jobb vidéket keresni . . .

És talált. A lángész csodás kitartásával küzdött, munkált, fáradozott s íme most itt állok a kis fészek előtt, amelyben egy tüneményes pálya zenitjén álló világhirü művész ütött tanyát, aki felé hódolattal néznek a művészet hires szuverénjei is.

Sanguine rajz
Az Uj Idők számára
rajzolta László Fülöp

A pálma-utcai kastélyon már kivülről meglátszik, hogy művészember lakja. A műterem hatalmas félkörben húzódó üvegablakai elárulják, hogy a ház temploma a művészetnek is. És belépve a László Fülöp kastélyának előcsarnokába, szinte áhítat fogja el az embert s önkéntelenül leemeli a kalapját, mintha egy kápolnába lépett volna. A gótikus ablakok s azok üvegfestményei misztikus félhomályba burkolják az előcsarnokot, amelynek templomszerü fali dekorációja még fokozza ezt a hatást. Csak a műterembe vezető körbe futó lépcső oszlatja szét illuziónkat, de csak addig, amíg föl nem pattan a műterem szárnyas ajtaja s újra igazi szentélybe léphetünk.

De mielőtt ezt megtekintenők, ismerkedjünk meg magával a művésszel, aki lekötelező előzékenységgel fogadja vendégét. Fesztelenül, póz nélkül társalog; a fejedelmi udvarok ragadós etikettjéből nem affektál semmit. Őszintén, meggyőzően, a lelkéből beszél s amit mond, az okos, sokatmondó szemeivel belesugározza annak a lelkébe is, akivel beszél, akit művészi hitvallásáról meg akar győzni.

A szem! Legnagyobb titka László Fülöp művészetének. Olyan átható tekintetet, az ifjuság tüzét, az aggság ködét, a szüziesség hímporát s a nőiesség fényét olyan nagy művészettel ábrázolja László, hogy ez magában is biztosítja minden képének a sikert. Az ő képein csillagokként gyúlnak ki a szemek, drágakövekként ragyognak, lángokként égnek, vagy sugarakat lövelnek. Ezt tanulmányozta ő leginkább. A lélek tükréből olvassa ki mindazt, ami jellegzetest modelljén megörökít.

LÁSZLÓ FÜLÖP: CATARINA

Tanulmány
Az Uj Idők számára
rajzolta László Fülöp

Arckép és fotográfia

Így dolgoztak a régi világ nagy mesterei. S hogy mennyire átérzi ezt László Fülöp, azt képei kifejezésre juttatják. De elmondja ő maga is alább, hogy miként értelmezi a művészetben a természetességet.

Egy nagy úr látogatott el egykor hozzá külföldi műtermébe. Hohenlohe kancellár képéről kezdett beszélni s azt kérdezte a művésztől, hogyan tudta a kancellár szép kék szemeit olyan gondolkozóan és mégis hallgatagon megfesteni.

— Úgy tudtam lefesteni, — válaszolt a művész, — hogy mint mindenkor szükséges az arcképfestésnél, ellestem az arcvonásait társalgás közben. Arcképfestésnél okvetlenül szükséges, hogy a művész a modellel társalogjon. Törekedjék olyat elmondani, ami a modellt érdekli s így iparkodjék az arc természetes kifejezéseit visszaadni.

— És ön fotografáló masinát nem szokott használni? — kérdezte a látogató.

— Sajnálok minden művészt, — felelte László, — aki ennek a kisértésnek nem tud ellentállni. Mert a fotografálás jól kiszámított pillanata, amelyet a modell tud és vár, nagy hátránya a természetességnek. Én, aki minden időmet annak szentelem, hogy rajzolok, a természetességet keresem; így tanultam ezt a régi mesterektől, Velazquez, Van Dyck, Tizian, Reinholz és Rembrandttól, akik nem tudták, hogy mi az a fotografáló masina.

És ez nagy igazság. Különösen nálunk megszívlelendő, ahol a művészet szent hivatása még nem ment át mindenütt a köztudatba. Jellemző példáját hallottam ennek épp László Fülöptől, aki csak oly szellemes causeur, mint amilyen szeretetreméltó házigazda.

— Vagy tizenhárom esztendeje lehet, — így kezdte a művész a kedves kis történetet, — hogy egy nyári vakáción Rákospalotára rándultam. A mintarajztanoda növendéke voltam akkoriban és gyermekstudiumokat kerestem künn a falun a Regélő asszony című képemhez, amely a Műbarátok-díját nyerte el. A plébánián laktam, ahol valóságos búcsujárás volt. Hozták a gyerekeket rakásra, hogy pingáljam le őket. Boldog volt a szülő, akinek gyereke bevált s büszkén hirdette olyik, hogy az ő gyerekét majd Pesten is kiállítják a Kerepesi-úton valami ózlágba.

Egy napon beállított hozzám egy szűrös paraszt atyafi s rövid bevezetés után előadta kérelmét, hogy az ő Pista fiát fössem le. Magával is hozta a Pista gyereket, egy tagbaszakadt, buksi paraszt fiút. Nem állhattam ellen a naiv lélek kérésének s megigértem, hogy a Pistát lefestöm mihamarabb. Boldogan távozott a paraszt a fiával.

Néhány nap mulva ismét beállított.

— Hát mikor fösti már a Pistát?

— Majd rákerül a sor. Csak türelem bátyámuram.

— Hát bízom az úrban, — szólt és eltávozott. De néhány napra rá ismét beállított. Vele volt a Pista gyerek is.

— Azt hallom, hogy az úr elutazik.

— El kell utaznom most, de nemsokára visszatérek s akkor lefestöm a Pistát.

Dühös lett erre a paraszt. Megcibálta a mereven maga elé bámuló fiu gunyáját és így szólt:

— Gyere innét, Pista fiam. Ez az úr ugyis svindlér, hiszen látom, hogy még masinája sincsen, hanem csak a kezével dolgozik.

— Remélem, — fejezte be a művész, — hogy a közeljövőben úgy fejlődik már a művészet Magyarországon, hogy a paraszt meg tudja majd különböztetni a fotografust a művésztől.

S a művész műterme igazolja azt, hogy neki mindarra, aminek megvalósítására a magyar művészet izmosodása érdekében törekedik, csak egy programja van. A munka. Szédítően gyorsan dolgozik és bámulatosan sokat. Ecsetje alól meseszerüen pattanak ki a képek s modelljei nem egyszer bámulnak, mikor az első ülés után a legtökéletesebb művészi portré áll előttük. S mikor a festő szelid mosolyával hívja meg modelljét a legközelebbi ülésre, a modell kétkedően rázza gyakran a fejét s nem akarja hinni, hogy az általa késznek vélt képet a művész csak első vázlatnak tekinti.

Legutóbbi nagyhírü műve, a pápa képmása is a legnagyobb hatást azokra gyakorolta, akik a szent atyát közelről ismerték. Körülrajongták a művészt, hatalmas egyházfők, biborosok keresték a barátságát s a kép láttár egyiküket ihletten szólaltatta meg a múzsát az alábbi distichonban:

Tam veram effigiem quis pinxit? Nunquid Apelles?
Sic oculorum aciem, sic gerit ora Leo.
(Elevenebb képet vajjon festett-e Apellesz?
Szemtüzed is ugyanaz s arcod is hív o Leó.)

Ez a két sor egyik legszebb ékessége annak az emlékkönyvnek, amely legféltettebb kincse László Fülöpnek. Mert ezt szuverének írták tele. Szuverénjei nemcsak népeknek, hanem a művészetnek, irodalomnak, az egyháznak egyaránt. Ferenc József királyunk kezdi meg az aláírások sorozatát s a folytatás hű tükre annak a meteorként ragyogó pályának, amelyet az ifju művész már eddig is megfutott. Mindenik névhez egy-egy nagy siker főződik, aminőből csak egy is kevésnek adatik meg azok közül is, akikre már az élet rászórja a halhatatlanság sugarait.

Mert László Fülöp minden portréjéhez szenzációs sikerek láncolata tapad.

Egyik a másikat szülte. Tökéletes művészete megszerezte számára mindazt az elismerést, amely zsenijét méltán megilleti. A lángészt üdvözölte benne a németek művészlelkü császárja is, akivel hogy miképpen került először össze, így beszéli el a művész:

— Hohenlohe kancellár hetvenedik születésnapjára készült el az arcképe, amelyet számára festettem. Nagy fénynyel ünnepelte a kancellár életének ezt a nevezetes fordulóját s díszvacsorára hívta magához az összes minisztereket, nagyköveteket. A díszvacsorán a császár

is megjelent. A képet a kancellári palota egyik dísztermében állították ki, ahol a vendégek szemlélték.

Ugyanaznap este én a Ratibor hercegi családdal a berlini Uránia-színház egyik páholyából néztem végig az előadást. Úgy tíz óra tájban, mikor épp javában elmerültem a színpad látványosságának szemléletében, gyengéden a vállamra üt Ratibor herceg s így szólt:

— A császár hivatja önt. — Nevetve fordultam meg s kértem a herceget, hogy ne tréfáljon. De ekkor már észrevettem a páholy hátterében a császár küldöttét, aki így szólt:

— Az a föladatom, hogy bárhonnan kerítsem elő és vigyem ő felségéhez a művészt.

Láttam, hogy ennek fele sem tréfa. Szerencsémre frakkban voltam és elbúcsuzva a hercegi családtól, követtem a császár küldöttét. Nemsokára a kancellári palotába értünk, ahol már izgatottan várt az előcsarnokban a kancellár fia és Szőgyény-Marich berlini nagykövetünk.

Fölvittek a diszterembe, ahol a császár képem előtt mély beszélgetésbe volt merülve a kancellárral. A császár a kép felé fordulva, háttal állt az ajtónak, míg a kancellár szemben állt vele s így látott bennünket és barátságosan mosolyogva, felém intett.

Erre a császár is hátranézett, majd nagy sietve felém tartott, megragadta mindkét kezemet s így szólt:

— Okvetlenül látnom kellett önt még ma, mert még sohasem láttam egy ily hasonló, eleven arcképet. Legelső benyomásom hatása alatt óhajtottam önt üdvözölni.

Majd a kép felé fordulva, az elragadtatás hangján mondotta:

Tanulmány a nagy müncheni képhez. Rajzolta László Fülöp

Sanguine vázlat
Az Uj Idők számára rajzolta László Fülöp

— S ezek a pompás szemek! Óh, ezek a kék szemek, hány szívet törtek ezek meg egykoron!

Sokáig beszélt még velem a császár. De nem is a császár volt az talán, hanem egy lelkes művészbarát; egy ember, aki őszintén rajong a művészetért.

Későre járt már az idő. Sör mellett, szivarfüst közben éjfélután két óra lett. S a fiatal, rajongó művészlélek hirtelen a császárra gondolt. És egyszerre megváltozott.

Újra császárrá lett.

*

László Fülöp ma is reggeltől napestig dolgozik. Nem keresi a zajos életet, a nyilvános szereplést, zsúrokra nem jár s nem is tart otthon zsúrt. De azért nem emberkerülő. Kedves, bohém művészlélek, a kinek ideális lelkü-letében fönnen lobog a szeretet tüze, amellyel pazarul melengeti művészetét és múzsáját — ifju hitvesét.

Mert lady László — egy előkelő ir főnemesi család sarja — épp oly rajongó művészlélek, mint amilyen szerető hitves. Odahagyva hazáját, eljött a messze idegenbe, hogy boldogítson egy művészt, aki sok mindenteldobott magától csak azért, hogy itthon maradhasson. Idegen világ, nép, szokások csakhamar megnyerték az előkelő lelkü úrnő tetszését s ma már épp oly rajongással beszél övéinek Magyarországról, mint amily lelkesedéssel szólt hozzá valaki erről az országról, mielőtt idejött.

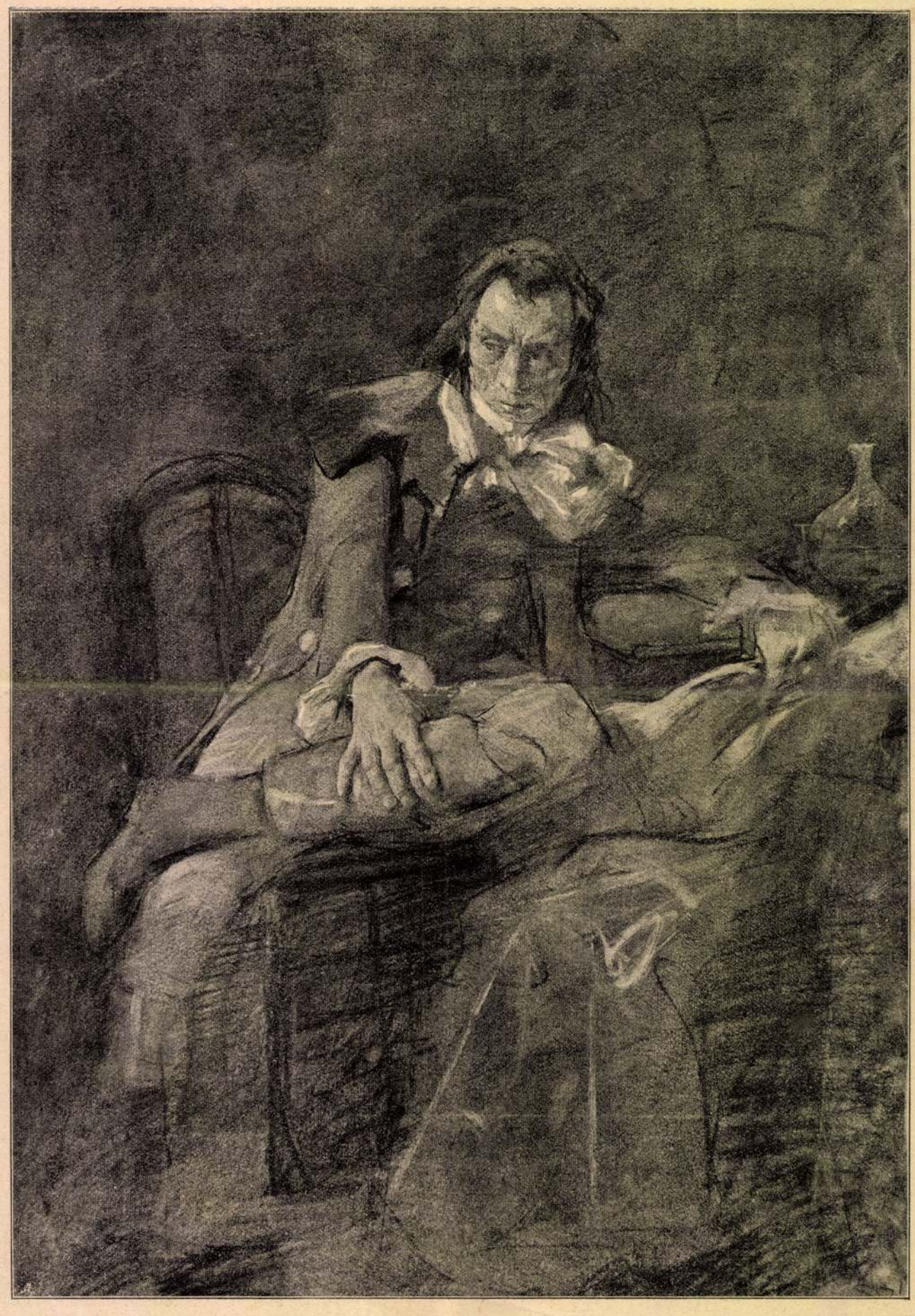

LÁSZLÓ FÜLÖP: TANULMÁNY AZ INCROYABLEHEZ

László Fülöp a Vatikánban

Sokfelé járt László Fülöp a külföldön, most azonban letelepedett itthon. Az új László-villa nem utolsó látványossága az a temérdek műkincs, amit művészgazdája összehordott. Évszázados bútorok, antik csillárok, a tükrök, keretek pazar valtozatossága mutatja, hogy nagy műízléssel rendezte be otthonát a művész. Velazquez korabeli szekrények, XIV. Lajos korabeli fotellek, Napoleon korabeli asztalok, mind eredetiek és valóban pompás harmoniába olvadnak össze gyönyörü művü s László tervezte néhány szecessziós bútor darabbal. Valóságos kozmopolita múzeuma ez a régi iparművészetnek, amelyet egy modern lakás keretébe szorítottak művész kezek.

László Fülöp művészetét a külföld nagyban méltányolja. Neve mindenütt ismeretes és a legjobb hangzásu, ahol az igazi talentum becsét ismerik. Világnevet a pápáról festett képe szerzett neki, amelyről Boyer d'Agen, a kiváló francia műkritikus, aki több kötetes művet írt Leó pápáról, azt írja a Cosmos Catholicus legutóbbi számában, hogy úgy hat a nézőre, mintha Leó pápát otthonában látná maga előtt. Boyer az ő elragadtatásában föl is kérte Lászlót arra, hogy írja meg a pápa festése közben szerzett impresszióit, amire a művész a következő levéllel válaszolt:

László Fülöp: A német császárné arcképe

Uram, legjobb képességem szerint készséggel felelek meg kérésére, amelyet hozzám intézett s megpróbálom, hogy elmondjam önnek azokat a dolgokat, amelyek engem a szent atya arcképének megfestéséhez juttattak s hogy számot adjak önnek azokról az impressziókról, amelyek megleptek és kisértek munkám alatt.

Festőpályámnak kezdete óta mindig az volt a célom, hogy az emberben a természetet ne csak külső és törékeny formákban keressem, hanem főként még arra is törekedtem, hogy az ember egyéni jellemét adjam vissza, kutatván lelkét mindabban, amiben csak megnyilatkozik. Így élt bennem régóta az az ambició is, hogy egyszer láthassam és mint művész tanulmányozhassam azt a felsőbb lényt, aki magában egyesíti a művelt keresztény világ lelkületét, — az egyház felséges és magasztos fejét.

Egy magyar főpapnak Fraknói püspök úr őméltóságának köszönhetem azt a kiváló és megbecsülhetetlen kegyet, hogy bejutottam XIII. Leó pápához.

Magyarország katolikus egyháza a mult esztendőben ünnepelte meg kilencszázados évfordulóját annak, hogy a szent keresztséget befogadta Szent István Magyarország első koronás királya. Nemzetünknek ez a nagy ünnepsége azt a szerencsés eszmét sugalta Fraknói püspöknek, hogy rábírja a szent atyát arra a kegyességre, engedje meg egy magyar festőnek, hogy megörökíthesse egy arcképen Nemzeti Múzeumunk számára. XIII. Leó kegyesen beleegyezett s én voltam a szerencsés, akit a nagy föladattal megbíztak.

Két okból volt nagy az én örömöm. Alkalmam nyilt színről-színre megfigyelni a Vatikán ősi, titokzatas falai között az egyház fejedelmét az ő sugárzó méltóságában és alkalmam nyilt a jövendő számára megörökíteni ezt az ideális históriai alakot. Leghőbb vágyam, legkedvesebb ambicióm megvalósult.

Többször ért már az a megtiszteltetés, hogy fejedelmeket festhettem. Ismertem már azt az érzést, amelyet a halandók tömegére a világ nagyjainak közelléte kelt. De honnan vegyek szavakat, hogy híven visszaadjak mindent!

Sohasem felejtem el azokat a heves fölindulásokat, amelyek kimondhatatlanul fokozódó erővel megrohantak, amikor Fraknói püspök úr őméltósága társaságában végig mentem a Vatikánnak termein, amelyek annyi százados eseménynek tanui; amikor láttam azt a pittoreszk pompát, azokat a pápai testőröket, mindazt a káprázatot, amely mégis eltűnik és megsemmisül isten kiválasztottjának jelenlétében, aki érdemeivel és erényeivel hatalmat nyert lelki gyermekei szíve fölött, annak a fenséges aggastyánnak a jelenlétében, akit én fogadószobájában pillantottam meg, fehéren, valami titokzatosan sugárzó vörös háttérben, mint valami káprázatos fehér liliomot. És lelkemnek, egész lényemnek valami ellenállhatatlan fölindulásában térdre hullottam, leborultam ennek a csudás látomásnak a fensége előtt.

Ő szentsége végtelen kegyességgel fogadott bennünket. Rögtön kijelentette, hogy örömmel festeti meg az arcképét, Magyarország iránt való erős rokonérzésének jeléül. És néhány nappal azután hozzáláttam munkámhoz.

Csakhogy három ülés után, mialatt ezer aggodalom fogott el a magamra vállalt nagy felelősségre gondolva, megsemmisítettem munkámat, nem voltam megelégedve magammal, amiért nem sikerült visszaadnom azt a fenséges arcot és azt a jóságos lelket, amely az arcot besugározta, úgy ahogy én azt láttam, ahogy éreztem. Kegyes jóindulattal a szent atya még négyszer ült nekem s én azt hiszem, hogy ezzel a második kisérlettel sikerült visszaadnom azt az impreszsziót, amelyet az első pillanatban éreztem.

Ezek alatt az ülések alatt, amelyeken Fraknói őméltósága mindvégig jelen volt, ő szentsége élénken érdeklődött arcképe iránt. Végül Fraknói püspök úr őméltóságával élénken beszélgetett a legváltozatosabb dolgokról, politikai, vallásos, szociális, művészeti és tudományos kérdésekről és Magyarországról is, amelynek úgy multját, mint jelen viszonyait, embereit és azoknak jellemét olyan jól ismeri s mindenre olyan biztossággal emlékezik, mintha nem is az egész világnak, hanem csak a mi hazánknak volna lelki fejedelme. Ezek a beszélgetések, amelyekben közvetetlenül részt nem vettem, kétszeresen voltak rám hasznosak: minden figyelmemet a munkára fordíthattam és ami a fő, pontosan követhettem ennek a kiváló aggastyánnak a gondolatait. Ezek a gondolatok visszatükröződtek XIII. Leo arcán, elárulva azt az elevenséget, azt a mozgékonyságot, energiát, mondhatni szenvedélyt, amely őket szüli. Mondhatom, nem találkoztam még emberrel, akinél a legbensőbb érzelmek ilyen kifejezően nyilvánultak volna s aki mint modell, méltóbb lenne a művész tanulmányára.

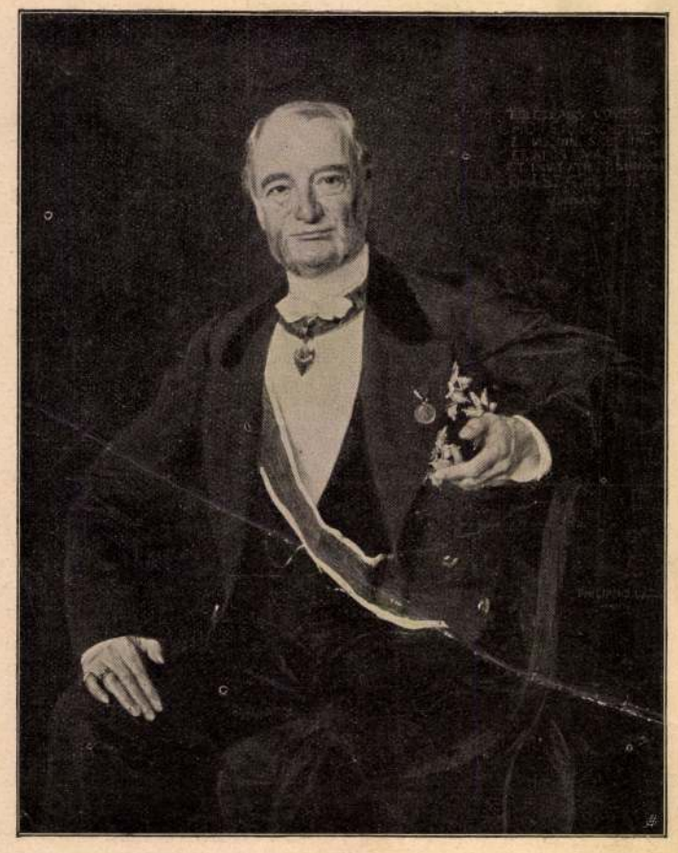

László Fülöp: Chotek gróf, a trónörökös apósa

És mégis lehetetlen elválasztani az embert az egyházfejedelemtől. Ilyen volt, amikor először láttam meg termeiben, ilyen, amikor viszontláttam őt a sixtini kápolnában, az ő élénk fehér sápadtságában, fehér díszköntösében, fehér trónusán, mint valami hatalmas, emberfölötti, testetlen szimbolumot, amint lényében a béke fönségével a szent misztériumokat szolgáltatja s meleg hangja, amely a végtelen irgalmasságtól és Isten imádatától remeg, a hívők tömege felé száll. Akkor fölismervén az embernek és Isten képviselőjének ezt a benső egybeolvadását, akkor, mondom, megéreztem, megértettem őt és le voltam győzve. És mondhatom, hogy egyetlen halandó sincs, aki nagyobb hivatottsággal ülhetne Szent Péter trónján, mint XIII. Leó.

Amikor az arcképet befejeztem, őszentsége jóváhagyásával egy napra kiállítottam római műtermemben, ahol sokan nézték meg a klérus és az arisztokrácia notabilitásai, valmint kollégáim közül. Másnap Fraknói püspök úr őméltósága palotájába került a kép Rampolla bibornok őeminenciája, őfensége Trani grófné és Erlanger-Barbiellini grófnő arcképével együtt. Aznap sok egyházi méltóság nézte meg a Vatikánból és sokan az arisztokrácia előkelőségei közül.

Elutazásom előtt örömmel értesültem, hogy munkám megnyerte a szent atya tetszését, aki IX. Piust keresztjét adományozta nekem. Rampolla biboros a maga részéről őszentsége aranyérmét küldte el, a legbarátságosabb levéllel, amely nagyon becses nekem. És én elhagytam az örök várost telejthetetlen érzésekkel, amelyektől mint ember és művész voltam áthatva. Elhoztam kincsemet Párisba is, ahol honfitársaim kiállítani óhajtották a párisi csodálatos kiállításnak magyar osztályán.

És most, hogy tud mindent, maradok az ön alázatos szolgája:

László Fülöp.

*

Ez a levél is ékes tanujele annak a forró hazaszeretetnek, amely László Fülöp szívében mindenkor visszhangzott, ha a külföldön egy-egy káprázatos siker érte.

És nem szédült bele. Nem fogott rajta a csábítás s a külföldi művészélet ezernyi előnye. Hazajött. Hazavonzotta jó szíve s a szülőföldje, családja iránt érzett forró szeretete. Itthon pedig felette becsülik és nagy a tisztelete. Alig van közéletünknek nevezetessége, aki ne volna gyakori vendége a László-villának. Egymásután készülnek a ritka szép műteremben hires magyar kortársaink arcképei. Valóságos festő Plutarkoszszá kezd László válni.

Most itthon dolgozik csendben, zajtalanul, hogy magyar földön mutasson fényes példát a nagy világnak, amelynek minden része boldog volna, ha őt a magáénak vallhatná.

Kovács Jenő dr.

László Fülöp: Kinszky Aglája grófné

László Fülöp: Sabine hercegnő

A vízcsöpp lakói

Írta Herczeg Ferenc

Egy vízcsöppet teszek az üveglapra és odatartom a nagyító lencse alá. Tessék belenézni! Mozog, nyüzsög, él . . . Megforgatom a csavart, most kétszázszorosan nagyít az üveg. Ime, szilárd körvonalak bontakoznak ki a párás tömegből: egy derék kis város körvonalai. A főutcája hosszu, széles, poros és elszomorítóan rideg.

Megint forgatom a csavart és most ötszázszorosan nagyít. Íme, a házikók morzsányi ablakaiból parányi infuzóriumok kandikálnak elő. Napközben a függöny mögé lapulva őrzik a főutcát, alkonyatkor azonban nekibátorodnak és kikönyökölnek az ablakba. Méltósággal bólintgatnak a járókelőkre, miközben tisztes redőkbe szedik az arcocskájukat. A szúrós szemük pedig gonosz villanással keresi a prédát. Később már olyan türelmetlenek, mint etetés idején az állatkerti párducok.

Végre! Közeledik a préda! Egy zöld vadászruhás, föltünően csinos ifju megy végig a főutcán, valami furcsa, tölcséres kis szerszámmal a kezében. Fonográf, igen, fonográf! Ki az, aki sohasem vadászik és mégis mindig vadászruhában jár? Ki az, aki nem győzi megvárni, míg hazavitte, hanem már a postán bontja ki a pakjait? Ki az, aki fonográfra költi a pénzét?

Ki más, mint a patikussegéd.

Száz infuzórium megkönnyebbülten sóhajt föl. Ez már valami: a patikussegéd fonográfot hozatott Budapestről. Mikor fölkél a városka fölött a hold, sercegő tollak szántják a papirost és készülnek a névtelen levelek. Valamennyi a patika főnökének szól:

„Míg ön a kaszinóban tarokkozik, addig az ön segédje ugyancsak dézsmálja a pénztárát, még fonográfra is telik neki . . .“

*

Közbevetőleg néhány általános szót a vízcsöpp lakóinak természetrajzáról.

A vízcsöppben kétféle infuzórium lakik: idevaló és jött-ment. Az utóbbi osztályba soroztatik mindenki, aki nem a torony tövében született. Tehát a patikussegéd is. A jött-ment teljes polgárjogot élvez a városban, de az emberi jogokból ki van rekesztve. Őt egyáltalán nem veszik komolyan. Ha egyenesen Bendeguztól származtatná is magát, azért mindig homályos eredetü ember marad. Ha barátkozó természetü, akkor tolakodó; ha zárkózott, akkor gőgös; ha szerényen él, akkor koldus; ha költekezik, akkor gyanus; ha beszédes, akkor széllel bélelt; ha hallgatag, akkor korlátolt elméjü. Ha meghal, akkor visszaélt az egészségével.

A benszülöttek egyébként egymással sem igen barátkoznak. Mindenki lenézi a többit és mindenki panaszkodik, hogy pang a társas élet.

A névtelen levélírás mellett van a vízcsöpp lakóinak még egy jellemző szenvedélyük: a gúnynév adományozása. Egy nap valaki arra ébred, hogy paszkonca-nevet adtak neki. Másnap már elterjedt az új név az egész városban. Harmadnapra a város már elfelejtette az illetőnek becsületes nevét, ezentúl csak új nevén emlegetik.

Elt a vízcsöppben egyszer egy fényestehetségü, derék ifju. Egy majális alkalmával a hölgyek mulattatására a pujkakakas hangját utánozta, — e naptól fogva mindenki Pujka-Tóninak nevezte. Mikor évek multán föllépet képviselőjelöltnek, az egész vízcsöpp rengett a kacagástól. Micsoda? Pujka-Tóni legyen a mi követünk? — Pedig meglehet, hogy Magyarország Washington-ja veszett el benne. A halála után is humoros alak maradt szegény. Az emberek megállanak a sírja előtt és azt mondják: Ihol fekszik a szegény Pujka-Tóni! Es ekkor mindig elmosolyodnak.

*

És mégis, él a vízcsöpp fenekén valaki, akit mindenki komolyan vesz. Neki sohasem irtak névtelen levelet és neki nem adtak paszkonca-nevet. Rajta nem fogott sem a gúny, sem a rágalom. Ez a vízcsöpp polgármestere.

Igaz, hogy az egész élete védekezés volt a gonosz nyelvek ellen. Elvből nem mondott soha ostoba dolgot, de okosat se mondott soha. Sohasem nevetett és sohasem sírt, Nem ivott, nem dohányzott és nem kártyázott. Mindig csak szürke ruhát viselt. Ha vége volt a hivatalának, hazament és nem mutatta magát másnap reggelig. Nem is volt ember, csak polgármester. Olyan volt, mint a jó hegedü, melyet tokba zárnak, ha nincs rá szükség.

Egyetlen élvezete abban telt, hogy mindig halálos betegnek képzelte magát. Otthon orvosi könyveket olvasott és valahányszor megismerkedett egy betegséggel, rögtön megállapította magán annak tüneteit. A baja addig tartott, amíg egy ujabb nyavalyát nem konstatált magán, ekkor aztán megfeledkezett a régiről. Mostanában éppen a lepraját gyógyítgatta...

*

Egy hajszálnyira eltolom az üveglapot a vízcsöppel... Nem látni most a várost, csak a város tövében folyó patak partját. A parton bodzafa-, orgonafa-, galagonyabokrok virítanak. Egész tavaszi áradattá dagad a sok virág. Ezt a sok giz-gazt sohasem bírálgatták és sohasem rágalmazták, az egyik palánta girbe-görbén nő, a másik egyenesen, mint a gyertya, amint a kedve tartja és mindegyik pompás, iiju és illatos.

A bokrok közt, a selymes gyöpön fekszik a patikussegéd. A tejszínü égboltozatot nézi, amelynek ragyogó bolthajtásába éppen most szürte be magát egy parányi kis madár. Olyan magasan jár már, hogy alig látni, de a vidám csiripelése még lehallatszik.

A patikus mellett egy csinos barna leány ül a földön. Nagyon bánatosnak látszik, a kezében pedig fükalászt tart, amelylyel a patikus fülét csiklandozza.

— Mit tegyünk most már? — kérdezte az ifju.

— Legokosabb volna, ha öngyilkosságot követnénk el, — vélekedett a leány.

Az ifju elvben ugyan nem ellenezte ezt a tervet, mindazonáltal úgy találta, hogy a mostani időjárás nem kedvez a szándékuknak. Mikor a nap olyan édesen süt és annyi méh zümmög a virágzó bokrok között, akkor nem időszerü a halál.

Most veszem csak észre, hogy milyen igazságtalan az irodalmi hagyomány a szerelmesekkel szemben. Ha Montecchi Romeo gróf és Capulet Julia grófnő reménytelen szerelméről van szó: akkor ez szomoru-játék. A patikussegéd és a polgármester Tinkájának szerelme pedig merő komédia. Pedig, ha megtalál hasadni a Tinka szíve: azt se drótozza össze többet semmiféle Lorenzo atya!

A Tinka szíve azonban egyelőre még nem hasadt meg.

— Tudja mit? — mondta e pillanatban a fiatalember. — Mielőtt megölnők magunkat, próbálok még egy utolsót...

— Mi az? — kérdezte a leány.

— Elmegyek a maga édesatyjához.

— Jézus Mária! — szörnyűködött Tinka.

— És megkérem a maga kezét!

— Szegény Gyulám, — mondta a leány, — ez igen rossz gondolat. Én csak egyszer beszéltem az édesatyámmal magáról. Ennyit mondtam csak: Uriembernek látszik! — És tudja, hogy mit válaszolt?

— Mit?

— Azt mondta: Az a jöttment? Hiszen azt a gazdája elcsaphatja, — amikor akarja.

László Fülöp: A müncheni Hofbräuhausban

LÁSZLÓ FÜLÖP: DIERGHARDT BÁRÓNÉ

A Gyula arca vérvörös lett.

— Elcsaphat, — mondta, — de kit nem csaphatnak el? Van rá példa a világtörténelemben, hogy királyokat is elcsaptak. Sőt talán polgármestereket is . . .

A fiatal úr e szavak után minden bevezetés és átmenet nélkül megcsókolta a leányt. Az egyik kezével megfogta az állát, a másikkal a feje búbját. Tinka pedig kissé oldalvást hajtotta a fejét, hogy az orruk össze ne ütközzék. Ebből látható, hogy mindaketten már bizonyos szakértelemmel birtak, amit csak a gyakorlat adhat meg.

László Fülöp: Hulló levelek

A polgármester egyedül volt a hivatalában és a lepráról szóló legujabb orvosi tanulmányt lapozgatta. A lepra-betegség egyik csalhatatlan előjele, hogy a végtagok elvesztik a ruganyosságukat.

E mondatnál a polgármester fölkelt a helyéről.

— Való igaz, mondta magában, — hogy évekkel ezelőtt sokkal ruganyosabb voltam, mint ma. Emlékszem, példának okáért, hogy tanulókoromban el tudtam járni a havasi pásztorok táncát. Leguggoltam, miközben a földet csak a jobb lábom és a bal lábam hegyével érintettem. Ekkor aztán tapsoltam egyet, azt mondtam, hogy: hopp! — és ekkor a bal lábam sarkával és a jobb lábam hegyével érintettem a földet. Ezt harmincszor, negyvenszer is meg tudtam ismételni.

E pillanatban belépett a huszár és jelentette, hogy a patikussegéd szeretne tisztelegni a polgármester úr előtt.

— Mondja neki, hogy várjon! — szólt a polgármester.

A kisebb gondja is nagyobb volt most annál, hogy a patikussal beszéljen. Ő most mindenáron tisztázni akarta azt az életbevágó kérdést, hogy tényleg elvesztették-e a végtagjai a hajdani ruganyosságukat.

A huszár — talán nagyot is hallott a szegény? — rosszul értette meg a polgármestert. Ő így értette:

— Mondja neki, hogy várom!

Udvariasan betessékelte tehát a fiatalembert az irószobába. Az pedig, amint megpillantotta a polgármestert, összecsapta a két kezét és ennyit mondott csak: — Jézus Mária:

A város atyja ott járta a guggoló táncot ő felsége gipszszobra előtt, közbe tapsolt és azt kiáltotta, hogy: hopp!

A polgármester, mikor megpillantotta a fiatalembert, ijedtében leült a szőnyegre. Érezte, hogy rettenetes katasztrófa következett be. Holnap már tudni fogja az egész város, hogy mivel tölti ő a hivatalos óráit. Ujjal

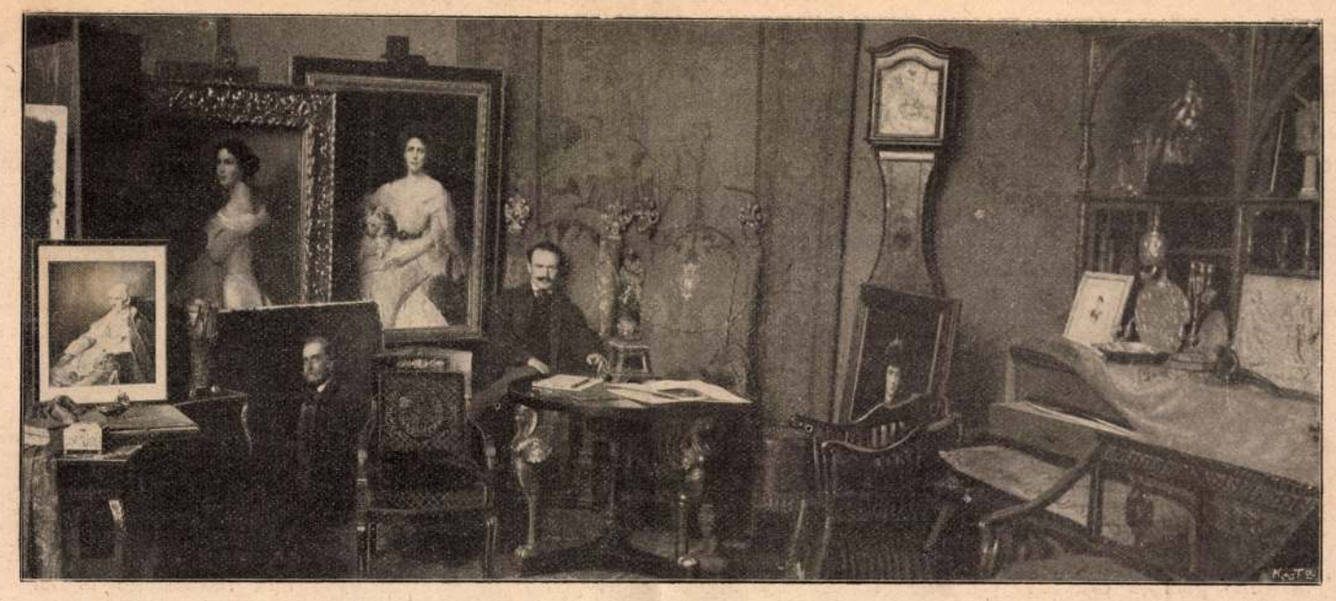

László Fülöp műterme — Az Uj Idők fényképe

fognak rámutatni, gúnydalokat fognak róla énekelni, névtelen leveleket fognak írni, neki, a főispánnak, a miniszternek, talán ő felségének a királynak is. Az emberek hemperegni fognak elragadtatásukban, meg fognak pukkadni örömükben. Ez elől nincs menekvés. Óh, ő ismerte a maga vízcsöppjének lakóit!

Ott ült még a szőnyegen, lehunyt szemmel, visszafojtott lélegzettel. Nem akart se látni, se hallani. Legyen örökös sötétség körülötte. A nap ne süssön többet, virág ne fakadjon, madár se daloljon. Hiszen úgyis vége, mindennek vége!

Ekkor megszólalt a sötétségben egy szepegő hang, a szőke patikus hangja:

— Tulajdonképpen azért jöttem volna, hogy megkérjem a Tinka kisasszony kezét . . .

Mi ez? Váratlanul egy reménysugár cikkázik át a kétségbeesés éjszakáján . . . El akarja venni a Tinkát? Hiszen akkor föltételeket lehet neki szabni, hallgatásra lehet kötelezni . . .

A polgármester fölugrott és két kezével kapott az ifju keze után . . .

Néhány nap mulva, mikor az eljegyzés megtörtént, eg csomó névtelen levél érkezett a polgármester hivatalba.

„Nagyon csodáljuk, hogy ön a leányát egy jöttmenthez adja — és a többi . . .“

Harangszó

Válaszul egynémely tanácsadó kritikusomnak

Nézem a vonat ablakából,
Hogy a falusi haranglábról
Egy kis harang miképpen integel . .
Erőlködik, hogy idehalljon,
De én biz' egy hangját se hallom.
— A faluban meg, úgy lehet,
Szaván sokan merengenek:

És ez a kép — bent a szivemben, —
Végig kisér az úton engem;
Fedd és tanít és int valamire:
Egész világnak énekelni,
Vágynak is dőre, célnak semmi!
— Dalunknak e föld a mije,
Ezentúl nincsen senkije!

Szabolcska Mihály

A delelő Mars

A Mars bolygó határozottan a legdivatosabb csillag. Amióta a különböző tudós és nemtudós Flammariónok leírták nekünk az ottani csodás világot, még a legmegátalkodottabb nyárspolgár is meg van győződve arról, hogy a Marson könnyed, éterikus lények laknak, tündérszép asszonyok, erőteljes férfiak. Ha valamely csillagász teleszkopjával fényes pontokat lát a Marsbolygó korongján, az amerikai és európai napilapok félrehagyva minden politikai vagy kulturális kérdést, arról cikkeznek, hogy íme, a marsbeliek jeleket adnak nekünk és ideje volna már, hogy mi is tegyünk valamit égi testvéreink előzékenységét viszonzandó.

Ebben az esztendőben, február huszonkettedikén a vörös bolygó ismét oppozicióba kerül a nappal, amikor igen kedvező viszonyok között figyelhető meg.

Az amatőr-csillagászok, akik kivált a nyugat-európai államokban és Amerikában vannak nagy számmal, már most is egész erejöket ennek az egy tüneménynek szentelik és a múlt hónapban már kaptunk is sürgönyt Amerikából, hogy a marslakók újból érintkezni akarnak velünk.

A marsbarátok között természetesen óriás a mozgolódás és Pesla, a világhírü elektroteknikus állítólag oly gép szerkezetével van elfoglalva, melynek segélyével telefon- és telegráf-összeköttetést létesíthetünk majd a Marssal.

Hogy mi igaz ebből és mi nem, azt most, mikor még oly távol vagyunk az uborkaszezontól, nem mondhatjuk. Annyi bizonyos, hogy az emberek már sokat akartak ebben az irányban is. Projektum van elég, de mindenik csak projektum maradt.

A jó öreg Gauss még abban az időben, mikor szentül hitték, hogy a Holdban furcsa szárnyas lények, barlangi csodaállatok laknak, azt javasolta, hogy Szibéria óriás síkságain tüntessenek föl szénporral különböző mértani alakokat, például az Archimedes elvének mértani bizonyítását, melyet a holdlakók, föltéve, hogy intelligens lények, okvetlenül fölismernének.

A holdlakók helyére a tizenkilencedik század második felében a marslakók kerültek, azzal a különbséggel, hogy most mi várjuk tőlük az első életjelt.

Wilfried de Fouvielle és más fantasztikus publicisták eleve biztosak abban, hogy ez már megtörtént és jeleknek magyarázzák azokat a fényes kidudorodásokat, amiket szorgos csillagászok olykor-olykor észrevesznek.

Az 1892-iki Mars-oppozició alkalmával két helyen Nizzában és Kaliforniában is láttak egy ilyen fényprojekciót, ami bizonyítja, hogy a tünemény nem lehet a szemnek káprázata, hanem való.

Az angolok és amerikaiak már akkor is nagyban vitatták, hogy mi lehet ennek a rejtélyes fénytünemény-nek az oka.

Az egyik azt mondotta, hogy a Marson erdőégés van. Egy óriás őserdő borult lángba és a vörös tűz fénye kis fényes pont képében nálunk is látható, több millió kilométernyi távolságban. Ha Brazilia, Közép-Afrika vagy Szibéria őserdei hirtelen lángba borulnának, ez a ránk nézve oly sajnálatos esemény látható volna a más világokon, a Holdban, a Vénuszon vagy a Marson is.

Kevésbbé fantasztikus egy másik magyarázat, mely azt mondja, hogy egy marsbeli hegylánc hófödte ormai visszatükrözik a nap fényét, amely magyarázat csak annyiban valószinütlen, amennyiben sok jel arra enged következtetni, hogy a Mars rendkivül lapályos, olyan, mint Hollandia vagy a Nilus deltája, ahol még domb sem emelkedik.

Hasonló gyenge oldala van a harmadik magyarázatnak is, mely szerint nem a hegyek hóormai, hanem nagy magasságban uszkáló bárányfelhők verik vissza a nap sugarait.

A Mars megfigyelők ugyanis még sohasem tudtak teljes biztossággal fellegeket észrevenni ezen az idegen világon, ahol úgy látszik, eső sohasem esik és amelynek gyermekei örökösen derült és tiszta égboltnak örvendenek.

Ha vannak is felhők a Marson, ezek legföljebb éjjel képződhetnek, hogy már a fölkelő nap sugarainak hatása alatt ismét szétoszoljanak.

A nagyközönség azonban továbbra is hisz a fényjelekben, melyeknek megerősítését várja a mostani oppozició alkalmával.

A legtöbben egyáltalában igen könnyen félrevezethetők. A tudományok története nem egy ilyen esetet ismer.

Londonban nemrég egy csillagász az utcán mutatta a Mars képét egy teleszkopban, mely bárha kisebb méretü volt, mégis csodálatos hűséggel mutatott mindent, amit a járókelő nép tőle csak elvárhatott, két pence belépti díj fejében.

Tisztán és szabatosan rajzolódtak le a megfigyelő szeme elé a Mars földrészeinek körvonalai, amint kiemelkedtek a sötétkék óceánok habjaiból, a szigetek és tavak, földszorosok és öblök, félszigetek és hósarkok plasztikus élességgel voltak láthatók. Megjelentek végre a híres csatornák is szabályos rendszerben, amiknek magyarázata már annyi nézeteltérésre adott okot.

Arra azonban senki sem gondolt, hogy a ravasz utcai asztronómus egy nagy fantáziával megfestett képet helyezett el műszerében és hogy a rögtönzött londoni csillagászok ezrei egy silány rajzban gyönyörködtek.

Így történik az is, hogy reális távcsövi képekből messzemenő következtetéseket vonak, holott a mi tudásunk a más világokat, illetőleg a tizenkilencedik század nagyszerü fölfedezései dacára fölötte csekély és csak puszta föltevéseken alapul.

Huszonöt éve annak, hogy Schiaparelli Milanóban fölfedezte a Mars csatornarendszerét.

Azt, hogy tényleg csatornák-e azok a sötét, egymást mértanilag pontos szög alatt keresztező vonalak, nem mondhatjuk meg. Eddig ez a magyarázat volt legmegfelelőbb, azért beszélnek még mindig Mars-csatornákról.

Egy ügyes megfigyelő, Cerulli úr Teramoban, aki oly szíves volt nekem legutóbbi észleleteit megküldeni, azt mondja, hogy mivel a Marsot még legerősebb távcsöveink sem mutatják jobban, mint a holdat egy közönséges színházi látcső, könnyen meglehet, hogy az amit mi vonalnak látunk, az tulajdonképpen apróbb részletek, foltok sorozatának összessége is lehet.

László Fülöp: Trani grófné

Ebből azt következtethetjük, hogy az egész vonalrendszer csak optikai csalódás és a Mars világának fizikai viszonyairól csak akkor nyerhetünk, majd szabatos képet, ha fölületének legapróbb részleteit is megismerjük.

Az említett vonalaknak megvan az a sajátsága, hogy amikor a Marson nyár van és a sarkvidéki hómezők olvadását teleszkopjainkban szemmel követhetjük, egyre vastagodnak és élesebben láthatók.

Ez a körülmény erős érvamellett a föltevés mellett, hogy a látható vonalak tényleg csatornák.

Ebben az esetben a Mars hipotétikus lakóinak óriás munkát kellett volna végezniök a csatornák ásásával.

Brenner azt mondja, hogy talán nem is kell okvetlenül ásott csatornákra gondolnunk.

Az amerikai csillagászok egyrésze szintén egyszerübb színben akarja föltüntetni a marsbeliek impozáns művét. Pickering és Loirell észleleteik alapján arra a föltevésre jutottak, hogy a tengereknek tartott sötét foltok tulajdonképpen nem vízzel borított térségek, hanem mélyedések, amiket buja növényzet lepett el, melynek színezete az évszakokkal változik.

A sötét vonalak közlekedési útak, melyek a termékeny alföldeket összekötik, növényzettel szegélyezett országutak, melyeknek csak a közepében folyik végig egy igénytelen, kis csatornácska.

A világos foltok — az első nézet szerint kontinensek — pedig sivatagok, természetben, víz nélkül szükölködő, lakatlan pusztaságok.

A mostani februárvégi oppozició alkalmával, amikor a Mars egész éjjel látható az oroszlán csillagképében, bizonyára ismét számos fölfedezést fognak tenni, De vajjon megfelelnek-e majd a kérdésre: Lakatlan-e a Mars vagy sem?

HOFFMANN OTTÓ

MINDENFÉLE

Magyar mohikánok

Kemechey Jenő könyve

Hogy miben áll az a magyar virtus, megdefinéálni eddig még senki sem tudta. Tán azért nem, mert az idők változása szerint, egy kicsit megváltozott az igazi képe is. Egykoron, mikor sétapálca helyett még buzogányt tartott a kezében a magyar és szójáték helyett nyilakat szórt, abból állott, hogy lóhátra kapott egy sereg a bőrébe nem férő levente, elkalandozott a Gibraltár-szorosig, majd Stambulig, mindenütt nagyobb erőhaddal verekedett és fölváltva érckapukat meg kemény koponyákat döngetett. Később pedig, mikor az utazó kedve már lelohadt, itthon produkálta erejét a tolakodó látogatókon, törökön, tatáron és németen. Mikor pedig ezekből is részint kifogyott, — sajnos, a német mindig olyan nagy számmal volt, hogy egészen soha el nem fogyott, de később már mint indigéna szerepelt s ezért a koponyája immunis lett, — követválasztásoknál és egyéb alkotmányos aktusoknál mutatta ki a saját vérén a magyar, hogy még mindig nem fér a bőrébe. El kell tehát fogadnunk, hogy ez a bőrébe való nem férés a nemzeti virtusnak egy nagyon lényeges része, jóllehet Kemechey Jenő könyve kimutatja, hogy nemesebb és komolyabb elemei is voltak.

A ragaszkodás mindenhez, ami egykor szép és dicső volt, a regényes szeretet, a multba visszaepekedő hajlandóság a kalandos élet iránt, tán ezek táplálják még ma is a magyar ősi virtus most már inkább elrejtőző forrásait. Megvannak még, váratlanul is néha fölbuzognak, de már nem általánosan, hanem csak egyes egyéneknél, kiket Kemechey találó hasonlattal utolsó mohikánoknak nevezett el. Mély szeretettel festi meg azokat s meglátszik leírásán, hogy egy kihaló ősfaj utolsó képviselőiként tiszteli őket.

— Bizonyos típusokból ritkaságok lesznek, — úgymond könyve bevezetésében, — azokból pedig unikumok, aztán még az emlékek is fölszikkadnak a modern kor, az ujabb idők gőzrejáró melegén. Az ország földjéből nagy darab területeknek más immár a típusok is. A nyugalmas sík mezőkön, ahol csak a gulya kolompja, a csikós ostorának csördítése hangzott, a az éjszakába, messze „vak lu“ vágtat bele villog a két tűzszeme és messze hangzik a [illegible]s zúgása. A csend és a mélaság, a mezőség szűzies nyugalma nincs többé És a madár, amelynek ezelőtt elegendő volt egy botra tűzött kalapot meglátni, — hogy fölriadtan messze röpüljön, most félelem nélkül gubaszkodik meg a telegráf drótján és közömbösen bámul a vágtató szörnyre . . .

László Fülöp: A német császár kisebbik leánya

László Fülöp: Rampolla bíboros államtitkár

Tehát a természet is megváltozott és közömbös lett, annál inkább az ember. A nemesi kuriák rendre eltüntek és belőlük „az egyszerü, kissé naiv, kissé korlátolt, nem pazar, egyszerü, de meleg és kedves élet. Főképp a kedv, az ősz hajak alatt a piros arcok és a megelégedés tükrözése“. Azonfelül a virtus, a kötekedő kedv, mely ma már a degeneráció rideg törvénye alapján itt-ott aszfaltbetyársággá vedlett.

Azt a régi, kedves és szép kort siratja el kedves hegedűszóval és a könyek közül szivárványosan mosolygó humorral Kemechey Jenő az ő Utolsó Mohikánok című kötetében. Bájos egy könyv, tele szelid bánattal és színes költészettel. Sokszor embereket rajzol, néha állatokat és egyszerü bútordarabokat is, — mint Az agár és A nagy asztal című elbeszélésekben, — de valamennyiben a korfestés a fő neki. Amint például Korponnay Samu uram megtanítja Slojmet, a zsidó fiút, magyar táncra, az egy darab hübérkori zsarnokság volna a mi időnkben, de annak az időnek keretében, mely keményebb volt a mostaninál, igazi virtusnak tünik fel. S a többi alak is bár kicsiny volna a mai villámos világításban, de az akkori világításban erősnek és nagynak tünik föl. A régi kornak festője a maga lelkes szeretetének fáklyafényét ráveti hőseire, bevilágítja őket minden oldalról és akarva nem akarva olyanoknak látjuk, amilyeknek festi az ő szeretete.

Csudálatos egy erő vagyon az igazi poézisban: az utolsó mohikánokat olyan közel hozza fölfogásunkhoz, hogy velük örvendünk, velük búsulunk, bennök látjuk az erőt, az erényt, a jóságot és a szépséget mindaddig, míg el nem jutottunk a könyv végére. Lehet, hogy azután sokaljuk az érzést, amit rájuk pazaroltuk, mert a modern életnek vannak nagyobb és fontosabb kérdései, de a lelkünkben és a szívünkben megmarad egy kedves emlék, egy levendulaszerü illat, amit sem Zola, sem pedig Bourget nem tudnak onnan kikergetni. S ezért az érzésért és illatért hálásak maradunk Kemechey Jenőnek még akkor is, mikor már ismét elmerülünk a modern analizis mélységes örvényeibe.

T. R.

Kurucnóta

Ocskay brigadérosról új kuruc nótát rögtönzött Endrődi Sándor, a Kuruc Dalok hírneves szerzője. Történt pedig ez vasárnapon egy baráti lakomán, melyet az Uj Idők kiadói, Singer és Wolfner rendeztek Ocskay brigadéros szerzőjének tiszteletére. Jelen volt az Uj Idők szerkesztősége teljes számmal, nemkülönben a lap munkatársai is és magyar szokás szerint nem volt hiány felköszöntőkben sem. Mikor már a szépprózа hangján beszéltek Rákosi Jenő, Wolfner József, Zilahi Simon, Kemechey Jenő, Singer Sándor, Wolfner Pál dr. és mások, Endrődi Sándor megszólaltatta a tárogatót a következő versével:

Mikor Herczeg Ferenc
Diadalát zengem,
Nem okoskodom én,
Csak örül a lelkem.
Pokolba veletek,
Szecesszios pancsok —
Jó reggelt, kurucok,
Jójszakát labancok!

Írjátok, furérok,
Írjad sereg diák
Vérvörös tintával
A nagy szentenciát:
Félre duda, mikor
Tárogató harsog:
Jó reggelt, kurucok,
Jójszakát labancok!

Nagy fekete holló
Kerenghet, kurroghat:
Nem árt a te merész
Költői álmodnak.
Az igazság bátor,
Csak az álság passog
Jó reggel, kurucok,
Jójszakát labancok!

Lobog a nap, mikor
Az eget befutja,
Lobogó dicsőség
A te lelked útja.
Egy ország tapsolja
Drámádhoz a tapsot —
Jó reggelt, kurucok,
Jójszakát labancok!

Csak előre büszkén,
Föl a delelőre!
Honi bor kell nekünk,
Nem idegen lőre.
Minden harcnál szentebb
A te dicső harcod:
Jó reggelt, kurucok,
Jójszakát labancok!

Annak a vasárnapi ünnepnek volt még egy nekünk kedves momentuma. Áldomás közben kitudódott véletlenül, hogy éppen tizenhat éve annak, hogy az Uj Időket kiadó Singer és Wolfner cég megkezdte működését. Erre aztán neki is szólottak a meleg felköszöntők és elismerte valamennyi jelenlevő, hogy ha magyar könyvkiadó cég, úgy bizonyára ő ráírta eleitől fogva zászlójára a Kuruc-dalok szerzőjének hazafias mondását:

Honi bor kell nekünk,
Nem idegen lőre! *I—c.*

—⊛—

Háboru a művészet körül

Megint tele voltak a hirlapok nyilatkozatokkal, hosszu, tüzes cikkekkel, amelyek a művészek viszálykodásáról szóltak. Voltaképpen pedig a művészek táborában mélységes a béke és soha sem volt köztük a kollegiális összetartás akkora, mint most. Festők és szobrászok szinte egy test és egy lélek valának s a legügyesebb detektiv sem fedezhetett volna föl a legbohémesebb művésztanyákon sem két egymással civakodó művészt. De azért háboru: az volt mégis. Még pedig az összes magyar művészeknek háboruja Hock János ellen, vagy még jobban: Hock János támadása a művészek túlnyomó zöme ellen. A Nemzeti Szalon alelnöke ugyanis boldogítani akarja a művészeket, akik azonban nem kérnek ebből az élvezetből. Az eset élénken emlékeztet Caran d'Ache egy sikerült rajzára. Azon látni lehetett egy angol hittérítőt, aki a kereszttel kezében elmegyen a vadak közé, de egy regiment angol katona föltüzött szuronynyal kiséri. Aki nem hajlandó magát megtéríttetni, arra szuronydöfés és puskagolyó vár. Mit tehetnek a szegény négerek? Sietve megtéríttetik magukat. A magyar művészek azonban nem hajlandók az efféle komédiára, amely nem illenék komolyságukhoz.

László Fülöp és a felesége

Ők egyszer s mindenkorra kimondották, hogy soha semmi szín alatt nem fognak Hock Jánossal szóba állani. Hagyja őket békében. Ők majd megtalálják a maguk boldogulása utját nélküle is, ne zaklassa tehát őket.

És szavukat állták most is. Pedig kétségtelenül nehéz helyzetbe juttatta őket a Nemzeti Szalón legújabb akciója. Hock János ugyanis egy csomó francia képet hozott Budapestre, kiállította azokat a Szalonban s meghivta a francia művészeket is. Mikor a meghivás aktuálissá lett, Hock Jánost gondolkozóba ejtette, hogy mi lesz, ha francia vendégei megérkeznek s egy magyar művész sem jön arra a banketre, amelyet a Szalon ad. Fegyverszünetet akart tehát kötni, de a művészek megint csak nem akartak vele szóba állani. Már azt is igérte, hogy ő maga nem is jön el a banketre, csak menjenek oda a magyar művészek. Ennek is megvolt azonban a maga bökkenője. A francia képeket egy Mourey Gábor nevü úr szedte össze Párisban, aki a Studio párisi levelezője s akit mi magyarok csak abból a cikkéből ismerünk, amelyben ez az úr leráncfotta a magyar művészeket. Ezt az urat, aki az egész kiállítás hivatalos intézője, csak meg kellett hívni a banketre. Nos, a magyar művészek Mourey úrral sem óhajtottak a történtek után szóba állani. Erre elmaradt az egész cécó.

Ez rövid krónikája az eseményeknek, amelyeknek az a fölötte üdvös következménye lett, hogy most már igazán egyetlen táborba tömörültek a magyar művészek és szorosan összetartanak. Erre az egyesülésre nagy szükség volt. Csak így foghatnak hozzá a kiállítások ama reformjaihoz, amelyeket sokat hangoztattak már. Csak így biztosíthatták azt, hogy illetéktelen elemek ne szóljanak bele a legspeciálisabb művészeti ügyekbe. A magyar közönség pedig végre megtudja, hova kell fordulnia, ha magyar művészetet akar látni. Maguk a festők és szobrászok pedig továbbra is rendületlenül kitartanak a maguk elvei mellett. Ezentúl is ott fognak kiállítani, ahol nekik tetszik s visszautasítanak minden olyan akciók, amely méltóságuk megsértésével járna. Elvégre is nagykorú emberek, akiknek kötelessége az önrendelkezési jogukat épségben tartani.

A küzdelemnek, amely ezzel a hasznos eredménnyel járt, remélhetőleg nemsokára meglátjuk gyümölcseit. Hasznot a magyar művészet csak a magyar művészektől várhat.

L. K.

LEO PP. XIII.

Dilecte fili, salutem et Apostolicam Benedictionem. Excellentia tua Agrella ea arte, quae iam tib. famae celebritatem peperit, cum probitate et vitae honestate coniuncta, observantiae erga Nos et hanc Apostolicam Sedem perducendi Nobis honorificum tibi Deferre titulum, qui tuae mentis Nostrumque in te benevolentiam luculenter testetur. Quare te a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus forte innodatus es, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce litteris te Equitem Ordinis Piani facimus, constituimus, renuntiamus, teque in hoc titulorum numerum adscribimus. Tibi proinde, dilecte fili, concedimus, ut propriam Equitum huius Ordinis vestem induere, ac proprium item insigne, quod tuae servae caruleo colore, ad utrumque eram duplici linea rubra, ad pectus, ex communi Equitum more, sinistro latere dependeat, gestare licite possis. Reliqua vero Decreto nostro die xxvi Martii MDCCCLXXVII Pontificatus Nostri Anno Vigesimo Primo.

A pápai breve, melylyel László Fülöp megkapta a Pius-rendet

Színházi élet

Farsang utólja meghozta a Népszínháznak a maga vidám sikerét. Guthi Soma és Rákosi Viktor Jupiter és társa című bohózata egy egész sereg alakot vitt a színpadra, melyek közül mindegyik kész gyógyszer a hipokondria ellenében. Az igaz, hogy szigoru kritikai szemmel nem szabad őket nézni, mert kiderül, hogy néha hadilábon állnak a valószínüséggel, de annyi bizonyos, hogy Arisztoteles is megbocsátotta volna nekik azt, amit a színpadi esztétika rideg paragrafusai ellen vétenek, mert hallatlanul bolondos és vidámkedvü gyerekek egytől egyig.

Olyan farsangi jókedv támad köröttük, hogy az idei hosszu böjtöt is minden valószinüség szerint kibjtölik majd a Népszínház deszkáin, hová a jó öreg Offenbach is elvitte valamikor az ő néhai Olimplakóit olyan társaságban, melyről egy esztétikus így nyilatkozott:

— Nem mondható, hogy válogatott, sőt egy kicsit szemenszedett, de nagyon mulatságos!

Az olimpusi isten neve ne vezessen félre senkit, mivelhogy Jupiter úr a magánéletben a Filippi Ferdinánd nevet viseli és csak akkor ölti magára a római főisten álarcát, mikor a lapok kishirdetései között figyelmezteti a közönséget, hogy szabott árak mellett szállítja estélyeire közéletünk kitünőségeit. Egy mágnás száz korona, egy képviselő ötven korona, egy huszárfőhadnagy ötven korona, egy lirai költő tíz korona és ötven fillér. Azonban ezek a földi nagyságok is csak talmi-értéküek, mert a főhadnagy rendes foglalkozása szerint finánc, a képviselő nem képvisel semmiféle kerületet, hanem fölvesz kisebb kölcsönöket egy koronától e felé és a többinek is hasonló a foglalkozása.

Ez a kompánia szerepel a második fölvonásban Bogáncs Kristóf estélyén, ki azelőtt korcsmáros volt. Kerületében a frőcsckirály címet viselte, de hirtelen meggazdagodván, az előkelő urat játszsza. Jegyben jár egy gazdag özvegygyel, de szerencsétlenségére a nyakába szakad egy részeges propellerkapitánynak a felesége, kit kártyán nyert el az urától. Az asszonyka egészen komolyan veszi Kristóf úr kártyaszerencséjét és minden eszközzel dolgozik, hogy törvényesítse helyzetét. Megszökteti a háziúr menyasszonyát a főhadnagygyá vedlett finánccal és Küry Klára személyében olyan észbontó táncot produkál, hogy ha Kristóf urat nem is, de a közönséget teljesen megnyeri magának. A dolog vége az, hogy Kristóf úr lemond nagyúri álmáról, visszatér a frőcsskirálysághoz, leányát odaadja annak, kit szeret, a propellerkapitány pedig kibékül a feleségével, miután ünnepélyesen fölfogadta, hogy ezentúl a duráknál veszedelmesebb hazárdjátékot nem fog játszani.

A bohózatos helyzetekben gazdag darabot jól fogadta a közönség, amiben nevezetes része volt Küry Klárának, ki a propellerkapitány feleségét ellenállhatlan bájjal és szilaj jókedvvel játszotta.

És a többieknek is, kik valamennyien a szerzőpár előírása szerint cselekedvén, a józan észt kifigurázták és ellenállhatlan farsangi jókedvtől duzzadó játékukkal diadalra vitték Jupiter és társa zászlóját.

T. R.

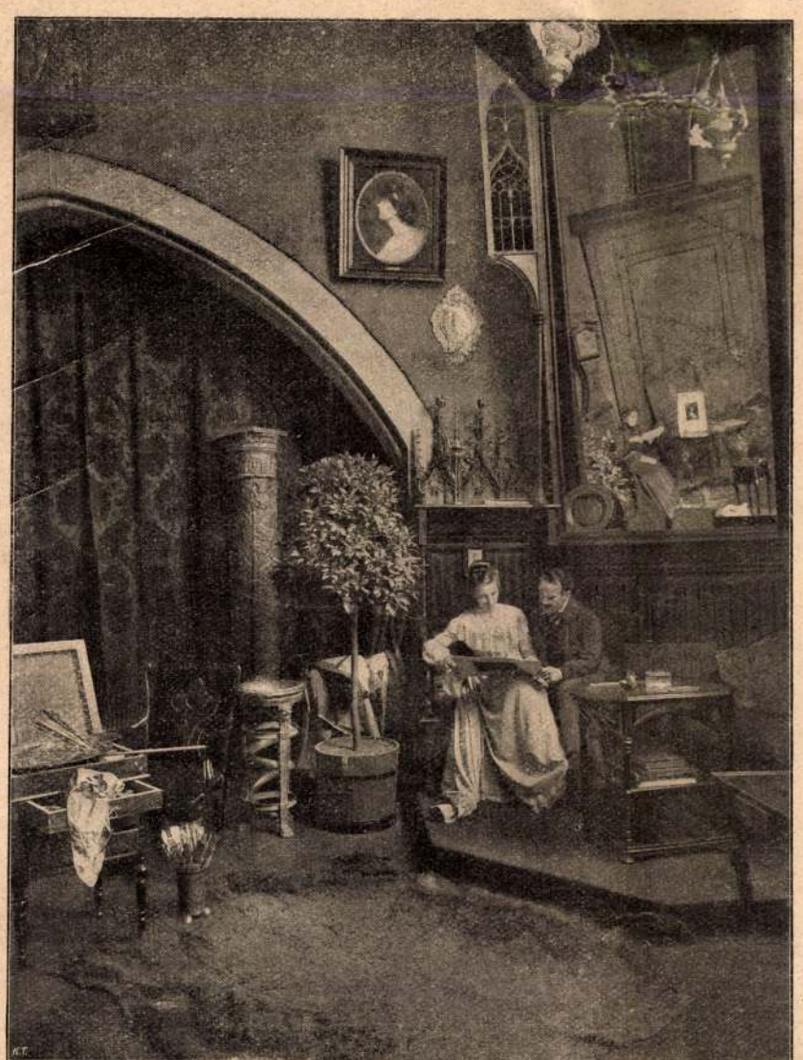

László Fülöp műterme Az U Idők fényképe

Téli Tárlat. Ritka díszü albumfüzet hagyta el a napokban a sajtót: az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tagsági illetménye, mely ötven képben és a hozzájuk való szövegben bemutatja a társulat téli kiállítását. Tavaszszal a társulat tagjai Tavaszi Tárlat címen hasonló formában kapják meg az illetmény második részét. A nagyrétü, hetvenoldalas díszmű a kiállítás ötvenkét műtárgyának pompásan sikerült nagy reprodukcióját tartalmazza, köztük egy fénynyomatu műmellékletet, László Fülöp pápaképét.

A reprodukció tárgyait külön művészzsüri válogatta össze, a mű összeállításánál pedig Dudits Andor festőművész működött közre, a szövegrészt Lyka Károly irta, a nyomtatás kényes és kitünően sikerült munkáját a Hornyánszky-nyomda végezte, a mű kiadója a Singer és Wolfner cég. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy magas művészi színvonalon álló munka ez, amely megüti a külföldi díszmunkák mértékét, sőt például jóval felette áll a hasonló irányu párisi Figaro-illustrének. Remélhető, hogy e pompás munka, amely most művészi évkönyve a Társulatnak, nemsokára rendszeres művészeti folyóirattá növi ki magát, amire immár csakugyan égető szükség volna. A Társulat tagjai teljesen díjtalanul kapják meg úgy ezt az albumfüzetet, mint a tavaszszal megjelenőt, könyvárusi forgalomba azonban nem kerül. A Társulatba ujonnan belépő tagok szintén számot tarthatnak rá.

A díszmű igazán oly pompás képét adja a Társulat kiállításának, hogy azok is, akik Budapesten kivül laknak, magának e munkának kedvéért jól teszik, ha belépnek a Társulatba.

Tornai képei. A Kelet szingazdag világának egyik legismertebb festője: Tornai Gyula. A publikum gyakran látja e művész keleti képeit a kiállításokon, most azonban könnyen meg is szerezheti szép heliogravür sokszorosításban, keretben. Az eddig megjelent két kép az Európai zsákmány és a Tam-tam. Ezek az elmult tárlaton voltak kiállítva. Mi ezúttal a valóban sikerült, művészi reprodukciót és Márkus Géza által tervezett kereteket dicsérjük, amelyek elütnek a megszokott aranyozott mintáktól s dicsérik a magyar iparművészet tiszta ízlését. A képek a Könyes Kálmán társaság kiadásában jelentek meg, áruk együtt 80 korona. A kiadó társaságtól részletfizetésre is megszerezhetők.

—⊗—

Fogyasztás és ár. A fogyasztás és az ár közti viszony hatását mindenki ösmeri s érzi, de ez a viszony korántsem mondható tisztázottnak, sőt ma is, mint régen, kemény diója a nemzetgazdászoknak. E nehéz tétel kutatásával egy érdemes magyar tudós, Ambrozovics Béla nyug. miniszteri tanácsos régóta foglalkozik s kutatásai eredményképp az ár és a fogyasztás közti viszonyt elméleti alapon sikerült rendszerbe foglalnia.

Ezt a kitünő tudós, akit a külföldön is jól ismernek nemzetgazdasági és matematekai munkáiról, felolvasás keretében fejtegette a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesületben. — Hogy ennek az elméleti vivmánynak mekkora lesz a gyakorlati haszna, az is mutatja, hogy a zónatarifarendszer tudományos alapja erre a rendszerre van építve. Az új elmélet nevezetes meggazdagodását jelenti a tudománynak, nemcsak nálunk, de külföldön is, s hozzájárul ahhoz, hogy a magyar tudomány újabb tisztelet szerezzen nemcsak itt Magyarországon, hanem az egész müvelt világban.

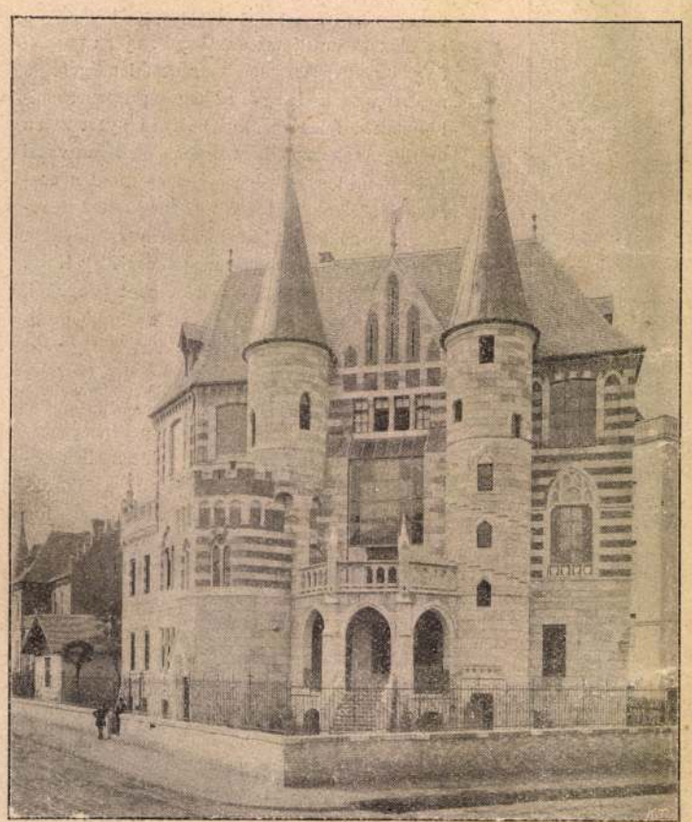

A László-villa Budapesten

—⊗—

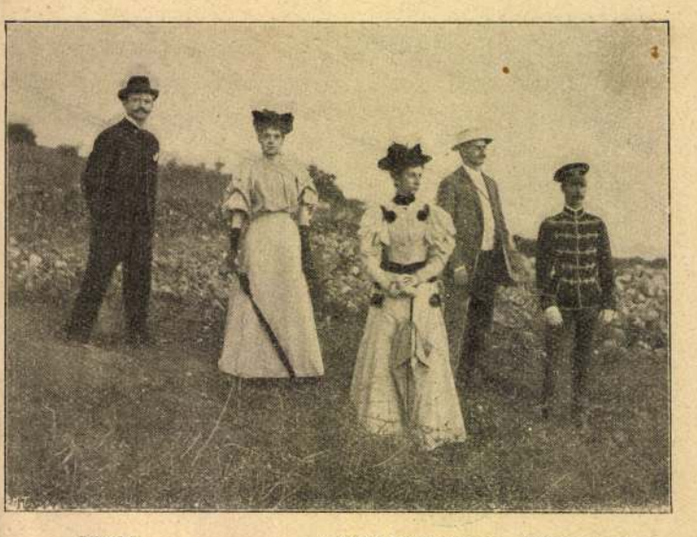

László A fejedelemasszony Fénykép után
László Fülöp s a bolgár fejedelmi udvar

A mi kinai telepünk.

A kinai zavarok temérdek pénzébe kerültek az osztrák-magyar monarkiának is. Némi gyümölcsét azonban élvezni fogjuk az áldozatnak. Külügyminiszterünk szerzett nekünk egy darabka kinai földet, amolyan telep-félét Tiencin városában, közel a tengerhez. Ennek a legelső tengerentúli telepünknek térképét

itt mutatjuk be. Nem nagy, de mégis valami. Mindössze hat tized négyszög kilométernyi, éppen elég arra, hogy ott kereskedőink megvessék lábukat s Kinába való kivitelünk felvirágozzék. A pekingi császári és királyi követ jelentése szerint a megszerzett terület a Pejho balpartján van. Határos az olaszok által okkupált területtel, szemben van a khinai várossal és a Japán számára kihasított földterülettel.

—⊗—

Gárdonyi Géza olaszul. Ritkaság számba megy, hogy magyar iró müve vendégjogot kap a külföld irodalmában: nyelvünket nagyon kevéssé ismerik hazánk határain túl, ennélfogva irodalmunk is zárt könyv a külföldi közönség előtt. Örömmel üdvözlünk tehát minden jelenséget, mely arra mutat, hogy a külföld is közelebb férkőzik irodalmunkhoz. Legutóbb Gárdonyi Gézával ismerkedett meg az olasz közönség. Egy fiatal olasz iró, Francesco Sirola dr. aki jól birja nyelvünket, a Rassegna Internazionaleben érdekes tanulmányt irt Gárdonyi Géza müveiről s a tanulmány végén bemutatja a magyar szerző néhány tárcarajzát is. Úgy a tanulmány, mint a fordítás kitünően sikerült.

—⊗—

Laub Juci

Fotoillusztrációi, az iparművészeti társulat Györgyi Kálmán emlékkiállításán.

Magyarság, 934.V.19.

MDK

Laub Juci, fotó.

szépek textilfotói.

Rosner Károly: Reklámgrafika. -Magy. Iparmüv. 1934. 94-96.l.
Iparmüv. Társ. kiállitása.

Építészet - világi

autókiszolgáló állomás — Bp., fehérvári-út

Laut tanló és Szabó Lajos

Tér és Forma, 1930. III. éof.

470-472. o. Dr. B.V.: Excelsior autókiszolgáló-állomás a fehérvári-uton.

alaprajz

Mester a szeren

Sugár Péter esete az Alvarez családdal és a tájjal

Környezetbarát pályaudvar

Lebegő emelet

Téma: lapostető

Előkelő rétegek

Falhoz állított ház Óbudán

A váci kálvária

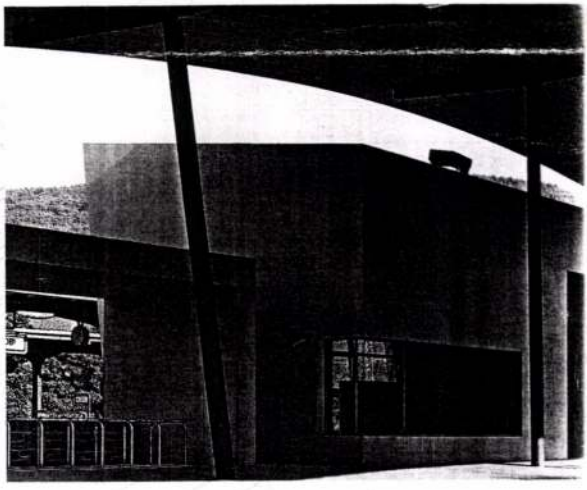

4
8. évfolyam
2001. május–június
Ára: 616 Ft
HU ISSN 1417-6939

építészet tervezés konstrukciók részletek termékek

Egy épület védelmében

avagy a Pénzintézeti Központtól a rovásírásig

Az arra járó ember már hosszú ideje elhagyatottnak találja Budapesten a Szabadság tér 5–6. szám alatti, Lauber László (1902–1953) és Nyíri István (1902–1955) által tervezett „modern" vonalú épületet (1937–1940), melyet annak idején a Pénzintézeti Központ új otthonaként álmodtak meg. Jelenleg csupán biztonsági őrök vigyázzák. Eredeti funkciójának megszűnése után különböző minisztériumok váltották benne egymást, majd a Magyar Nemzeti Bank került birtokon belülre, később a Demján Sándor-féle magyar Hitelbank Rt. egyik részlege működött itt. Ezenközben az első budapesti középületek egyike volt, melyről az azóta már önkényuralmi jelképpé minősült vörös csillagot leszerelték – igaz, akkor még úgymond „karbantartás" céljából, aztán soha nem került vissza... Az épületet legújabban (még 1999-ben) a Magyar Televízió Rt. értékesítette, hogy immáron a Bank Austria Creditanstalt Rt. tulajdonában talán újra pénzintézeti székházzá legyen. A Szabadság téri komor gerendaállványzat takarásában van az épület egyetlen külső díszítése, Medgyessy Ferenc (1881–1958) domborműve, a Szüreti menet (1940).

A Pénzintézeti Központot az 1916. évi XIV. tc. az első világháború idején alkotta meg és 1916. június hó 1. napján tartották alakuló közgyűlését. Jogutódja, a Polgári Kereskedelmi Bank Rt. (Budapest IX., Lónyay u. 38.), büszkén emlékezik idén a 85. évfordulóra.

A Pénzintézeti Központ hivatali helyiségei röviddel megalapítása után a Deák Ferenc utca 1. sz. alatti ún. „Angol királynő" szálló épületének egy részében nyertek elhelyezést. (A hajdani négyszintes épület helyén jelenleg a Kereskedelmi és Hitelbank Rt. impozáns, hétszintes irodaépülete áll.) Az intézet fejlődése folyamán aránylag rövid idő múlva már az egész épületet elfoglalta, 1935-ben már összesen hét különböző bérleményben működött. Ez a körülmény, valamint az, hogy a Deák Ferenc utcai székház is csak részben volt az intézet tulajdonában, idővel új, saját, nagyobb székház építésének gondolatát érlelte meg.

A Pénzintézeti Központ palotáját még 1924-ben a parlament feletti Duna-partra tervezték. Az az építkezés azonban szanálás miatt elmaradt, a Magyar Építőművészet 1926. évi 2. számában az elképzelt épület Duna-parti homlokzatát gipsz tanulmánymodelljéről készült kép mutatja be.

1936-ban határozta el az intézet vezetősége, hogy a Szabadság tér 5–6 sz. alatti telken építi fel új székházát. A korabeli Bálvány, később Gróf Teleki Pál, ma Október 6. és a Sas utca határolta telek a főváros kereskedelmi életének már akkor egyik központjában feküdt, szomszédai a Nemzeti Bank, a Posta-takarékpénztár és a Tőzsde voltak.

Az igények mind teljesebb kielégítésére a Pénzintézeti Központ új épületére 1937-ben nyilvános tervpályázatot írtak ki, amelynél irányadó szempontnak határozták meg, hogy a rendelkezésre álló telken minél nagyobb hasznos területtel rendelkező székház létesüljön.

A pályázatra 44 pályamű érkezett, s a terveket az intézet vezetőségéből és építészeti szakemberekből álló bizottság bírálta el. Ennek tagjai voltak az intézet vezetőségén kívül: dr. Hültl Dezső műegyetemi tanár, Brestyánszky Tibor építészmérnök, mint a Magyar Mérnök- és Építészegylet kiküldöttje, Szontagh Pál építészmérnök, mint a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének kiküldöttje és Henrich Jenő építészmérnök, az intézet ellenőrző építésze.

A díjnyertes terveket 1937 nyarán mutatták be a Magyar Mérnök- és Építészegylet helyiségeiben. A tervek érdekességét fokozta az a körülmény, az építkezéssel a Szabadság tér déli oldalának régóta húzódó és sokat vitatott kérdését igyekeztek megoldani.

Figyelemre méltó, hogy a bírálóbizottság által legjobbnak tartottak kivétel nélkül a megvalósult megoldás jellegében tervezték az épület létesítését. A díjazott tervek alapján úgy tűnt, hogy a bírálóbizottság a tagozatlan, egyszerű, modern felfogású homlokzatokat tartotta városképi szempontból legmegfelelőbbnek. A dr. Borbiró (Bierbauer) Virgil-féle Tér és Forma c. építőművészeti havi folyóirat (1942. évi 2. szám) közlése szerint a korabeli felfogás az volt, hogy egy nyugodt és egyszerű épület nem bontja meg a tér egységét. A történelmi stílusokkal való kísérletezést már nem tartották időszerűnek. Az első díjas tervek közül a végül megvalósításra került Lauber–Nyíri-féle elképzelés, amellett, hogy gyakorlati és alaprajzi szempontból a legjobb megoldásnak tűnt, ugyancsak ezt a felfogást tükrözte. A városképileg oly nagy jelentőségű pályázatnak az az örvendetes eredménye is volt, hogy beigazolódott, hogy az egyszerű és valóban artisztikus modern homlokzat a város bármely kialakult pontján megállja a helyét; azok a törekvések, amelyek a történeti stílusokat ezeken a pontokon továbbra is erőltetni kívánták, időszerűtlenek és feleslegesnek bizonyultak. Legalábbis a bíráló bizottság köreiben. Az egyéb korszerűen épített és alakított középületek felett a közvélemény inkább elsiklott, az újabb budapesti épületek közül talán egyetlen egy sem került a támadások olyan pergőtüzébe, mint a Pénzintézeti Központ székháza. Az ellenzők által felhozott fő érv, hogy „a Szabadság tér egységes képét megbontotta az irodaépület". De vajon a Szabadság tér oldalait környező épületeknek van-e egyáltalán egysége? Hangzott a kérdés. Még leginkább rokon a református egyház Hazatérés temploma (Halász Béla–Győri Sándor, 1938.) a Szabadság tér 2. szám alatt, de van odébb fáradt, késő eklekticizmus, sok szecesszió, és a szecesszióból ismét a klasszicizmushoz forduló. Melyik homlokzathoz kellett volna hát simulnia a Pénzintézeti Központ homlokzatának?

Lauber László és Nyíri István törtetlenül haladtak tovább azon az úton, amelyen e nagy munkájukig eljutottak. Becsülendő az a bátorság, amellyel tervüket teljes tisztaságában megvalósították, amellyel elgondolásukat keresztül tudták vinni. Az építtetők, akik bár előre látták, hogy milyen lesz székházuk, a tervezőket nem befolyásolták, egy akarattal kívánták a megvalósulást. A haladó építészet iránt elkötelezettek körében örömteli volt, hogy a közigazgatás különböző ágai és a legnagyobb iparvállalatok vezetői egyaránt az újnak engedtek szabad teret egyidejű megrendeléseiknél (pl. Rimanóczy Gyula: Postapalota; 1936–1939, Dob utca/Hársfa utca – ma Közlekedési Hírközlési és Vízügyi Minisztérium; ahogy a Pénzintézeti Központnál is, eme épületnél ugyanúgy különlegességnek számít az amerikai felhőkarcolóknál is alkalmazott vasvázas szerkezet, amihez hasonló alig akad Budapesten).

Az építkezés 1937. november végén kezdődött és két évig tartott, amiből hét hónapot az alapozás vett igénybe. Már csak azért is, mert rögtön az első télen beállott rendkívüli hideg időjárás miatt kénytelenek voltak az építkezést átmenetileg felfüggeszteni.

Az egész építkezést magyar vállalkozókkal és – a gránitburkolatok, valamint az egyes telefonalkatrészek kivételével, melyek Németországból származnak – magyar anyagokkal és munkával végezték.

Az intézmény az 1941. évben töltötte be működésének első huszonöt évét. Erre az évfordulóra szebb ajándékot aligha kaphatott volna, mint az új székházat. Majd két évtizednyi távlatból visszatekintve, az Építésügyi Szemle 1959. évi 10. számában Major Máté a két világháború között működő építészek sorából, ha óvatoskodva is, de kiemeli Lauber László és Nyíri István tevékenységét épp ezen Szabadság téri épületükre helyezve a hangsúlyt. Igaz ugyan, hogy 1960-ban a „tőkés és szocializmust építő társadalmak" építészetét bemutató könyvében már fanyalog, azt írván, hogy „az épület alul a lábakra állítás kissé formális megoldásával, felül a hátraugratott tetőemeletének kissé súlyos zárásával, nem hibátlan alkotás". Rados Jenő az először 1961-ben megjelent Magyar építészettörténetében ezzel szemben elismerőleg foglal állást, amikor a harmincas évek végére szabad utat nyert korszerű építészeti felfogás egyik példájaként említi az egykori Pénzintézeti Központ székházát a maga sima, szorosan a rendeltetést tükröző homlokzatfelületeivel.

Dr. Kubinszky Mihály egyenest a harmincas évek egyik legsikerültebb hazai középületeként üdvözli a Magyar Építőművészet 1963. évi 3. számában. Véleménye szerint az épület „élénk homlokzata, nyugodt tömege, előtetőjének plasztikus árnyékhatása sikeresen zárják le azt az elburjánzott eklektikával terhes teret". Szinte ez visszhangzik a Gerevich László főszerkesztette Budapest története V. kötetében (1980): méreteinél fogva is legjelentősebb új középület épült a Pénzintézeti Központ számára, mely nyugodt, arányos tömegével, építészetileg modern, de tartózkodó megoldásával méltó lezárását adja fővárosunk egyik legjelentősebb terének.

Az épület Szabadság téri homlokzatának Október 6. (Bálvány) utcai sarkán elhelyezett hatalmas 10 m széles és 3 m magas kőbe vésett dombormű – ugyancsak tervpályázat alapján – dr. Medgyessy Ferenc szobrászművész szüreti menetet ábrázoló alkotása (1940). E fölött alakították ki az igazgatói tanácstermet, melynek jelentőségét csak fokozta a dombormű odahelyezése.

Mindazonáltal a Szabadság tér egyik átvonuló útja épp a dombormű tengelyében van, és így arra távolról is szabad rálátás nyílik. Milyen kár, hogy manapság azon átvonuló úton az épülettől távolodó a forgalom iránya. (Igaz: most ennél is kedvezőtlenebb a helyzet. Mióta a Szabadság tér átépítése megkezdődött, senki sem haladhat el hosszirányban, lévén a tér közepe elkerítve és lezárva.)

A sima homlokzati felület kontrasztos díszítésének igen szép példáját mutatja ezen összhangzatos alkotás.

Jó előképet nyújt abban a tekintetben is, mennyire fontos a szobrászati mű helyét az egész épülethez viszonyítva megtervezni és milyen fontosak az apró árnyalatok, melyek a képzőművészeti elem alkalmazási helyének értelmet adnak.

Medgyessy Ferenc először – antik képek alapján – aktokat jelenített volna meg domborművén, de a megrendelő kérésére változtatni kellett. Fel kellett öltöztetni aktjait, de ez a felöltöztetés végül nem volt ellenére.

Naplóbejegyzése szerint: „A pályázatra, mivel olyan művet kellett csinálni, amely a pénzgyűjtést és szerzést ábrázolja – egy szüreti menettel vettem részt."

A mű gondolatának születését László Gyula (1910–1998) történész, a magyar őstörténet jeles kutatója, Medgyessy Ferenc személyes jó barátja írta le: „Éppen érett a szőlő, s unokahúga a lugasban, ahol a művész üldögélt, szőlőt akart szedni. Abban a pillanatban, amikor a lábát feltette a székre, hogy ráálljon, rászólt, hogy maradjon egy percre... Ott a lugasban jutott eszébe, hogy a bőséget szüreti menettel ábrázolja."

Tovább idézve Medgyessy Ferenc naplójából: „Meztelen emberek hordták a szőlőt, taposták musttá és táncolták az esteli csárdást. A bizottságnak az én domborművem tetszett a legjobban. Csak egyet kértek: ne legyenek az alakok meztelenek, öltöztessem fel őket valami magyaros ruhába. Roppant restelltem a dolgot, hogy pont ők figyelmeztetnek »magyarosságra«...

Debreceni gatyát, bő ujjú inget, szoknyát húztam az alakokra, a lábukra megráncos csizmát, papucsot. Sikerült, még jobb volt, mint az előző." Valóban, a domborműnek egészen eredeti nemzeti jelleget ad, hogy a művész, végül is szakítva az általánosan alkalmazott görögös modorban készült, ruha nélküli megoldásokkal, alakjait népviseletbe öltöztette.

Külön szót érdemel a dombormű jobb szélén, a menet elején vonuló, korsót vivő alak. Pont a korsó díszítése okán. Ősi magyar rovásjelekkel, a hagyomány szerint, ahogy kell: jobbról bal felé olvasandóan hirdeti, hogy:

„BORBAN AZ IGAZSÁG". Ezt általában nem szokták megemlíteni ezen dombormű ismertetésekor. Viszont Balás Gábor: A székelyek nyomában c. könyvében (Panoráma, Budapest 1984) nem is nevesül a dombormű, egyáltalán a Pénzintézeti Központ is csupán mint „egy Szabadság téri épület" jön szóba, melyen a rovásírást díszítőelemként alkalmazták. Pedig Medgyessy Ferenc számára egyáltalán nem volt idegen a rovásjelek alkalmazása. Feltűnt már pl. „Anya és gyermeke" c. domborművén (1925), de később is: Körösi Csoma Sándor reliefjén (1941) vagy a Gellért-kúton, a Szent Gellért-legenda megformálásánál (1943). Otthonuk egyik falára egy rovásírásos faliszőnyeg került: „CSALÁDI BÉKÉBEN TELIK ÉLETÜNK" felirattal. Civódások után feleségével egymás fejére olvasták, ahogy mesélte egyszer. Rovásírással díszített szőnyegeik a Magyar Képírók nemzeti szalonbeli tárlatán szerepeltek 1939-ben. Mindezek ismeretében érthető aggódás kíséri figyelemmel az épület sorsát, nem megfeledkezve a homlokzatot díszítő dombormű jelentőségéről sem. Szerves egységük immáron hatvanévnyi távlatból idéz egy hajdani lendületes építészeti, művészeti korszakot. Az új tulajdonos igénye szerinti átalakítás terveit a Mérték Stúdió készítette el, ügyelve arra, hogy az épület korabeli stílusa annak belsejében is megmaradjon (HVG 2000. szeptember 9.) Remélhetőleg a tényleges kivitelezés is a korhűség igénye felől közelíti a feladatot – kívül, belül egyaránt. Óvjuk értékeinket!

Barcza Tibor

Csajbók Csaba
Építészmérnök, 1983-tól építész tervezőként dolgozik, jelenleg magántervező. 1992–95 között MTA-ösztöndíjas.

Csanády Pál
Építészmérnök. Korábban PhD-ösztöndíjas az építészkar Rajzi és Formaismereti Tanszékén. Az Alaprajz felelős szerkesztője, magántervező.

Emődi-Kiss Tamás
Építészmérnök, újságíró. Jelenleg a Köztiben dolgozik.

Ferdinánd Csaba
1994-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 1996-ig a Milbrath+Partner építészirodában, majd a Ferdinánd és Ferdinánd Építészirodában dolgozik Budapesten és Drezdában. 1998–2001 között posztgraduális képzésben vesz részt a Drezdai Műszaki Egyetemen.

Getto Tamás
1983-ban végzett az IMF építészkarán, 1992-ben a mesteriskolán, ahol ma mester. 1990-ig a DTV (Pécs) tervezője, azóta a Gettoplan építészirodában dolgozik.

Golda János
Építészmérnök, 1977–95 között a Miskolci Építész Műhely tervezője (az Északtervben, illetve a Teampannon Műhelyben). 1980–82 között hallgató a Mesteriskolán, '86-tól mester. '97-től korrektor a BME Középület-tervezési Tanszékén, a Teampannon tervezője.

Horváth Sándor
1980-ban végzett a BME Építészmérnöki Karán. Tudományos ösztöndíjjal két évet töltött a stuttgarti egyetemen. Az ÉMSZ egyik alapítója. A Nemzetközi Tetőfedő Szövetség lapostető szekciójának elnökhelyettese. Jelenleg a BME Épület-szerkezettani Tanszékének adjunktusa.

Konrad Lentschig
1964-ben a bajorországi Unterallgäuban született. Műszaki rajzolást tanul, majd építészeti stúdiumot folytat a FH Biberachon. 1994–96 között az IPM Dresdennél dolgozik, 1998-ig önálló építész, majd facility manager a CaTS GmbH Dresdennél.

Szalay Ákos
1956-ban született. Okleveles építőmérnök, építésztervező. A Váci Kálvária Alapítvány elnöke. Fotográfiával is foglalkozik.

Szende Árpád
Építészmérnök, szakmérnök, vezető tervező, igazságügyi szakértő, nemzetközi színszakértő, az MTA Építészettudományi Bizottságának Albizottsági tagja, a Budapesti Igazságügyi Szakértői Kamara Felvételi és Minősítő Bizottságának alelnöke, az ÉTE Színdinamikai Szakosztály elnöke, a színdinamika tanára, az Archigram Kft. ügyvezető igazgatója.

Az Alaprajz 2001/2 számának szerkesztőségi cikkére írt reagálásból idézünk (a teljes szöveget lásd: www.archiweb.hu):

Egy architecture & design alcímű lap megszólított főszerkesztőjeként írok, annak apropóján, hogy legutóbbi lapszámotok szerkesztőségi cikkében azt fejtegetted; az Octogon nem építészeti, hanem életmód újság.
Úgy sejtem, kevéssé lehetsz jártas a nemzetközi lapkiadás területén, ha az Alaprajz által is képviselt műszaki szemléletű, mindenekelőtt a német és japán nyelvterületen honos építészeti lapszerkesztési kultúrát univerzálisan értékeled és minden egyéb hasonlót, így a mi kezünk munkáját is, a nem-építészeti lapok közé számozod. (...) Van építészeti lap, mi több, ez a csekélyke piac hihetetlen gazdagsággal vonultatja föl az építészeti orgánumokat. Közletünkben rendszerint kötelező fanyalgással beszélünk bizonyos lapokról, noha az újságos standokon a szakma és az érdeklődők meglepő gyakorisággal szavaznak mellettük. (...) Az úgynevezett rossz lapok, silány, értékzavaros ízlést, dezorientáló értékrendet közvetítő lapok meggyőződésem szerint annak a jéghegynek a nagyobbik tömegét, a vízfelszín alatti részét alkotják, melynek csúcsain a hazai építészet legkiválóbb eredményei foglalnak helyet. (...) Az immunrendszer működésének biomorf metaforáját alkalmazva, ezek tévedésein tanulva jutnak célba mások, a legkiválóbbak, akik bennünket, az Alaprajzot és az Octogont érdekelnek. (...)

Bojár Iván András

Cikkünkben azt boncolgattuk, vajon egy nemzetközi vándorkiállításon hazánkat miért csak egy, az építészetet kizárólag a stílus felől megközelítő, annak összetettségét, egészét fel nem vállaló, jelentős részben más területeket (a mobiltelefonoktól a Golden Globe-ig) tárgyaló folyóirat képviseli, amelynek szerkesztési módszereit, hitelességét a szakmán belül sokan vitatják. Erre a kérdésre továbbra sem kaptunk a választ. – A felelős szerkesztő: Csanády Pál

---

Errata
Előző számunkból sajnos kimaradt a csepeli görögkatolikus templomról készült gyönyörű fotók szerzőjének neve: **Häider Andrea,** és sajnos rosszul tüntettük fel a győri OTP-ről készült, szintén kiváló felvételek készítőjét, aki **Nagybozsoki József.**
Az érintettek elnézését kérjük.

Következő számunkban:
Adaptus iroda, Miskolc
Építész: Pazár Béla
Téma: ökoépítés
A balatonfüredi strand
Holz Box Tirol
Az Operettszínház felújítása

alaprajz
Építészet – tervezés – konstrukciók
részletek – termékek

A BertelsmannSpringer Magyarország Kft.
Bertelsmann Szakkiadó Divízió folyóirata
2001. május-június

szerkesztőség:
1124 Budapest, Németvölgyi út 114.
Tel.: (36 1) 319-3006, Fax: (36 1) 319-3003

felelős szerkesztő: Csanády Pál
szerkesztő: Dobossy Edit
szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Cságoly Ferenc, Garay Andor, Gáspár László, Roth János; Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Nagy Sándor (Eger), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok)
olvasószerkesztő: Sólyom Beáta
szerkesztőségi munkatárs: Legoza Andrea
tervezőgrafikus: Horváth Janisz
rajzoló: Boór András
szerkesztőségvezető: Bethlenfalvy Gábor

felelős kiadó:
Ádám János
Megjelenik évente nyolc alkalommal
HU-ISSN 1417-6939

hirdetésfelvétel:
Berta Ágnes
Tel.: (36 1) 319-3006/114
Fax: (36 1) 319-3003

előfizetés, terjesztés:
Söregi Gabriella
Tel.: (36 1) 319-3006/103
Fax: (36 1) 319-3003

kiadja és terjeszti:
A BertelsmannSpringer Magyarország Kft.
Bertelsmann Szakkiadó Divízió
1124 Budapest, Németvölgyi út 114.
Tel.: (36 1) 319-3006
Fax: (36 1) 319-3003
e-mail: alaprajz@bertelsmann.hu

Egy példány ára: 616 forint
Előfizetési díj egy évre: 3948 Ft

A kiadó az érvényes kiadói és terjesztői törvényekben meghatározott módon kezeli a megkapott írásokat és ábrákat. A kiadónak jogában áll a cikkek átdolgozása és rövidítése. A kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget a felkéretlenül beérkezett anyagokért. A cikkek megnevezett szerzője felelős az írás tartalmáért. Honoráriumot csak szerzőknek fizetünk. A folyóirat és minden benne szereplő írás és kép szerzői jogi védelem alatt áll. A lap értékesítése a kiadó engedélye nélkül törvénybe ütközik, kivéve a törvény által engedélyezett eseteket.

nyomdai előkészítés:
Austral Bt.

nyomtatás, kötészet:
Manager Press Kft.

Lauber Dersö

épitész

szül Pécs 1879

oklevelet nyert 1904

Névjegyzmüegyetem 12 l.

T. 5896.

állitva, az ágyúknál pedig
ben házak égnek, mig az elő-
rata fölül:

VNG COMORRA.

Die Vestung és befejezése: E.

hronik, Frankfurt 1664.

140-95

Lauber Dezső

építész

szül. 1879. Pécsett.

Lásd

Ki-Kicsoda?

487. l.

Lauber Dezső

építész

Fenti vezetése alatt alakitottár át a bpesti Vársznházat.

Schöpflin Aladár

Színház. Megnyitó előadás a Vársznházban. Vas. Ujs 1918. 198. l. képekkel.

866. Lovas küzdelem.

Az összerogyott szürke pa
kardot tart, balját pedig felemelte. Tá
és lobogót látunk, vad orditással és cs
de a bal felől előre vágtató keresztény
gyen innen, a hitetlenek közül többen ü
dul[illegible]pisztolyával igyekszik üldözőit á
egy elesett keresztény harczos teteme f
lovasával. A középtérben sürü füstgomyc
többi mozzanata szemlélhető. Az égbolt

Lés

Vászon, méretei 61.3: 91.
Vétetett 1891: IX. 15-én

904:V.3.

Lauber Dezső, építész

L: Hajós Alfréd

Synoss Zoltán: Beírta nevét a sporttörténelembe 12.

Nepszabadság, Bp. 1978 febr. 1.

Lauber Dezső, [építész?]

l.: Hajós Alfréd

Molnár K.: feledhetetlen ... 21,

Népszabadság, Bp. 1976. júl. 18.

Lauber Dezső

Hajós Alfréd az 1924. évi párizsi olimpián ezüstérme díjnyert tervét Lauber Dezsővel közösen készítette

Krasovec Ferenc: Művészeti események..
Művészet, 1980. július – 28. lap.

LAUBER Dersó építén

- 1911. várlatos terve egy a Vérmezőn felépítendő stadionnal

TBM 26. 1997 11.

ásával épült
lón ismét

2049

prajzú,
A homlokzat É-
helyezkedő

val bővítették.

2047

LAUBER LÁSZLÓ

TKM 558. 8.o.

Dunaújváros

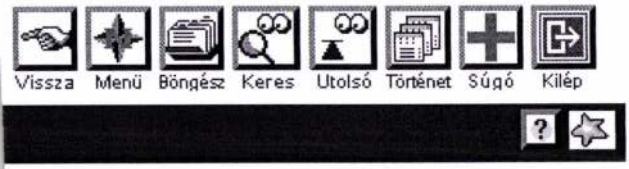

Kérdés módosítása

a **"Példányok igénylése"** gombra.

Rekord tárolása | Példányok igénylése

68-2 * fu zo tt : a r ne lku l (hibás
7208-56-10)
OSZK

9.117) "15/17"|
15/17"|

LAUBER LÀSZLÓ

SZOC 5.0.

LAUBER LÁSZLÓ

Prakfalvi E.: Róm. kat. templ.

2003.

34.o.

nnne az esztétikai elvek alárendelődnek mértani
nak. Nem misztikum, hanem a konkurenciaharc
a kőfaragók képzési monopóliumának megőrzésére
céh és a páholy között e tekintetben nincs különbség.
gy piaci körzetre, területileg körülhatárolt egységre
szervezet a nagyszabású, több generációt foglalkoz-
k és a munkavállalók viszonyának szabályozására. A
bevezetőjükben: a megegyezés „minden fejedelemre,
natkozik, „akik templomokat, szentélyeket vagy más
k vagy eljövendő időkben kívánnak csinálni". A
érése nem volt szükségszerű: Franciaországban és
elete alatt egyesült, Itáliában a céhek uralkodtak. A
német tartományok jellegzetessége, s a városi céhek
zemben ugyancsak területi egységüket (a főpáholyok
nkurenciával szemben. Ezért a szabályzatok lényeges
ban kell látnunk, hogy a páholyszövetség védekezni
alakítása ellen (mint láttuk, ez a forma volt uralkodó
a status quóhoz a napidíjas rendszerű, régebbi
idáskönyve arról tanúskodik, hogy az utóbbi, a
volt itt is alkalmazásban, ugyanakkor azonban
lvánvaló: a nagy vállalkozás megfelelő munkaerőt
általánossá váló közép-európai) szokásoktól eltérően

LAUBER LÁSZLÓ

Prakfalvi E. : Röm. kat. templ.

2003.

34.o.

levelében sem mulasztja el névaláírása mellé kiteni ajánlata volt-e kedvezőbb, mint Györgyé. A m aranyforintért, s a rá következő évben 35 forinté

Mellette szólt bizonyára kedvező ajánlata és fel tudunk. Egyik alapja kitűnő szakértelme, műv kőfaragó tudása volt. A másikat munkamódsz előregyártásra berendezkedett, valószínűleg egy kodó, kassai műhelyében gyorsan dolgozó vállalk *Diósgyőr*ött, királyi megbízásra is vállalt munká vállalkozó tipikus és jól megismerhető példája.

Feltételezhető, hogy gyorsaságának egyik tit előregyártás volt, ami nem csekély rizikó vállalásá lehetséges lett volna, hogy tipizált építészeti eleme termeljen. Erre az eljárásra azonban a 15. század főleg falusi épületeken, amelyek alapvetően kőmű ez idő tájttól olyan kőfaragó munkákat, amely felügyelete nélkül helyeztek el. Ez egyúttal arra nagyobb volt, mint a mesterek teljesítőképe kőművesekkel való együttműködés is elég haszn magyarázata annak is, hogy sem a kőfaragócé aktuálissá Magyarországon a 15. század végéig.

Ez semmiképpen sem jelenti azt, mintha az épí Építészettörténeti-művészettörténeti köztudatunk se él. Uralkodik az az elképzelés, amely a kőfar páholyok misztikumának hatása alatt kialakult nehezen magyarázható, de bizonyosan a munk kőfaragójegyekben is bonyolult geometrikus kul

(672) 15–16. századi *Fialenbüchlein*ek és kőfaragó trak alapvetően gyakorlati f
szerkesztésekkel

LAUBER LÁSZLÓ

SZOC 18.0.

Läufer

örás, Pest, 1850 k.

lásd

Lay Bpest ipar mindkiáll.

79. l.

Lauer Gizella

1907/8 – 1912/13

Ferkèpzomfoiskèvk

107. l.

M.D.K.

Lauber, Erasmus, oltárai
(1703? – 1763)

1746-ban dolgozik Batthyány Zsigmond részére.

Mária G. Aggházy: Steirische Beziehungen der ungarländischen Barockkunst

Acta Historiae Artium,
Bp. 1967. Tom. XIII. fasc. 4. 331. old.

M.D.K.

Lauber, cserépégető

1844-ben a tatarozáskor 70500 lapos és 600 görbe cserépért 1686 forintot kapott. 45.o.

Petrovicz Ede: Adatok a Káptalan u.2.sz.ház történetéhez. 31.o.

Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1956. Pécs, 1956

Laubmann, Philipp Karl, festő M.D.K.

Grazban dolgozott és 1782-ben, a Batthyány család megrendelésére egy oltártáblát szállitott Gyanafalvára (Jennersdorf).

Mária G.Aggházy: Steirische Beziehungen der ungarländischen Barockkunst.

Acta Historiae Artium,
Bp.1967. Tom.XIII. fasc.4. 338.old.

Lauber Dezső

építész

l.

MMÉEÉvk

1934. 224. l.

b) **Szállitásokra.**

Budapest. (Ruházati cikkek sz
tása.) A honvédmenház jövő évi ruhaszi
letére külön méretnagyság szerint készite
db. zsávoly zubbony és 75 db. nyári
nadrág szállitása tárgyában decen
22-én d. e. 10 órakor a m. kir. honvé
ponti ruhatárnál versenytárgyalás fog t
A részletes szállitási föltételeket tartalmaz
ződési tervezet és minta a fenti ruhatárná
tekinthető. Az 1 kor. bélyeggel ellátott

csengők karb.
és anyag

Kartellen kivüli p

gyári raktar.

zerezhető ajánlati és felosztási minta
nt teendők. Az 5% bánatpénznek az aradi
r. adóhivatalnál történt befizetését igazoló
a az ajánlathoz csatolandó. A szerződés
szletes feltételek, az ajánlati minta, fel-
si kimutatások és kőminták az aradi állam-
szeti hivatalnál átvehetők, illetve megtekint-
. A teljes szövegü hivatalos
rás a hirdetések között
lható.

assagyarmat. (Polgári iskola épi-
Salgótarjánban.) A Salgótarján
özségben létesitendő polgári fiu és leány-
építési munkáinak kivitele 200.000 kor.
g engedélyeztetvén, e munkáknak biztosi-
céljából január 5-én d. u. 2 órára a
agyarmati kir. tanfelügyelő hivatalos helyi-
en tartandó versenytárgyalás hirdettetik.
ánlathoz az ajánlati költségösszeg 5%-ának
lelő bánatpénz csatolandó. A müszaki
et s részletes feltételek Máthé Géza kir.
ügyelőnél Balassagyarmaton (Andrássy-ut
egtekinthetők.

sujlak. (Iskola épités.) A bácsujlaki
itközség 54.779 kor. 54 fill. költségelő-
attal 3 tantermü uj iskola és 3 tanitói
építésére december 28-án d. u. 2
a helybeli iskolateremben megtartandó
st hirdet. Árlejtési és építési feltételek a
laki plébánia hivatalban megtekinthetők.

yszeben. (Ovoda épités Szász-

nek bármely állampe
igazoló nyugta csatola
és részletes feltételel
hivatalnál megtekinth
ivenként 10 f.-ért meg

Szolnok. (Utépit
vasuti állomáshoz vez
utnak kiépitése 63311
délyeztetvén, a vállal
25697 k. 04 fillérrel
kálatok u. m. 1. kőa
anyagok lerakása. az
termelése és szállitása,
4. mütárgyak építése
tása és felállitásának
tartott első versenytárgy
ható ajánlat nem tétet
senytárgyalás hirdettetik
óhajtók, hogy ajánlataik
d. e. fél 11 órára Jás
megye közigazgatási i
sák be. Ajánlatok tehet
kákra, mint a fentebb
külön-külön is Az a
5%-ának megfelelő b
m. kir. adóhivatalnál
nyugta csatolandó. A m
dési minta, vállalati felt
államépitészeti hivatalná

Pozsony. (Fürdőh

A balkáni blokk

kérdéséről írt cikket a »Daily Mail« kiküldött bukaresti tudósítója, Cedric Salter s azt a »merész« állítást kockáztatja meg, hogy a német támadás elhárítását célzó balkáni blokk megalakítása elsősorban a Magyarországra gyakorolt német nyomás következtében hiusult meg, mely lehetetlenné tette a magyar-román együttműködést.

Cedric Salter úr memóriája, úgy látszik, nem bír lépést tartani a mai világpolitika bonyolult és száguldó eseményeivel. Ugy látszik elfeledte, hogy a balkáni blokk eléggé sok bába kezén veszett el, így például meghiusulásában szerepe volt Oroszország beavatkozásának is.

A bukaresti angol tudósító, aki járt Magyarországon és jól ismeri a magyar viszonyokat, azt is tudhatná, hogy Magyarországra nem nehezedik »német nyomás«, szabad és független ország vagyunk, szabadságunkból és függetlenségünkből soha egy lottányit sem adtunk fel. Megesik, hogy távol élő publicisták vaskosan tévednek a magyar viszonyokat illetőleg, de annál furcsább, ha a kiküldött keletközépeurópai tudósító esik ebbe a hibába, akinek mégiscsak illenék ismernie ama földdarab helyzetét, melynek megfigyelésére és tárgyilagos szemmeltartására lapja kiküldötte.

Arra a vádjára, hogy mi tettük lehetetlenné a magyar-román megbékülést, szives figyelmébe ajánljuk az olasz sajtót, mely napról-napra foglalkozik a magyar-román megbékülés kérdésével és nem Magyarországnak, hanem Romániának ajánl valóságérzéket és belátást. Magyarország a belátásnak és megértésnek számos tanujelét adta, így legutóbb, midőn jugoszláv kezdeményezésre visszavonta a román határról csapatait. Magyarország lépése annakidején élénken foglalkoztatta az egész európai sajtót, csak, úgy látszik, Cedric Salter bukaresti sajtótudósító úr figyelmét kerülte el s ezért kockáztatta meg néhány napja azt a légből kapott rémhirt, hogy Romániát három oldalról kivánják megtámadni. Magyarországot is a támadó felek közé számította, ami rosszhiszeműségét nyilvánvalóan bizonyítja.

Mi nagyon jól ismerjük azt a tisztára személyi természetű román befolyást, melynek hatása alatt Salter úr ilyen rosszhiszemű támadássorozatokat rendez Magyarország ellen. Annál feltűnőbb ez, mert eljárása semmiképpen sincsen összhangban az angol sajtó általános hangjával és magatartásával. A londoni publicisták jobban informáltak, mint Bukarestbe kiküldött kollégájuk, aki egy személyi kapcsolat révén, úgy látszik, elveszítette tárgyilagos ítélőképességét. S láttuk már nem egyszer, hogy az ilyen személyi természetű befolyások néha komoly politikai és történelmi események terén igen kellemetlen szerepet játszottak...

MEGJELENT:
Pálóczi Horváth György
Búcsú Európától
A ma regénye a máról, a kortársaknak a kortársakról.
Ára fűzve 3.60, kötve 4.80.
Kapható a MAGYARORSZÁG könyvkereskedésében, VII., Erzsébet-körút 18—20.

Horthy Miklós kormányzót ünnepelte ma Pest vármegye

Az izgatók ellen a legnagyobb erélyel járunk el, jelentette ki Endre alispán

Pest vármegye mai közgyűlésén az elnöklő *Barcsay* Ákos főispán a közgyűlés lelkes tapsai és éljenzése közben *megemlékezett Horthy Miklós kormányzónak húsz évvel ezelőtt Budapestre történt bevonulásáról.*

— Romhalmazt és csüggedést talált, — mondotta a főispán — de a gondviselésküldte vezér már az első szózatával felrázta a tespedő és hitevesztett testvéreit. Húsz esztendő, kemény küzdelem és céltudatos erőkifejtés talpraállította a nemzetet. A belső megujhodás visszaadta az önbizalmat és a mult év őszén megtermett az előrelátás és az önfeláldozás első gyümölcse.

— A Felvidék magyarlakta vidékei minden véráldozat nélkül visszakerültek Szent István birodalmába. Ez év március idusán pedig bámulatba ejtő, nagyszabású katonai teljesítmény után megszületett a második nagy öröm, minden igaz magyar lelkében hőn óhajtott magyar reménység: a sok magyar hős drága vérével megszentelt Kárpátok gerincén ismét magyar lobogó lengett. *Hogy ez a két történelmi esemény létrejöhetett, hogy a trianoni bilincs szétpattanhatott, azt a jó Isten után kormányzó urunknak köszönhetjük.*

— *Erős hittel és hűséggel várjuk hivatott vezérünk további parancsait, hogy hátralévő nagy céljaink irányát gyakorlott szemével és biztos kezével kijelölje.*

Ezután a közgyűlés felhatalmazta a főispánt, hogy a vármegye közönsége nevében Magyarország kormányzóját a 20 éves évforduló alkalmából hódolatteljesen üdvözölhesse.

Az alispáni jelentés

Ezután az *alispáni jelentés* tárgyalása következett. A jelentés a mezőgazdasági munkabérnapszám kérdésével foglalkozva ajánlja, hogy a napszámbérek legkisebb mértékének megállapítása mellett állapítsák meg a legmagasabb béreket is, »mégpedig a mezőgazdaságok jövedelmezőségének figyelembevételével«.

A *zsidótörvény végrehajtásával* kapcsolatban a törvényhatósági bizottsági tagok igazolási eljárásáról közli, hogy 53 törvényhatósági bizottsági tagnak tagságát az igazolóválasztmány megszüntette. Ezek közül 15-en a közigazgatási bírósághoz panasszal éltek. Döntés csak egy ügyben történt, 31 törlés jogerőre emelkedett, 7 esetben az eljárás pedig megszünt.

Igen részletesen ismerteti a jelentés a megyei városok 1938. évi zárszámadásainak felülvizsgálatát, valamint a jóváhagyott pótadók százalékát. Az alföldi mezőgazdasági jellegű városok kivétel nélkül 100 százalékon felüli pótadóval tudják csak egyensúlyban tartani háztartásukat. Kiemeli *Kiskunfélegyháza* város helyzetét, amelynek költségvetési tervezete szerint a háztartási helyzet »normális egyensúlybahozatalára *943 százalékos pótadó kivetésére lenne szükség*«.

Az első felszólaló gróf *Serényi* Miklós volt, aki a nemzeti szocializmusról és a kommunizmusról tartott előadást. A közgyűlés tagjai zajos közbeszólásokkal kísérték fejtegetéseit. Többen kiáltották feléje:

— A nyilasok között kell keresni a bolsevikieket!

Amikor beszédét befejezte. *Barcsay* főispán megjegyezte, hogy kár ilyen dolgokkal a közgyűlés elé jönni és úgy feltüntetni az eseményeket, mint hogyha a nemzeti szocialisták lennének csak a kommunisták ellen, holott *az egész ország minden polgára a kommunisták ellen van.*

Matolcsy Mátyás a zsidótörvény legerélyesebb végrehajtása mellett szólalt fel. *Kádas* Mihály a faértékesítésről és a sóárakról beszélt.

P. Vargha Vince szóvátette, hogy agitátorok járják a falukat, biztatják a munkásokat arra, hogy ne dolgozzanak és hatalmas munkabérek követelésére buzdítják őket.

— Nekem mindegy, — akár szélsőjobboldalról, akár szélső balról jön az izgatás, kérem azonban, hogy *az izgatókra a legszigorúbban csapjanak le. (Általános helyeslés.)*

Linhardt Antal, *Pencz* Károly, *Hovhanesián* Eghia, *Váry* Albert *Taigiszer* Lajos, *Ugody* Alajos, *Örökös* József, *Tóth* János és *Kiss* László szólt még hozzá az alispán jelentéséhez.

Endre alispán az izgatók ellen

Endre László alispán ezután bejelentette, hogy fejleszteni fogják a mezőgazdasági szakoktatást. *Az izgatók agitációjával kapcsolatban kijelentette, hogy a vármegyében mindent elkövetnek, hogy a legteljesebb összefogást teremtsék meg minden társadalmi osztály között. Az izgatók ellen a legnagyobb erélyel járnak el.* Ezeket minden inségmunkából, közmunkából törlik s ha büntetendő cselekményt követnek el, csendőrkézre adják őket. *Bármilyen köntösben jelentkeznek az izgatók, az ország ár*át okozzák.

— Az inségmunkások megsegítésére olyan megoldást keresünk, — mondotta — amely őket véglegesen lábraállítja, hogy többé ne szoruljanak a köz támogatására. A vármegye pénztárába több mint 200 községből befolynak majd az inségjárulékok s ebből a tekintélyes összegből hosszú időre meg tudjuk majd alapozni az ínségesek egzisztenciáját.

A közgyűlés az alispán jelentését elfogadta. A választásokra került a sor. *Pálházy* Endrét másodfőjegyzővé, *Solnay* Jenőt, *Domján* Ferencet és *Dinnyés* Endrét szolgabírákká választották.

Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?
Mindazok, akik **asztmában, tüdőcsúcshurutban, idült köhögésben, elnyálkásodásban, régóta tartó rekedtségben, náthában** szenvednek és eddig nem találtak gyógyulást, kapnak tőlünk, felvilágosítás céljából
teljesen ingyen és bérmentve
egy könyvet sok ábrával, a következő címmel:
„Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?"
Irja meg egy 16 fillérrel bérmentesített levelezőlapra a pontos címét a következő névre:
PUHLMANN & Co., Berlin 489 Müggelstr. 25-25a

Millerandnak túl enyhe volt Versailles...

Brüsszel, december 12. *(NST)* **A »hadicélokról« szóló vitába, amely Franciaországban újra meg újra felélénkül, most Millerand, volt köztársasági elnök is beleszólt. Millerand a háború célját abban jelölte meg, hogy Németország számára lehetetlenné kell tenni, hogy valaha is újabb támadást intézhessen. Millerand fejtegetéseihez szószerint a következő szavakat fűzte hozzá: »Németországot mondom, nem Hitlert.« Millerand szerint a versaillesi szerződés túl enyhe volt és csak »improvizáció«.**

Elfogták Méhes Sándort, Kun Béla spanyolországi helyettesét

Madrid, december 12. *(Havas).* A madridi rendőrség a kommunisták elleni eljárásai során letartóztatta *Méhes* Sándort, aki a polgárháború alatt érkezett Spanyolországba, mint *Kun Béla helyettese. (MTI)*

A TÖRÖK ÁLLAMFŐ SZEMLEÚTJA A KAUKÁZUSBAN

Isztanbul, december 12. *(Stefani.)* **Inonü köztársasági elnök az orosz-török határon fekvő Erzerumba utazott az ott elhelyezett csapatok és az erődítések megtekintése céljából. Az utazás nagy érdeklődést keltett.** *(MTI)*

A tiszáninneni református egyházkerület közgyűlése

Miskolc, december 12. A felvidéki határsáv hazajutása folytán százhúsz anyaegyházzal és számos egyéb közülettel meggyarapodott tiszáninneni református egyházkerület ma tartotta évi közgyűlését.

Farkas István püspök-elnök imája után *Farkasfalvi Farkas* Géza felsőházi tag főgondnok-elnök nyitotta meg a gyűlést nagyobbszabású beszéddel:

— A trianoni bilincs első láncszemének szétpattanásáért húsz év óta folyó küzdelemben — mondotta — oroszlánrésze van aknák, szirtek között háborgó tengeren hánykodó kis magyar hajónk elszánt, de csodálatos bölcsességű kormányosának, a mi egyedüli vezérünknek, vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzónak (a gyűlés tagjai felugranak helyükről és úgy éljenzik, tapsolják percekig az államfőt), gróf *Teleki* Pál miniszterelnök nagy tudásának és *Kánya* Kálmán akkori külügyminiszterünk Európaszerte elismert diplomáciai képességének.

Farkas főgondnok indítványára a gyűlés azonnal hódolósürgönyt küldött a kormányzónak. Ugyancsak táviratban nyilvánította tiszteletét a református közgyűlés gróf Teleki Pál és Kánya Kálmán iránt.

— Azt hiszem, — mondotta ezután a főgondnok — közgyűlésünk minden tagja szorongó, aggódó lélekkel érez a velünk vérben és hitben rokon finn nemzet iránt, amikor hőskölteményben megírt vitézi tetteket túlszárnyaló hősiességgel védik északi rokonaink hazájukat, — puritán hitükön s a tél támogatásán kívül, minden szövetséges híján. Jeléül annak, hogy minden rokonszenvünk, csodálatunk az övék, egy néma percnyi felállással tisztelegjünk előttük...

Farkas István püspök-elnök olvasta fel évi helyzetjelentését és adott programot a jövőre nézve.

Én álmomban egyszer
A szíveddel beszéltem őszintén
S azt súgta végy nekem:
Márkus-nál
rádiót, gramofont és lemezeket.
VIII., Rákóczi-út 59 (udvarban). T. 144-933
Uj tánclemezek darabja P 1.78.

Könnyű és jó kereset!
Erzsébet-körút huszonegy, I. em. 8.

IRODALOM

Búcsú Európától

Pálóczi Horváth György regénye

Történet a béke utolsó éveiből, amikor Európa előkelő szalonjaiban baloldaliak és divathölgyek Einsteinről és a boldogtalan társadalomról, a spanyol ügyről és a legújabb toalettekről vitatkoztak, közben ittak, gramofonzenére táncoltak, majd újabb libamájas szendvicsek után a pánszexuális tipusokról és a fajnemesítés kérdéséről beszélgettek és végül valamelyik hajnali kávéházban bablevessel fejezték be a szellemi tornát.

Igen, ez mind Európa, helyesebben ez is Európa, állapítja meg az olvasó *Pálóczi Horváth* György érdekes regényéről *(Officina*-kiadás). Egyik igen jellegzetes arca az eresztékeiben meglazult kontinensnek, bár ez az arc most eltünni látszik a lövészárkok nehéz füstjében. A regény főhőse, a hírneves író, mélységes csömörrel siet elhagyni ezt az öngyilkos világot. Úgy érzi, az írástudónak már nemcsak papiroson, könyvben, hanem az életben is ki kell állnia. A halálos szerelem, egy budapesti leány, végleg kiszakítja a megszokott házasságból, az író elhagyja a fényűző életet, a polgári társadalmat, elhagyja a szerelmét is s névtelen közkatonaként a spanyol frontra vonul, ahol a jobbkarjával együtt hitét és harci kedvét is elveszti.

Az események közelsége szétfeszítik a regény műfaji keretét. A könyv szatíra és vádirat is, rikító színek nélkül. Látszólag szenvtelen írás, de érezzük, hogy hősével együtt a szerző is megcsömörlött ettől a dekadens világtól. Halványan mutat a jövő felé, amely nem az egyik táboré és nem a másiké, hanem a *holnaputániaké*.

Az igazak Európája már évtizedek óta a katedrálisok és a szántóföldek, műhelyek mélyén rejtőzik, katakomba-életet él. S ha a katakombák jó óvóhelyeknek bizonyulnak, akkor ettől az Európától nincs okunk búcsúzni.

V. L.

*

Fekete István: Zsellérek. — Az Egyetemi Nyomda regénypályázatának díjnyertes műve új írót fedezett fel. *Fekete* István vidéken él, a föld és a zsellérek közelségében, ami erősen kiérezhető első regényéből. Zsellér Péter, a tehetséges parasztfiú, nehéz utakon eljut az érettségiig. A városban lépten-nyomon paraszti származása jut az eszébe, végigéli a proletárdiktatúrát, egyetemet végez, a nagyvárosi életformától azonban idegen marad s visszatér övéihez, a parasztok közé. Az »Elsodort falu« óta jólismert körforgás, amelyet igazi élményekből, súlyosszavú mondanivalókkal írt meg most Fekete István. A képzeletgazdag, színes nyelv legfőbb értéke az új írónak. Aki ilyen biztos ösztönnel kezeli a magyar nyelvet, attól még többet várhatunk. A regény röviddel megjelenése után máris második kiadást ért el. *(—)*

Mi készül?

Kodolányi János új könyvön dolgozik: »Suomi titka« címmel megírja a tragikus harcokban küzdő finnek csodálatosan egyszerű, becsületes mindennapi életét.

*

Németh László új regénye, amellyel nagy regényciklusát építi tovább, Jó Péter egyetemi éveiről szól, az 1918-as forradalom és az azt követő ellenforradalom idején. A közeli napokban megjelenő kétkötetes mű címe: »Szerdai fogadónap«.

*

Bözödi György, a fiatal erdélyi író, egyszerre két munkával jelentkezik a magyarországi könyvpiacon. »Székely bánja« című könyve őszinte társadalomrajz. Másik munkája regény, »Romlás« címmel jelenik meg.

*

Mátyás Ferenc, a fiatal költő, érdekes regényt írt a falu eddig alig ismert új arcáról. Címe: »A falu küldöttje«.

NÉMET LÉPÉS MOSZKVÁBAN ROMANIA ÉRDEKÉBEN?

Belgrád, december 12. *(MTI)* **A Politika berlini tudósítója úgy értesül, hogy a német kormány az elmult napokban lépést tett Moszkvában az orosz-román viszony megszilárdítása érdekében.**

Berlin állítólag rámutatott arra, hogy egy orosz-román konfliktus igen súlyos következményekkel járna Németországra nézve, mert a délkeleteurópai államok a birodalom nyersanyagellátásának legfontosabb forrásai. Az a cáfolat, amelyet a szovjet kormány a kominternnek Románia ellen irányuló cikkére közzétett, már e diplomáciai lépés következményének tekinthető.

Jólértesült helyről a tudósító még úgy értesül, hogy a nagyarányú német vásárlások a román petróleum-részvények körül szintén arra engednek következtetni, hogy Németország valami ellenszolgáltatást kíván tenni Romániának. Ez az ellenszolgáltatás abból állana, hogy Németország tiszteletben fogja tartani Románia határát és nem segít semmiféle olyan törekvést, amelyik Románia területe ellen irányulna.

Román kisajátítás a határokon

Bukarest, december 11. *(MTI)* **Az Universul vezércikkében a román határok biztonságával foglalkozik. Elérkezett az ideje, — írja a lap — hogy nemzeti érdekeinkre hivatkozva kisajátítsuk bizonyos mélységben azoknak határmenti javait, akik nem románok. Ilyen intézkedéseket más államok is tettek. Jogos önvédelmünk és a román nemzeti érdekek kívánják ezt. Ily módon acélfalat képező határvonalunk mentesít bennünket minden meglepetéstől. Ezt a kérdést — így fejeződik be a cikk — époly lelkiismeretességgel kell kezelnünk, akár a hadsereg felszerelésének kérdését.**

Mégis szép az új PK-palota

Kotsis Iván professzor érdekes nyilatkozata a szabadságtéri épületesztétikai vitában

A *Pénzintézeti Központ* szabadságtéri új palotája körül hosszabb idő óta duló építészeti, művészeti és esztétikai vita tegnap újabb fejezethez érkezett: a székesfőváros közigazgatási bizottságának ülése kimondta, hogy *nem veszi tudomásul a Közmunkák Tanácsának álláspontját*, amely szerint »szakkörök egyöntetű álláspontja alapján épült a palota és azt ezekután nem lehet kifogásolni«. Mint emlékezetes, a kiéleződött vitát *Nagy* László bizottsági tag indította el, aki kifogásolta, hogy *az új palota nem szép és nem illik a Szabadság tér városképébe.*

A *Magyarország* munkatársa felkereste ebben a vitás ügyben az egyik legkiválóbb és legilletékesebb közéleti szakértőt: dr. *Kotsis* Iván műegyetemi tanárt, *az épülettervezési tanszék professzorát* és véleményét kérte.

„Alapjában helytelen felfogás..."

— Az ülésről szóló tudósításból értesültem, — mondotta a professzor — hogy az új palota *homlokzatát* azért kifogásolják, mert *nem abban a stílusban* van tervezve, mint a *Tőzsde*, a *Magyar Nemzeti Bank*, vagy a többi környező épület. Eltekintve attól, hogy *már magának a kifogásolásnak a felállítása sem helyes*, mert a tér régebbi épületei sincsenek egyforma stílusban tervezve, elegendő utalni etekintetben például a Postatakarékpénztár Lechner Ödön által tervezett homlokzatára, — *téves a beállítás azért is*, mert eszerint egy városkép harmonikus voltához az lenne szükséges, hogy a városképet alkotó épületek *ugyanabban a stílusban* legyenek építve. *Ez a felfogás alapjában véve helytelen.*

— E feltétel mellett — folytatta a professzor — *a világon alig találhatnánk jól megoldott városképet*, amely a véletlen folytán közel egyidőben épült volna. A tervszerűen, egységesen kialakított kisszámú terektől eltekintve a városképek *hosszú évszázadokon át épültek* és így elkerülhetetlen volt, hogy teljesen *elütő stílusú* homlokzatok épüljenek egymás mellé. Így volt ez már azért is, mert *egyetlen korban sem építették az épülethomlokzatokat egy elmult kor stílusában*, a szomszéd házak kedvéért és abból a célból, hogy az épület jobban alkalmazkodjék a környezetbe. *Minden kor a saját stílusában épített.*

— *A firenzei Signoria tér* középpontját — illusztrálta azután példával a tételét a professzor — a *középkori* Palazzo Vecchio alkotja, mellette a *késő-reneszánsz* Ufficiák állanak, szemben vele pedig a *korareneszánsz* és *barokk* homlokzatok. Számos német régi város közepén áll a *gótikus* székesegyház és körülötte *reneszánsz, barokk* és *rokoko* lakóházak állanak. Senki sem akad, aki ezekben diszharmóniát látna.

A városkép összhangja

— Milyen tényezők tesznek tehát harmonikussá egy városi teret?

— *Semmiesetre sem az azonos-stílusú épületek!* A kedvező impresszió két körülmény határozza meg éspedig:

1. hogy a területen lévő épületek az elkerülhetetlenül *különféle* megjelenési formák ellenére harmonizáljanak,

2. hogy az épületek építőművészeti szempontból *önmagukban is értékesek legyenek.*

— A szabadságtéri palota esetében — folytatta a professzor — *mind a két feltétel megnyugtató módon teljesült.* Az első feltétel azáltal, hogy a Pénzintézeti Központ épületének homlokzata *tömegben és magasságban jól folytatja* a Szabadság tér többi épülettömegei által kirajzolt konturt. Az új palota nyugodt, vízszintesvonalú lezárásával, mértéktartó megjelenésével nemcsak hogy nem akar konkurrálni a Tőzsde és a Nemzeti Bank homlokzataival, hanem *csendes alaphangjával megnyugtatóan áll az említett paloták között.*

— A második feltétel azért teljesült, mert az új palota, amely egyébként az egyik legkiválóbb fiatal magyar építőművésznek, a mondhatnám zseniális *Lauber* Lászlónak az alkotása, *olyan nagyvonalú és tiszta művészi munkának tekintendő*, amely egyike a főváros belső területén épült legjobb épülethomlokzatoknak. Ez az épület a maga *előkelőségével, nyugodtságával*, a külföldön nagy számban található túlzottan feszélyezetlen homlokzatokkal szemben, *művészi mérsékletet árul el és helyes építészeti alaphangot üt meg.*

— Lehet-e új épületeket *régi stílusban* tervezni a *régies városkép kedvéért?*

— *Eredménytelen és meddő törekvés!* Egy várost, főként a fejlődő negyedében, *lehetetlen* régi stílusban építeni, már csak azért is, mert mindenkor *csak a saját nyelvén tudja helyesen kifejezni* saját építési törekvéseit. Ha rákényszerítenék az építészeket egy elmult kor stílusában való tervezésre, annak *eredménye az őszintesége hiánya lenne, kényszeredettség állna elő* és a törekvés végeredményben *fáradt városképek* kialakulására vezetne, márpedig a fáradtság nem nyujt művészi eredményeket.

A helyes irányítás

— Hogyan lehet mégis megfelelően *irányítani* a városképek kialakulását?

— *A helytálló beavatkozásra sok mód van* — felelte *Kotsis* professzor. — A közigazgatási tanfolyamon a közelmultban tartott előadásomon éppen ezzel a kérdéssel foglalkoztam és kimutattam, hogy *a közületeknek mire kell vigyázniok* ennél a problémánál, legfőképpen abból a szempontból, hogy a városképek ne romoljanak el. *Erre a szempontra a közmunkák tanácsa nagyon vigyáz és mindenki nyugodt lehet, hogy vigyázott ennél a palotánál is.*

— A legfőbb szempont, hogy a többi épületek mellé csatlakozott új homlokzat főpárkánya valóban *csatlakozó* legyen a többi homlokzathoz, ne legyen egyik palota magasabb, mint a másik, ne legyenek takaratlan tűzfalak, ne álljon elő izléstelenség, tehát hogy *a nyugodt összkép* betartható legyen. Ezeknek a szempontoknak azonban nem szabad az építőművészi koncepció gátlására vezetniök és főképpen: *nem szabad a haladást megkötniök! Ez a legfontosabb!*

Helsinki példa

A professzor végül egy *helsinki városképet* vett elő. A helsinki *főpályaudvar* monumentalis, granitból épült, remek csarnokpalotája mellett, amely *Saarinnen* finn professzor alkotásaképpen a 900-as évek elején épült, közvetlen szomszédságában ott áll a *főposta* imént elkészült, tehát 30 esztendővel később tervezett síma homlokzatú épülettömege, amelyen semmi felesleges díszítés nincsen, csak tömegeivel, arányaival és a nemes építőanyagok alkalmazásával hat. *Egyik a másikat nem hogy zavarná, hanem egyenesen emeli, a stílus különféleségének ellenére is.*

Kenessey Péter

Lapunk
könyv-
kereskedése
változatlanul
VII., Erzsébet-körút 18–20
Telefon 222-630

Keddi és szerdai rádióműsor

KEDD:

BUDAPEST I.: 17.00 Hírek szlovák és magyarorosz nyelven. 17.15 Igaz polgárok és nemzetes urak. 17.45 Rácz Zsiga cigányzenekara. 18.50 Emlékezés gróf Károlyi Sándorra. 19.15 Hírek. 19.25 Az Operaház előadásának ismertetése. 19.30 Az Operaház előadásának közvetítése: Tannhäuser. 20.35 Hírek. 22.00 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarorosz nyelven. 23.10 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.30 Közvetítés a Gellért-szállóból. 6.05 Hírek.

BUDAPEST II.: 18.15 A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. 18.45 Magyarorosz hallgatóinknak. 19.30 Francia nyelvoktatás. 20.00 Hírek magyar, szlovák és magyarorosz nyelven. 20.20 Debussy: A tenger, szimfonikus költemény. 20.45 Egy homályos költő (Robert Browning). 21.20 Tánclemezek. 22.00 Időjárásjelentés.

SZERDA:

BUDAPEST I.: 6.45 Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Étrend. 10.00 Hírek. 10.15 Gyermekdélelőtt. »Hogyan készül a pénz?« 10.45 Hires-neves magyar városok. 11.10 Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. 12.10 Farkas Sándor cigányzenekara. 12.40 Hírek. 13.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30 Operettrészletek hanglemezről. 14.30 Hírek. 14.45 Műsorismertetés. 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 16.15 A téli állatvédelem. 16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17.00 Hírek szlovák és magyarorosz nyelven. 17.15 Szeressük a magyar iparit! 17.35 A Melles Béla-zenekar. műsora. 18.45 A korszerű várvívás. 19.15 Hírek. 19.25 A Rádió Szalonzenekara. 20.20 A fekete tulipán. Hangjáték. 21.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarorosz nyelven. 22.05 Comensoli Mária zongorázik. 22.35 Azonos Budapest II. műsorával. 23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.20 Tánclemezek. 0.05 Hírek.

BUDAPEST II.: 18.15 Olasz nyelvoktatás. 19.30 »A legnagyobb végtény.« 20.00 Hírek. 20.20 Beszkár-zenekar. 21.30 Mit kell tudnunk az elmekórházakról? 22.00 Időjárásjelentés. 22.05 Közvetítés a budai Kis Royal-étteremből.

Rádió Újság

Az Esti Ujság teljes rádióműsora dec. 22. délről — dec. 23 délig

Péntek, december 22

12 óra

Budapest I.: 12 Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. — 12.10 BSzKRT-zenekar. 12.40 Hirek. **Kassa:** 12.05—15.25 Budapest I. **Belgrád:** 12 Népdalok. **Bukarest:** 12.10 Szalonzenekar.

13 óra

Budapest I.: 13.20 Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 13.30 A rádió szalonzenekara.

14 óra

Budapest I.: 14.30 Hirek. 14.45 Műsorismertetés.

15 óra

Budapest I.: 15.00 Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak.

16 óra

Budapest I.: 16 Magyarorosz hallgatóinknak: Oszuszky Mária magyarorosz népdalokat énekel, kiséri Eugen Stepat balalajkazenekara. 16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. **Kassa:** 16.15—0.15 Budapest I. **Berlin:** 16 Klasszikus z. **Königsberg:** 16 Könnyű zene. **München:** 16 Szórakoztató zene. **Stuttgart:** 16 Tarka óra.

17 óra

Budapest I.: 17 Hirek szlovák és magyarorosz nyelven. 17.15 Részletek Puccini műveiből. Hanglemezek. — 17.35 Néhány szó a honvédség kiképzéséről. Előadás. **Bécs:** 17 Hirek, lemezek. **Köln:** 17.10 Karácsonyi zene. **Königsberg:** 17.45 Orgonahangverseny. **Stuttgart:** 17.30 Lemezek.

18 óra

Budapest I.: 18 A világ első műsorközvetítője. Rendező Kiszely Gyula. Hanglemezekkel. **Budapest II.:** 18.20 Gyorsirótanfolyam. — 18.50 Suki Tóni cigányzenekara. **Belgrád:** 18.20 Lemezek. **Boroszló:** 18.03 Szórakoztató zene. **Bukarest:** 18 Lemezek, hirek. **Lipcse:** 18.15 Hirek, lemezek. **München:** 18 Berlin. **Stuttgart:** 18.15 Hirek, könnyű zene.

19 óra

Budapest I.: 19 Sportközlemények. 19.15 Hirek. 19.25 Suki Tóni cigányzenekara. 19.50 Anya a zöldkeresztes rendelőben. Előadás. **Budapest II.:** 19.25 Nápolyi Johanna. Előadás. **Belgrád:** 19.40 Népzene. **Bécs:** 19.00 Hirek, lemezek. **Berlin:** 19 Lemezek. **Bukarest:** 19.25 Dalok. **Köln:** 19 Berlin. **Milano:** 19.37 Magyar h. **Stuttgart:** 19.15 Lemezek. **B. Szófia:** 19.50 Opera.

20 óra

Budapest I.: 20.15 Magyar önismeret. 20.20 A M. Kir. Budapesti Helyőrségi Honvéd-altiszti Kaszinó Egyesület karácsonyi ünnepélye. Közvetítés. **Budapest II.:** 20 Hirek magyar, szlovák és magyarorosz nyelven. 20.20 Finn népfőiskolák. Előadás. — 20.50 Filmdalok és táncszámok hanglemezről. **Belgrád:** 20 Szimf. z. **Bécs:** 20 Hirek, szimfonikusok. **Berlin:** 20 Hirek, hangjáték. **Berom.:** 20.30 Opera. **Boroszló:** 20.15 Mesejáték. **Bukarest:** 20.15 Opera. **Hilversum I.:** 20.55 Filharmonikusok. **Kalundborg:** 20.10 Klaszszikus zene. **Königsberg:** 20 Hirek. 20.15 Hangjáték. **Lipcse:** 20.15 Bach: Karácsonyi oratórium. **Milano:** 20 Hirek, lemezek. **Prága I.:** 20.10 Szórak. zene. **Páris PTT.:** 20.45 Diszhangverseny. **R. Páris:** 20.15 Hirek, lemezek. **Riga:** 20 Rádiózenekar. **Róma:** 20 Hirek, lemezek. **Stuttgart:** 20 H., hgv.

21 óra

Budapest I.: 21.15 Tordától Zsibóig. Versek Erdélyről. 21.40 Hirek, időjárásjelentés, hirek szlovák és magyarorosz nyelven. **Budapest II.:** 21.35 Időjárásjelentés. **Belgrád:** 21.30 Hirek, dalok. **Berlin:** 21.15 Rádiózenekar. **Brüsszel:** 21.30 Dalos, zenés est. **Firenze:** 21 Rádiózenekar. **Kalundborg:** 21.10 Népdalok. **Königsberg:** 21.15 Zongorahangverseny. **Milano:** 21.10 Operett. **Pozsony:** 21 Keringők. **Páris PTT.:** 21.15 Szórak. zene, hirek. **R. Páris:** 21.45 Ünnepi hangverseny. **Róma:** 21.15 Szimf. hgv. **Stockholm:** 21 Operett.

22 óra

Budapest I.: 22.10 Dohnányi Ernő dr. és Zathureczky Ede zongora hegedűszonátákat ad elő. **Belgrád:** 22.20 Lemezek, hirek. **Bécs:** 22 Hirek, lemezek. 22.45 Hirek, hgv. **Berlin:** 22 Hirek, rádiózenekar. **Boroszló:** 22 Hirek, lemezek. 22.45—Berlin. **Firenze:** 22.30 Könnyű zene. **Königsb.:** 22.30—Berlin. **Pozsony:** 22 Hirek, jazz. **Prága I.:** 22 Hirek. — 22.30 Dalos, zenés tarkaságok. **R. Páris:** 22.45 Hirek, lemezek. **Riga:** 22 Lemezek. **Stockholm:** 22.15 Zong. hangverseny. **Zágráb:** 22 Hirek, tánczene.

23 óra

Budapest I.: 23 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.20 1. Magyar tánclemezek. 2. Külföldi tánclemezek. 0.05 Hirek. **Berlin:** 23 Hangvers. **Brüsszel:** 23 Hirek, lemezek. **Milano:** 23 Hirek, tánczene. **Prága I.:** 23 Rádiózenekar. **Páris PTT.:** 23.45 Hangjáték. **R. Páris:** 24 Karácsonyi zene. **Róma:** 23 Hirek, tánczene. 24 Hirek.

Szombat, december 23

Budapest I.: 6.45 Torna, hirek, közlemények, hanglemezek, utána étrend. 10 Hirek. 10.15 Ifjúsági rádió. Karácsonyi hangjáték. — 10.45 Mit nézzünk meg? 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. **Kassa:** 10 Budapest I. 11.05 Karácsony a palócoknál. Előadás. 11.20 Művészlemezek. 11.40 Hirek magyar és szlovák nyelven, műsorismertetés.

BUGRIS

Irta: Dallos Sándor

Ez megint női történet. A dolog magyarázatához hozzátartozik, hogy néhány esztendővel ezelőtt egy genyes gyulladás következtében átfúrták a homloküregemet, rengeteget szenvedtem, sokáig feküdtem s mikor az orvos kiengedett a kórházból, meghagyta, hogy melegen tartsam a fejemet, nehogy visszakapjam ezt a kegyetlen nyavalyát. Én hát azóta télen — orvosi rendeletre báránybőrrel bélelt asztragán süvegben járok, mert az egészségem mégis csak fontosabb mindenféle eleganciánál.

Nos, mi történt velem a napokban?

Ülök a 6-os villamoson, ott a Nyugati-pályaudvar előtt, várom az indulást, a kocsi zsúfolásig tele van s még egyre szállnak fel az emberek. Többek között két nő. Lehetett már a kettő úgy negyven körül. Mindkettőn bunda, divatos kalap, hócsizma, bár nincs egy csepp hó se, de hát, úgy látszik ez a téli divat, az egyik hölgy, egy fekete, kint maradt a perronon, a másik, egy barna, bejön s velem szemben nyomban feláll neki egy férfi és átadja a helyét. Eddig rendben.

Én ott ülök az ajtó mellett, szerkesztőségbe sietnék, türelmetlenül várom az indulást, bunda van rajtam — fázós vagyok egy kicsit —, a fejemen meg a süveg, mondom, orvosi rendeletre a homloküreggyulladás ellen.

Bizonyára tudják, hogy a perronra vezető ajtón van egy félköralakú, elfordítható kis ablak, ezen szokott kinyulni a kalauz, mikor a kint álló utasok jegyeit kezeli, de kimenni nem akar.

Nos, míg odakint tülekedve egyre szállnak fel az emberek, a perronon álló fekete hölgy egyszer csak félrecsapja a kis pléhablakot, bedugja rajta a meztelen kezét s egy jegyet lobogtatva, kiabál a társának:

— Erzsike! Erzsike! Itt a jegyed!

Ebben a pillanatban látom, hogy egy frissen felszállt utas mit sem sejtve, megfogja az ajtó fogantyúját, hogy félrerántsa; be akar jönni a kocsiba. A süveg alatt égnek mered a hajam, a hátamon meg az iszonyat szalad végig, hogy ha ez most gyanutlanul felrántja az ajtót, a hölgy kezét a pléhablak éles széle okvetlenül leszeli, de legalább is összeroncsolja. A szemem is kidülledt a rémülettől, felugrom és olyat ordítok, mintha a szakadék széléről rántanék vissza valakit.

— Vegye ki a kezét! Csukja be az ablakot!

Jót akarok. El akarok hárítani egy jóvátehetetlen veszedelmet. De a perronon álló nőnek fogalma sincs semmiről. Ő csak át akarja adni a jegyet. Én meg ordítok rá. Iszonyú dühös lesz. Ha szemmel ölni lehetne, abban a pillanatban halott lennék. Ez van a szemében: pimasz! Bitang! Paraszt! Egy pillanatig szinte vicsorít dühében s leköpne vagy megütne, de azt mégse lehet egyiket se. Besüvölt tehát, hogy adós ne maradjon.

— Mit üvölt! Ne féljen, nem fázik meg a feje abban a birkabőrben!

S még hozzáteszi:

— —Hogy ilyen bugrisokat mindig engednek fel a villamosra.

A gázművek és a gáz a közönség szolgálatában

A legutóbbi évek folyamán a gáz mind nagyobb és nagyobb teret hódit a székesfőváros *melegellátásában.* A gázfogyasztók számában, a fogyasztókészülékekben és a gázfogyasztásban mutatkozó emelkedés kettős okra vezethető vissza. Az első: a nagyközönség az élet gyors ütemához idomulva, a háztartás keretén belül is keresi, kutatja *a célszerű, gazdaságos és higiénikus berendezést.* A gazdasági körülmények szinte észrevétlenül vitték be a háztartásba is a racionalizálás elvét. Egyre csökken azoknak a háztartásoknak a száma, ahol a régi békebeli kereteket fenntarthatnák. Csökken a háztartási alkalmazottak száma s ezzel *arányosan emelkedik a háztartási munkát, főként a sütés-főzést egyedül végző háziasszonyok száma.* Nemcsak Budapest, hanem a világ valamennyi metropolisának háziasszonya felismerte a gáznak a háztartási melegszolgáltatás terén mutatkozó páratlan előnyeit s így természetes is, hogy fokozott érdeklődés nyilvánul meg a korszerű gázberendezések iránt, ami a gázfogyasztás erőteljes emelkedésében jut kifejezésre.

A második ok, amire a gázfogyasztás örvendetes emelkedése visszavezethető, az, hogy Budapest Székesfőváros Gázművei *messzemenő kedvezmények nyujtásával, a legszélesebb rétegek számára is lehetővé teszi a gáz bevezetését és használatát.* Gondoskodik, törődik a fogyasztóközönséggel. Elkiséri a gázt a gázgyártól egészen a fogyasztás helyéig.

A most egy éve életbeléptetett és *„takarékgáz"* néven ismert kedvezményes háztartási árszabás is lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy mind többen és többen vegyék igénybe ezt a modern nagyvárosi höenergiát: a gázt. A *takarékgáz* a szobánként havi 20 m3-ben megszabott tőfogyasztáson felüli fogyasztásra, ha vízmelegítésre fűtésre, vagy hűtésre is használják a gázt főzésen kívül, *40%-os engedményt jelent.*

A Gázművek hatalmas szervezetet épitett, hogy a gázhasználat minden ágában és minden vonatkozásában a közönség szolgálatára álljon. *A gáz bevezetése,* a készülékek beszerzése nem okoz gondot, nem igényel befektetést, mert: minden háztartási gázkészülékhez 10—40 pengő értékig a Gázművek díjmentesen készit vezetéket, különleges kivitelü, zománcozott készülékek hosszú részletfizetésre, 60 havi törlesztésre kaphatók, a bérleti rendszer keretében csekély havi dijért kitünő gázkészülékek bérelhetők. A gáz bevezetésére, fogyasztó készülékek felszerelésére, üzembehelyezésére, helyes kezelésének bemutatására, *400 gázszerelő-vállalkozót* képezett ki a Gázművek, akik minden szakkérdésben készségesen állanak a közönség rendelkezésére.

A *„Háztartási Szolgálat"* megtanitja a háziasszonyt és a háztartási alkalmazottat a gáz takarékos használatára, arra hogyan lehet kevesebb pénzért jobbat, jobban, gyorsabban főzni.

A Gázművek *háztartási telepén* minden kedden és pénteken d. u. 5 órakor főző-előadások vannak, ahol bemutatják a gázkészülékek gazdaságos kezelését. A háztartási telep előadásai, főzőtanfolyamai, a háztartási munka minden ágában hasznos ismeretet és tanácsot nyujtanak.

Ha már hosszú ideje használunk gázt, valami apró hiba is előfordulhat. Ha a gáz „nem ég jól" vagy a viz „nem elég meleg" elég egy levelezőlap, vagy telefon, *a karbantartó szolgálat* éjjel-nappal készenlétben áll s a hibát azonnal megjavitja. Az ipari gázfogyasztóknak is szolgálatára áll a Gázművek: tanácsot ad, beavatja a fogyasztókat a höenergia tökéletes kihasználásának tudományába. Megmutatja, hogy milyen készülékkel és annak megfelelő kezelésével hogyan érhetnek el jobb eredményt. A gázgyártás értékes terméke a *nagyfütőértékü koksz,* amely az ipar és a háztartás kényelmes, gazdaságos, füst- és korommentes szilárd tüzelőanyaga.

A **koksztüzelő berendezéseket** a Gázművek szakemberei kivánságra megvizsgálják, a személyzetet a helyes, takarékos tüzelésre készséggel kioktatják. A folytonégő „Termokoksz" cserépkályha 2—3 szobát is egyenletes, kellemes melegen tart. Teljesitőképességben, gazdaságosságban messze felülmul más tüzelőberendezéseket. 150 szakképzett kályhásmester foglalkozik a „Termokoksz" kályha felállításával.

Végül a Gázművek **vegyi-termékei** is a közönséget és a nemzetgazdaságot szolgálják. A kénsavas ammóniák a talaj termőerejét növeli, kátránnyal portalan utakat épitenek, a benzol légierőnk hajtóanyagát adja, de többi vegyitermékünk is (cseppfolyós ammónia, szalmiákszesz, toluol, naftalin, paraffin, stb.) sok külföldi anyagot pótol és számos iparágnak hazai nyersanyaga.

A mai rendkivüli időkben fokozott kötelessége mindenkinek, hogy a rendelkezésre álló energiát kimélje és minden erőt a köz szolgálatába állitson. Ezt a közérdeket és ezzel összhangban az egyes háztartások takarékossági törekvését szolgálja a Gázművek, a székesfőváros egyik legnagyobb energiaszolgáltató nagyüzeme.

Ajándékozzon egy kis CONTINENTAL irógépet!

Olcsó, mégis jó! 24 havi részletre is kapható. Közalkalmazottaknak kedvezmény! Évtizedekig dicsérheti ezt a jótanácsot! Kapható igen sok szaküzletben és a vezérképviseletnél: **Goy és Kovalszky, V., Nádor-utca 11. szám**

Ujabb jelentős fejlődésről számol be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének közgyülése

A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* most tartotta 45-ik évi rendes közgyülését gróf *Teleki* Tibor titkos tanácsos elnöklésével. A közgyülésen a földmivelésügyi minisztert dr. *Holzwarth* Ferenc miniszteri osztályfőnök, a pénzügyminisztert dr. *Kállay* Zoltán miniszteri osztályfőnök képviselte és nagy számban jelentek meg a közgyülésen a magyar gazdatársadalom vezető egyéniségei. Cróf *Teleki* Tibor elnöki megnyitó beszédében foglalkozott a magyar mezőgazdaság helyzetével és hangoztatta, hogy a mai körülmények között *három fontos feladatnak kell az agrárpolitika keretében mielőbb megoldódnia.* Az első a szakoktatás céltudatosabb megszervezése és ezzel kapcsolatban a szakmüveltség elterjesztése. A második alapvető feltétel az *agrárhitelszolgálat megszervezése,* mig a harmadik az *agrárszövetkezeti szervezet fejlesztése.* Jogos az a kivánság, hogy a gazdatársadalom fogyasztási szükségletének kielégitésében, valamint értékesitési tevékenységében saját maga által szervezett, ellenőrzött és igazgatott intézményekkel rendelkezzék. A kormányzat részéről fokozottabb gondoskodást kell biztositani, a gazdatársadalom minden öntudatos tagja pedig *vegyen részt a szövetkezeti munkában.*

A mély benyomást tett elnöki megnyitó után gróf *Somssich* Gyula dr. felsőházi tag, alelnök-vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság jelentését és a zárszámadásokat. Rámutatott arra, hogy a szövetkezet hadiüzem, mint ilyen be van illesztve a mozgósitás rendszerébe, minek következtében a szövetkezetnél katonai parancsnok ügyel az ország mozgósitási és honvédelmi érdekeire. Erre szükség van, mert a *szövetkezetre igen fontos feladat hárul az ország mozgósitása szempontjából is bizonyos agrártermékek gyüjtése és azokkal a hadsereg ellátása tekintetében.* Az uralkodó szempont az kell hogy legyen mindenkinél, akinek a gazdasági politikára befolyása van, hogy *a gazdasági élet tényezőinek müködését semmiképpen se akassza meg.* Szükség van a jelenlegi viszonyok között az árszabályozásra. Helyes az is, hogy azzal egy erre a célra szervezett hatóság, az Árkormánybiztosság foglalkozik. Örömmel látja, hogy az intézmény müködését ez a szellem hatja át, úgyhogy ha a helyzet kialakul, egészen bizonyos: *a gazdasági élet, főképpen pedig az áralakulás szabályozása nem fog sokkenőt jelenteni a gazdasági tevékenység kárára.*

A nagy tetszéssel fogadott előadás után a szövetkezet tagjai nevében és az Országos Zöldmező Szövetség képviseletében *Piukovits* József országgyülési képviselő szólott az igazgatósági jelentéshez. Köszönettel emlékezett meg a földmivelésügyi minisztérium megértésről, amellyel a közérdekü gazdakezdeményezéseket támogatja. Majd a hitelellátás kérdésének a megoldását sürgete.

A nagy tetszéssel fogadott felszólalás után a közgyülés elfogadta *a 128,384.72 P tiszta nyereséget kitüntető zárószámadásokat,* s megejtette a választásokat, amelyek során az igazgatóság *Röck* Béla dr. és *Lechner* József miniszteri tanácsosok megválasztásával egészült ki. A felügyelőbizottság elnöke *Várady* László dr. miniszteri osztályfőnök lett, alelnöke *Szeleczky* Iván kormányfőtanácsos, vezérigazgató, tagjai pedig *Büsch* Viktor dr. miniszteri osztálytanácsos, *Ihrig* Károly dr. egyetemi nyilvános rendes tanár, *Rothmeyer* Imre gazdasági főtanácsos, OMGE-főtitkár, *Szontagh* Antal dr. miniszteri tanácsos és *Zboray* Ferenc m. kir. gazdasági főigazgató.

A szövetkezet közgyülése az Országos Mezőgazdasági Kamarába rendes tagként *Somssich* Gyula grófot, dr. alelnök-vezérigazgatót és *Zlinszky* György dr. ügyvezető igazgatót, póttagokul pedig *Kullmann* László kereskedelmi főtanácsost, a Magyar Szőlősgazdák Országos Borértékesitő Szövetkezete ügyvezető igazgatóját és *Csáky* Ferenc igazgatót küldte ki.

TÖRLEY RÉSERVE AMÉRICAIN

A sátoraljaújhelyi álarcos gangszterek a pestvidéki törvényszék előtt

Czinke Ferenc, a Felvidék hirhedt gangsztere néhány héttel ezelőtt szabadult háromévi szigorított dolgházas büntetéséből, de már aznap betöréses lopást, másnap pedig nagyszabásu rablást követett el. Egy fiatalkoru büntársával együtt

két héten keresztül minden éjjel más és más villába vagy ékszerüzletbe törtek be, rengeteg ékszert és több ezer pengő készpénzt harácsoltak össze.

A lopott dolgokat orgazdák útján értékesitették.

A bünügyet pénteken tárgyalta a pestvidéki törvényszék dr. *Geguss* Imre-tanácsa.

Számos betörését vallotta be *Czinke* Ferenc nagy bőbeszédüséggel. Végül a bíróság a tárgyalást elnapolta, mert több sértett nem jelent meg a tárgyaláson.

A gazdák a termelői tejár emelését kívánják

A gazdahét során felsőeőri *Nagy* Pál elnöklete melett gyülést tartott a *Tejtermelők Országos Szövetségének* választmánya, amely a jövő évi tejszállitási szerződések kérdésével foglalkozott. A választmány egyértelmüen megállapitotta, hogy a termelési költségek állandó növekedése és a tejtermelés kedvezőtlen helyzete mellett *feltétlenül szükség van a termelői tejár megfelelő emelésére.*

A gyülésen felszólaló gazdák rámutattak arra, hogy a tavaszvégi sok csapadék a szénatermést részben tönkretette, részben minőségét elrontotta, a nyári szárazság pedig a sarjutermést semmisitette meg és igen nagy károkat okozott a kapás növények termésében is. Ezért a hiányzó gazdasági takarmányokat fokozottan kellene vásárolt póttakarmányokkal pótolni, *ezek egy részéhez azonban egyáltalában nem lehet hozzájutni, a nagy nehezen megszerezhető abrak- és egyéb takarmányfélék pedig jelentősen megdrágultak.* A tejgazdaságnak ez a kedvezőtlen helyzete máris a termelésnek jelentős visszaesését idézte elő,

a vajkivitel november eleje óta teljesen szünetel, a székesfőváros tejellátását is csak távoli ipari tejek felhozatalával sikerül biztositani.

Ezért a szövetség nemcsak a tejtermelők, hanem a fogyasztóközönség érdekében is mielőbb kívánatosnak tartja a termelői tejárnak arányba hozatalát a megnövekedett termelési költségekkel, mert csakis ez esetben lehet elkerülni a tejhiány fokozódását és biztositani a lakosság megfelelő ellátását tejjel és tejtermékekkel, viszont az egyszer lecsökkent tejtermelést később még nagy áldozatokkal sem lehet helyrehozni.

Ezenkivül kívánatosnak mondotta ki a választmány, hogy gondoskodás történjék a tejtermeléshez szükséges abrak- és póttakarmányok beszerzésének lehetőségéről elfogadható áron, ha ez másképpen nem lehetséges, akkor

külföldről való behozatal útján.

Ugy a fogyasztási, valamint a feldolgozási célra szállitott tej termelői árának megfelelő rendezése, valamint a tejgazdaság takarmányszükségletének biztositása érdekében részletes előterjesztést tett a szövetség a földmivelésügyi miniszternek, akitől bizalommal várja a jelenlegi súlyos helyzet orvoslását.

„Uj Magyar Asszony Kongresszusa" lesz februárban

Az *Egyesült Női Tábor* vendégforgalmi szakosztálya február 8-tól 14-ig rendezi *Uj Magyar Asszony-kongresszusát.* Az ünnepélyes 8-iki megnyitó után 9-én este *Zsindelyné Tüdős Klára* ruhabemutatója nagy érdeklődésre tarthat számot. Az egyhetes kongresszus programjának kiemelkedő eseménye lesz még a február 11-iki *jégünnepély,* amelyet *Mátyás király születése 500. évfordulója alkalmából* rendeznek, 12-én *„Konyhabvészet"* címmel a *Magyar Szakácsok Köre* és *Gundel Károly* gyakorlati tanácsokat adnak ízletes ételek gyors elkészitésére. Február 13-án *„Magyar irók és a nemzeti viselet"* címmel újszerű előadásokat tartanak és 14-én a záróülés után bankettel fejezik be a női kongresszust.

A miniszertanács foglalkozott ma a tisztviselői előléptetésekkel

A kormány tagjai ma délelőtt *Teleki* Pál gróf miniszterelnök elnöklésével *minisztertanácsot* tartottak. Az időszerű kormányzati kérdéseken kivül a minisztertanács hír szerint ma ismét foglalkozik a januári *tisztviselői kinevezések és előléptetések ügyével.*

A minisztertanács, illetve a magasabb fizetési osztályba tartozó tisztviselőknél a kormányzó döntése után *rövid időn belül megjelennek a hivatalos lapban az előléptetések.* A kinevezések és előléptetések a szokásos keretek között mozognak ugyan, az előléptetettek száma azonban mégis nagyobb lesz, mint a multban volt, miután most már a Felvidéken és Kárpátalján szolgálatot teljesitő tisztviselői kar is részesül előléptetésben.

Nagy pompával temették el a Graf Spee páncéloshajó hős parancsnokát

Buenos Aires, december 22.

Langsdorff kapitányt, az *Admiral Graf Spee* páncéloshajó parancsnokát csütörtökön délután *hatalmas embertömeg jelenlétében temették el a német temetőben.* A temető elé az argentinai haditengerészet diszosztagot állitott. Ezenkivül a *Graf Speenek* 40 tisztje és 300 tengerésze vett részt a temetésen. A lelkész beszéde előtt igen sok argentin katonatiszt fejezte ki részvétét a német nagykövetnek. A lelkész beszéde után a buenosairesi német nagykövet *Hitler vezér és kancellár és Ribbentrop külügyminiszter koszorúját helyezte el a sirra.* A nagykövet rövid beszédében áldozott az elhúnyt emlékének, amely Németországra erőszakolt védelmi háborúban ragyogó példaként él majd tovább.

A német tengerészet utolsó üdvözletét *Kay* kapitány tolmácsolta, aki felolvasta *Räder vezértengernagy táviratát.* Az argentin tengerésztisztek szónoka érzelmeit a következő szavakban fejezte ki: *Argentina büszke arra, hogy egy német tengerészhőst fogadhat be földjébe.*

Ezután a koporsót leeresztették a sirba. A német tengerésztiszteket és legénységet a temetőből való távozásukkor *a lakosság lelkes ünneplésben részesitette.*

Németország rendkivül kedvező árucsere-egyezményt kötött Romániával

Bukarest, december 22.

A német és a román kormány vegyesbizottsága a két ország árucseréjének szabályozása ügyében befejezte munkálatait, amelyek barátságos szellemben folytak. A vegyesbizottság megvizsgált és elintézett a két ország árucseréjére vonatkozó számos kérdést. Közös megegyezéssel megállapitották, hogy a két ország gazdasági viszonyának kifejlődése érdekében a márka és a lei között kölcsönös átszámitási kulcsot módositani kell.

Ennek folyamán 1940 január 1-től kezdődően az átszámitási kulcs: 49 lei egyenlő 1 márkával.

Nehogy a folyamatban lévő ügyletek lebonyolitását megnehezitsék, ezek számára átmeneti időpontot állapitottak meg.

Ujabb ellentétek a tabáni gyógyszálló felépitése körül

A tabáni gyógyszálló változatlanul élénken foglalkoztatja a főváros vezetőségét és a szakköröket. Szendy Károly polgármester tegnap este értekezletre hivta össze a tabáni gyógyszálló ügyeinek megbeszélésére kiküldött bizottságot, a tervező épitészeket és a műszaki szakértőket. Az épitészek és a bizottság tagjai között már régebben ellentétek merültek fel, mert

a tervező épitészek modern épületet akarnak emelni, a bizottság tagjai viszont tiltakoznak az ilyen törekvések ellen.

Kifogásolják, hogy sok a márványfal és az épitkezési költségek is erősen emelkednek. redetileg a légköbméterek egységára 55 pengő volt, a fokozatos javitások és helyesbitések során ez az összeg már 63 pengőre emelkedett. A bizottság tagjai kifogásokat emeltek az ellen is, hogy az úgynevezett rejtett világitások sok pénzbe kerülnek,

az ötven autó befogadására tervbe vett földalatti garázs szintén drágitja az épitkezést.

A közgyűlés annakidején 4.5 millió pengős kölcsön felvételéhez járult hozzá, ez rendelkezésre is áll,

a legutolsó alkalommal bemutatott épitkezési tervek azonban már 8 millió pengős költségről adnak számot.

A bizottság tagjai hangsúlyozzák, hogy a tabáni gyógyszálló felépitésénél nem lehet megismételni a Szent Gellért-szálló esetét (amely eredeti költségvetésének háromszorosába került), sem a Széchenyi-strandfürdő esetét, ahol nagyobb hiteltúllépések voltak. Amennyiben az épitkezési költségeket nagyobb arányban emelik, a gyógyszálló ügyét újra közgyűlés elé kell vinni.

A bizottságnak az az álláspontja, hogy az épitkezést szükebb keretek közé kell szoritani,

a szállodát semmiesetre sem szabad abban a stilusban felépiteni, amilyenben épült például a Pénzintézeti Központ palotája.

A fővárosnak nem hivatása, hogy fényüző szállodákat épitsen, hanem hogy a fürdőgondolatot szolgálja. Luxusszállodákat épitsen a magántőke. Az értekezlet eredményeként — mint értesülünk — még további tárgyalások lesznek a bizottság szempontjainak érvényesitésére.

Megnyilt a szentgotthárdi iskolaszanatórium

Szentgotthárdon megkezdte működését a tüdőbeteg gyermekek iskolaszanatóriuma. Ebből az alkalomból az *Iskolaszanatórium Egyesület* igazgatósági ülést tartott, amelyen jelen voltak: gróf *Zichy* János elnök, báró *Radvánszky* Albert titkostanácsos, a felsőház alelnöke és *F. Szabó* Géza ny. főispán, — a kultuszminiszter képviseletében *Laszkáry* Miklós miniszteri tanácsos és még sokan mások a gyermekbaráti intézmények vezetői közül.

Zichy János gróf bejelentette, *hogy Európában egyedülálló tüdőgyógyintézet nyilt meg Szentgotthárdon: a gyermekek testi-lelki ápolásban részesülnek és tüdőbaj esetén is folytathatják iskolai tanulmányukat.* A hála és szeretet hangján emlékezett meg a kultusz-, belügy- és iparügyi miniszterek, valamint *Johan* Béla államtitkár személyéről, akik megértéssel viseltetnek a beteg magyar gyermekek ügye iránt. Kiemelte, hogy *a tuberkulózis elleni küzdelemnek igen fontos tényezői az iskolaszanatóriumok.* Ezután *Gönczi* Elemér dr. bejelentette, hogy mind a *svábhegyi,* mind a *szentgotthárdi* tüdőgyógyintézetet bővíteni kell. Az igazgatósági ülés táviratban tolmácsolta hódolatát az egyesület fővédnöke, *Horthy* Miklósné előtt; ugyancsak táviratilag köszöntötték özv. *Darányi* Kálmánnét.

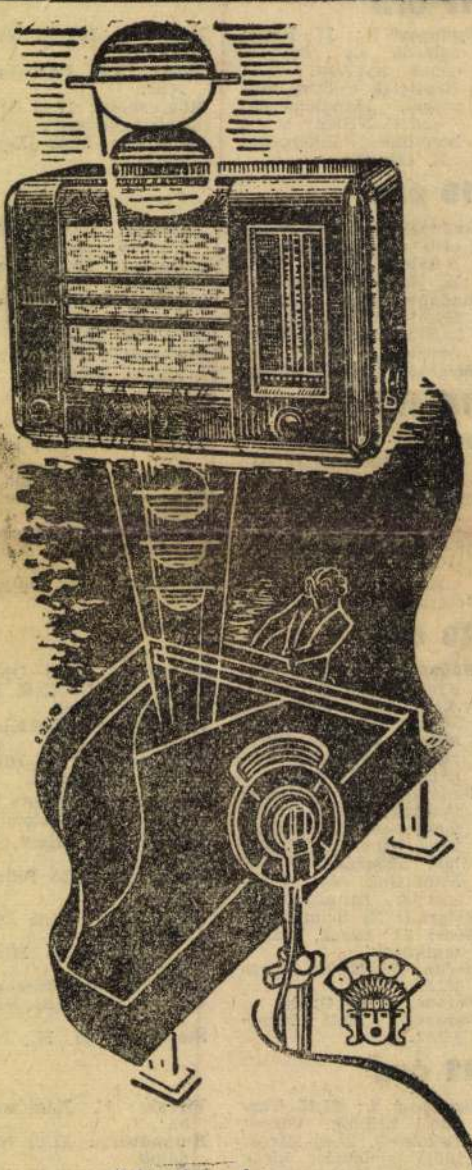
Minden hangszer élethüen szól a nemeshangu

ORION RÁDIÓN

Londontól—Tokióig, Stockholmtól—Capetown-ig rövidhullámon az egész világ az Öné.

Forduljon bármely Orion rádiókereskedőhöz

Sternberg hangszergyár, Rákóczi-út 60.

Hangszereit és rádióit legelőzékenyebben bemutatja Mogyoróssy Rákóczi-út 71 Budapest, Hangszergyár Csere — részlet. Árjegyzék ingyen

Ötezer finn gyermek elhelyezését vállalták magukra a svédek

A háboru kitörése óta első alkalommal sötétitették el Moszkvát

— A Pesti Hirlap különtudósitójának telefonjelentése —

Helsinki, dec. 16. Tanner finn külügyminiszter mult éjszakai orosznyelvü rádióbeszéde világszerte nagy feltünést keltett. Ha a beszéd nyomán lehet is arra következtetni, hogy a finn kormány a hadműveletek megszüntetése után ujabb tárgyalások esetén hajlandó messzebb menni korábbi állásfoglalásánál, annyi bizonyos, hogy *az ujabb határ most sem terjedne tovább, mint amennyire Finnország önállóságának és függetlenségének szempontjai megengedik.* Hogy egy háboru mit jelent, azt már a moszkvai tárgyalások idején is tudták Finnországban és *Tanner* az ujabb békeajánlatot abban a feltevésben tette *Molotovnak*, hogy időközben a szovjet is rájött a háboru rettenetes hatásaira.

A szombat délutáni finn lapok leningrádi hiradásai szerint ott közvetlenül figyelik és csalódottan látják az orosz csapatok tehetetlenségét. *A közeli karéliai hadszintéren állandóan dörögnek az ágyuk és Leningrád népe fültanuja annak, hogy a Moszkvából érkező hirekkel ellentétben a szovjetseregek ott egy lépéssel sem haladtak előre.* Az ágyudörgés ugyanis a háboru első napjai óta

mindig ugyanarról a helyről hallatszik.

Ez a legélénkebb cáfolata azoknak a jelentéseknek, amelyek szerint az orosz csapatok áttörték a Mannerheim-vonalat és tönkreverték a karéliai finn haderőt

Leningrádba ezerszámra érkeznek a sebesültek, akiknek száma már oly nagy, hogy a három és fél milliós város kórházaiban nem jut elegendő hely befogadásukra. A jelentések szerint az orosz csapatok működése politikai körökben is igen nagy csalódást keltett és sürün hallani nyilvános birálatokat. *Az orosz lapok hosszu cikkekben számolnak be arról, hogy a karéliai harctéren az orosz katonák utjában hatalmas akadályok állnak, amelyek megnehezitik az előrehaladást.* Az aknákkal, gátakkal, titkos gépfegyver-fészkekkel ellátott Mannerheim-vonal — irják az orosz lapok — nehezebb feladatot hárit ránk, mint első pillanatban hittük, de különösen megneheziti a karéliai hadműveleteket a szörnyü terep, amely a legnagyobb óvatosságra és elővigyázatosságra kötelez.

Moszkvából jelentik, hogy tegnap, a háboru kitörése óta első izben, elsötétitették Moszkvát

és ott is elrendelték a rendszeres, állandó légvédelmi készültséget. *Leningrád* városa, amely a határhoz és a hadműveletek szintteréhez oly közel esik, természetesen már a háboru kitörése óta teljes sötétségbe borult éjszakánként.

A legujabb külföldi hirek szerint mindenütt még nagyobb erővel folyik a Finnország megsegitésére megindult mozgalom. Dánia ma zöldséges vonatot inditott utnak és további élelmiszerszállitó vonatok inditását jelzik. A svédek, akik már szállitottak nagy kórházi berendezéseket és egyéb anyagokat, most kiterjesztik gondoskodásukat a finn gyermekekre is. *Ötezer finn gyermeket helyeznek el a svédek* és elszállitásukat is magára vállalta a svéd segitőszervezet.

Lengyel János.

Rövid hirek

A Szovjetorosz Távirati Iroda jelenti Kabulból: Indiából érkező hirek szerint az utóbbi napokban letartóztattak sok munkást, parasztot és a nemzeti pártok és csoportok tagjai közül is többeket, mivel állást foglaltak a háboruval szemben, vagy pedig tiltakoztak az életkörülmények állandó rosszabbodása ellen. Patnában egy nap alatt az indiai nemzeti kongresszus 16 tagját tartóztatták le. Pundsab tartományban, Dzsallandharban, valamint más városokban is börtönbe vetették a háboruellenes mozgalom több vezetőjét.

Washingtoni hivatalos körök közlése szerint egy angol bizottság tárgyalásokat folytat amerikai kereskedelmi hajók megvásárlása céljából. Anglia elsősorban 7500 tonnás hajók iránt érdeklődik.

A Belgrádban már november vége óta folyó francia és angol kereskedelmi tárgyalások befejezésükhöz közelednek. A legfontosabb kérdésekben már megegyezés jött létre, ugyhogy a kereskedelmi szerződések aláirását a jövő hét elejére várják.

Togo moszkvai japán nagykövet felkereste Molotov külügyi népbiztost, hogy az év végén lejáró szovjet-japán halászati egyezményről tárgyaljon. Japán forrásból származó hir szerint Molotov kilátásba helyezte, hogy az 1935 óta mindig csak egy esztendőre megujitott „ideiglenes" halászati egyezményt ezuttal hosszabb időre fogják megkötni.

A német-román gazdasági tárgyalások a római „Stampa" berlini tudósitója szerint még e hét folyamán kielégitő befejezést nyernek. A tudósító szerint Németországban, ugy látszik, biztositottnak tekintik Románia helyzetét a Besszarábiát fenyegető szovjet-orosz veszedelem ellenére is.

A Londonban megtartott női nagygyülés feliratban kérte Erzsébet királynét, használja fel befolyását a béketárgyalások mielőbbi megkezdésének előmozditására igaz és maradandó béke létrehozása érdekében. „Ugy érezzük — mondja a felirat —, hogy az angol nemzet társadalmának késznek kell lennie a kezdeményezésre olyan áldozatok felajánlása utján, amelyek szükségesek ahhoz, hogy igazságos szabadságot biztositsanak minden nép számára.

A tengeri háboru rövid hirei

A „Teneriffe" nevü 2436 tonnás német kereskedelmi hajót egy angol hadihajó feltartóztatta. Mikor az angol hajójárőr feléje közeledett, a németek elsüllyesztették a hajót.

Az „Adolf Leonardt" hajó elsüllyesztésével — mint Londonból jelentik — 39-re emelkedett azoknak a német kereskedelmi hajóknak a száma, amelyet Németország elsüllyesztés vagy lefoglalás következtében elveszitett a háboru kitörése óta. A 39 hajó több mint 186.000 tonna.

Az Északi-tengeren két kőolajat szállitó angol hajó aknára futott. Az egyik a 8939 tonnás **„Athel-templar"**, a másik pedig a 8900 tonnás **„Inverlane"**. Az áldozatok száma tekintélyes.

Két norvég gőzös Anglia északkeleti partjainak szélességében aknarobbanás következtében elsüllyedt. Tiz ember eltünt.

A „Germaine" nevü 5217 tonnás görög teherhajó az Atlanti-óceánon elsüllyedt. A legénységet sikerült megmenteni. A hajótörés oka ismeretlen.

A „James Ludford" angol hajó aknára futott és elsüllyedt. Két tiszt és 15 tengerész hir szerint életét vesztette.

De Vienne gróf rádióelőadása

Páris, dec. 16. (MTI) Gróf *De Vienne* a magyar közönséghez intézett rádióbeszédében tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy Franciaország élén lelketlen pénzemberek állanak, akik a szegény népet a demokrácia ürügye alatt kizsákmányolják. Egyesek azt állitják — mondotta De Vienne —, hogy a jelenlegi háboru a francia-angol tőkések háboruja, amely az egész világ munkássága ellen irányul. A valóság az, hogy Franciaország volt az első ország Európában, amely bevezette az ötnapos és 40 órás munkahetet, nem törődve azzal, hogy példáját mások követik-e vagy sem. Franciaország az az ország, ahol a *munkásszervezetek az általános munkaszövetséggel egyetértésben elvetették maguktól a hazátlan kommunizmust és szivvel-lélekkel a nemzetvédelem szolgálatába szegődtek.* Ennek az önként felajánlott fegyelemnek meg is van az eredménye.

Két példát emlitek — igy fejezte be — a mozgósitás által okozott munkáshiány ellenére is a francia szénbányák termelése a békebeli termelés szinvonalán mozog, ami pedig az államvasutakat illeti, a vasuti alkalmazottak a rendes szolgálaton kivül nem egyszer naponta négyszáz különvonat forgalmát bonyolitják le.

A délkeleteurópai béke

Belgrád, dec. 16. (Bud. Tud.) A „Vreme" szerint a jövő hét folyamán határozottabb formát ölt az a diplomáciai akció, amelynek célja a délkeleteurópai béke biztositása. A lap ezzel kapcsolatban utal arra a hivatalos helyről még meg nem erősitett hirre, hogy Gafencu román külügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott két bukaresti követtel. A lap szerint Magyarország a maga részéről mindent megtesz a béke biztositására, azonban elvárja, hogy hasonló jóindulat nyilvánuljon meg a másik államok részéről is.

Angol jelentés a német partok közelében vivott légi csatáról

London, dec. 16. (Havas.) A német partoktól nem messze lefolyt légi ütközet *az eddigi légi csaták közül a legfontosabb volt,* miként azt londoni illetékes körökben kijelentették. Az ütközetet az elemekkel vivott igazi küzdelem előzte meg. Alighogy a repülők elhagyták Angliát, záporeső kapta el őket és a látási viszonyok oly rosszak voltak, hogy majdnem egész idő alatt vaktában kellett repülniök. A kedvezőtlen légköri viszonyok ellenére a légi raj nem tévedt le az utról. Midőn ellenséges hadihajókat láttak, a repülők elhatározták, hogy *meglepik az ellenséget.* A hadműveletek azoknak a német szigeteknek a hosszában folytak le, ahonnan a német *Messerschmitt* vadászgépek támadásra indultak.

Megállapitották, hogy *legalább öt Messerschmitt-gépet* lőttek le. Az angolok csak három gépet veszitettek. Az angol légi rajban a dominiumok is képviselve voltak: három kanadai, két délafrikai, négy ujzélandi és egy ausztráliai pilóta vett részt a küzdelemben.

Chamberlain látogatása a franciaországi angol hadseregnél

London, dec. 16. A Reuter-iroda Franciaországba küldött különtudósitója jelenti: *Chamberlain* pénteken kora délután repülőgépen megérkezett az angol frontszakaszra, hogy meglátogassa az angol expedíciós erőket. Az angol miniszterelnök *Clapham Junction* repülőtérre egy tiz személyt befogadó utasszállító gépen érkezett, amelyen egyetlen ágyu sem volt. A légi haderő egyik harcirepülőgép-raja kisérte. Az üdvözlőbeszédekre válaszolva Chamberlain elmondotta, hogy a parlamenti szünet által biztositott szabadidejét használta fel látogatásra. A repülőtérről Chamberlain a főhadiszállásra hajtatott, ahol lord *Gorttal* és a vezérkarral ebédelt. A vezérkar tagjai között volt a *gloucesteri herceg is.*

Most olcsón vásárolhat!

ÓRÁS **SELINGER** ÉKSZERÉSZ

Budapest, IV., Kalvin-tér 3.

Svájci zsebóra ..	3.50	Divat brostü	1.—
Diszóra	4.50	Ezüst ceruza	2.—
Svájci karóra ..,	5.90	Alpacca női táska ...	4.90
Konyha falióra ..	5.90	Ezüstözött likör-készlet	7.90

Légi fegyverkezés

A légi haderők értékét illetőleg a vélemények a katonai szakirók körében ma még nem egységesek. Voltak idők, amikor pld. *Douhet* olasz, *Fuller* angol tábornokok véleménye szerint mindent a légi erőktől vártak, a döntést abban látták, a szárazföldi és tengeri haderőt csak segédeszköznek tartották, melyek a légi erők földi telepeit biztositják és az általuk „megpuhitott" és leküzdött területeket elfoglalják, illetve az ország határait megvédik.

Lieutenant-Commander Kensworthy, aki a világháboruban egy torpedóromboló parancsnoka volt, most már mint *lord Strabogli* a lordok házában az 1920-as évek elején felszólalt, hogy a hadiflottára, páncélosokra nincs többé szükség, a tengeren is a repülők fogják a döntést meghozni, csak „U"-naszádokat és gyors, könnyü egységeket kell épiteni. Nagybritannia néhány évig tüzetesen tanulmányozta is ezt a kérdést, végül ugy döntött, hogy igen is szükség van csatahajókra, de ezeket még sokkal nagyobbra kell épiteni, mint eddig és a vizszintes (fedélzeti) páncél 70 mm helyett 220 mm vastagságu legyen. Minden modern csatahajó fedélzetén a repülők elháritására 12—36 drb kisebb ürméretü gépágyu és 4—12 drb 8—13 cm-es légvédelmi löveg van, azonkivül néhány repülőgép.

Az események lord Strabogli nézetét nem igazolták. A légvédelem és légoltalom eszközei, beleértve a vadászgépeket is, hihetetlenül fejlődtek a legutóbbi néhány év alatt. A lengyel-német háboru sem hozta meg a döntést ebben a kérdésben, jóllehet Lengyelország gyors összeomlását sokan a légi erőknek tulajdonitották. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a többszörös tulerőben lévő német légi flotta már a háboru második napján a lengyel légi erőket leküzdötte és megszerezte a légi fölényt.

Azonban bizonyos, hogy a légi erők a hadviselés eddigi módját, a honvédelem alapelveit megváltoztatták. A hadviselő államok egész területe csatatér lett.

A légierő megteremtése az illető állam célkitüzéseitől, katonapolitikai helyzetétől, földrajzi adottságaitól és gazdasági lehetőségeitől függ.

A külpolitikai célkitüzések terén a „revizionista" nagyhatalmak előnyben vannak a kis államokkal szemben, mivel politikai célkitüzéseik megvalósitásának időpontjait maguk szabják meg. A katonapolitikai helyzet dönti el a légierő helyzetét, azaz hogy a légierő inkább védelmi vagy támadó jellegü legyen-e. Ez a jelleg a vadász- és bombázó erők egymásközti viszonyában jut kifejezésre. Kis és földrajzi adottságuknál fogva könnyebben sebezhető államoknak védelmi légierőt kell szervezniök, vagyis kénytelenek lemondani a fölényes bombázó erőkről, meg kell elégedniök kisebb számu bombázóval, hogy az államuk légi biztonságát szolgáló vadászerőket megszervezhessék. Ezzel eleve lemondanak a légi erőről, mint a háboru sorsát eldöntő fegyverről.

Az államok földrajzi adottsága szintén erős befolyást gyakorol a légierő kifejlesztésére. A kis- és középhatalmak megelégszenek azzal, hogy légi erejük a szomszédos állam területét, vagy ha az nagyhatalom, annak csak egy részét uralhassák.

Az egyes államok légi erejének nagyságát végső fokon az állam teherbiróképessége szabja meg. Döntő jelentőségü, hogy a gyártáshoz szükséges nyersanyag, a repülőipar és a szükséges szakmunkás-hadsereg, valamint az üzemanyag kérdése még a békeévekben gondosan előkészitessék. A politikai feszültségek idején, vagy éppen a háboru alatt összevásárolt repülőgépekből szervezett légierő: fölötte kétes értékü. A háboru során könnyen előállhat az a helyzet, hogy még egyenlő légi erővel rendelkező küzdőfeleknél is az egyik fél a veszteségeket időben pótolni nem tudja. Ez a légi háboru kritikus időpontja, mely annál veszélyesebb, minél erősebb az ellenfél megmaradt légiereje és addig tart, amig a másik fél — esetleg külföldi beszerzések utján — hiányait pótolni tudja. Közben azonban a háboru eldöntése is bekövetkezhetik.

A légierő békében is, különösen nagyhatalmak kezében, hatalmas fegyver; ugyszólván minden előkészület nélkül csaphat le kis országokra. Ez a légi fölény már puszta létével is állandóan fenyegethet.

Kis állam légi fegyverkezésének irányelve csak az lehet, hogy a biztonságának megvédésére szükséges légi erőt lehetőségeihez képest *saját repülőgépiparára alapozva teremtse meg.*

A légi erők bevetése, ha egyenlő erős ellenfelek állanak egymással szemben, kockázatos dolog. Tömeges alkalmaztatásukra eddig semminemü tapasztalatok sem állanak rendelkezésre; nagy légi harcnál rövid órák lefolyása alatt megsemmisülhetnek, akárcsak a tengeri haderők.

S—y.

A német flotta kifutott a tengerre?

Róma, dec. 16. (MTI) **A „Popolo di Roma" londoni jelentése szerint az angol fővárosban olyan hirek terjedtek el, hogy a német tengeri haderő elhagyta a német kikötőket. A hirt eddig nem erősitették meg. Lehetséges, hogy a hir azzal áll kapcsolatban, hogy Oslóba érkezett jelentések szerint az éjszaka az 1916. évi jüttlandi csata helyszinének közeléből ágyudörgést hallottak.**

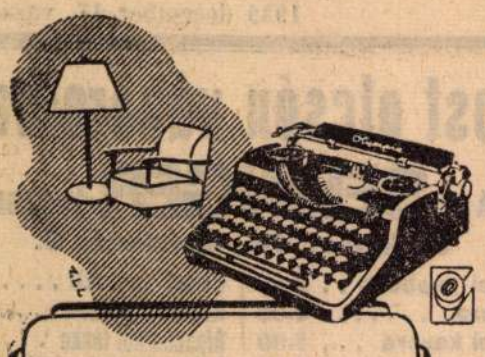

Mindenkinek teljes örömet, megelégedett otthont szerez örökértekű ajándékkal, erről biztositja a kiváló minőségü

OLYMPIA

portable irógép. Különböző árakban, kedvező részletfizetési feltételek mellett már havi P 8.-tól kapható.

Olympia

irodagépek kft.

Budapest, VII., Erzsébet-krt 28

Telefon: 420–137.

Kérjen ismertetőt és dijta'an bemutatást!

A Kormányzó

huszéves jubileuma alkalmából rendezett téli tárlat megnyitása a Műcsarnokban

Az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* több művészcsoport együttműködésével vitéz nagybányai *Horthy Miklós* kormányzó huszéves országlásának jubileuma alkalmából téli kiállitást rendezett. A kiállitás szombaton délben ünnepélyes külsőségek között nyilt meg a műcsarnok összes helyiségében Az ünnepélyes megnyitón nagyszámu és előkelő közönség vett részt, élén báró *Wlassics Gyula* kultuszállamtitkárral, *Tihamér Lajos* miniszteri osztályfőnökkel, *Mariay Ödön* miniszteri tanácsossal, *dr. Morvay Endre* alpolgármesterrel. Délben tizenkét órakor érkezett a Műcsarnokba *Szendy Károly* polgármester *Némethy Károly* tanácsnok kiséretében. A Műcsarnok középső nagytermében *Petrovácz Gyula*, a társulat igazgatója köszöntötte Szendy polgármestert és a megjelent előkelőségeket. Beszédében megállapitotta, hogy a polgármesterrel az élén a székesfőváros megértő és bőkezü támogatója a magyar művészetnek. Hangsulyozta, hogy a most megnyilt téli kiállitás az egész magyar képzőművészet keresztmetszetét mutatja a kormányzó jubileuma alkalmából. *Magyarország kormányzója az országuezetés gondjai között sohasem feledkezett meg a művészetről, figyelemmel kiséri a hazai képzőművészetet, mert értékeli az európai hirü magyar művészek munkáját. De nemcsak a kormányzó megértő támogatója a magyar művészeteknek, felesége, a fenkölt jellemü, megértő és melegszivü főméltóságu asszony is számtalanszor bebizonyitotta, hogy szivén viseli művészeink sorsát, szociális téren is iparkodik a művésznyomoron enyhiteni.* A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *Szendy Károly* polgármester ünnepi beszéddel nyitotta meg a téli tárlatot: megállapitotta, hogy az ezévi téli tárlat vitéz nagybányai *Horthy Miklós*, Magyarország kormányzójának nevét viseli. Ez a kiállitás a művészek egységének jegyében jött létre, annak az egységnek és összefogásnak jegyében, amelyet Magyarország kormányzója is mindig hirdetett. A polgármester ezután megnyitotta a kiállitást, amelynek birálatára visszatérünk.

Fedettpálya világrekorddal győzött Szabó Miklós Berlinben

Berlin, dec. 16. A Deutschland-Halle szombaton este nagyszabásu fedettpálya versenynek volt a szinhelye. Az esemény a 3000 méteres futás volt, amelyen magyar részről indult Szabó Miklós, a MAC világhirü atlétája. Szabó a legjobb német futók ellen küzdött és nem csupán az első helyet foglalta el, de a 8 p26.4 mp-es fedettpálya világrekordot 8 p 24.3 mp-re javitotta. A világrekord értékét jelentősen fokozza, hogy a másodiknak helyezett Syring ideje 8 p 35.8 mp volt, vagyis több mint tiz másodperccel maradt el a győztes magyar futó mögött. 3. Eitel 8 p 37.6 mp, 4. Erblein 8 p 44.5 mp, 5. Eberhardt 8 p 44.5 mp. Szabó Miklós Frick birodalmi miniszter tiszteletdiját nyerte meg.

Tapsvihar a fasiszta kamarában

A fasiszta kamara nagy üléstermében a szombat reggeli órákban zsufolásig megtelt, egybegyültek a Duceval élükön az olasz életnek vezető és irányitó személyiségei. A világ közvéleménye már napok óta feszült figyelemmel várt erre az eseményre, hiszen a mostani nehéz és bonyodalmakkal telitett időben Olaszországnak rendületlen és magabiztos nyugalma az a szilárd pont, amely felé bizakodva és reménykedve tekintenek a világ államférfiai. Ilyen ünnepélyes külsőségek között, ilyen nagy horderejü világpolitikai esemény keretében, ennyire az egész világ érdeklődésének homlokterében állott fel gróf Ciano olasz külügyminiszter, hogy határozott és nyilt formában ismertesse Olaszországnak, a fasiszta kormányzatnak külpolitikai elgondolásait.

Gróf Ciano világtörténelmi viszonylatban is egyike a valaha is működött legfiatalabb külügyminisztereknek. Az olasz nép nagy vezérének, Mussolininak zseniális éleslátását bizonyitja, hogy a legnehezebb időszakban is erre a fiatal államférfira bizta Itália külpolitikai irányitását. Gróf Cianónak számos alkalma volt, hogy döntő sullyal lépjen fel olykor igen nehéz nemzetközi tárgyalásokon; Európának ez a ma legfiatalabb külügyminisztere ritka és rendkivüli tekintéllyel képviseli külföldön a latin politikai géniuszt.

Gróf *Cianót* a magyar nemzet különösképpen a szivébe zárta, hiszen ő is kezdettől fogva nem csupán átérezte és átlátta az olasz-magyar baráti kapcsolatok jelentőségét, hanem azok érdekében cselekedeteket is mutathat fel. Felejthetetlen emlékü budapesti látogatása idejében megnyerő egyénisége mély nyomokat hagyott mindenfelé, ahol csak megfordult.

A fasiszta kamara üléstermében az egybegyültek előtt, de egyszersmind az egész világ számára mondotta el hatalmas beszédét gróf Ciano és összefoglalta az olasz külpolitika alapelveit. Zugó tapsvihar tört ki a teremben, amidőn rátért az olasz-magyar kapcsolatokra, hangsulyozta a két országot egybekötő barátságot és szolidaritást, amely változatlanul szilárd, különösen pedig a nehéz órákban.

Nekünk magyaroknak is a szivünkből beszélt gróf Ciano, hiszen mi is mélységesen érezzük ezeket az elszakithatatlan baráti kötelékeket, az érzelmek mellett pedig tisztán és világosan látjuk, milyen párhuzamosságban, *mennyire azonos vonalon halad minden fenntartás nélkül a magyar és olasz külpolitika.* A fasiszta kamara spontán, meleg tapssal fogadta a külügyminiszter magyarbarát kijelentéseit, de ezt a melegséget, ezt a lelkesedést érzi minden magyar ember is, amikor a kipróbált és hü barátra, Olaszországra gondol. Mossulini legbizalmasabb munkatársa szombati hatalmas beszédében az egész világ előtt tett ujólag hitet a megingathatatlan olasz-magyar barátság és a száz százalékosan azonos olasz-magyar érdekközösség mellett. Szavaira Magyarország is csak azzal a melegséggel és lelkesedéssel tud válaszolni, ahogy a fasiszta kamara üléstermében egybegyültek fogadták kijelentéseit. A barátság Róma és Budapest között: *olyan szilárd pont ez ma a forgandó és változandó események sorában, amely éppen állandósága miatt erőt jelent és amellyel mindig mindenkinek számolnia kell.*

Miként lehetne kiigazitani a Pénzintézeti Központ uj palotájának homlokzatát

Szakértői hozzászólás a szabadságtéri épület kérdéséhez

A P. K. szabadságtéri uj székházának épitési stilusa tudvalevően meglehetősen foglalkoztatja a közvéleményt s legutóbb a főváros közigazgatási bizottságában éleshangu birálatok hangzottak el erről az épitkezésről. Egyik ismert épitészeti szaktekintélyünk a következő, megszivlelésre érdemes közlést tette most előttünk:

— Az uj palota külsején bizonyos változtatások révén még mindig lehetne javitani egyet-mást. Az a körülmény, hogy az ablakok a fal külső sikjában vannak elhelyezve, bizonyos tagozó lehetőséget ad és pedig oly módon, hogy a fémszerkezetü ablakok párkányai külön fémkeretezést nyernének. Ily módon a sik felület sivársága lényegesen enyhülne.

— A másik segitség az volna, hogy a felület ablaktengeréből néhány szigetnyit át kellene alakitani a francia tipusu ajtó-ablakká s eléje vaserkély-korlát kerülne.

— Előre felhivjuk a *Közmunkák Tanácsának* figyelmét — ugymond informátorunk —, hogy ugyanazok az épitészek tervezik a tabáni Gyógyszállót, akik a P. K. palotáját épitették és *már most oda kell hatni, hogy a kedves budai légkörben ne ismétlődjék meg a szabadságtéri eset.* Kérdésünkre a müépitész-tanár közölte velünk, hogy a P. K. palota javasolt vonalkiigazitása kb. 25—40 ezer pengő költséget jelentene, ami a közel nyolcmilliós épitkezéshez viszonyitva nem jöhet számitásba.

KARÁCSONYRA KÖNYVET!

TÁRSADALMI REGÉNYEK

HÁROM NAP A POKOLBAN

ESZTERHÁS ISTVÁN új, izgalmas regényének tárgya az érvényesülésért és a nőért való harc. Ára 4·50 pengő.

GYÁVASÁG

MATOLCSY ANDOR nagyszabású regénye, egy férfi szerelmének megrázó, drámai története. Ára 4·50 pengő.

HOLTOMIGLAN HOLTODIGLAN

ZSIGRAY JULIANNA hatalmas új műve, a szerelem és a házasság izgalmas, költői regénye. Ára 6 pengő.

HÁBORUS IRODALOM

NE SÁRGULJ, FŰZFA!

VITÉZ SOMOGYVÁRY GYULA régen várt katona-regénye. A háború és a szerelem felejthetetlen költeménye. Ára 6.50 P.

KORSZERŰ HÁBORÚ

JUSTROW műszaki alezredes izgalmas könyve, a mai hadviselésről. Ára 62 képtáblával együtt 4.50 pengő.

REGÉNYES ÉLETRAJZOK

SZEGÉNY JÁNOS

HARSÁNYI ZSOLT új örökbecsű alkotása, Korvin János életének regénye. Ára két hatalmas kötetben 8 pengő.

ZRINYI ILONA

SZENTMIHÁLYINÉ SZABÓ MÁRIA új műve történelmünk eszményi nőalakját varázsolja elénk. Ára 6 pengő.

XIV. LAJOS

HILAIRE BELLOC világhírű, napjainkban különösen aktuális, érdekes könyve a koronás diktátorról. Ára 5.50 pengő.

TUDOMÁNY ÉS MŰVÉSZET

MAGYAR MŰVÉSZET 1800–1850

LYKA KÁROLY alapvető fontosságú, mindenkit érdeklő munkája. Ára 80 művészi képmelléklettel 12 pengő.

EURÓPA TÖRTÉNETE

H. A. L. FISHER, a kiváló angol tudós és nagyszerű író világsikert aratott alkotása. Térképekkel. Ára 8 pengő.

A mai napon is megtekinthetők minden könyvesbo'tban.

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R. T.

Ma vasárnap 10 órától 6-ig nyitva tartunk!

CORVIN

A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Befejeződött az Emericana kétnapos díszkáptalanja

A *Foederatio Emericana* kétnapos díszkáptalanja vasárnap véget ért. A díszkáptalan második napján a főpapi misét dr. *Mikes* János gróf érsek celebrálta, majd a mise alatt az *Emericana* hármastagú küldöttsége felkereste első kommendatorának, Bitter Illés clairvauxi apátnak a Kerepesi temetőben lévő sírját, amelyet megkoszorúzott. A mise után a Vigadóban tartották meg az ünnepi dísznagykáptalan befejező ülését, amelyen többek között Albrecht és József Ferenc királyi hercegek is megjelentek. Megjelent továbbá herceg *Esterházy* László, gróf *Mikes* János érsek, *Vargha* Imre, a legfőbb állami szék elnöke, *Kuzmich* Gábor dr., a posta vezérigazgatója, *Skerlecz* Iván báró, *Baranyi* Jusztin egyetemi tanár, *Szily* Kálmán államtitkár, az egyetemek tanári karának tagjai és még sokan mások. Az egyetemi ifjúsági bajtársi egyesületek részéről küldöttségileg képviselte magát a *Hungária Bajtársi Egyesület*, a *Protestáns Diákszövetség* és a *Katholikus Diákszövetség*. A dísznagykáptalanon megjelent vitéz nagybányai *Horthy* Miklósné főméltóságú asszony, akit magyarruhás leányok és az egyetemi ifjúság sorfala között vezettek fel a részére fenntartott díszhelyre.

Az egyetemi énekkar énekszáma után *Kósa* Kálmán dr. miniszteri osztálytanácsos üdvözölte a megjelenteket, elsősorban vitéz nagybányai *Horthy* Miklósnét:

— *Tiszteljük legendás magyar nagyasszonyaink méltó utódát*, — mondotta többek között — *aki elődei nyomdokait járva, megosztja főméltóságú urának minden gondját, simogató kezével eloszlatja homlokáról az országlás gondjainak sötét felhőit, s friss erőben tartja meg őt a magyar jövendő számára.*

Az ünnepi beszéd után *József királyi herceg Kemenes* Illés tankerületi főigazgatót ünnepélyes külsőségek között az *Emericana kommendátorává avatta*. Az avatási szertartás után átnyujtották *Kemenes* Illés kommendátornak az emericánás keresztet és a többi jelvényeket, majd egy díszmagyar ruhába öltözött leány és egy egyetemi hallgató magyar rögből termett búzakenyeret és kis boros hordócskát nyujtottak át az új kommendátornak.

A beiktatás után *Schwarcz* Elemér egyetemi tanár tartotta meg beszédét. Történelmi visszapillantást vetett az *Emericana* eddigi működésére és hansúlyozta, hogy *az összirázás forradalmat követő nemzeti elnyomatás után az emericánás ifjúság az elsők között volt, akik szivük fölött Szent Imre-jelvényével, az ajkukon pedig az Emericana nevével álltak a kincseitől megfosztott haza küzdőterére.*

Kirily Dezső dr. és ifj. *Váczy* Gyula joghallgató előadása után *Gerinczy* Pál jászvári prépost mondotta a zárszót, majd a Himnusz és a Gaudeánus igitur elhangzása után a dísznagykáptalant berekesztették.

— **Az Emericana tüntetése a finnek mellett.** Vasárnap délelőtt tartotta dísznagykáptalanját a Foederatio Emericana s annak befejezése után néhányszáz zöldsapkás emericánás a finn követség elé vonult, hogy kifejezést adjon együttérzésének északi testvéreinkkel szemben. Az egyetemi hallgatókat Onni *Talas* finn követ fogadta és az ifjúság szónakának beszédére adott válaszában hálás köszönetet mondott az emericánások rokonszenvmegnyilvánulásáért. Az ifjúság ezután a magyar és finn himnusz eléneklése után rendben széjjeloszlott.

— **Készüljünk a karácsonyra.** Karácsonyi édességek egyszerű, olcsó házi készítését mutatják be 12-én, kedd délután 5 órakor a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége rendezésében a Gázművek VI., Vilmos császár-út 3. I. emeleti bemutatótermeiben. Belépés, ruhatár díjtalan.

— **A gépi szövés meghonosítása Kárpátalján.** Ipari és szociális szempontból egyaránt nagyjelentőségű vállalkozásba kezdett Kárpátalján a Hangya Központ háziipari alosztálya. Ugyanis az iparügyi minisztérium támogatásával minden kárpátaljai községben meg akarja indítani a gépi szövőmunkálatokat, hogy Kárpátalja nehéz helyzetbe levő lakosságát újabb kereseti lehetőséghez segítse. Zsigmondi István igazgató már meg is érkezett Ungvárra és megkezdte a gépi szövés elsajátítására szükséges tanfolyam előkészítését. A Hangya adja a szükséges gépeket, gondoskodik a jelentkezők ingyenes kiképeztetéséről és később is minden tekintetben segítségére lesz a községek szövődéinek.

... ÉS MOST!

(Petőfi után gyalog)

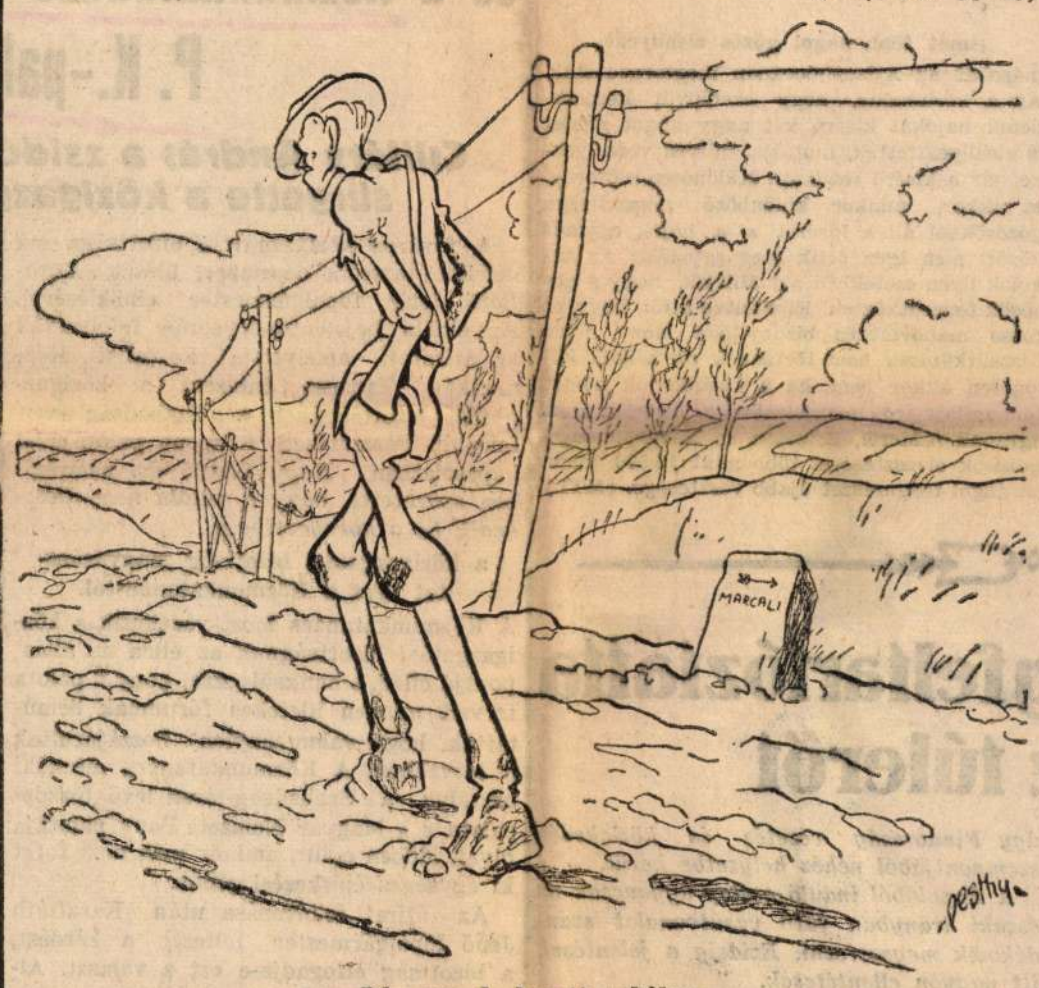

Bús arccal, kopott ruhában,
Ahogy ottan ballaga,
Olyan volt, mint egy vándorló
Leveletlen őszi fa.

— **Madarász István kassai püspök látogatása Szerencsen.** Nagy anyagi áldozatok árán a vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával modern, emeletes iskolát építtetett a szerencsi római katolikus egyházközség. Az iskola ünnepélyes felavatására Szerencsre érkezett dr. *Madarász* István kassai megyéspüspök is, akit Zemplén vármegyébe való érkezésekor *Fáy* István dr. főispán és *Bencsik* Béla dr. főszolgabíró üdvözölt. Az iskolaavatás előtt dr. *Madarász* István püspöki misét tartott, majd pedig szentbeszédet mondott az egybegyült hivekhez.

— **A karácsonyi asztal terítése** címen tart előadást *Szili Leontin* iróno, december 11-én, hétfőn délután 6 órakor a Gázművek VI., Vilmos császár-út 3. szám I. emeleti bemutatótermében. A Népművelési Bizottság rendezése. Belépődíj 60 fillér. Főzőbemutató.

— **Nem tudott lemondani az italról: megmérgezte magát.** Tokodi Elemér negyvenéves magántisztviselő, a Hofherr és Schrantz gyár alkalmazottja Kispesten, a Horthy Miklós-út 18. szám alatti lakásán felesége távollétében öngyilkosságot követett el. A konyhában kivitt egy fotöjt, a gázresó gumicsövét szájába vette, fejét takaróval bebugyolálta s kinyitotta a csapot. Mikorra rátaláltak, már halott volt, a gáz megölte. Búcsúlevelet nem hagyott hátra. Ismerősei úgy tudják, hogy a tisztviselő a mértéktelen alkoholfogyasztás következtében különféle bajokba került, kellemetlenségei támadtak és emiatt követte el tettét.

— **Kétszer összeesett az italtól, harmadszorra meghalt az őrizetes cellában.** Vasárnap hajnalban a VIII. kerületi kapitányság őrizetes fogdájában meghalt Varga András 68 éves foglalkozásnélküli egyén. A halál okát nem tudták megállapitani. Varga szombaton különben kétszer szerepelt a mentők naplójában. Éjféltájban a Váci-út 8. számú ház előtt, másfél órával később pedig a Rákóczi-út 19. sz. ház előtt esett össze. Mind a két esetnél ittasságot álapitottak meg a rosszullét okául. Rendőri boncolás fogja megállapitani halálának az okát.

(*) **Chevalier és Stroheim együtt.** Rövidesen színrekerül egy új film, amelyben bemutatkozik a franciák új felfedezettje, Marie Dea. Az új színésznő nem kisebb partnereket kapott első filmjében, mint Maurice *Chevaliert* és Erich von *Stroheimet*. A harmadik férfifőszereplő Pierre *Renoir*.

— **Házasság.** Vitéz *Keresztes-Fischer* Béla dr. december 11-én, ma hétfőn tartja esküvőjét *Baksay-Stoch* Mártával.

— **A Színművészeti Tanács ülése.** Az egyik hétfői lap mai számában egy könyomatos tudósitóra hivatkozással cikk jelent meg a Színművészeti Tanács üléséről azzal, hogy a tanács elnöke *Jalsoviczky* Károly ny. államtitkár, tagjai pedig *Törs* Tibor, *Németh* Antal, *Uray* Tivadar és *Vaszary* János voltak. Ezzel szemben *Törs* Tibor annak megállapitását kéri, hogy a szóban forgó ülésen *nem vett részt*.

— **Egy rendőrfőtanácsos érdekes emlékirata.** Tisza Miksa ny. rendőrfőtanácsos emlékiratban irta meg szolgálati éveinek érdekesebb eseményeit. Foglalkozik könyvében a tiszaeszlári perrel, Rudolf trónörökös tragikus halálával és több olyan politikai bűnüggyel, amely világszenzációt jelentett a maga idejében. Az érdekes könyvet Fekete Pál miskolci nyomdavállalata adta ki, ára 5 pengő.

— **A falusi egyke-kérdés a Magyar Családvédelmi Szövetségben.** A Magyar Családvédelmi Szövetség december hónapban minden szerdán fél hét órakor előadást tart a Szövetség Üllői-út 11. szám alatt lévő helyiségében. December 13-án dr. *Csia* Sándor egészségügyi főtanácsos „Bün és betegség a családban", december 20-án pedig dr. *Boros* Gábor egyetemi m. tanár „A falusi egyke-kérdés" cimen tart előadást. Belépődíj személyenkint 20 fillér.

— **A protestáns irodalmi társaság ünnepélye.** A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság vasárnap este egyházzenei és irodalmi ünnepélyt rendezett a Deák-téri evangélikus templomban. Közreműködtek Zalánfy Aladár Zeneművészeti főiskolai tanár, ifj. Gyökössy Endre és a Lutheránia vegyeskar Kapi-Králik Jenő vezényletével. Az est legkiemelkedőbb eseménye Ravasz László dr. református püspök beszéde volt. Az emberi sors irányvonalát egy repülőgépről lejtett bomba zuhanási parabolájával hasonlította össze a püspök.

— **Halálozás.** Özvegy Seeger Józsefné sz. Kehli Magdolna 71 éves korában Budapesten meghalt. Vasárnap volt a temetése az óbudai temetőben.

— **Erdélyi Bál.** A székely egyetemi és főiskolai hallgatók egyesülete *Teleki* Pál gróf miniszterelnök legfőbb védnöksége alatt az idei farsangon is — január 20-án — megrendezi hagyományos erdélyiek bálját a Pesti Vigadó összes termeiben. Báliroda: Rákóczi-út 15. II. 10. Telefon 134—288.

Gyors és biztos fertőtlenitőszer a SÜPER LYSOFORM

ágyú, vasut és az összes technikai játékok. „J. 12." árjegyzék ingyen.
CHMURA
IV., Ferenciektere 2. szám.

Já tudni,

hogy a dió idén, még most, a karácsony előtti élénk kereslet mellett is olcsóbb, mint a mult évben volt. A diótermés ugyanis az idén jól sikerült és ezért a kinálat bőséges. A legfinomabb papirhéjú diót kicsinyben forgalomban 100—120 fillérért lehet kapni különkint. A diót tehát bőséges mennyiségben használhatjuk a karácsonyi ünnepek süteményeihez;

hogy a téli gyapjúholmit is jól ki lehet mosni. Tegyük a gyapjúruhát előzetes áztatás nélkül langyos vizbe, feloldott szappanpehely-oldatba, azután nyomogatással mossuk. Utána, ugyancsak langyos vizbe kell óvatosan öblögetni. Dörzsölni és facsarni nem szabad a gyapjúholmit. Szárítás céljából kiteregetve helyezzük el tiszta és nem túlságosan meleg helyre.

— **Fának rohant a lopott autóval.** Vasárnap hajnalban Vác határában autóbaleset történt. Az AN 950 rendszámú budapesti magánautó nekiment egy fának, s a kocsi eleje összetört, a benne ülő Demeter Sándor 21 éves altiszt pedig megsebesült. A csendőrök, amikor felvették a jegyzőkönyvet, érdekes megállapitásra jutottak. Kiderült, hogy Dömötör Sándor nem tulajdonosa az autónak, hanem lopta a kocsit még szerdán délután a Szent István-térről. A fiatalember kórházi kezelés után a főkapitányságra került, ahol azt hangoztatta, hogy ellenállhatatlan kényszer hatása alatt követte el az autólopást.

— **Eltemették Belitska Sándort.** Vasárnap délelőtt mélységes gyász és részvét kisérte utolsó útjára Belitska Sándor nyugalmazott honvédelmi minisztert. A gyászünnepségen megjelent a kormányzó képviseletében *Keresztes-Fischer* Lajos altábornagy, főhadsegéd, ott volt *Bartha* Károly honvédelmi miniszter, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, a honvédelmi minisztérium nagy tiszti küldöttsége vitéz *Zách* Emil altábornagy vezetésével, *Sónyi* Hugó, a honvédség főparancsnoka, *Igmándy-Hegyessy* Géza testőraltábornagy, *Kárpáthy* Kamilló volt főparancsnok, továbbá a tábornoki kar igen sok tényleges és nyugállományú tagja. Megjelent *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke, azonkívül igen nagy számmal vettek részt a végtisztességen a magyar közgazdasági élet reprezentánsai, továbbá a KMAC és több közgazdasági intézmény küldöttsége. A gyászszertartás keretében *Baikó* Lajos esperes mondott magasszárnyalású búcsúbeszédet, majd imája után a Deák-téri evangélikus gyülekezet énekkara gyászdalokat adott elő. A szertartás befejezése után a koporsót és a rengeteg sok koszorút gépkocsifurgonokra helyezték s az elhúnytat Pécsre szállitották s ott helyezik örök nyugalomra a családi sirboltban.

— **EMSzO-est a Vigadóban.** Az Egyházközségi Munkásszakosztályok központja, a Népművelési Bizottsággal karöltve, szombaton este ünnepélyt rendezett a Pesti Vigadó termeiben. A műsoron többek közt *Orsolya* Erzsi, *Bognár* Elek, *Hosszú* Zoltán, *Puszta* Sándor, *Szabó* Miklós, *Kinizsi* Andor és működvelők szerepeltek. Az estet *Freesz* József, az EMSzO központi vezetőjének zárószavai fejezték be.

Meghalt Berczell Jenő

Vasárnap délután meghalt dr. *Berczell* Jenő ny. alpolgármester, aki hosszú évtizedekig igen nagy szerepet játszott a főváros közéletében. Már fiatalon a főváros szolgálatába lépett és nagy tudása, szociális érzése, valamint konciliáns egyénisége révén sok barátot és tisztelőt szerzett magának. Alpogármesteri működéséhez a főváros történetében sok nagyjelentőségű szociális és gazdasági alkotás fűződik. Az utóbbi időben teljes visszavonultságban élt, hosszabb ideje betegeskedett. Halálának hire városszerte nagy részvétet keltett. A főváros másik halottja vitéz *Vécsey* Kálmán főjegyző, aki hirtelen halt meg szombaton este. Vécsey Kálmán legutóbb a tanügyi ügyosztályon teljesitett szolgálatot.

Kellemes karácsonyi üdülés a
Mátrában
olcsón. — Jól fűthető szobák
Soressné pensiója, Parád

Berlin jelentése a szárazföldi, légi- és tengeri harcokról

Berlin, december 11.
(Német Távirati Iroda.)

Perl környékén, valamint Merzig és a Pfalzi erdő között a szokott tüzérségi zavaró tüz csekélyebb volt, mint az elmult napokban.

A Saarbrückentől délre eső határrészen az ellenség valamivel erősebb tüzérségi tevékenységet fejtett ki.

Ezenkívül semmi említésre méltó nem történt.

Az erős köd és az alacsony felhőzet, valamint az állandó eső miatt

légitevékenység nem folyt.

A német légihaderő a rossz idő ellenére is mindenesetre folytatta a Keleti-tenger felett a portyázó-repüléseket.

Az angol partok mellett aknatalálatok következtében

ismét több angol gőzös elsüllyedt,

másokat az Atlanti-óceánon megtorpedóztak. Az a körülmény, hogy ezenkívül kereskedelmi hajókat kísérő két nagy angol gőzöst is elsüllyesztettek, mutatja, milyen veszélyekkel jár a kísérő rendszer. Különösen előfordul ez akkor, amikor különböző nemzetiségű gőzösökből áll a kíséret s a hajók egymás között nem igen értik meg egymást. Az angolok ilyen esetekben azt állítják, hogy a gőzösök összeütköztek. Eltekintve attól, hogy ez rossz manőverezés bizonyítéka lenne, ilyen összeütközések nem történnek ok nélkül, különösen akkor nem, ha a kísérőhajók német tengeralattjárók megjelenésekor hirtelen szétugranak. A Merel, Brandon és Navasota angol gőzösök elvesztésével több mint 16.000 tonna az angol tengerészet újabb vesztesége. (MTI.)

A finnhadsereg feltartóztatta az orosz túlerőt

Az orosz túlerővel szemben a hősies finn csapatok tartják a kiépített védelmi vonalukat, amelynek főrésze a Ladoga-tótól Nyugatra és Északra terjed.

Az orosz támadás Északon a Sahnijärvi nikkelbányák ellen irányul. Kuolajärvi és attól Délre lévő orosz seregek a Botteniöböl Északi csücske, Tornio és Kemi ellen törekszenek, mely kikötők a Svédországgal való vasútösszeköttetésnek is csomópontjai.

A középső orosz erők Uktua-ból indulva Oulu irányban a Finnország keletnyugat irányban legkeskenyebb részén (400 km.) szándékoznak az országot két részre vágni. Eredményt itt elértek, amennyiben Soumussahni a kezükben van. Ez az oszlop a legveszélyesebb ezideig, mert ha sikerül az országot kettévágni,

úgy Finnország vezetés és közlekedés szempontjából nehéz helyzetbe kerül.

A Repolából induló oszlop ugyancsak az északi irányban futó vasútvonalat szándékozik megszerezni. Ezideig a jelentések itt nagyon ellentétesek.

A Ladoga-tó északi részén ezideig a területnyerés nem sikerült.

Terijoki, a finn ellenkormány székhelye, közvetlen határhelység. Ettől Északra Ino és Kiviniemi környékén az oroszok területnyerést értek el. De a finn erődvonal ezen a részen a legerősebb. Ha kisebb előörsállásokat hadászati szempontból fel is kellett a finneknek adni, a védelmi öv még csak ezután jön.

Az orosz túlerő eddigi feltartóztatása katonailag hősies, bátor finn hadsereget állít a világ elé.

Érdekes konfliktus a főváros és a Közmunkatanács között a Szabadság-téri P. K.-palota körül

Csilléry András a zsidótörvény végrehajtását sürgette a közigazgatási bizottságban

A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta decemberi ülését *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnöklésével. Az elnöki bejelentések során felolvasták az átiratot, amelyet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa intézett a közigazgatási bizottságához a Szabadság-téren felépült Pénzintézeti Központ palotájával kapcsolatban. *Nagy* László dr. nemrégiben szóvátette, hogy *a palota nem illeszkedik be a környezetbe* s

a közigazgatási bizottság magyarázatot kért a Közmunkatanácstól.

A Közmunkatanács most védekezik a közigazgatási bizottságnak az ellen az álláspontja ellen, s hangsúlyozza, hogy a palota terveit minden illetékes fórumnak bemutatták, hogy valamennyien hozzájárultak a tervekhez. A Közmunkatanács mérnöki osztálya a Szabadság-téren levő tőzsdepalota s a Magyar Nemzeti Bank palotája olyan időben épült, amikor még nem forrt ki egységes építkezési stílus.

Az átirat felolvasása után Karafiáth Jenő főpolgármester felteszi a kérdést, a bizottság elfogadja-e ezt a választ. Általános meglepetésre

a közigazgatási bizottság egyhangúan arra az álláspontra helyezkedett, hogy az átiratban foglaltakat nem veszi tudomásul, s újra felkéri a Közmunka Tanácsot a felelősség megállapítására.

Ezután *Csilléry* András szólalt fel és kifejtette, hogy a zsidótörvényt a magángyógyintézetekben is végre kell hajtani, majd arról beszélt, hogy *a vállalatokat és a nagyobb gazdaságokat kötelezni kell munkáslakások építésére.* A tisztviselői fizetések rendezését most már halaszthatatlanul sürgősnek tartja, mert drágulás van, a tisztviselői fizetéseket tehát ennek mértékében kell emelni. Kérte továbbá, hogy a karácsonyi segélyeket és jutalmakat idejében adják ki, a kinevezéseket pedig mielőbb hozzák nyilvánosságra. Hosszasabban fejtegette ezután Csilléry András, hogy a közszállításoknál *strómanrendszer van,* s

az egyes keresztény vállalkozók három-négy zsidóval jelntkeznek a közszállításokra.

Kérte a polgármestert, hogy általános intézkedést adjon ki a zsidótörvény betartására.

MEGJELENT
a Szent István Társulat karácsonyi ifjúsági sorozata

A *Szent István Társulat,* amely mindig különösen nagy gondot fordított arra, hogy az ifjúságot és a gyermekvilágot *kitünő olvasmányokkal* lássa el, a mostani karácsonyra is minden tekintetben *gyönyörű* ifjúsági sorozatot adott ki, valóban hivatott írók tollából. Első helyen kell említenünk *Tomka* Ágoston nagyon szép és tanulságos regényét, amelynek címe *Szenes Péter találmánya. Dénes* Gizella könyve a *Magyar nagyasszonyok* festői alakjait állítja egymás mellé. *Relkovic* Néda *Igazi mesék Pest-Budáról* címen a főváros legrégibb multjáról közöl elfelejtett valóságokat. A sorozat további figyelemreméltó és érdekes kötetei: *Nagy* Méda: *Zsóka levelei, Ormos* Gerő: *Gábris diák, Fábián* Gyula: *Az ősemberek völgye, Törökné-Kovács* Hermin: *Timár-utca 17., Pitroff* Pál: *Koholt levél, Keszler: Az elpusztult aranyhíd* és *Pálosy* Éva: *Békességre hívott minket az Isten.*

Valamennyi könyv igen szép kiállításban, a *Stephaneum nyomdában* készült.

fél fillér naponta:

ennyibe kerül a fogápolás

Automenth

habzó, tömény fogkrémporral.

MERT EGY DOBOZ ÁRA 90 fillér
NAGY DOBOZ „ 1.80 fillér

Ma közöljük Express rejtvénysorozatunk első keresztrejtvényét

A Pest karácsonyi ajándéka: 200 pengő készpénz és igen sok értékes nyeremény

A *Pest* szombati számában bejelentettük, hogy karácsony előtt *keresztrejtvényjátékot kezdünk*, amit az olvasó számára az tesz különösen érdekessé, talán kissé izgalmassá is, hogy a helyes megfejtők között

első díjként 200 pengőt adunk,

de ezenkívül szétosztunk *nagyon sok kisebb-nagyobb olyan ajándékot, amelyek mindegyike ízléses, csinos, kedves karácsonyi meglepetés lesz.*

Most röviden megismételjük ennek az expresszrejtvénypályázatunknak a feltételeit.

Tessék a fenti keresztrejtvényt a szokásos módon megfejteni. Ha a megfejtés sikerült, nézzük végig a keresztrejtvény kockáiba beírt szavakat, mert ezek közül találni fogunk egy vagy két olyan szót, *amelyiknek eleje, közepe vagy vége egy-egy számot tartalmaz elrejtve.* Az elrejtett számok a következők lehetnek:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Ezeket a számokat a keresztrejtvény megtalált szavaiban rejtettük el. Hogy miként, arra az itt felsorolt példák adják meg a felvilágosítást. Például ebben a szóban *Amanullah* a *nulla* van elrejtve, a *hétfő* szóban a *hetes* szám bujt el, a *tudhat* szóban pedig a *hatos* számot fedezhetjük fel.

Ha az első keresztrejtvényt megfejtettük és megtaláltuk ezeket az elrejtett számokat, vágjuk ki a megfejtett rejtvényt, tegyük el, írjuk fel a megtalált számokat és várjuk meg a második, harmadik és a negyedik rejtvényt. Az ezek megfejtésénél talált számokat szintén jegyezzük fel.

A négy rejtvényben összesen hat számot találnak olvasóink.

Mit kell tenni ezzel a hat számmal?

Amikor a negyedik keresztrejtvényt közöljük, a keresztrejtvény mellett szelvény lesz, a szélvényen pedig hat kocka. Tessék a megtalált hat számot ezekbe a kockákba beírni tetszészerinti sorrendben. Tegyük fel, hogy a négy keresztrejtvényben a következő számokat találtuk meg:

2, 3, 6, 7, 9, 0.

Ezeket a számokat a hat kockába például ilyen sorrendben írjuk be:

9	0	3	6	7	2

Amikor a kockákba beírtuk a számokat, a szelvényre írjuk fel a nevünket, pontos lakáscímünket és ezt a szelvényt a négy megfejtett keresztrejtvénnyel együtt borítékba tesszük és megcímezzük a következőképpen: A *Pest* szerkesztőségének, karácsonyi rejtvény, Budapest, VII., Rákóczi-út 54. A boríték hátára írjuk fel a feladó nevét és lakáscímét, azután tegyünk rá bélyeget és adjuk postára.

Mindenki annyi szelvénnyel pályázik, ahánnyal akar. Aki több szelvénnyel pályázik, annak minden szelvényhez mellékelnie kell a négy megfejtett keresztrejtvényt.

A négy keresztrejtvény megjelenése után szerkesztőségünk megbízottja elmegy a közjegyzőhöz és átadja neki azt a hat számjegyet, amely a négy rejtvényben előfordul.

A közjegyző mindegyik számot külön cédulára felírja, külön borítékba teszi, a borítékokat jól összekeveri és

a hat borítékot lepecsételve megőrzi.

Amikor a pályázatok beküldésének határideje végetért, a beérkezett pályamunkákat ABC-sorrendben rendbeszedjük, elvisszük a közjegyzőhöz, *aki azokat szintén lepecsételi és megőrzi.* Ezután a közjegyző szerkesztőségünk megbizottjának jelenlétében felbontja azt a hat borítékot, amely az egyes számokat tartalmazza, hogy megállapítsuk, *milyen sorrendben következik egymás után a hat szám.*

Az első borítékból kikerülő szám lesz a hatjegyű szám első tagja, a második borítékból kerül ki a számjegy második tagja, a harmadik borítékból a harmadik, a negyedikből a negyedik, az ötödikből az ötödik, a hatodikból pedig a hatodik. *A Pest szerkesztősége szintén csak ekkor tudja meg, hogy melyik az a hatjegyű szám, amelyiknek eltalálásáért folyik a játék.*

Amikor a hatjegyű számot a közjegyző előtt megállapítottuk, a *Pest* legközelebbi számában közöljük ezt azzal a felszólítással, hogy

akinek pályázati száma megegyezik a közjegyző előtt összeállított hattagú számmal, az jelentkezzék.

A jelentkezés feltétlenül ajánlott levélben történjék. A jelentkezések után a közjegyző felbontja az ottlévő lepecsételt pályázatokat és megállapítja, hogy a jelentkező *tényleg a nyertes számmal pályázott-e.*

Ha a pályázó a hatjegyű számot eltalálta, kétszáz pengő jutalmat kap készpénzben.

Ha többen találták el ezt a számot, *akkor a kétszáz pengőt felosztjuk azok között, akik helyesen találták el a számot.*

A pénzösszegen kívül igen sok más díjat is adunk. Ezek a díjak igen értékesek és különösen alkalmasak karácsonyi ajándékozás céljaira. Ezeknek a nyereménytárgyaknak egy részét mai számunkban közöljük.

Express-rejtvénysorozatunkat a *Pest* négy egymásután következő számában közöljük, az egész pályázatot expresstempóban bonyolítjuk le, hogy *a kétszáz pengő és a rengeteg sok nyereménytárgy még karácsony előtt feltétlenül minden szerencsés megfejtő keze között legyen.*

A nyereménytárgyak

Alább felsoroljuk azoknak az értékes nyereménytárgyaknak egy részét, amelyeket a megfejtők között szétosztunk.

Művészi festmény, művészi kivitelű keretben (szállítja: *Hoffmann* Ferenc képkeretgyáros, IV., Gerlóczy-utca 5.).

Izléses hatágú bronz függőlámpa (szállítja: *Vogel* Rezső csillárgyáros, VIII., Mária Terézia-tér 1.).

»Az elegáns világ fogasa« (szállítja: *Diósy* János nagykereskedő, VII., Rákóczi-út 14.).

Ezüst bonbonnierek (szállítja: *Kövesi* József ezüstárugyáros, aranykoszorús mester, IV., Reáltanoda-utca 16.).

Értékes háztartási tárgyak (szállítja *Chmura László* látszerészeti üzeme, IV., Ferenciek-tere 2.).

Csipke asztalterítő (szállítja: *Weisz Mariska* nagykereskedése, V., Szent István-körút 23.).

Nyolcszor egy-egy üveg 6 éves valódi baracképálinka (szállítja: *vitéz Csájlik Lajos* bornagykereskedése, V., Vilmos császár-út 49.).

Ötször egy-egy üveg finom illatszer (szállítja: *Bárdy illatszerkereskedése* VII., Rákóczi-út 1.).

Egy zsúrasztalka (szállítja: *Ebner bútorgyáros és nagykereskedő*, VIII., Karpfenstein-utca 2.)

Háztartási cikkek (szállítja: *Blazsek Adolf nagykereskedő*, IV., Kecskeméti utca 1.)

Ötször egy-egy piperecikk-doboz (szállítja: *Mihály Ottó nagykereskedése*, VI., Podmaniczky utca 45.)

Húszszor egy-egy fél kg-os doboz izzel töltött csemege-keksz (szállítja: *Steiner József és fia kekszgyára*, IX., Gróf Haller utca 2.

SOK SZERENCSÉT!

EXPRESS REJTVÉNYSOROZATUNK ELSŐ REJTVÉNYE

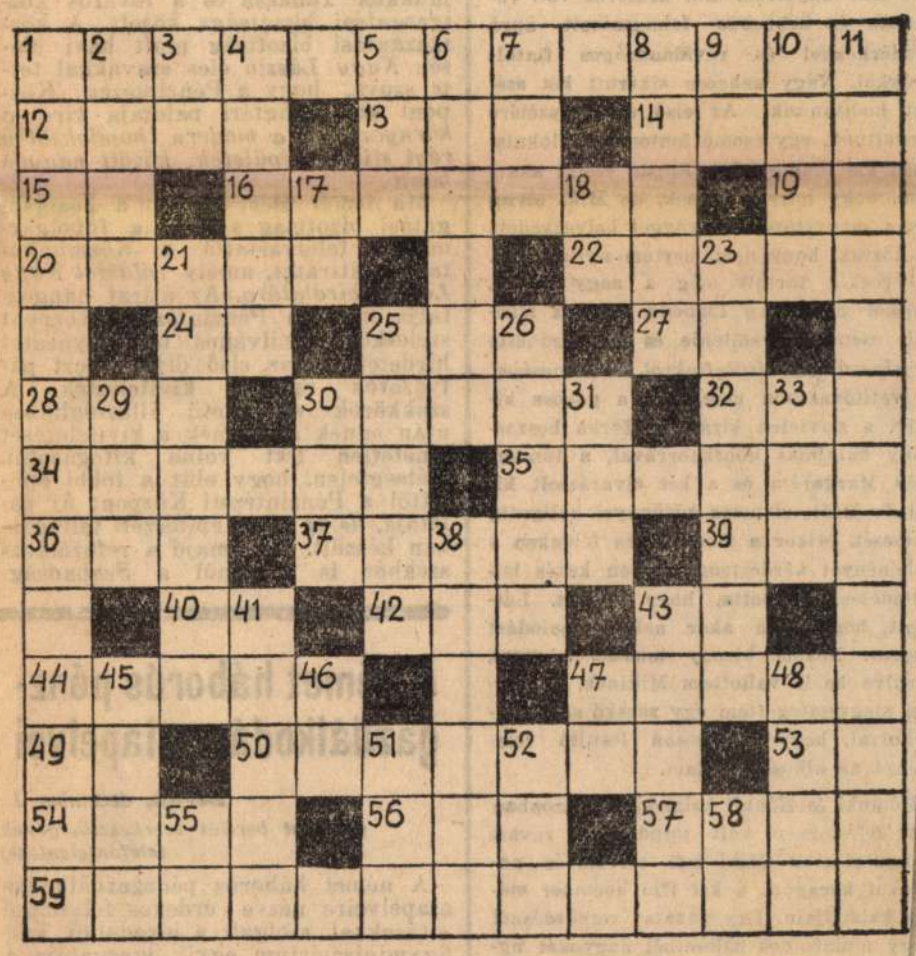

Vízszintes sorok: 1. Dunántúli utazásaink alkalmából láthatjuk ezeket. 12. Német fokozószó. 13. Német nevelő. 14. Becézett leánynév. 15. »Arab« mássalhangzói. 16. Budapest egyik utcájának neve, valahol Rákosfalva környékén. 19. Falusi megszólítás. 20. Esedezés. 22. Határozószó. 24. Német prepozició. 25. Férfinév becézve. 27. Idegen kettős magánhangzó. 28. Egymásra tesz. 30. Orosz férfinév, magyarul Sándor. 32. Hordóbetegség. 34. Üzletekben történik. 35. Leánynév. 36. Fanyarízű gyümölcs. 37. A szorgalmas munka gyümölcse. 39. Hajórész. 40. Felkiáltás. 42. »Sas« német szóösszetételekben. 43. Sváb kérdőszó. 44. Kutyazárlat. 47. Kártyás kifejezés a 21-es kártyajátékban. 49. Az olasz skála egyik hangja. 50. A régi világ túltakarékos embereit így csúfolták. 53. Igekötő. 54. »Miatta«. 56. Egyik szülő beceneve. 57. »Öv, övezet« idegen szóval. 59. Az istentagadó ember jelzője.

Függőleges sorok: 1. Elárusítóhely. 2. Francia papi cím. 3. Igekötő. 4. Méreg. 5. ... profanum vulgus. 6. Északamerikai Egyesült Államok egyike. 7. Tejtermék. 8. Szerteszét nyuló. 9. Német helyeslés. 10. Helyhatározószó. 11. Rosszmodorú ember. 17. Azonos mássalhangzók. 18. Rag. 21. Tiszamelléki község Tokaj közelében. 23. Nagy tömegekben való piacradobása valaminek. 25. Világrész. 26. Tud róla. 29. Biztató szó. 30. Ipari növény. 31. Egyenlő 42. vízszintes. 33. Nagy orosz folyó. 38. Heverőhely. 41. Német város nagy szövőiparral. 43. ..... semmi, fogd meg jól! 45. Kis állat. 46. Helyhatározó rag. 47. Görög betű. 48. Művészeti ág. 51. Abesszin hercegi cím. 52. Halkan mond valamit. 55. Személyes névmás. 58. Állati lakóhely.

Ujabb behívások Finnországban

Bern, december 11
(Havas-ügynökség)

Finnország a tartalékosok *újabb osztályát hívta be*, hogy szembenézzen a keleti arcvonal középső irányában történő nagyszabású orosz csapatösszevonásokkal. Helsinkiben azt hiszik, hogy az oroszok ezen a ponton a Botteni-öböl partján fekvő *Oulu irányában támadást kísérelnek meg.* Finnország területe itt a legkeskenyebb és a vidéken majdnem teljesen hiányoznak a közlekedési eszközök. Az orosz terv az lenne, hogy *az országot két részre vágják. (MTI)*

Német cáfolat a tényleges vagy átmenő finn-barát fegyverszállítások hírére

Berlin, december 11
(Német Távirati Iroda)

Bizonyos svéd lapok feltűnést keltő beállításban híreket közölnek *német hadianyagszállításokról Finnország számára.* Azonkívül azt állítják, hogy egy idegen hatalom a legutóbbi időben repülőgépeket szállított Finnországnak és *Németország e repülőgépek átszállítását megengedte és előmozdította.*

Illetékes német helyről ezt a jelentést szabad kitalálásnak minősítik, amelynek csak az a célja, hogy megzavarja a német-orosz viszonyt. A Szovjet-Oroszország és Finnország közti viszály keletkezése óta — mint megállapítják — *sem Németországból, sem pedig Németországon át nem szállítottak Finnországnak semmiféle hadianyagot.* (MTI)

A világ összes civilizált nemzeteitől segítséget kér Finnország

Helsinki december 11
(Havas-ügynökség)

Vasárnap a finn parlament teljes ülésre ült össze és két kiáltványt bocsátott ki.

Az első kiáltványt a finn néphez intézte, a másodikat a világ összes államaihoz. Ez a kiátvány így végződik: »Mint a nyugati kultúra előőrsei felhatalmazva érezzük magunkat arra, hogy *tényleges segítséget kérjünk az összes civilizált nemzetektől.* Finnország népe minden ilyen nemzethez intézi mai felhívását. *(MTI.)*

TÖRLEY
RÉSERVE AMÉRICAIN

MESEDÉLUTÁN

Mesedélutánra szóló meghívót kézbesített a posta szombaton: a Soroptimista Egyesület vasárnap vetítettképes mesedélutánt tart a Gellértben. Magam mellé vettem egy kilencéves komoly fiatalembert, barátnőm Miki nevű kisfiát, hogy némileg indokoljam megjelenésemet és vele mentem el a Gellértbe.

A márványterem már zsúfolva volt rózsaszín és kékrubás felmasnizott apró tündérkékkel és rövidnadrágos fiatalurakkal. Nagy nehezen sikerült két széket hódítanunk. Az első sor legszélére szorultunk, egy csomó fentemlített loknishajú kis tündér közé. Éppen szólni akartam, hogy milyen édesek, de Miki olyan néma megvetéssel és göggel helyezkedett el köztük, hogy nem mertem nyilatkozni.

Percekig tartott még a nagy zsivaj, amikor *Segesváry* Izabella néninek sikerült csendet teremtenie és megkezdhette *az elvarázsolt királyfiakról* szóló meséjét. A vetítővásznon megjelent a gonosz király, a szívtelen királyné, Zorka boszorkány hatalmas uborkaorrával, a tündérszép Margaréta és a két elvarázsolt királyfi. Miki udvarias közönnyel hallgatta a mesét. Mikor a mese végén félénken a véleményét kérdeztem, nagyon kevés lelkesedéssel mondotta, hogy jó volt. Látszott, hogy nem akar nekem csalódást okozni. Nekem bizony tetszett a mese, pirulva be is vallottam Mikinek, de rögtön megvesztegettem egy zacskó savanyúcukorral, hogy túlságosan lesujtó véleményt ne alkosson rólam.

Hómuki és Hópufi kalandjainál azonban már feleslegessé vált mindenféle ravasz hangulatkeltés. Miki úrfi szívből és nagyokat kacagott, a két ifjú hóember mókás kalandjain. Egy parázs verekedésnél vagy mulatságos balesetnél nagyokat ugrott a széken, felesleges volt minden kérdezősködés, a mese elnyerte ifjú barátom legmagasabb tetszését.

A következő költőien szép »*Karácsonyi álom*« azonban már — gyanúm szerint — a felnőtt gyerekeknek készült. Bármilyen szép volt *Sztojanovits* Jenő muzsikája és bármilyen szépen énekelt *Sztojanovits* Adrienne kamarakórusa, a kicsik csak rövid ideig figyelték a megzenésített mesét. A mellettünk ülő négy kislány önállósította magát, felvonult a vetítővászon előtti emelvényre és táncolni kezdett. Bizonyára azt gondolták, hogy a zenére táncolni kell és az nem arra való, hogy ülve hallgassák. A többi apró nézők nagy tetszéssel és kacagással jutalmazzák az egyéni akciót.

Előadás után Miki kereken kijelentette:

— A Hómuki ért a legtöbbet.

Úgy látszik igazam volt, mikor Mikit mint komoly és hozzáértő műbírálót magammal vittem, mert én bizony nem tudtam volna ilyen hamar eldönteni, hogy mi ért a legtöbbet. Nekem az egész előadás elejétől végéig nagyon tetszett, de titokban tartom, mert még azt találják mondani, hogy nagyobb gyerek vagyok Mikinél. (K. K.)

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 70, vasárnap 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

Bevonulás előtt

készüljön fel!

Gyorsan és **szakszerűen előkészíti a**

Fodor Sportintézet,

IV., Petőfi Sándor-utca 3. Telefon: 189-701.
Fiókintézet: V. Hollán-u. 9. Telefon: 113-975.

Katonai sportoktató!

A PK új palotája nem tetszik a főváros közigazgatási bizottságának

Érdekes ellentét támadt a Közmunkák Tanácsa és a főváros közigazgatási bizottsága között. A közigazgatási bizottság mult havi ülésén *Nagy* László éles szavakkal tette szóvá, hogy a Pénzintézeti Központ szabadságtéri palotája *kiri a környezetből, a modern homlokzat a régi stílusú épületek között nagyon bántó.*

Ma ismét ülést tartott a közigazgatási bizottság s ezen a főpolgármester felolvastatta a Közmunkatanács átiratát, amely *válaszol Nagy László bírálatára.* Az átirat hangoztatja, hogy a Pénzintézeti Központ széleskörű nyilvános tervpályázatot hirdetett és az első díjat nyert pályázatok egyikét kivitelezték. A szakkörök egyöntetű állásfoglalása után ennek a tervnek a kivitelezését lehetetlen lett volna kifogásolni. Kétségtelen, hogy elüt a többi épülettől a Pénzintézeti Központ új palotája, de ez az új építészeti felfogásban készült. Ha majd a református székház is megépül a Szabadságtéren, akkor már nem üt el annyira környezetétől a Pénzintézeti Központ székháza.

A közigazgatási bizottság tagja *gúnyos közbeszólásokkal kísérték a Közmlnkatanács átiratát.* Nagy László felszólalt és kijelentette, hogy a Közmunkatanács válaszát *nem veszi tudomásul.* A bizottság Nagy László álláspontját tette magáévá, ezek szerint tehát a *közigazgatási bizottság véleménye nem egyezik a Közmunkatanács véleményével.* Az ügynek előreláthatólag még folytatása lesz.

A polgármester havi jelentéséhez elsőnek *Csiltéry* András szólt hozzá, aki mindenekelőtt azt kívánta, hogy szigorúan ellenőrizzék, *vajjon a magángyógyintézetekben végrehajtják-e a törvényes rendelkezéseket.* Ezután utalt a nagy lakásinségre s kijelentette, hogy ha a gazdaságokat kötelezik cselédházak és intézőházak építésére, akkor *kötelezzék a budapesti vállalatokat és gyárakat is arra, hogy építsenek lakásokat alkalmazottaik részére.*

A német háborús pénzgazdálkodás alapelvei

Berlin, december 1

(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

A német háborús pénzgazdálkodás alapelveire nézve érdekes felvilágosításokkal szolgált a birodalmi külügyminisztérium egyik igazgatója a berlini gazdasági főiskolán minap tartott előadásában. Az előadó szerint

a birodalom jelenleg sokkal jobb gazdasági helyzetben van, mint az elmúlt világháborúban volt.

Ezt elsősorban azzal lehet magyarázni, hogy a hadikiadások fedezete szoros összefüggésben van az egész állami termeléssel és a kettőt a lehető legteljesebb összhangba hozták. Az új gazdálkodás eredményességét legjobban két számadat összehasonlítása bizonyítja. 1913-ban, azaz az úgynevezett nyugodt békeidőben Németországban 2.4 millárd márka volt az adóbevétel. Ezzel szemben most *huszonnégymilliárd márka.*

Az új háborús pénzügyi gazdálkodás alapelve: a pénznek nincs döntő szerepe. Ezt úgy kell érteni, hogy az állam minden ellenkező kívánsággal szemben nem tett intézkedéseket a bankbetétek felmondásának korlátozására, bankszünetnapok bevezetésére és a kifizetések korlátozására. Az a felfogás az irányadó a pénzügyi politika szempontjából, hogy a lakosság csak azt vásárolja meg, amire feltétlenül szüksége van és ha olyan jelek mutatkoznának, hogy a nép olyasmit is vásárol, amire nincs szüksége, akkor megvan a lehetőség arra, hogy az így mutatkozó pénzfölösleget pótadók formájában az államkasszába irányítsák és a köz érdekében a hadviselés szolgálatába állítsák.

Otto von Heydebreck

Ítélet előtt a belga futárok valutabűnügye

Kéthetes tárgyalás után ma befejezéshez jutott a belga futárok és társaik valutabűnügyének tárgyalása.

A mai tárgyalás megnyitása után *Kleits* Imre ügyész néhány jogi érvvel válaszolt a védők legutóbbi felszólalására, amire a védők reflektáltak. Ezután a vádlottak az *utolsó szó jogával* éltek. Idősebb *Van den Berghe* René sírva mondotta el, hogy mindent ő követett el, fia, leánya és fiának menyasszonya semmiről sem tudtak. A belgák szintén zokogva hallgatták az idősebb *Van den Berghe René* szavait. A többi vádlott vagy ártatlanságát hangoztatta, vagy az enyhítő körülményekre mutatott rá. Ezután a tanács *ítélethozatalra* vonult vissza. Ítéletre a kora délutáni órákban kerül sor.

Megölte az Üdvhadsereg katonáját, mert szemrehányásokkal illette részegsége miatt

Szabó Lajos 35 éves újpesti verklis együtt lakott egy újpesti baraktelepen *Patyi* Imre cipésszel, aki az Üdvhadsereg tagja volt. Augusztus 28-án *Szabó* részegen tért haza és ezért *Patyi*, aki éppen vallásos verseket irogatott, szemrehányást tett neki. A verklis erre indulatában előkapta zsebkését és azzal barátját összevissza szurkálta. Az egyik szúrás a szerencsétlen ember szívén hatolt át és *azonnali halálát okozta.* A gyilkost letartóztatták és ma szándékos emberölés büntettével vádolva került a pestvidéki törvényszék *Várady* tanácsa elé. *Szabó* azzal védekezett, hogy teljesen részeg volt és nem tudja, mit cselekedett. A tanuk azonban *megcáfolták, hogy öntudatlanságig ittas állapotban lett volna.* A bizonyítási eljárás lefolytatása és a perbeszédek után a törvényszék *Szabó* Lajost nem jogerősen 12 évi fegyházra ítélte.

A SZOVJET ÉLES TILTAKOZÁSA AZ ANGOL BLOKÁD ELLEN

Berlin, december 11

A Német Távirati Iroda jelenti Moszkvából:

A Szovjet Távirati Iroda jelentése szerint a külügyi népbiztosság vasárnap jegyzéket nyujtott át a moszkvai brit nagykövetségnek, amelyben *a szovjetkormány tiltakozik* azok ellen az intézkedések ellen, amelyeket a brit kormány november 28-i rendeletével a semleges országok felé irányuló német kivitel ellen foganatosított.

A jegyzékben megállapítják, hogy *a brit intézkedések sértik a nemzetközi jogot,* különösen pedig legsúlyosabban érintik a semleges államok kereskedelmét és érdekeit. A szovjetkormány ezért *a legélesebben visszautasítja a brit kormány eddig nem alkalmazott módszerét* a Németország elleni kereskedelmi háborúban és fentartja magának a jogot, hogy minden ebből esetleg keletkező kárért *kártérítést követeljen.*

EGY ESZTENDEJE

irányítja Magyarország külügyeit gróf *Csáky* István külügyminiszter. Amikor elődjétől átvette a külügyi tárcát, erejében, területében és tekintélyében már megnövekedett az ország. Csáky maga is — akkor mint a külügyminisztérium kabinetfőnöke — résztvett abban a diadalmas diplomáciai munkában, amelynek eredménye a magyarlakta Felvidék visszacsatolása volt. Az elmult két évtized súlyos és válságos eseményeiben alakult ki szemünk láttára ez a tüneményes diplomata-tehetség. Csáky ott volt a Petit-Trianon-ban, ahol sírba akarták tenni a történelmi Magyarországot, s attól kezdve egy nagy küldetésnek élt: *feltámasztani az országot és kiszabaditani a békeszerződés bilincseiből.* Megbecsülhetetlenül nagy szolgálatokat tett a nemzetnek már azokban az években is, amikor még nem volt külügyminiszter, amióta pedig kivételesen nagy tehetséggel ő irányítja a magyar külpolitikát, az ország újból nagyobb és gazdagabb lett. Már az ő külügyminisztersége alatt történt Kárpátalja fegyveres visszaszerzése. Mindenki számára megnyugtató, hogy egy ilyen nagy képzettségű, erélyes és biztoskezű külpolitikus vezeti az ország külügyeit, fölényes tudásával és gazdag tapasztalataival olyan külpolitikai irányt képviselve, mely állandóságával, kipróbáltságával, őszinteségével és határozottságával egyedül van hivatva arra hogy az országot elvezesse a nagy nemzeti célok felé.

A vámházban fekvő angol szövetek kiadását kérik a szabók

Varga József kereskedelmi és ipari miniszter a közelmultban rendkívül melegen és megértően nyilatkozott az *IPOK* közgyűlésén a *magyar kisipar nyersanyagellátásáról.* A miniszteri beszéddel kapcsolatban szeretné a magyar szabóipar az illetékes tényezők figyelmét felhívni egy kívánságára. A vámházban bizonyos mennyiségű angol szövet fekszik, amely magyar szabócégek régebbi rendelésére érkezett, megfelelő behozatali engedély alapján. Ezt a szövetet az előreküldött minták alapján a cégek részben már el is adták a rendelőknek. A vámházban megrekedt szövetanyag nem jelent olyan nagy fontértéket, amely valutáris szempontból jelentékeny lenne. Tudjuk, hogy az egész kérdés végeredményben eltörpül sokkal fontosabb gondok és tennivalók mellett, de éppen ezért talán lehetséges volna a vámházban fekvő szövetek kiadását engedélyezni, ami karácsonyra lendületet és a megértő illetékes tényezők részéről kitüntető gesztust jelentene a sok nehézséggel küzdő szabócégeknek. A szabómesterek országos szövetsége már tett is ilyenirányú lépéseket illetékes helyen.

Erős kínálat a sertéspiacon

A ferencvárosi sertéspiacra hétfőn 11.000 darab sertést hajtottak fel. Ennekfolytán a jegyzés a prima zsíranyagot adó minőségekben, valamint az elsőrendű sertésben 1—2 fillérrel gyengült. Árak (szombati zárlat): uradalmi zsírsertés 104—115, szedett sertés 70—98, öreg 84—100, angol tőkesertés 90—94 fillér élősúly kg-kint.

Meghülés? BAYER **ASPIRIN** TABLETTA

Mire tanít a magyar haditengerészek példája?

A „Viribus"-csoport zászlóbontása

Bensőséges, de az egyesületi ünnepségeken messze felülemelkedett zászlóavató ünnepség színhelye volt szombaton a Törekvés Dalegylet díszes nagyterme. Itt gyülekeztek a *Magyar Haditengerészeti Egyesület* tagjai, a volt magyar tengerészet díszes, világháborús katonái és a hatalmas vendégsereg, hogy részt vegyenek

a „Viribus Unitis" központi csoport piros-fehér-zöld szegélyes zászlajának felavatásán.

Az előcsarnokban a tengerész-díszszakasz várta az ünnepségre érkező előkelőségeket, akik között ott láttuk norwalli *Konek* Emil ny. altengernagyot, m. kir. titkos tanácsost, *Wulf* Olaf altengernagyot és feleségét, aki a zászlóanyai tisztet töltötte be.

Az ünnepi beszédet *Safrán* Ferenc MÁV műszaki főtanácsos, csoportelnök tartotta. Történeti visszapillantás során feleletet adott arra, hogy vajjon mi vezette annakidején a magyar ifjakat arra, hogy a nagy, szabad tengert választották katonai hivatásuk teljesítése közben a kötelesség színteréül. Hangoztatta, hogy nem a kalandvágy, hanem a való élet megismerésének óhaja. Látni akarták a világ országútját, vidékeket és embereket, akik másfelé élnek és másképpen gondolkoznak. Tanulni akartak a magyar tengerészek és ezért álltak a magyar tengeri hajók zászlai alá.

Észmét szolgáltak a legnemesebb bajtársiasság jegyében.

Ügyességükkel, életrevalóságukkal minden megpróbáltatást kibírtak és a világháborúban hősiesen küzdöttek a tengeri csatákban. Edzett férfiakká, sastekintetű bátor katonákká váltak azokban az időkben a gondtalan ifjúságból a tengerre került magyar fiatalok. A harcokban sok tapasztalatot szereztek, de ezek között a legnagyobb az, hogy

csak összetartással és kitartással lehet a győzelmet elérni!

Ezt a tanulságot a magyar haditengerészektől most átveheti az egész magyarság, mert ma ismét a kemény megpróbáltatások idejét éljük.

A beszéd után norwalli *Konek* Emil, az egyesület elnöke emelkedett szólásra és méltatta a magyar haditengerészek férfias, bátor, hazafias szellemét, majd megadta az engedélyt az új zászló leleplezésére. *Wulff* Olafné zászlóanya szalaggal ékesítette a zászlót, amely tiszteletadás közben emelkedett a magasba. Az avatóünnepség után jól sikerült műsor szórakoztatta a vendégsereget.

— **Herend 100 éves kiállítás nyitva köznapokon 10—16-ig, vasár- és ünnepnapokon 10—13-ig. Mária Valéria-utca 12.**

Szomorú vasárnap . . .

Szomorú vasárnap . . . Sarkantyús csizmába
Győzelmet vártunk, de hajh minden hiába!
S lóg most az orrunk, mint lekókadt kankalin:
Hej testvér, tudod-e, megbuktunk Marcalin!
Mandátum-epedő vasárnap délelőtt
Vágyaink hintaja voks nélkül visszajött.
Azért oly szomorú nékem e vasárnap,
Elvesztem lassan a rabulisztikámat,
Szomorú vasárnap . . .

Szomorú vasárnap testvérem gyere el,
Ami itt vár ránk, az koporsó, gyászlepel.
Eldobtuk néhányszor messzire a sulykot
S hiába várjuk most a Machtergreitungot . . .
Ugylátszik, hiába lendítjük karunkat,
Jobb lesz, ha csendesen meghuzzuk magunkat,
Baziliszk-szemünkre ráborul a bánat
S krokodilkönnyekkel dudoljuk nótánkat.
Szomorú vasárnap . . .

Üzemzavar a kelenföldi áramfejlesztő telepen

Ma reggel hét óra után az Elektromos Művek kelenföldi áramfejlesztőtelepén csapágyolvadás következtében üzemzavar támadt. Az üzemi zavar következtében *Budapest egyes kerületeiben, melyeket Kelenföld lát el árammal, megszünt az áramszolgáltatás.* Az Elektromos Művek vezetősége *Plósz* István vezérigazgatóval azonnal a kelenföldi áramfejlesztőtelepre sietett és ott megállapították a baj okát. Az áramszünetelés mindössze *hat percig tartott*, mert sürgősen üzembehelyezték a pótturbinákat. A hat perces szünet után fokozatosan helyreállt a villanyszolgáltatás és 8 órára már mindenütt égtek a villanyok.

— **Kamillavirágban nagy „D". A külön előképzettséget igénylő és képesítéshez kötött drogista szakma elhatározta, hogy az ország drogistáit megkülönböztető jelvénnyel látja el, hogy a nagyközönség könnyen felismerje és megkülönböztesse őket az egyéb rokonszakmák kiszolgáló személyzetétől. Már sok helyen látható az izléses jelvény, ami egy kamillavirágban elhelyezett nagy D-betűt ábrázol.**

Nyilasbukás Marcaliban

Marcali, dec. 11.

A marcali választókerületben 14.018 választó közül 12.600 szavazott le. Ebből Csorba Sándor (MÉP) 7305, Erdős Ferenc (nyilas) 4755 szavazatot kapott. A választóknak 86 százaléka szavazott le, ennek 60.5 százaléka esett Csorbára. *(MTI.)*

Sajtó és cenzura

Mától kezdve az ujságok ismét előzetes cenzura nélkül jelennek meg, vagyis nagyjából megint szabadon írhatnak, mint a kötelező cenzura bevezetése előtt. Ezután csak olyan közleményeket, híreket, cikkeket, értesüléseket kell a cenzura elé terjeszteniök, amelyek saját megítélésük szerint esetleg kényes külpolitikai, gazdasági, vagy pénzügyi érdeket sérthetnek, ahol a dolgok természete szerint nem elégséges az ujságíró tájékozottsága és felelősségérzete, hanem szükség lehet az ország sorsáért felelős tényezők irányítására és ellenőrzésére is. A sajtó tehát visszanyerte viszonylagos szabadságát, ami természetesen nem jelenti azt, hogy most már minden gát és akadály nélkül megírhatja, ami a szivén fekszik. Az ujságíró és az olvasó egyformán tisztában vannak azzal, hogy nagy országos érdekek hallgatást parancsolhatnak a sajtónak s a kormány éppen a cenzura idején tapasztalhatta, hogy a magyar ujságok túlnyomó része önként alkalmazkodott ezekhez a nagy országos érdekekhez. A tapasztalatok világossá tették a kormány előtt, hogy lényegében felesleges is volt a cenzurát bevezetni s most, hogy búcsúzunk tőle, állapitsuk meg, hogy valószínűleg ezután se lesz rá szükség, mert a magyar sajtó, egy törpe kisebbség kivételével, felső beavatkozás nélkül is meg tudja ítélni, mikor hasznos, vagy káros a kritika, mikor kell hangosan beszélnie és mikor kell hangfogót alkalmaznia. A búcsúzás napján elmondhatjuk, hogy a cenzura bizonyos kezdeti nehézségek után igyekezett megkönnyíteni a sajtó munkáját, úri szellemben, bürokratikus akadékoskodások nélkül dolgozott és reméljük, ilyen szellemben fog dolgozni ezután is, azokban az esetekben, amikor az ujságok önként kérik jóváhagyását.

Ne várjon Karácsonyig!

A legújabb **függönyanyagok,** kész **függönyök,** ágy- és asztalterítők, elsőrendű magyar perzsaszőnyegek, gyönyörű díz- és ágypárnák, valamint kézimunkák és divatfonalak nagy választékban, olcsó árakon.

Mimóza

Iparművészeti és Háziipari kft.

VIII., József-körút 11.

Hagyományos

karácsonyi vásárunk

ma, hétfőn kezdődik.

Megszokott elsőrendű minőségű

tiszta gyapjuszövet, selyem- és mosóáruink

tekintélyes részét ezidén is változatlanul olcsó

occasiós árakon

árusítjuk.

Szénásy, Hoffmann és Tsa rt.

Budapest, V., **Bécsi-utca 6.**

Moszkva már Észtországtól kért segítséget a finnek ellen

A déloroszok fáznak és félnek a sötét finn erdőkben

London, dec. 11.

(Magyar Távirati Iroda)

Az angol sajtó kiemeli, hogy a szovjet a tíz nap óta tartó szakadatlan támadások során

egymillió főnyi haderejével és legrettegettebb harci eszközeivel

mindezideig semmiféle lényegesebb eredményt nem ért el Finnországgal szemben. Valamennyi áttörési, bekerítési, lehengerelési és partraszállási kísérlete *kudarcot vallott.*

A *News Chronicle* stockholmi értesülése szerint *Moszkva már Észtországtól kért segítséget a finnek ellen* az október 15-én kötött észt-orosz kölcsönös segélyegyezmény alapján.

A *Daily Telegraph* haditudósítója szerint a szovjethadseregben harcoló ukrán és délorosz egységek különösen szenvednek a *tízfokos hidegtől és nagyon félnek az óriási sötét erdőktől.* Ezek a csapatok a szabadban ütnek tábort és hatalmas tüzeket gyujtanak, hogy védekezzenek a megfagyás ellen.

A lángok kitűnő célpontot nyujtanak a finneknek,

akiknek lövészei és gépfegyverei hatalmas rendeket kaszálnak a tehetetlen szovjetgyalogság soraiban.

A *Daily Sketch* szerint

a finn haderőre sok olasz repülő érkezett,

nagyobbrészt olyanok, akik végigküzdötték a spanyolországi hadjáratot.

A Közmunkatanács újabb P. K.-stílusú palotákat akar a Szabadság-térre

A főváros közigazgatási bizottsága ma ismét foglalkozott a *Pénzintézeti Központ a Szabadság-téren épített uj palotájának kérdésével.* A Közmunkatanács ugyanis válaszolt a legutóbbi felszólalásokra és azzal indokolta a Szabadság-téren épült uj modern palotának engedélyezését, hogy *a Szabadság-tér régi, heterogén stilusban épült palotáihoz nem lehet igazodni egy új, modern építkezésnél.* A Szabadság-téri P. K.-palota a közmunkatanács véleménye szerint a mostani kor izlésének és építési technikájának megfelelően épült fel és csak azért váltott ki a közönség körében széles kritikát, mert ez az egyetlen újszerű palota még elüt a régebbi épületektől.

Abban az esetben azonban, ha *több hasonló stilusban készített épület* szegélyezi majd a Szabadság-tér déli részét, úgy ezek az épületek nem ronthatják a Szabadságtér stilusegységét. A közigazgatási bizottság tagjai nem vették tudomásul a Közmunkatanács véleményét, majd *Csillér*y András szólalt fel. A magángyógyintézetek szigoru ellenőrzését kérte és felvetette azt a gondolatot, hogy a lakásinség csökkentése érdekében *a budapesti nagyvállalatok nyugdíjalapjuk tőkéjéből munkás- és tisztviselőkislakásokat építsenek.* Beszéde többi részében hivatkozott a kétségkívül fellépő drágulási folyamatra, *a tisztviselői fizetések sürgős rendezését és a karácsonyi segélyek gyors kiadását kérte.*

3° Havas eső, havazás

A Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése:

Északkeleti légáramlás, túlnyomóan borult és sok helyen ködös idő. Több helyen, főleg az ország déli felében havazás és havaseső. A hőmérséklet alig változik.

Budapesten ma délben a hőmérséklet +3 fok. A légnyomás 767 mm, mérsékelten emelkedő irányzatú.

ÉRTÉK: egyenetlen

Az európai és newyorki tőzsdék gyengülő irányzatot követtek s így a budapesti piacon sem élénkült meg a forgalom. Az üzlettelenség következtében az árfolyamok alig változtak.

A fixpiac tartott.

TERMÉNY: barátságos

A budapesti gabonatőzsdén az irányzat ma is barátságos volt. Búzában a kínálat gyenge maradt, a malmok a placra került tételeket felvásárolják. A 80 kilogrammos búza ára 20.95 plus 25 fillér felár. A rozs kínálata gyenge, a kereslet élénk. Pestvidéki rozs 15.35, nyirségi 15.55. Tengeri iránt továbbra is élénk érdeklődés mutatkozott. Dunántúli tengeri prompt szállításra 17.50—17.60, januárra 18.20, tiszántúli prompt szállításra 18.35—18.40, januárra 18.80.

Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. HALÁSZ SÁNDOR

Alapította:
DR. NADÁNYI EMIL

Kiadja a 8 Órai Ujság Lapkiadó Rt. Szerkesztőség: Honvéd-u. 10. Tel.: 115-360. Kiadó: Andrássy-út 47. Tel.: 127-220. Fiókkiadó: Andrássy-út 16. Tel.: 128-981.

Bevonulás előtt
készüljön fel!
Gyorsan és **szakszerűen előkészíti a**
Fodor Sportintézet,
IV., Petőfi Sándor-utca 3. Telefon: 189-701
Fiókintézet: V., Hollán-u. 9. Telefon: 113-9 5
Katonai sportoktató!

Legkisebb hirdetés díja: 10 mm P 4.— **Pergős hirdetés** Allás vagy albérleti szoba hirdetés díja 10 szóig P 1.—
Hirdetések fiókkiadóhivatalainkban (VI., Andrássy-út 16.) is feladhatók

TEA
7-8-szor kifőzhető, ha feljavítjuk csészénként egy
TEAMIN
tablettával
1 tabletta ára 4 fillér
Mindenütt kapható
Forgalomba hozza: ÁCS JÓZSEF
Budapest, Nürnberg-u. 8.

Majestic
Mirabelle, Lomnic, Kis Majestic a
Svábhegyen az üdülők királya
luxus penzió P 9-től. — Tündéri kilátás. — Tel.: 165-416, 165-286
DIÉTÁS KONYHA

Eső- bőr,
ballon- és lódenkabátok, sportmellények legolcsóbban
Márton és Szász
Bálvány-utca 3. Címre ügyelni. Ezen hirdetés felmutatója 5% eng. kap.

Tánc- és tea-öltönyök
EDELMANN
IV. ker., Kamermayer Károly-utca 3.

Zongorát keresek
megvételre. Csakis 9—10-ig és 2—4-ig telefon 142—105 (esetleg pianinót).

Teljes
angol nyelvtanfolyam
gramofonlemez sorozat ... P 45.—
természetesen MÁRKUS-nál VIII., Rákóczi-út 53. (Udvarban!) Telefon: 144-939

Hubertus és Tiroli
LODEN FELÖLTÖK
Sportruházatnál VI., Vilmos császár-út 13

Gyárvállalat keres
asonnali belépésre őskeresztény
könyvelőnőt, számlázónőt, magyar **gyors- és gépirónőt.**
Ajánlatokat „Agilis" jeligére BOROS hirdetőbe, Andrássy-út 54.

Használt ruháért, zálogjegyért mindenkinél többet fizet vagy becseréli, átalakítja, érte újat készít Schmergel úriszabó, Rottenbiller-u. 37. T. 422-26. Hívásra jövök.

Zálog egyet, viselt férfi ruhákat, fehérneműt és mindennemű tárgyakat magas áron veszek. **Nutovits** Népszínház-u. 26. Tel. 141-487 Hívásra jövök Saövetcsere

ASZTALOSIPARI GÉPEK tengelyek, prims csövek, ventilátorok stb. **Concordiamalom** lesserelésénél, IX., Soroksári-út 24. Tel.: 131—850.

Espresso 50. l.
olasz, transitó ab Budapest eladó. Telefon: 420-348

Gyógymasszázsnő
használ is fogad
Sa. Gy.-né, József-utca 58, fdsz. 4.

Angol, francia szabónő hásskhoz ajánlkozik. Király-u. 70. III. 23. Tanásky.

Angolul tanít manchesteri, kezdőket, haladókat. Telefon: 149-731. Rákóczi-út 11. III. 1.

Fényképész segéd, keresztény, akinek, legalább hatéves bizonyítványa van, már azonnalra is felvétetik. Fiselési igényekkel, bizonyítványmásolatokkal, fényképpel ellátva küldje ajánlatát Foto-Sport műtermem Losone, Rákóczi-utca 31.

Angolnyelvtanítást vállalok hőiszabó munka vagy gyermekruha varrás ellenében. „Jó munka" főkiadóba.

Alsónadrág? Gutmann-sarok

TANGÓ-HARMONIKÁK
legnagyobb választékban legolcsóbban
Sternberg
RÁKÓCZI-ÚT 60

ARKANZAS
Ajándékot Prezentálni
Legszebb Figyelmesség...
Váci utca 20.

Karácsonyra!
Ötvösékszerek
Souvenir Kigyó-utca 2. (Váci-utca sarok)

His Master's Voice gramofonok
hordozható és asztali, használtak megfelelő olcsón.
Tánc- és művészlemezek használtak 80 fillértől
Központi Gépraktár (RÁKÓCZI ÚT 30. AZ UDVARBAN)

Styl műbutorok
Györffy Imre lakás berendező IV., Irányi-u. 15.

VESZÜNK
legmagasabb napiáron és csekély haszonnal eladunk perzsaszőnyegeket. Nagy választék antik bútorokban és vitrin műtárgyakban. „ANTIKART" RT. Pilvax-köz 5—6 Telefon: 18-44-11

Mária Terézia — STYL — MODERN
CSILLÁROK
óriási választékban. Csillárszalon Teréz-körút 17. Tel.: 121—847.

Drótszőrű foxterrier
kölykök eladók. Attila-u. 87. I. 3. Telefon: 160-939.

SVÁBHEGYEN,
hatszobás (2x3) egyszerűen villa 23.000. Parkirozott villatelkek 16-négyszögölenkint. Üdülőnek, szanatóriumnak kitűnő. „Tulajdonos" Blocknerhez, Városház-utca.

A Modern English College
társalogva tanítja angolul. Tanfolyamok kezdők, erős kezdők, gyenge és erős haladók részére. Kereskedelmi levelező- és gyermektanfolyamok. Érdeklődés d. a. 6—8 óra között. VI., Andrássy-út 43. I.

Sötétbarna **Moszkovits-kabát,** alig használt, **olcsón eladó.** Rákóczi-út 60. III. 39.

NÖVÉZETŐ
GEORGETTE EXTRA GUM
ÓVJA EGÉSZSÉGÉT!

SZŐNYEGET szakembertől vegyen szabott áron SZAHAK Eskü-út 6. Tel.: 188—378 Szövőde: Cegléd. Javítást, mosást is vállal.

Bevonulás miatt ruhatárbérletem 1600-ért átadom. Érdeklődni 2—4-ig. 421-655 Gergelynél

KALAPJA piszkos, formátlan? Szakszerűen tisztítja, formázza LAMPERT kalaposmestert, Jókai-tér 6. (Udvarban.)

KARÁCSONY, AJÁNDÉKNAK LEGJOBB A
TOKAJI
TOKAJI MINTABOLT ELEMES LÁSZLÓ V. NADOR-U. 5.

Csillárbérlet
csak VOGEL-nál vétel esetén a bérleti díjat beszámítjuk. Károly-körút 23. Mária Terézia-tér 1.

3 tonnás
BORGWARD
teherkocsi 4 tonnás pótkocsi vontatására alkalmas.
5—6 tonnás
Gräf & Stift
teherkocsi
vámmentes
Raktárról szállítja
M. A. M.
Budapest, Andrássy-út 47. sz.
Telefon: 114-579.

EXPRESS BOY
mindent elintéz. 1 óra 1 pengő
TÁTRA-U. 9. **112—111**

Részlet hónapokig
BUTOR
örökké tart
Butor- és Textil ker. rt.
Liszt Ferenc-tér 5.
Árjegyzéket küldünk

Sürgősen
keresek megvételre
1938-as típusú
2+1 Standard, Philips vagy Telefunken rádiót.
„Készpénz" jeligére főkiadóba

Tudja már, hogy karácsonyra hol vesz olcsón és jól **szőnyeget?**
Klein Ödönnél, IV., Kossuth Lajos-u. 2. (Városház-u. sarok): óriási választék az általam gyártott, elsőrendű békéscsabai magyar perzsa, szimpompás torontáli, továbbá gyári szőnyegekben.

PARKETTA
(SLAVONTÖLGY)
igen olcsón kapható
III., Szentlélek-tér 4.
BONTÁSI IRODA

Öröklakások
25 éves adómentességgel.
VII., Madách Imre-ut 46. (Dob-u. 46. Csányi-u. sarok) hat emeletes liftes sarokbérpalotában, déli fekvésű, 1 és 3 szobás hallos, összkomfortos és központi fűtéses lakások eladók, meleg víz! Óvhely! Tőkebefektetésre nettó 7% rentabilitással. Minden lakás önálló telekkönyvi tulajdon. Érdeklődés helyszinen és 144-905

Szenzációs
árat fizetünk butoraiért, ruháiért, háztartások lomjaiért. Zsadányi, Szigetvári-u. 4. Telefon: 133-577.

Angol órákat ad
jutányosan elsőrangú tanárnő. Telefon: 42—31—50. Gábor.

SAJÁT KÖTÉSŰ
kosztüm'ét, ruháját, eredeti modellek után összeállítjuk, szabásmintát, átbigazítást adunk. Kölöttruha-szalon. Tátra-u. 26

Nyomatott a Pallas Irodalmi és Nyomdai r.-t. körforgógépein. (Felelős: Gy. Aladár igazgató.)

Az Est 1937. nov. 20.

EST 9. oldal

Négy nagy középület építése kezdődik

Engedélyezték a PK székházának építését is

— Az Est tudósítójától —

A kormányhatóságok most több nagy középítkezés tervéről tárgyalnak. Nyugdíjintézetek, törvényhatóságok, főleg Budapest székesfőváros, de az állam is több középületet óhajt a fővárosban építeni és a különböző kedvezmények, főleg pedig a pénzalapok felhasználására vonatkozólag a felsőbbfokú hatóságok jóváhagyására volt szükség.

A sok különböző tervezgetés közül, értesülésünk szerint, több kisebbnagyobb építkezés mellett, *négy, különösen nagyobb jelentőségű és arányú építkezés engedélyezéséhez járultak hozzá* az illetékes hatóságok.

Az első és legfontosabb

a PK székházának építése.

Ismeretes, hogy e körül hosszabb viták folytak és főleg városrendezési aggodalmak jelentkeztek. Most megtörtént a döntés. A PK, illetőleg a tervező műépítész, *Lauber* László engedélyt kapott, hogy a Szabadság téren levő telken megépíthesse a beadott tervek szerint *a PK hatemeletes székházát.* Összesen *47.500 légköbméter beépítéséről van szó,* amiből nyilvánvaló, hogy az utóbbi idők egyik legnagyobb szabású házépítkezése előtt állunk.

Lauber László

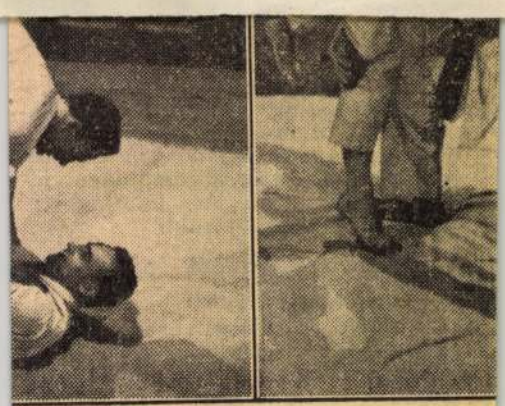

A BALOLDALI ÉS KÖZÉPSŐ KÉPEN
AZ ÖNVÉDELMI BIRKÓ

Lauber László

tervezte az alábbi épületet

Tér és Forma.
1930. 470–472. l.
(Dr. B. V.: Excelsior autókiszolgáló állomás a Fehérvári uton, képekkel.)

XII.

BÚTOROK ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAK

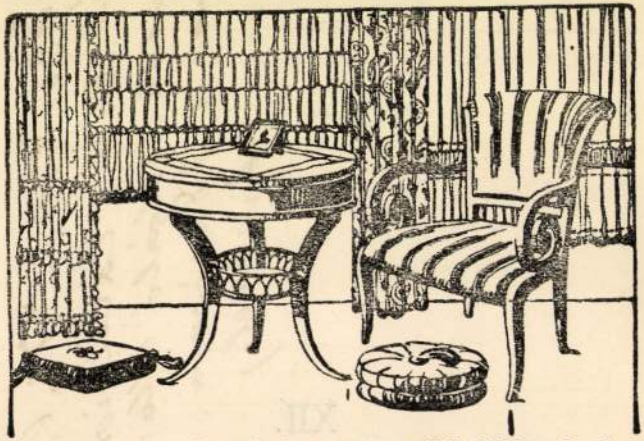

Biedermeier **és minden más stilü bútorok,** bronz és facsillárok **állandó** kiállítása. Függönyök készítése és teljes lakásberendezése.

NAGY JÁNOS **kárpitos és díszitő Budapest, Belváros, Cukor-utca (volt Himző-utca) 5. szám.**
Telefonszám: Automata 832—74.

Lauber László

OTI Rumbach Sebestyén utcai bérház
terep.
díjazás

MMÉEKözl.

1941. 109. l.

Lauber Sanló

a bpesti uj (központi) vámos
hára serv.
II-dij

MMÉE Kösl

1940. 148. l.

Kat. Vian. J.
Prot. Emőd

A hold kelte 22.21 nyugta, 10.45 óra.

27. Pantalem,

CSÜTÖRTÖK

10

Kat. Lőrinc
Prot. Lőrinc

A hold kelte 22.49 nyugta, 12.0 óra.

28. Nikanor

PÉNTEK

11

Kat. Zsuzsanna
Prot. Tibor

A hold kelte 23.20 nyugta, 13.12 óra.

29. Teodota

SZOMBAT

12

Kat. Klára sz.
Prot. Klára

A hold kelte 23.57 nyugta, 14.22 óra.

33. hét 1944 AUGUSZTUS 31 nap 30. Szila

Lauber L.

építész

Cred

=

Tér és Forma

1931. 224. l.

képpel.

Szombathelyi Osztálya.

Tekintetes

Müemlékek orsz. Bizottsága

Budapest.

Állatkert: pt. 1.

Lauber László
épiten

l.

Forum
német rén
1937. 5. l.

Lauber László

OTI Hungária körúton
épitendő bérházaira
kiírt tervpályázaton
megvétel

MMÉEKözl 1941.127.l.

Lauber László
épitész

szód

Pica

2136. SIRVÁN. 210×99=2.07 m² . . . . . 250.—
2137. MAGYAR PERZSA. 98×165=1.62 m² . . . 57.—
2138. MOSSUL. 205×97=1.98 m². (Kopott.) . . . 80.—
2139. MAGYAR PERZSA. 289×198=5.72 m² . . . 200.—
2140. KARAMANI FÜGGÖNYSZÁRNY. Egy pár . 50.—
2141. ANATOL, XIX. SZÁZAD. 345×100=3.45 m². (Kissé kopott.) . . . . . 280.—
2142. BELUDZSISZTÁN. 280×215=6.02 m². (Kopott és hibás.) . . . . . 150.—
2143. KIRMAN. 215×150=3.22 m² . . . . . 450.—
2144. KULA, XVIII. SZÁZAD. 210×128=2.48 m². (Kopott.) . . . . . 250.—
2145. GOBELIN. Flamand, XIX. század. Későbbi festett vászon kerettel. (Javított.) . . . . 250.—
2146. BOCHARA. 190×125=2.38 m² . . . . . 200.—
2147. FERRACHAN. 125×162=2.02 m² . . . . . 330.—
2148. KÉTOSZLOPOS JORDESZRAJZÚ IMASZŐNYEG. XIX. SZÁZAD. 180×129=2.32 m² . . .350.—
2149. PERZSARAJZÚ FÉLSELYEM SZŐNYEG. 190×122=2.47 m² . . . . . 360.—
2150. BELUDZSISZTÁN. 78×114=0.85 m² . . . 130.—
2151. BELUDZSISZTÁN. 185×97=1.79 m² . . . 190.—
2152. AFGÁN IMASZŐNYEG. 132×97=1.28 m² . . 170.—
2153. KÍNAI. 159×80=1.27 m² . . . . . 175.—

Lauber László

épitész

Reinzinteretí

lásd

központ

tervpályázata

Művészet

1937. 10. sz

119. l.

68.

Paul Arndt: Relieffragment tanzender Männer. Hellenistisch. Original.

70. EMLÉKTÁBLA TÖREDÉKE.

Porfir. Magassága 31·5 cm. Szélessége 48·8 cm. Vastagsága 3 cm. Bal része letörött, felső és jobb széle megcsonkult. Azonkívül számos kisebb sérülése van. Krétából való.

Bevésett virágfüzérekkel és madarakkal van diszítve. Fölirata: ΔΩΡΟΝ (tiszteletdíj, áldozati ajándék). A Kr. e I. vagy II. századi alexandriai művészet körébe tartozik. Görög munka.

Paul Arndt: Vertieftes Relief mit Guirlanden. Hellenistisch. Original.

Lauber László

építész

urad

Magyar Építőművészet

1942. 95. l.

(OTTI Tisza Kálmán-
téren építendő központi
rendelőintézet terv-
pályázatának ismertetése)

Fenti füzetet megvételre
javasolták.

a béllet hajlásaiban pedig a négy evangélista
tengelyében álló és valószínűleg Mária lelk
elpusztult. Az osztókávaköveken végül M
József, Szent Anna és Szent Erzsébet fogl

E pompás és gazdag kompozícióból
bástya Kőtárban. Mária és Szent János to
ma is jól felismerhető. A faragványok a
nagyon rosszul őrizte meg a Nagy Lajos-
is érezni a ruharedők lendületes vonalvez
biztos statikáját és lágy körvonalakkal fogj
a tartózkodó, kiegyensúlyozott, vonalveze
ami a feltételezett, de kellően nem igazolt
egyéni, kiegyensúlyozott józan szellemére

Nagy Lajos korának utolsó éveiből s
biztosan gazdag szobrászati díszének egy
Szent László torzó. Baljában pajzsot tar
ruházatot viselő álló alak egykor talán a Sz
valószínű, hogy stílusa és motívuma a szék
a Kolozsvári testvérek művének hatása ala
elképzelésével, hogy a bronzszobor másolat

Lauber László

építész

szül. 1902 máj. 21. Pécs

László

?

Ki Kicsoda?

487. l.

Lauber László

Excelsior garázs, fenti terve, 1930.
Repr.
Ujszín 1931, I. 38 l.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XI. 76. *Allegri Correggio:* Angyalfej, tanulmány. — 1873: XI. 76. *Nach Correggio:* Studium mehrerer Engelköpfe.

Lauber László c

Nyiri István

tovább építészek

ród

Granasztói Pál:

Egy mai banképület.

Művészetszemlélet

1948. 4. sz. Keppel

Pénzintézeti Erz-

pont, Bp. Szabad-

ságtér

M.D.K.

Lauber László, építész

- a szabadsajtóért Pénzintézeti Központ tervpályázatán az ő első díj körül egyet elnyerte, s az épület [ma Kohó- és gépip. min.] az ő tervei szerint került kivitelre.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. Bp. 1937. 71. köt. 231. old.

MDK

Lauber László építész

Döntöttek a Pénzint. Közp. szabadságtéri székházának tervpályázatáról. Pesti Napló, 1937. jun. 26.

M.D.K.

Lauber László, építész

a 3000 p-ös díjat egyiket nyerte el a Pénz intézeti Központ szabadságtéri új székhárának terv. pályázatan [Végül az ő terve került kivitelre, és konzervatív körökben elemte „ablak-lak"-nak csúfoltár]

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

jul. 1. sz. 10. old.

Lauber László

és Nyíri István:

Lakóház a Körgolyó utcában (1935).
(fénykép).

Pénzintézeti Központ, Budapest,
1937-1940. (fénykép)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki K., 589 l., 388 kép.

501-502 l.

MDK

Lauber

Lauber és Nyiri: Bérház a Szép-utcában. Repr.
Pénzintézeti Központ Székházának terve I.dij
Repr.
Mecseki Üdülőszálló, Pécs. Repr.
Bérház az Ilóna-utcában. Repr.
Mecseki Üdülőszálló, Pécs. Repr.

Györgyiújmagyép, II. 91, 92, 93, 94, 95.lap.
Képekkel és alaprajzokkal.

„Ha aknára nem futok, január 11-én érkezem Newyorkba“,

mondta Tóth Endre, az Amerikába szerződött magyar filmrendező

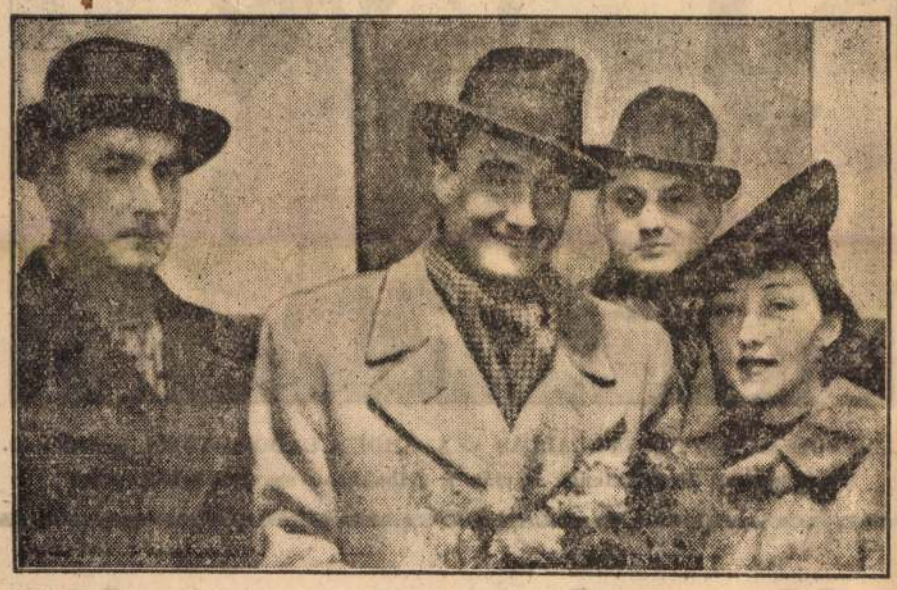

AZ AMERIKÁBA SZERZŐDÖTT TÓTH ENDRE FILMRENDEZŐT BÚCSÚZTATJÁK A DÉLI PÁLYAUDVARON. BALRÓL URAY TIVADAR ÁLL

Csütörtök este Amerikába utazott *Tóth* Endre, a legfiatalabb magyar filmrendező, aki egy newyorki filmvállalatnál kapott előnyös szerződést. *Tóth* Endre legutóbbi filmje, a »*Toprini nász*« Amerikában a szigorú kritikusok rostáján három és fél csillaggal ment keresztül és ez a ritka eredmény keltette fel az amerikai filmgyártók figyelmét a magyar rendezőre. Az egyik newyorki filmvállalat megbízta európai menedzserét, *hogy lépjen érintkezésbe Tóth Endrével és ha lehet, szerződtesse le.* A fiatal magyar rendező a Hunnia filmgyárban dolgozott a »*Semmelweis*« című magyar film forgatásánál. A filmből levetítették az amerikai menedzser részére néhány jelenetet, ami annyira megnyerte a szakértők tetszését, hogy azonnal aláírták *Tóth* Endrével a nyolc hónapra szóló amerikai szerződést.

Elutazása előtt *Tóth* Endre így beszélt:

— Nápolyig vonaton megyek. Ott a *Rex* olasz óceánjáróra szállok és ha aknára nem futok, január 11-én érkezem Newyorkba, azon a napon, amikor a »*Semmelweis*« film premierje lesz Budapesten.

Luxus-szálló helyett polgári szálloda épül a Tabánban

Tegnap délután *Szendy* Károly polgármester városházi dolgozószobájában a tabáni gyógyszálló építése ügyében értekezlet volt. A főváros vezetőin kívül résztvettek az értekezleten a gyógyszállót tervező építészek és az építkezést előkészítő szakértői bizottság tagjai. A pénzügyi bizottságban ugyanis *Petrovácz* Gyula szóvátette, hogy a szakértői bizottság utasította a tervek átdolgozására a tervező építészeket, de azok *nem hajlandók megfelelően módosítani a terveket* és luxusszállót szeretnének építeni. Petrovácz kijelentette, hogy a tervezők és a szakértői bizottság közötti ellentétekből még *botrány* lesz.

Ezeknek az ellentéteknek elsimítására hivott össze értekezletet a polgármester. A *Pest* munkatársa értesülése szerint az értekezleten megállapították azt, hogy

a tabáni gyógyszálló építésére eredetileg előirányzott összegből a szálló és fürdő ma már nem építhető meg.

Az építkezés légköbmétere az eredeti tervek szerint 55 pengőbe került volna, de az anyagárak emelkedése miatt *a tervező építészek most már 63 pengős légköbméterenkénti egységárral számolnak.*

A szakértői bizottság szerint a legnagyobb baj az, hogy a legdrágább anyagot akarják felhasználni az építkezésnél, nagyon sok márványt s általában túlzottan luxuskivitelben épülne a szálló. *Négy és félmillió pengő áll* rendelkezésre a szálló és fürdő építésére, az átdolgozott tervek szerint azonban

az építkezési végösszeg elérné a 8 millió pengőt.

Többek között az is emeli az építési költséget, hogy *a tervezők 50 autó részére földalatti garázst akarnak építeni a gyógyszálló alatt.*

A polgármesternél tartott értekezleten az a vélemény alakult ki, hogy a szálló kivitelét *egyszerűsíteni kell* s ilymódon kell törekedni az építési költségek csökkentésére. A tervező építészek most *a terveket ennek megfelelően átdolgozzák.*

Petrovácz Gyula ezzel kapcsolatban a következőket mondotta a *Pest* munkatársának:

— Nem lehet abba belemenni, hogy elkezdjük a szállóépítkezést és az építkezés folyama alatt derüljön ki a tényleges költség. *A régi idők hiteltúllépési botrányai nem ismétlődhetnek meg!* A gyógyszálló építését előkészítő bizottság ragaszkodott ahhoz, hogy a tervező építészek jóelőre pontosan jelentsék ki, mennyibe kerül majd az építkezés. Ismételten újabb és magasabb összegeket közöltek velünk s így emelkedett az építési végösszeg 8 millió pengőre. Csupa rejtett világítás, csupa luxus minden helyiség. A fővárosnak nem az a feladata, hogy olyan gyógyszállót építsen, amely luxusban sokszorosan túlszárnyalja a Gellért-szállót és fürdőt, hanem hogy a Tabánban egy *polgári gyógyfürdőt* építsen és akörül, mint központ körül, kiépülhessen a gyógyfürdőnegyed, de az már magánosok pénzéből.

A tegnap délutáni értekezleten történtek után megvan a remény arra, hogy rövidesen a tervezők elkészítik azokat a végleges terveket, amelyek már megnyerik a gyógyszálló bizottság tagjainak tetszését is. Kissé kevesebb lesz a márvány, de azért *modern és kényelmes szállót fognak építeni a Tabánban.*

Kacagó Karácsony Komédia Ki papája vagyok én?

Mi a helyzet?

Itália újabb kulcshelyzete a világpolitika alakulásában

A délamerikai drámai epizód után, amelynek végére revolverlövéssel tett pontot a Graf Spee német zsebcsatahajó parancsnoka, a világ érdeklődése elsősorban két politikai jellegű esemény felé fordul. Az egyik, tekintet nélkül arra, hogy a beszéd óta már majdnem egy hét telt el, még mindig gróf *Ciano* olasz külügyminiszter külpolitikai nyilatkozata, a másik, *az angol-francia legfőbb haditanács párisi ülése.* Noha Ciano kijelentései a legnagyobb nyilvánosság előtt hangzottak el, a legfelsőbb haditanács megbeszéléseit pedig a legmélyebb diplomáciai titok fátyolába burkolják, a körülöttük felhangzó találgatások, kombinációk számában nehéz lenne többségi sorrendet megállapítani.

Bizonyos fokig hozzájárul ehhez az a körülmény is, hogy az olasz külügyminiszter beszédének igazi jelentőségét az azóta történt nemzetközi események húzták igazán alá. Az a sajtóvita, amely nem annyira polémikus, mint inkább kiegészítő jellegű s amelynek ébrentartásában egyformán résztvesz a világ szinte minden állama, félreérthetetlenül mutat rá arra, hogy Itália, mint már annyiszor, ismét *kulcshelyzetet* foglal el a nemzetközi politika alakulásában s elhatározásainak kellő időben való felismerése, ezeknek a kijelentéseknek kellő értékelése igen fontos lehet a legközelebbi jövő alakulása szempontjából.

Ami pedig a párisi határozatokat illeti: legmegbízhatóbb útmutatónak ebben a tekintetben a fasiszta mozgalom egyik félhivatalos lapját, a Lavoro Fascista-t lehet tekinteni. A rendesen jól tájékozott olasz lap s nyomában szinte az egész világsajtó úgy tudja, hogy Anglia és Franciaország, miután a szakértők előadásának fényénél ujra megvizsgálta a nemzetközi helyzetet, elszánta magát arra, amitől idáig minden lehetséges eszközzel távol igyekezett maradni s megtette azokat az intézkedéseket, amelyek *egy esetleges orosz konfliktus* végső kiélesedéséből következhetnek.

Ebből a szempontból komoly jelentőséget kell tulajdonítani azoknak a híreknek, amelyek a *Tokióban* sorozatosan folyó megbeszélésekről számolnak be. Először *Grew* amerikai nagykövet, *Nomura* japán külügyminiszter régi, kedvelt tárgyaló partnere állapodott meg a felkelő nap birodalmával bizonyos távolkeleti együttműködésben, azután a francia nagykövet vette tudomásul Nomura közléseit. A diplomáciai nyelv ismerői tudják, mit jelent az, ha a kiadott hivatalos közlés szerint »a nagykövet átvette a hajózási tilalom felfüggesztéséről szóló értesítést s azután a két diplomata még sok más kérdésről tárgyalt hosszasan«.

Nem kell fantázia annak megállapításához, hogy a látogatás és megbeszélés alkalmául szolgáló jegyzék legfeljebb harmadrendű fontosságú lehet ezekhez az egyéb kérdésekhez viszonyítva. A távolkeleti helyzetnek ilyen fajtájú tisztázása mintegy kiegészíti azt a diplomáciai akciót, amely a Közel-Kleten bizonyos értelemben katonai jelleget is öltött s amelynek egy nemrég még elképzelhetetlen sajátossága különös fontosságot biztosít.

Néhány esztendő óta a világ egyik legkomolyabb s a jövő szempontjából lemérhetetlen jelentőségű surlódási felületének *a világ mohamedánjainak problémája* látszott. Volt egy időszak, amikor joggal lehetett attól tartani, hogy az angol és az olasz birodalom egyéként fel nem fedezhető érdekellentétei akörül fognak alakot ölteni, hogy a világ mohamedánságával szemben melyik hatalom játszhatja elsősorban a nagy barát és mintegy a védelmező szerepét. Az utolsó hetek eseményei ebben a tekintetben is meghozták a kiegyenlítést.

Ma már nyilvánvaló, hogy az az alakulóban lévő kisázsiai mohamedán blokk, amelynek kimondottan védelmi jellege van s arra az esetre szóló felkészültséget jelent, ha Oroszország, mint azt legutóbb a *Völkischer Beobachter* jelentette, török érdekterületek felé akarná folytatni terjeszkedését, — ez a mohamedán blokk Anglia és Olaszország helyeslésével egyforma mértékben rendelkezik. Ebből azután joggal lehet arra is következtetni, hogy az olasz-török ellentétek megszűntek, vagy legalább is annyira háttérbe szorultak, hogy a Földközi tenger medencéének tartós nyugalma erről az oldalról biztosítva van s minden ott érdekelt hatalomnak szabad a keze abban a tekintetben, hogy szükség esetén más frontokon érvényesítse jogait, kívánságait és elképzeléseit.

Január 3-ig szüneteltetik a végrehajtások

A kormány — mint minden évben — az idén is rendeletileg intézkedett, hogy *december 20-tól kezdődőleg január 3-ig minden végrehajtást szüneteltetni kell.* Az adóhatóságok megtették az intézkedéseket, hogy a szóbanlévő idő alatt *végrehajtók ne zavarják az adózókat.* E két hét elteltével a nemfizetők ellen *ismét megindul az eljárás.*

Debrecen megveszi a zsidóbirtokok egyrészét

A zsidótörvény végrehajtásával kapcsolatosan

Debrecen város is igénylőként lépett fel a kisajátításra kerülő zsidóbirtokok megszerzésére.

Egyelőre 510 hold zsidóbirtokos kezén levő földet vásárol meg a város *holdankint 350 pengős vételár mellett.* A szóbanlevő birtokok a guthi erdőbe vannak beékelve. Az igénylést a város polgármestere *a nyiracsádi községi elöljáróságnál már be is jelentette.* Debrecen város területén egyébként

3900 holdnyi zsidóbérleteket jelentettek be,

amire 611 igénylő jelentkezett.

Rádiók, gramofónok
Sternberg Hangszergyár, Rákóczi-út 60.

Meghívjuk Önt az
Eternit Bolt-ba.
Újszerű
FAL- és BUTORBURKOLATOK
VII., Erzsébet-körút 28.
Telefon: 222-230

Ma délben jár le az ajánlási határidő Fejér megyében, ahol nyilasbukást várnak

Székesfehérvár, december
(A Pest kiküldött munkatársától)

Teljes mozgalmassággal köszöntött be a magyar politikai élet karácsonya, a lerövidített parlamenti szünetek idejét is munka tölti ki és az ország komoly iramban halad kitűzött céljai felé. Ezekben a napokban azonban nincsen érdekesebb politikai studium és nincsen érdekesebb riport-téma, mint Fejér megye, ahol *az esztendő utolsó időközi választására készülnek* és egyben a politikai évad *egyetlen időközi lajstromos választására.*

Székesfehérváron semmi sem árulja el a választás közeli dátumát, a programbeszédek plakátjai már lekerültek a falakról és a választási mozgalmasságnak nyoma sincsen. A dunántúli nyilas szervezkedés centruma még a választási harc első óráiban összeomlott, felmorzsolódott minden, ami szélsőséges volt és az ember szinte keresi a nyomait annak az elemi viharnak, amely elsöpörte a nyilas szervezeteket, de nincs nyom, csak békés téli csend van.

Már abban az órában, amikor a közigazgatási bíróság a MÉP-lajstrom választását megsemmisítette és az új választást kitűzték, előrelátható volt, hogy *a nyilaspártok olyan kezdeti nehézségekkel küzdenek, amelyekkel megbirkózni nem lehet* és ez a választás a szélsőséges szervezetekre teljes kudarccal fog járni. A bomlás első jelei, amelyek országos viszonylatban is megnyilvánultak, Székesfehérvárott tüntek fel először, ahol a nyilasmozgalmak helyi szervezetei fölött a belső egyenetlenkedés, sorozatos kilépések, meghúzták a lélekharangot. A választási harc startjánál tehát már hiányzott az a szervezeti bázis, amelyre az egész vármegyét felölelő propaganda támaszkodhatott volna, ugyanakkor a kormánypárt időközben kiépített szervezetei az új politikai stílus gyorsaságával és pontosságával működtek.

Nyilasok egymás ellen

Fejér vármegye az elmúlt utóbbi években *a nyilas szervezkedés fellegvára volt*, ami érthető is, hiszen ebben a nagybirtokokkal zsúfolt vármegyében alkalmas talajra talált minden szélsőséges szervezkedés, és volt idő, amikor egyes nyilaskeresztes pártok a fejérmegyei kerületekből komoly sikereket jelenthettek. Az idő azonban változott. *A lovasberényi pótválasztás után megakadt a könnyű nyilas-sikerek szekere*, a felületesen kiépített szervezetek szétporladtak és egyre erőteljesebben hódított az a józanodás, amely országszerte megásta a szélsőségek sírját.

A májusi országos választások legszembetűnőbb kudarca a fejérmegyei választás volt, amikor minden várakozás ellenére úgy végződött a választás, hogy a nyilasok egyetlen mandátumot sem tudtak szerezni. Talán éppen ez volt a szélsőségesek összeomlásának az a jele, amelynek *a füredi és marcali bukások természetes következményei voltak.*

A fejérmegyei lajstromos mandátumok megsemmisítése után még egyszer fellángolt a nyilas harci kedv, de a beteg indulás már semmi sikerrel nem kecsegtetett.

A Hubay-párt fáradtan és közönyösen tette meg az első lépéseket, majd bekövetkezett az a nagyjelentőségű nyilatkozat, amellyel *az ország legnagyobb szélsőjobboldali pártja bejelentette, hogy visszalép a Meskóféle töredék nyilaspárt elől* és nem indít hivatalos listát abban a kerületben, ahol minden egyes alkalommal harminc-negyvenezres elszánt és komoly nyilastömegek jelenlétét hangoztatták. A Hubay-pártnak ez a meghátrálása halálos csapást mért még azokra a kis szélsőséges csoportokra is, amelyek hajlandók lettek volna a küzdelem felvételére.

Komoly meglepetés helyett *derűs csodálkozás fogadta azután a Meskópárt indulását a fejérmegyei kerületben*, ahol ez a frakció semmiféle szervezettel nem rendelkezett, hívei nem voltak, csak a választás kitűzése után jelent meg Székesfehérvárott egy pártigazgató, aki néhány ismeretlen segéderővel próbált szembeszállni a lehetetlennel és tető alá hozni egy eleve is reménytelen választást.

Nem jelentkeznek az ajánlók!

A politikai évad legérdekesebb választása tehát olyan tünetek között indult, amelyek *a magyar belpolitika életére országos viszonylatban is kihatnak.* A kormánypárt módosított listával vette fel a küzdelmet, amennyiben Witz Béla, a Bazilika plébánosa nem vállalta a jelöltséget egyéb elfoglaltsága miatt és helyére *a párt Börcs János kisgazdát jelölte, aki gróf Hunyady Ferenccel együtt vezeti a MÉP-listát.* A helyzetet mi sem jellemzi jobban, mint hogy a nagybirtokok vármegyéjében egy gróf és egy kisgazda vezeti azt a listát, amely a szélsőséges és elégedetlen elemekre támaszkodó nyilasokkal szemben veszi fel a harcot.

A kormánypárt választási agitációja során megfordult a varmegyében *Hóman* Bálint kultusz-, *Varga* József iparügyi és *Jaross* Andor tárcanélküli miniszterek, akik a MÉP-lista jelöltjeivel együtt szólaltak fel a bemutatkozó gyüléseken. Ezalatt *teljes gőzzel indult meg az ajánlások gyüjtése* és előállott az a magyar politikában furcsa helyzet, hogy a kormánypárt ajánlóíveinek aláírásáért komoly versengés folyt, jelezve, hogy ez a politikai irány nemcsak népszerű, hanem rangot is jelent.

A szélsőjobboldal frontján e pillanatban az a helyzet, hogy *az ajánlások összegyüjtése a legnagyobb gondot jelenti* és beavatott politikai körökben még azzal is számolnak, hogy a ma déli egy órakor lejáró ajánlasi határidőre *sem a Meskó, sem a nemhivatalosan indulo Haám-lista nem tudja benyujtani a szükséges ajánlásokat* és a fejérmegyei mandátumok választás nélkül, *egyhangúan jutnak a MÉP birtokába.*

A választási harcnak, amely minden meggyőződést nélkülözött a szélső-jobboldal részéről, voltak jellegzetes és már régen ismert eseményei, amelyek közül azonban csak a móri kritikusok esete érdemel említést. Gróf *Hunyady* Ferenc móri programbeszédét néhány éretlen és választási joggal nem is rendelkező suhanc olyan közbekiáltásokkal igyekezett megzavarni, amelyekben a belső magyar életet tették ormótlan bírálat tárgyává. Gróf *Hunyady* Ferenc éles hangon a következőkben válaszolt az éretlen kritikusoknak:

— Én most kimegyek a teremből, aki továbbra is fentartja kritikai megjegyzéseit, az kövessen és én becsületszavammal garantálom, hogy három nap alatt megkapja útlevelét és az útiköltséget.

Gróf *Hunyady* Ferenc ezzel elhagyta a termet, de senki nem ment utána és amikor visszatért a terembe, feltűnő módon hiányoztak mindazok, akik az előbb közbekiáltásukkal zavarták a gyülést.

Ez a kis epizód jellemzi legjobban a fejérmegyei választási helyzetet.

Most jelent meg!
TIMÁR MAGDA VERSKÖTETE
TESTVÉRKE
Ára: 2.50 pengő
CSERÉPFALVI KIADÁS
Kapható lapunk könyvkereskedésében, VII., Erzsébet-körút 18—20. szám és minden könyvkereskedésben.

LÉGVÉDELMI GÉPFEGYVERÁLLÁS »VALAHOL A LADOGA-TÓTÓL ÉSZAKRA«.
Hóköpenyes finn katonák várják a felbukkanó szovjet-repülőgépeket

Megmérgezte magát Csapody Sándor, akit néhje meggyilkolására való felbujtással vádoltak

Székesfehérvár, december 2
(A Pest tudósítójától)

Mint ismeretes, két évvel ezelőtt, Szilveszter éjszakáján *Arany* Gyula huszéves kereskedősegéd meggyilkolta és kirabolta *Csapody* Erzsébet magánzónőt. A rendőrség annakidején két nap alatt elfogta a tettes *Arany* Gyulát. A rablógyilkos vallomása során elmondotta, hogy a gyilkosságra az áldozat fivére: *Csapody* Sándor bujtotta fel. *Csapody tagadta a felbujtást* és a kúria bizonyítékok híján *fel is mentette.* A nagy meghurcoltatás során

a volt hírlapíró elvesztette lelki egyensúlyát.

Másfél évvel ezelőtt egy elborult percében *Ujpesten kútba ugrott.* Mikor kihúzták, *őrjöngeni kezdett. Az öngyilkossága után hosszabb ideig*

elmegyógyintézetben is volt.

Lelki egyensúlyát azonban nem tudta visszaszerezni a szerencsétlen ember.

Tegnap délután azután

ismét öngyilkosságot követett el.

Budapestről jött vonaton Székesfehérvár felé és

Dinnyés állomása után nagy adag oxálsót vett be.

Amikor Székesfehérváron kiszállt a vonatból, *összeesett.* Mire a mentők kiérkeztek, *ismét eszméletre tért* és

őrjöngeni kezdett.

Csak nagy nehézségek árán sikerült beszállítani a *Szent György* kórházba, ahol rögtön ápolás alá vették.

A *Pest* székesfehérvári munkatársa kint járt a kórházban, ahol éppen detektívek hallgatták ki *Csapody* Sándort, aki vallomásában a következőket mondotta:

— *Rettenetes volt ez a kétéves hajsza.* Mindenki felbujtónak tartott. Az ünnepekre vissza akartam jönni a városba. *Dinnyésnél* járt már a vonat... Közeledtünk *Fehérvár* felé... A behavazott város rettenetes emlékeket ébresztett bennem... *Nem bírtam tovább...* Bevettem az oxálsót... Meg akartam halni... Hiába... Nem... nem bírom tovább...

A vallomása után *elvesztette eszméletét.* Az orvosnál érdeklődtünk *Csapody* állapota felől és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a szerencsétlen ember állapota *rendkívül súlyos és a felépüléséhez alig van remény.*

Kodolányi János: Ormánság
SZÉP ZSUZSKA * BÖRTÖN
KÁNTOR JÓZSEF MEGDICSŐÜLÉSE
Az író három jelentékeny művének új foglalata — a magyarság égő sorskérdései a regény művészi formájába öntve
Egy kötetben, füzve 4.80 P
Egészvászonkötésben 6 P
ATHENAEUM KIADÁS

Lauber László és ifj. Dávid Károly

Elkészült a Tabán-szálló átdolgozott terve

A tabáni gyógyszálló és gyógyfürdő építkezésének ügye közeledik a megvalósulás felé. A kiküldött zsűri május elejéig adott határidőt *a tervek átdolgozására.* Ma délelőtt *Petrovácz* Gyula, a zsűri elnöke bemutatta *Szendy* Károly polgármesternek és *Lamotte* Károly alpolgármesternek az *átdolgozott első díjas tervet és annak modeljét. Lauber* László és ifj. *Dávid* Károly műépítész készítette ezt a tervet. Átdolgozott terv szerint az épület valósággal hozzásimul a Gellérthegyhez, mellette a fürdő épülete, amelynek csak két régi kupolája marad meg és az új fürdőt a két régi kupola köré építik.

A tetszetős tervet még szakemberekkel felülvizsgáltatják és majd a felülvizsgált végleges tervek alapján, előreláthatólag *még ez évben, megkezdik a tabáni gyógyszálló és gyógyfürdő 4½ millió pengős építkezését.*

Alacsony

Magyarország 1938. máj. 4

rchen

Berlins Kirchen

erzählen von sieben Jahrhunderten deutscher Vergangenheit. In den unruhvollen Schicksalen der Bauten spiegelt sich die ganze Entwicklung zur Großstadt im Rhythmus der aufeinanderfolgenden Geschlechter wider. Baustile kommen und gehen und verbinden sich zu neuen, wirkungsvollen Einheiten. Neben überraschenden künstlerischen Leistungen stehen

Lauber László

építész

aki a Pénzintézeti Központ szabadságtéri palotáját tervezte

irodalmához

Ferenczy Valér cikke (Ujság 1939. evf.) amely fentit névleg nem emliti, de amely a szóban forgó palotáról szól lásd

Ferenczy V. csomagjában

Bérvilla a Marcibányi-téren — Tervezte: Lauber László

HOZZÁSZÓLÁS S. T.: „UNIFORMIZÁLT-E KORUNK ÉPÍTÉSZETE“ CÍMŰ CIKKÉHEZ

Ugy érzem, a kitűnő cikkíró a lehetetlenre vállalkozott címünkben jelzett cikkében, amikor a modern építészetben kétségtelenül mutatkozó nemzeti jegyek morfológiai elemzését megkísérelte. Lehetetlen és ugyanakkor veszedelmes feladatra. Annál különösebb ez, mert maga is érzi, hogy a nemzeti jelleg meg nem mérhető valami, hangulatérték, amelyet minden igazi építészeti alkotásban megtalálhatunk; mert bármily objektíven alakul is ki bennünk valamely feladat legcélszerűbb és legharmónikusabb megoldása, az igények, amelyeket kielégítünk, egy, a nép pszichéjéből fakadó sajátos életforma kifejezői s a szellemiség, amely a megoldást leszűri, egy nemzet specifikus szellemisége, a többiétől eltérő formaérzékkel, temperamentummal.

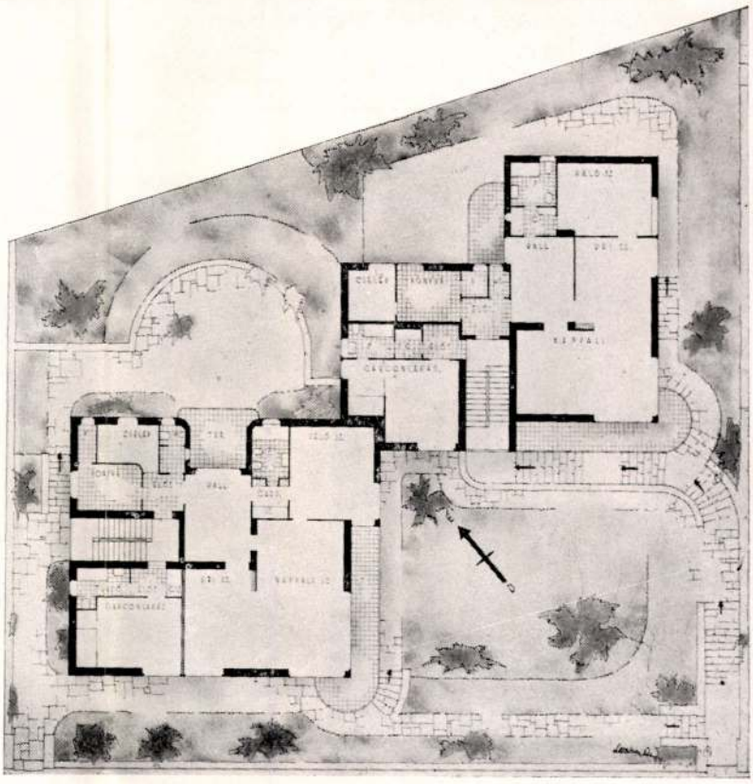

De — s itt ezen van a hangsúly — a megoldás mégis objektíven alakul ki, tehát ami benne nemzeti, az nem tudatos adalék, nem formalizmus s éppen ezért imponderabilia, amely a megérzés számára is csak nagyszámú alkotásból desztillálható s talán csak

Tér és Forma
1933. 7–8. f.

Transzformátorház Bánhidán.
Kivitelezték: Skuteczky és Boray mérnökök

Különös és furcsa jelenségnek látszik az, hogy Le Corbusier szellemének átütő hatását elsősorban írásának köszönheti — és a felépített munkái sokkal kisebb hatásúak. Ennek az oka az, hogy hírnevéhez képest meglepően kevés megbízáshoz jutott, meglepően kevés elgondolása valósulhatott meg. Ha továbbmegyünk és kutatjuk, hogy mi az oka ennek a sajnálatos jelenségnek, úgy azt a megállapítást kell tennünk, hogy gondolatait az építészek körén kívül kevesen értik meg, kevesen tudják magukat beleélni az általa elképzelt világba, kevesen tudják felfogni, hogy mi az, amit ő nyujthatna, mi az, amit az ő épületei adhatnának. Le Corbusier egyik legutóbbi cikkében szállt szembe azzal a felfogással, hogy az ő elgondolásai egy távoli jövőnek álmai. Tényleg így van: elgondolásai mind már ma megvalósíthatók lennének, a mai életnek szükségletei volnának, — a baj csak az, hogy ő egy olyan nagy lépéssel vitte előre az építészet világát, amelyet csak kevesen tudnak követni, — a szellemi tunyaság legyőzése csak kevesek érdeme! Azonban bizonyos, hogy gondolkodásának hatásai már ma is érvényesülnek és mindenütt ott vannak, ahol a ma számára építünk.

A berni egyetem tanácsa önmagát tisztelte meg, amikor korunk egyik legnagyobb szellemét tiszteletbeli doktorainak sorába választotta.

Dr. Bierbauer.

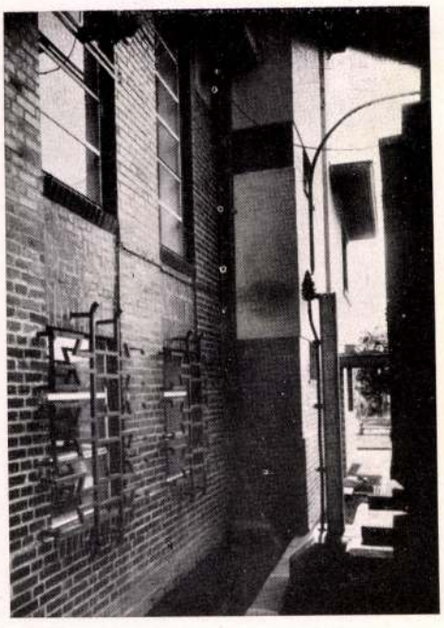

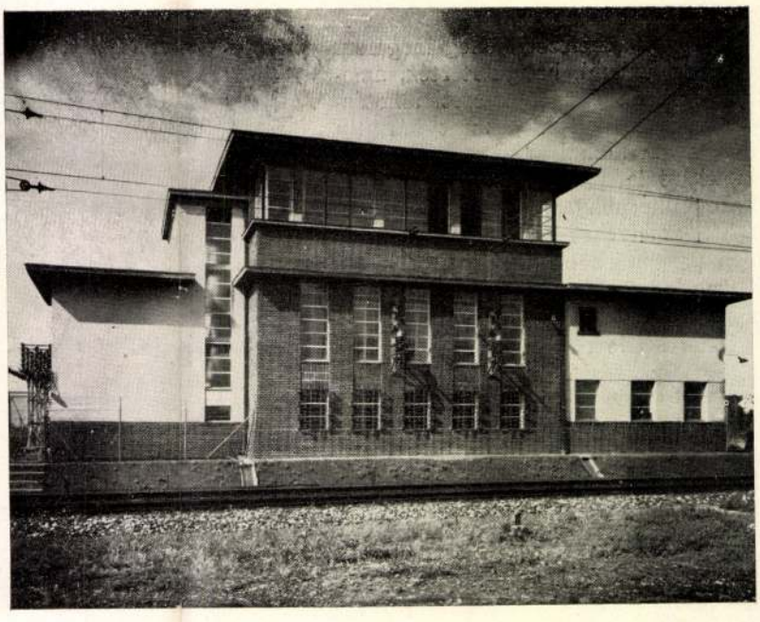

Lauber László építész

a Kertészeti Egyetem épületét Szendrői Jenővel együtt tervezi. (említve)

Új építészet Magyarországon.

1974. IX. 21. TV. 18.50 Gué.

LAUBER LÁSZLÓ, építész

A háború előtt a tabáni gyógyszálló építésére pályázatot hirdettek. Lauber László és Nyiri István közös pályaterve nyerte el az első díjat. Nagy tehetségüket senki sem vonta kétségbe. 44.old

GRANASZTÓI PÁL: Műhely, Tervek és valóság 39.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 10.sz. Bp.

LAUBER LÁSZLÓ és NYIRI ISTVÁN, műépitészek

A harmincas években kibontakozott a modern épitészeti iranyzat először villákon, az Uj-Lipótváros kommerciális házépitkezésein, majd középületeken is. A Szabadságtéri Pénzintézeti Központ Lauber és Nyiri műve. A Dob-utcai un. postapalota/Rimanóczy Gyula műve/, a legjellemzőbb alkotások. 10.old

GRANASZTÓI PÁL: Művészet-e ma az épitészet ? 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 6.sz. Bp.

Lauber László

és Szendrői Jenő tervei alapján 1953-54 ben épült Dunai Vasmű épülete igényes stílusbanépítési hozzáállás.

Merényi Ferenc: Az magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1271

LAUBER LASZLÓ, müépitész

Nyiri Istvánnal együtt épitették a Tenzintézeti Központot. Az első modern, nagyszabású belvárosi középület. Kiemelkedő tehetségüket senki sem vonta kétségbe.
44.old. Ők nyerték meg a tanani gyógyszalló tervpályázatát is. 44.old

GRANASZTÓI PÁL: Mühely, Tervek és valóság 39.old

~~VALÓSÁG~~, A TIT. folyóirata, 1974. 10.sz. Bp.
VALÓSÁG

Lantos László

és Nyíri István tervezték a b.p-i Kékgolyó utcai bérházat 1935. 204.p. reprodukció.

Mérei Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

861

Lauber László

és Nyíki István tervezték a bp-i Szabadság téri a volt Pénzintézeti Központ Dékházát 1940. 205. p. reprodukcióː

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

861

Lauber László

Nyiri István és Nendtvich Andor tervezték a pécsi mecseki szállót 1936.

206. sz. reprodukció

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

861

Lauber László

és Szendrői Jenő tervezték a kp-i Agrártudományi Egyetem épületét 1949.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867–1967. Budapest 1970.

1241

Lauber László

és Szendrői Jenő tervezték a Bp-i Fehérvári úti Vas- és Fémipari Kutató Intézet épületét. 1951.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1241

Lauber László

és Szendrői Jenő tervezték a Duna-újvárosi Vasmű igazgatósági épületet 1954. 351. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1271

a kiszolgáló-tornác világító födémének előrenyúlása.

Az épület homlokzati tagolása, tömegbeli felépítése originális és sikerültnek nevezhető. Az elnyúló horizontális adja meg azt az alaphangot, amelyet a tervező sikerrel vezet végig s amelyet sikerrel hoz kontrapunktikus viszonyba a lépcsőház és a világítóreklám vertikálisával. Az egésznek aránybeli játéka még a homlokzat nagy felírásával is harmonikusan hat. A felületi és térbeli kompozíciót sikerülten egészíti ki a színkompozíció. A nemesvakolat kék csillogásából emelkedik ki a kékkel erezett, sötétvörösben fénylő torony, amelyen — tudomásunk szerint — először alkalmaztatott nagyobb méretben, szabadban a magyar találmányú, magyar gyártmányú „Marboit" műmárvány.

Az épület teljes egészében vasbetonvázzal készült. Az ablakok angol rendszerű Kritall-ablakok, a leendő garázs ajtai 18 m² billenő ajtók s mint a többi ajtók is, préselt acéllemezből készültek s jelentőségük szerint mázoltak, avagy fényezettek. A vasbeton-terveket *Szabó* Lajos mérnök készítette.

Örömmel kell regisztrálni korszerű építészetünk e sikerült benjaminját, amely *Lauber* László készségét dícséri, de amely egyuttal építtetőjének, *Halm* Sándornak modern gondolkodásáról, megértő együttműködéséről is fényes tanuságot tesz. *Dr. B. V.*

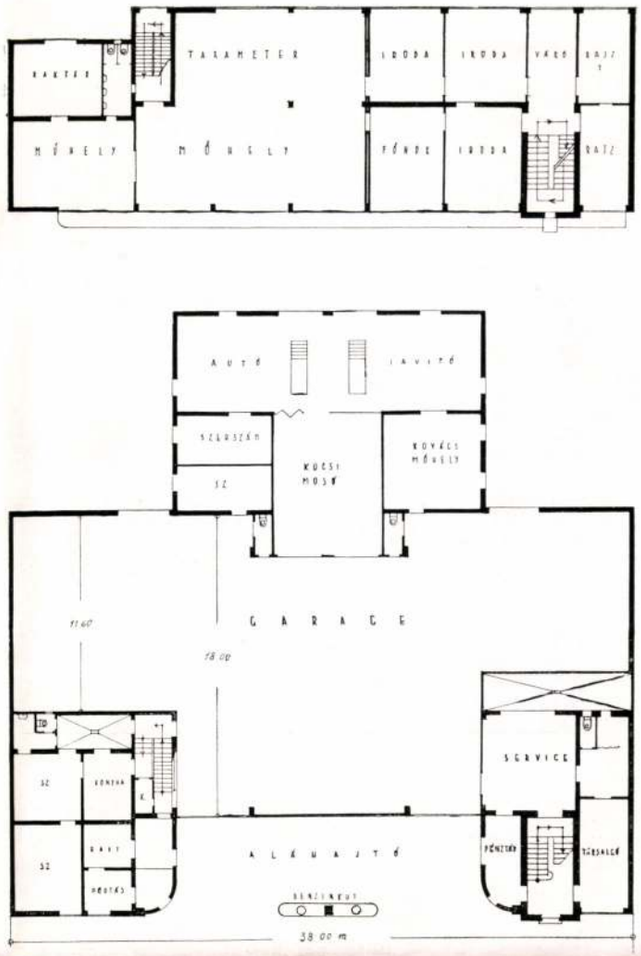

IRODAHÁZ HELSINKIBEN

Oiva Kallio műve

A századforduló után, ezelőtt mintegy 25 évvel, a finn építészet Magyarországon a legnagyobb érdeklődést váltotta ki. Valóságos eseményszámba ment, amikor a Magyar Iparművészet akkor még testes füzetei Saarinen, Lindgren és Geselius építészek művészetéről terjedelmes beszámolót adtak, azokról a festői házakról, amelyeket ezek a finn építészek hatalmas folyami kövekből és szálfákból építettek fel. A Hwritträsk vadászház és annak részletei szinte utat szabtak a magyaros építőstílust keresők elé, nevezetesen az úgynevezett erdélyieknek és az Erdélybe zarándoklóknak: azoknak, akik hasonló anyagokból épült házak között nőttek fel, avagy ilyeneket tanulmányoztak. Ekkor fedeztük fel azt, hogy a finn-magyar rokonság talán a formanyelv terén is megvan, mert hiszen, lám ugyanarra az útra terelődött a két rokonnép építészete. Lars Sonck luteránus templomának apszisán szinte ugyanazok az ornamensek virulnak fel, mint Lajtha Béla egykorú házain!

nácon a futó kliensek kiszolgálása, — s ez egyemeletes épület mögött a garázs és műhelycsarnok, amely egyelőre még nem épült fel.

Az elkészült rész alaptömegét *Lauber* az elképzelhető legegyszerűbb formába hozta; egy sima, egyszerű, nagy ablakokkal áttört tömbbe építette bele a szükséges helyiségeket. Egy egyszerű üzemi épületet tervezett meg, minden felesleges dísz nélkül, — pld. pneumatikokkal játszadozó pufók angyalkák virtuóz reliefjét sem alkalmazta, mint azt oly sokszor és annyi ízléssel teszik hozzánemértő „tervezők" és még többször követelik az „üzletember" építtetők, akik „ismerik a közönség ízlését!" — Ezzel a tömbbel a feladat első részét a tervező megoldotta, ezután kellett a második feladatra gondolni, arra, hogy az épület az Excelsior-üzem mementója legyen. Itt kezdett a tervezőben a művész, nevezetesen a modern művész jelentkezni: az a művész, aki ismeri a mai anyagok dekoratív lehetőségeit és értékeit: a tömbszerűen koncipiált törzsépületbe belevágott, beleillesztett egy második tömböt, amely az alaptömböt áthatja: a lépcsőház tere adta ennek lehetőségét. S ez az épülettömeg hordozójává lett egy hatalmas üveg pillérnek, amely éjszaka idején végig világít a Fehérvári úton és magához vonzza a vezetők figyelmét! A kompozíciót teljessé tette a keresztbefektetett világítópárkány vízszintese, amely megint nemcsak dekoráció, hanem az egésznek szerves része,

AZ ÉPÍTÉSI SZABÁLYRENDELET ÉS A MINIMÁLIS LAKÁS

Az érvényes építési szabályzatok vizsgálatánál a lakástermelés és az építési szabályrendeletek egymáshoz való viszonyának vizsgálatából kell kiindulni. A lakásépítést általános városépítési, tehát területfelhasználási szempontokon túl építőtechnikai és lakástechnikai — higiéniai és szociológiai — szempontok határozzák meg. A városépítészeti szempontok az egyénnek a közösséggel szembeni viszonyát írják körül. Az építő- és lakástechnikai szempontok pedig a létesülő épületek bizonyos minőségbeli biztosítékát képezik. Erre, mint az élelmiszeripar is bizonyítja, akkor lett szükség, amikor a lakásépítés spekulációs termeléssé vált. Az ilyen szabályozás ugyanis teljesen fölösleges volt mindaddig, amíg a lakó a saját házát építette fel, avagy a megbizott szakember az építtetővel szemben személyesen volt felelős. Mindkét esetben a lakó maga határozta meg és ellenőrizte a minőséget és egy kívülálló harmadiknak biztosítékára szükség nem volt. Minden tökéletesen megváltozott a kereskedelem és az ipar teljes szabaddá tételével, azaz, a kapitalista termelés kialakulásával. Építtető, építővállalkozó és lakó külön személyekké váltak. A minőségbeli felelősség nemcsak, hogy eltűnt, hanem ugyanakkor jelentkezett az a veszély, — amint a lakásépítés terén szerzett tapasztalatok bizonyítják — hogy a felelősség teljesen megszünt. Ugyanaz az állam, amely biztosítja az ipar és kereskedelem legteljesebb szabadságát és legalább elvben mindenkinek megadta azt a lehetőséget, hogy házat építsen, kénytelen lett a lakásépítés szabályozásával a lakót megvédeni a sokszor felelősségtelen építtetőtől, mint attól, hogy a lakónak szükséghelyzetét kizsákmányolják a kisebb értékű lakásproduktumokkal. Ma már azonban látjuk, hogy ezen helyzetnek kettős hátránya van: *a)* az építővállalkozónak műszaki és szociális felelőssége egy személyeken felüli szabályzat révén a közösségre hárul; *b)* a szabályzat alapján keletkező lakások gazdaságosságáért a felelősséget a szabályozó hatóság nem vállalhatja.

Az első hátrány reakciója jelentkezett, amikor megkezdődött a tisztára spekulációs-lakásépítkezés elleni mozgalom, ez volt a kis lakásépítők és lakásreformerek első jótékony hatása. A háború utáni viszonyok teremtették meg a magánvállalkozástól független községi és szövetkezeti építőtevékenységet. Mindkét esetben sikerült az építésznek jelentős lépésekkel előbbre vinni lakáskulturánkat, nevezetesen az ismert megrendelő és a felelős felépítő viszonyát újra helyreállítani.

Viszont ugyanakkor kiderült, hogy a spekulatív lakásépítkezés által szükségessé vált építési szabályzatrendszer minő hatalmas akadályt jelent a korszerű lakásépítkezés terén. Uj építőmódok, a higiéne újabb felismerései, új lakómódszerek beleütköztek a merev szabályzatokba, mert azok többé-kevésbé ma is megalkotásuk korának jellegzetességeit viselik magukon és megbénították az építész felelősségérzetét.

Ez a második helyen említett kár mindennemű építési szabályrendelettel együtt jár, úgyszólván annak függvénye, ugyanis higiénikus és szociális követelmények előírásával természetszerűleg együtt jár egy bizonyos lakásstandard határozott követelése. Ennélfogva azonban éppen a legolcsóbb lakáskategóriák terén olyan állapotok következtek be, amelyeknél fogva a legtöbb régi lakás mélyen az ideális standard alatt marad, anélkül, hogy a törvényhozás ezért felelőssé érezhetné magát. Végeredményben mindig a gazdasági szempont dönti el azt, hogy a gazdaságilag leggyöngébb lakókategóriának minő lakás juttatható. Ezt az előállítás költsége s a megfizethető bér viszonya szabja meg. A lakás minőségének tehát a lakásstandardnak a szabályzat által való megjavítása csak elméleti lehet, ha a gazdasági viszonyok nem javulnak meg, ami azt jelenti, hogy ez a szabályozás csakis a gazdaságilag erős lakónak válhat javára.

Ideális lakásépítő szabályzat megteremtésének alapfeltétele tehát az volna, hogy az állam a szabályzatok betartásának lehetőségét minden dolgozó számára ugyanúgy biztosítsa, mint ahogy őrködik a szabályzatok betartása felett. Ez azonban természetszerűleg lehetetlen! Amíg ez így van, az adott gazdasági viszonyok között a lakók önsegélye nyujtja a legreálisabb kilátásokat. Ez alatt pedig a lakásépítés azon formáit értjük, amelyek a lakónak és építtetőnek és a vállalkozó közeli megbízottjának viszonyát állítja helyre. Tehát a lakásminőségnek a gazdasági lehetőségek közötti meghatározását a lakóra bízza, ezen út általánossá tételével az állami szabályozás idővel nélkülözhetetlenné válnék. A helyes út az volna, ha a teljesítőképes ipar teljesen kész házakat szállíthatna, avagy ha a lakásépítés a felelős szakértői vezetés alatt álló építőszövetkezetekbe szervezett lakók által történne. Ez a módszer, mint közismert, sok helyen már jelentős eredményekhez vezetett. Igy tehát a lakásépítés hatósági szabályozása helyére a két fél, az építővállalkozó és az építtető nevelése léphetne, ami persze hosszú és rögös út lesz, de az egyetlen, amelynek gazdasági és kulturális értelme van!

Célja a lakó esetében, hogy a szövetkezetek révén felvilágosítólag hasson a lakáskérdés terén. Célja az, hogy a lakót képessé tegye a saját

maga lakásszükségletének megítélésére, sőt esetleg megszövegezésére.

Célja a lakástermelők esetében az, hogy felelősségteljes, a lakáskérdés minden részletében jártas szakembereket neveljen. Az építész és az építővállalkozó oda vezetendő, hogy ne járjon továbbra is az építési szabályrendelet idült mankóin, hanem hogy a tudomány különböző ágainak, mint az építőiparnak teljes ismeretében alkosson, hogy az állandó kari érintkezés, az építtetőkkel való tárgyalás során képes legyen azon elveket megállapítani és valóságba átültetni, melyek eddig az építtető szabályzatokban voltak lefektetve. Ilyen módon az építész egyfelől képes lesz a spekulatív építkezéssel versenyre kelni, másfelől pedig képes lesz arra, hogy a lakásépítés olyan végtelen fontos területét megszabadítsa a szabályrendeletek, mint mindinkább kiderül, antiszociális bilincseiből, mert hiszen így módjában lesz új szerkezetekkel, új tudományos felismerései révén a gazdaságilag leggyengébb rétegeknek megfizethető áron jobb lakásokat nyujtani. Oly országokban, ahol a szabályzatok a célszerű legkisebb lakások helyes megteremtését ma még hátráltatják, az építészek kötelessége lesz, hogy indokolt előterjesztéseikkel a viszonyok megjavulásán dolgozzanak. Kötelességük lesz az, hogy a szakértői felelősségükre való hivatkozással az építőmódszerek javítását és az építőhatóságok álláspontjának helyesbítését szorgalmazzák.

Basel, 1929. *Hans Schmidt*

EXCELSIOR AUTÓKISZOLGÁLÓ ÁLLOMÁS A FEHÉRVÁRI UTON

Lauber László műve

A Balaton felé vezető nagy útvonal mentén épült fel az elmult nyáron ez a teljes egészében modern felfogású épület, melynek célja egyfelől, hogy egy középnagyságú garázs jövendő homlokfalául szolgáljon, másfelől pedig az, hogy a fővárosból induló és odaérkező kocsikat minden szükséges üzemi anyaggal ellássa, esetleg a szükséges javítások elvégzését magáravállalja. Látnivaló tehát, hogy egy kimondottan kereskedelmi üzem megfelelő elhelyezéséről kellett gondoskodnia az építésznek. Éppen ezért, a mind erőteljesebb konkurrencia korában, olyan megoldást kellett találnia és adnia az épületnek, amely magára vonja a figyelmet, sőt ezentúl mindig is pregnáns jellegzetességével bevéződik az emlékezetbe is! — Ugy, hogy számítani lehet rá, hogy nemcsak éppen az arrajáró autósok fordulnak az üzemhez, hanem tudatosan keresni is fogják azt. Az épületnek tehát nemcsak a térszükségletét kellett kielégítenie, hanem a reklámszükségletről is gondoskodnia kellett, de úgy, hogy ez ne legyen az üzemi szükséglet kárára. Másfelől vigyáznia kellett, hogy a már mind gyakoribb amerikai ízléstelenségek síkjára ne csússzon, hanem építészeti megoldást adjon e feladatnak is.

Az alaprajzból kitűnik az általános gondolat: az uccai fronton az irodák és adminisztratív helyiségek, a földszinten egy nyitott tor-

Tér és Forma
1930. III. évf. 11. f

Lauber László

tervezte a bp-i Fehérvári úti benzin-
kutat és pavilont. 1930. Reprodukció

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1521

Lauber László

és Szendrő: „Jenő" új agrártudományi egyetemépülete a téma korrekt, tárgyilagos megoldása.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867–1967. Budapest 1970.

125 l

Lauber László

a Budapesti Agrártudományi
Egyetem építészéről emlitve

Magyar építészet 1945-70
91. old.

Sauber Sóstló

neve cenlitve.

Akadémiatn.

Mendöl: Málnai

26-dd.

Lauber László

a Budapesti Vas- és Fémipari
Kutató Intézet építészeként említve

Magyar építészet 1945-70
224. old.

Lauber László

Lauber László és Nyiri István tervezték a Pénzintézeti Központ Szabadság téri székházát a két háború között.

Koch István: A pécsi egyetemi templomai
Budapest, 1972. 7. sz. 42-43.l.

Lauber László

Nyiri István és Nendtvich Andor 1936-ban közösen építettek a pécsi mecseki üdülőszállót

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967 Budapest 1970.

861

Lauber László

Nyíri István és Bálint Sándor
együttesen építetek 1937/40 évben az
Irányi utcai bérházat.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1907. Budapest 1970.

861

Lauber László

és Nyíri István közösen tervezték:
pld. a Lékgolyó utcai beépítés.

Mezényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967 Budapest 1970.

861

Lauber László

épitészeti munkákat terveztek, a mozgalomszerüen
együvé tartozó fiatalok, valamint az idősebb generá
ció Kotsos Iván, Rimanóczy Gyula, Nyiri István,
Lauber László

Ernyey Gyula: Az ipari forma története Magyarország
gon
Akadémiai Kiadó 1974 35.o.

Lauber MDK

épitész
Bérház tetőkertje I-II.
Bérház

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Lauber

MDK

épitész
Bérház tetőkertje

Műcsarnok 1934. dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Lauber építész

Pogány M: Vándoruton kiáll.ok és épületek között.
Pesti Napló, 1935.jun.16. 39.1.

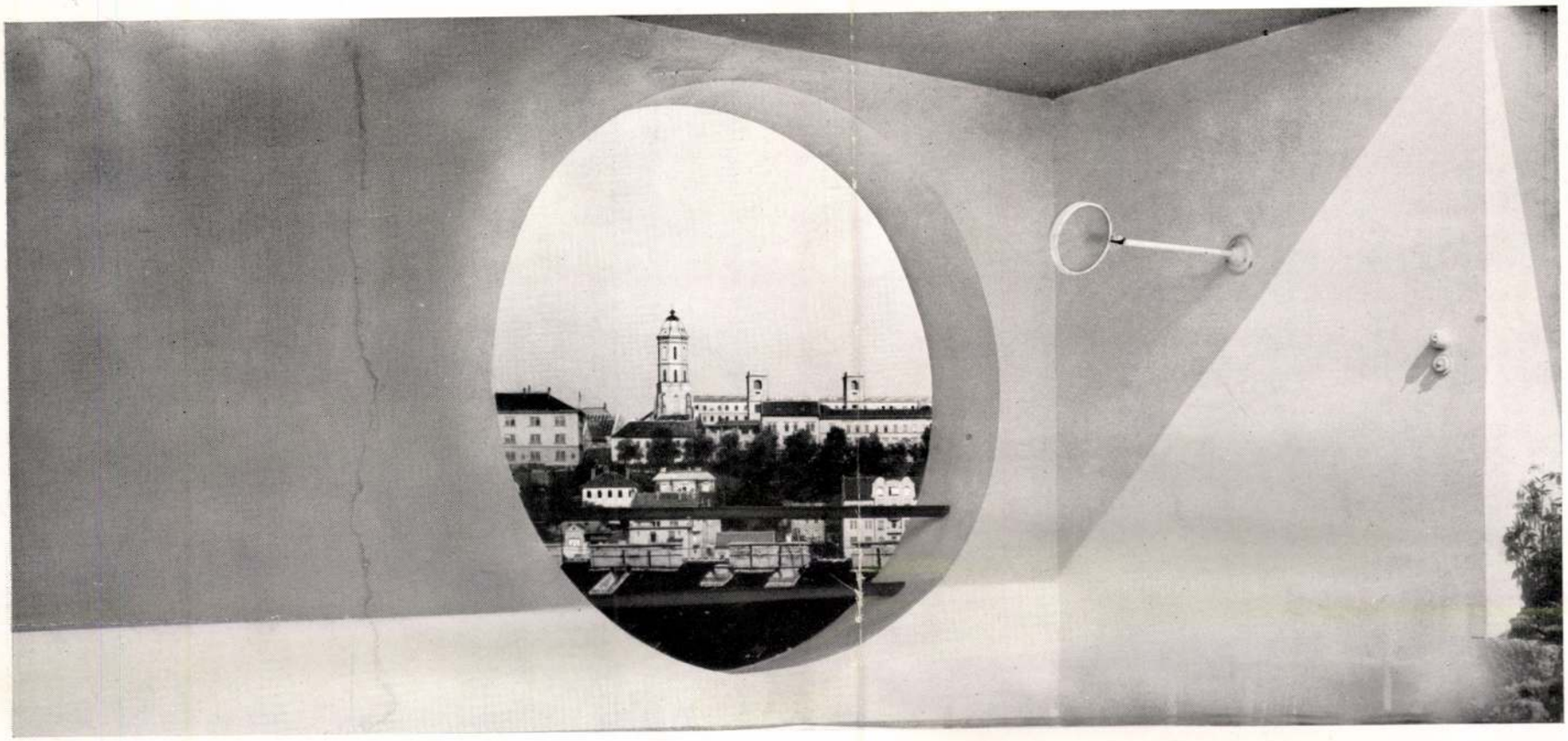

Kilátás a tetőzetről a Kékgolyó-utca 10. számú bérházban.

Fotó: Magyar Film Iroda.

Most felvetődik az a kérdés, vajjon a városi bérháznak alaplényegéhez tartozik-e mindez? Most, hogy néhány bátor, lelkesebb és úgy tetszik nagyobb rábeszélőképességgel rendelkező építészünknek sikerül jobb, szebb, emberibb bérházakat építeni, amelyek ezenfelül nem csúfítják el a várost, sőt Budapest sajátos értékeitől sem zárják el a lakókat, most kételkedni kezdünk abban a szomorú meggyőződésünkben, hogy csak komisz és aljas, az emberhez nem méltó bérházakat lehet e városban építeni — sőt e jobb házak körül szerzett tapasztalatok azt is bizonyítják, hogy e jobb házak minden lakása kiadható, sőt olyan lakbéreket lehet ilyenekben elérni, amilyenekről a régitípusú házakban álmodni sem lehet! Végre a minőség diadalmaskodni kezd a haszonlesés — a buta haszonlesés felett.

Azok közt a bérházak között, amelyek ezt az új helyzetet szépen megvilágítják, első helyen áll az a ház, melyet egy világoslátású, jóízlésű és a többieknél jobb üzletembernek is bizonyult építtető, Péter András, valamint Lauber László és Nyiry István építészek terveztek. A ház úgynevezett „modern" ház — ennek látszik kívülről, nagy ablakaival, hosszú erkélyeivel — de több ennél, egy valójában jó ház, egy sikerült városi soklakásos lakóház. Egy emberi bérház: az emberi életet szolgálja — s nem a rövidlátó haszonlesést, nemcsak az egyesek által ma is igen nagyratartott spekulációt — értsd: olcsón, telekuzsora árán, rossz beosztású, nagy kezdeti bér alapján gyorsan eladható bérpalotát tervezni és építeni.

Ebben a Kékgolyó-utcai házban a lakások elrendezése célszerű, az emberi életre szabott, azt kényelmessé tevő, ebben a bérházban nemcsak a bejárat „fényűző" — hanem minden aprócska részlet művészi és ízléses. Ez a ház nem akar az utcaképen uralkodni: ide nézzetek ti, akik bérházat akartok venni, ilyen palota, ilyen díszes palota az egész környéken nincs több! — ez a

Tetőkertrészletek a Kékgolyó-utca 10. számú bérházban.

Fotó: Magyar Film Iroda.

ház kívülről szerényen beleilleszkedik az utcaképbe, értékei belül vannak, nem a homlokzaton. Jó ablakokra, jó ajtókra, remek kiállítású fürdőszobákra s nem puttókkal, girlandokkal stb., stb. díszített homlokzatra fordították az építészek az építtető pénzét. Hogy ez az észszerűbb befektetés, az természetes, a csodálatos csak, hogy ez idáig érthetetlen volt s hogy ma 1935-ben is épülnek még bérházak oszlopokkal és rétestészta módjára csavart konzolokkal! s ezek közé húzott fesztonokkal. Miért? mert az emberi butaság határtalan, mert még mindig vannak építtetők, akik úgy vélik, hogyha a tervezőt kikerülve, kontárokkal ingyen terveztetnek, akkor megtakarítanak valamit s megfeledkeznek korunk tapasztalatáról, hogy a rossz ház elnéptelenedik, s nem hozza meg a vételkor beígért hasznot!

A Kékgolyó-utcai háznak legszebb része a legfelső emeleti lakás, Péter építész lakása és az ahhoz tartozó tetőkert, Budapest első nagyszabású bérházi tetőkertje. Egy százötven négyzetméteres architektonikus kert, amelyet pillérek és függőlemezek, a szépen megoldott tűzfalak olyan módon kereteznek be, hogy a kertben járókelő Budapest természeti szépségeit, hatalmas városképeit művészi képkivágásokban tálalva kapja. Erre egy kerek ablakon a Vár silhuettje prezentálódik — arra egy hosszanti keretben a Citadellával koronázott Gellért-hegyre látunk, s ha megfordulunk, a budai hegyek smaragd katlanába pillantunk. Mindez a páratlan újdonság varázsával hat a látogatóra — állandó örömet szerez lakójának, aki itt lakása felett egy kis földi paradicsomban töltheti élete csendes óráit.

S ha ezt egyszer átéltük, akkor kézenfekvő az a kérdés, miért, hogy eddig a budapesti házak legfelső emeletére sötét odukat raktak, amelyek semmire nem voltak jók, mint arra, hogy a ho-

Kilátás a Kékgolyó-utca 10. számú bérház tetőkertjéből. Fotó: Magyar Film Iroda.

mályos zugokban a nagyváros kormát kocsiderékszámra összegyűjtsék, hogy a város természeti értékeit a szemközt lakó elől elrejtsék, hogy Budapest 50.000 tűzfalának megépítését az építőmestereknek és a téglagyáraknak finom melléküzletévé tegyék? S erre a kérdésre megint nincsen más válasz: az ok az emberi butaság, a sablon, a megszokás hatalma, csendes kényelme. Budapesten vannak harminc év előtt készült kislejtésű tetők, harminc év előtt megindulhatott volna a tetőkertek építése s akkor talán kialakult volna egy szebb, egy kultúrásabb Budapest — s ez sem lett volna rosszabb üzlet, mint embernek nem való házak építése!

*

De van ennek a háznak még egy tanulsága részünkre, amelyet nem szeretnénk elhallgatni. A szokásos és az ősi — százéves építésügyi szabályrendelet által ösztönzött telek — körülépítés helyett e házban csak egy rövid, garçonlakást tartalmazó udvari szárny épült, a telek többi része kert — valóban kert, magam láttam, hogy ott a ház egyik lakója, ismert színművésznő, vasárnap délelőttjén fürdőruhában napozott az ősz utolsó szép vasárnapján... Vajjon a ház bérjövedelme növekedett volna, hogy ha e kert helyére őseink szokása szerint 4—5 egyszobakonyhás lakás épült volna — vajjon ez esetben is olyan kapósak lettek volna ezek a lakások? Úgy vélem, hogy az emeletenkénti kétkultúrás

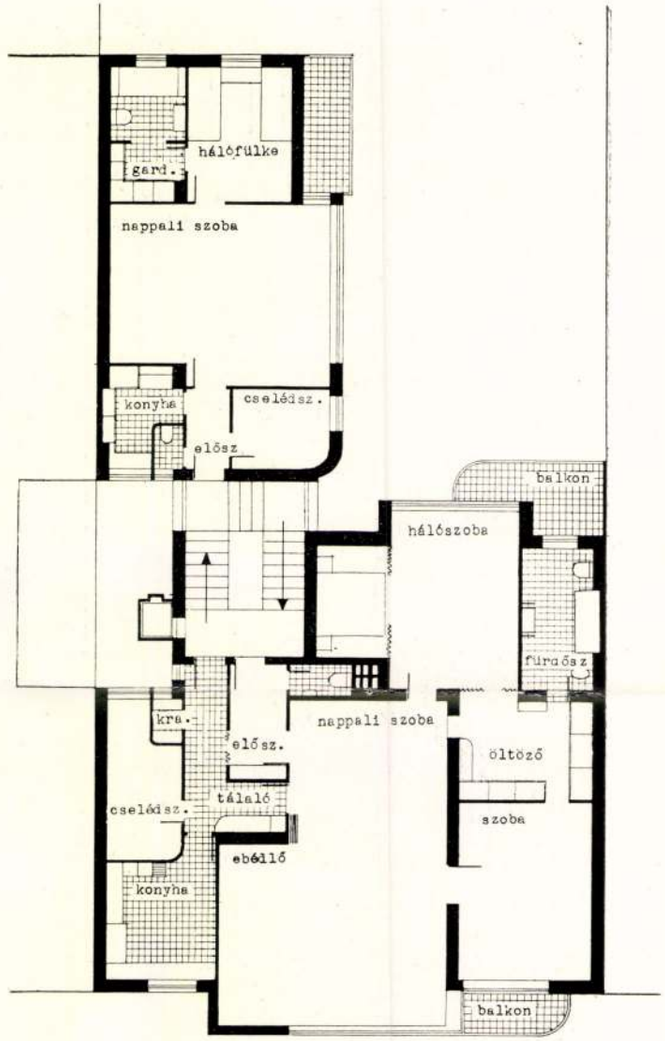

Alaprajz M:1:200.

lakás bőségesen kárpótol az elmaradt odulakások jövedelméért.

Erre azért mutatok rá, mert az építésügyi szabályzat, mint a városépítési törvény körüli tanácskozások során vannak egyesek, laudatori tempori acti! — akik a beépítés mértékének radikális lecsökkentésében a magántulajdon elleni merényletet látnak. Ezek a különben igen eredményes bérházépítői multra visszatekintő urak, a tiszta római jog alapján állanak. Azt vallják, hogy ami az enyém, azzal élhetek, s ha tetszik vissza is élhetek — jus utendi, ac abutendi — s aki más véleményen van — többféle okból! — az szerintük kommunisztikus, vagy legalább is „szalón kommunisztikus" felfogású ellensége a társadalomnak. Arról nem kívánok szólani, hogy a kitűnő római jogászok tulajdonjogi álláspontja ma sem elméletben, sem gyakorlatban nem létezik már. A mai társadalomszemlélet nem osztja a rómaiak látszólag polgári, alapjában véve azonban anarchikus felfogását, mert anarchikus az a társadalom, amely egyesek visszaélését akár mások kárára is jogosnak tartja, ha az a tételes jog bástyáin belül áll. Mai célunk, az ilyen visszaéléseket törvényes intézkedésekkel, mint neveléssel lefaragni. S reméljük, hogy a társadalom e szilaj bikái lassan kivesznek. De gyakorlatilag sem áll fenn a visszaélés joga. Derék, jó házspekulánsaink nyerészkedésük eredményét ma nem vonhatják el az országtól, nem alakíthatják át olyan országbeli vagyonná, amelyet értékállóbbnak hittek. Az ország lakosságának nagyobbik része a mai devizagazdálkodást helyesnek, szükségesnek tartja — a kisebbség hallgat s csak titokban vétkezik ellene. Ugyanígy kell lennie az építésügyi szabály-

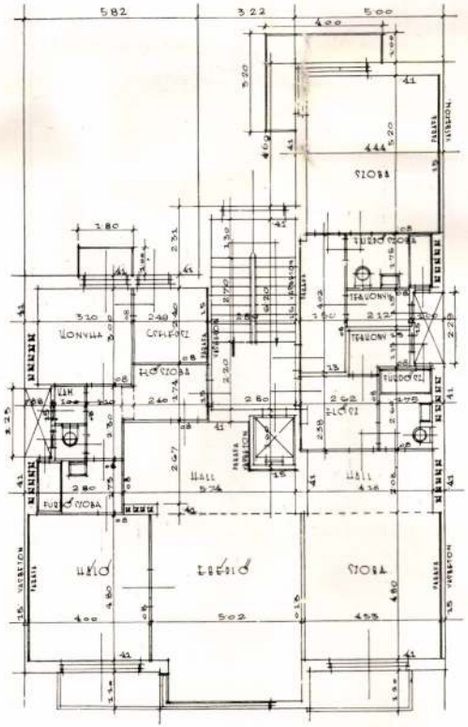

Platschek Imre:
Bérház a Kékgolyó-utcában. Fotó: Seidner.

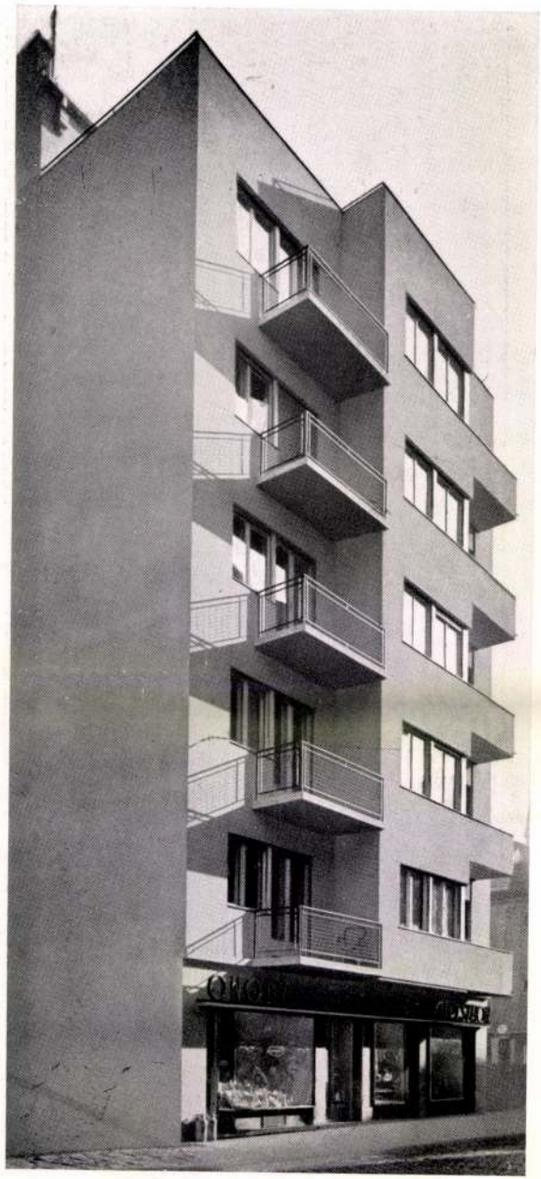

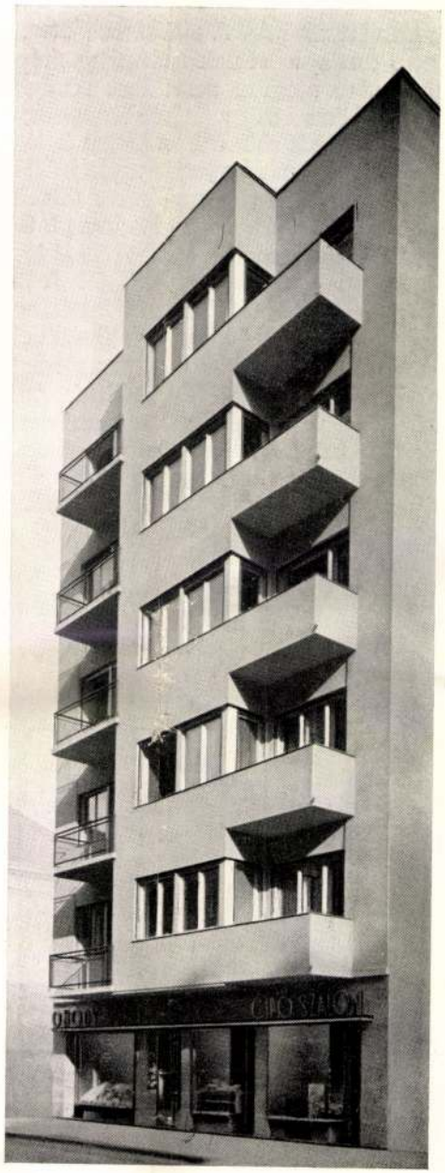

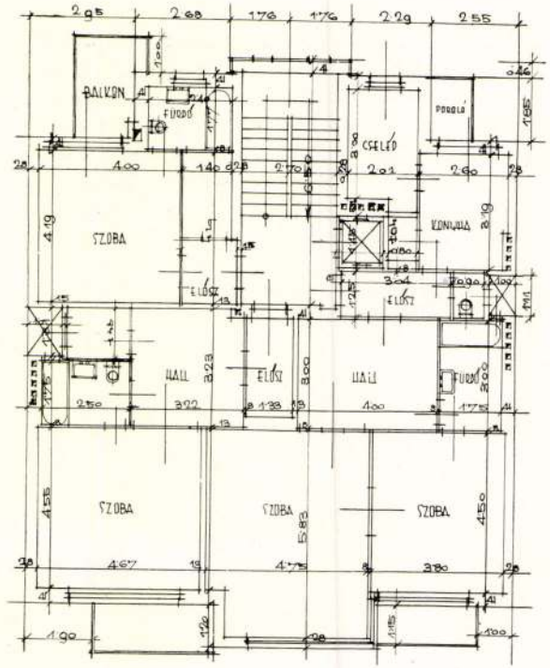

144 Bérház a Fő-utcában. Tervezte: Platschek Imre. Kivitelezte: Delmár Béla építőmester. Fotó: Seidner.

zatokkal, amelyek tulajdonképpen az ingatlannal való élés jogalapjai. E szabályok nem szolgálhatják a néhány tízezernyi budapesti polgárnak előjogait a milliónyi lakossággal szemben. Ha a mai építésügyi szabályzat továbbra is érvényben marad s a telekkiuzsorázás lehetőségét továbbra is a százéves módon fenntartja, akkor lehetetlenné tesszük, hogy a budapesti lakások megjavuljanak — mert egy rövidlátó, építő kontárok által bután kiszolgált csoport így vél többet kereshetni.

De a legújabb tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a jobb építés nem is olyan rossz üzlet, mint ahogy a mai életből kiesett kontárkodók és — ingyen tervezők! — az építtetőknek előadják! Amikor tehát a hatóságok egy újabbszellemű építési szabályrendeletet alkotnak majd, akkor nem is csak a lakók, hanem a bérházépítők érdekeit is szolgálják, amely építtetők csak azért ellenkeznek, mert hozzáértés híján gondolkoznak. Volt idő, amikor a kötelező himlőoltás

közfelzúdulást keltett, „Beavatkozás a legszemélyesebb jogokba", volt a csatakiáltás! Ugyanez a helyzet az építési telek felhasználási jog ellen. S ha a mammutok korszakából, a nagyváros őskorából ittmaradt építésügyi — bérházügyi — szakértők jól kifent fenyegetésüket hangoztatják: „Ha ilyen intézkedések megvalósíttatnak, senki sem fog többé Budapesten bérházat építtetni — s a tervezőknek nem lesz dolguk!" — ezt nem kell komolyan venni! A tőke nem fogja magát általuk befolyásoltatni. S ha ez állandóan hangoztatott fenyegetés mélyére nézünk, ki látszik a lóláb: az új építésügyi szabályzattól a telekuzsorázásban páratlan fejlett technikával s ezirányú jó hírnévvel rendelkező kontárterv

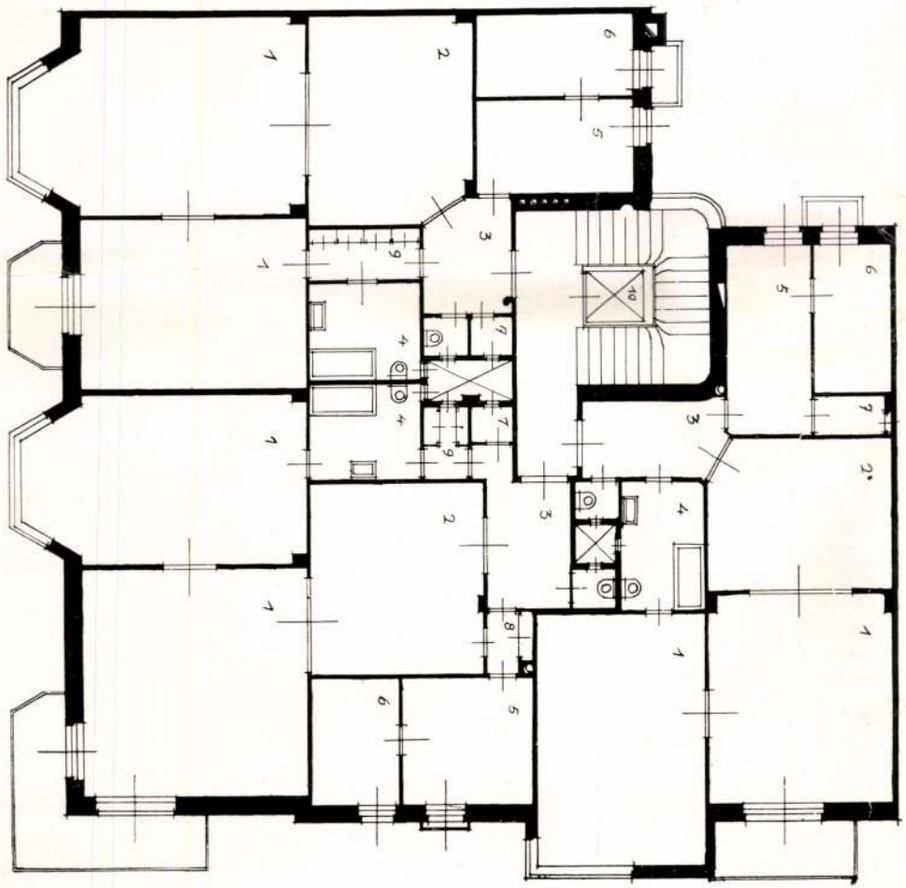

Bérház az Újpesti-rakparton.
Tervezte: Hofstätter Béla.
Fotó: Máté Olga.

ezők eddigi eredményes üzletmenetüket féltik! azoktól, akik jobb tervek szerint épült értelmesebb házakkal sikereket érnek el.

Mindezt jó lesz meggondolni, jó lesz ha elgondolkoznak a jobb városi bérház problémáján s legyőzik azt az előítéletet, hogy a rosszul tervezett, a telket kiuzsorázó ház a jövedelmezőbb, hogy a bérháznak, mint olyannak, rossznak kell lennie, hogy jövedelmező legyen.

Dr. ing. Bierbauer Virgil.

Az új adómentességi rendelet margójára

Amikor a mult év május végén megjelent az adómentességről szóló 65.500. VII/a. számú rendelet, azt nagy felháborodással fogadta a magyar építésztársadalom, — a háztulajdonosok tábora pedig szította ezt a felháborodást, hirdetvén: most pedig nem fog Budapesten több lakás épülni! Csak kevesen merték e viharral szemben azt az állítást kockáztatni, hogy a pénzügyi kormányzat tévesen járt el, amikor az adómentességet túlzottan kis térre szorította — néhány száz teleknek adományozta!, — de helyesen járt el akkor, amikor a hírhedt budapesti bérházspekulációt, a rossz lakás építésének világviszonylatban is Mount Eweresti csúcsát le kívánta faragni s csak jobb rendszerű építkezést kívánt támogatni. Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter, akit az élethez nyilván szorosabb szálak fűznek, mint a pénzügyi elmélet nadirján trónoló elődjét, átlátta a hibát és 58.181/935. sz. rendeletével azokat igazolta, akiknek véleménye szerint a túlságos térbeli korlátozás nem volt helyes, mert kitágította az adómentes építkezés lehetőségeit — fenntartván az okos beépítési korlátozásokat, — amelyeket azért volt kénytelen az illetéktelen pénzügyminiszter kiadni, mivel az építési szabályrendelet kiadására illetékes hatóságaink még mindig vonakodnak a reformszabályrendeletet megalkotni. Örülni kell a kitágításnak, — de örülni kell annak is, hogy adómentesség reményében nem lehet többé dohos, levegőtlen, napfénytelen odúkat építeni kiuzsorázott telkeken.

A. L.

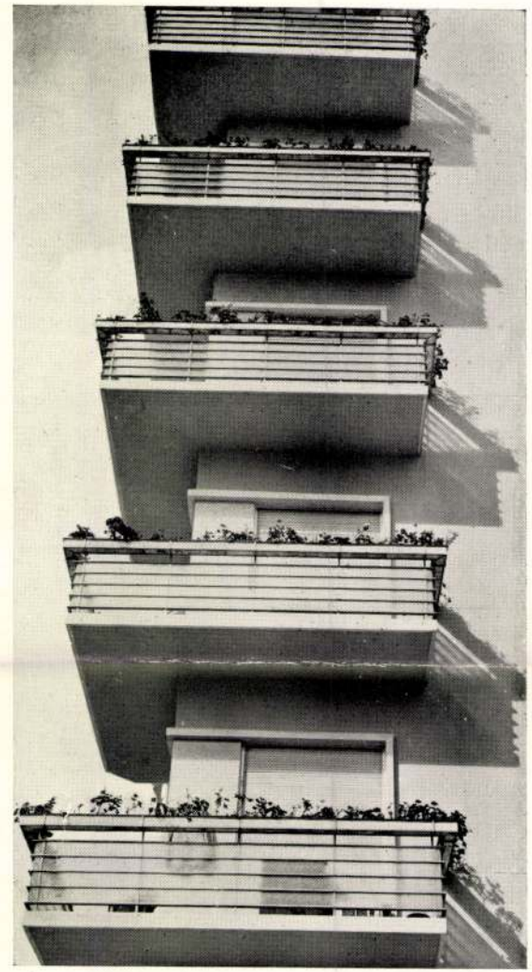

Az Újpesti-rakparti bérház részletei.
Tervező: Hofstätter Béla.
Fotó: Máté Olga.

Lauber László

A központi vásos-
háza kibővítési
teropályázatán II.
díj.

Halász Kőép 1940

118. l.

Kosten-

über die R

in der

evan

für das löbl:

Lauber László

épitész

zvód

Halász közép 1941

69. P.

~~VII. 28. 33~~ (1

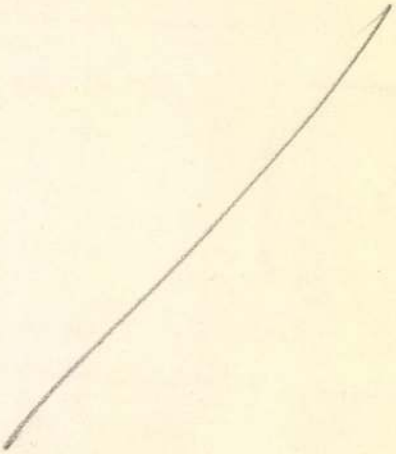

Budapest.

Délelőtt 10 órától 13³⁰-ig

A budapesti-ferencvárosi-
a budapesti-belvárosi (Vár,
Fővárosi kőmúzeum) és
a kosnázó templom fres-
kóinak tanulmányozása
Pellicioli tanárral, akit

Lauber László

Wälder Gyulával közösen készítette tervével az új központi városházára kiírt pályázaton második díjat nyert.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1940. 74. köt. 148. old.

M. D. K.

LAUBER László építész

(1902 - 1953)

A volt Pénzintézeti Központ szek-
háza. Br. Nyéri Istvannal

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1949
bp. 1962. 376

M.D.K.

Lauber László, építész

nevét említi a Könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a 30-as évek korszerűbb építészeti törekvéseinek egyik magyar képviselőjéét.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós
Ed.: Pannónia, 136 old.

M.D.K.

Lauber László, építés

és ifj. Dávid Károly.
közös terve a két egyenként
3000 p-ös első díjak egyzét
nyerte el a tabáni gyógy-
szálló pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

márc. 10. sz. 9. old.

Lauber László, építés

M.D.K.

Martsezényi Imrével és Nyíri Istvánnal közös eltödíjas Fórum-tervét állítja ki az Ősz vásáron

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

okt. 8. sz. 4. old.

~~agrártudományi~~ MDK

Lauber László épitész

Agrártudományi Egyetem repr.

Gádoros Lajos:Tiz év épitészete a középületek kritikájának tükrében Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf. 98.l.

MDK

Lauber L.építész

Néphadsereg utcai második irodaház
Sztálinvárosi Vasmü igazgatósági épület

Agráregyetem uj épülete

Majár Máté:Épitészetünk helyzetéről Csillag,
X.évf.1956.október. 780.l. 784.l.

M.D.K.

Lauber László, építész

a két, egyenként 14.000 p-ös második díjat egyszer nyerte el az új Központi Városháza terepályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

jun. 27. sz. 4. old.

+ jul. 4. " 3. "

Lauber László
építén

/1902-1953./ ~ és Nyiry István közös
műve volt egy Kékgolyó utcai modern bér-
ház /1935/ és a volt Pénzintézeti központ
Szekháza a Szabadság téren.

A magyarországi műv. tört. I. 494.
Corvina 1971.

Lauro László

építész

v műrci az áj sullem jegyében kés-

szültek.

Radó: Magyar építészettört. 334.

Műszaki kiadó 1971.

tudas fürdő.
/Az épület melletti parkban lévő oszlopsorbakról nyit a kép; miután az egész épület totálját láttuk, gép varióz a kupolás felülnézetre, majd el távolodva a Gellérthegy háttere is bekerül./

Réc fürdő.
/Totál a Gellérthegy felől, belátszik a Várhegy is. Fontos, hogy a képen az épület ne kerüljön hangsulyb

Király fürdő.
/Az épület totálja az északi homlokzat gép varióz az ÉK-i sarokrészletre, továbbsiklik a hátsó nyugati homlokzat szamárhátives ablakmaradványain s közelit az emelet szabályosan kiképzett mészkőkváderes fal-

Lauber László
építész

/1902-1953/

~ Nyiri István: Szabadság téri egy-
kori Pénzintézeti Központ /ma Kohó-
és Gépipari Minisztérium/. Repr.
Rados: Magyar építészettört. 335.
Műszaki Kiadó 1971.

sarkára./

Király fürdő felmérése /BUVÁTI/

M.D.K.

Lauber László, építész

a tabáni gőgfürdő és gőgszálló terepályázatán az egyik első díjat nyerte el.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1938. 72. köt. 86. old.

Lauber László, építész M.D.K.

Nyiry, Neudtvich és Visy mérnökkollégáival közösen készített terve szerint épült a Pécs melletti, mecseki „Kihelet"-szálló.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1941. 75. kot. 171. old.

Lauber László, építész

A Faipari Kutató Intézet egyik tervezője az időszakban elhunyt kiváló tehetségű építész. (Közös mű Szendrői Jenővel.)

Gramantzki Pál: Sétálók Budapesten 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 13.

Lauber László
építész

Bp. Vas- és Fémipari Kutató Intézet. 1950.

Repr.

Radn. Magyar építészettört. 392.
Mészáki K. 1971.

Lauber László
építész

Agrártudományi Egyetem nagy
előadóterme

Radós: Magyar építészettört. 378.
Műszaki kiadó 1971.

Laubo László
építész

~ - Nyiri István - Neudtrich A. -
- Visy 2: Pécsi - mecseki szállodа

Rados: Magyar építészettört. 336.
Műszaki Kiadó 1971.

Lauber László
építész

Volt Pénzintézeti központ Bp.
/ma minisztérium/

~ – Nyiri István. 1936-38.
Repr.

Rados: Magyar építészettört. 392 k.
Műszaki kiadó 1971.

Lauber László, építész M.D.K.

terve 1000 p-ös meg. vételben részesült az OTI Hungária körúti bérház-pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

jul. 17. sz. 4. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÉPSZAVA
Budapest
1969 AUG 13
AUGUSZTUS 13
A VILÁGOSI
Vártonyi Margit

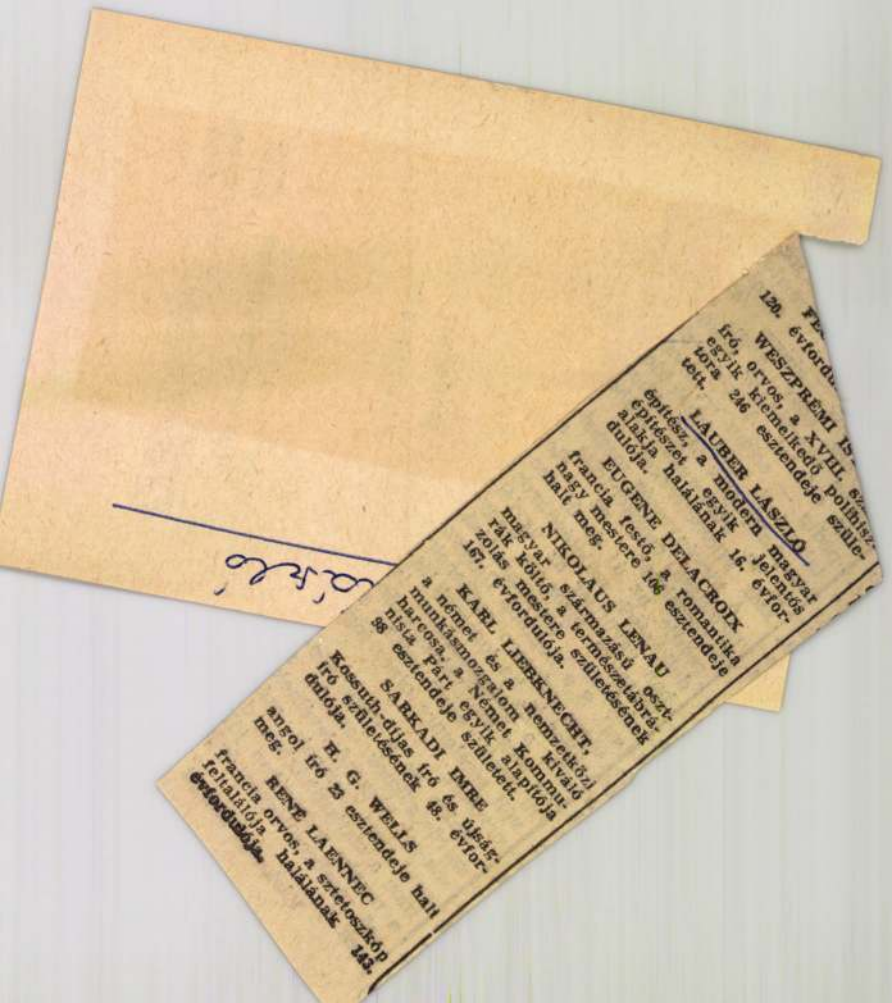

Laŭber L.

A sztálinvárosi vasmű igazgatósági épületet építette /Szendrői J.-vel/.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 96.l.

Lauber L.

A Néphadsereg utcai második irodahásat épitette Szendrői J.-fel együtt.
Ugyancsak ők ketten az Agráregyetem új épületét.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 90.1.

Lauber László (1902-1953)

és Nyiri István legtöbb művüket együtt tervezték, de dolgoztak külön és másokkal is. Legjobb közös művük egy bérház a Kékgolyó utcában (1935). (tetőhertel). Közös művük a Pénzintézeti Központ – ma Minisztérium – Székháza is (1937-1940) Budapesten.

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

500. l.

Lauber László

és dr. Szendrői Jenő

Vas- és fémipari kutató intézet, 1949
fekete-fehér táblán reprodukció-
ját közli

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus

Lauber László építészhallgató

Sportklubház terve nerepel a

Műegyetem építészeti kiállításán

Magyarság 1927 VI. 5

Lambert Károly építész

1953-ban halt meg, 51 éves korában.

Kortárs 1966 ü.m. 751 old.

M.D.K.

Lauber

Pénzintézeti Központ székháza
társtervező: Nyiri

Granasztói Pál: Janáky István
Magyar Építőművészet 1966/3. 52.l.

M.D.K.

Lauber László, építész (1902-1953)

néhány kiváló tervével növelte a korszerű építészet hivelnek növervő tömegét. Ő terverte, Nyiri Istvánnal közösen a Kohó- és Gépipari minisztérium Szabadságtéri épületét is.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,

Bp. 1966. Corvina

356. old.

M.D.K.

Lauber László, épitész

Modern konstrukciók. Garázsok és bérházak Bpesten. 551.o. Nyiry Istvánnal együtt a volt Pénzintézeti központ épitője. 552.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. 1930. Bpest

M.D.K.

Lauber László, építés

terve 1200 f-ös meg. vételben részesült az OTI Központi rendelőjének pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

jul. 17. sz. 4. old.

M.D.K.

MDK

Lauber László - dr.Szendrői Jenő ép.

Vas- és Fémip. Kutató Int.

Falszabadult Ep. művészete. F.Gal. 1960.

Lauber László épitész M.D.K.

Nyiri István̈nal közösen dolgozott.

Közös müvük: Lakóház a Kékgoly.ó utcában

1935. repr.

Pénzintézeti Közpon /ma Minisztérium a Szbadásg

téren

Körner Éva: Magyar Művészet a két világháboru

között. Bp. 19 3. 24.1. 26.1.

Lauber László, építés M.D.K.

és Nyiry István tervei szerint a Szép u. 3. sz. telken felépült Magyar Lovar cg let uj szérházát ismerteti a lap cg fényképpel

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LIX. évf.

jan. 27. sz. 8. old.

coktatásügyi Miniszterium.

A m. kir. vallás- és közo
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

asitom a
. . . F r i t z O s z k
részére /:lakik: .Budapest
. . Budapest- Mátraverebél
utazása alkalmával felmeri
kiállitott és számvevősége
alapján /:..32.10...:/ . H
. .10. fillért a 127.689.
utaljon ki.- Budapest, 19
A miniszter rendeletéből:

HÍREK

— **A fájdalom regénye.** *Zürichből* jelentik: A narkózis születését meséli el izgalmas művészettel egy új svájci regény. Irója Adolf *Koelsch*, hőse pedig W. T. G. *Morton* amerikai fogorvos, a narkózis szerencsétlen, küzdelmes életű feltalálója, akinek bostoni síremlékén ez a felírás olvasható:

W. T. G. Mortonnak,

a narkózis feltalálójának.
Mielőtt ő jött, halál volt a sebészet,
de ő megsemmisítette a kés kinjait.
Neki köszönheti a tudomány,
hogy úr lett a fájdalmon.

A regény elbeszéli *Morton* kísérleteit, küzdelmeit. Csúcspontját az első fájdalommentes műtét leírásával éri el. Ennek a műtétnek *Morton* vetette alá magát, felesége asszisztenciája mellett. A regény vége megrázóan mutatja meg a meg nem értett, kicsúfolt *Morton* tragikus züllését. Az étert, amit a világ mint nagyszerű fájdalomcsillapítót nem akart elfogadni tőle, *whiskybe öntötte s úgy itta, hogy szerencsétlenségét és nyomorúságát felejtse.* A regény utolsó szavai pedig arra figyelmeztetik az olvasót, hogy hiába fogadta el később az emberiség *Morton* találmányát, hiába tökéletesítették más nagy tudósok, *a fájdalom problémáját még mindig nem sikerült megoldani:*

— Minden technikai haladás, a fájdalom elleni harc minden ravaszsága ellenére, *még mindig lesujtja a fájdalom az embereket s néha a meggyötört emberi hang éppoly állati kétségbeeséssel üvölt az ég felé, mint abban az időben, mikor a szellem még tudatlan volt és a segítő akarat tehetetlenül állt a kínzószerekkel szemben, melyek az emberi húst, a csontokat és a beleket szaggatták.* Még mindig hiányzik a kard, mely szétaprítaná azokat a fájdalmakat, melyek a megsebzett *lélekből* szállnak fel...

— **Öregszik Amerika is.** Most jelent meg az amerikai népesedési problémákkal foglalkozó bizottság jelentése, amely rámutat arra, hogy *az Egyesült Államok népesedési indexe 1980-ig még növekvő tendenciát* fog mutatni, attól kezdve azonban lefelé mutató ívbe megy át. A szakértők kiszámították ebből az alkalomból, hogy *a 20—45 év közötti* emberek száma a következő négy évtizedben mindössze 6%-kal, míg a *45—60 év közöttiek száma 69%-kal fog emelkedni.* Amíg jelenleg a lakosságnak mintegy 6%-a idősebb 65 évnél, *1980-ban már 15%-ot teszneknek majd ki az öregek.* Másrészt viszont a 20 évnél fiatalabb emberek száma, amely jelenleg még a lakosságnak 37%-át alkotja, 1980-ban már csak 25%-ot fog képviselni. Mindebből nyilvánvalóan következik, hogy *bizonyos elöregedés tapasztalható a nemzeten belül,* amely végül is feltétlenül a lakosság csökkenéséhez kell hogy vezessen. Ezt a fejlődési irányt a bizottság szerint *csak a bevándorlási korlátozások enyhítésével* vagy pedig a születési index száz százalékos emelésével lehet megakadályozni. »Az amerikai nép életerői sem kimeríthetetlenek — fejezi be a jelentés — s ha az öregség fölülmulja a fiatalságot, ez azt jelenti, hogy *a nép hanyatlóban van.*«

— **Egy nyugdíjas agg hölgy ajándéka.** *(Levél a szerkesztőhöz.)* Alulírott 71 éves, nyugdíjas özvegyasszony vagyok. Havi nyugdíjam 137 pengő, ebből tartom el magamat. Olvastam, hogy minden nagyobb hivatalban 1%-ot levonnak a tisztviselők fizetéséből, felvidéki magyar testvéreink megsegítésére. Kérem t. Szerkesztő urat, juttassa illetékes helyre e levelemet, hogy *én is hajlandó vagyok nyugdíjamnak 1%-át erre a célra felajánlani,* s hiszem, hogy sokan vagyunk nyugdíjasok, kik örömmel járulnak csekély erejükhöz képest ahhoz, hogy azok a szerencsétlenek, 20 év után felszabaduló szegények *ne éhezzenek, ne fázzanak.* T. Szerkesztő úrnak maradtam köszönettel és tisztelettel *Sugár* Árminné, ny. postafőellenőr özvegye.

Miért sír a prímás

(Ferke István rajza)

— CSODÁLATOS, HOGY EZEK AZ EMBEREK HOGY ELÉRZÉKENYEDNEK A NÓTÁTÓL.
— AZÉRT SÍR SZEGÉNY, MERT MEGBUKOTT AZ ELNÖKVÁLASZTÁSON.

— **Miben áll a házasság tudománya és művészete.** *Londonból* jelentik: Csütörtökön és pénteken az angol házassági tanácsadó bizottság meghívására lelkészek, orvosok és »szociális munkások« konferenciára gyűlnek össze Londonban, hogy *megbeszéljék a házassági iskolák létesítésének problémáit.* A házassági tanácsadó bizottság egész Angliát be akarja hálózni ezekkel az iskolákkal, amelyek 18 éven felüli férfiakat és nőket oktatnának *a házasság tudományára és művészetére.*

A. Herbert *Gray* lelkész, a bizottság elnöke szerint a házasságnak a férfi és a nő teremtő egyesülésévé kell válnia minden téren, fizikai, lelki és szellemi téren egyaránt. Fontosnak tartja, hogy a házasulandók tisztában legyenek a nemi élet kérdéseivel, de *ismerjék a házasság lelki és szellemi problémáit is.* A házasság legteljesebb és legfelsőbb egysége csak *szellemi* fokon valósítható meg.

— **Házasság.** *Berger* Ica (Miskolc) és *Andre Marty* gépészmérnök e hó 18-án Casablankán házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kertész Klára (Budapest) és dr. *Merkler* György (Milánó) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Hatnapos gyüjtés Győrött a felvidékieknek.** *Győrből* jelenti tudósítónk: A főispán kezdeményezésére Győr város egész társadalma megmozdult a Felvidékért. Általános házigyüjtést kezdenek a felvidéki magyarok támogatására. Tegnap értekezlet volt ebben az ügyben, melyen az összes egyesületek vezetői résztvettek. Elhatározták, hogy *hat napon keresztül házról-házra járva felkeresnek mindenkit és így gyüjtenek a felvidéki akcióra.* A leányegyesületek tagjai végzik a gyüjtést.

x **Kékes Szálló.** Teljes penzió 9.— P-től.

x **Székszorulásoknál és az ezekkel járó felfúvódásnál, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fülzúgásnál** a belek működését egy-egy pohár természetes »*Ferenc József*« keserűvíz csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felfrissíti s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

x **Gyenge fény, gyenge munka!** Ha a rövidebb napok idején a természetes napfényt nem pótoljuk idejekorán megfelelő világítással, úgy idegeink megsinylik szemünk megerőltetését. Kifogástalan világításról tehát idejében kell gondoskodnunk. A Tungsram Kryptonlámpa nemcsak óvja jó fényével szemünket, hanem gazdaságos áramfogyasztással csökkenti a világítási költségeket. Az elhasznált gombaalakú Kryptonlámpákat, ha burájuk sértetlen, a szakkereskedők nemesgáztartalmukért visszavásárolják.

— **A Gyógyhelyi Bizottság a téli kúrák bevezetéséért.** A hazai idegenforgalomnak egyik régen érzett hiánya, hogy a nyári idegenforgalommal szemben erős visszaesés mutatkozik a téli hónapokban. A *Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság* a téli idegenforgalom fellendítése érdekében megállapodott a budapesti gyógyfürdőkkel és szállókkal, hogy méltányos egységárakon a szerényebb életkörülmények között élő középosztály is igénybe vehesse a budapesti gyógyfürdőket. Ugy a gyógyfürdők, mint a szállók messzemenő kedvezményeket biztosítanak a vidékről felutazó közönség számára. A külföldi fürdőkkel ellentétben Budapestnek megvan az a vitathatatlan előnye, hogy *a kúrák lehetősége a télen is fennáll.*

Asszonyom

bizonyára Önt is érdekli:

hogy a hűvös időjárás következtében a sütőtök forgalma az ötszörösére emelkedett a tegnapinak, az ára azonban változatlanul 7—9 fillér a nagyvásártelepen;

hogy a naspolya, amely már teljesen beérett, olcsóbb lett és a nagykereskedők kilónkint 30—52 fillért kérnek érte;

hogy a láda- és kosártojás megdrágult az áruhiány miatt és pedig a ládatojás 4 fillérrel, a kosártojás 2 fillérrel. A legmagasabb tojásár azonban nem haladta túl az 1.60 pengőt, mert a budapesti kereskedők konzervtojással egyenlítik ki az árhullámzást;

hogy ma 13 vagón fejeskáposzta érkezett, de elég drága, mert 4—5 fillérért adják kilóját a nagyvásártelepen és emiatt a savanyítók tartózkodnak a vásárlástól.

x **Jó emésztés — fél egészség.** Már a legrégibb orvosok is teljesen tudatában voltak annak, hogy jó emésztés a jó egészségnek egyik alapfeltétele. Az utóbbi két évtizedben nagy népszerűségre tettek szert az Artin-dragéek, mert hatásuk biztos, mégis enyhe. Este 2—3 szem Artin-dragée bevétele után a rendes, mindennapi ürülés áll elő, úgyhogy az ember nem is gondol arra, hogy előző este hashajtót vett be.

x **Tisztagyapjú férfiruhaszövetek** Szövetboltban, V., Berlini tér 6., nagyon olcsón.

Az irodalmi Nobel-díj idei jelöltjei

Zürich, október 27
(Az Est svájci szerkesztőségének telefonjelentése)

Svájci irodalmi körökhöz, amelyek összeköttetést tartanak fenn a stockholmi akadémia mértékadó tagjaival, ma az az értesítés érkezett, hogy az idei irodalmi Nobel-díj sorsa fölött a svéd akadémia *november 10-én* fog dönteni. A Nobel-díj legesélyesebb jelöltjei: *Sillanpää* finn és Hermann *Hesse* német költő. **R. Gy.**

— **Egymástól nyolc kilométerre született két ikertestvér.** *Párizsból* jelentik: Paul *Besson* feleségének 12 gyereke volt már és újból anyai örömök elé nézett. Úgylátszik, a sors nem akarta, hogy tizenhárom gyereke legyen, mert amikor dr. *Becue* segédlete mellett világra hozta gyerekét, az orvos nyomban látta, hogy *ikrekről van szó és Lucienne Bessonnak tizennegyedik gyereke is születik.* Váratlanul komplikációk léptek fel, úgyhogy az orvos mentőautóért telefonált és a harminchatéves anyát beszállították *Bourrot-Marlotte-ból, ahol laktak, a fontaineblaui kórházba.* Az anya itt adott életet a második gyereknek és így állt elő az a különös eset, hogy *egymástól nyolc kilométerre született két ikertestvér.*

BÁRÓ VAY LÁSZLÓ földmívelésügyi államtitkár, akinek miniszterelnökségi államtitkárrá való kinevezése — hír szerint — elintézett kérdésnek tekinthető

— **Egy elzászi újszülött neve.** *Svájci* szerkesztőségünk jelenti: Eredeti módon adott kifejezést örömének egy parasztgazda, az elzászi Colmarban, mikor a müncheni találkozó estéjén meghallotta, hogy nem lesz háború: újszülött kisfiát, aki aznap jött a világra, *Neville-Adolf-Edouard-Benito* névre keresztelte el és külön levelekben kérte meg a müncheni találkozón résztvett államférfiakat, hogy *vállalják el kisfia keresztapaságát.*

— **Ügyvédi hír.** Dr. *Timár* Dezső ügyvédi irodáját VI., Podmaniczky ucca 2. szám alól V., Tátra ucca 20/b. szám alá helyezte át.

— **Ülősztrájkot rendezett anyósa háza előtt.** Az indiai lapok érdekes új fegyverről számolnak be *az anyósok leküzdésére.* Allahabad közelében egy kis faluban él Amrit Lal, akinek állandó összetűzései voltak az anyósával. A gonosz anyósnak végül is sikerült a lányát rávennie arra, hogy *hagyja ott Amrit Lalt és költözzön haza.* Amrit Lal mindent elkövetett, hogy feleségét visszatérésre bírja, de az anyós könyörtelenségén minden kísérlete meghiúsult. A szerencsétlen hindu ekkor elhatározta, hogy *ülősztrájkba* kezd az anyósa háza előtt. *Hét nap és hét éjjel* ült szakadatlanul Amrit Lal az anyósa háza előtt, anélkül, hogy *egy falat ételt, egy korty italt elfogadott volna.* A hetedik nap végre a falu lakói nem bírták tovább nézni a szerencsétlen ember szenvedését és kapára-kaszára kapva, rákényszerítették a makacs öregasszonyt, hogy engedje vissza a lányát Amrit Lalhoz. Az indiai lapok attól tartanak, hogy a példa ragadós lesz és csakhamar országszerte elszántképű férjek fognak üldögélni anyósaik háza előtt.

x **Étvágytalan,** gyengén fejlett gyermekekkel szedessünk *Vitajecol,* vitaminokban gazdag, csaknem ízteler és szagtalan csukamájolajat, mely szervezetüket erősíti, egészséges fejlődésüket biztosítja, munkabírásukat fokozza.

— *Az Est tudósítójától* —

A fővárosnak nincs szerencséje a fürdő- és szállóépítkezésekkel. Valamennyi ilyen építkezésnél

komoly nehézségekkel kellett megküzdenie.

A Rudasfürdő újraépítését még 1901-ben határozták el és annakidején el is készültek a részletes tervek, de a *Gellértfürdő építése és a világháború megakadályozta az új Rudas megépítését.* 1935-ben megint elhatározták a Rudas újjáépítését, de *ez a terv is kútba esett* és csak kisebb átalakításra került sor.

A Széchenyi fürdő

építését 1895-ben határozták el, de *csak 1909-ben kezdték meg és 1913-ban fejezték be.*

A strandfürdő

építésének botrányára még sokan emlékeznek. Az építkezésre 2 millió pengőt szavaztak meg (akkori értékben mintegy 25 milliárd koronát), mire azonban elkészült, kiderült, hogy *5 millió pengőt* költöttek rá.

A Gellértfürdő

építésénél is hasonló volt a helyzet. 1901-ben 1,600.000 koronát szavaztak meg a fürdő építésére. A terveket *évről-évre módosították* és az előirányzott költség *ötmillió korona fölé emelkedett.* 1911-ben megkezdték a *Gellértfürdő és szálló* építését, 1918-ban befejezték és a leszámoláskor kiderült, hogy *az építkezés 10,800.000 koronába került.*

A határozat

Most

a tabáni gyógyszálló

építkezésénél jelentkeznek hasonló bonyodalmak. Valóságos regény az a jelentés, amelyet *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok készített az üzempolitikai bizottság számára *a tabáni gyógyszállóról.* Ebben a jelentésben rámutat arra, hogy 1936-ban olyan jelentékeny idegenforgalma volt Budapestnek, hogy *komoly hiány volt külföldiek igényeit kielégítő szállodai szobákban.* A főváros közgyűlése 1937 áprilisában a gyógyszállóépítést *a legsürgősebbnek látszó idegenforgalmi és fürdőfejlesztési feladatnak jelölte meg* és ezért elhatározta, hogy

a Tabán területén 4,500.000 pengő költséggel gyógyszállót épít.

Ezzel a közgyűlési határozattal kezdődik tulajdonképpen *a tabáni gyógyszálló építkezésének egyre jobban bonyolódó regénye.* Megalakították a *tabáni gyógyszálló bizottságát,* amely letárgyalta a magasépítési ügyosztály és a gyógyfürdők és gyógyforrások igazgatósága által kidolgozott »*tervezési irányelveket*«. *Szendy* Károly polgármester a mult év szeptemberében *nyilvános tervpályázatot* hirdetett a tabáni gyógyszálló terveinek elkészítésére és ez a pályázat idén januárban járt le. A negyvenhárom pályaterv közül a kiküldött bíráló-bizottság márciusban *két pályatervet részesített első díjban, Lauber* László és ifj. *Dávid* Károly, illetve *Gerlóczy* Gedeon tervelt.

A bíralóbizottságnak ez a döntése nem mindenkinek tetszett és sokan azt hangoztatták az illetékes tényezők közül, hogy

egyik díjazott terv sem alkalmas a kivitelre.

Ez az álláspont diadalmaskodott és március 29-én a tabáni gyógyszállóbizottság megállapította, hogy a díjnyertes tervek közül változatlanul egyik sem alkalmas a kivitelre, újabb tervpályázat kiírására azonban szükség nincs, mert véleménye szerint »*a pályaművek felhasználásával lehetőség nyílik kivitelre alkalmas terv kidolgozására*«.

A terveket átadták *a városrendezési ügyosztálynak.* A legjobban tetszett a *Lauber—Dávid*-féle terv. Utasították az illetékes ügyosztályokat, hogy *készítsék el a tabáni gyógyszálló*

építési programját.

A következő lépés az volt, hogy a városrendezési ügyosztály kidolgozta a város rendezési tervét. Erről *Kovácsházy* tanácsnok jelentése a következőket mondja:

Rendezési terv

— A rendezési terv a Tabán egész területét egyelőre *park gyanánt* kívánja mindaddig fenntartani, amíg valamely részének a fürdővel kapcsolatos felhasználására szükség nem lesz. Megoldandó feladat így csupán *az úthálózat megállapítása* volt, amelynél a városrendezési ügyosztály a belső utak mellőzésével csak *az átmenő forgalom és a szálló saját céljait szolgáló utak megoldására szorítkozott.* A rendezési terv feltünteti a három főforgalmi út, az Attila körút, a Hegyalja út és a tabáni háromszög északi oldalán haladó, a Hegyalja út első szakaszát a Szent János térrel összekötő út tervét és a szállóhoz vezető külön útvonalat. Ezzel kapcsolatban kidolgozta az ügyosztály az Attila körút, Apród uca, Sándor lépcső, Váralja út és Palota tér közötti terület *beépítési módját* is.

Mindenki azt hitte, hogy ezek után megindulhat a tabáni gyógyszálló építése. A Tabán szabályozási tervét három különböző bizottság is letárgyalta és elfogadta, majd azt *a Közmunkatanács elé terjesztették.* Időközben a magasépítési ügyosztály jelentette, hogy *Lauber* és *Dávid* építészek újabb terveket készítettek és az eredeti terveket *a tabáni bizottság kívánságainak megfelelően átdolgozták.* Már megbízást is akartak adni az építkezésre a tervezőknek, amikor a magasépítési ügyosztály kiszámította az építkezés *várható költségeit.*

4·5 helyett 7 millió

Ez a számítás

nagy meglepetést

keltett, mert kiderült, hogy a tabáni gyógyfürdő és gyógyszálló négy és félmillió pengő helyett

hét millióba kerülne.

A részletes költségszámítás szerint ugyanis a szálloda építkezése 3,850.000 pengőbe kerülne, telkének rendezése 150.000 pengőbe, a Szent Imre-fürdő átépítése 1,572.000 pengőbe, a telekrendezés 128.000 pengőbe, a berendezési költség pedig 1,300.000 pengő lenne.

Ez év június 27-én a tabáni gyógyszálló-bizottság *izgalmas ülést* tartott. Ismertették a költségszámításokat, mire a bizottság azzal az indokolással, hogy a közgyűlés csak négy és félmillió pengőt szavazott meg, itt pedig hétmilliós beruházásról van szó,

nem járult hozzá a tervezési megbízások kiadásához.

A magasépítési ügyosztályt, a központi fürdőigazgatót utasították, hogy *készítsenek olyan programot, amely négy és félmillióból megvalósítható.*

A Szent Imre fürdő átépítésének tervéről ezekután *le kellett mondani.* Nem maradt más hátra, minthogy

kizárólag a tabáni gyógyszállót

építsék meg, mert csak erre futja a megszavazott négy és félmillió pengőből.

A hegy és az árnyék

Szeptember végefelé a Tabánban *hatalmas póznákat* állítottak fel és kijelölték a gyógyszálló helyét. A szakértő bizottság a póznák felállítása után megállapította, hogy

a tervezett szállóépület túlmagas, a Gellérthegy árnyékában feküdne, napot alig kapna.

Az sem tetszett, hogy közvetlenül a Hegyalja út mellett felépítendő szálló a szakértő bizottság egyes tagjai szerint *ki lenne téve a hegyaljauti lármának.*

Gondoltak arra is, hogy a Czakó uccai iskola közelében építsék fel a gyógyszállót, ekkor azonban a szálló

nagyon távol lenne a Szent Imre fürdőtől.

A magasépítési ügyosztály szerint mégis ez a legmegfelelőbb mód. A gyógyszálló alagsorában fürdő- és fizikoterápiás kezelőhelyiségeket létesítenek, kizárólag a gyógyszálló vendégeinek használatára és ezekbe a fürdőhelyiségekbe *bevezetnék a tabáni forráso kgyógyvizét.*

Most a tabáni szálló ügye

a Közmunkatanács előtt

van. A Közmunkatanács külön bizottságot küldött ki, amely a mult héten tartotta alakuló ülését. Elhatározták, hogy két hónapon belül a bizottság a Tabán szálló ügyében *javaslattal áll elő.* Addig eldöntik, hova építsék a szállót, milyen magas legyen és véglegesen megállapítják *a Tabán fő forgalmi útvonalait is.*

Legfrissebb nehézségek

A tabáni gyógyszálló és gyógyfürdő építésének regénye ezzel

újabb fejezethez érkezett.

A törvényhatósági bizottsági tagok egyrésze ma már azt hangoztatja, hogy az idegenforgalom megcsappanása miatt *nincs sürgős szükség az építésre.* Ezekszerint annak sem volna sok értelme, hogy *gyógyszállót építsenek gyógyfürdő nélkül.* A Szent Imre fürdő teljes átépítése ezidőszerint

meghiusultnak tekinthető

pénzhiány miatt. Lehet, hogy mindezeknek következtében *elejtik majd a tabáni gyógyszálló építésének tervét is.*

Kár lenne, ha a Közmunkatanács és a főváros így határozna. Óriási összegeket fektetett a főváros a Tabán rendezésébe, *házak százait sajátította ki és rombolta le.* Az idegenforgalom csökkenése csak *átmeneti jelenségnek* tekinthető és mint *Kovácsházy* tanácsnok jelentése mondja, »feltehető, hogy az európai külpolitikai helyzet megnyugvása esetén

idegenforgalmunk az elmult évek színvonalát ismét el fogja érni.«

Erre az időre pedig már *jóelőre gondoskodni kell a külföldiek igényeit kielégítő szállodai szobákról.*

Pakots György.

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-438-88) Reggel 1 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 27-ÉN

NEMZETI: Éljen az egyenlőség! (7½). VIG: Az orvos dilemmája (8). MAGYAR: Légy jó mindhalálig (8). BELVÁROSI: Ragaszkodom a szerelemhez (8). ANDRÁSSY: Angyalt vettem feleségül (8). ROYAL: Mindig a nők kezdik (8½).

PÉNTEK, OKTÓBER 28-ÁN

NEMZETI: Két cárnő (7½). BELVÁROSI: Ragaszkodom a szerelemhez (8). NEMZETI KAMARA: Kék róka (8). ANDRÁSSY: Angyalt vettem feleségül (8). ROYAL: Mindig a nők kezdik (8½). TERÉZKÖRÚTI: Az úgynevezett szerelem (9¼). PÓDIUM: Elő az okmányokkal (9).

SZOMBAT, OKTÓBER 29-ÉN

MAGYAR: Légy jó mindhalálig (8). VÁROSI: Vig özvegy (8). ROYAL: Mindig a nők kezdik (8). ZENEMŰVÉSZETI: Szimfónikus és Angolest (Ábrahám Pál vezényletével; 8½).

VASÁRNAP, OKTÓBER 30-ÁN

MAGYAR: Légy jó mindhalálig (3½ d. u. és 8 este). BELVÁROSI: Ragaszkodom a szerelemhez (4 d. u. és 8 este). NEMZETI-KAMARA: Keserű aratás (8). PESTI: A szabad lány (4 d. u.) ANDRÁSSY: Angyalt vettem feleségül (3½ d. u.) TERÉZKÖRÚTI: Az úgynevezett szerelem (9¼). VÁROSI: Vig özvegy (4. d. u. és 8 este). ROYAL: Mindig a nők kezdik (4 d. u. és 8½ este).

MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

CHARLES BOYER SZERELMI VIHAR Kizárólag ELIT

Lauber László MDK

Uri utca 70. sz.

1935-ben Lauber László és Nyiri István renoválta.
1949-ben Mechner Lajos helyreállitotta.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 64.l.

M.D.K.

Lauber László, építész

a Szervező bizottság tagja

XII. Congrès International des Architectes Budapest 1930. Compte-rendu. Bp.1931. 20.old.

MDK

Lauber L.

Németvölgyi udvar: 8 lakásos bérház. Tervezték :
Lauber L. és Nyiry I. Kivitelezte: Lantos
András épitőmester. Repr.

Tér és Forma, 1935. 5.sz. 135.lap

Kedves Barátom!

Mellékelve küldöm Neked Lukácsnak a Történelmi regény című könyvét, amelyet talán érdekes lesz számodra elolvasni. Ha végeztél vele, kérlek, küldd vissza.

Szívélyes üdvözlettel:

András Sipőcz.

Budapest, 1955. 3. 22.

MDK

Lauber L.

Csetneki utca: 3 lakásos bérház. Tervezték:
Lauber L. és Nyiry I. Repr.
Emelet és földszint alaprajzok. Repr.

Tér és Forma, 1935. 5.sz. 136.lap

MDK

Lauber L.

Exp. Bruxelles, 1935. 144.lap

RGM

Hanger 1.

Exp. Bruxelles, 1935. 144.1kg

MDK

Lauber L.
Kékgolyó u. 10. Bérház. Terv.: Lauber L. Nyiry I. Péter Sándor. Kivitelezte: Sturm Károly Friggyes és Vedres Károly. Fényképfelv.

Tér és Forma, 1935. 5.sz. Képekkel, 137, 138, 139, 140, 141, 142 lapok

M.D.V.

LAUBER L. évítész

Bn. XI. Agrártud. Egyetem

Társtervező: Szendrői J.

Gerő László: Építészeti stilusok

Bn. 1957. 136. l.

Lauber László

és dr. Szendrői Jenő

Vas- és Fémipari Dolgozó Intézet,

Fehérvári út, 1949, tervei.

A felszabadult Budapest művészete.

Kiállítási katalógus, Budapest, 1960

13 l.

M. D. V.

LAUBER J. építén

Bp. V. Szabadság-tér v. Pénzintézeti-

Kozm. mai Kohó és Gépipari Mem.

Társtervező: Nyiri J.

Gerő László: Építészeti stílusok

Bp. 1957. 136. l

M.É.K.

Lauber Ferenc, építész

és Szendrői József közös terve szerint épült fel a Vas- és fémkutató Intézet.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina, 372 old.

M. D. K

LAUBER L. építész

Bp. V. Szép u. 3. Bérház (?)

" XII. Kelenhegyi utcai Bérház

Gerő László: Építészeti stílusok

Bp. 1957. 136. e

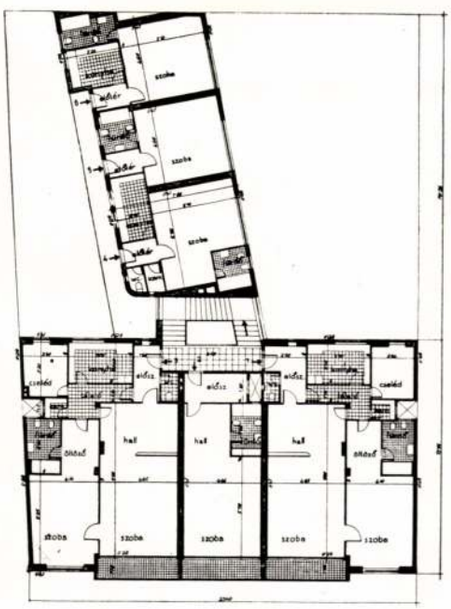

LAUBER ÉS NYIRI: BÉRHÁZ A SZÉP-UTCÁBAN
LAUBER & NYIRI: MIETHAUS — MAISON DE RAPPORT — BLOCK OF FLATS

LAUBER ÉS NYIRI: PÉNZINTÉZETI KÖZPONT SZÉKHÁZÁNAK TERVE I. DÍJ

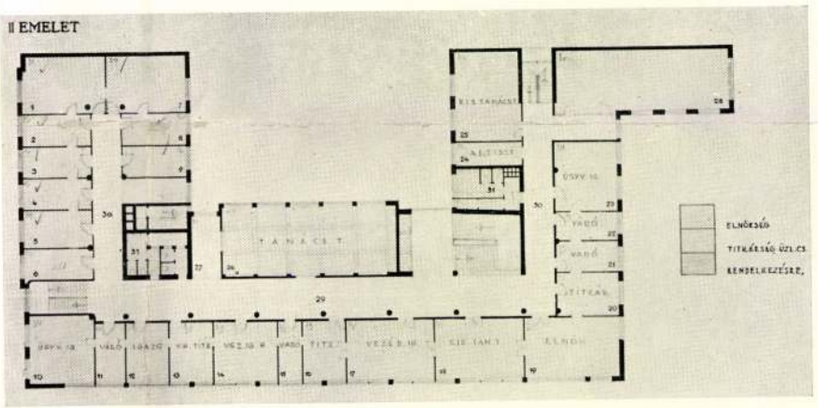

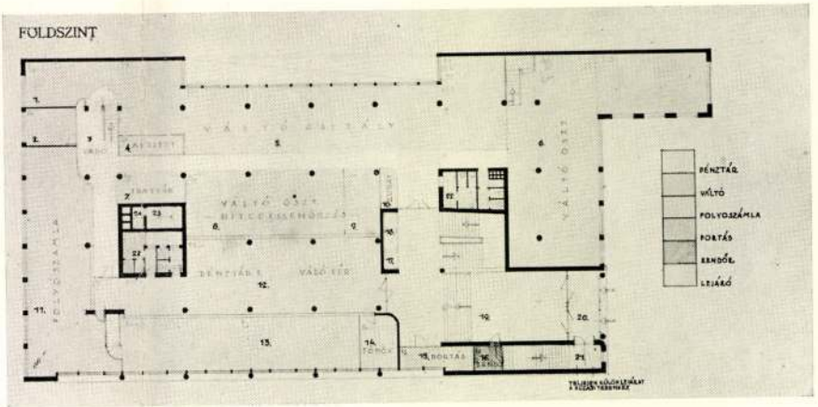

LAUBER & NYIRI: ENTWURF FÜR DAS HAUPTGEBÄUDE DER GELDINSTITUTS-ZENTRALE. I. PREIS — PROJET DU SIÈGE DE L'OFFICE CENTRAL DES INSTITUTS FINANCIERS IER PRIX — PLAN OF AN OFFICE BUILDING. IST PRIZE

Károly 2

~~Bálint~~ – Lauber –

Nyíri

nincs
cid tovább

Bierbauer Virgil:

Forum 1937. jan. 24.

Irányi utcai
béhara

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V

Visegrádi-utca 36.

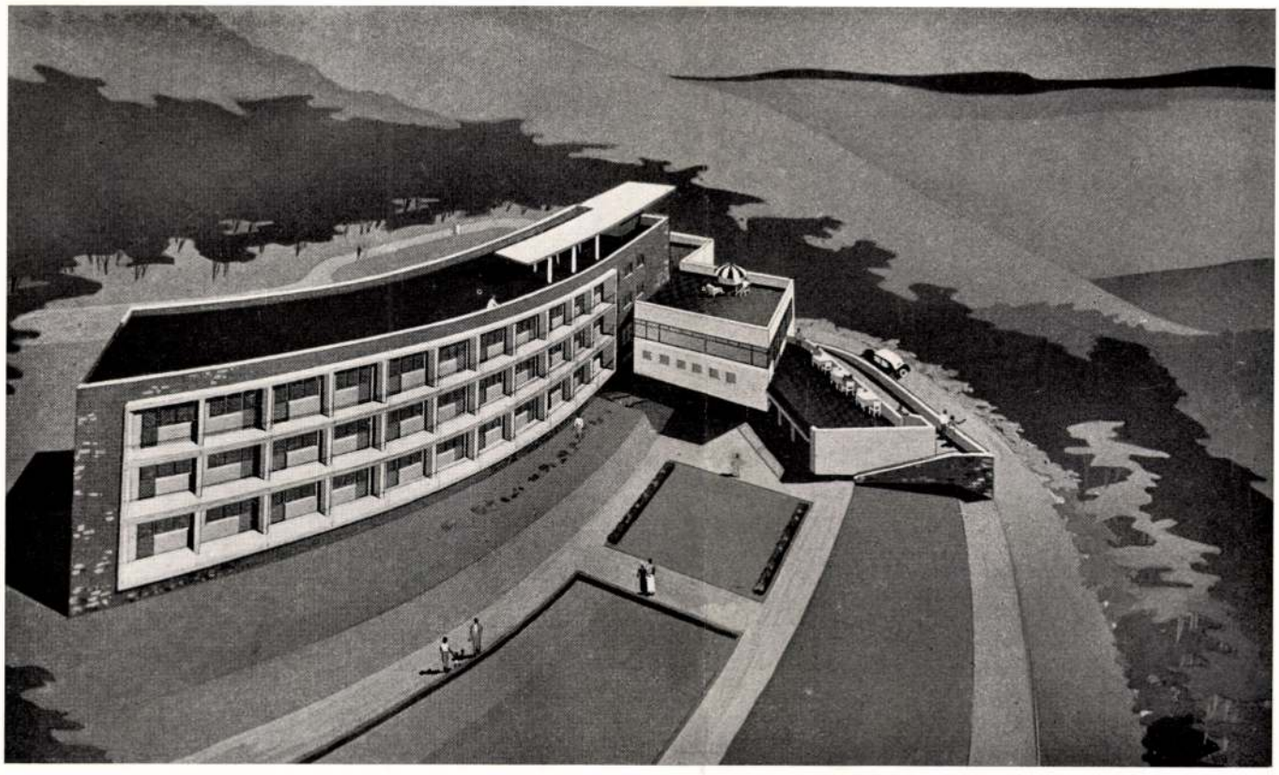

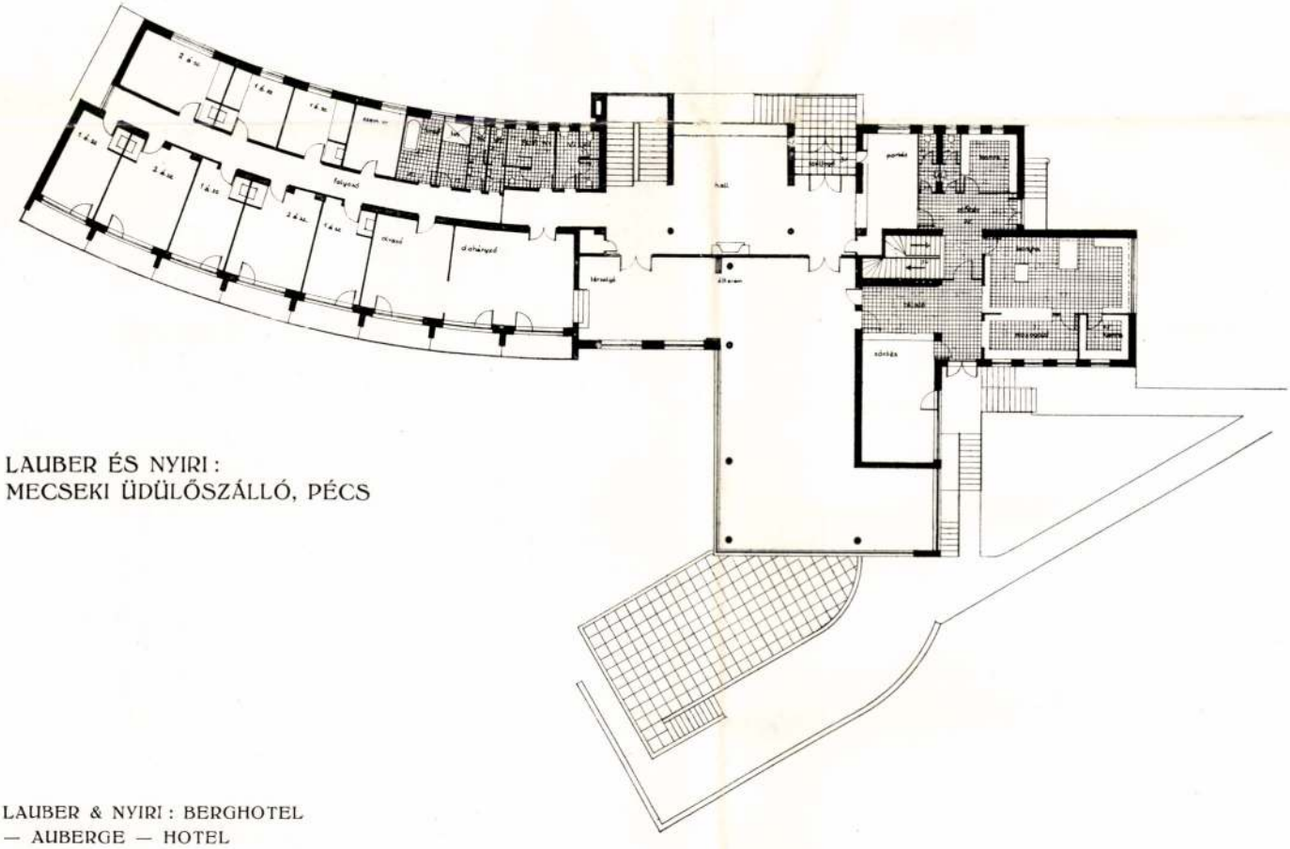

LAUBER ÉS NYIRI :
MECSEKI ÜDÜLŐSZÁLLÓ, PÉCS

LAUBER & NYIRI : BERGHOTEL
— AUBERGE — HOTEL

LAUBER ÉS NYIRI: BÉRHÁZ AZ ILONA UTCÁBAN

LAUBER & NYIRI: MIETHAUS — MAISON DE RAPPORT — BLOCK OF FLATS

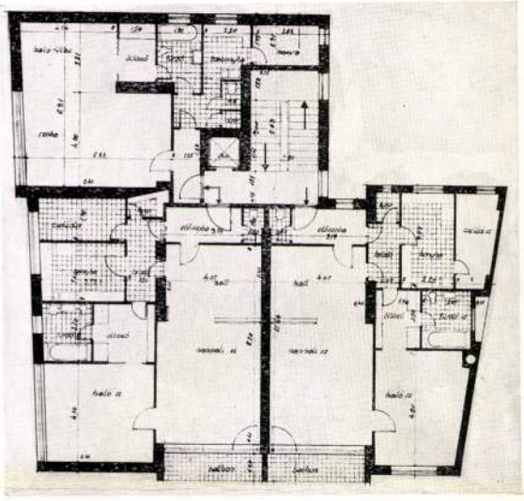

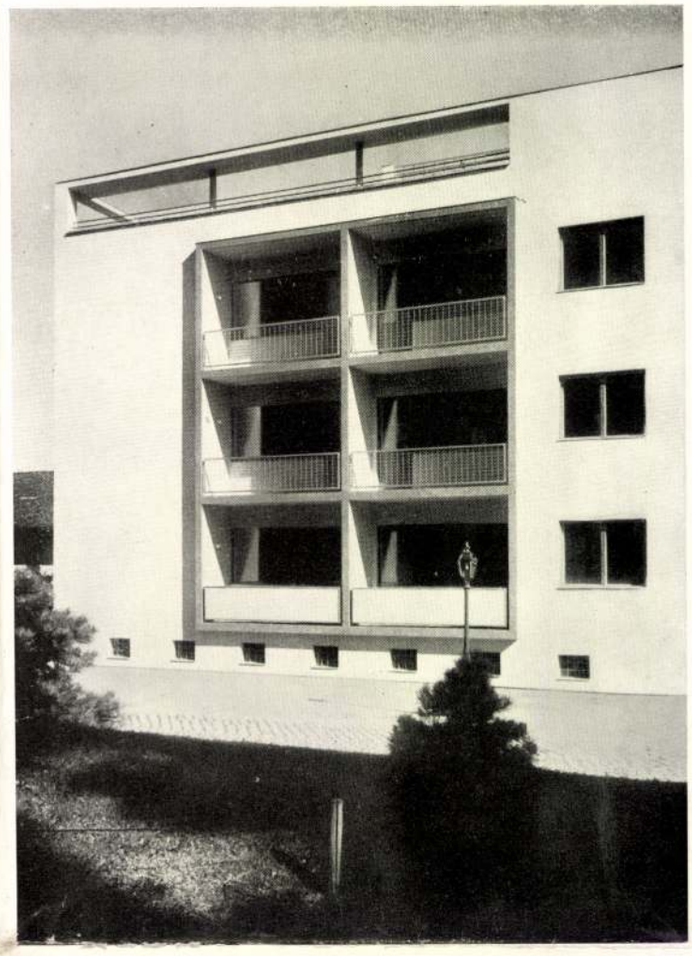

LAUBER ÉS NYIRI: MECSEKI ÜDÜLŐSZÁLLO, PÉCS
LAUBER & NYIRI: BERGHOTEL — AUBERGE — HOTEL

MÁLNAI BÉLA: BÉRHÁZ A POZSONYI-ÚTON

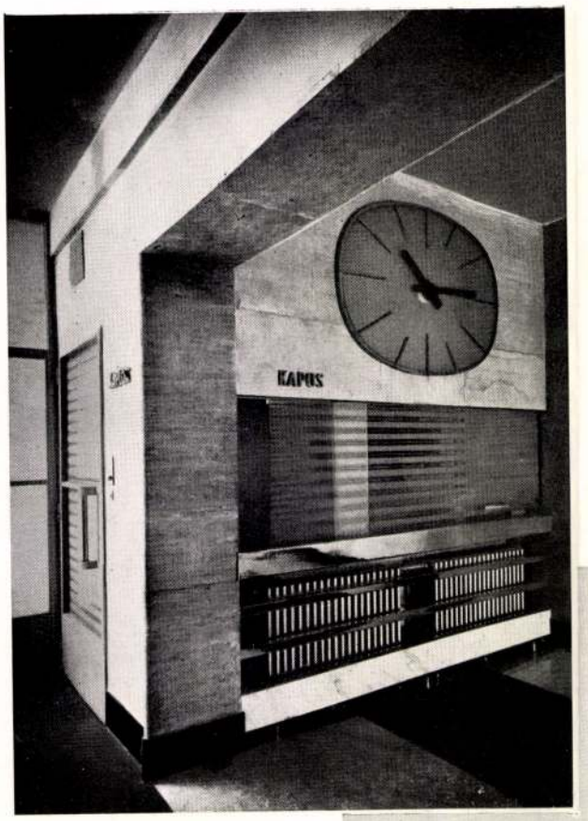

B. MÁLNAI: MIETHAUS
MAISON DE RAPPORT
BLOCK OF FLATS

Lauber és Nivy

építészek

K

mincs
led
z
irod
z
Kertész 1940
215. l
222. l.

A FESTMÉNYEK

tak még Bártfa, Eperjes, Kassa, Késmárk,
giai főiskoláik helye Eperjes, Pozsony és
smárkon, Eperjesen és Nagy-Szebenben

állításon Debreczen igen szépen képvi-
ontja; miért is e helyütt az ő iskolájukat

van, iskola is legyen. Ezenkívül ismeret-
en 1551 körül jő létre az ev. ref. iskola,
még a dunántúli iskoláknak is rövid idő
ismerjük, de alapos okunk van, hogy
ség terjedt el mindenfelé. Észlelhető volt
yszer fegyveres küzdelmet kezdett. Erre
az új — 1657-iki — törvény, mely az
yek összefoglalásából keletkezett. Szerinte
azon ismeretek közlése, melyek az egy-
ind a tanulók az Isten dicsőségét tartsák

spataki ev. ref. főiskola 1621-iki tör-

nagyobbrészt Heiden Sebald szabályza
tantárgyhoz írt tankönyvet is. Sturm, s
ifjúság kezeibe teszi le. Az ifjúság éve
tart a gyakorló hegyen és újra választj
összes tanulók, a többieket meg a decu
legfelsőbb osztályból. A király kalapja
van három ilyen koronája. Ezek egyik
Kívülről zománcz borítja és felirat fut
A legrégibb kelet 1699-, a legújabb 177
censor között ül. Ezek szolgálnak neki
az erkölcsiség őre. Az orator egyes a
vezetése és az írásbeli dolgozatok jav
A centurio saját centuriája, a dec
közgyűlés egybehívása és a vétkesek m
így római kölcsönzésre emlékeztetnek.

Honterus buzdítja az ifjúságot
életre, a míg van ideje. A melyik tan
megtartja, az elüljáróságot tiszteli és b
iskolák törvénye; miért is ezeket minc
Besztercze, Medgyes, Nagy-Szeben, Seg

MDK

Lauber és Nyiri építének

Périntézeti Központ. repr: 67.o.

Weichinger K: L'architecture Hongroise au XX. siècle. Műegyetemi Közlemények 1948 2. 67.o.

Lauber és Nyiry

iroda

5

L 1935

MAGYAR ÉPÍTÉSZEK MUNKÁI A KÜLFÖLDI SZAKSAJTÓBAN. Az Architettura júliusi száma a Tér és Forma nyomán közli Lauber és Nyiry kékgolyóutcai bérházát.

Lauber és Nyiri

és Bálint Sándor

céd

Bérház az Irányi-
utcában, tervezték
fentick
Repr.

Györgyinymagyép II
90. l.

Lauber és Nyiry

K

építészek

ivod

Architettura

1935. júl. 11.

Kékgolyó utcai bérház

XXII.

Lauber és Nyíri
építészek.

lásd

Építészet
1942. 9. l

K

Szépmüvészet

Lauber – Nyiry K

Pénzintézeti Központ
Székház

Repr.

Tér és Forma

~~[illegible]~~ 1943. 1. sz.
(Vinzapillantás.)

Lauber – Nyiry – K

Nendwich

Mecsek/szálló

Repr.

Tér és Forma

1943. 1. 7.

(Vinzapillantás.)

Nomád levele a hungarista alkotmányról

Tekintetes Szerkesztőség,

ígéretemhez híven — nem lévén a hiú ígérgetések embere — tisztelettel bemutatok néhány pontot abból a „Hungarista program"-ból, amelyet már általánosságban nemrég méltattam. Ha nem ragaszkodom mindenben a nyolc nyomtatott oldalnyi alkotmánytervezet egyes pontjainak sorrendjéhez, annak az az oka, hogy alapjában Hubay Kálmán elmeműve sem ragaszkodik *valami logikus értéksorrendhez*, mert például a prostitúció megszüntetését előbbrehelyezi „a népműveltség felfokozásá"-nál s csak a prostitúció érdekeltjei után tér át a néptanítókra. De meg önmagában is kikívánkozik a nyilas alkotmánytervezet egészéből az a meglepő, váratlan, kétségtelenül zseniális előrelátásra valló, a tervezett új ezerév egész szellemiségét áthatóan jellemző pont, amely így hangzik:

„Utcák, terek, városrészek, telepek csak a magyar népközösségi eszme harcosairól nevezhetők el."

Mindenesetre az alkotmánytervezőnek egyéni szerénységére vall, hogy ezt az egyik leglényegesebb pontot szinte a legutolsónak hagyta, már pedig kár az ilyen túlzott szerénység. Utóvégre emlékszünk, hogy a fasizmus megszervezésének kezdetén még Mussolini is, a német nemzeti szocialista agitáció elején még Hitler is tökéletesen megfeledkezett arról a döntő fontosságú kérdésről, hogy győzelmük esetén *kikről fogják elnevezni az olasz, illetve a német utcákat, tereket, városrészeket, telepeket?* A nevezett nemzetvezéreknek — úgy látszik — egészen máson járt az eszük alapvető programjuk összeállítása közben, pedig az igazi apostol és próféta *elsősorban azért lelkesedik, hogy nevét az utcasarkokon is megörökítse.* Nem szólva arról: mekkora vonzóerőt jelent az igazi, a tüzes lelkű népközösségi eszmeharcosra, mint közlegényre is, az a tudat, hogy valaha még utcát is nevezhetnek el róla, tehát legalább szellemileg neki ajándékoznak egy sereg házat. Hasonló éleslátás jellemzi az előző pontot is, amelyben Hubay Kálmán bejelenti, hogy: *„A rádiót államosítjuk és teljesen a népközösség nemzeti szocialista nevelésének szolgálatába állítjuk".* A népközösség tehát neveletlennek minősül mindaddig, amíg a rádió Hubay vezér államának kezébe nem kerül s így annak műsora — ne vegye zokon Kozma Miklós önagyméltósága! — alaposan fel fog frissülni és előreláthatólag a lehető legváltozatosabb lesz. *(Önkéntelen humor dolgában* máris verhetetlennek vélelmezem a leendő népközösségi rádiót, mert lelki füleim máris hallják a „honképes talajgyökerű" nyelvészet remek változatait.)

Ami az egyéb pontokat illeti, örömmel látom, hogy a nyilas államban legalább az iparostanoncok ellen tilos, sőt „szigorúan tilos" lesz *a testi fenyíték alkalmazása.* Őszintén szólva: nemcsak szerénységből, hanem önvédelmi előrelátásból is, mert egyébként a totalitás aligha fogja megvetni mondjuk az általa internáltak börfelhámjának erősebbfokú csiklandozását, Rajniss Ferencnek legyen mondva a dolog, mióta Hubayék tengelyt akasztottak vele. (Az akasztás kifejezést itt igazán minden célzatosság nélkül használom.) A program ugyan *„teljes jogú"* polgárokat is emleget, de nagy a gyanúm, hogy diktatórikus államban aligha lehetnek „teljes jogúak" még a teljesen árja alattvalók is. Mindenesetre szép Hubayéktól, hogy az államfő főkegyúri jogait feltétlenül biztosítják, de már nem értem azt a meghatározást, hogy „a Hungarista Államban az államfő — *jelenlegi* közjogi rendszerünkben a kormányzó — a magyar népfelség képviselője". Mit jelentene ez arra az esetre, ha *jelenlegi* közjogi rendszerünk netalán hungarista értelemben megváltoznék?

Tekintettel arra, hogy a hungarista program — nem hiába egy egész ezredévre szól — még bőséges anyagot ad a méltatásra, szelíd megjegyzéseimet legközelebb folytatom.

Igaz tisztelettel

Buda, 1938 szeptember.

Nomád.

Aeneastól – Catoig

A meglepetésszerű, de annál elemibb erővel felzúduló *olasz antiszemitizmussal* szemben meglehetősen értetlenül áll az európai közvélemény. Hiszen Olaszország a maga egyezreléknyi elenyésző zsidóságával azon kevésszámú szerencsés államok közé tartozott, ahol még csak álmodni sem lehetett zsidókérdésről. Még ha ez a kis csoport zsidó százalékarányán felül is játszott szerepet az olasz gazdasági és szellemi életben, akkor sem juthatott negyvenmilliós tömeggel szemben olyanfokú túlsúlyra, mely komolyan veszélyeztetné az olasz *társadalom egyensúlyát. Faji idiószinkráziával* sem magyarázhatjuk meg a drákói szigorúságú fasiszta zsidótörvényeket, hiszen a mediterrán olasz-fajta és a sémi között koránt sincs olyan kirívó faji különbözőség, mint például a sémi és az észak-germán között. Csupán a fasiszta *világnézeti tengely-külpolitika* belpolitikai visszaverődéseként sem lehet felfogni ezeket a törvényeket. Az angol-olasz ellentét palesztinai *zsidó-arab* párhuzamának vetülete sem ad teljesen megnyugtató és kielégítő magyarázatot. A külföldi *antifasizmus* zsidó irányítottsága önmagában megint csak elégtelen indítéknak látszik.

Mindez csak részleges járulékok lehet csupán, az igazi, valóságos, gyökeres okot azt hisszük, sokkal messzebb és mélyebben kell keresnünk. Talán a latin-olasz *népléleknek* egy mélyenfekvő, eltemetett rétegében, amely az eruptív erejű, szinte vulkanikus fasiszta megrázkódtatás következtében most felvetődött a felszínre.

Az itáliai latin antiszemitizmus és megfordítva: a szemiták antilatinizmusa már csaknem háromezer éves ; a homályos, ködös mithoszok világában bírja eredetét. Mint a legtöbb gyűlölet, ez is szerelemmel kezdődött, *Aeneas és Dido* karthagói királynő híres szerelmével. A karthagói púnok föníciai eredetű sémiták voltak és így bizony ez a legendás szerelem teljes mértékben kimerítette az úgynevezett „Rassenschande" tényálladékát. Aeneast azonban csakhamar továbbszólította országalapító hivatása, útján az öngyilkosságra elszánt, hűtlenül elhagyott asszony sóhajai és átkai kísérték. Ez a mondai eredete a sémiták antilatinizmusának.

Aeneas *„O, regina"*-jától az öreg Cato szinte már monomániákus, csökönyös, engeszt elhetetlen *„Ceterum censeo"*-jáig majdnem ezer esztendőnek kellett eltelnie. Közben lezajlott két hosszú, véres púnháború a Földközi-tenger feletti hegemóniáért. A döntő csaták egy jó részét *Hispánia* területén vívták, de Hannibal megjelent *a kapuk előtt* is.

Ez a közmondásos *Hannibal ante portas* lehetett azon megrázó, az egész népi idegrendszert megrendítő, népi lelket megbolygató élmény, amely azután a megalázottság, megrőkönyödés tudatalatti rekompenzációjaképpen az eddigi hatalmi versengést engesztelhetetlen, makacs gyűlöletté fokozta. Egy marcona afrikai sémita barbár merte megdöngetni a büszke Róma kapuit! — Miként az egyéni életben bizonyos ifjúkori döntő élmények sokszor az egész életre kihatóan belevésődnek idegsejtekbe, lélekbe, éppúgy lehetséges ez népek, nemzetek életében is. — Az alig ötszázéves, tehát még meglehetősen fiatal, szinte kamasz *Róma megbökkentő Hannibal-élménye beleette magát a nép lelkébe* és néptudatalatti indítóoka lett *a latinság antiszemitizmusának*, mely előbb Karthago, majd századok mulva *Jeruzsálem* apokaliptikus szörnyűségű elpusztításában nyilatkozott meg a legvérmesebben.

Másfélezer évig halálos dermedtségben szunnyadt a római impérium alélt szelleme. Mikor azonban *Mussolini* fasizmusa a belső megszervezés és rendcsinálás után a hódító irányú külpolitika terére lépett és a sikeresen megvívott abesszin-háborúval az olasz néplélekben feltámasztotta és tudatosította a régi római imperium gondolatát, akkor szükségképpen és törvényszerűen át kellett vennie minden vonatkozásban a latinság szellemi örökségét. Ehhez a szellemhez pedig kitörölhetetlenül hozzátartozott a pún-gyűlölet. A fasizmus *a jelen kor púnjait* — nem is egészen logikátlanul — a zsidóságban véli. S így tulajdonképpen nem kell csodálkozni azon, hogy Olaszország — a mai felfokozott sebességű korban — alig másfél évtized alatt tette meg a fasizmus kezdeti filoszemitizmusától a mostani „ceterum censeo"-ig azt az utat, melyre az antik Rómának — *Aeneastól Catoig* — csaknem ezer esztendőre volt szüksége.

A fordulat már sejthető volt a kezdet kezdetén, mikor a feketeinges cohorsok az ó-latin *fasces* jelvények alatt vonultak be Rómába. Ezekben a római vesszőnyalábokban mindig volt egy nyírfavesszö a szemiták részére is.

Kunszery Gyula

telefonszámaink:
szerkesztőség *128-428
kiadóhivatal *126-726
hirdetési osztály *128-425
Magyar Nemzet
politikai napilap

Arvi Järventaus finn író magyar útirajzot ír Egerben

Eger, szeptember

Arvi *Järventaus* író, a finn szellemi élet egyik kiválósága majdnem minden évben ellátogat Magyarországra, hogy anyagot gyüjtsön magyar tárgyú regényeihez. Rövid megszakítással a mult év októbere óta ismét Magyarországot járja s legutóbb Egert is felkereste, amelyet elmúlt utazásaiból már ismert és ahol irodalmi barátai vannak.

Arvi Järventaust sokan ismerik Magyarországon. Bejárta már a Dunántúlt, a Duna-Tisza közét, a Tiszántúlt, az Ormányságot s a Hortobágyot. Magyarországi élményeiből és tanulmányai alapján három regényt is írt. Egyet a honfoglalásról, egyet a mohácsi vészről, *Füstölgő ország* címmel, a legutóbbit pedig Rákócziról és koráról *Szénégetők* címmel. Ez a munkája magyar szemmel nézve azért is figyelemreméltó, mert ezzel nyerte meg hatodszor a legnagyobb finn állami díjat. Arvi Järventaus egyik legkiválóbb képviselője a nemes északi klasszicizmusnak, de az irodalmi vonatkozásokon túl, megtestesítője annak az őszinte rokoni és szellemi vonzalomnak is, amely az északi testvérnépet a Dunamedence ezeréves országának népével összefüzi.

Arvi *Järventaus*-szal lapunk egri munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott az író magyarországi benyomásairól, irodalmi terveiről és munkásságáról. A neves finn író a következőket mondotta:

— A mult év októbere óta tartózkodom Magyarországon és nagyrészt bejártam a magyar tájakat. De általában nem azokat a helyeket kerestem, amelyeket az idegenforgalom gyakorta látogat, hanem amelyeknek történelme van s amelyeket a finn nép már ismer. Útirajzot akarok írni Magyarországról s benne megírni mindazt, ami sajátosan magyar érték és szín. Egerbe is a város ma is elevenen ható történelmi szelleme vonzott. Megjegyzem, hogy Egert a finn nép jól ismeri, mert Gárdonyi Géza két regényét, az *„Egri csillagok"*-at és a *„Láthatatlan ember"*-t finn nyelvre is lefordították s a magyar író munkái nagyon népszerűek a finn olvasóközönség körében.

— Magyar történelmi tárgyú regényeimmel, minden hangos túlzás nélkül mondhatom, igen szép sikert értem el. A Rákóczi-könyv három kiadást ért meg és tíz-tizenkétezer példányban kelt el. *Magyarul eddig egy regényem jelent meg, a „Kis falu a világ végén".* Ebben a könyvben egy kis lapp falu világát írtam meg, hosszú ideig éltem a lappok között. Egyébként ezt a könyvet most fordítják le német és angol nyelvre.

— Most készülő magyar útirajzomnak a címe: *Szomorúfüzek országa.* Finnül: „Itkevien pajujen maa". Itkevien annyit is jelent, mint: sírni. Ez jobban kifejezi azt, amit a címmel mondani akarok.

A következőket folyamatos finn nyelven mondja az író. Eddig magyarul és finnül keverten folyt a beszélgetés. Most új lendületet és hajlékonyságot kapnak a szavak.

— Nemcsak azért adom ezt a címet, mert földrajzilag és természetrajzilag idevaló, mert a magyar Tisza-menti szomorúfüzekre gondoltam. Szimbolikus jelentősége is van ennek a címnek. A magyar lélek szomorúságára céloztam vele, amely a múlt és a jelen szomorú történelméből vált belső sajátságává, jellemző vonásává a magyar szellemnek.

Arra a kérdésre, hogy meddig marad még Magyarországon, Arvi *Järventaus* közölte, hogy október 3-a után utazik vissza északi hazájába. A debreceni nyári egyetem díszdoktorává választotta és az ünnepélyes avatás csak október 3-án történik meg.

Csökkenteni fogják a tabáni gyógyszálló építési költségeit

Kedden délben a Közmunkatanács és a városháza együttes bizottsága szemlét tartott a tabáni parknak azon a lejtős részén, ahol a gyógyszállót fel akarják építeni. Napokkal ezelőtt már kitűzték a hatalmas gerendákat, amelyek megjelölik az építendő fürdőszálló körvonalait. A Közmunkatanács részéről *Irsy* László alelnök, dr. *Hültl* Dezső építész-tanár, a főváros részéről *Wossala* Sándor tanácsnok, *Messik* főtanácsos jelentek meg a szemlén, a tabáni bizottságot pedig *Petrovácz* Gyula és K. *Császár* Ferenc képviselték. Előzőleg túlméretezték a gyógyszálló és a vele kapcsolatos fürdő építkezési terveit, mert a berendezéssel együtt mintegy *nyolcmillió pengőt* kívántak előirányozni erre a célra. A tabáni bizottság azonban már júniusban komoly redukciót kívánt és olyan tervek elkészítését követelte, amelyek alkalmazkodnak a rendelkezésre álló összeghez.

A tabáni szemlén mindenekelőtt kifogás merült fel arra nézve, hogy a tervezett gyógyszállónak a pöznek szerinti magassága nem alkalmazkodik a Gellérthegyhez, mint háttérhez és különben is rontaná a túlmagas épület az egész városképet. Azt kívánták tehát, hogy a szálló egy-két emelettel alacsonyabb legyen, ugyanis az első tervekben ötemeletes szállodára gondoltak. Az épület redukciója nem lesz nehéz, mert a lejtősen építendő pincében könnyen elhelyezhetik a mellékhelyiségeket. A szobák átcsoportosításával, továbbá azzal is kisebbíteni fogják a szállóépületet, hogy az orvosi rendelőt és a therápiát valószínűleg a mostani Szent Imre-fürdőben helyezik el, a régi épületnek történelmi emlékű részét mindenesetre meg akarják tartani. Feltétlenül megmarad a Mátyás király korából származó első-osztályú női fürdő és az *Ybl* Miklós által épített török gyógyfürdő egyik csarnoka is.

Az anyagi fedezet kérdésével is nemsokára foglalkozni akar a tabáni bizottság, mert a gyógyszálló építésére eddig csak a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* által felajánlott *ötmillió pengős* kölcsön áll rendelkezésre, amelynek a felvételéhez a főváros közgyűlése is hozzájárult. Még a szigorúan keresztülvitt redukció mellett is kérdés, vajjon ez az összeg elég lesz-e a *gyógyszálló felépítéséhez és berendezéséhez*, mert kényelmes gyógyszállót akarnak építeni. A fürdő felépítésére és berendezésére a legszigorúbb előirányzat szerint is legalább *1,300.000 pengő szükséges*, úgyhogy 6,300.000 pengőre van szükség.

A kivitelnél okvetlenül figyelembe akarják venni az első díjjal jutalmazott pályaterveket, mégpedig a szállónál *Lauber* és *Dávid*, a fürdőnél pedig *Gerlóczy* Gedeon tervét. A fővárosnak szabadkeze van, hogy ezeket a terveket miképpen alkalmazza a kivitelnél. A tabáni gyógyszálló felépítésének útjából már most bontják a Közmunkatanács régi székházát, továbbá a mellette lévő épületet. A *Geist*-ház is le lesz bontva. Hogy a Döbrenteitértől északra eső hat ház mikor kerül lebontásra, az további kérdés. A főváros és a Közmunkatanács együttes állásfoglalása és határozata lesz a döntő arra nézve, hogy milyen keretben és mikor épülhet fel a gyógyszálló. Az optimisták szerint most kell felépíteni a szállodát, amikor *nincs magánépítkezés* s a munkát meg kell indítani. Bízni kell *az idegenforgalom jövőjében.* A pesszimisták szerint az újabb szállóépítkezés jelenleg nem indokolt, mert az idegenforgalom nem emelkedett. *Szendy* Károly polgármester meg akarja valósítani a szálló építését a főváros közönségének nagyobb anyagi megterhelése nélkül.

Mit hoz Imrédy háromszázezer magyar gyermeknek?

Októberben már a képviselőház elé kerül a törvényjavaslat

Az a szociálpolitikai program, amelyet Imrédy miniszterelnök kaposvári beszédében bejelentett, minden egyéb vonatkozása mellett, első komoly kezdeményezését és határozott lépését jelenti a gyakorlati magyar családvédelemnek, az átgondolt és rendszeres magyar családvédelmi politikának. Annyi meddő elmélkedés után ez a program végre tartalmaz olyan tényleges és gyakorlati érvényű elgondolásokat, készülő vagy már kész terveket és javaslatokat, amelyek a tényleges magyar családvédelem fejlődésképes alapjai lehetnek. A közvélemény és az érdekelt körök úgy látják, hogy igen komoly lehetőségeket nyujt családvédelmünk messzemenő és rendszeres kiépítésére a kormánynak az az elhatározása, hogy a közeljövőben törvényjavaslatot nyujt be egy szociális és családvédelmi alap létesítéséről.

Ez az alap a kormány tervei szerint különböző más szociális kérdések megoldása mellett *a többgyermekes magyar családok gazdasági és szociális problémáinak megoldására* szolgálna fedezetül. És anyagi ellátása a gyermektelen, vagy csak kevés gyermeket hátrahagyók hagyatékából történik. A miniszterelnök szavaiból érthetőleg, a kormánynak az az elgondolása etekintetben, hogy a gyermektelen, vagy kevésgyermekes örökhagyó hagyatékát nemcsak az eddiginél amúgyis progresszívebbnek tervezett örökösödési illetékkel terhelik meg, hanem még ezenfelül *a hagyatéknak egy bizonyos részét is igénybeveszik* ennek a szociális és családvédelmi alapnak létesítésére, táplálására és fenntartására. Ezt az újabb terhet a miniszterelnök szerint úgy kell értelmezni, „mintha egy meg nem született, s a nemzetnek hiányzó gyermek jelentkeznék a hagyaték egy bizonyos hányadáért".

Gazdasági és pénzügyi szakemberek szerint e javaslat helyes törvénybefoglalása és végrehajtása esetén előreláthatóan nemcsak jelentős összegű és hosszabb időre biztosított pénzügyi fedezetet jelent majd a szóbanforgó szociális és családvédelmi problémák megoldására, hanem a legtöbb társadalmi rétegben egyformán hatásos ellenszere lehet az egyke veszedelmének is; ebből a szempontból külön pozitív családvédelmi jelentőséget tulajdonítanak a kormány tervezetének.

18—20 millióba kerül évenként a nagyipari családi munkabér

Értesülésünk szerint az október végén összeülő képviselőház az eléjekerülő első törvényjavaslatcsoportban hozza tető alá azt a *családi munkabért*, amelynek rendszeresítését *Imrédy* Kaposvárt bejelentette.

A miniszterelnök tudvalévően azt mondotta, hogy a nagyipar és a bányák munkásai 1939 január elsejétől eddigi fizetésük kiegészítéseképpen gyermekpótlékot is kapnak, s hogy ez *havonta öt pengőt* tesz majd ki minden olyan gyermek után, aki *tizennegyedik évét még nem töltötte be.*

Ezt a családi munkabér-többletet *először Franciaországban* rendszeresítették. *Romanet* grenoblei gyáros kezdeményezésére egy-egy iparágban a munkásoknak kifizetett bér bizonyos százalékát közös pénztárba gyüjtötték és ebből kapott pótlékot minden olyan munkás, akinek gyermeke van. Ez a rendszer hamar elterjedt egész Franciaországban, sőt a szomszédos Belgiumban és később *a francia parlament kötelezővé tette* a családi bért s azt *a nagyiparról kiterjesztette a kisiparra*, sőt *a mezőgazdaságra is*, s a francia állam segélyezi a mezőgazdasági munkások családi pótlékát szolgáltató pénztárakat. Jelenleg Franciaországban minden segélyezett gyermekre évi átlagban *467 frank* esik.

Országos központi pénztárat terveznek

Magyarországon csak a nagyipari és a bányamunkások kapják egyelőre ezt a családi munkabérpótlékot. A gyermekeknek fejenként jutó 5 pengő tehát *évi 60 pengőt* tesz ki és így *közeljár* a Franciaországban fizetett körülbelül 75 pengős gyermeknevelési pótlékhoz. Ezt a munkabérkiegészítést Magyarországon is *önálló pénztár* végzi majd, amely *a járulékokat az OTI és MABI-díjakkal együtt szedi be.*

Még nem tisztázták, hogy a járulékok *hányadrészét* vállalják a munkaadók és a munkavállalók, abban a kérdésben sem történt döntés, hogy *az állam vállal-e és mekkora részt* a költségek előteremtésében. Az ipar körében célszerűbbnek tartanák, ha *iparáganként* vagy *kerületenként* létesülnének ezek a pénztárak, mert szerintük a vállalati pénztár jobban tudja hozzáigazítani a családi körülményekhez a pótlékokat, mint a messziségben élő s szinte elvont személyiségű nagy hivatal. Úgy halljuk azonban, hogy a kormány az iparnak ezt a kívánságát *nem honorálja* és hogy az egész ország területére *egy központi pénztárat* terveznek. Az intézetnek *önkormányzata* is lesz, ennek azonban csupán *ellenőrző és javasoló* jogai lesznek, határozni maga az adminisztráció fog.

Közel 300.000 gyermek után fizetik a pótlékot

Egyelőre csak hozzávetőleges becslések vannak forgalomban arravonatkozólag, hogy *mekkora terhet ró* a családi munkabér előteremtése a gyáriparra és bányákra. Ezek az összegek *18—20 millió körül* fognak előreláthatólag mozogni. Hogy pontosan hány gyermek után fogják fizetni ezt a pótlékot, egyelőre nem tudjuk, mert az utolsó hiteles adatok 1930-ból valók. Akkor az ipari segédszemélyzet sorában 286.000 házas, férjezett, özvegy, vagy elvált volt, 15 évnél fiatalabb gyermekeik száma pedig 273.000. Az erről szóló statisztika egyébként feltárja, hogy hány ipari munkásnak hány gyermeke volt. A 225.000 feleség közül több mint hatvanezernek nem volt gyermeke. Közel 60.000 asszonynak csak egy gyermeke volt, 45.000 családban élt két gyermek, 26.000 család nevelt három gyermeket, négy gyermek pedig csupán 15.000 családban volt található. Öt élő gyermeke közel 9000 gyári munkásnak volt, legalább hat gyermeke pedig 10.000 nagyipari munkáscsaládnak.

Remélni lehet, hogy amit Franciaországban a családi munkabér bevezetése nyomán tapasztalni lehetett, a munkáscsaládok gyermekeinek néhány százalékos szaporodását, úgy Magyarországon is meglesz ez a hatása az új törvénynek.

A fejlődés lehetőségei

Havi 5 pengő egy gyermek ellátására és nevelésére valóban nem sok, s a kormánynak ez a határidőre beigért intézkedése, amint az érdekeltek megállapítják, még távolról sem elégíti ki az ipari munkásság családvédelme terén a méltányolható követelményeket. De megegyeznek az érdekeltek abban is, hogy ha ezt az intézkedést, mint kezdeti lépést tekintjük, ha meggondolják, hogy e téren mindeddig még semmi sem történt, ha nem az 5 pengőt nézik, ezt a viszonylag valóban csekély összeget, hanem figyelembe veszik, hogy a kormánynak ebben az intézkedésében még további komoly lehetőségek rejlenek az ipari munkásság családvédelmi rendszerének kiépítésére: akkor, *mint valódi és jelentős reformot kell értékelni ezt az intézkedést.*

Hogy a kormánynak mik az elgondolásai és tervei ez intézmény esetleges továbbfejlesztésére és kiterjesztésére vonatkozóan, azt természetesen nem tudják. Az eddigiekből azonban a fejlődés természetes útját és vonalát abban látnák, ha a kormány a nevelési pótlék rendszerét az ipari és bányamunkások köréről fokozatosan, a lehetőségekhez és a szükséghez mért ütemben kiterjesztené *mindazokra a munkavállalói csoportokra, akikre a szociális betegségi és baleset-biztosítás is kötelezőleg kiterjed.* Gondolnak itt elsősorban az OTI, majd később a MABI-biztosítottak körére. Az érdekeltek nézete szerint ugyanis a betegség és baleseti biztosításra kötelezett alkalmazotti és munkavállalói kategóriáknál többkevesebb nehézséggel, vagy fejtöréssel ugyanúgy meg lehetne találni a nevelési pótlék folyósítására szolgáló fedezetet, mint ahogyan a kormány megtalálta azt a nagyipari és bányamunkásoknál. Tudják természetesen, hogy mindehhez idő kell, főleg azért, mert ezekkel az újabb szociális terhekkel nem lehet az egyes termelési ágakat a gazdasági élet nyugodt menetének megzavarása nélkül, egyik pillanatról a másikra megterhelni. Azt gondolják, hogy fokozatosan és a kisebbarányú megterhelések után szükséges kiegyensúlyozódást mindig bevárva, egy-két éven belül a javaslatban tervezettnél sokkal szélesebb körökre is ki lehetne terjeszteni a nevelési pótlék intézményét.

A közalkalmazottak családvédelme

De függetlenül attól, hogy ezek a továbbfejlesztésre vonatkozó elgondolások később kormányprogrammá válnak-e vagy sem, nagy jelentőséget tulajdonítanak a családvédelem elméleti és gyakorlati szakemberei már egyedül annak a ténynek is, hogy a javaslatok által családvédelmünk végre kiemelkedik a rendszertelen, jótékonysági tevékenység, s a nem sokkol rendszeresebb bürokratikus alamizsnáskodás síkjáról, hol eddig mozgott s *végre logikusan, szervesen beépül egy korszerű nemzetpolitika programjába.* Nagyjelentőségű maga az a tény, hogy végre *eljutottunk a hivatalos magyar családvédelmi politika első lépéseihez.*

Nagy visszhangot keltett Imrédy családvédelmi program-bejelentése *a közalkalmazottak körében is.* E részről a kormány terveivel kapcsolatban egyhangúan az a kívánság nyilvánul meg, hogy most már *a közalkalmazottak és más értelmiségi csoportok családvédelmi problémáit illesszék be szervesen és összefüggően a kormány szociálpolitikájának programjába s ez úton természetesen a magyar reformpolitika programjába is.*

Imrédy kaposvári beszédét Antal István államtitkár ismerteti a rádióban

Imrédy Béla miniszterelnök kaposvári beszédével megindult az őszi politikai élet. A beszédben bejelentett programnak nemcsak az alapelveit tárgyalta le a nyolcnapos minisztertanács, hanem az egyes javaslat-tervezeteknek és javaslatoknak már a részleteit is megbeszélték, úgyhogy *a különböző minisztériumok törvényelőkészítő osztályain lázas tempóban folyik a munka.* A képviselőház ugyan bizonytalan időre van elnapolva, de máris megtették az intézkedéseket, hogy október első napjaiban egybehívják a Házat és a parlament megkezdhesse a különböző javaslatoknak a tárgyalását. Az első lesz a benyujtandó javaslatok közül a *honvédelmi törvény, amelynek az általános hadkötelezettség bevezetése lesz a sarkalatos pontja.*

Imrédy Béla bejelentett tervei országszerte érdeklődést és egyúttal megnyugvást keltettek és intézkedés történt aziránt, hogy a program a nép legszélesebb rétegei körében is ismertté váljék s dr. *Antal* István államtitkár *szombaton este 6 órakor rádióelőadást tart „A kaposvári program"* címmel.

védjegyü esőköpenyek, ballonkabátok
SCHOTTOLA ERNŐ Budapest, VI., Vilmos császár út 53

Rákóczy Imre távozik a sajtóosztály éléről?

Politikai és jól informált sajtókörökben kedden az a hír terjedt el, hogy dr. *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője megválik ettől a pozíciójától. A hírt hivatalosan nem erősítették meg.

A külföldi sajtó Imrédy miniszterelnök kaposvári beszédéről

A bécsi *Reichspost* „Magyar fellendülés" című cikkében foglalkozik *Imrédy* Béla miniszterelnök kaposvári beszédével és a többi között ezeket írja:

Imrédy Béla miniszterelnök beszéde tiszta és érthető hangjával meggyőzően hat. A beszéd tárgyilagossága lebilincselte a hallgatóságot és egyúttal *magával ragadott mindenkit a tartózkodó forma alól kicsendülő nemzeti lelkesedés hangjával.* Ez a beszéd nemcsak a szomszédos és velünk jóbaráti viszonyban élő magyar nemzet belső összefogását szolgálja, hanem minden bizonnyal ezenfelül *messze Magyarország határain túl is ismét fel fogja hívni a politikai világ figyelmét a dunai medence rendjének e biztos tartópilléreire.*

Imrédy Béla miniszterelnök kaposvári beszédével részletesen foglalkoznak a svájci lapok is. Több lap — köztük a *Journal de Génève*, a *La Suisse*, a *Der Bund*, a *Neue Zürcher Zeitung* és még néhány más vezető sajtóorgánum vezetőhelyen közli a kaposvári beszédről szóló tudósítást. A *Basler Nachrichten* kiemeli, hogy *Imrédy* miniszterelnök beszéde a legnagyobb szabású programot tartalmazza, amelyet az újabb idők magyar államférfiai valaha is kidolgoztak.

Az olasz sajtó feltűnő helyen hasábos tudósításokban közli *Imrédy* Béla miniszterelnök kaposvári beszédét. Az olasz lapok vastagbetűs címekben húzzák alá, hogy Magyarország külpolitikája kitart *Róma és Berlin mellett* és kiemelik a miniszterelnök nagyszabású szociális reformtervezetét. A *Tribuna*, a *Messaggero* és a *Giornale d'Itália* csaknem teljes egészében közli a miniszterelnök beszédét. Mind a három lap alcímekben emeli ki a beszéd fontosabb részeit.

Raffay Sándor püspök kettős jubileuma

Kedden délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a *Bányai Evangélikus Egyházkerület Lelkész Egyesülete. Kovács* Andor békési esperes megnyitójában a lelkészcsaládok súlyos inségéről beszélt, majd áttért *Raffay* Sándor püspök mostani kettős jubileumára. *Raffay* Sándor ugyanis *húsz éve püspök és harminc év óta budapesti lelkész.*

A közgyűlés ezután fontos határozatot hozott. Kimondotta, hogy az állam és az egyház kölcsönösen támogassa egymás munkáját, *de a lelkész tartózkodjék a napi politikától.*

Küzd, hogy Magyarország Magyarország maradjon!
Magyar Nemzet
politikai napilap

Európai visszhangot keltett az angol védkötelezettség

Érdekes kombinációk Henderson berlini visszatérése körül

London, április 26.

(Inf.) **Sir Neville Henderson berlini angol nagykövetnek mindezideig nem volt alkalma találkoznia Ribbentrop birodalmi külügyminiszterrel. A lapok berlini jelentései szerint az angol nagykövet a keddi nap folyamán lépéseket tett abban az irányban, hogy személyesen találkozhassék a birodalmi külügyminiszterrel és közölje vele kormányától kapott utasításait. A külügyminisztert azonban nem tudta elérni s ezért — mint a Daily Mail értesül — ugy határozott, hogy „emlékirat" formájában, irásban közli mondanivalóját a birodalmi külügyminiszterrel. A nagykövet irásbeli közleményét a szerdai nap folyamán eljuttatja a birodalmi külügyminisztériumba.**

Az „Exchange Telegraph" értesülése szerint berlini diplomáciai körökben ugy tudják, hogy az angol nagykövet a szerdai nap folyamán látogatást tesz a német külügyi hivatalban.

Paris, április 26.

(Inf.) **Coulondre berlini francia nagykövet, aki csütörtökön este visszautazott állomáshelyére, közvetlenül elutazása előtt hosszabb megbeszélést folytatott Bonnet külügyminiszterrel. Egyelőre még nem tudják, hogy a külügyminiszter ezalkalommal uj utasításokat adott-e az állomáshelyére visszatérő nagykövetnek.**

A lapok nagyrésze megállapitja, hogy erősen tulzottak voltak azok a hirek, amelyek szerint Henderson berlini angol nagykövet különleges megbizatásban utazott volna vissza Berlinbe s hogy Chamberlain miniszterelnök személyes üzenetét vitte volna magával Hitler Adolf vezérkancellár számára. A nagykövet, e lapok értesülése szerint, csupán azért tért vissza állomáshelyére, hogy az angol kormány legujabb intézkedéseiről pontosan tájékoztassa a német birodalmi kormányt.

Ma jelentik be az általános védkötelezettséget

London, április 26.

(Daily Telegraph and Morning Post.) **Az angol kormány a mai nap folyamán valószinüleg ugy az alsóházban, mint a felsőházban egyes interpellációkra válaszolva be fogja jelenteni az általános védkötelezettség bevezetését abban a formában, hogy az elsősorban a 18—20 évesekre vonatkozik.**

Az 1931-i népszámlálás szerint Angliában és Walesben 346.000 olyan fiatalember van, aki ma tizennyolcéves, 344.000, aki ma tizenkilencéves és 337.000, aki ma huszéves, összesen tehát 1,027.000 férfira vonatkoznék a rendelet. Ezeket a számokat a *Daily Telegraph* ma reggel azzal kiegészitéssel közli, hogy

a 21—24 éves férfiak száma 1,700.000, a 25—29 évesek száma pedig 1,600.000.

Angol politikai körökben olyan törekvések is kezdenek érvényesülni, hogy az általános védkötelezettséget *nemcsak a 18—20 évesekre, hanem csakhamar a további évfolyamokra is terjesszék ki.* Erre vall, hogy egyes lapok már statisztikákat közölnek azokról az évfolyamokról, amelyek a 24, sőt 29 évesekig terjednek ki.

A *Daily Express* máris tudni véli, hogy a hadkötelezettséget a 21 évesekre is kiterjesztik, a *Daily Mail* pedig egyenesen azon a véleményen van, hogy rövid időn belül

egészen a 25 évesekig kiterjesztik a katonai kötelezettséget és ki is számitották, hogy a 18—25 éves fiatalemberek száma 2,750.000.

A szakszervezetek egyelőre még határozottan ellenzik az általános védkötelezettséget. A nemzeti munkatanács, mely a munkáspárt végrehajtó bizottságából, valamint a munkáspárt parlamenti vezetőiből és a szakszervezetek központi tanácsából áll, tegnapi ülésén *állást foglalt a kormány tervezett javaslatai ellen.*

A munkatanács elhatározásáról az éjszaka a következő közleményt adták ki: Az önkéntes rendszer a multban tökéletesen ellátta a nemzetet a honvédelemhez szükséges katonai erővel és *a jövőben is el fogja azzal látni,* valamint arra is képessé fogja tenni, hogy *eleget tehessen azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket a kölcsönös védelmi rendszerben Anglia más nemzetekkel szemben magára vállalt.* A nemzeti munkatanács véleménye szerint az általános védkötelezettség bevezetése *nem fogja lényegesen emelni Anglia nemzeti erejét a jelenlegi módszerrel szemben,* sőt nem kivánatos ellentétet és általános egyenetlenséget fog okozni olyan időben, amikor *elszántan és egységesen kellene szembe szállani a békét veszélyeztető törekvésekkel.*

A munkáspárt és a nemzeti munkatanács ezt a nyilatkozatot kétségkivül az angol egyéni szabadság tradicionális védelmének jegyében tette. Angol politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy az általános védkötelezettség elfogadását a kormány és a munkáspárt vezetői magánbeszélgetésekben már előzőleg megvitatták és igy

nem tartják kétségesnek, hogy a parlamentben el is fogadják a javaslatot.

A *Daily Telegraph* politikai munkatársa meg is jegyzi, hogy bár sok szakszervezeti tag dvben ellenzi az általános védkötelezettség bevezetését, ezt az álláspontjukat alighanem meg fogják változtatni, ha a kormány eléggé meggyőző érveket fog felsorakoztatni a javaslat mellett.

Ma délelőtt tizenegy órakor a minisztertanács ujra összeül

és a megbeszélés befejeztével a kormány tájékoztatni fogja a védkötelezettséggel kapcsolatos végleges döntésről a munkáspárt vezető személyiségeit.

Churchill toborzó beszéde

London, április 26.

Winston *Churchill* a lordmayor palotája, az ősi *Mansion House* előtt tartott toborzó népgyülésen mondott beszédében bejelentette, hogy Anglia rövidesen bevezeti az általános hadkötelezettséget.

Az a főgyengeségünk — mondota —, hogy a nemzet helyeslésével számos európai országnak védelmet igértünk támadások ellen, de nem szerveztünk az igéret alátámasztásához szükséges elég erős hadsereget. Ez a helyzet *erkölcsileg menthetetlen és csökkenti a béke kilátásait,* mert

Anglia katonai gyengesége bátoritja esetleges ellenségeit, csüggeszti szövetségeseit és lassitja a támadásellenes szövetségek hálózatának kiépitését.

Az összes pártok jóváhagyták az európai nemzeteknek adott kezességeket, ennélfogva *kötelesek arról gondoskodni, hogy Anglia becsülettel beválthassa igéretét. (MTI.)*

Messzemenő következményekről ir a párisi sajtó

Páris, április 26.

Valamennyi lap vezető helyen jelenti, hogy az angol kormány elvben hozzájárult az általános védkötelezettség bevezetéséhez. Párisban ugy vélik, hogy

az angol kormány elhatározása rendkivül nagy horderejü esemény, amely az egész európai helyzet kialakulására messzemenő kihatással lesz.

A sajtó hangoztatja, hogy a védkötelezettség bevezetése után a francia-angol együttmüködés még az eddiginél is szilárdabb alapokon fog nyugodni. Több lap utal arra a főbenjáró szerepre, amelyet *Daladier* miniszterelnök játszott az angol kormány döntését megelőző tárgyalásokban.

Anglia a jövőben *nem csupán tengeri és légi, hanem egyben szárazföldi erejével is alá fogja támasztani uj európai politikáját* — irja a *Petit Parisien.* — A magunk részéről Anglia döntésében a megingathatatlan francia-angol barátság legkézzelfoghatóbb bizonyitékát látjuk. A lap valószinünek tartja, hogy Anglia elhatározása *nagy visszhangot fog kiváltani a külföldön* és siettetni fogja az uj biztonsági rendszer kiépitésére irányuló diplomáciai tárgyalásokat.

A *Petit Journal* szintén ugy véli, hogy Anglia döntése megszilárditja az angol-francia együttmüködést. *A francia paraszt, valamint a francia munkás nem igen értette volna meg, hogy a civilizáció közös védelmében Anglia csak pénzügyi eszközökkel vesz részt.*

A *Matin* értesülése szerint Sir Robert *Vansittart,* valamint Sir Eric *Phipps* párisi tárgyalásai lényegesen hozzájárultak az angol kormány döntésének meghozatalához. Az általános védkötelezettség bevezetése mindenesetre *meg fogja könnyiteni az európai béke fenntartását.* A lap londoni értesülései szerint az angol kormány egyelőre csak három korosztályra fogja alkalmazni a védkötelezettséget. Ezt a három korosztályt három-hathónapi kiképzési időre fogják behivni. Az uj intézkedés révén Anglia hadereje mintegy 750.000 emberrel növekszik.

A *Journal* nézete szerint Anglia döntése

messzemenő következményeket

fog maga után vonni. (MTI.)

„Kegyelemdöfés Roosevelt üzeneténeknek"

Róma, április 26.

(Inf.) **Az olasz sajtó szerdán teljesen Hitler kancellár küszöbönálló birodalmi gyülési beszédének jegyében áll. A Corriere della Sera leszögezi, hogy Hitler kancellár ebben a beszédében megadja a kegyelemdöfést Roosevelt elnök üzenetének. A demokrata hatalmak megfélemlitésre alapitott tervei már eleve kudarcra vannak itélve. Nem lehet megfélemliteni a tengelyhatalmakat azzal a fenyegetéssel sem, hogy Anglia bevezeti a véderőkötelezettséget.**

Egyszer és mindenkorra ki kell jelenteni — irja a lap, — hogy Olaszország felkészült minden eshetőségre és számol azzal, hogy Anglia és Franciaország a lehető legnagyobb arányu katonai erőfeszitéseket próbálják kifejteni. Meglepetések és megfélemlitések Olaszország szempontjából tehát nem jönnek számitásba. Az angol véderőkötelezettség bevezetése komoly bonyodalmak esetén nem fogja tudni megakadályozni, hogy Franciaország Európa legnagyobb csataterévé váljon. Másrészt tisztában kell lenni azzal is, hogy általános európai bonyodalmak esetén az angol világbirodalom felbomlik s az angolok, ha mást nem is, de keletázsiai poziciójukat feltétlenül elvesztik. A legjobb esetben is az Egyesült Államok és Japán flottája veszi át az egyeduralmat a tengereken.

Némiképen megnyugvásul szolgál az a tény — irja végül a lap —, hogy az angolok és franciák most már mégis szükségesnek találták, hogy ujból felvegyék az érintkezést a német kormánnyal és jóvátegyék azt a hisztérikus lépésüket, amelylyel Cseh-Morvaország német megszállása után megszakitották a kapcsolatokat Berlinnel.

Mussolini lapja, a Popolo d'Italia főleg azt emeli ki, milyen egyhangu választ adtak azok az államok, amelyekről Roosevelt elnök üzenete azt állitotta, hogy német támadás fenyegeti őket. Németország megkérdezte mindezeket az államokat s valamennyien azt válaszolták, hogy nem tartanak német támadástól.

A Gazetta del Popolo azt irja, hogy a francia és angol nagykövet Berlinbe való visszatérése Canossával hasonlitható össze. Az angolok és franciák elkerülhették volna ezt a megaláztatást, ha Cseh-Morvaország német megszállása után nem hagyták volna magukat elragadtatni a dühtől.

„A nagy befolyások harca"

Páris, április 26.

A francia sajtó nagy figyelemmel követi a szemben álló hatalmak diplomáciai mérkőzését.

A *Temps* megállapitja, hogy a nagy befolyások harca, amelynek kimenetelétől Európa sorsa függ, még csak most veszi kezdetét.

A nyugati hatalmak elejét akarják venni annak, hogy a tekintélyuralmi tengely diplomáciai téren gyorsabb cselekedettel elébük vágjon.

A kérdés ebben foglalható össze: *Milyen erőket kell felsorakoztatni a tekintélyuralmi hatalmakkal szemben a kis hatalmak megszilárditása céljából.*

A lap fontosságot tulajdonit annak, hogy Sir Neville *Henderson* és *Coulondre* angol és fancia nagykövet visszatért berlini állomáshelyére. Mindamellett a *Temps*

nem tartja valószinünek, hogy a két nagykövet visszautazása előkészitené a talajt az általános megenyhülésre irányuló tárgyalások számára. Ugy látszik, hogy hasonló kilátásokról jelenleg nem is lehet szó.

A diplomáciai tevékenység egészen más téren bontakozik ki. *A tekintélyuralmi hatalmak iparkodnak a tengely vonzóköréhez csatolni Magyarországot és Jugoszláviát.* A demokrata nagyhatalmak viszont tárgyalásokat folytatnak *Moszkvával* a *Lengyelországnak* és *Romániának* szóló fegyveres szovjetsegitség tárgyában. Szovjet részről ellenjavaslatokat terjesztettek elő, amelyek beható tanulmányt igényelnek. A *Varsó* és *Bukarest* között folyó eszmecserék nem vezettek végleges megállapodásokhoz. *Törökország* álláspontjának tisztázása szintén még hátra van.

A *Temps* végül megjegyzi, hogy mindezek a diplomáciai kérdések igen bonyolult egészet alkotnak és *minden részük összefügg egymással.* Rendkivül kényes diplomáciai mü létrehozásáról van szó, amelynek *egyetlen részletét sem szabad a véletlenre bizni.*

A *Paris Soir* londoni tudósitója Sir Neville *Henderson* berlini angol nagykövet ujabb küldetésének *kedvező értelmet* tulajdonit. A nagykövet közölni fogja a német kormánnyal, hogy Anglia hiven kitart békepolitikája mellett és tartózkodni fog minden olyan egyezménytől, amelyet német részről

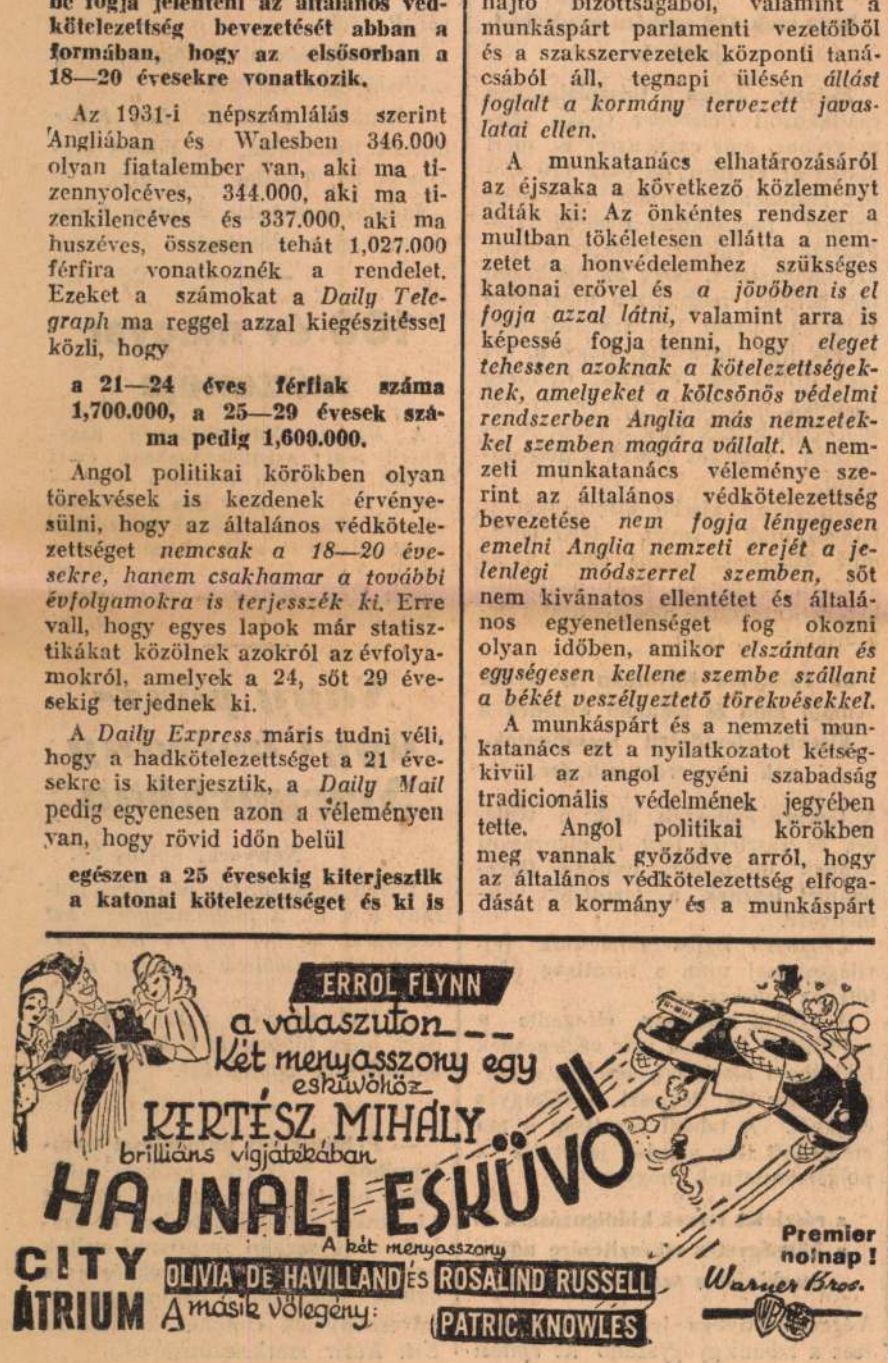

Na igyunk még egy pohárka
Mercsekit!
A Vásáron a 7. sz. pavillonban

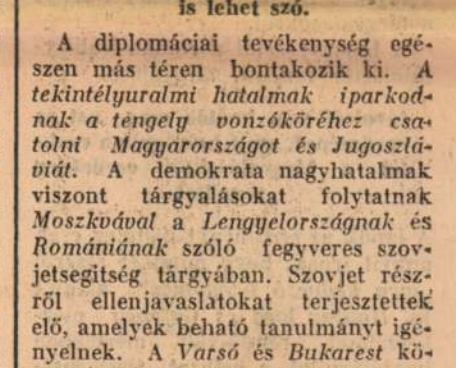

Nem ül mindig fotelben

de azért nem kell lemondani a kényelemről. Ellenkezőleg! A testnek, léleknek, idegeknek szükségük van a kényelemre. Legfárasztóbb útjait is kényelmesen végezheti, ha segitségül hívja a

PALMA KAUCSUKSARKOT

bekeritési müveletnek minősithetnének.

London hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni Berlinnel a már régebben lefektetett alapokon. Az angol kormány sem zsarolásra, sem fenyegetésre nem gondol és csupán csak világosan ismertetni fogja állásfoglalását.

A szélsőbaloldali sajtó *«aggasztó habozást»* olvas ki az angol nagykövet Berlinbe való visszatéréséről. A *Ce Soir* nézete szerint Sir Neville *Henderson* berlini utja *nem alkalmas arra, hogy megnyugtassa a közvéleményt. (MTI.)*

Tömegesen térnek haza az olaszok Franciaországból

Páris, április 26.

(Inf.) **Az északafrikai francia gyarmatokon élő olaszok visszatérése hazájukba egyre nagyobb méreteket ölt. Valamennyi északafrikai francia gyarmatról tömegesen térnek vissza az olaszok Itáliába. Ezuttal elsőizben történik, hogy Algirból nagyobb csoportban térnek vissza olaszok. Kedden a „Saturnia" olasz gőzös fedélzetén 400 olasz család utazott el Triesztbe.**

A német flotta a Földközi-tengeren

London, április 26.

(Daily Telegraph and Morning Post.) **Mint Gibraltárból jelentik, a Leipzig cirkáló csütörtökön Tangerbe érkezik. Más német flottaegységek pedig Ceudad és Algecirast látogatják meg. Az Admiral Scheer csatahajó, a Köln cirkáló és a német tengeralattjáró flotilla május 6 és 10-e közt Lisszabonban lesz. Kedden reggel a Tajo tortoklatának közelében hat német hadihajó haladt el.**

Gafencu londoni utjának eredménye

London, április 26.

(Inf.) Gafencu román külügyminiszter londoni tárgyalásai tulajdonképpen már kedden este befejeződtek. *Szerdán még egy ujabb tanácskozás lesz,* amelyet követően kiadják a hivatalos záróközleményt a tárgyalásokról.

A lapok szerint a román külügyminiszter londoni tárgyalásai

távolról sem hozták meg azt az eredményt, amit Londonban ezektől a tárgyalásoktól eredetileg reméltek.

A lapok az eredményt illetőleg csak annyit irnak, hogy mindkét részről *„igen kedvező benyomás"* alakult ki. *Halifax* lord és *Gafencu* megbeszélései rendkivüli mértékben hozzájárultak a helyzet tisztázásához — irják a lapok és hozzáfüzik, hogy *Anglia minden erőfeszitést elkövet majd, hogy Romániát anyagi és gazdasági felépitésében támogassa.*

Páris, április 26.

(Inf.) Gafencu román külügyminiszter szerdán este érkezik a francia fővárosba. A román külügyminiszter politikai tárgyalásai csütörtökön kezdődnek.

A francia sajtó hosszabb cikkekben üdvözli a Párisba érkező román külügyminisztert és behatóan vázolja politikai pályafutását. A lapok rámutatnak arra, hogy *Gafencu* Franciaország irányában mindig rokonszenvet tanusitott és ennek a rokonszenvnek legékesebb jele, hogy *felesége francia származásu.*

A lapok megvonják a román külügyminiszter londoni tárgyalásainak mérlegét, hogy annak eredményéből következtessenek a csütörtökön megindulo francia-román tárgyalások kimenetelére. A *Petit Journal* szerint

a londoni tárgyalások legkézzelfoghatóbb eredménye az a kölcsön lesz, amelyet Anglia a román államnak nyujt.

A kölcsönök összege valószinüleg ugyanolyan magas lesz, mint amilyent Anglia Törökországnak nyujtott, tehát *6 millió font.* Jelenleg az angol font átváltási árfolyama 1600 lej, a lap értesülése szerint azonban az átváltás árfolyamát leszállitják 1200 lejre.

Az angol küldöttség Calinescunál

London, április 26.

(Daily Telegraph and Morning Post.) Bukarestből jelentik a *Daily Telegraphnak,* hogy az angol gazdasági küldöttség Sir Frederic *Leith-Ross* vezetésével tegnap *Calinescu* miniszterelnökkel és más román vezető férfiakkal tárgyalt.

Bukarest, április 26.

(Inf.) A lapok vezető helyen foglalkoznak a küszöbönálló

francia—román tárgyalások

megindulásának méltatásával és rámutatnak arra, hogy a tárgyalások kedvező légkörét csak javitotta az az ünnepélyes aktus, amely kedden a román fővárosban folyt le, amikor *Thierry,* Franciaország első bukaresti nagykövete átadta megbizólevelét *Károly* királynak s ez alkalommal mindkét részről igen szivélyeshangu beszédek hangzottak el.

Kedden

svájci gazdasági tárgyalóbizottság érkezett a román fővárosba.

Az esti órákban a bizottság már meg is kezdte tárgyalásait *Bujoiu* földmivelésügyi miniszterrel. A tárgyalások célja uj *román—svájci gazdasági szerződés* megkötése.

Cincár-Markovics berlini tárgyalásai

Berlin, április 26.

(Inf.) Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter berlini látogatásáról és *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseiről a lapok vezető helyen számolnak be. A sajtó kiemeli *a megbeszélések szivélyes hangját,* a tárgyalások tartamát illetőleg azonban a lapoknak nincsenek értesüléseik.

Valamennyi lap hangoztatja, hogy *Cincár-Markovics* olyan ország külügyminisztere, amelynek már akkor is meg volt a bátorsága, hogy a maga utját járja, amikor Délkelet-Európa a nyugati hatalmak diktátumának és intrikáinak menthetetlenül ki volt szolgáltatva.

Jugoszlávia minden fenyegetődzés ellenére megkötötte békéjét Olaszországgal és nem volt hajlandó kisujját sem nyujtani a népeket romboló bolsevizmusnak.

Jugoszlávia mindig távol tudta magát tartani a németellenes kombinációktól és mesterkedésektől. A lapok végül annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a Velencében megteremtett alapon *a Balkánmedence egészséges rendjét* Berlinben még jobban megszilárditják és kiszélesitik.

A horvát kérdés

Belgrád, április 26.

Cvetkovics miniszterelnök és belügyminiszter szerdán regel 9 óra 20 perckor Zágrábba utazott, hogy *Macsekkal,* a horvát parasztpárt elnökével folytassa megbeszélését a horvát kérdés megoldásáról. Belgrádi politikai körökben számitanak arra, hogy *a megbeszélések most már hamarosan eredményre vezetnek (MTI.)*

Potemkin szerepe

Páris, április 26.

(Inf.) A Quai d'Orsay környezetében hangoztatják, hogy tulajdonképpen már véget is értek a Törökországgal megindult tárgyalások, amelyeknek célja az volt, hogy *diplomáciai és katonai együttmüködést hozzanak létre egyrészről Törökország, másrészről Franciaország és Anglia között.*

A tárgyalások, mint a Quai d'Orsayn kijelentették, gyakorlatilag már le is zárultak.

A francia politikai körök nem osztják teljes nértékben a Quai d'Orsay bizakodását. *Potemkin* szovjetorosz helyettes külügyi népbiztos ankarai utját azzal is magyarázzák, hogy az angol dplomácia kénytelen volt *szovjetoroszi támogatást* igénybevenni, hogy Törökországot mintegy kényszeritsék a Németország elleni és Anglia melletti állásfoglalásra.

Varsó, április 26.

(Inf.) A *Kirjer Warszawszki* moszkvai jelentése szerint

Potemkin szovjetorosz helyettes külügyi népbiztos meglepetésszerü ankarai utazása azzal az angol elhatárzással áll összefüggésben, hogy Törökország függetlenségéért is szavatosságot vállaljanak.

Hir szerint Törökország mértékadó körei elutasitó magatartást tanusitottak ezzel az angol tervvel szemben és ragaszkodtak ahhoz, hogy fegyveres európai összeütközés esetén Törökország őrizze meg semlegességét. Ez a örök álláspont természetesen nen felel meg Anglia és a Szovjetunió terveinek. A lengyel lap véleménye szerint *Moszkvában Londonnd egyetértésben határozták el Potemkin ankarai kiküldetését,* mert a helyettes külügyi népbiztosnak a török fővárosban széleskörü ismeretsége és nagy befolyása van. A lap rámutat arra, hogy

Moszkvát nyugtalanitotta Papen ankarai német nagykövetté való kinevezése,

mert Papen nagykövet a világháboru alatt fontos szerepet játszott Törökországban. A nyugati hatalmak és a Szovjet *Törökország semlegességében veszedelmet látnak, mert Németország azon fáradozik, hogy az itaki kőolajat magának biztositsa.* A lengyel lap végül rámutat arra, hogy a Dardanellák elzárásával Törökország megakadályozhatná az angol hajóhad benyomulását a Fekete-tengerre és a nyugati hatalmak nem küldhetnének akarata ellenére segitséget Romániának.

London, április 26.

(Daily Telegraph and Morning Post.) A *Daily Telegraph* bukaresti jelentése szerint *Potemkin* orosz helyettes külügyi népbiztos, aki *különleges megbizatással* Ankarába utazik, tegnap elhagyta Bukarestet és Giurgiuba utazott, ahonnan Szófián és Istanbulon át folytatja utját Ankarába. Bulgárián és Románián át tér majd vissza is.

Mostani bukaresti tartózkodása során nem folytatott megbeszélést román politikusokkal,

aminek a *Daily Telegraph* szerint az az oka, hogy *Gafencu* külügyminiszter nincs otthon és igy *Potemkin* nem beszélhetett volna senkivel, aki a román külpolitikáért felelős. Ezzel szemben ugy tudják, hogy

visszatérőben Potemkin Szófiában is, Bukarestben is megbeszélést fog folytatni vezető bolgár és román államférfiakkal.

Ezek a tanácskozások arra fognak vonatkozni, hogy *Oroszország milyen mértékben nyujthat segitséget Romániának megtámadtatás esetén.*

De Monzie varsói látogatása

Páris, április 26.

(Inf.) A francia sajtó továbbra is nagy érdeklődéssel figyeli *De Monzie* közmunkaügyi miniszter varsói tárgyalásait. A lapok nagy sulyt helyeznek arra, hogy

a francia miniszter varsói látogatásának befejezéseképen megbeszélést folytat majd Rydz-Smigly tábronaggyal, a lengyel vezérkar főnökével.

De Monize ez alkalommal behatóan megvitatja majd, hogy

milyen mértékü katonai együttmüködés jöhet létre Franciaország és Lengyelország között

és meghallgatja Lengyelország ezirányu óhajait Franciaországgal szemben.

Döntöttek a tabáni gyógyszálló megépitéséről

150 szobát épitenek 5.3 millió pengő költséggel — Elfogadták az uj terveket

A tabáni gyógyszálló megépitésének előkészitésére kiküldött bizottság ma délelőtt a városházán *Petrovácz* Gyula elnöklésével ülést tartott, amelyen elvileg

véglegesen döntöttek az épitkezésről.

Petrovácz Gyula az ülés elején bejelentette, hogy a tabáni bizottság megbizatása májusban lejár, kérik a polgármestert, hogy *a megbizatási határidőt hosszabbitsa meg.* A tervezést illetően *Petrovácz* Gyula kifejezésre juttatta azt a felfogását, amely szerint

a rendelkezésre álló összegből 150-szobás gyógyszállót lehet épiteni, tehát nincs szükség arra, hogy csak 120 szobára rendezkedjenek be.

Katona János fölszólalásában csatlakozott *Petrovácz* Gyula véleményéhez, már csak azért is, mert abban az esetben, ha csak 120 szobát épitenének, *később az egész üzemet megzavarná további szobáknak az épitése. Császár* Ferenc azt hangoztatta, hogy az épitkezési terv teljesen megérett a megvalósitásra. Az üzem 150 szobával rentábilis lesz. Javasolta, hogy a két első dijnyertes épitészt, *Gerlóczy* Gedeont, valamint a *Lauber és Dávid* céget bizzák meg a részletes és egyben végleges tervek kidolgozásával.

Különböző kisebb kifogásokat is hangoztattak egyes felszólalók, mire *Petrovácz* Gyula elnök kérte a bizottság tagjait, hogy a részletkérdések további megvitatásától tekintsenek el, mert

az épitkezés folyamán is nyilik majd mód és alkalom ezeknek a kisebb jelentőségü szempontoknak az érvényesitésére.

A tervező épitészek, akik a végleges és részletes terv kidolgozására kapnak megbizást, nyilván figyelemmel lesznek a bizottság véleményére.

Friedrich Lajos tanácsnok felvilágositásai után a bizottság döntött az épitkezésről.

A tabáni bizottság elfogadta a módositott és most már véglegesnek tekinthető alapelvet, amelyet a polgármester elé terjeszt jóváhagyás céljából. A tabáni bizottság a ma elfogadott terv alapján javasolja a polgármesternek, hogy

a részletes tervek kidolgozására és a költségvetés elkészitésére adjon megbizást a szakembereknek.

Végeredményben tehát 150 szobás lesz a tabáni gyógyszálló *Az épitési költség a berendezés költségeivel együtt 5.3 millió pengő.* Az épitkezés legfőbb ellenőre és a végrehajtás irányitója *Bánlaky* Géza, a fővárosi fürdők központi igazgatója lesz.

Kellemes weekend Siófokon

Az *Esti Kurir* utazási irodája olvasói számára kellemes balatoni weekendet rendez *Siófokra.* Egyelőre minden szombaton rendezzük meg ezt a weekend-kirándulást, amelynek ára *az összes költségek,* vasuti jegy, borravaló beszámitásával *P 17.50.*

Az elhelyezés a fürdőigazgatóság szállodájában történik.

Jelentkezni lehet az *Esti Kurir* utazási irodájában, V., Vilmos császár-út 34. Telefon: 125—405.

Indulás szombaton délután. A vonaton foglalt ülőhelyek.

100 év magyar müzenéje

A *Magyar Munkaközösség* nagysikerü zenei szemináriumának ezévi tizedik — egyben évadzáró estje — május 19-én 8 órakor lesz a Zeneakadémián. Müsoron szerepel időrendben az utolsó 100 év müzenetermése Fusztól Bartókig. Közremüködnek többek között *Rácz* Aladár és *Böszörményi* Nagy Béla.

Nagy pénzügyi botrány Newyorkban

Newyork, április 26.

Ujabb nagyszabásu pénzügyi botrány tört ki. *A főállamügyész két newyorki tőzsdei cég és hat személy ellen csalások sorozata miatt vádat emelt.*

A főállamügyész azzal vádolja őket, hogy *többmilliő dollárral megkárositották ügyfeleiket.*

— **Felhivás egy autóbaleset szemtanuihoz.** Felkérik azokat, akik folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Podmaniczky- és Izabella-utca sarkán szemtanui voltak egy oldalkocsis motorkerékpár és a 420-as postaautó karamboljának, sziveskedjenek cimüket közölni az *Esti Kurir* szerkesztőségével.

Ha vásárol, hivatkozzék az ESTI KURIR-ra!
Ha vásárol, hivatkozzék az ESTI KURIR-ra!

MDK

Lauber épitész

Az Architettura 1935.júliusi száma a Tér és Forma nyomán közli Lauber és Nyiry kékgolyó-utcai bérházát.

Lauber

MDK

építész

A Nyiri- és Lauber féle modern vasbetonvázas irodaház a Szabadság-tér déli oldalán a két világháboru között épült.

297.o.

Borsos-Sódor-Zádor:Budapest. Bp. 1959.

HOVÁ ÉPÍTSÉK A TABÁNI GYÓGYSZÁLLÓT?

Igen tisztelt Szerkesztőség!

A tabáni fürdőszálló kérdése foglalkoztatja most Budapest építészeit. Eredetileg az volt a terv, hogy a szállót a *naphegyi iskola helyén* építsék fel. Ez a hely a *Hegyaljai útról* könnyen megközelíthető, alkalmas arra, hogy a tabáni park egységét megóvja. Azonkívül ez az a hely, ahol *a legjobb irányból kapná a napot a gyógyszálló.* Azonban úgylátszik mégsem itt épül fel, mert most a Hegyaljai út mellett a tabáni park szélén állították fel azokat a szálfákat, amelyek a szálló jövendőbeli helyét jelentik. Aki megnézte ezt a szálfákkal határolt helyet, meggyőződhetett róla, hogy *vétek ide épületet emelni.* Tönkreteszik a hegyoldalt és a parkot. A szálló ablakaiból pedig csak a *Bethlen-udvart* és a *Hegyaljai út forgalmát* lehetne látni. Nem szabad ezt a gyönyörű budai vidéket tönkretenni. Kiváló tisztelettel: *Budai építészek.*

A mai postával kaptuk ezt a levelet. Ez is azt bizonyítja, hogy a gyönyörű tabáni park, amelyet most szabadítanak ki a házak közül és tesznek hozzáférhetővé a Duna felől is, *mennyire szívén fekszik minden budapesti embernek.* A Közmunkatanácsnak és a főváros vezetőinek ebben a pillanatban az a legfontosabb városrendezési problémája, hogy *mi történjék a Tabánnal és elsősorban hová építsék a gyógyszállót.*

Mindenki örömmel fogadta, amikor a főváros elhatározta, hogy *kisajátítja a Tabánt.* A romantikus budai uccák rövid idő alatt eltüntek a csákányok csapásai alatt és helyükbe friss pázsitos park került. Mindenki helyeselt akkor a fővárosnak.

Még álltak a tabáni uccák, amikor az első rendezési terv nyilvánosságra került. *Varga* László műegyetemi tanár, a városrendezés európaihírű szakértője azt ajánlotta, hogy *építsenek a Tabán lábánál modern bérházsort, a hegyoldalra pedig kertes villákat.*

A tervet csakhamar elejtették, mert az építészek többségének az volt a véleménye, hogy *az új parkban kell megteremteni Budapest fürdőváros központját.*

A székesfőváros és a Közmunkatanács pályázatot hirdetett a Tabán rendezésére. A pályázatnak egyetlen feltétele volt, a pályázóknak tervük elkészítésénél figyelembe kellett venni a *gyógyforrások helyét.* Ugyanis a Közmunkatanács és a főváros szakbizottságának *orvosszakértői* azt mondották, hogy *a forrásvizet nem szabad elvezetni, mert félő, hogy akkor veszítene radioaktiv hatásából.*

A pályázaton két munka nyerte el az első díjat. Az egyik *Gerlóczy* Gedeon műépítész pályázata, a másik *Lauber—Dávid* építészek közös munkája volt. Már akkor úgy döntöttek, hogy a Gerlóczy-féle tervet *a fürdő kiépítésénél,* a Lauber—Dávid-féle pályázatot pedig *a gyógyszálló megalkotásánál fogják felhasználni.*

A terv szerint *a gyógyszálló 200 szobából épülne fel,* amelyből *100 szanatóriumi célokat szolgálna, 100 szobában pedig üdülni és szórakozni vágyó külföldieket helyeznének el.* Meg kellett oldani azt a feladatot is, hogy *a szálló és a fürdő között lehetőleg kapcsolat legyen, hogy a betegeket közvetlenül lehessen szállítani a gyógyhatású fürdőkbe.*

Kijelölik a szálló helyét a Hegyaljai út mellett

A főváros most hozzá akar kezdeni az építkezéshez.

Az előkészületeket megtették, mégpedig elsősorban a gyógyszálló felépítésére. A *Lauber—Dávid*-féle terv alapján a tabáni park alsó részén, a *Hegyaljai út oldalán hatalmas szálfákkal kijelölték az egyik oldalon hatemeletes, hátsó frontján pedig négyemeletes szálló helyét.*

Mi kell az északi embernek?

Az elhelyezés ellenvéleményt váltott ki a szakértők egy részéből. Elsősorban azt kifogásolták, hogy a szálló frontja *északi* fekvésű lenne ebben az esetben. *Napot alig kapna,* mert a Gellérthegy árnyéka már a nyár végén annyira ráfeküdne az épületre, *hogy barátságtalanná, hideggé tenné a szobákat.* Egyes szakértők azzal érveltek, hogy *az ilyen szobák nagyon megfelelnek a külföldieknek, különösen az északi országokból érkező vendégeknek, akik nem birják ki a nagy meleget és szeretik a hűvös szobákat, amelyeket lehetőleg alig ér a nap.*

Más szakértők viszont azt mondották, hogy a külföldi vendég nem azért jön ide, hogy hazája klímáját élvezze, hiszen akkor otthon is maradhatna, hanem azért, hogy a *napfényben és az egészséges gyógyhatású fürdőktől felüdüljön és meggyógyuljon.*

Por, köd és benzingőz

A következő érv a szálló jelenleg tervezett helye ellen az volt, *hogy a másik főfront a Hegyaljai útra néz, tehát egészséges levegő helyett a szálló vendégei Buda egyik legforgalmasabb összekötő útvonalának porát és az autók benzingőzét élvezhetnék.* A tervező építészek viszont azzal érveltek, hogy *a szálló közel kerülne a fürdőkhöz* és a vendégek *másodpercek* alatt juthatnának *szobáikból a gyógyhatású vízhez.*

Kifogásolták azt is, hogy majdnem mindig addig ér a *Duna köde,* ahol a szálló állna. Tehát ha le is mondanának arról, hogy a vendégeknek a dunai panorámát nyujtsák és a gyógyulni vágyó külföldiek megelégednének a Hegyaljai út forgalmának látványával, abban az esetben *sem szabadna őket kitenni a pornak és a ködnek.*

Nem lehetne többé szélesíteni a Hegyaljai utat

Még egy fontos *városrendezési* szempontból kifogásolták a szakértők a gyógyszálló helyét. Azt mondották, hogy ezáltal *örökre megbénítanák a Hegyaljai utat, lehetetlenné tennék,* hogy *valaha is kiszélesítsék.* Budapestnek ugyanis egyik legfőbb baja az hogy *túlságosan keskenyek az uccái* és ma már alig bírják el a megnövekedett autóforgalmat.

A Hegyaljai út megépítésére éppen azért volt szükség, hogy Budának *egy új, széles autóutat adjanak, amelynek jelentősége megnövekedett azáltal, hogy ezen az útvonalon haladhatnak az autók a budaörsi repülőtérre.* Majd idővel az új kelenföldi nagy pályaudvarra és a budai hegyvidékre. A Hegyaljai út nemsokára szük lesz az autóforgalomnak, *feltétlenül ki kell szélesíteni.* Ha pedig az egyik oldalára egy ilyen hatalmas épületet emelnek, akkor *nagyon hosszú ideig kiszélesítésre gondolni sem lehet.*

A Lauber—Dávid tervet támogató szakértők azt válaszolták, hogy ebben az esetben kiszélesítés helyett valami olyan megoldást kellene választani, hogy a hegyoldalban *alagutat* építenének és ezzel az alagúttal könnyítenék meg az autóforgalom lebonyolítását. Ebben az esetben azonban *az út felső szakaszát süllyeszteni* is kellene, szóval olyan nehézségek támadnának, *amelyeknek elhárítása beláthatatlan összegű pénzbe kerülne.*

Új helyet keresnek a szállónak

Valószínű, hogy néhány nap mulva *kiveszik a szálfákat és a tabáni park egy magasabban fekvő helyén szúrják ismét a földbe.* Hátha ez alkalmasabb hely lesz a gyógyszálló részére. A szálfák ott már nem lesznek *olyan magasak, mint most.* A városrendezési szakemberek ugyanis azt mondották, hogy nem szabad egy *ilyen, hatemeletes hatalmas épülettel teljesen elveni a kilátást a Gellérthegy felé.* Elég, hogy ha az új szálloda egyik frontján *négy,* másik, a hegyoldalra támaszkodó oldalán pedig csak két emelet magas lesz.

Ha ez a hely sem felel meg, *még tovább viszik a szálfákat.* Az építészek azt mondják, hogy *így lassanlassan eljutnak majd a Czakó uccai iskolához.* Ha itt épitenék meg a szállodát, akkor megoldanák *a nap, a por és a köd kérdését.* A szálló frontja délkeletre, a Duna felé nézhetne itt. A szobák a *Dunára nyílnának* és megkapnák *a Vár és a Duna panorámáját.* Hátul pedig önként kínálkozik *nagy sík területet,* amelyen nagyszerű *parkot* lehetne létesíteni.

Ennek a gondolatnak is van ellenzője, különösen azért, *mert ez távol van a fürdőktől.* A terv támogatói szerint akár *siklóval,* akár *lifttel* meg lehet oldani a kérdést. A Czakó uccai megoldásnak sok orvoshive is van, akik azt mondják, *hogy nem árt, ha a betegek fürdés előtt és fürdés után egy kicsit sétálnak.* Tehát sok betegnek éppen arra van szüksége, hogy *ne siklón vagy liften tegye meg a fürdőtől a szállóig terjedő utat, hanem gyalogosan, kényelmes sétával.*

A Közmunkatanácsnak és a fővárosnak mindenesetre az a főszempontja, hogy a szállónak úgy kell megépülni, hogy *ne rontsa a hegy részletét és kilátását.* Bármilyen szép legyen is az épület, *ne vegyen el semmit azokból a kincsekből, amelyekkel a természet Budapestnek ezt a szép helyét felruházta.*

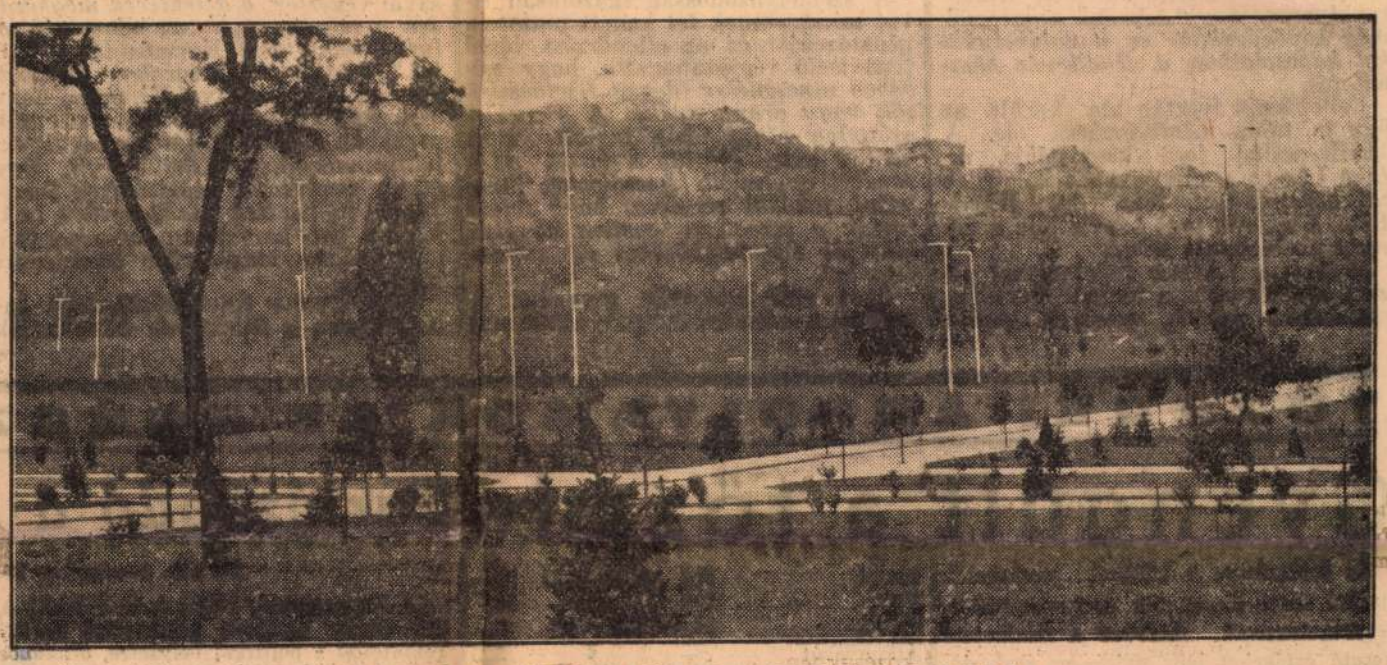

Póznákkal jelölték ki az új gyógyszálló helyét a Tabánban

Posta utalvány a szeptember 30-án lejáró előfizetések megújítására. *Vidéki előfizetőink lappéldányaihoz, amennyiben előfizetésük szeptember 30-án lejár, ma postautalványt mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megújításra szánt összeget mielőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.*

„Hadik-laktanya kávéház" lesz a Hadik-kávéházból

Megegyeztek az érdekeltek a névhasználati perben

Ismeretes, hogy gróf *Hadik-Barkóczy* Endre és gróf *Hadik* Mihály perrel támadta meg a *Kaiser Adolf és Társa* céget. Keresetükben arra kérték a törvényszéket, hogy Kaiseréket kiszabandó bírság mellett *tiltsák el kávéházuknak a Hadik névvel való megjelöléstől.* Hangsúlyozták keresetükben, hogy sem Kaiserék, sem jogelődeik nem kaptak engedélyt arra, hogy kávéházukat Hadik név alatt folytassák, de meg kevésbé kaptak engedélyt arra, hogy a kávéházzal kapcsolatos lokált *Hadik Taverna* név alatt tartsák üzemben. *A Hadik név használata személyi jogukat sérti.*

Kaiserék a keresettel szemben azzal védekeztek, hogy *közel harminc éve a Hadik-nemzetségből senki nem emelt kifogást a kávéházzal szemben a Hadik-név használata miatt,* úgyhogy ez a hosszú hallgatás beleegyezésnek tekinthető. A törvényszék azonban helytadott gróf *Hadikék* keresetének és *ítélettel kötelezte Kaiserékat arra, hogy azonnal szüntessék meg kávéházukkal és mulatóhelyükkel kapcsolatban a Hadik-név használatát.*

Fellebbezés folytán ma került az ügy a tábla *Glatz*-tanácsa elé. A Hadik-család jogi képviselője, dr. *Löw* Lóránt a törvényszék ítéletének helybenhagyását, míg dr. *Ungár* Béla, Kaiserék jogi képviselője a kereset elutasítását kérte.

Mialatt a bíróság ítélethozatal végett tanácskozott, a perbeli ügyvédek *egyességre léptek,* amelyet azután *bírói egyesség alakjában jegyzőkönyvbe foglaltak.* Az egyesség szerint Kaiserék kötelesek a lokállal kapcsolatban a Hadik nevet teljesen mellőzni, kávéházukat pedig a jövőben vagy *Hadik laktanya kávéház,* vagy *Hadik kaszárnya kávéház* név alatt folytatják.

Nagy valutarazzia volt ma a tőzsdén

Hét gyanusítottat előállítottak, a szemétben eltépett idegen bankjegyeket találtak

Ma déli egy órakor lecsengették a tőzsdeüzletet, a titkárok elhagyták az emelvényeket s ekkor megjelent a valutarendőrség tíz tagja. Lezárták a tőzsdeterembe vezető ajtókat, le lezárták mindazokat a kijáratokat is, amelyek a tőzsde épületéből kivezetnek, úgyhogy ettől a perctől kezdve *senki sem távozhatott ellenőrzés nélkül a tőzsde épületéből.*

Azonnal megkezdték a razziát s azt a kérdést vetették fel mindenki előtt, aki az ellenőrzést végző valutarendőrség tagjai elé került, hogy *aranyat vagy idegen fizetőeszközt tart-e magánál?*

A személyazonosság igazolásán kívül mindenkinek fel kellett mutatnia pénztárcáját és az ellenőrzést végző tisztviselő végigtapogatta, hogy *zsebében nincsenek-e idegen fizetőeszközök vagy aranyérmék?* A vizsgálat aránylag rövid ideig tartott, mert *¾2-kor már kiürült a terem és a rendőrtisztviselők hozzáláttak munkájuk további részéhez: hogy felkutassák a teremben esetleg elrejtett külföldi fizetőeszközöket és aranyérmeket.*

Azok, akik igazolták magukat és akiknél a személyi motozás során sem valutát vagy aranyérmeket nem találtak, természetesen *nyomban távozhattak* a tőzsde épületéből.

Néhány tőzsdetagnál azonban *valutát* találtak, őket félreállították. Az értéktőzsde nagytermében detektívek felügyelete alá helyezték őket. A gyanúsíthatók száma mintegy 30-ra emelkedett. Többen igazolták, hogy miért van náluk valuta? Az igazoltatások során *üzleti levelezések* kerültek elő, mások pedig *detektívek kíséretében irodájukba mentek,* hogy ott könyvekkel igazolják a valuták származását.

Amikor már mindenki igazoltatásával végeztek, *a detektívek megkezdték a nagyterem és az odavezető folyosó átkutatását.* Egymásután *ürítették ki a szemétkosarakat, ládákat,* valuták után kutatva. Kiderült, hogy a razzia nem volt alaptalan: az egyik sarokban borítékot talált az egyik detektív, amelyben *70 dollár* volt. Egy másik papírkosár kiürítésekor *összetépett font és lira bankjegyekre* bukkantak. Egy sarokban a szekrény mögött *néhány százfrankos bankjegyet* találtak.

Tóth Sándor detektívfelügyelő intézkedésére a detektívek felnyitották a nagyteremben a tagok fülkéit és tüzetesen átkutatták. Ezután *a folyosón lévő szekrényekre* került a sor. Ezekben a tagok értékpapirjai, levelezései és egyéb értéktárgyai vannak.

A detektívek intézkedésére előkerülnek a kulcsok, sőt lakatost is hívnak, hogy a fiókok felnyitásában segédkezzenek. Egymásután veszik elő a dossziékat. Ha valami gyanús momentumot találnak, felírják az illető fióktulajdonos nevét és nyomban detektív megy ki ellenőrizni a lelet származását.

Délután három óráig az igazoltatottak közül *hetet,* akik nem tudták magukat kellőképpen igazolni, *a detektívek átkísérték a valutaügyészség Szent István körúti helyiségébe, ahol részletesen kihallgatják őket.* Még 10—15 tőzsdetag igazoltatása folyik. Az igazoltatás előreláthatóan a késő délutáni órákban ér véget. Még mindig folyik a nagyterem átkutatása.

Az őrizetbe vettek sorsáról holnap fognak dönteni.

Apad a Duna és Tisza

A FÖLDMIVELÉSI MINISZTÉRIUM vízrajzi osztálya jelenti:

A DUNA Hofkirchennél árad máshol apad, Paksig alacsony, lejjebb közepes vízállású.

MAI DUNAI VÍZÁLLÁSOK: Schärding 154, Passau 252, Aschach 114, Struden 209, Stein —20, Bécs —42, Pozsony 153, Komárom 298, BUDAPEST 254, Paks 174, Baja 292, Mohács 340, Gombos 474, Ujvidék 403, Zimony 285, Drenkova 227, Orsova 308.

A DRÁVA Barcsnál —45, Drávaszabolcsnál 69, Eszéknél 184.

A TISZA alacsony vízállással végig apad.

A BALATON Siófoknál 56.

A VELENCEI TÓ Agárdnál 25.

TŐZSDEI ÁRFOLYAMOK AZ EGÉSZ VILÁGBÓL

Gyengült a tőzsde

Az értéktőzsde a külföldi áralakulás hatása alatt elgyengült. A vevők száma is megcsappant, úgyhogy a felajánlott vezető értékeket már nyitáskor csak *árengedmény* után lehetett elhelyezni. A tőzsdeidő második felében a *font és a francia frank árcsökkenése nyomán a gyengülés folytatódott.*

Zárlatkor, amikor leglanyhább volt az irányzat, a Bauxit 8.5, a Kőszén 15.5, a Salgó 2.4, a Ganz 1.35 a Rima 3.25, a Nasici 1.5, a Tröszt 3.9, a Magyar cukor 9.25, a Gschwindt és a Gumi 2—2, a Vasúti forgalmi 1.35 pengővel *olcsóbbodott és kisebb árveszteséget* szenvedett a Beocsini, a Nagybátonyi, az Urikányi és a Fegyver-részvény.

A *fixkamatozású értékek* piacán is csak hellyel-közzel volt forgalom árcsökkenés mellett. A fővárosi kötvények közül csak az *1914. évi* olcsóbbodott 5 pengővel.

A *bankértékek* piacán elgyengült az irányzat, az áresés azonban nem öltött nagyobb méretet egyik papírban sem.

Utótőzsde

nem alakult ki.

A *Nemzeti Bank* a belga árát 5 ponttal, a dollárét 20 ponttal emelte, míg a hollandi forint 20, a dán, norvég és svéd korona 10—10, a svájci frank 5 ponttal lett olcsóbb.

Értéktőzsdei árfolyamok

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	158.—	158	158.—
Bauxit	208.5	207—200	200.—
Beocsini	14.—	13.05	13.25
Kohó	21.25	—	21.—
Aszfalt	—	7.5	7.—
Kőszén	294.5	288—279	279.—
Nagybátonyi	41.25	—	40.5
Salgó	28.5	27.2—26.1	26.1
Urikányi	39.—	38	38.—
Fegyver	52.5	52—51.5	51.75
Ganz	20.25	19.5—18.9	18.9
Acél	25.25	25	25.—
Rima	76.5	74.75—73	73.25
Guttmann	—	—	5.5
Nasici	57.5	57.25—55.75	56.—
Nova	12.6	12.5	12.5
Tröszt	54.—	51.5—50	50.1
Államvasút	—	6	5.75
Délcukor	64.—	63.5—64.5	63.5
Magyar cukor	94.75	94—85	85.5
Dreher-Haggen.	136.5	136.5	136.5
Fővárosi	—	9	9.—
Gschwindt	673.—	671	671.—
Polgári sör	106.5	—	106.5
Pannonia sör	9.—	—	9.—
Goldberger	59.5	—	59.—
Műtrágya	39.—	39.—39.5	38.75
Gumi	60.5	59—58.5	58.5
Vasuti forg.	18.7	17.75—17	17.25
Telefon	9.75	9.4—8.8	9.—
Államadósság, kötvények, záloglevelek:			
1938. évi ptjegy	100.—	—	100.—
Népszövetségi	73.—	—	73.—
1914. évi főv. 4.5%	277.—	277—270	272.—

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok

PÉNZNEMEK:	KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:
Angol font 16.30—16.50	Amsterd. 183.05—184.65
Belga 57.15—57.75	Athén 3.025—3.055
Cseh kor. 7.—10.—	Belgrád 7.82—7.88
(a 20 kor.-nál nagyobb címletek kivételével	Berlin 135.70—136.70
Dán kor. 72.70—73.50	Brüsszel 57.33—57.77
Dinár 7.15—7.70	Bukarest 3.41—3.44
USAdoll. 338.60—342.60	Kopenhága 72.90—73.50
Kanadai doll. 332—337	London 16.325—16.475
Francia fr. 8.95—9.35	Madrid —.—
Holl. frt 182.65—184.65	Milánó 17.66—17.8864
Lengyel zl. 60—61.40	Newyork 340—342.60
Leu 3.—3.45	Oslo 82.05—82.75
Leva 3.—3.60	Párizs 9.05—9.33
Lira 16.90—17.90	Prága 11.79—11.93
(500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével)	Szófia 4.11—4.15
Ném. márka —.—	Stockholm 84.20—84.90
Norv. kor. 81.85—82.75	Varsó 63.75—64.25
Svájci fr. 76.65—77.55	Zürich 76.875—77.575
Svéd kor. 84.—84.90	Isztanbul 268—271

Már megjelent és kapható

Michel bélyegkatalógus 1939. évi kiadása

Európa katalógus P 5.10, Világ katalógus P 7.50

Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18

Tartózkodó a londoni tőzsde

London, szeptember 23.

(A Magyarország külön tudósítójától.) A mai tőzsde nyugodt irányzattal indult. Tekintettel a politikai helyzetre, *általános tartózkodás mutatkozott* a piacon és így az árakban sem történtek említésreméltó változások.

Mai árfolyamok (zárójelben az előző zárlat): Royal Dutch 36.375 (36.875) Rio Tinto 12.625 (12.75), Anaconda 6.75 (6.75), Tanganyika 5.375 (5.75), Central Mining 22.75 (22.50), Canadian Pacific 5.875 (6).

A *nemzetközi devizaforgalomban* nem történtek nagyobb eltolódások, a *dollár* általában megszilárdult, míg a *francia frank* lanyhulásra hajlott. Az *angol font* is kis mértékben gyengült.

LIVERPOOL: javuló

Liverpool, szeptember 23. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza októberre (5 sh 2.625 : 14.17 P) —, 5 sh 1.875 : 13.99 P; decemberre (4 sh 11.125 : 13.38 P) 4 sh 11.50 : 13.47 P, 4 sh 11.375 : 13.44 P; márciusra (4 sh 9.875 : 13.09 P) 4 sh 10.125 : 13.15 P, 4 sh 10.125 : 13.15 P.

GENFI tőzsde. Kőszén (69) 67, Nasici (24) 24, Ofa (3.50) 3.50.

ROTTERDAM: nyugodt

Rotterdam, szeptember 23. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza szeptemberre (3.95) 3.875, novemberre (4.05) 4.—, januárra (4.175) 4.15, márciusra (4.25) 4.225 holland forint 100 kg-ként; tengeri szeptemberre (104) 104, novemberre (95.75) 95.75, januárra (95.50) 95.50, márciusra (95) 95 holland forint 2000 kg-ként.

LONDONI FÉMTŐZSDE

Vörösréz tartott, ón tartott, ólom tartott, horgany tartott

London, szeptember 23.

Jegyzések (zárójelben az előző zárlat): vörösréz standard (41⅞—42) —, 3 hónapra (42—42 1/16) 41¾—41 13/16, elektrolyt (47—48) —, ón 3 hónapra (195¼—195½) 195¼—195½, ólom külföldi prompt (15¼—15 5/16) 15 1/16—15⅛, későbbi (15¼) 15 3/16—15¼, horgany prompt (14¼—14⅜) 14 3/16—14¼, későbbi (14¼) 14 7/16—14½.

Az arany Londonban

Londoni aranyárfolyam: 144/6 sh.

Londoni devizák

London, szeptember 23.

New York 4.80⅛, Montreál 4.88, Párizs 178.54, Brüsszel 28.47½, Milánó 91.27, Zürich 21.23½, Amszterdam 8.92, Berlin 12.02½.

Párizsi devizák

Párizs, szeptember 23.

London 178.50, New York 37.18½, Brüsszel 627.12, Milánó 195.80, Zürich 841.12, Amszterdam 2002.25.

Húsvásár

Készlet: nagymarha (5½) (5½), növendék 1 (1), borjú 375 (375), juh 17 (17), lehúzott sertés 43 (43), szalonnás 46 (46). (Zárójelben az eladottak száma).

Árak: csontozni való marha 52—56, növendék 86, borjú bőrben I. 140—146, II. 124—138, juh lebőrözött II. 80—90, lehúzott sertés 106—122, szalonnás 130—134, sertészsiger 80—100 fillér kilogramonként. A vásár irányzata lanyha volt.

Sertésvásár

A ferencvárosi sertésvásár mai felhajtása összesen 2372 darab volt. Az irányzat változatlan.

Uradalmi zsírsertés páronként 340 kg-on felül 114, szedett sertés I. 104—108, II. 98—102, III. 88—94, öregsertés II. 88—92, angol tőkesertés 102—105, angol sonkasertés II. 94—98.

Töltsön egy vidám hetet a Balatonon

Egy heti teljes ellátás a legjobb szállókban és penziókban Díjmentes strandhasználat, összes borravalók, adók, gyógy és zenedij.

Budapesttől–Budapestig gyorsvonat III. oszt. v. személyvonat II. oszt. vasúti jegy

57.— pengő

Az utazás bármikor megkezdhető.

Jelentkezés

Az Est Utazási és Menetjegyirodájában, VII., Erzsébet krt 18—20

Lauber

Nyolc-emeletes bank épület egyik tervezője (a Szabadság-téren)

The Hungarian Quarterly, Vol. VII. No. 1. 1941
(Bierbauer Virgil)

MDK

Lauber

Bálint Sándor, Lauber, Nyiry: Bérház az Irányi-utcában. Repr.

Györgyiújmagyép, II. 90.1.

Nendtvich - Lauber - Nyiry építészek.

Mecsek Szálló. Repr.

Tér és Forma. 1943. 1.sz. /visszapillantás./

MDK

Lauber épitész

Kertész, 1940. 215, 222.lap

MUK

Lesser epistles

Aertsen, 1540. 215, 222.1ap

MDK

Lauber építész

Építészet, 1942. 9.lap

MDK

Lauber

Pénzintézeti Központ székháza. Repr.

Tér és Forma, 1943. 1.sz. (Visszapillantás.)

MDK

Lauber

Mecsek szálló. Repr.

Tér és Forma, 1943. 1.sz. (Visszapillantás.)

MDK

Lauber

Travertin homlokzatú bérház Bpesten, a Szép utcában. Tervezték: Lauber és Nyiry. Fényképf.

Tér és Forma, 1937. lo.sz. 288.lap

MDK

Lauber építész

Kékgolyóutcai bérház.

Architettura, 1935.jul.sz.

Number 6pitdes

Kekkoljöutcesi berhes.

Axchitetture. 1935. jul. es.

MDK

Lauber épitész

Néphadsereg-utcai II.irodaház

Perczel Károly:Épitészetünk értékelése és fejlődésének iránya Magyar Épitőművészet 1956.V.évf. 2.l.

MDK

Lauber

Bérház az Irányi-utcában, tervezték: Lauber, Nyiri és Bálint Sándor. Repr.

Györgyiujmagyép II. 90.lap

MDK

Lauber

magyar építész

Nyíri építésszel közösen tervezte a budapesti Szabadságtéri banképületet.

Bierbauer, Virgil: Modern Architecture in Hungary
Hungarian Quarterly 1941, I.

139.0

MDK

Lauber - Nyiri

háztervek

Tér és Forma, 1935 VIII. 135.

Lauber

ivód

Bierbauer Virgil dr.:

The Japanese Architect

1931. okt. Keppel -

YULA BUDAPEST
VII, RÁKÓCZI UT 32

ámyr Gyuláné
hölgy minlitair neje

H

I Lenketér 7

Hotel dans les montagnes Mecsek. Arch.: Lauber & Nyiry et Nendtvich & Visy

M. F. I. felvétele.

Idegenforgalom és építészet

Valamely ország idegenforgalmának leglényegbevágóbb eszköze a jó és tetszetős, kényelmes és higiénikus, szépfekvésű szálloda. Hiába van egy országnak számos látványossága, hiába van legkülönbözőbb fajta vonzóereje, — ha nincsenek megfelelő, a mai kultúra nívójának megfelelő szállodái, nem számíthat komolyabb idegenforgalomra.

Magyarország ezt csak a legutóbbi néhány évben ismerte fel, illetve a gazdasági élet vezetői nem törődtek e ténnyel. Csak a legutóbbi években kezdettek Magyarországon olyan szállodák épülni, amelyekben közepes igényű bel- és külföldi szállóvendégek is megtalálják azt, ami a Nyugaton régen természetes és általános. El kell ismerni, hogy a legújabban egyes magánosok és egyes törvényhatóságok igazán formás és tetszetős, jólfelszerelt szállodákat építenek. Ilyennek tartjuk a legutóbbi napokban befejezett pécsi Városi Mecsek Üdülő szállót. Lauberék sikerült művét, amelyet a legközelebbi alkalommal részletesebben is ismertetni fogunk U. F.

Tér és Forma
1936. 12. szám

Kis bérház Budapesten a Corvin-téren. Tervezték: **Lauber** és **Nyiri**. Tolóablakok: Kozmaport.

Egy kis budai bérház

A budai Corvin-tér a főváros egyik legkedvesebb és városépítészetileg legsikerültebb formájú tere. Természetszerűen és ösztönösen keletkezett és talán ennek köszönhető, hogy a Fő-utca nem vezet keresztül a téren, hanem mellette vonul el és így a tér az erős forgalmú és igen szűk utcának egy pihenő pontja. (A magyar városok tereit, a léniával tervezett tereket ugyanis legtöbbször átszeli a forgalmi út!) A Corvin-tér kedvességét két további körülmény is fokozza, az egyik az, hogy a részleteiben ugyan kevéssé ízléses, de tömegében jóhatású Kapucinus-templom egységes lezárást ad déli oldalának, másfelől, hogy a hátterét alkotó Iskola-utca néhány méterrel feljebb került és a betorkoló Szalag-utca meredekségénél fogva — bármennyire is szerették volna talán a mérnök-városrendezők! — ezt a terrasszerű utcát már nem lehetett lejjebb szállítani. Ami már most a tér körüli házakat illeti, azokban stiláris egységet nehéz volna felfedezni: van ott neoromantika és neorenaissance, háborúelőtti szecesszióval kevert barokk és háború-utáni új-barokk. Annál meglepőbb volt Lauber és Nyiri építészek számára, hogy amikor reájuk hárult az a feladat, hogy a Corvin-tér egyik telkére kis kétemeletes palotaszerű bérházat építsenek, akkor az építési Hatóságok, Bizottságok és Tanácsok kenetteljesen kijelentették, hogy csak akkor engedik meg az építkezést, hogyha a tervezők beleilleszkednek a tér építészeti stílusába. Csodálatos az, hogy ilyen kikötéseket nem tettek annak idején, amikor Pán József megépítette ú. n. gótizáló stílusban a Kapucinus-templomot, vagy amikor a főváros felépítette a szecesszióval felfrissített barokkstílusú Vigadót! Így azután a már elkészült nyugodt, előkelő és a célnak megfelelően komponált homlokzatot a tervezők ú. n. renaissance formákkal voltak kénytelenek ízesíteni. Viszont a ház udvari oldalán, nevezetesen a második emeleti lakásnál a mai építészek elképzeléseivel építettek a mai ember számára.

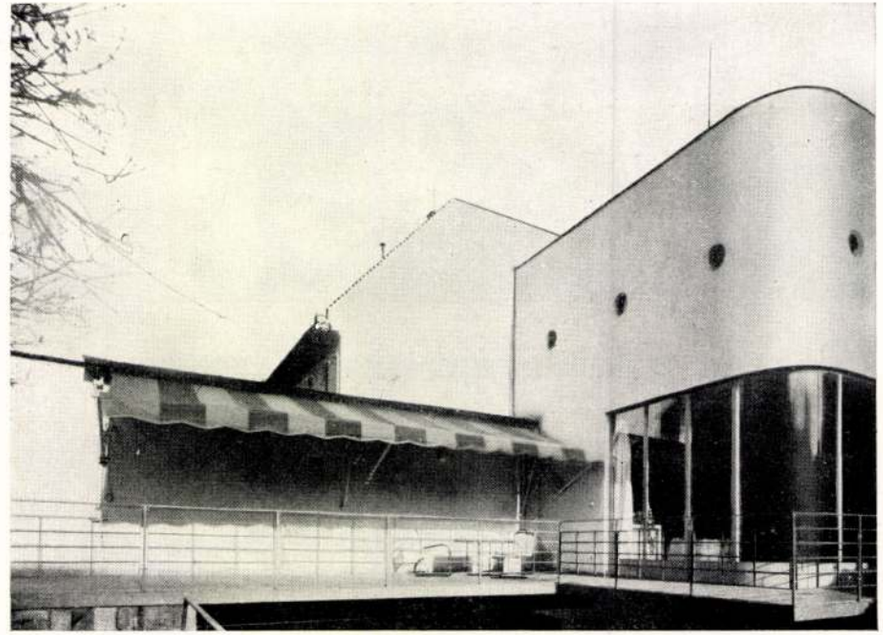

Üvegfal: Haas és Somogyi. Fotó: Borsos.

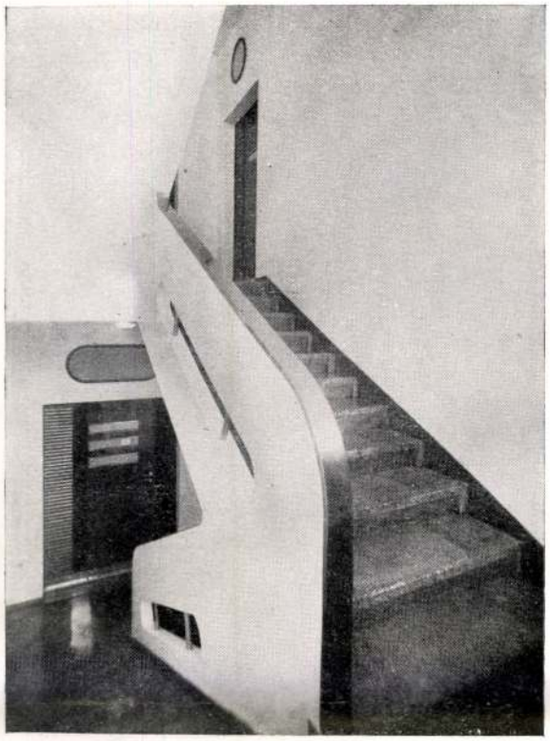

A Korvin-téri bérház részletei.
Fotó: Borsos.

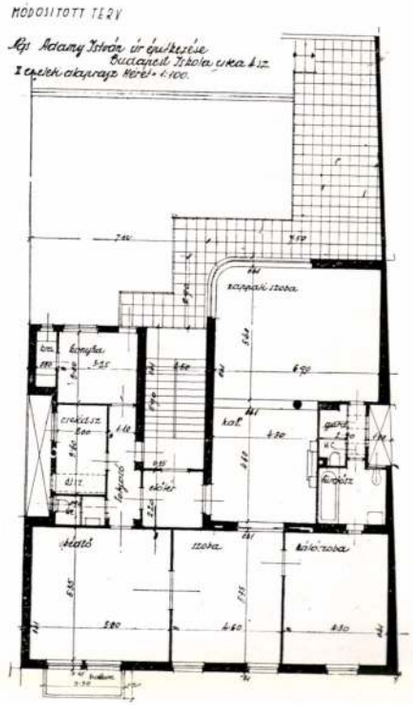

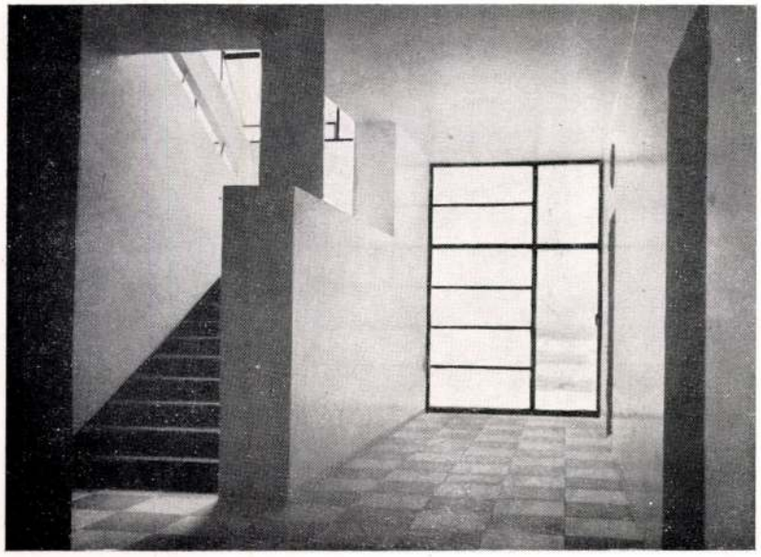

Fotó:
Magyar Filmiroda.

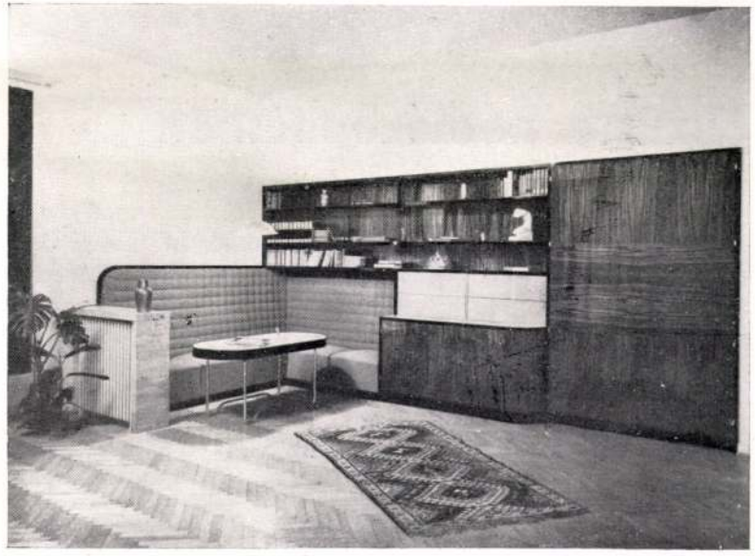

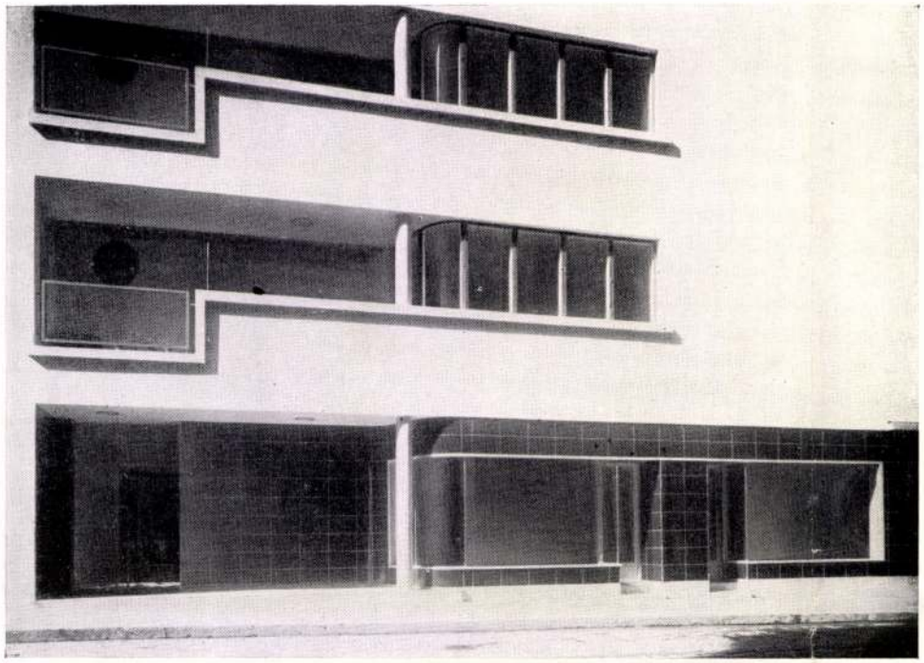

Bérház Budapesten az Irányi-utcában.
Kivitel: Vágner Gyula. Fotó: Borsos.

Tervezték: **Lauber László**, **Nyiri István** és **Bálint Sándor.**

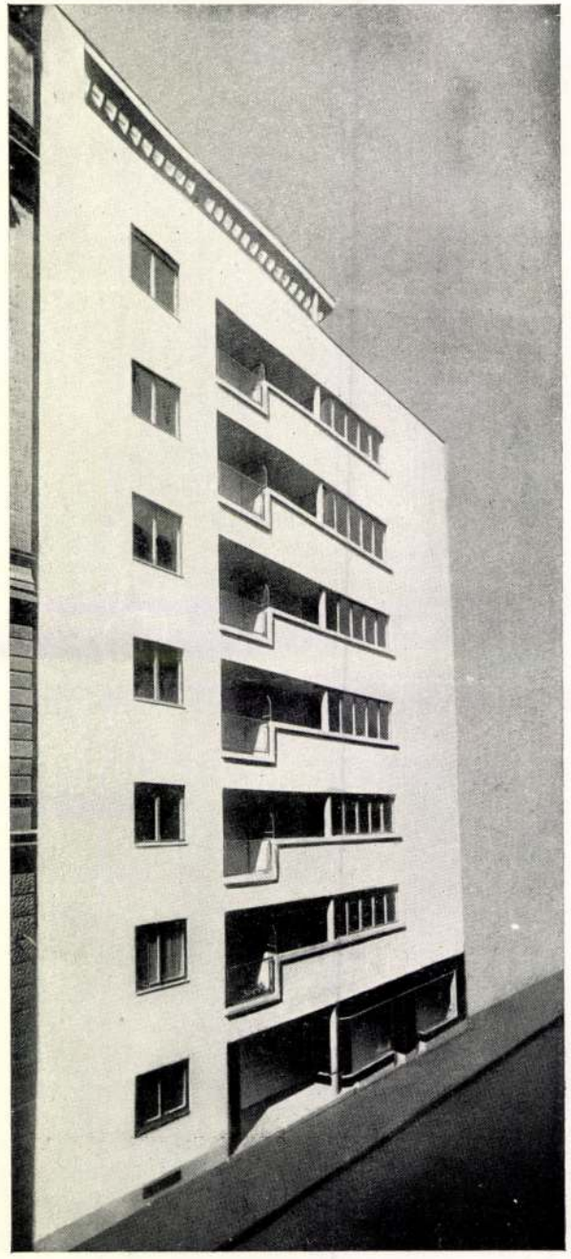

Tolóablakok: Kozmaport.

Luxus a bérházépítésben

Sokszor hallani neves építészekkel való társalgások során azt, hogy a legutóbbi évek során Budapesten úgyszólván csak proletár bérházak épültek. Az, aki ismeri a budapesti bérházakat, a dolgot másként ítéli meg: ellenkezőleg, csakis olyan bérházak épültek meg, amelyekbe csak tehetősebb lakók költözhetnek. Ugyanis közismert tény az, hogy általában legfeljebb a kereset 20—25%-át fordíthatni lakbérre, az új budapesti bérházak kétszobás-hallos, háromszobás-hallos lakásait pedig 1500—2500 pengőn alul bérbe nem adják, tehát lakóik 7500—10.000 pengős keresettel bírnak. Tovább folytatván e beszélgetést, kiderül, hogy az új házakat egyesek azért nevezik proletárházaknak, mert külsejüket puritán egyszerűség, nyugodt, átmenő párkányvonal jellemzi, — tehát mert elmaradtak a vakolatból és gipszből készült díszítmények, amelyek 1840-től 1930-ig olyan nyugtalanná tették a budapesti házak homlokzatait. Kifogásolják ezenfelül, hogy az emeletsorok magassága a régi 3.50 méter helyett átlag 3 méter lett.

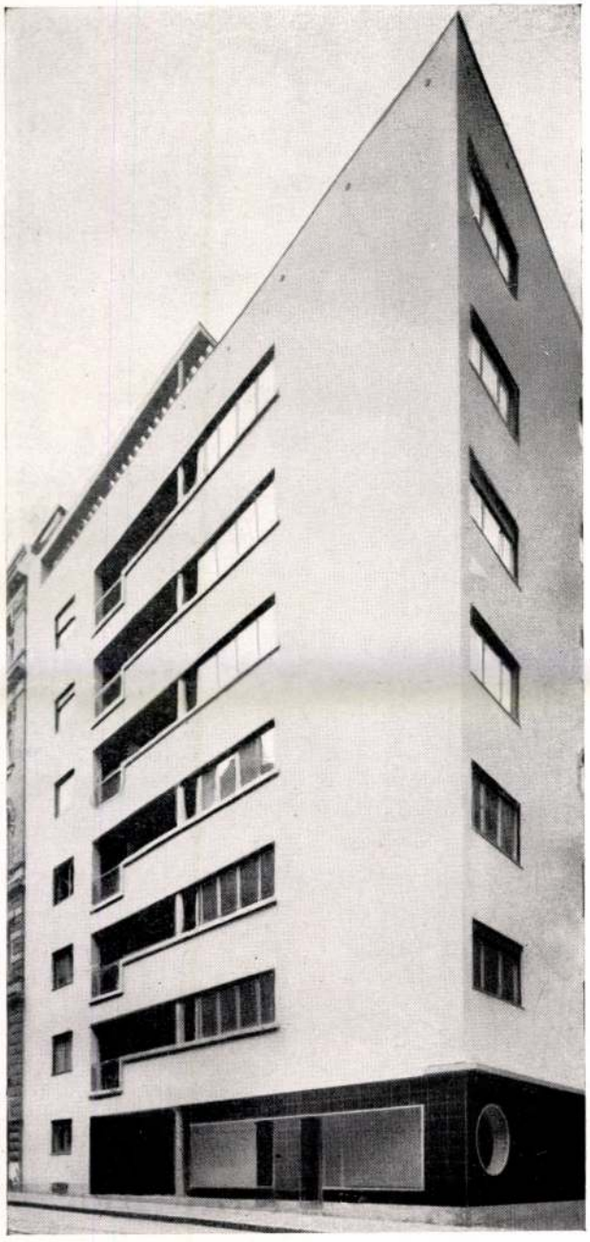

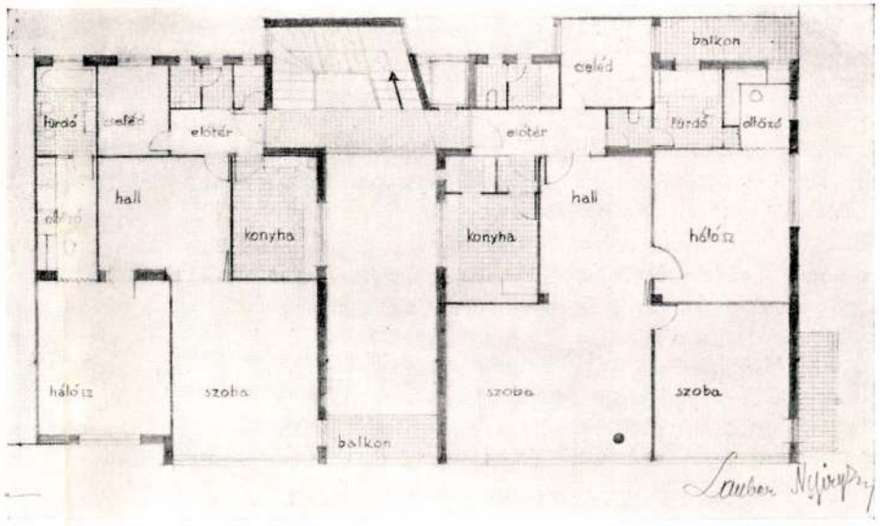

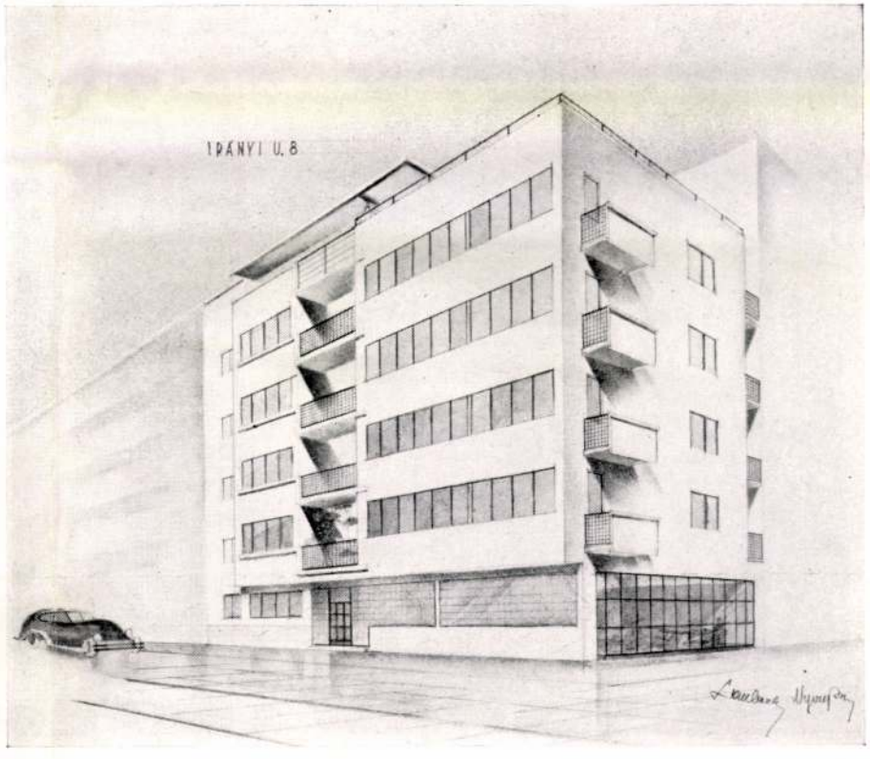

Az Irányi-utcai bérház fényképe és eredeti tervei. Fotó: Seidner.

Lauber László és Nyíri István

Helyezkedjünk egyszer egy bérházlakó gondolatvilágába. Mi az, ami számára egy lakást értékessé tesz? — Az, hogyha a ház, amelyben lakik, kívülről egy renaissance palazzot mimel? — Hogyha a lépcsőházban műmárványoszlopok pompáznak és gipszfejezeteket hordoznak? — Hogyha a szobák menyezetei alatt gipsz-, vagy papírmasé-öntvények vonulnak végig? — Ha a lámpahely körül pinceműhelyekben készült, mesterember fantáziáját tükröző papírstukkók gyűjtik össze a nagyvárosi kormot és port? — Luxus az, hogyha másfélszer annyi fűtőanyag kell azért, mert a szobák egyhatoddal magasabbak a szükségesnél? — Nem értékesebb-e a lakó számára, hogyha a szűk utcák gyér napfényéből minél többet kap a tágas ablakok révén? — Nem jelent-e többet a lakónak, ha egy szépen burkolt, kényelmes káddal felszerelt fürdőszobát kap? — Vagy, ha már igazán luxusról van szó, ha az ajtók furnirral burkoltak, — ami talán mégis csak szebb, mint a profilokkal ugyan agyontagolt, de csak flóderezve mázolt, mindig piszkos benyomást keltő ajtók, amelyeket az Andrássy-út, úgynevezett luxus-bérházaiban látunk. Meglehet, hogy 40 évvel ezelőtt a Millenáris kiállítás idején a lakó társadalmi és anyagi

Fotó: Magyar Filmiroda.

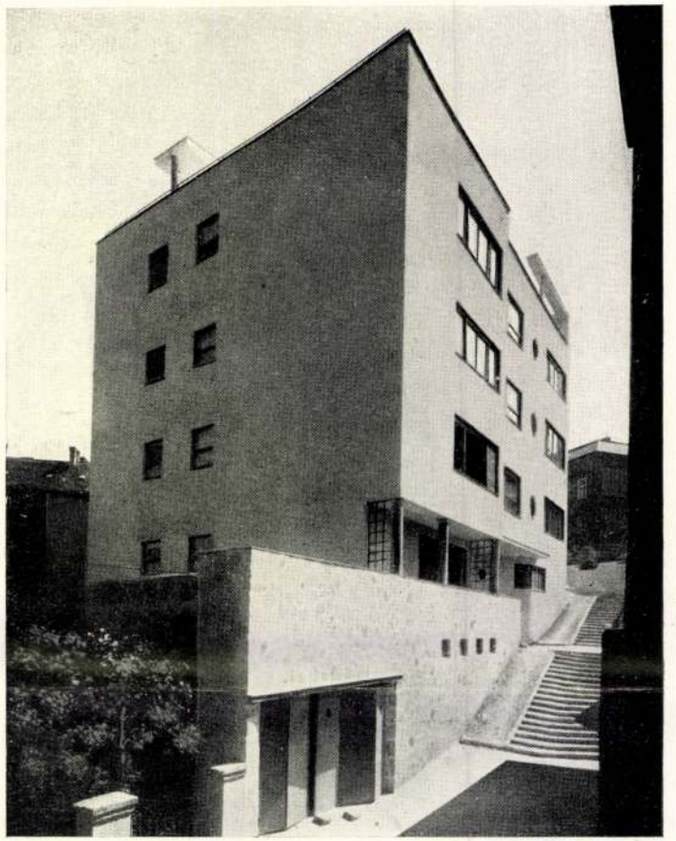

Fotó: Borsos.

Bérház Budapesten az Ilona-utcában.
Tervezték: **Lauber László** és **Nyiri István.**
Kivitel: Sturm Károly Frigyes építőmester.
Tolóablak: Kozmaport.

Lauber László

1937

A római Architettura júniusban képet hozott Lauber, Nendtwich és Nyiry mecseki szállodájáról,

Tér és Forma

1937. 8. 7.

KUS LAJOS RT

KEZETEK GYÁRA BUDAPEST

Lauber László

1937

A Casa Bella augusztusi száma két kép kíséretében emlékezik meg a „Dunántúl legmagasabb ormait megkoronázó" Lauber, Nyiry, Nendtwich-építette Mecsek-szállóról.

Tér és Forma
1937. 8. 57

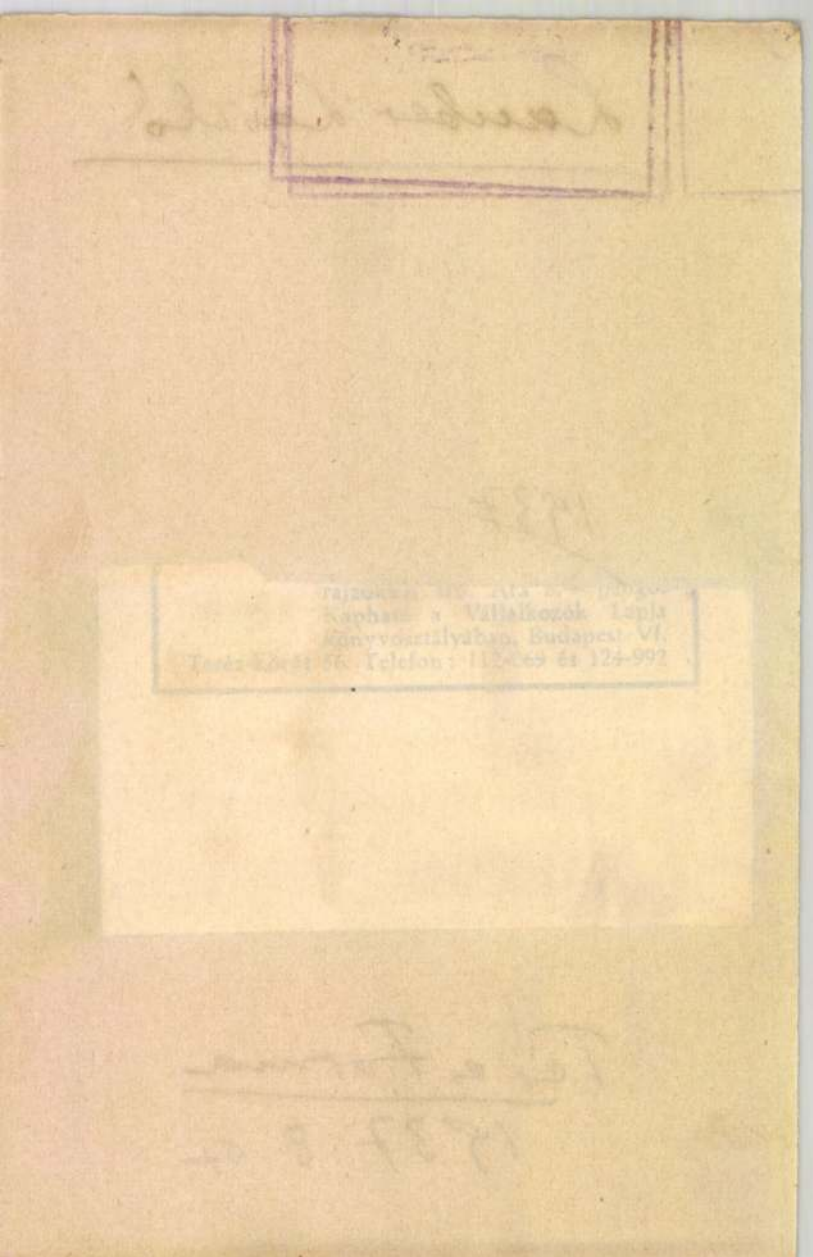

Lauber László és
Nyiri István

(Roma) 1937,

Az Architettura februári számában reámutat a Lauber és Nyiry-féle Mecsek-szálló első közlésére.

Tér és Forma
1937. 6. sz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz

.....szám.

Müemlékek Orsz. Bizottsága.

Budapest.

Hivatalból.

Lauber László

terverte a pécsi ciszterčitarend Nagy Lajos-gimnáziumának kápolnáját Nyiry Istvánnal együtt. Repr.

Tér és Forma

1937. 4. sz.

Chapitre deuxième

Le Tour de France

1937. V. 2.

Lauber László, építész

L. Kozma Lajos

– A harmincas évek építészetének kronológiai + oblázata 6-8

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/2

Lauber Lóránd, építén

L. Pilch Andor

29-32

Mendöl Zs. Pés építénete a két világháború körött

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/2

Laubert [László], [építész]

L. Dévényi Tamás

–. Beszélgetés a harmincas évek ... 2-3

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/2

Lauber Lóránt, [építén]

L. dr Kendrői Jenő

Bajnay Lóránt dr Kendrői Jenő hetven éves 63

Magyar

Építőművészet B.p. 1983 83/5

Lauber László építész

L. Vákár Tibor

Vákár T. Egy építészmérnök pályakezdése 33-34
1930-35

Magyar
Építőművészet 1983 83/2

Lauber Lónló, építén

L: Noll Tomás

– Ybl Miklós díjak, 1983

64-65

Magyar
Építőművészet Bp. 1983

83/4

Lauber László ép.

Nyíri István-nal ép. közösen

illusztráció

valt Pénztárintézeti Közp.

→ Major Máté

Művészet 1985/4/90

Lauber László építész

Budapesti Szemle CCLX. 1941.273-282. Ybl Ervin: Képzőművészet

Baráth Ferenc (i)

170, 471, 472,

Gauber László építés

Tér és Forma 1941. 109-114.

Telefongyár székháza

Lauber László

Bp.Marcibányitéri villa

Tér és Forma, 1933 VI. 236

Lauber László építész

Tér és Forma, 1930. III. köf.

470.-472. l. Dr. B.V.: Excelsior autókirol-
gáló-állomás a fehérvári-uton.

Lauber László építész

Tér és Forma 1939. 221.

Könyv az 1936-ési milanói Triennaleról

Lauber L. építén

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 207. o.
Revue Internacionale d'Architecture. Beveretésül a Tér és Forma első nemzethöri számához.

Lauber László

14000 P II. díj

l.

Halászvárosházakibőv

20. l. 26-27. l.

polgármester.

Budapest székesfőváros házinyomdája — 16753

Lauber László

korábbi Nyíri László

építésze

a Pénzintézeti Központ palotája

előtt

Ybl Szemle

1941. 761. 280. f.

Szivárvány

árnyéka

felajánlva

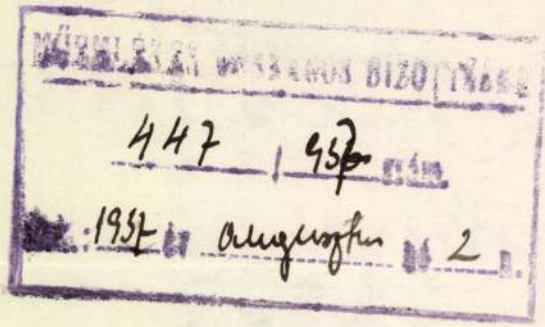

Lauber László

építész a MATI Kere
tében

Major Máté: Új egyetemi
épületek.

Építés – Építészet

1949. I. évf. 3. sz

40–42. l.

ábrákkal

Az Agrártudomá-
nyi Egyetem új épü-
letének terve.

Fentitől –

u.o. 40–42. l.

Ábrákkal

1338	"	18.	2	"
1659.	október	23	2	"
1842	novbr	25	2	"
2015	1905 január	6.	1	"

Lauber László

Szendrői Jenő

Arvabb

fentiek az Agrár-
tudományi Egyetem
terveinek szerzői

Épités - Épitésiet
1949. I. cif. 4.4.
69. l.
(Holyreigazitás)

Lauber László ci

Szendrőy Jenő dr.

tovább

építészet

a Magasépítési Tervező

Intézetben.

Az épülő ig Agrár-

tudományi Egyetem

távlati képe. Repr.

Építés – Építészet.

1949. I. évf. 1–2. sz.

20. l.

Ügyelő.

szinművészeti akad
mann István szolgá
a magy. kir. női fest
rii István szolgá rés
na 50 fillért; – a müe
nál alkalmazott Kor
hatvan Koronát eng
állampénztárt, hogy erre
lyegelt nyugtatványair
november hó 1-én esedék
részletekben fizesse k
egyben utasito
az 1903. évre engedélyezett
magy. kir. I. festészeti
zott Leidbauer József
van Koronát, – tovább
mint a magy. kir. szobr
kalmazott Gyarmathy
tal szolgák részére egye
nát; – az országos magy
kalmazott szolgák köz

HÍREK

— Milyenek lesznek az Európa—Amerika közt közlekedő óriási repülőgépek? *Newyorkból* jelentik: Amerika legnagyobb légivállalata, a Pan-American Airways, amely az angol Imperial Airways társasággal egyetemben a londoni és washingtoni kormányoktól kizárólagossági jogot kapott az Atlanti óceán fölötti légiforgalom lebonyolítására, *új óriási repülőgépek szerkesztésére írt ki pályázatot.* A feltételek szerint *a gépeknek 10 utast kell szállítaniok az Atlanti óceán fölött 8000 méter magasságban, óránkint 780 kilométeres sebességgel.* Ezeknek a gépeknek a segítségével az Atlanti óceán átrepülése reggeltől estig tartana, mert ilyen óriási sebessége mellett *még 12 órára sem lenne szükség a pilótáknak az út megtételére.* A Pan-American Airways számítása szerint darabonkint egy millió dollárba kerülne minden ilyen repülőgép.

A feltételek szerint négy darab, egyenkint 2000 lóerős motor hajtaná ezeket a hatalmas utasszállító gépeket. Az utasfülkék légmentesen zárva lennének és gépek segítségével gondoskodnának arról, hogy még a szubsztratoszférában is olyan légnyomás legyen, mint 2—3000 méter magasságban.

Az amerikai szakértők meg vannak győződve arról, hogy ezek a négymotoros repülőgépóriások olyan *üzembiztosak lesznek*, hogy felesleges lenne hidroplánokat járatni az óceán fölött. Ezek sokkal nehezebb gépek, amellett a vizirepülőgépek tutajai nagy légellenállást tanusítanának, ami a sebességet erősen csökkentené. Éppen ezért az új amerikai óceánfölötti repülőgépek kerekekkel felszerelt szárazföldi repülőgépek lesznek. Amerikából Európába repülve, a gépek nagyszerű hasznát fogják látni a 8000 méter magasságban szinte állandóan tapasztalható mintegy óránkint 150 kilométeres *hátszélnek*. Nyugat felé repülve a gépek alacsonyabban fognak repülni, hogy ne kelljen megküzdeniök ezzel a rendkívül erős légáramlattal. Előreláthatólag csak *négy-öt esztendő mulva kerülnek majd közhasználatba* a tervezett amerikai repülőgépek.

— Pehelysúlyú és arasznyi csecsemő. *Londonból* jelentik: *Kent* grófságban Mrs. *Martin* egészséges leánygyermeknek adott életet. A csecsemő világcsoda, mert *mindössze 20 cm hosszú és ¾ kg nehéz.* A parányi csecsemőt *melegítő szekrényben* tartják és félóránkint *töltőtoll-csepegtetővel adnak tejet neki.* Az orvosok szerint a húszcentis csecsemőből *egészséges, erős felnőtt lesz.*

— Könnyítés az eucharisztikus kongresszusra érkező külföldi autóknak. A hivatalos lap mai száma érdekes belügyminiszteri rendeletet közöl, amellyel megkönnyitik *a külföldi autóknak Magyarországra jövetelét az Eucharisztikus Kongresszus ideje* alatt. A rendelet a Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia felől Magyarország területére érkező gépkocsikra, motorkerékpárokra, autobuszokra és utasszállításra átalakított teherkocsikra vonatkozik. A belügyminiszter a rendeletében megengedi, hogy a felsorolt országok felől május 20-tól május 31-ig az ország területére *nemzetközi forgalmi engedély és államjelző tábla nélkül* érkező gépjárművek és ezek nemzetközi gépjárművezetői igazolvánnyal nem rendelkező vezetői részére *»előjegyzési jegy«* legyen kiállítható. Az előjegyzési jegyek június 10-ig hosszabbíthatók meg.

Penziós ellátás
Svábhegyi Szanatóriumban
P 16.—

TALÁNY

Írta: Illyés Gyula

Ágról a lágy körtét elölem
— csak úgy loccsan — a földre dobja.
Mert nem hajtottam fel időben:
ecetet köp pohár boromba.

Nem hordod? — elnyűvi ruhádat.
Nem költöd? — elveri a pénzed!
Késs csak egy órát, — a buzádat,
gazzá kaszálta már a rétet.

Lót-fut, jár elötted-utánad —
Kiméld, vagy ne kiméld a nőket
százszor kegyetlenebbül nálad
gyalázza, rikatja meg őket.

Mérlegeld, — övé már az eszme;
a vágy, mit érleltél szivedben —
Én ismerem őt, versenyezve
vele éltem; ő élt helyettem.

Kézzel kapdosva most is itt van.
Félszemmel, öntelten figyel rám;
s gúnyból, míg ellene ezt irtam,
tövig szivta a cigarettám.

Töprengsz az ostoba talányon?
Megért: övé vagy, ha megérted!
Lop téged is tőlem, barátom,
tölti a korgó semmiséget —

(Ide írhatnám: lődd isten —
de ez se nyitja a rejtvénynek.
Forgathatod: csak játék: míg nem
te fordulsz lábbal majd az égnek.)

Egy hét Budapest életéből

a február 20-tól február 26-ig terjedő héten

1. Születések száma	324 (339)
2. Halálozások száma	351 (351)
3. Öngyilkos lett	14 (9)
4. Házasságkötések száma	198 (210)

(Zárójelben a multheti adatok)

— **Házasság.** *Spitzer* Kató és *Havas* Ferenc jegyesek. (Külön értesítés helyett.) *Zerkowitz* Albert igazgató és *Reisz* Liesel hegedűművésznő Párizsban házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kulcsár és Huppert** köpenytisztítása a legfinomabb munka!!

— **Olcsón és jól főzni-sütni.** Ezt tanítják az Elektromos Művek Honvéd u. 22. sz. alatti bemutatójának szerdán d. u. ½6 órakor kezdődő főzőelőadásán, továbbá a hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. pontosan ½10 órakor tartandó főzési gyakorlatain. A villamos háztartási készülékek ismertetése során képviselő fánk, leveles-vajas tészta, kuglóf, torták, valamint pudding, különféle húsételek és citromdsem készítését mutatják be. Belépő- és ruhatár-díj nincs.

x **Kékes Szálló,** 1000 m. Panzió 10 P-től.

x **Ha influenzája van,** gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes »*Ferenc József*« keserűvíz használata által gyakran és alaposan kitisztíttassék. Kérdezze meg orvosát.

x **Lecitines Apácaszappan.** A benne levő lecitin az Apácaszappan már amúgy is kiváló tulajdonságait még jobban fokozza. Nemcsak tisztítja, hanem táplálja is az arcbőrt. Hatása már egyszeri használata után is észlelhető a bőr bársonyos tapintatán. Ára 56 fillér és 1 pengő szaküzletekben. (Bordó csomagolás!)

x **Sportolók kondiciójának megőrzése.** A közelmultban lezajlott prágai jéghokki világbajnokság küzdelmeinek szüneteiben a játékosok mind Ovomaltine-t fogyasztottak. A Jéghokki Szövetség erről következőképpen emlékezik meg: »A versenyzők kondiciójának megőrzéséhez nagy mértékben járult hozzá az Ovomaltine.«

DUNAPARKI ÖRÖKLAKÁSOK
Szent István park 22
Telefon: szombat d. u., vasárnap 291-573 köznapokon 111-196

— **Pestszenterzsébeten vasárnaponként reggel 7-től délig lesznek nyitva a trafikok.** A pestszenterzsébeti trafikosok értekezletet tartottak ebben a kérdésben, hogy vasárnaponként milyen órákban tartsák nyitva üzleteiket. Elhatározták, hogy ezentúl vasárnap reggel 7-kor nyitják a trafikokat s azokat déli 12 óráig tartják nyitva.

— **Förstner Dénes kiállítása.** Förstner Dénes, a jeles fiatal festő, nyáron Szolnokon, télen Zebegényben dolgozik. A szolnoki iskola éles józansága s a zebegényi álmodozó gyengédség olvad össze képein. Így adnak a tájak lelket s hangot a művészeknek, akik ezt az ajándékot értékes művekkel viszonozzák. Förstner a szolnoki nyárnak néhány igazán szép tiszai képét köszönheti, Zebegénynek pedig különösen egy igen finom kora tavaszi képért lehet hálás. Minden jel arra mutat ezen a kiállításon, melyet a Tamás galériában láttunk, hogy Förstner erős tehetsége a két lelket össze fogja gyúrni és akkor majd kibontakozik az az értékes egyéniség, melynek jeleit minduntalan sikerül felfedeznünk a most kiállított képeken. *(—ny.)*

x **Brammer Ödön,** az ismert [illegible] divatáru cégnél adnak egymásnak találkozót az egyéni ízlés szerint öltözködő hölgyek, hol gazdag választékban találják meg gyapjúszövetekben és selyemkülönlegességekben a divatot diktáló Franciaország és a legjobbakat gyártó Anglia legújabb kreációit.

x **Új találmány érzékeny arcbőrűeknek.** Az érzékeny női arcbőrök is megérzik a tavasz közeledtét. A legtöbb nőnek, főleg a száraz bőrűeknek tavasszal húzódik a bőrük és főleg a szappannal való mosdás után az az érzésük, hogy még szárazabb lett. A kutatók sokat búvárkodtak olyan szappan előállításán, melyet nemcsak a zsíros, hanem a száraz bőrűek is sikerrel használhatnak. Sikerült is ilyen szappant feltalálni, ez a közismert *Leton-szappan.* A találmány lényege egy különleges bőrápoló és finomító anyagokból összeállított kenőcs, melyet a szappan alapanyagához újszerű eljárással hozzákevernek és ez a szappant teljesen átalakítja, úgyhogy a mosdásnál az az érzés, mintha krémmel mosakodnánk. Ezért a legmegfelelőbb még a legkönyesebb arcbőrű nőknek, sőt csecsemőknek is. Fontos, hogy a száraz arcbőrűek a *Leton-szappant* állott, vagy hideg vízzel használják. Bőrtisztatlanságok is könnyebben elmulnak a *Leton-szappan* használata által.

— **Agyongázolt Pestszenterzsébeten egy ismeretlen nőt a helyiérdekű.** Pénteken este 10 óra tájban a pestszenterzsébeti *Kossuth Lajos* ucca és *Erzsébet* tér keresztezésénél a helyiérdekű *motoroskocsi elgázolt egy nőt. Az áldozatot, akinek fejét teljesen szétroncsolták a kerekek,* nem ismerte fel senki. A rendőrségtől nyert személyleírás szerint *barnahajú, 150—160 centiméter magas, fekete félcipőt, fekete harisnyát, fekete klott munkáskabátot, alatta kötött pullovert* viselt. A holttestet beszállították a városi hullaházba. A rendőrség nyomozást indított a személyazonosság és annak megállapítása végett, hogy vajjon *öngyilkosság, vagy baleset* történt-e.

KARL VON OSSIETZKY,
az 1936. évi Nobel-békedíj nyertese pert indított ügyvédje, Kurt Wannow ellen, aki felvette a díjat és annak legnagyobb részét elsikkasztotta. A pert most tárgyalják Berlinben, a képen a súlyosan beteg Ossietzky a tárgyaláson vallomást tesz

— **Orvosi hír.** Dr. *Aszódi* Arnold Ernő szülész-nőorvos tanulmányútjáról visszaérkezett. Rendelését ismét megkezdte. I., Endresz György tér 1. Telefon: 150—256.

x **A Parisien Grillben,** Budapest legnépszerűbb és legelőkelőbb mulatójában, a márciusi műsor elsőrangú. Különösen Slava et Jersi Ney és All val Reno produkciója tetszik. A gazdag műsor után különböző játékok varázsolják mulatságossá az éjszakát és szórakoztatják reggelig a közönséget.

x **Az 1938. évi Bécsi Tavaszi Vásár.** (Március 13—19.) A Bécsi Tavaszi Vásár látogatóinak számos messzemenő útlevél- és utazási kedvezmény áll rendelkezésre: *Útlevélkedvezmények:* vízummentes beutazás Ausztriába, vízummentes átutazás Csehszlovákián, vízumdíjmentes átutazás Németországon, mérsékelt vízumdíjjal való átutazás Magyarországon. *Utazási kedvezmények: a bel- és külföldi vasutakon, a légi forgalomban és a folyam- és tengerhajózási forgalomban.*

SAN REMO OSPEDALETTI BORDIGHERA
OLASZ RIVIERA
A három világhírű fürdőhely.
Felvilágosítás: ENIT, Budapest, IV., Váci ucca 4
Fürdőigazgatóság, San Remo

SAN REMO
KASZINÓ: Rulett, trente et quarante bakkara — Egész évben üzemben
Golf (18 lyuk)
A világ leghosszabb sodronykötélvasútja mely a tengerszínétől a M.te Bignone-re (1300 m) csak 40 perc alatt vezet fel.

Hotel Royal Előkelő szálloda a strandsétányon. Park. Teniszpályák saját trénerrel. Penzió 92.— lirától felj.
Savoy Hotel Egész évben üzemben. Újjáépítve. A játékkaszinó közelében. Luxus komfort. Park. Penzió 76.— lirától felj.
Astoria West End Elsőrangú. Déli fekvés. Tengeri kilátás. Legmodernebb kényelem. Kert. Penzió 50.— lirától felj.
Grand Hotel (Des Anglais). I. kategoria. Legszebb fekvés. Park Garázs. L. Ravizza Penzió 50.— lirától felj.
Hotel Lido Mediterraneo Téli fürdők. Tengervízű uszoda. Déli fekvés. Park. Penzió 61.— lirától felj.
Hotel Beau Séjour Modern szálloda. A tengerparton. Egész évben üzemben. Penzió 50.— lirától.
Hotel Pension Bellaria Nyugalmas fekvés. A sétány közelében Bécsi konyha Penzió 34.— lirától felj.

BORDIGHERA
KASZINÓ - Színház — Ünnepségek — Hangversenyek és táncmulatságok —
Golf (9 lyuk)
Hotel Excelsior Modern szálloda. Kényelmes Penzió 28.— lirától felj.
Hotel Splendide Uionnan berendezve Legjobb ellátás. Penzió 32 — lirától felj
Hotel Regina Minden kényelem. Penzió 27 — lirától felj.

A Tabán szállópályázat egyik első és egyik második díjjal kitüntetett terve

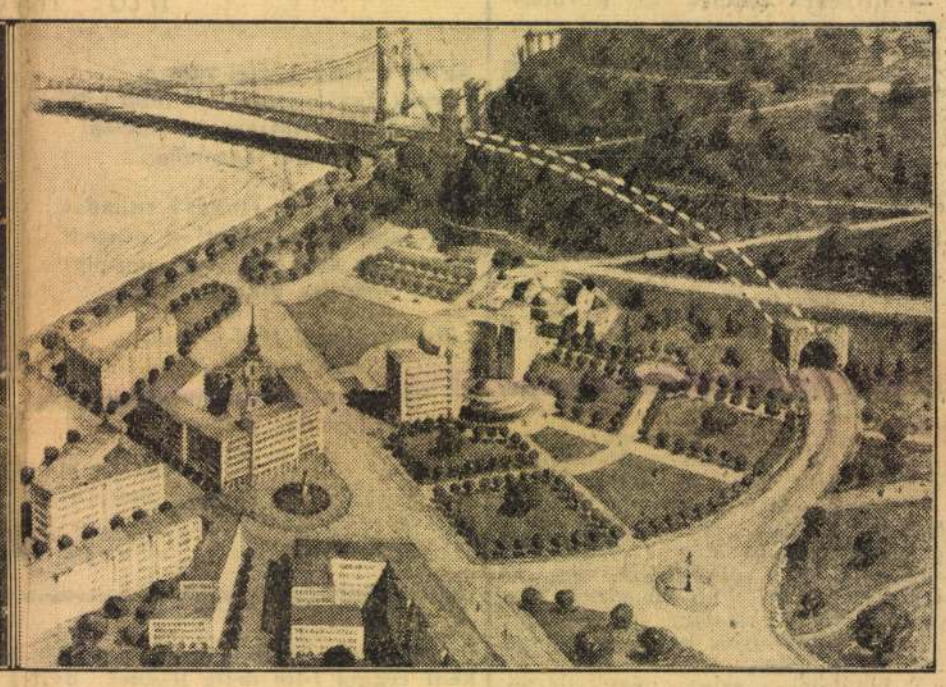

BALRÓL LAUBER LÁSZLÓ ÉS DÁVID KÁROLY KÖZÖS TERVE, AMELLYEL MEGNYERTÉK AZ ELSŐ DÍJAT, JOBBRÓL GYENES LAJOS ÉS HÜBNER TIBOR MÁSODIK DÍJAT NYERT PÁLYÁZATA

Verset írt és főbelőtte magát egy 57 éves főtisztviselő

— Az Est tudósítójától —

Egy *verset* írt búcsúzóul, azután *főbelőtte magát* és meghalt ma délelőtt hivatalában

Kovács Ferenc 57 éves főtisztviselő,

a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* részvénytársaság irattárának vezetője. Már gyülekeztek a felek a hitelintézet *Rákóczi* út 30. számú házban levő irodahelyiségeiben, megindult a forgalom és a régi főtisztviselő, aki *18 esztendeje* állt már a hitelintézet szolgálatában, — hogy ne zavarja kollégáinak munkáját és meg ne riassza az üzletfeleket, —

kiosont a hitelintézet régi irattárába és ott Steyr pisztolyával főbelőtte magát.

Kint az irodában csak egy csattanást hallottak a tisztviselők, de senki előtt sem volt gyanús a dolog. *Talán egy negyedóra mulva fedezték fel az öngyilkosságot*, amikor valaki benyitott a régi irattár helyiségébe és poros régi akták, üzleti könyvek között *holtan találták Kovács Ferencet.*

Pedig mindig *vidám ember volt*, így ismerték 18 esztendeje kollegái. A tréfás, mulatós, *gondtalan életű, derék tisztviselő, nős ember, nagyapa, két unokájával* együtt élt boldog családi körben, saját házában, *Pestszenterzsébeten...* időnként azonban váratlanul megjegyezte bent a hivatalban:

— Hiába, beteg vagyok... egyszer majd végzek magammal.

Senki sem vette komolyan ezeket a kijelentéseket, azt mondották: »*Ko[illegible] tollal viccel*«. Talán tréfált, *[illegible]gen készült már halálos ko[illegible]aggal az öngyilkosságra*, ezt most nem lehet megállapitani. *Állitólag súlyos betegségben* szenvedett, ez idézett elő nála időnként életuntságot.

Ma reggel komoran lépett be az irodába, leült íróasztala mellé, várta a feleket. Azután levelet írt és három negyedkilenc tájban *egyszerre eltünt* kollégái szeme elől, elment meghalni.

A rendőri bizottság később *levelet* talált az íróasztalán. Az intézet főtitkárságának címezte. Azt hitték, *búcsúlevél* van benne. *Vers volt a borítékban.* Versben búcsúzott el az élettől az 57 éves főtisztviselő, mint ahogy, valahányszor kérése volt a multban, mindig versben fordult a főtitkársághoz.

Utolsó verse,

melynek címe: *Hattyúdal*, így hangzik:

Szerettem volna hosszan öreg lenni,
Hajnalonként sétálni menni,
Egy padon ülve nézni a napot,
Hogy nyeli el a sok csillagot.
El-elnézni két kis unokám,
Ahogy járnak napos délután,
Csendesen szívni pipám a padon
S olvasgatni hátralévő napom,
Hanem ezt már meg nem tehetem,
Kialudt örökre mécsem, életem.

Egy cédulára még ezt írta fel a halálára készülődő ember: »*A töltőtoll Feinernél van javitás végett, el kell kérni tőle, III. 5. Kovács.*« Öngyilkossága előtt percekkel a *töltőtolla* felől intézkedett a pedáns hivatalnok.

Azért jött be irodájába meghalni, mert nem akarta otthon megijeszteni kis unokáit

— mondják résztvevő arccal, könnyes szemmel a kollegák a Kisipari Hitelintézetben. Szomorúan néznek a fekete deszkakoporsó után, amelyben viszik *Kovács* Ferenc kollegát a pesti tragédiák utolsó állomására, a törvényszéki orvostani intézetbe.

A KALIFORNIAI ÁRVÍZ ELBORÍTOTTA AZ ÖSSZES FILM-MŰTERMEKET

Kétszáz halott

London, március 5

A délkaliforniai árvizszerencsétlenség körvonalai mind bozalmasabb méretekben bontakoznak ki.

A halottak száma meghaladja a kétszázat.

Eddig kilencvenhét holttestet találtak meg. Nyolcvanhét személy eltűnt. A hajléktalanok száma meghaladja a harmincezret. Az anyagi kár több mint ötvenmillió dollár. Csupán az árvíz által összedöntött hidak újjáépitési költsége öthatmillió dollárra fog rúgni.

Egyes helyeken megkezdődött ugyan az ár apadása, de a visszahúzódó hullámokat az elemi csapások egyéb kisérői követik nyomon. A külvilágtól elzárt városokban

éhinség uralkodik;

a repülőgépekről ledobott élelmiszercsomagok alig elegendők arra, hogy a lakosság elenyésző kis részének az éhségét csillapitsák. Másutt nincs ivóviz, vagy megszünt a villamos áram- és gázszolgáltatás, a távbeszélő- és rádiószolgálat. Az árvíz óriási iszaptömegeket halmozott fel. A menekülők között a legkülönfélébb ragályok terjednek el.

A filmvilág üzleti kára kiszámithatatlan. Az összes műtermeket elboritotta az ár. Nem lehet tudni, mikor kezdhetik meg ismét a munkát.

Az ár Kaliforniából lassanként Utah és Arizona államok felé vonul.

Ma az ügyészségre viszik Giczi Máriát

— Az Est tudósítójától —

Ma délután átviszik *Giczi* Máriát az ügyészség fogházába és most már a vizsgálóbiró nyomoz tovább a gyermekgyilkossági bűnügyben, az ügyészségen kerül sor a további kihallgatásokra, amelyek hivatottak tisztázni a kérdést: *ki ölte meg tehát Giczi Mária egynapos csecsemőjét?*

PICI
Artin hashajtó dragée
BIZTOS, ENYHE A HATÁSA

Országház Grill -ben IV., Kossuth Lajos tér 9.
CSEHILA–EVA WIERE közkedvelt jazz-énekesnők énekelnek.
Minden vasárnap és ünnepnap 5 órai tea, tánc. KORDA-JAZZ

Lauber László

mücs. cs Nyiri István

céd

épitészek

1933-ban fejezték

be az eredetileg ifj.

lovag Jbl Miklóstól

tervezett csepeli ref.

templom épitését.

Pereinyi Csepel

60. l.

szaporítva, a galaktózt jól erjeszti. Az ilymódon szoktatott élesztővel, illetve abból előállított készítményekkel azután különböző erjedési chemiai megfigyeléseket végzett. Eredményeit tartalmazó, Harden professzor társszerzőségével készülő cikke angol szaklapban későbbi időpontban fog megjelenni. A Lister-intézetben ezenkívül dr. Ledingham igazgatótól és dr. R. Robinson professzortól, a biochemiai osztály vezetőjétől nyert értékes útbaigazításokat. Működésének másik iránya magának az iparnak megismerésére terjedt ki. Tanulmányozta az erjedési és konzervipar technikai eljárásait, berendezéseit, szervezetét, fejlődési lehetőségeit, tekintettel a magyar ipar és mezőgazdasággal kapcsolatos vonatkozásaira. Különös gondot fordított a magyar paradicsom, konzerv és sörárpa exportlehetőségeinek és az angol piac követelményeinek tanulmányozására. Érdeklődéssel foglalkozott a nagyon fejlett brit hűtőipari technológiával is, ami a magyar gyümölcsértékesítés szempontjából bír különös jelentőséggel. Számos ipari vezető- és szakemberrel lépett érintkezésbe és tekintélyes számú üzemet tekintett meg. Kétízben nyílott alkalma a magyar erjedési iparról szakelőadást

.	5 52	5 13	i.	**Bruck-Királyhida**	é.	.	9 46	.
.	6 4[illegible]	6 32	é.	**Wien** St. E. G.	i.	.	8 50	.

Lauber László

épitesz

l. MMÉEÉvk

1940.128.l..

8 20	6 45	6 00	„	**Nürnberg** ---	„	11 42	9 49	8 10
10 22	8 55	8 05	„	Würzburg ---	„	9 32	7 20	6 01
11 50	10 57	10 21	„	Aschaffenburg	„	7 35	5 31	4 34
12 45	11 59	11 25	„	Frankfurt a/M.	„	6 15	4 37	3 38
[1]4 21	[2]4 30	[1]5 41	„	**Cöln** --- --- ---	„	[1]1 50	[1]12 25	[1]12 00
5 40	7 14	7 31	„	Aachen --- ---	„	10 10	10 50	10 45
6 02	8 00	8 27	„	**Liége** --- --- } 4	„	6 59	8 00	8 11
7 50	9 43	10 23	„	**Bruxelles** } 4	„	5 00	6 13	6 37
9 52	.	1 12	„	**Ostende** (Quai) } 4	„	.	3 43	4 46
5 12	.	10 00	„	**London** (Dov. át)	„	.	9 00	9 00

[1] Coblenzen át. [2] Niederlahnsteinon át. [3] Nyugot-európai idő.

Mélyfúró Vállalat

Áldor Siegfrid

BUDAPEST. Liszt Ferenc-tér 14. sz.

Elvállal sekély- és mélyfurást szén, viz, gázok, petroleum, káli és ércek kutatására, jótállással minden mélységre és minden rendszer szerint.
Esetleg elfogad részesedést. — szakértői vélemények. — Magyarországi vételek és eladásoknál segédkezés.

Saját műhely mindennemü furószerszámokra.

FARKAS és TÁRSA

VASSZERKEZETI GYÁR

BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8.

TELEFON: 82—70. **INTERURBA**

Készit: Szegecselt tartókat és oszlopokat, minden szerkezeteket, idomvasablakokat, csigalépcsőket, fedélszékeket, ivlámpa oszlopokat, vasgerenda és annak szerelését.

Tervek és költségvetések készitése a gyár mé a legnagyobb szakértelemmel végeztetn

Bemutatjuk a tabáni gyógyszálló dijnyertes terveit

A Budapest Székesfőváros által a tabáni gyógyszállóra kiirt pályázaton Lauber László és ifj. Dávid Károly valamint Gerlóczy Gedeon nyerték el a két egyenként 3000 pengős dijat

Lauber László és ifj. Dávid Károly tervének távlati képe

Vigyáza

Az intellektuális bűnözők: az irás és okmányham
a rendőrségnek Korunknak ezek a veszedelmes
trükkökkel tévesztik meg a jóhiszemű embereket
Kártékony szereplésük megfékezésére szövetkezte
a „Nemzetközi Bűnügyi Szö

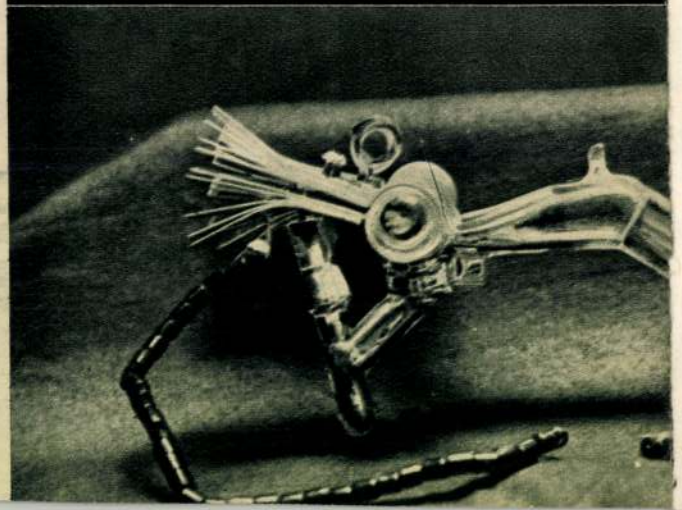

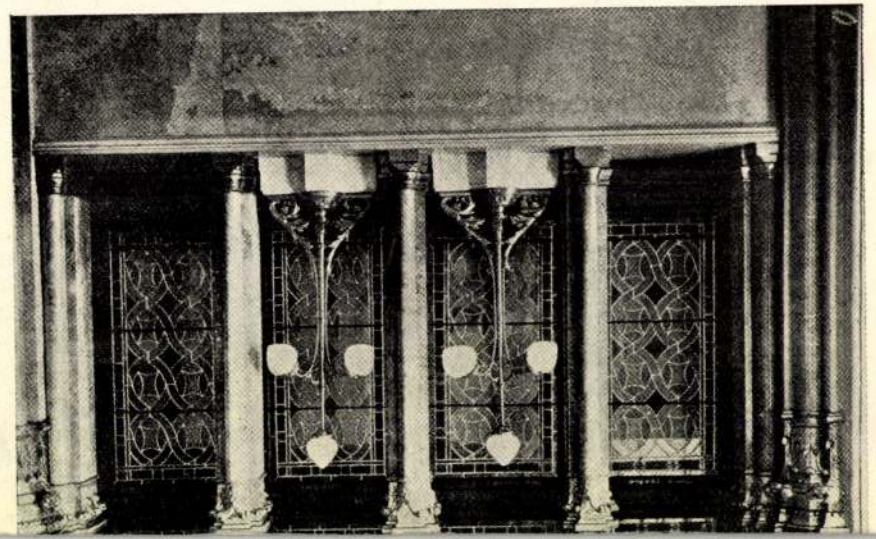

36. Lépcsőházrészlet a Felsőházban.
Escalier de la Chambre Haute (fenêtre).

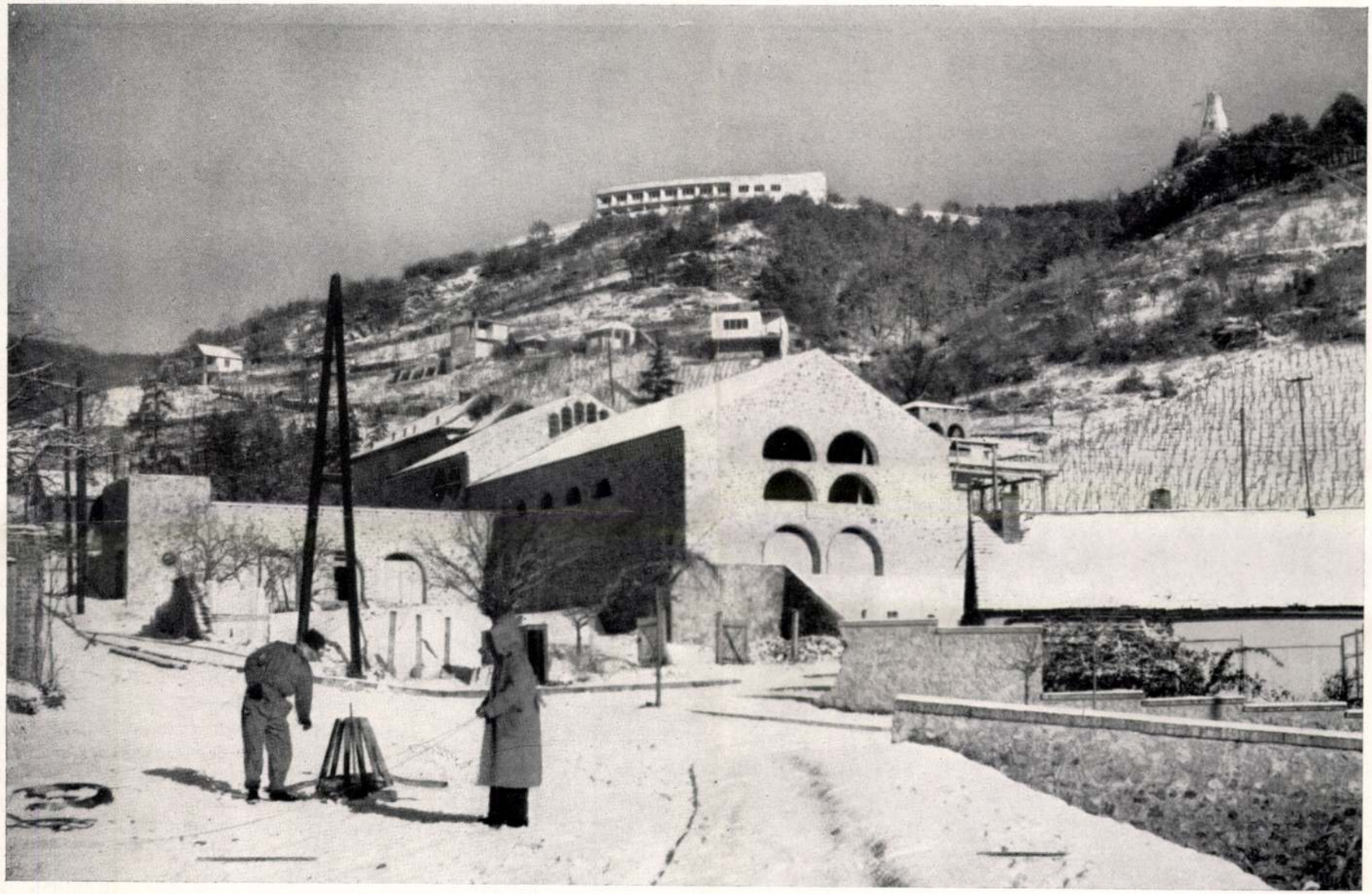

A pécsi Mecsek-szálló — (előtérben az épülő Pálos-rendi templom). Tervezők: **Lauber—Nyiry** és **Nendtwich.** Hegyoldalon két nyaraló. Tervező: **Forbáth Alfréd.** — Il Monte Mecsek-presso Pécs — con il nuovo albergho, la chiesa degli Paulani e gli villini di **Alfred Forbáth.** Foto: Forbáth

Tér és Forma
1937. 4. 7.

Vidéki építészetünk

Ez az első eset eddigi — tízéves — pályafutásunk alatt, hogy sikerült egy egész számot — és pedig elég terjedelmes számot — vidéki anyaggal megtölteni. Igaz ugyan, hogy ebben nagy része van a technikai nehézségeknek is, de mégis csak az idők jelének kell tekintenünk, hogy most már nyugodtan mehetünk a vidéki városokba is, ha tanulságos, jó építészetet akarunk látni. Annál komolyabb és értékesebb jelenség ez, mert nemcsak az építészet terén van így, hanem az utóbbi időkben a szellemi élet más területein is kezd a vidék feltörni a főváros mellé régi alárendelt, messze elmaradott helyzetéből. Oly értékszaporodását jelenti ez szellemi életünknek, hogy lehetetlen efölötti örömünknek ez alkalommal is kifejezést nem adnunk.

A pécsi Mecseki üdülő-szálló. Tervezték: **Lauber—Nyiry** és **Nendtwich.** Fotók: Zsabokorszky.

Erholungsheim in Pécs: — Arch.: **Lauber—Nyiry** und **Nendtwich.** Fotó: Zsabokorszky.

Pécs városa megértő, korszerűen gondolkozó polgármester vezetése mellett, kitűnő műszaki osztálya és biztos, jó érzékkel megválogatott magánépítészgárda közreműködése által olyan komoly értékekkel gyarapodott, amelyeket érdemes volt — hitünk szerint — külön vidéki szám keretében közreadni. S úgy hisszük, nem érdektelen a további anyag sem.

Azzal a tudattal bocsátjuk útjára ezt az első vidéki számunkat, hogy jó munkát végeztünk és buzdító, jó példát állítottunk többi vidéki városaink elé.

Üdülőszálló a Mecseken. Tervezték: **Lauber László, Nyiry István** és **Nendtwich Andor.** Hotel sur la montagne de Mecsek à Pécs (Hongrie). Arch.: **Lauber—Nyiry** et **Nendtwich.** Kivitel: Márovits Andor (Pécs). M. F. I. felv.

Tegnap és ma

Sokan abban a meggyőződésben élnek, hogy az új építészet harcos korszaka már lezárult és túljutottunk azokon a kezdeti nehézségeken és ellenállásokon, amelyeket minden új dolognak le kell győznie. E felfogásuk abból ered, hogy azok, akik körülöttünk élnek, akikkel együttdolgozunk, ugyanúgy meg vannak győződve arról, mint ők, hogy korunk építészetének alapjai tökéletesen mások, mint az előző korokéi. Mivel körülöttük ilyen a hangulat és ilyen a felfogás, — szinte nem is látják azt, hogy csak

valamivel távolabbi körökben is, minő más szellem él, mennyire más a felfogás. Ők az új építészettel kapcsolatos dolgok szigorú logikájánál fogva, egyszerűen el sem tudják képzelni azt, hogy mások lényegesen másképpen — sőt talán illogikusan gondolkodnak. Hogy mások még ma is arról ábrándoznak, hogy az „építészet megújhodásának" nevezett rövid intermezzó lezártával, vissza fog térni az a kor, amikor az építészet visszazökken a régi irányba, t. i. az ú. n. hagyományoknak — inkább hagyománynak nevezett külsőségeknek! — több vagy kevesebb ízléssel való utánzásába.

Illogikusnak merjük nevezni ez ábrándozásokat azért, mert az építészeten kívül fekvő, azzal kevéssé összefüggő elképzeléseikből és vágyálmaikból (amit ők maguk művészetelméletnek neveznek) táplálják ezeket. Természetesen hibás, ha kényes felfogásukat elméletnek nevezik, mert az elmélet, a hipotézis lényege a gondolatoknak filozófiai értelemben vett idealisztikus tisztasága. Csak látszólagos elmélet az, amelyiknek kiindulópontjai téveszmék, vagy vágyálmok.

Az új építészet leglelkesebb művelői, úttörői és a maguk alkotási terén diadalmas munkásai, nem látják át ezeket az erősen zavaros gondolatköröket, amelyekből a velük szembeni ellentmondás táplálkozik, sőt a közeli diadal és győzelem bekövetkezésének reménye fakad. Az egyik ilyen tévhit az, amely a XIX. századot és a háborúelőtti időket páratlanul boldog korszaknak tekinti, amelyet kitűnően megtestesített a XIX. századi építészet eklekticizmusa. Felcserélvén az okot az okozattal, azt gondolják, hogyha majd egyszer ismét a történelmi stílusokat utánozza az építészet, akkor újra itt lesznek a régi jó idők, amelyekbe visszavágynak. Bár ezzel a teljesen naiv felfogással foglalkozni sem érdemes, mégis reá kell mutatni arra, hogy boldogabb és nyugodtabban fejlődő országokban még a legpolgáribb és a legjobb értelemben vett konzervativ körök sem gondolkodnak ilyenmódon. Az ízlésében mindenkor annyira konzervatív Angliában épp ellenkező felfogásnak vagyunk tanui. A konzervativizmusáról híres Harrow-College új lakóépületének tervezését Walter Gropiusra bízta. Egy másik példa Hollandiából: Haarlemben felmerült a szüksége annak, hogy a gótikus és renaissance időben részletekben felépült városház egy hivatali szárnnyal kibővittessék. A tervpályázaton első díjat nyert G. Holt építésznek az a terve, amely a feladatnak mai szerkezetekkel és felfogással való megoldását javasolja. Úgy találjuk, hogy épp ezzel léptek újra a tradiciók útjára Haarlem városatyái, akiknek ősei

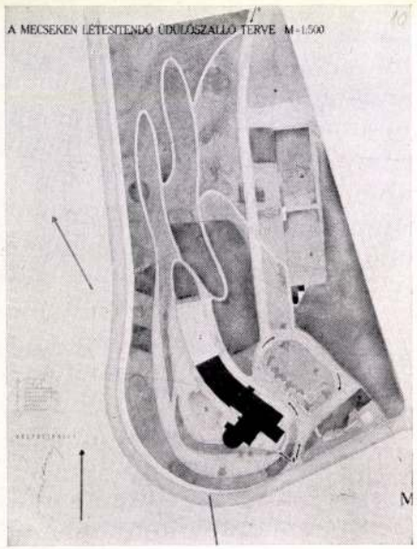

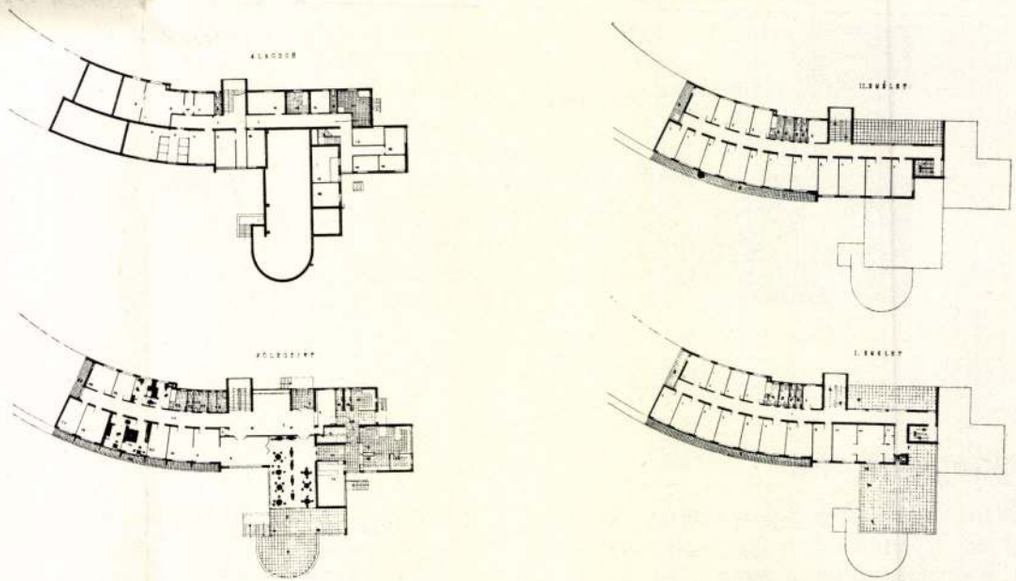

A Mecsek üdülőszálló helyszínrajza és eredeti terv szerinti alaprajzai, amelyek csak lényegtelenül térnek el a megépülttől. Közlésre alkalmas végleges alaprajzok hiányában használtuk fel ezeket.

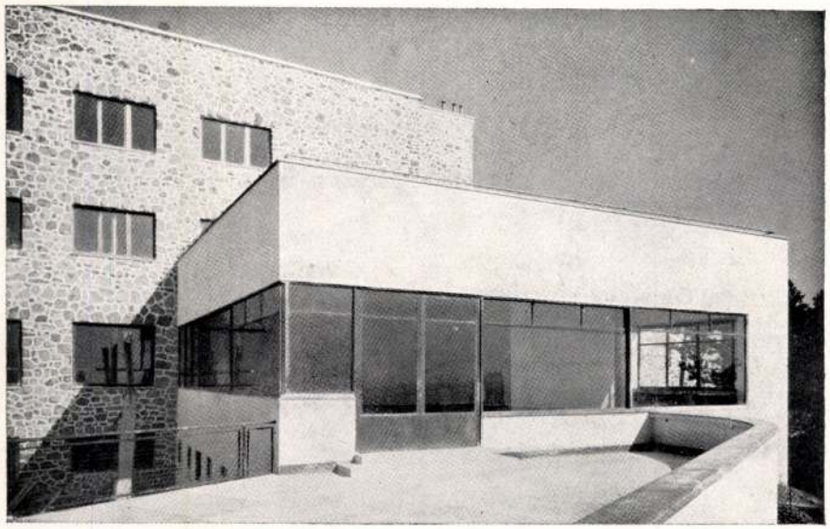

A mecseki üdülőszálló étterme és lakószárnya. Zsabokorszky felv.

a kecses gótikus toronnyal ékes nagy csarnok épülethez a XVI. században renaissance stílusban építették a pompás mérlegházat és a mellékutca mentén fekvő polgármesteri hivatalt. És, hogy egy hazai példát is említsünk, vajjon minő képe lenne Sopron Városház-terének, hogyha a késő-román Ferences Kecske templomot a XV. században a már akkor elvault átmeneti stílusban bővítették volna, s a Stornó-ház és a Tűztorony mint a 90-es években lebontott Városház ismeretlen mesterét ugyancsak kényszerítették volna, hogy román stílusban építsen, végül pedig megakadályozták volna, hogy a Vármegyeház kecses empire épületét felépítsék? Úgy hisszük, hogy a soproni polgárság 600 éven át követett tradiciói inkább azok, mint az az ú. n. tradició, amely a bájos barokk városház helyére a mostani durva, ú. n. renaissance tanácsházat emeltette!

Az új építészet ellenfeleinek másik hitbeli erőforrása a politika. A mai Németország az annyira elítélt „építészeti megújhodás" szellemi bázisait a „weimari birodalom" politikájában keresi. S annak minden politikai szemléletével szöges ellentétben állva, a mai építkezések — hivatalos és magánépítkezések — épp ezért politikai szempontból szembehelyezkednek a 20-as évek építészi eredményeivel, vagy legalább is azok kifejező formáival. Épp ezért építették fel az új müncheni művészeti kiállítási csarnokot antikosnak nevezett oszlopcsarnok formájában — megfeledkezvén arról, hogy az antik perystilos oszlopai a lényegében csak kincses házul szolgáló, tehát alig látogatott és nagyobbára sötét cellát ölelték körül. Hatalmas ifjúsági otthonokat építenek majd a lovagvárak, majd pedig rokokó kastélyok formáiban — megfeledkezvén egyrészt arról, hogy a lovagvárak lakócélra is használt erődítmények voltak és zordon külsejüket egyrészt a kényszerűségnek köszönhetik, másrészt annak, hogy a gótika nagyszerű, szellemes templomépítői, ez a roppantul foglalkoztatott réteg, egyszerűen nem álltak rendelkezésére a lovagvárak építtetőinek. S megfeledkeznek arról is, hogy a barokk és rokokó kastélyai egy-egy nagyúri család fényűző élete számára épültek, míg a ma épülő ifjúsági otthonok óriási tömegek befogadására készülnek, háromszáz, sőt nem egyszer hatszáz fiatal ember részére, — akiket az előszeretettel választott stílusformák folytán, rendszerint a padlástérbe belebarkácsolt kamrák soraiba helyeznek el, ahol a 4, 8, sőt 12 személyes hálókamrák világítást és szellőzést a kisebb-nagyobb, de inkább kisebb padlásablakokon kaphatnak csak. De ezek az épületek, amelyek jobbnak és szebbnek tartott idők történelmi zamatát adják a hozzá nem értőnek, nem művészi, nem célszerűségi, hanem tisztán politikai okoknál fogva nyerik meg az érzelmes szíveket.

Az előző két érvhez szeretnők hozzákapcsolni azt, amely szerint az ú. n. új építészet

A mecseki üdülőszálló étterme.

Zsabokorszky felv.

internacionalista és nélkülözi a nemzeti érzés kifejezését. Lehet, hogy a pécsi Mecseken épült üdülőszállót, amely formaiságában és egészében valóban célját, egy szép táj közepén való üdülést, szolgálja, hasonló vádak fogják érni: „A Lauber—Nyiry és Nendtwich tervezte szálloda éppen így állhatna bárhol a világon, semmi összefüggése nincsen Pécscsel és Mecsekkel." Mennyire téves és helytelen felfogás! Akik így vélekednek, ismét a külsőségekre alapított téves logikával élnek. Hajlandók magukat félrevezettetni az által, hogy a Mecsek-szálló étterme betonból és üvegből épült, — mint számos máshol épült szálloda. Arról azonban megfeledkeznek, hogy, mint a hasonló helyzetben, bárhol épült hasonlócélú épületnél, úgy itt is az volt az építész legfőbb feladata, hogy a páratlan szép kilátást minél teljesebben biztosítsa a szálloda vendégei számára. Amikor ebben az étteremben ülnek és falatozás közben élvezik a kilátást, megfeledkeznek arról, hogy ez csak így volt lehetséges, — és historikus nosztalgiával színezett gondolkodásukban arra gondolnak, hogy milyen szép volna ezt a kilátást egy középkori vár erkélyéről élvezni, onnan, ahonnan egy 500 év előtti várúrnő pillantott le a gyönyörű pécsi völgyre. Az azonban eszükbe nem ötlik, hogy ez esetben mindössze egyetlen kiválasztott kis társaság élvezhetné azt, amit a mai építész a mai szerkezetekkel századok számára biztosított. Eszükbe nem ötlik az, hogy néhány emberöltő mulva épp ez a mai étterem lesz a kifejezője korunk társadalmi világának, életének és épp ezért érdekes és kedves a késő utódoknak, akik között bizonyára lesznek olyanok, akik a múló napi kellemetlenségektől megszabadulva, ujjongva fogják felfedezni, hogy a három fiatal építész milyen tökéletesen illesztette be a hegyorom táji adottságaiba ezt az épületet.

És még egyszer az internacionalizmus kérdése! Gondoljunk csak a XIX. századból itt-maradt építészetre. Hány utcája van Pécsnek, amelyik épp úgy állhatna például egy osztrák városkában. Ha a vasúti állomás felől a Fő-tér felé ballagunk, elmegyünk azon utcarészen, amelyen a DGT tisztviselőházai állnak, amelyek épp így állhatnának például Linzben. Ha Budapest valamelyik utcájában felkapnánk egy beavatatlan járókelőt és elvinnők egy német, egy svájci, egy belga város hasonló természetű utcájába, az legfeljebb csak a cégtáblákról tudná megállapítani a helyzetváltozást. Ennyire intenacionális jel-

Burkolt homlokzatok

A ház külsejének befejezése a vakolat. Rendeltetése egyfelől a ház szerkezeti elemeinek megvédése az időjárástól, másrészt az ezernyi szerkezeti elemnek összefoglalása egyetlen egységbe, ha tetszik, a falazat esztétikai hibáinak elfedése. Találóan mondják angolul: „the finishement".

A vakolat felesleges volt addig, amíg a falakat kőből rakták, különösen, ha előbb a köveket még szépen meg is faragták, — minek végső foka volt a homlokzati köveknek, úgynevezett gyémántfaragása. (Ferrara, Palazzo Diamanti.) Azonban a fejlődés során el kellett térni a kőhomlokzattól. Az égetett agyagtégla jobbnak és könnyebbnek bizonyult. Jobban tartotta a meleget, mint a kő. A vakolat alatt a téglafal nem volt hygroszkopikus. Az ilyen fal elkészítése könnyebb. A legtöbb város határában van téglavető, de a követ esetleg távoli helyekről kell szállítani. A téglafal magával hozta a külső homlokzati vakolatot s az természetes és kifogásolhatatlan mindaddig, amíg megfelelő síma és tagolatlan, tehát megfelel az előállítási módnak. Azonban, amikor jobb házakról volt szó, az építők már nem elégedtek meg a síma, egyszerű homlokzatokkal, s a vakolattal próbálták utánozni azt a kőtechnika adta homlokzatképzést, amelyet nem tudtak megfizetni. A vakolatból formáltak faragott követ, vakolatpillérek, téglából falazott és vakolt oszlopok jelentek meg. Fából vaskarika. Be is látták ezt és megpróbálták a téglafalazatnak a faragott kővel való összeegyeztetését: a téglafalba vékonyabb és vastagabb kvádersorokat illesztettek. Sőt messzebb is elmentek: csak durván, elnagyoltan kifaragott köveket illesztettek a homlokzati fal külsejébe, s ezeket a köveket később a helyszínen elhelyezve, szobrászokkal kifaragtatták: különösen jellegzetes ez az eljárás Párisban, ahol az altalajból kitermelt, bányanedvesen igen puha s a levegőn megkeményedő mészkő ezt messzemenően megkönnyítette. De csakhamar ezt az eljárást is utánozni próbálták vakolatból és a téglafalra gipszből vagy habarcsból készített szoborműveket illesztettek. Az eredmény az volt, hogy a mindnyájunk által jólismert ízléstelen, a nagyvárosban a füsttől és a portól hamarosan beszennyeződő homlokzatok keletkeztek.

El kell ismerni azt, hogy a hiba nem is annyira a vakolatban volt, mint inkább a művészi fegyelem hiányában. Egyes barok városokban, pl. Prága régi részeiben, jól megfigyelhetjük, hogy minő különbség választja el a rokokó házak vakolatdíszeit a 19. század második felének formákkal túlhalmozott homlokzataitól. Ha azonban élesebben odafigyelünk, akkor csakhamar felismerjük azt, hogy a prágai rokokó házak vakolatdíszei minő más technikával készültek. Mindenekelőtt szerények és nem ugranak ki túlzott mértékben a falsíkból. S a fontos az, hogy a helyszínen készültek ezek a díszek, nem pedig gyárakban, sablonos mintákba öntve. Ennek következtében az egy ablaktól jobbra és balra elhelyezett vakolatdíszek sohasem pontosan azonosak, mindenikben eleven élet van, mert ezek nem gyárilag előállított és művészi igényű díszek, hanem kitűnő művesmesterek munkái voltak. A vakolathomlokzat kritikus helyzete akkor következett be, amikor a 19. század az ú. n. díszítő elemeket gyárilag készítette. A visszatérés a kőhomlokzathoz vagy a homlokzati stukkómunkához úgy tetszik gazdaságilag lehetetlen és épp ezért korunk nem is rendelkezik olyan mesterekkel, akik ezeket a stukkókat el tudnák készíteni. S nincs visszaút! A homlokzat

Bérház a Régiposta-utcában, ruskicai márvánnyal burkolva — Tervezte: **Kozma Lajos**
Összes acélablakok: Haas és Somogyi

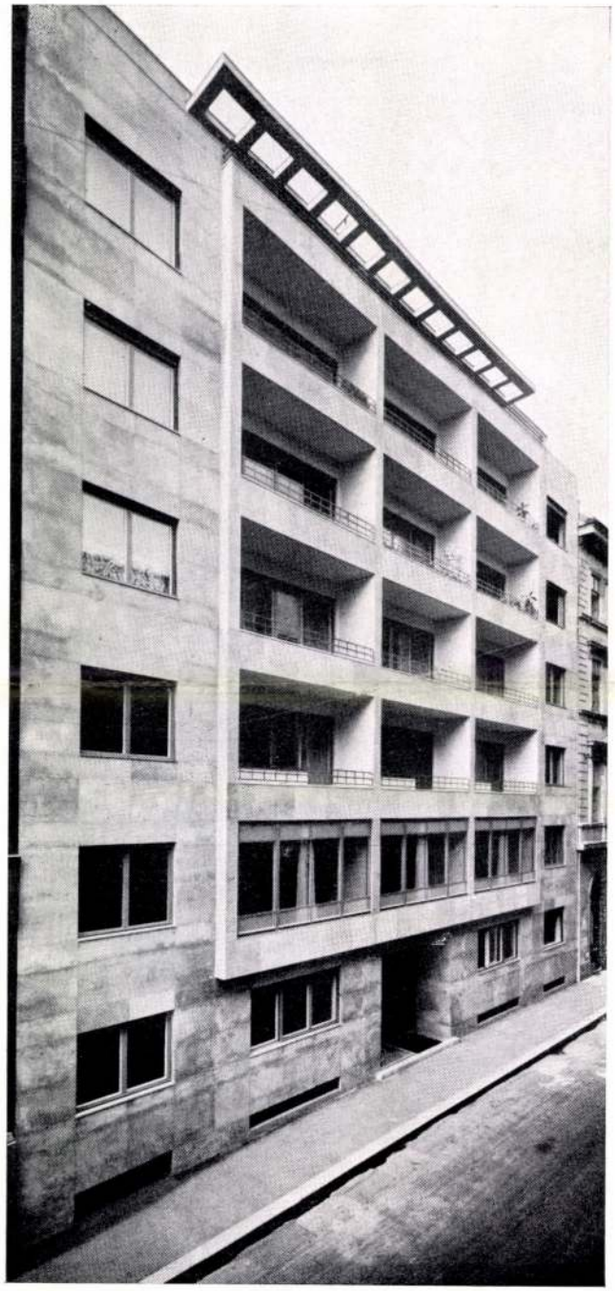

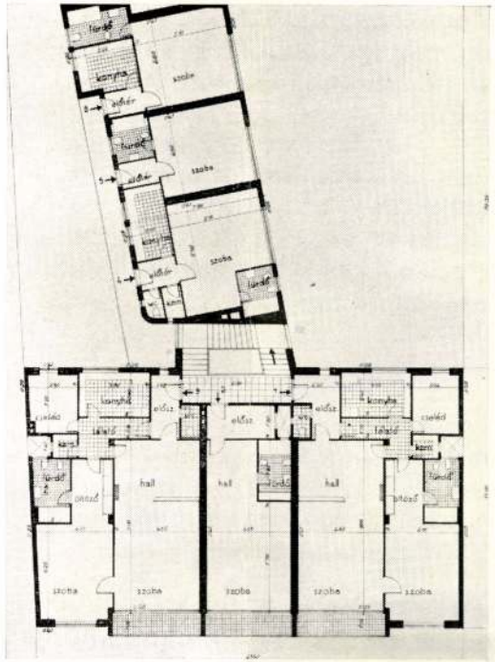

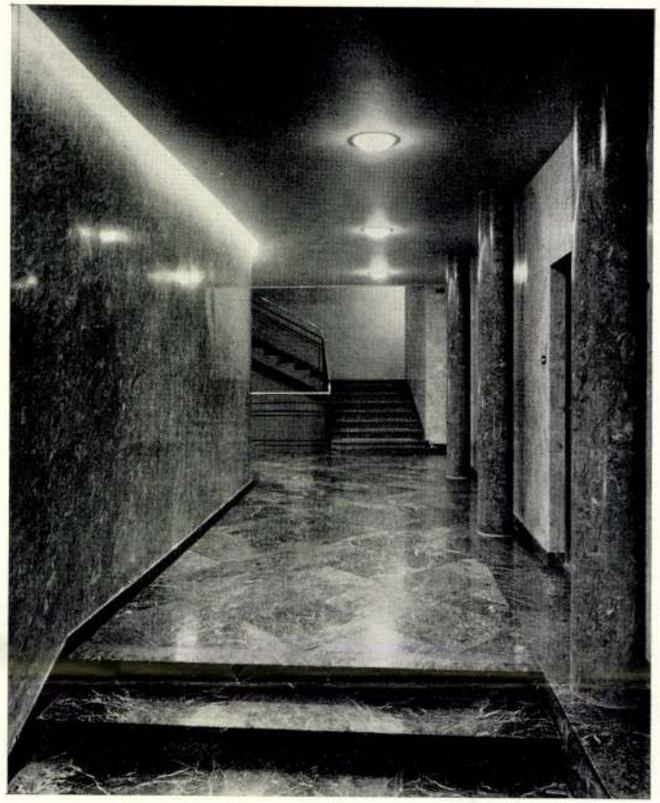

Travertin homlokzatú bérház Budapesten, a Szép-utcában — Tervezték: **Lauber** és **Nyiry** — Miethaus in Budapest — Façade mit Travertin verkleidet — Kivitel: Havel Lipót — Ablaksor Kozmoport-rendszerű — Borsos felv. — Jobboldalt: Előcsarnok, műmárvány burkolással — Világítás Holitscher Zsigmond és Tsa Ludvig felv.

megoldását másfelé kell keresni, olyan homlokzatkiképzéshez kell jutni, amely anyagilag is elfogadható, amely ezenfelül időtálló és amely művészi szempontból is beleilleszthető a mai építkezésbe, tehát abba a nagy leegyszerűsödésbe, amely építészetünket ma feltétlenül jellemzi.

A homlokzatoknak ez a leegyszerűsítése, amely elveti a faragott díszeket, de még inkább a talmi gipszöntvények alkalmazását, természetesen nem maradt gazdasági visszahatás nélkül. A homlokzatdíszítő ipar csakhamar megérezte a munkák elmaradását. Kőfaragók, de még inkább gipszöntők elvesztették kereseti lehetőségeiket, s ezek köréből világszerte többé-kevésbbé megszervezett ellentállás jelentkezett. Emlékezzünk vissza arra, hogy a közelmultban nálunk is elhangzott ipari részről egy ilyen tiltakozás a Pénzintézeti Központ palotájának síma homlokzata ellen, amely állítólag sérti a homlokzatdíszítő szobrászmunkák iparát. Párisban a mozgalom nagyobb arányokat öltött, mert ott a kereskedelmi kamara indíttatva érezte magát, hogy a kőfaragóipart védelmébe vegye és e célból egy tekinté-

Tér és Forma
1937. 10. 7.

Botrány a Tabán szállópályázat zsűrijében

Az ellenzék fegyelmit követel Wossala tanácsnok ellen és a döntés megsemmisítését kéri

A „Magyarország" előre pontosan megírta a mai eredményt

Ma kellett dönteni a tabáni gyógyszálló pályázata ügyében a törvényhatóság által kiküldött zsűrinek. A döntés nem ment simán. Két nappal ezelőtt *a Magyarország közölte azt a megállapodást*, amit a jobboldali pártok megbizottai kötöttek egymással. Ennek alapján tulajdonképpen már akkor *meghozták a döntést. Az ellenzék ebben a törvény intézkedéseinek kijátszását látja.*

Boross László a szabadságpárt megbízásából tiltakozott a különféle manipulációk ellen és kijelentette, hogy az ellenzék kérni fogja a *döntés megsemmisítését*, ezenkívül *Wossala Sándor műszaki tanácsnok ellen a fegyelmi eljárás megindítását.*

A tabáni gyógyszálló tervpályázatára *43 pályázat érkezett*, ebből 23-at kiválasztottak. Voltaképpen tehát csak három pályatervet kellett mellőzni, mert a pályázat szerint *húsz pályaterv részesül díjazásban.* Van két egyenként 3000 pengős első díj, négy 1000 pengős harmadik díj, ezenkívül pedig tizenkét pályatervet 800—800 pengőért megvásárol a főváros.

Az ülésen a zsűrinek összes tagja megjelent. *Lamotte* Károly alpolgármester elnökölt, de ott volt Schuler alpolgármester is, valamint az összes érdekelt tanácsnokok.

A „Magyarország" előre megírta

Napirend előtt *Boros* László kért szót. Hivatkozott arra, hogy *a tegnapelőtti Magyarország már pontosan közölte*, hogy a zsüri kinek fogja odaítélni az első, második és harmadik díjakat, sőt közölte azoknak a névsorát is, akiknek művét megvételre fogják ajánlani.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a zsüri legutóbbi ülésén azt a javaslatot tették, hogy bizottságot küldjenek ki, amely javasolni fogja, hogy a díjakat kinek ítéljék oda. *Rassay* Károly ez ellen tiltakozott és erre úgy döntöttek, hogy az ügyosztály teszi meg a javaslatot, albizottság és a szakértők meghallgatását pedig mellőzik.

Tiltakozás az előzetes összebeszélés ellen

— Ez volt a helyzet, amikor néhány nappal ezelőtt arról értesült, hogy *a keresztény községi pártnak és a nemzeti egység pártjának egyes bizottsági tagjai Wossala Sándor tanácsnoknál többször megbeszélést tartottak és végül határoztak is.* Azt a döntést hozták, ami a *Magyarországban már megjelent.*

A szabadságpárt nevében előre bejelenti, hogy *ezt az eljárást törvénytelennek és a szabályokba ütközőnek tartják, mert az előzetes összebeszélésnek kritikus esete forog fenn.*

Ez a döntés *szembenáll a közérdekkel és a közerkölccsel is*, éppen ezért előre bejelentik, hogy *amennyiben a döntés tényleg úgy szól, amint azt a Magyarország megírta, akkor a szabadságpárt nevében a pályázat megsemmisítését fogja kérni és Wossala Sándor tanácsnok ellen a fegyelmi eljárás megindítását fogja követelni.* Wossala Sándornak kötelessége lett volna megakadályozni ezt az eljárást, ahelyett azonban *támogatta azt.*

Lamotte Károly alpolgármester válaszolt Boross Lászlónak. Nem tud bővebb részleteket mondani, mert a kérdéses időben nem volt Budapesten, csak ma érkezett haza. Ami azonban azt illeti, hogy a bizottsági tagok megbeszéléseket folytattak a tanácsnokkal, ebben *semmi rendkívülit nem lát.*

Boross László: Nem tanácskozások voltak, hanem *előzetes összebeszélésről volt szó.*

Történnek-e csodák

Petrovácz Gyula: Ha a szavazás úgy is végződik ahogy azt a *Magyarország* megírta az még nem jelenti feltétlenül, hogy *előzetes összebeszélés volt.*

Boross László: Valóban *történnek csodák, de az ilyen csodákat ma már kissé kételkedve fogadja a publikum.*

Peyer Károly csatlakozott Boross felfogásához.

Harrer Ferenc a maga részéről kijelentette, hogy semmiféle előzetes megbeszéléseken nem vett részt, *véleményét mindentől függetlenül alakította ki* és eddig még a bizottsági tagokkal sem cserélte ki megállapításait a pályázat egyes részleteiről.

A Mérnökegylet képviselője távozik

Halászy Jenő, a Mérnökegylet kiküldöttje is felszólalt és ragaszkodott ahhoz, hogy a Módos-féle tervpályázatot ne vegyék figyelembe, mert a szabályzatoknak nem felel meg.

A bizottság ezt az indítványt leszavazta, mire *a Mérnökegylet kiküldöttje eltávozott.*

A Módos-féle tervet egyébként később *a harmadik díjjal jutalmazták.*

A zsüri úgy dönt, ahogy a Magyarország előre megírta

Ezután *kezdődött a szavazás. A zsüri nagy többsége úgy döntött, ahogy a Magyarország megírta.* A két első díjat *Lauber* László és *Dávid* Károly közös terve és *Gertóczy* Gedeon terve kapta.

A két másik díj nyertese *Gyenes* Lajos és *Hübner* Tibor közös terve és *Králik* László terve.

A négy harmadik díjat *Módos* Ferenc, *Árkay* Bertalan, *Nyiry* és *Szendrői* közös terve és *Árvé* és *Gerstenberger* közös tervei nyerték el. *Ugyancsak tizenkét tervet megvásárolt a főváros*, azt a tizenkettőt, amelyről *a Magyarország már előzetesen jelentést tett.*

Ezek a következők: 1. *Bajtay* István, 2. *Fischer* József, *Sebestyén* Artúr és Loránd, 3. *Frecska* János, 4. *Horváth* Szabolcs és *Nagy* Béla, 5. *Hönsch* László és *Heim* Ernő, 6. *Kamarási* Jenő, 7. *Kovács* Ferenc, 8. *Körmendi* Nándor, 9. *Pogány* Móric és Dénes 10. *Riemer* Pál és *Lechner* Jenő, 11. *Schall* József és *Weltzl* János, 12. *Thomas* Antal.

„A Magyarország kitünő informáltsága..."

Az eredmény kihirdetése után *Boross* László újra szót kért és kijelentette, hogy ezekután csak az a kötelessége, hogy *rámutasson a magyar sajtó kitünő informáltságára.* Megtörtént az, hogy *a »Magyarország« kétszer huszonnégy órával a döntés előtt pontosan, precizen közölte az eredményt.*

A magyar sajtó tehát *előbb tudta már az eredményt, mielőtt a döntést meghozták volna.* Ezzel *bizonyítottnak veszi, hogy itt előzetes összebeszélés történt.* Ezt nem lehet komoly zsűrizésnek tekinteni, ezért az eredmény birtokában most már *Wossala Sándor tanácsnok ellen a fegyelmi eljárás megindítását kérik, a polgármestertől pedig a pályázat megsemisítését fogják kérni.*

Peyer Károly csatlakozott Borossnak ehhez a megállapításához.

Véget ért a választójogi vita

A képviselőház közjogi bizottsága ma folytatta a választójogi törvényjavaslat részletes vitáját. Néhány kisebb módosítás elfogadása után *Soltész* János és *Ernszt* Sándor kezdte a mai vitát.

Néhány szakaszt változatlanul fogadott el a bizottság, azután *Györki* Imre és *Esterházy* Móric, majd *Antal* István a *listakapcsolásokra* vonatkozólag kért felvilágosítást. Felszólalt *Széll* belügyminiszter is, aki az indítványok elutasítását kérte. Eszterházyét azonban elfogadta. A bizottság így is határozott.

Szakaszról szakaszra menve tárgyalta tovább a közjogi bizottság a választójogi javaslatot. Majdnem minden szakasznál felszólalt *Györki* Imre. *Ernszt* Sándor is több beszédet mondott.

A peticiós eljárással kapcsolatban pedig *Meisler* Károly terjesztett elő különböző módosításokat. *Lakatos* Gyula, aki nem tagja a bizottságnak, közbeszólt, mire elnöki figyelmeztetést kapott.

Azután *Tomcsányi* Vilmos Pál beszélt, majd ismét *Ernszt* Sándor és *Antal* István. Széll belügyminiszter Györki Imre indítványát elfogadta.

A következő szakasznál *Meisler* Károly kérte, hogy a *kaució összegét szállítsák le a felére.* A bizottság ehhez nem járult hozzá.

Huszonhat szakasz letárgyalása után a bizottság szünetet tartott. A szünet után harminchét szakaszt vitattak meg. Egyiket-másikat kisebb stiláris módosításokkal fogadták el. *Széll belügyminiszter csaknem minden szakasz vitájánál felszólalt.*

A 162. szakaszig jutottak el, amikor *Pesthy* Pál elnök indítványozta, hogy kezdjék meg a még függőben lévő szakaszok tárgyalását.

A bizottság ezután letárgyalta végig, egészen a 220 szakaszig a választójogi javaslatot. Néhány szakasznál kisebb vita volt, amelyben résztvett *Mikecz* Ödön államtitkár is.

Az ülés vége felé felszólalt *Eckhardt* Tibor is, aki hozzájárult a kerületi beosztással kapcsolatban megállapított új szakaszhoz. *Két óra után került sor a törvényjavaslat utolsó szakaszának, a 221. szakasznak a letárgyalására. A bizottság a szakaszt és ezzel a választójogi törvényjavaslatot részleteiben is elfogadta.*

KÉPESITETT TÜNTETŐK

»Eddigi magatartásuk alapján nem is annyira ellenérveket várunk, hanem valami uccai tüntetést, esetleg lovasbandériummal.« Találós kérdés: ki írta ezt, kiről? Valamely mérsékletéről és bölcsességéről híres közíró az uccai botrányaikról híres szélsőséges csoportokról? Nem, egyáltalában nem, mondhatnánk éppen ellenkezőleg. A tüntetőkkel szimpatizáló, a kereskedők adójából eltartott sajtóorgánum tette ezt a megállapítást a kereskedőkről. Abból az alkalomból, hogy a kereskedelmi érdekképviseletek a kötelező »képesítés« ellen foglaltak állást és erre a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége válaszolt. A látnoki tehetséggel megáldott tollforgató már előre megjósolja, hogy a szövetkezetek válaszára a kereskedők uccai tüntetéssel, sőt talán lovasbandériummal fognak felelni. Vajjon miből gondolja ezt a derék látnok? Milyen alapon hiszi, hogy a kereskedők belekontárkodnak az ő elvbarátaik mesterségébe? Az utóbbi időben elég sűrűn voltak uccai tüntetések Budapesten, de ezeket, úgy tudjuk, nem kereskedők rendezték. A röpiratokat sem kereskedők szórták szét, a bűzbombákat sem boltosok hajigálták, sőt a győri lovas röpcédulaosztogató sem a pult mellől ugrott nyeregbe. A kereskedőknek különösképpen mindig más dolguk van és ezért nem jut idejük uccai rendbontásra. És valljuk meg: nem is nagyon értenek hozzá. Tudniillik a tüntetés is mesterség, amelynek megvannak a maga mesterfogásai. Ezeket meg kell tanulni. Képesítés kell hozzájuk. És ilyen képesítésük csak az élénk fantáziájú sajtótáltos barátainak van.

Magdát kicsapják
ma este 10 órakor díszbemutató a Royal Apollóban

Ez a mai magyar lecke!

— Válasz egy előadásra —

Irta: Bajcsy-Zsilinszky Endre

MEGBOCSÁSSON nekem *Kornis* Gyula képviselőházi alelnök úr, ha szerényen megjegyzem: szép, nagyon szép volt a Hivatásos Külföldi Laptudósítók Egyesületének díszülésén tartott előadása *Magyarország szerepéről az európai kultúrában*, de nem hiszem, hogy különösebb hatást ért volna el. Úgy érzem, valahogy másként kellene beszélni ma ezekről a magyar és európai dolgokról a külföld felé: *még nyiltabban, még gátlástalanabbul, még kevesebb egyoldalúsággal.*

A külföldiek unott képet vágnak és talán — tisztelettel — ásítanak is néha, mikor bármily előkelő helyről hallják, hogy »*a magyarság politikai és történelmi küldetése abban áll, hogy a magyarság keresztény világnézetű és szervezetű államának megalkotása után a Nyugat védelmezője lett, Ázsia keletről ideözönlő népei ellen*«.

Miért ásítanak ilyenkor a külföldiek? Először azért, mert a kelleténél többször hallották már különböző variációkban ezt a tételt és az érdektelen, sokszor talán ellenséges fülek finomságával kiéreznek rendszerint egy és más hamis hangot is a magyar történelmi küldetésnek ilyen beállításából.

A NÉMET muzsikálhat hamisan, vagy az angol vagy az olasz vagy a francia, a maga különleges küldetéséről; nekünk tisztán kell játszanunk hangszereinken, legalább erről a témáról. Mi nem vigasztalhatjuk magunkat azzal, mint a brit Empire államférfiai: Anglia olyan hatalmas, hogy politikai tévedései legfeljebb késleltetik, de végül sohasem gátolhatják meg a világbirodalom győzelmét. Nekünk nem elég, hogy szépen muzsikáljunk, különösen ha nem is a magunk, hanem a külföld számára játszunk: nekünk *gyönyörűen* kell muzsikálnunk. *És teljes, tökéletes őszinteséggel.* Csak ez hat, csak ennek van meggyőző ereje.

A Nyugat legutóbbi számába *Cs. Szabó* László írt egy érdekes tanulmányt, melynek címéhez odajegyezte csillag alatt: »Megkértek, hogy vázoljam a magyar ember arcképét olasz olvasóknak. Ezzel az írással kísérlem meg a feladatot.« Az írás címe: »A magyar ember latin szemmel.« Vannak a cikkben túlzottan olvasmányok hatása alatt írott dolgok, szerintem bőven elírások is, viszont majdnem teljesen hiányzanak ezen az arcképen a magyar ember jellemző és éles politikai vonásai. Az író széles irodalmi kultúrája elnyomja szemléletében Szent Istvánt és Werbőczit . . . Mégis, biztos ösztönnel és a magyar lélek mélyéről indított igazságkereséssel, megtalálta az önmagunkról való őszinte vallomásnak azt a magyar méltóságát és egyensúlyát, mely úgy hódol nyugatnak, hogy nem tagadja meg a magyartermő napkeletet sem s érezteti az idegennel: akármennyit kaptunk és vettünk át a nyugattól, az sohasem lehet több a mi szemünkben, de nem lehet több egyéniségünk, európai küldetésünk, teljesítményeink és művelődésünk becsületes nemzetközi mérlegében sem, mint ami készségeket, tehetségeket, hajlamokat keletről hozott a magyarság magával.

»Meg kell védeni ezt az őst, mert ma is él. A magyar ember lelke mélyén változatlanul nomád, — írja Cs. *Szabó* László. De mingyárt hozzáteszi: »A nomád nem hazátlan, még kevésbé kóbor. Éppen ő szervezkedik a legerősebben. *Mozgalmas, nagyszabású, világlátó* életformája, a nyájakban fekvő roppant közvagyon egyenesen kényszeríti a hierarchikus szervezkedésre.«

Csak néhány mondatot szakítottam ki *ebből a másik* magyarábrázolásból, mert úgy gondolom, nagyobb hatást fog kiváltani, pedig majdnem túlzóan igyekszik önismerő, tárgyilagos és szerény lenni, mint a *Kornis* Gyula tudós tanulmánya.

MI az, ami a Cs. Szabó László tanulmányában az én érdeklődésemet is megfogja, de bizonnyal a külföldiét is? Az az őszinteség és gőgös szerénység, mellyel megvallja népünk és nemzetünk lelki különállását, *más, meg nem változott és megváltozhatatlan egyéniségét, szigetszerűségét az árja nyugati népek tengerében.* Sohasem voltunk nyugat kengyelfutói, a magunk életét éltük, csináltunk ugyan kompromisszumokat a magunk módján, a magunk szükségletei szerint, de *a keleti örökséget* sohasem engedtük eltékozolni. Igaz, hogy nem is tudtuk volna, mert a magyar nép idegeiben őrzi a nagy keleti nomád hagyatékot . . .

És mi a jóhiszemű, de mégis hamis hang a Kornis Gyula színvonalas előadásában? Az, ami hiányzik belőle: világos kimondása annak, hogy *mi nem zsandárai voltunk Nyugat-Európának,* szerepünk nem zsandárszerep volt »Ázsia keletről ideözönlő népei ellen«, hanem *egyszerűen önmagunk védelme.* A magunk népéé, a magunk küldetéséé, a magunk birodalmáé *s benne a többi dunai népek létéé.* Európát nem úgy védtük, hogy kívülről álltunk azon, hanem a magunk magyarrá átértékelt európaiságában, *a magunk létének védelmében védtük Európát.*

TELJESEN hamis kép az a magyarság történelmi szerepéről, amely minduntalan csak Batu kánt és Szulejmán szultánt emlegeti. Megbecstelenítő bélyeg és árulás foltja volna a magyar nemzet attilai arculatán, ha egyébre sem tartogatta volna erejét, mint hogy a rátörő nagy nomád testvérnépek zseniális hódító lendületét törje meg az árja Európa kedvéért, vagy éppen »Germánia anya« szép szeméért. Nem ezt tette a magyarság, amint hogy küldetése sem lehetett egyszerűen Nyugat védelme. Ennél mindig több volt a magyar. Elvégre Magyarország hat évszázadon keresztül Európa egyik nagyhatalma volt: *éppen elég életcél zsúfolódott bele ebbe a birodalomba, hogy önmagát védelmezze* s ne kelljen keresnie magáén kívül más életcélokat. Hogyan gondolkozott a magyar nemzet önmagáról és a maga időtlen küldetéséről, azt Kornis Gyula éppen Hunyadi Mátyás példájából és életművéből olvashatta volna ki a legtisztábban. Mátyás király védte bátran, hősiesen, legtöbbször támadólag a magyar birodalom déli és keleti határait az új ozmán világhatalommal szemben. *De nem volt hajlandó a magyar birodalom minden katonai erejét belevetni egy ilyen keleti vállalkozásba, bármennyire is biztatták és uszították őt azok, akik a maguk bőrét féltették a töröktől.* Nem is tehette ezt Mátyás, mert alig mozdult egyet dél vagy kelet felé, abban a pillanatban jelentkezett a sanda és tehetségtelen III. Frigyes »római« császár, vagy a tehetséges, de túlfűtött, kapkodó és perfid Podjebrád György cseh király, hogy a keleten elfoglalt magyar hatalom bordájába döfjék a bicskát, nyugat felől. Ezekkel kellett Hunyadi János fiának évtizedes diplomáciai és katonai csatákban vesződnie, *őket végül porig* aláznia, holott akkor már valóban a török volt Magyarország és Európa legnagyobb veszedelme. *Mátyás király példája eléggé bizonyítja, mennyivel több volt a magyar hivatás mindig, mint védekezés kelet felé: legalább akkora erővel kellett mindig védekeznünk nyugat felé is.* Sőt a nyugati nyomás és ellenséges szándék és erő *mindig nagyobb, mert állandóbb volt* a tatár és török rokonnépek rohamánál.

KÜLFÖLDIEKNEK nem az unalmas és csak félig igaz nyugatvédelmet kell folyton fejükhöz verni. Már csak azért sem, mert *nem ez a mai magyar lecke.* Micsoda jámbor dolog ma *általában* nyugatról beszélni, mikor abban benne van a Németbirodalom, Anglia, Franciaország, Olaszország és Spanyolország egyaránt! *Melyik nyugatot* kellene hát védenünk? Berlint vagy Párizst? Valójában egyik sem számít túlságosan a mi védelmünkre. Sőt nem hiszem, hogy csalódnék, ha azt mondom: a »Südostraum« és a »deutscher Lebensraum« nagynémet törekvéseinek hordozói kevéssé lelkesednek azért, hogy mi magyarok a közeljövőben alaposan fölfegyverkezzünk. *Ismerik a magyart — »még körtefa korából«!*

A lecke egészen más: *a Dunavölgyének önállóságát kell védelmeznünk, a Dunavölgyének önálló és külön életét: és éppen ez a magyar szerep, ez a magyar küldetés ezer év óta, amelynek csak fázisai,* hogy hol a besenyő és bolgár testvérek ellen, hol a tatár ellen, hol a török ellen, hol a bizánci császárság ellen, *hol pedig a német birodalom ellen védelmeztük Szent István birodalmát s benne és vele az egész Dunavölgyét minden népével.* Csehestül, tótostul, románostul, szerbestül, horvátostul — szőröstül-bőröstül. *Szüntelenül azonban csak a német hatalmi szándékok ellen, mert azok ezer év alatt sohasem szüneteltek.*

EZ A MAGYAR KÜLDETÉS ma is, ha még úgy üldözik is a régi magyar Felvidéken és Erdélyben a csehek és románok a magyarságot. *Azt a népet, mely nevet, célt, értelmet, szervezetet tudott adni — 10 meg 20 germán nép e területen való silány és tehetségtelen tolongása után — a Dunavölgyének. Egyedül! Ezer évig!*

SCHUSCHNIGG kancellár nagy beszéde után, aki egész koncepciójában olyan csodálatosan megtalálta a hidat a kossuthi magyar eszményhez, csak ez a teljes és gátlástalan őszinteség volna hozzánk méltó. *Mert utóvégre is világvégéig mégsem képviselheti Schuschnigg Kurt osztrák szövetségi kancellár egymagában a magyar állameszmét és nem hordozhatja a maga vállán még a magyar nemzet küldetésének rettentő terheit is . . .*

Valamit magunknak is kellene tennünk, *elsősorban önmagunkért és csak másodsorban Európáért.*

Ezt a hangot Európa is jobban értené és értékelné, mint a mai felsorolását *évezredes küldetésünk magunkásta sírjának.* Párizs is, London is, Róma is. De még — — Berlin is.

Németvölgyi udvar: 8 lakásos bérház. Tervezték: Lauber L. és Nyiry I. Kivitelezte: Lantos András építőmester.

Egy bérház tanulságai

Bérház!!! Bérpalota = bérkaszárnya . . . valljuk be, rosszhírű fogalom! Úgy a jobbérzésű építészek körében — mint a tájékozottabb lakók előtt. Legalább is Budapesten, mint a legtöbb, a mult században naggyá nőtt városban. A fogalom lényegéhez tartozik: szűkös és rossz beépítésű laká-

Tér és Forma 1935. 5. sz.

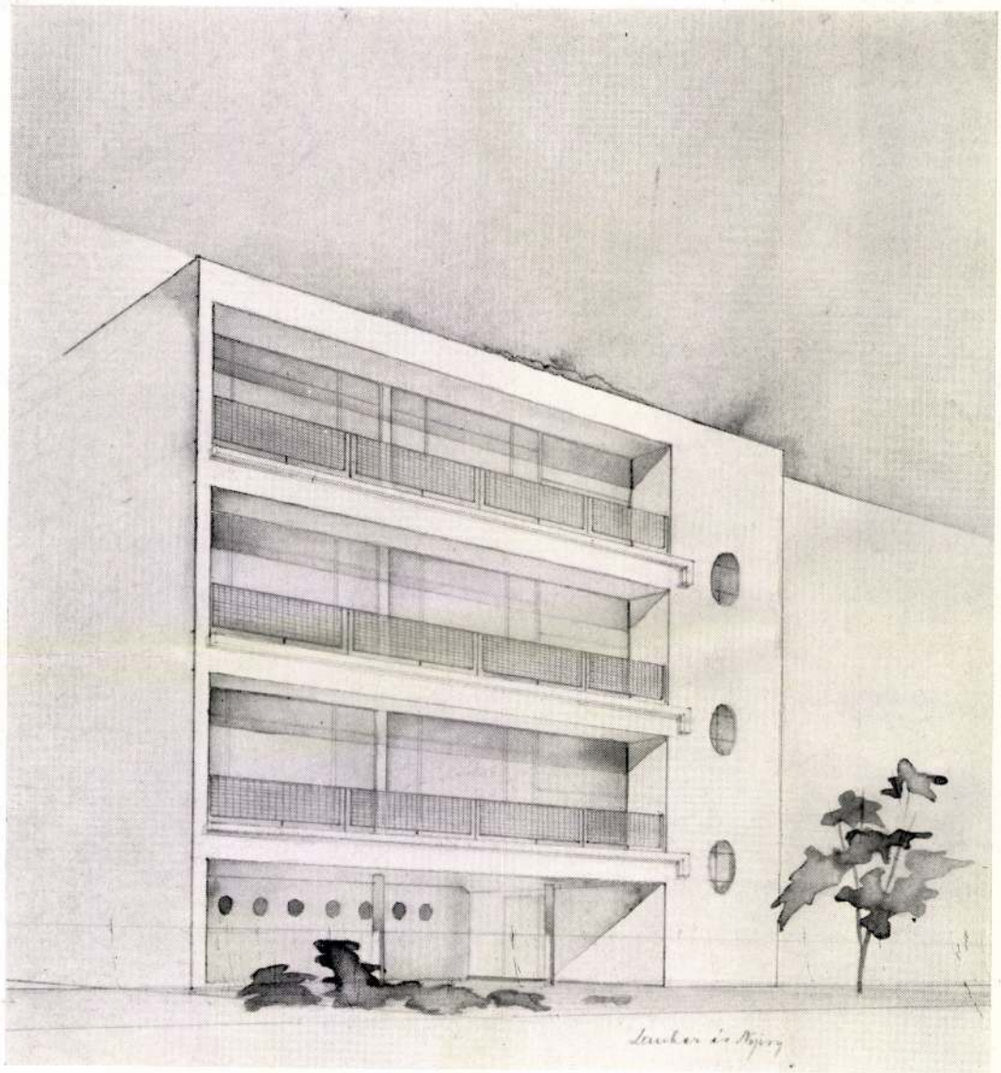

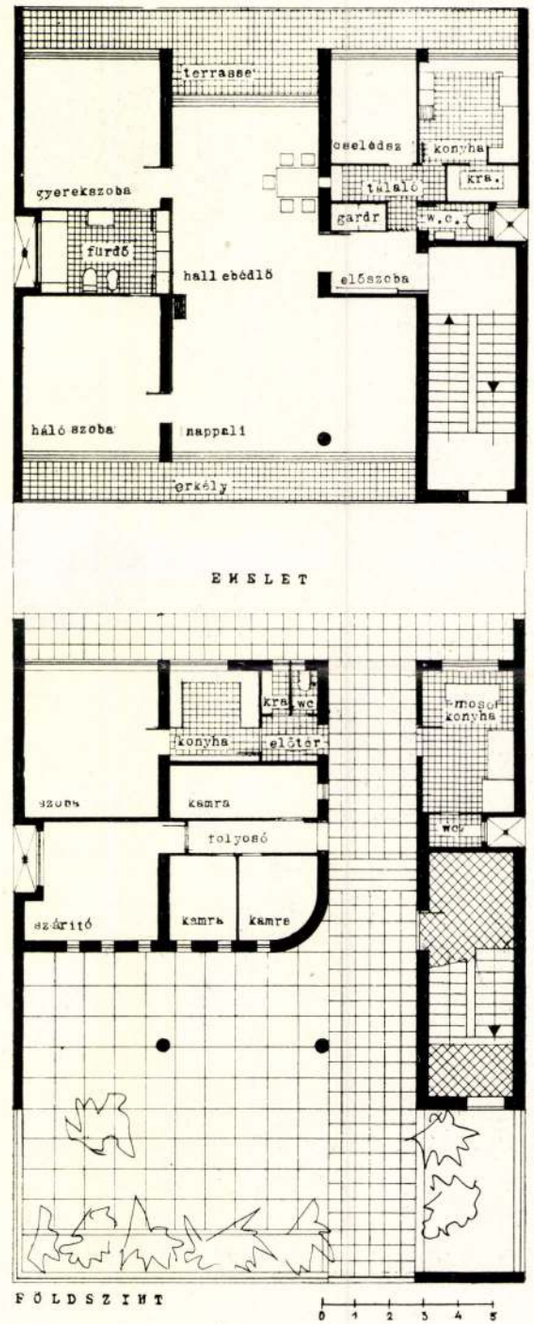

Csetneki-utca: 3 lakásos bérház. Tervezték: Lauber L. és Nyiry I.

sok, rossz kivitel és a telek áldatlan kiuzsorázása. A világnak hátatfordítás, elfordulás a város netáni természetadta lehetőségeitől, sőt ezen túlmenőleg a város mesterséges elcsúfitása. S mindez a kapzsi, telhetetlen Mamon érdekében! Mindent feláldozni a minél nagyobb kezdeti jövedelemért: a városi telek mesterségesen feltornázott értékének, a beru-

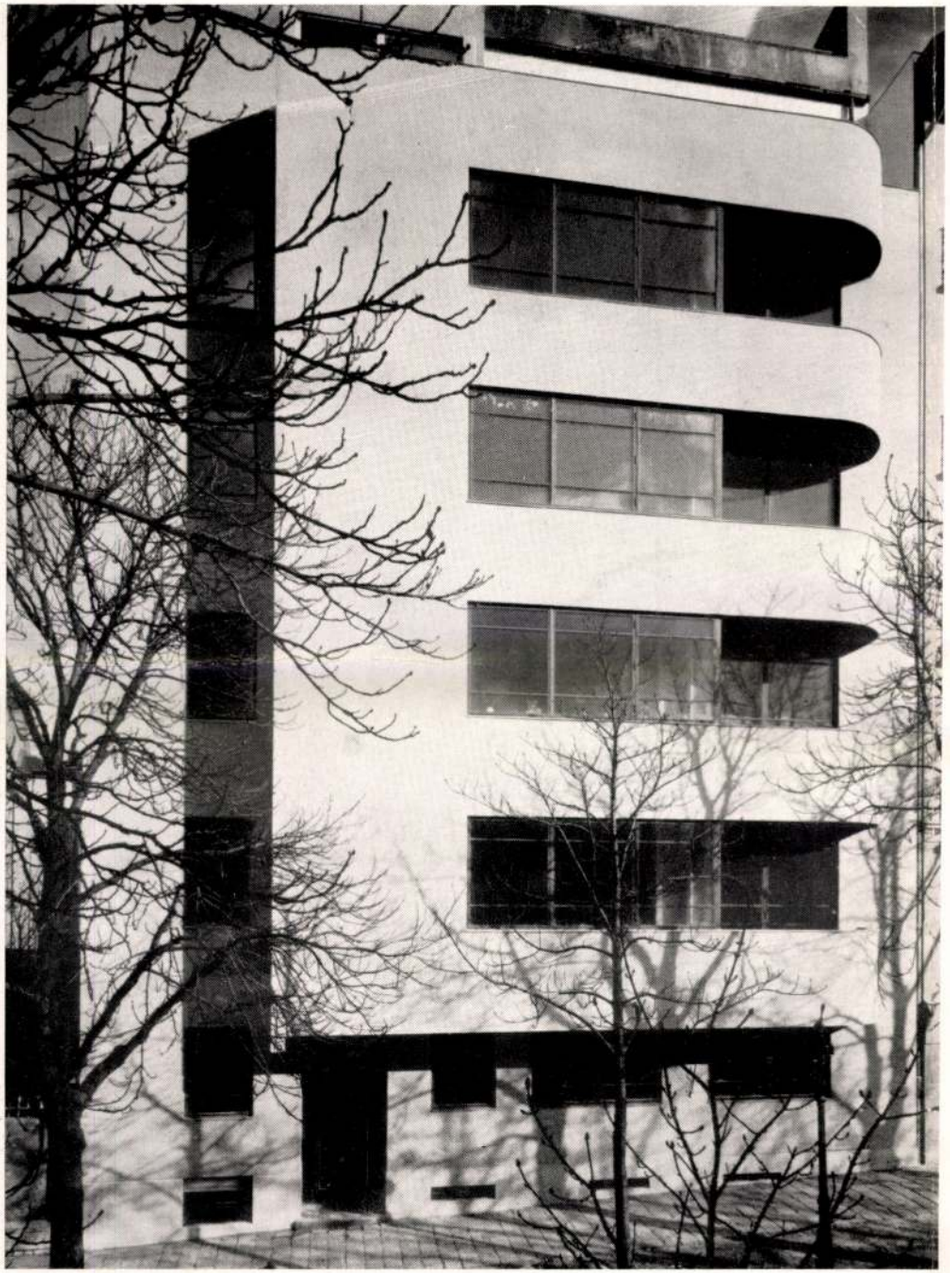

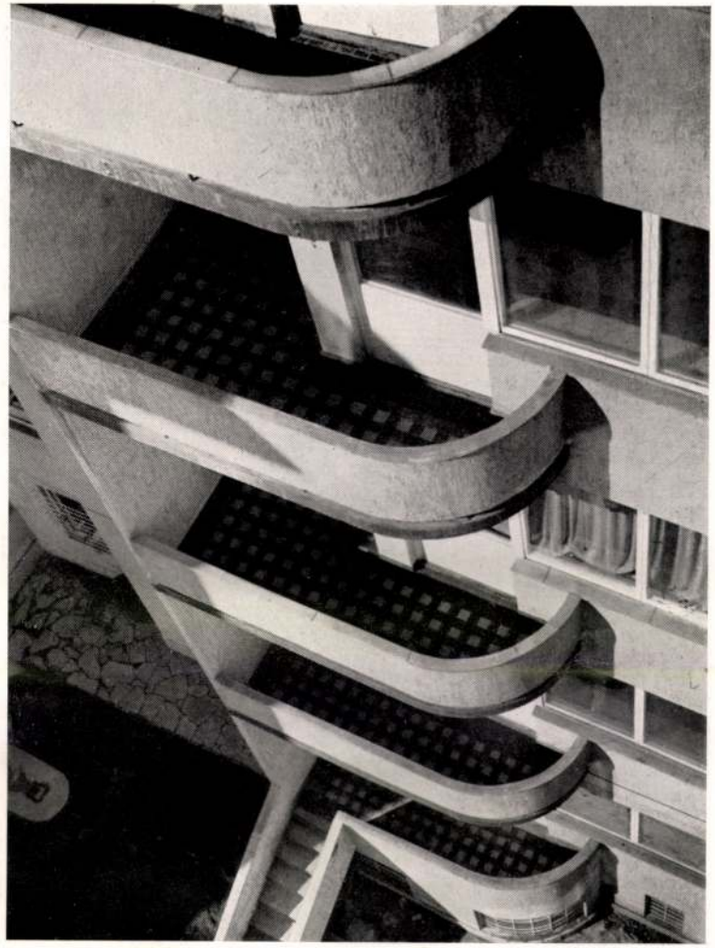

Kékgolyó-utca 10. Bérház.
Tervezték: Lauber L. és Nyiry I. Péter Sándor. Kivitelezte: Sturm Károly Frigyes és Vedres Károly. Fotó: Magyar Film Iroda.

házott tőkének minél fokozottabb kihasználására. Ez a hagyományos bérházépítő-mesterség alapelgondolása, amelyet a bérházépítő tőkés dogmának tart s a jobbat akaró építészre is reá tud kényszeríteni. A bérházépítők meggondolás nélkül hisznek ebben a dogmában, amelyet soha nem ellenőriznek. A gyakorlat ezt bizonyítja részükre: tessék-lássékra tetszetőssé tenni a bérházat, a legtöbb, lehetséges legtöbb lakást belepréselni, azokat kiadni, tetszetős jöve-

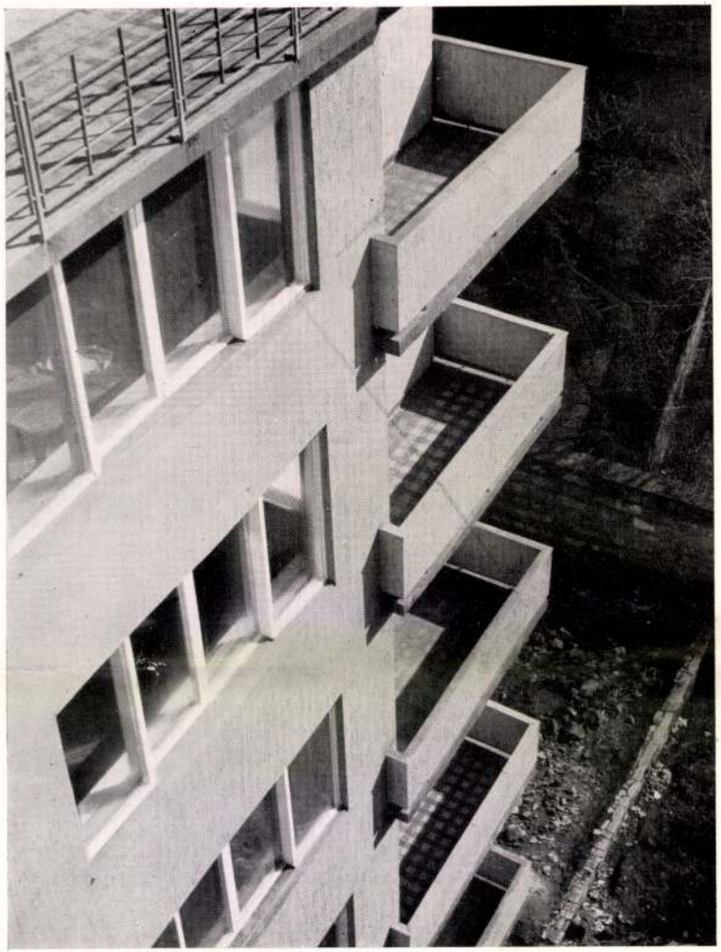

Kékgolyó-utca 10. sz. bérház udvari homlokzatrészletei.
Fotó: Magyar Film Iroda.

delmezőséget kimutatni, s ennek alapján a házat minél hamarább nagy haszonnal eladni s újra kezdeni ezt a pár hónap alatt nagy hasznot hajtó üzletet. S a bérházvásárló sem kérdezi, vajjon az első kiadási eredmény tartós és maradandó lesz-e? A legtöbb budapesti bérház ilyen alapokra épült s most, hogy végre jobb, emberibb bérházak épülnek, most nagy az elképedés, hogy a legrosszabbak, a teljesen avultak kezdenek megürülni, a lakások 4.5%-a üresen áll, nem hozza meg az első kiadás óta megszokott lakbérhasznot!

15.10 A világörökség kincsei. A kairói óváros
15.25 Európa legszebb kertjei. Alcazar, Sevilla (ism.)
15.55 Egyszer volt... a dzsessz. Duke Ellington – A meghitt trió. Dán zenés film
16.30 Elfeledett tájakon. Pápa és környéke
17.00 Kedves
17.30 Mese
18.00 Napóra. **Benne:** Híradó, Periszkóp
18.55 Tálentum. Obersovszky Gyula
19.25 Esti kérdés
19.40 A sorsdöntő gól. Olasz film
21.21 Trio Stendhal: Caravans
21.30 Híradó, sportpercek
22.00 Az én pasim. Francia film
23.35 Híradó. Vers (ism.)
23.50 A nap heve. Brit film

HBO

6.30 A Twister visszavág. Am. film
8.10 Hat nap, hét éjszaka. Amerikai akcióvígjáték
9.55 Lambada – A tiltott tánc. Amerikai film
11.35 Dallas: A Ewingok háborúja.
13.05 Jelbeszéd. Am. filmdráma
14.35 Jerry és Tom. Am. krimivígj.
16.15 Ahol a grizzlyk élnek. Kanadai–brit kalandfilm
17.50 Swing. Brit vígjáték
19.30 Jó barátok. Amerikai sorozat
20.00 Gloria. Amerikai akciófilm
21.50 Tudom, mit tettél tavaly nyáron. Amerikai horror
23.35 Az áruló csókja. Amerikai krimi
1.15 A boldogságtól orditani. Amerikai filmdráma
3.35 A tarifa. Dán rövidfilm
4.05 Giona. Amerikai akciófilm
5.50 Hollywoodi csemegék

SPEKTRUM

8.00 Édenkertek
9.00 Miért nem vasal a férfi?
10.00 Úton
10.30 Felkapott fürdőhelyek
11.00 Természetes gyógymódok
11.30 Hitte volna?
12.00 Hivatásuk a veszély
12.30 A vacsora tálalva
13.00 Mindig magasabbra
14.00 Szent növények
15.00 Borban utazunk
15.25 Fiesta a fjordokon
16.00 Földön, vízen, levegőben
16.50 Élet a messzi Északon
17.30 Ez állati!
18.00 Elemi ösztönök
19.00 Kutyaábécé
19.30 Aki a virágot szereti
20.00 Búvárok felfedezőúton
20.30 Kalandra fel!
21.00 Európa vadvilága
22.00 Nomádok. Az evenkik
23.00 Múltidéző utazások
23.30 Szülők iskolája
24.00 Harcosok
0.55 Vadak közelében
1.30 Veszélyes tengerlakók

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL

12.00 Ismétlések
19.00 Afrika nagyító alatt
19.30 A kincsek szigete
20.00 Dübörgő sárkányok
21.00 Az abesszin nőstényfarkas
22.00 Moszkító – Az utolsó vámpír
23.00 Kinai állatritkaságok
24.00 Asszonyok és állatok
0.30 Az elefánt napja

MAGYAR ATV

6.50 Nap-kelte
10.00 Nap-kelte extra
11.05 Topshop
11.35 Rali TV
12.05 Fürdőkalauz
12.35 Tempó
13.05 Kulturális kalauz
13.35 Színházi látcső
14.00 Történelem-kép
14.27 Topshop
14.57 Műsorajánlat
15.00 Nótaszínház
15.30 Mozivarázslat
16.00 Nótashow
16.30 Csak TERmészetesen
17.30 Europe Musicale 2000 – I. rész
18.00 Nap-nyugta
19.00 Híradó. Meteor
19.30 Europe Musicale 2000 – II. rész
20.00 Miss Universe Hungary
21.00 Operagála – II. rész
21.30 Valóságos csodák
22.00 Foci, foci, foci
22.45 Aszcendens
23.50 Éjszaka

BALATON TV

9.00 Az előző napi adás ismétlése
11.35 Képújság
19.00 Műsorelőzetes, hírek, időjárás
19.05 Játék
19.25 Balatoni Aktuális
19.45 Film
21.25 Kandalló

EUROSPORT

16.30 Atlétika
19.00 Superbike-világbajnokság
20.00 Labdarúgás
22.00 Tenisz. Középdöntők
23.30 Sporthírek
23.45 Atlétika (ism.)

SUPER

16.35 Gyerekeknek
20.15 Peter Steiner: Házasulási láz
22.10 Steinerek főzőcskéje
23.50–0.40 Német slágerek

RTL

17.45 Popslágerek
18.45 Hét végi hírek
19.10 Vigyázat, robban!-hétvége
20.15 Reneszánsz ember. Am. vígj.
22.35 Az ítélet éjszakája. Am. film

VASÁRNAPI RÁDIÓMŰSOR

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00 Vasárnapi újság
7.00 és minden órakor: hírek, időjárás
8.25 Édes anyanyelvünk
8.30 MM – Magyar Millennium
9.05 Világóra
10.04 Istentisztelet közvetítése Budapestről
11.05 Gondolat-jel
12.00 Déli Krónika. Sport
12.25 Harminc perc alatt a Föld körül
12.55 Vasárnapi levél
13.05 Névjegy
13.55 Műsorajánlat
14.04 Szonda
14.35 Mit üzen a Rádió?
15.04 Művészlemezek
16.04 Dokumentumműsor
17.00 A mi időnk
18.00 Esti Krónika
19.04 Sportvilág
19.30 Jó éjszakát, gyerekek!
19.40 Bányai Aladár nótáiból
20.04 Mi a titka?
20.03–23.48 Közvetítés a Pesti Színházból
22.00 Késő esti Krónika
23.48 Vivaldi–Bach: d-moll concerto. Op. 3. No. 11.
24.00 Hírek, időjárás, totó

PETŐFI RÁDIÓ

6.00 Hírek, időjárás
6.03 Állomáskereső
6.08 Jó reggelt, Európa!
7.00 Hírek, időjárás
8.44 Sportreggel
9.00 Hírek, időjárás
9.04 Közlekedés
9.05 Név-elő
10.00 Gordiusz magazin
11.00 Hírek, időjárás
11.04 Közlekedés
11.07 Slágerrandevú
12.00 Jó ebédhez szól a nóta
13.00 Hírpercek
Benne: Vízállásjelentés, sport és közlekedés
13.15 Szia, Tesó!
14.02 Hangenciklopédia
14.32 Memoriter
15.00 Hírek, időjárás
15.06 Közlekedés
15.08 Emberek és egyéb állatfajták...
15.30 Daráló
16.00 Poptarisznya
17.08 Sporthírek
18.30 Sportösszefoglaló, totó
19.00 Hírek, időjárás
19.30 Kerengő
20.00 Leporoló
21.00 Hírek, időjárás
21.03 A Rádió Dalszínháza
23.00 Hírpercek
Benne: Sporthíradó
23.15 Annyi...
24.00–4.24 Éjfél után...

BARTÓK RÁDIÓ

6.04 Muzsikáló reggel
8.00 és minden páros órakor: hírek, időjárás
8.06 Kozma Mátyás orgonál
9.05 Nagy magyar operaénekesek
10.04 Új Zenei Újság
10.40 Nemzetközi Katonazenekari Fesztivál 2000 – Debrecenben
11.03 Európa hangversenytermeiből (Kapcsoljuk a salzburgi Mozarteumot)
12.05 Vers
12.50 Csembalómuzsika
13.05 Hangok és visszhangok
13.15 Vonós muzsika
14.03 Új lemezeinkből
15.00 Musica Sacra
16.05 Kamarazene kedvelőinek
17.31 J. S. Bach minden műve a Teldec gondozásában
18.05 Szalon
19.00 Otello. Részletek Rossini operájából
19.45 Nagy siker volt!
21.18 Összkiadás
22.05 J. S. B. minden műve a Teldec gondozásában
22.54 Jazzhangverseny-különlegességek
0.05 Notturno

VASÁRNAPI TELEVÍZIÓMŰSOR

6.00 Gazdatévé
6.30 Naprakész
7.20 „Így szól az Úr"
11.10 A Sasala titka. A
11.40 Mire gondolok?
11.45 Millennium. Angol dok.-film-sorozat. 6.
12.45 RTL Klub Road Show –
15.20 Európa legszebb kertjei. 6.
15.50 Szélkergető. Francia sor. 6/6.
16.45 Lyukasóra
17.30 Mese
18.00 Napóra **Benne:**
12.57 Topshop
13.27 Műsorajánlat
13.30 Köstoljuk meg Magyarországot!
14.00 Nótacsokor
15.00 Sztárbarangoló

Békéscsabai oltárképlopás

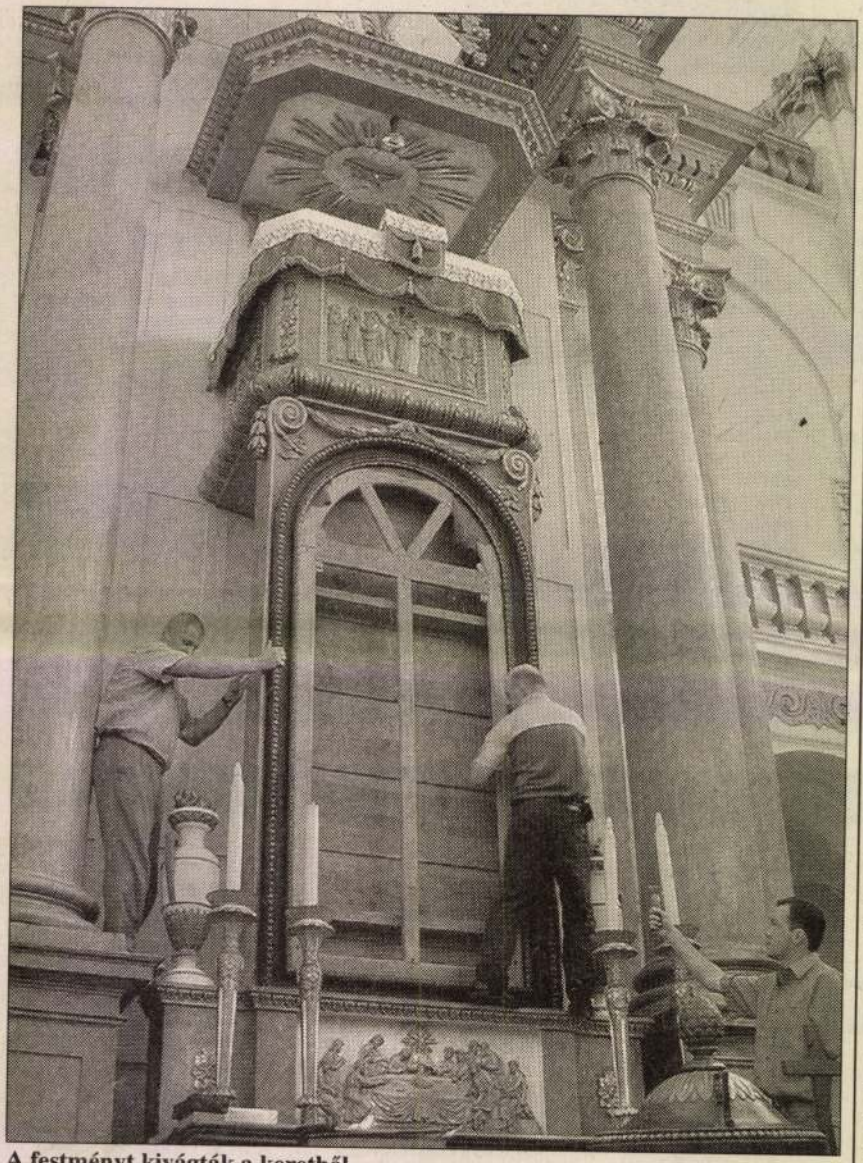

A festményt kivágták a keretből

FOTÓ: MTI – LEHOCZKY PÉTER

TUDÓSÍTÓNKTÓL

Eddig ismeretlen tettes csütörtökről péntekre virradóra betört a békéscsabai evangélikus nagytemplomba, ahonnan ellopott egy felbecsülhetetlen eszmei értékű oltárképet. Szakértők szerint nem volt nehéz dolga, az ország legnagyobb evangélikus templomát ugyanis éppen felújítják, a restaurátorok most a díszes ablakok festésénél tartanak – vagyis az épületen nem volt ablak.

A templombelsőben feltört két perselyt, de ezekben nem volt pénz. Valószínűleg ezután vágta ki – meglehetősen durván és szakszerűtlenül – a képkeretből az 1824-ben készült, több mint két és fél méteres magasságú oltárképet. A keresztre feszített Jézust ábrázoló műalkotást annak idején felkérésre készítette *Franz Laudan* német festő.

A Békés Megyei Rendőr-főkapitányság muzeológusok bevonásával, nagy erőkkel kezdte meg a nyomozást. Tudósítónk információi szerint a nyomozók nem zárják ki annak a lehetőségét, hogy az elkövető megrendelésre dolgozott.

Csalá

H

Információink szer
ügyészség vádat e
Kútvölgyi úti inga
tos részében. Vella
Holding Rt. által
helyettese, Póta
zérigazgató-hely
György, a Kútvöl
különösen nagy k
jával áll a bíróság
lió forint kárt ok
nak. A vád szerint
ként már korábba
ingatlanokat ajánlo
Globex-cégek szám

A Globex Holdin
Vellai Györgyi volt a
igazgató-helyettese, *F*
gazdasági vezérigazg
1996. augusztus 3-án
kötött a XII. kerületi
amelynek értelmében
átengedte a Kútvölgyi
Galgóczi út 3. sz. alatti
gát a részvénytársasá
épületből álló kompl
amelyből – a telek fej
önkormányzat kap m
biztosítéka többek köz
jog volt, amit az önk

Fiktív

TUDÓSÍTÓN

Valószínűleg több me
adócsalás-sorozat, am
nyomozók őrizetbe v
ségű *Cz. Zs.*-t, akir
szellemi vezére volt
kat kibocsátó társasá
csán előzetes letartó
Cs.-t, G. Z.-t és *Cs.*
további három szem
is, de őket egyelőre
Az előzmények:
Megyei Nyomozó
novemberben rende
Cs., a Norbin Trade
len, különösen na
gyanúja miatt. Ekk
hető volt, hogy U
fiktív, vagyis tényl

LAUDANCSEK KATALIN 1035 Budapest, Berend u. 6.

1964 XII. 30-án születtem Budapesten.
1985-ben kezdtem meg tanulmányaimat a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Kokas Ignác és Dienes Gábor festő-osztályán.
1989-ben diplomáztam, jelenleg a murális továbbképző szak hallgatója vagyok, mesterem Tölg-Molnár Zoltán.

I was born on December 30, 1964 in Budapest
I started my studies at the painting course of the Hungarian College of Fine Arts in 1985, in the painting classes of Ignác Kokas and Gábor Dienes.
I graduated in 1989, currently I'm a student of the postgraduate course in muralism, my master is Zoltán Tölg-Molnár.

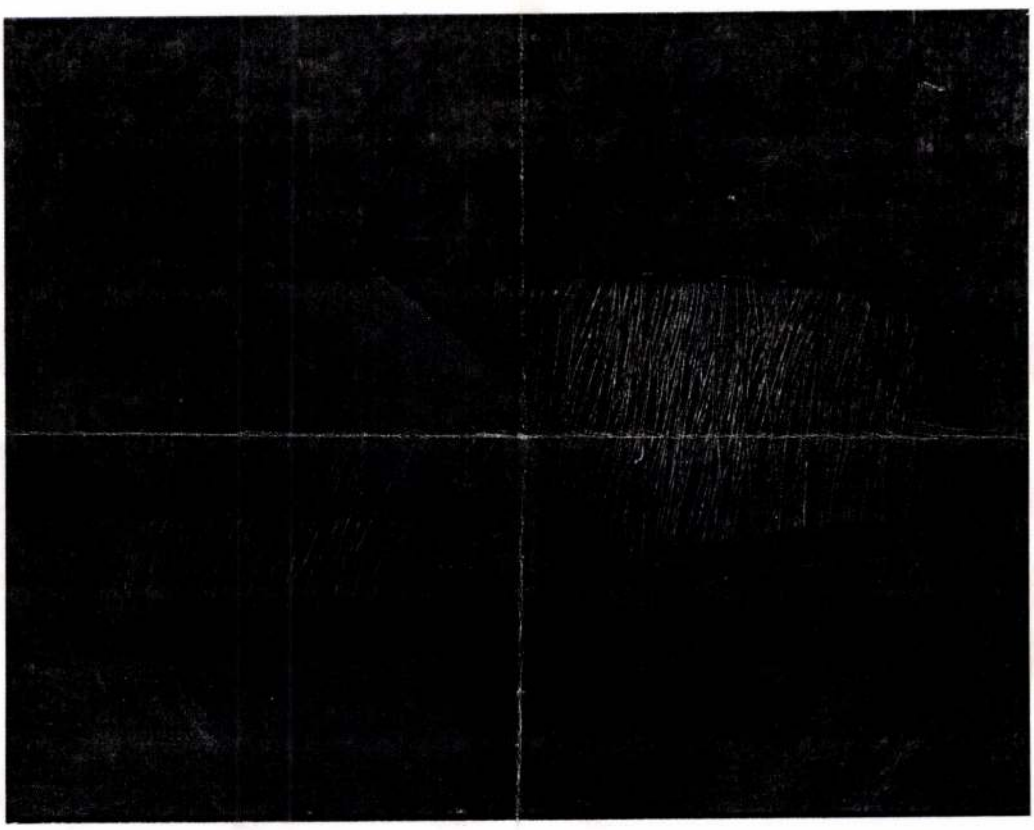

Kiállítások/Exhibitions:

1987. Tavaszi Tárlat, Nyíregyháza
1988. Csepeli Papírgyár, Budapest
1989. „Rozsda", Csongrádi Művésztelep
„Vágy '89", Józsefvárosi Kiállítóterem, Budapest
Barcsay-terem, Budapest (Köves, Szépfalvi, El-Hassán, Boros)
Barcsay-terem, Budapest (Gál, Kósa, Szarka, Komoróczky, Szücs, Nemes, El-Hassán, Baksai)

LAUDANCSEK Katalin

1716. HÁLÓSZOBABUTOR, két szek
berakással. XIX. sz. — Sch
schränke Toilettetisch mit barc

1717. IRÓASZTAL, diófa, fa- és cs
Nussholz, mit Szenen in Holz

1718. SECRETAIRE, diófa, berakott
— Secretaire, Nussholz, mit I

1719. NÉGYSZÖGÜ ASZTAL, diófa
mit Schnitzerei. XIX. Jh.

1720. HÁLÓSZOBABUTOR, két szek
— Schlafzimmergarnitur, zwei
schrank. Modern.

1721. URISZOBABUTOR, iróasztal,
zimmergarnitur, Schreibtisch,

1722. BUTORKÉSZLET, Chaiselon
Garnitur, Chaiselongue, zwei

1723. SECRETAIRE, paliszanderfa,
Secretaire, Palisanderholz, mit

ierre festett fa, aranyozott részletekkel. XIX. sz. —
richen, teilweise vergoldet. XIX. Jh.

lt fa, faragott rokokódisszel. Magyar, XVIII. sz. —
geschnitztem Rokokodekor. Ungarisch, XVIII. Jh.

Magyar, Louis XVI. — Ausziehtisch, Nussholz, vier-

, XVII. sz. — Truhe, Nussholz, mit Rosettenschnitzerei.

res lábbal. Renaissancestilus. — Langer Tisch, Nuss-
l.

négyszögü lappal, négy hajlott lábbal. Magyar, XVIII.
schweifte Füsse. Ungarisch, XVIII. Jh.

bronzverettel. Olasz, XVIII. sz. —. Niedriger Schreib-
. Italienisch, XVIII. Jh.

ikással. Magyar, 1800 k. — Kommode, mit Louis XVI.

— Schreibtisch, Kirchenholz. Biedermeyer.

k. — Speisezimmerschrank. Nussholz. Neobarock.

Lauber László

Szendrőy Jenő

építészek

Építés – Építészet.

1950. II. évf. 1. sz.

12 – 13. l. 14–15. l.

Abrahat

(A Sztálin téri irodaház tervpályázata.)

Nagyláttnak I. díjat

ugyeit a pályázaton

Nagyságod fáradozásáért hálás
köszönetet mondva, maradtam

Kassán, 1908 juli. 9.-én

kiváló tisztelettel.

KLADEK JÁNOS
építési vállalkozó

Kladek János

M.D.K.

Lauber László, építés

és Visy Zoltán közös terve első díjat nyert a mecseki üdülőszálló tervpályázatán. Mivel azonban a pályázok egyre sem pécsi lakos, a díj nem volt számukra kiadható. A bírálóbizottság - tekintettel a terv kiváló értékeire - javasolja annak az első díj értékének megfelelő összegben (700 p.) való megvásárolását.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1935. LVI. évf.

márc. 6. sz. 8. old.

Lauber László, építész M.D.K.

Müller Lászlóval és Sinkovits Lajossal közös terve 400 pengős megvételben részesült a Szilágyi Erzsébet leánylíceum pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

máj. 8. sz. 18. old.

MDK

Lauber László

Terve megosztva nyerte a II.dijat az új városháza tervpályázatán.

Cikk: Néhany szó a bpesti városháza tervpályázatáról.

Magyarság, 1940.jun.29. 9.1.

MDK

Lauber László épitész

A központi városháza újjáépitésére és az üzemi székházak terveire hirdetett tervpályázaton, a biralóbizottság az egyik 14.000 pengős II.dijat Lauber László tervének itélte.

Cikk: Milyen lesz az uj központi városháza.

Uj Magyarság, 1940.Jun.25.

Lauber László építész M.D.K.

Garazsok és bérházak Pesten.

Lampis Antal: A képzőművészetek története Z69.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

Baub e r László épitész M.D.I.

Volt Pénzintézeti Központ székháza

Társtervező: Nyiri István

Lampis Antal: A képzőművészetek története 770.1.

A Kultura Világa p. 1963.

MDK

Lauber László

Negyvennyolc pályázó...s Közp.Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1946. márc. 13. 10.l.

Lauber László és Nyíri István

A modern építészeti irányzat úttörői
a két világháború között.
(Szabadságtéri Nehézipari Minisztérium)

Gerő László: „Magyar Építészet"

THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV. No. 10. 1963

166 l.

MDK

Lauber László

A tabáni gyógyszálló tervpályázaton Lauber László és ifj.Dávid Károly tervét részesitették I. dijban.
A tabáni gyógyszállóbizottság kivitelre nem találta alkalmasnak a tervet.Véleménye szerint a pályamű felhasználásával lehetőség nyilik kivitelre alkalmas terv kidolgozására.
A városrendezési ügyosztálynak a dijazott tervek közül a Lauber-Dávid tetszett a legjobban.

Pakots György: A Tabáni Szálló.

Az Est, 1938. okt. 28. 7.lap

Lauber László épitész M.D.K.

B p. Szabadság tér, irodaépület 1938 r epr.

Társtervező: Lyiry István

Dr. Kubinszky Mihály: A modern magyar épitészet kibontak
kxxxxxxxk kibontakozása /1890-1944/

Magyar Épitőmüvészet 19633 16.1. 17.1.

Lauber

"Weichinger Károly pálos temploma, vagy Nyiri és Lauber Mecsek szállója két világháború közötti magyar épitészetünk legjobb példái közé tartoznak..."

dr. Vámossy Ferenc: Dél-dunántúli épitészét. Széljegzetek egy kiállitás katalógusán. Magyar Épitőművésze 1970.1.sz.48-51.1.

48. 1.

MDK

Lauber László

Bérház Budapesten az Ilona-utcaban.Tervezték Lauber László és Nyiri István.Repr.

Tér és Forma, 1936. 12.sz. 339.l.

M.D.K.

Lauber László, építész

és Dávid Károly közös terve az egyik 3000 p-ös első díjat nyerte el a tabáni gyógyszállóra kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

márc. 10. sz. 9. old.

Lauber László, építész

M.D.K.

és Nyíri István tervei szerint épült fel a Magyar Lovaregylet új székháza a Szép. u. 3. sz. alatt (egy fényképpel)

Vállalkozók Lapja, LXIX. évf. 1938.

jan. 27. sz. 8. old.

Lauber László

állította helyre 1949-50 folyamán az V-VI. ker Engels tér 2. sz. irodaépület homlokzatát.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

2361

Lauber építész M.D.A.

Eredeti , esetleg meg nem valósult tervei kerülnének a muzeumba

Balog János:Uj lakó költözik a "kiscelli kastélyba" az épitészeti muzeum

Magyar Nemzet 1964. február 9. 11.1.

M.D.K.

Lauber László, építész

a régi díjnyertes terv szerzőivel együtt megbízást kapott az új Városháza újabb terveinek kidolgozására.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.
aug. 22. sz. 4. old.

Lauber László, építész

M.D.K.

az egyik 14.000 p-ös második díjat nyerte el a Központi Városháza terv-pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

jun. 27. sz. 4. old.

MDK

Lauber László, Nyiri István, ifj. Nendtvich Andor és Visy Zoltán építészek

Közösen tervezték a pécsi Mecsek-szállót.

Tér és Forma. 1937. 4. sz.

MDK

Lauber László

Terve, az egyik 14.000 pengős II.dijat nyerte, a központi városháza újjaépitésére kiirt tervpalyázaton.

Cikk: 500 autós parkhely...

Magyarország Esti lap, 1940.junius 24.

Lauber László, építész

M.D.K.

tervei szerint épül fel
a selgótarjáni OTI-szerház.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.
ápr. 18. sz. 4. old.

MDK

Lauber László

Magyar V.: XII. Nemzetközi épitész kongresszusról.
Épitő Ipar - Épitő Művészet 1931. jan. 15. 13.l.

MDK

Lauber László tervező épitész

Terve második dijat nyert a városháza újjáépitésére kiirt tervpályázaton.

Kováts Béla: Tizenhatemeletes...

Esti Kurir, 1940.Jul.1. 6.l.

MDK

Hauber hasziò teiveze épitèse

Teive mésodik díjat nyert a városháza újjáépítésére kiírt teiypályázaton.

Novata Béla: Tizenhatemeletes...

Pest Kurir, 1940.jul.1. é.j.

LAUBER

ÉPITÉSZ.

NYIRI-VEL KÖZÖS TERVEI ALAPJÁN ÉPÜLT A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT A PÉCSI MECSEK-SZÁLLÓ.

DR. VÁMOSSY FERENC: DÉL-DUNÁNTÚLI ÉPÍTÉSZET.

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET, 1970/1 48. LAP.

MDK

Lauber László

Bérház. Bérház tetőterrasz.Repr.

Tér és Forma, 1943. 1.sz. (Visszapillantás.)

MDK

Lauber László

S.A.: A Telefongyár új székháza Budapesten.

Tér és Forma, 1941. 109-114. l. Képekkel.

MGK

MDK

Lauber László

A pécsi Mecsek-szálló Tervezők: Lauber, Nyiry és Nendtwich. Fényképfelv.

Tér és Forma, 1937. 4.sz. képekkel: 81, 82, 83, l. 84, lapon alaprajz 85, 86, lapok.

MDK

Lauber László

Lauber László és Nyiry István tervezték a Pénzintézeti Központ székházát. Budapest.

Bierbauer Virgil dr.: A Pénzintézeti Központ székháza Budapesten.

Tér és Forma, 1942. 2.sz. Számos képpel.

MDK

Lauber László épitész

Györgyiújmagyépitőm. I. 11o, 111. lap

MDK

Lauber László

Lauber László és Dávid Károly közös terve kapta a két első díj egyikét, a tabáni gyógyszálló pályázaton.

Cikk: Botrány a Tabán...

Magyarország, 1938.márc.5. 5.lap

MDK

Lauber László

Magyar Művészet 1930. 551.l.

MDK

Lauber László épitész

Bérház a Vincellér-utcában.Terv.: Lauber László és Nyiry István épitészek.

Magyar Épitőművészet, 1942. 190. 191. lap
Képekkel és alaprajzzal.

MDK

Lauber László

építész

l. Szendy K. Bpest
székesf. közig. évk.
1942. Bp. 1943. 370. l.

Lauber László

II. díj.

Kiss Tibor dr: A budapesti városkára 1940. évi tervpályázata.

Technika. 1941.

24, 27 l.

Távlati képpel és helyszínrajzzal.

Mähr.

c. 13

1 Röt. 8°

Grueber,

Bernhard

Die Hauptperioden der mittelalterlichen
Kunstentwickelung in Böhmen, Mähren,
Schlesien und den angrenzenden Gebieten.

(Herausgegeben vom Vereine für Geschichte der Deutschen

~~David Károly ifj.~~

~~Lauber László~~

[illegible]

l.

A Pesti Városhára

1938. 3. n. 3 l.

4. l.

e. a: A Tabáni Kvátérkis

pályázat

keppel

Lap

zentbernáthegyi barátok (képekkel) ... 205
apest Amerikában (térképekkel) — a—ly 233
rradalmak köztársasága (képekkel)) ... 254
él Port-Arturból *Dr. Bozóky* Dezső ... 263
árom császárváros (Nara, Kyoto, Josbino) képekkel). *Gróf Vay* Péter ... 285
nai Róma (képekkel) ... 345
fu (képekkel). *Romeiser* Ferencz ... 366
ondoni franczia-angol kiállítás (képek-el). *Tonelli* Sándor ... 525
ka György emléktáblája Genfben (ké-ekkel) ... 612
örök alkotmány. *Dr. Germanus* Gyula 661
d, norvég és dán benyomások. *Győry* ibor ... 664
angolok Pontheonja ... 673
ranczia képviselőház kulisszáiból (ké-ekkel). *Lendvai* Károly ... 683
stantinápolyi élet a közelmultban. *B. A.* 726
kerózsa városa (képekkel). *Schöpflin* ladár ... 744
nczia-e Páris? *Diósady* ... 766
im-terület (képekkel) ... 854
új angol hadsereg (képekkel). *Tonelli*

«A gyermek» ... 253
Látogatás a pápa nővéreinél (képekkel). *Balla* Ignácz ... 281
Költők szinháza. *Keleneni* György ... 284
Az új népvándorlás *Sz. Z.* ... 292
«A félisten» ... 294
«A semlegesek» ... 323
Zenei közművelődés. *Csáth* Géza ... 335
A szépség csődje ... 339
Pesti ritkaságok. *Zaboly* ... 360
«A sasfiók» ... 364
Izlés a butorzatokban (képekkel). *Gíreverné Győry* Ilona ... 364
«Téli rege» (arczképpel és képpel). *K. J.* 384
Spekulánsok és spekuláczió ... 385
«A biboros» ... 407
«A csavargó» *K. J.* ... 445
Aranyország ébredése ... 474
A május-ünnepek Angliában ... 475
A megvádolt reklám. *Sz. Z.* ... 484
A Hotel Drouot tanulsága. Párisi levél. *Kémeri* György ... 513
Kapuzárás. Az elmúlt szinházi évadról. *Palágyi* Lajos ... 514

Lauber László MDK

épitész
Bérház

Mücsarnok 1934. dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

M.D.K.

Lauber László, építész

fehérvári-uti Excelsior-benzintöltő állomásának képe szerepelt a XII. Nemzetközi Építészkongresszus műcsarnoki kiállitásán

Magyar Vilmos: A XII.nemzetközi építészkongrsszus tervkiállitásának mérlege,

A Magyar Mérnök- és Építész-Egyet Közlönye, Bp. 1930. 64.köt. 380.old.

MDK

Lauber László építész

A m. építőművészet Párisban és Milanóban.
Vállalk. Lapja 1933. máj. 11.

Lauber László

és Nyiri István ced

irod Bierbauer Virgil dr

A Pénzintézeti Központ szék
háza Budapesten.

Tér és Forma

1942. 2. szám -

számos képpel -

Tervezték fentiek.

Szinnyei József, id. IX. 183

34. Levélnehezék öntött vasból, Goethe mellszobrával, Rauch nyomán. (XXIII. sz.)
35. Goethe-mellszobor, porczellán biscuit. Trippel nyomán. (XXI. sz.)
36. U. a. Rauch nyomán. (XXII. sz.)
37. A weimari Goethe és Schiller-emlékszobor kisebbített másolata porczellánból.

valószínűleg Goethe unokáitól kapta, a kikkel ösmerős volt. Gróf Kuun Géza özvegyének ajándéka.

22. Goethe anyjának emlék-plaquetteje. Bronz, az asszony mellképével. Felirata: Katharina Elisabeth Goethe geb. Textor, 19. 2. 1731. — 13. 9. 1808. Hátlapján családi jelenet: Goethe anyja, gyermekeivel. Felirata: Da sass ich denn und wurde nicht müde zu erzählen.

23. A bécsi Goethe-Verein emlékplaquetteje. Bronz. Domborművés oldala ruhátlan fiút ábrázol, a ki virágokkal kezében a háttérben feltünő Goethe-szobornak hódol. Felirata: Ihm zum Ruhme, sich zur Freude, der Zeit zur Mahnung der Wiener Goethe-Verein, December, 1900.

24. Goethe domborművű képmása. Bronz. Scharff A. műve, 1899.

25—26. Egy nagyobb és egy kisebb Goethe-plaquette, a költő mellképével. Jelzése: F. Stiasny.

27. A majna-frankfurti színház megnyitásának emlékérme. Schiller és Goethe kettős arczképével, hátlapján a színház képével. 1902, október 25.

28. Goethe-érem. Bronz. A költő jobbranéző cserfakoszorús profil fejével. Jelzése: R. Hátlapján a költészet alakja a háttérben Weimar képével s felirattal: Erinnerung an Weimars klassische Zeit. Dem unsterblichen ein Denkmal.

29. Négy Goethe-arczkép árnyékrajz. Ezek sorában az alsó balfelől Goethének körülbelül 14-ik évéből való és unicum; miként az 1776 körül készült árnyékrajz is.

30. Goethe rézmetszetű medaillonképe a weimari Schwedtgeburth-tól. (I. sz.)

A tárló másik oldalán kéziratok. Ezek sorában:

31. Beethoven Nord oder Süd czímű dalának eredeti kézirata.

Lauber László és

Nyiry István

Béhár

Béhár tetőterrasz

Repr.

Tér és Forma

1943. 1. 7.

(Visszapillantás.)

K

Lauber László

MDK

Bp. V. Deák Ferenc ~~tér~~ ~~tér~~ tér 2./AdriaiBiztosító Intézet/.
Tervezte Pogány Móric és Tőry Emil irodájában Willem K v a s n i c k a , épült 1914-18.
Helyreállitotta Lauber László, a földszinti homlokzatot T e l c s Ede és L i g e t i Miklós-féle szobordiszei nélkül.

Repr. 173. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

97.1.

MDK

Lauber László

A tabáni gyógyszállóra 1938-ban kiirt tervpályázaton dijakat nyertek:

Dávid Károly, Gerlóczy Gedeon, Lauber László és Nyiri István.

Granasztói Pál - Polónyi Károly: Budapest holnap. Bp. 1959.

M.D.K.

[Lauber László és Nyíri István,] építészek

234

Szabadsáptéri Pénzintézeti Központ székházáról úgy nyilatkozik a szerző, hogy annál „arányosabb lipót-városi gőzmalom épületen is több harmónia van és kellemesebb benyomást keltett." [Érdekes, hogy még Medgyessy reliefjére sem talál elismerő szót!]

Jeszenszky Sándor: A dunakorzó, az Erzsébethid és a tabáni fürdőváros ujjáépitése. Városi Szemle. 33. évf. 1947. 234.old.

MDK

Lauber László, ép.

MÁVAG kőbányai-uti bejárati épületének tervezője.

Szerszámgépgyár bejárati épületének tervezője.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954 jan.-febr. Kat. 23.l.

Lauber László épitén

M.O.K.

Garázsok és bérházak Bpesten

Kampis, hegy. mův. Bp. 1960 551.

Lauber László /1902-1953./

építész

az egykori Pénzintézeti Központ /Szabadság tér/
Nyiri és Lauber müve.
306.o.

Borsos-Sódor-Zádor:Budapest. Bp. 1959.

Lauber László és M.D.M.

Nyiri István építészek

A volt Pénzintézeti Központ építői

Kampis, hag. műv. Bp. 1960 552

Lauber László

építész

építész

Agrártudományi Egyetem

/ Lauber László és Szendrői Jenő/

310.o.

Borsos Sándor-Zádor: Budapest. . Bp. 1989.

Lauber László

építész

Néphadsereg utcai irodaépület
Szendrői Jenő és Lauber László
tervei szerint.

309.o.

Borsos-Sódor-Zádor: Budapest. Bp. 1959.

M. D. K.

LAUBER László építész

(1902 - 1953)

Bp. Szabadság-tér volt Pénzintézeti

központ Nyiregyvel.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.

Bp. 1958. 378.

M. D. K.

LAUBER László építész

(1902 – 53)

1950. Gödöllő Agrártudományi Egyetem (Kendrei J. Társaságában

Müvészettörténeti A B c Bp. 1961. 535, 552. l.

l-

M.D.K.

LAUBER László építész
(1902 - 1953)

Bp. Szabadság-tér egykori Pénzintézeti Központ (ma Kohács Gyapari Minisztérium) 1936-38.

Társtervező: Nyiri B.
(Rebb)

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961.

323, 325, 342, 346. l.

M.D.K.

Rados Jenő: Magyar épitésze[redacted]

M.D.K.

LAUBER László építész

Bh. Vas- és Fémkutató Intézet (Repr.)

Társtervező: Szendrői Jenő

Agrartudományi Egyetem.

Társtervező. Szendrői Jenő

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 342, 343. 346.

MDK

Lauber László és Dávid Károly építész

első dijat kapták

Tabán szállópályázat... Az Est, 1938. márc. 6.

7.o.

Lauber László

építész és Szendrői Jenő; Mezőgazdasági Egyetem tervezőjeként említi

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

267 f

Lauber László, építész M.D.K.

és Szendrői Jenő körös tervei szerint épült Agrártudományi Egyetemet az 50-es évek legjobbjai körött emliti:

Majpr, Máté: Ungarische Baukunst ~~xxxxxxxxx~~ von heute

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red: Zoltán HalásZ/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t. 278. old.

M.D.K.

Lauber László, építész (1901-1953)

nevét a modern magyar építészet képviselői között emliti a szerző.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 944. old.

+ Volt „PK" épület képe 943. "

Lauber László, [építész]

MDK

A Szabadság tér 5-6. n. telken épült — műemlék jellegűvé nyilvánított irodaház tervezője.

— : A KGM-palota jövője 3.

Bp. 1970. márc.

ESTI HIRLAP, 21.

Lauber László épitész

MDK

Bpesti Agrátudományi Egyetem repr.

Preisich Gábor:Budapest tiz éve Magyar Építőművészet
1955.IV.évf.3-5.sz. 83.1.

Lauber László

Szendrői Jenő és Lauber László tervezték a Budapesti Agrártudományi Egyetem épületét.

Major Máté: Húsz éves az építészet tervezés közösségi megszervezése. - Magyar Építőművészet, 1969. 3.sz. 52-53. l.

Lauber László

és Nyíri István terjedt alapjaira épült-
fel a jelenlegi Nehézipari Minisztérium
a Szabadság téren.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-
pédia, Budapest, 1970.

2841

Lauber László
építén

és Nyisi István: A volt Pénzintézeti Központ
nélkára. Budapest V. Szabadság tér 5-6
1937-1940. Repr.

A magyarországi univ. Cöst. II. Kép n. 752
Corvina 1970.

Lauber László
építész.

és Nyíri István: Lakóház a Kékgolyó utcában. Budapest 1935. Repr.

A magyarországi műv. tört. II. Kép n. 757
Corvina 1970

M. D. K

LAUBER László építész

Bp. v. Pénzintézeti Központ épülete,

Társtervező: Nyiry J.

Granasztói Pál: A magyar építészet
pilenc évszázada
Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 6. sz.
194. l.

Lauber László, MDK
építész

Agrártudományi Egyetem egyik tervezője.
3 repr. (Szendrői Jenővel)

MagyÉp 1945-55.

Lauber LászLó, MDK

építész

Vas- és Aluminiumkutató Intézet.

Tervezők: Szendrői Jenő, Lauber László.

3 repr.

MagyÉp 1945-55.

Lauber László, MDK

építész

Az inotai alumínium kohó egyik tervezője.

3 repr.

MagyÉp 1945-55.

Tervezők: Szendrői Jenő
Lauber László
Mátrai Gyula

Lauber László, MDK

építész

A Sztalin vasmü Igazgatósági épület.
Főbejárat /repr/ egyik tervezője.
(Szendrői Jenővel)

MagyÉp 1945-55.

Lauber László, MDK
építész

Sajómenti vegyimüvek egyik tervezője.
4 repr.

MagyÉp 1945-55.

Tervezők: Lauber László
Schuster Ferenc
Horváth Gyula

LAUBFR László- NYÍRI István közös alkotásai:

Bp. Kékgolyó u. bérház,	T.és F.	1935.135.o
Corvin téri bérház	T.és F.	1936.334.o
Irányi u.bérház /Bálint Sándorral)	T.és F.	1936.336.o
Ilona u. "	T.és F.	1936.338.o
Pécs,Üdülőszálló /Nedwich Andorral/	T.és F.	1937. 81.
Telefongyár, uj székház, Bp.	T.és F.	1941.1o9.o
Szabadság,Pénzint.Közp.Székház	T.és F.	1942. 17.o
Vincellér u.bérház. M.Ép.Müv.		1942 19o.o

LAUBER László /önálló munkáiból/

Exelsior autókiszolg.állomás	
Fehérvári ut	T.és F. 193o. 47o.o
és	É.I.É.M.1931.jan.15
Marcibányi tér,bérvilla	T.és F. 1933.236.o.
Bp.XI.Agrártud.Egy /Szendrő Jenővaal	Ép.Ept.1949.3.sz.

LAUBER László épitész

és Szendrői Jenő terve (1.helyezett) a Baross téri mélyállomásra

PRAKFALVI Endre: A budapesti földalatti gyorsvasút tervei és épitése.= Pavilon 6(1991) 7o.p.

NÉPSZAVA, AUGUSZTUS 2.

Kosáry professzor félreértette az Innovációs Kamara javaslatát?

A kutatási-fejlesztési csúcsszerv nem Akadémia-ellenes

Lauber László, építész (1902-1953).

5.b. Szendrői Jenő, Lauber László: Vasmű igazgatósági épülete, Dunaújváros, 1953. (repró.)

Magyar építőművészet, 1984. 3. 10-old.

M. D. K.

LAUBMANN Philipp Karl festő

Graz

1782 Gyánafalva rk. t. oltárkép Szt. Gaál

Garas XVII. k. 171, 231. l.

Phil. Carl Laubmann

festette 1782-ben a Jennersdorf-i
plébánia templom oltárképét.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen
Kunstdenkmäler, Burgenland,
Wien 1935. 651 l

LAUBNER Gyula mérnök

Porsony, vásárcsarnok 1909-1910

P a Mún 2000/1. 46-49. ill

Halužice > Gallyas

Hamuliakovo > Gutor

Háromszlécs > 213.5. kat.

68. Hegy (Pozsony vm.) **Čierny Brod**, okr. Gala

69. Hegyesd (Zala vm.) **vár**

Hidas > Dunahidas

Hliník nad Hronom > Geletnek

Hlohovec > Galgóc

Holice > Egyházgelle

70. Hollókő (Nógrád vm.) **vár**

71. Hont (Hont vm.) **vár**

Horné Lefantovce > Felsőelefánt

Laubner Gyula, városi főmérnök

M.D.K.

tervei szerint Népfürdő épül Pozsonyban 60.000 korona költséggel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
jul. 19. sz. 5. old.

MBK

Laubner Károly
nyomdatulajd.
Eszék

Állami ezüsteremmel tüntettek ki.

÷ Az ezredéves országos kiállítás kitüntett jei.
Grafikai Szemle 1896 évf 11 z 184l.

MDK

Laubner Károly
nyomdász Eszék

Szép nyomás, korrekt szedés. A mintakönyv
fejezetcímei: „pompás műszedés" mil. kiállításon.
"

Tichy Ákos: A sokszorosító iparágak a milleniumi
kiállításon
Grafikai Szemle 1896 évf 87. 124 l.

Lauber Károly Ferenc

Az úr imája és
Ave Mária, kalli-
grafiai rajz.
Kiállítva:

Pozsonyi műkiállítás

1883. évi.

Visszaemlékezés Pozsony
történelmi multjára,
kalligrafiai rajz.

uo évi.

Nemzeti képes Újság.
Farsangi divatkép.
2-ik különmelléklet. 1863.

A „Családi Kör" Divat-
képei. 1862, 1863,

Hölgyfutár

Laubner Károly Ferenc

vil. Pozsony 1840 nov. 4.
Schmid Nándor pozso-
nyi szépirás tanár tanít-
ványa. M. kir. postatiszt.

Pozsonyi mükiállitás
1883. 29. l.

Lieber Paul Heyse

Mit Freuden 1870 vor 2.
Edmund Meister zwei
ungedruckte Lieder
Heine's. Es ist
[illegible]

Freundlichst Ihr
1883. 29. I.

Landbner Károly

napoló

Közlezrkiáll

1458 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

LAUCH JÁNOS, mézeskalácsosmeter

1764-ben költözött be Ausztriából Szentendrére. Győrben Földváron, Budán, Pesten gyakorolta iparát. 173.old
35. jegyre.

DÓKA KLÁRA: A szentendrei kézmüipar /1690-1848/.
167.old

STUDIA COMITATENSIA.-Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból. 3. Szentendre, 1975

MDK

Lauckert Richard, (Gotha 1823-69)
Teljes alak, állva, pálinder kalében. Of.
1856. Weimar. Schrader. S. 69. Abg.

Dr. André Gratkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern" Jahrg 1936. Heft 2. S. 57.

Laůcsek Irén

nöi rajzoštály

10 honap, jeles

tanár Böhm János

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MŰVÉSZI KIVITELBEN.

M.D.K.

Landat Ignác, festő

1843-47 hőrött az érseki palota déli szárnyán ajtókat és ablakokat fest.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 358. old.

J. Lauda MDK

Csehszlovák szobrász kiállitás a Mücsarnokban. A prágai és pozsonyi nemzeti Galéria anyagát állitják ki. Fenti művész munkái is résztvesznek.

/"A szén teremtése" relief/

Esti MHirlap 107 sz. 1958 máj. 9. 2 old.

Rónay Mária

Lauda, Jan: Zdanek Nejedly képmása, bronz

SZABAD MŰVÉSZET

1954. jul. sz. 154. l.

/Aradi N.: Csehszlovák képzm. kiállitás/

LAUDAT Ignác festő. 1843-47 között az érseki palota déli szárnyán ajtókat és ablakokat fest.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

LANDI, Giovanni episkopus

Studia Agriensia 17. 162, 164

ról.
könyvtára is Sopronban,
a nagycenkébe. Ez külföldi

képviselői a világon fellelhet
gyelték, komoly összegeket
te.
lógusa 7 kötetben jelent
(osztrák főkönyvtáros)

rdult az osztrák val-
gyűjteménye a magyar
lapja lehessen.
megjelölte a célt és
teljesítését kérte:
zékhelye az ország
székhelyén legyen

Landi, Giovanni

Nádasdy Pál építésze, Zorábban Bethlen Gábor és I. Rákóczi György fundátora láthatta a váradi ötszögű várpaleta nagyszalási ríalakítását. Ő vetette fel a sárvári belső vár épületeinek egybelapcsolását szabályban ötszögben valószínűleg.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

127. old.

Lauenroth András

Öpesti puskamunes

l. Árv. Csam. 99. anke-Eat

Lauer Emile
festő

Részt vett a tárlaton

Bauer Jenő: Magyar származásu müvészek külföldön.
Müvészet,1971.február - 36.lap

L.Chr.Lauer, szobrász

---

118. Sportérem./Evezősverseny/. Balrahaladó egypárevezős versenyzésnak. Hátúl épületek, fák. Lent balról igen apró betükkel: L. CHR. LAUER/ jobbról: NUERNBERG. Hátlap: Babérban utólag bevésett irott betük, számok. 1912 VII. 28/ pair-oar versen-/II. DIJ. Aranyozott bronz. 27.5 mm. 179. old. Kép róla 190. old. Fekete repr.

Csongor Győző-I. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Lauer

éremvári

ha kell-

laid

Numizmatikai

közlöny

1907. 95. l

Rákosi érmek-

modernek.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

Lauer

érmelő

lásd

Numizmat. Közl.

1911. 128. 1.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

Lauer

läsd

Gohl Bryjabb 156

.....nevü munkás igazolta

---

a müvezető aláírása.

ezem:

---

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Lauer

1764

l.

Eperjesy 1929

114 l.

A'. 150 (15)

MDK

Lauer Gizella, festöm.
Pápa.

Tavasz. Pastell.

Nemz. Szal. 388. kiáll.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I. kiáll. Kat.
1928. jan.

MDK

Lauer Gizella

Képzőműv. kiáll. Pápa. 1943. szept.

MmK

Lauer Gizella

Képzőműv. kiáll. Pápa, 1942. szept.

MDK

Lauer Gizella, Pápa

Tavasz, paszt.

Képzőművészek Vidéki Szöv. I.-kiáll. N.Szal. 1928. jan. 7 l.

MDK

Lauer Gizella

Sárközi parasztok, himzés

Kalotaszegi pár, "

M. rajztan rok o. egyesülete kiáll. N.szal.
1922. máj.

15.1.

MDK

Lauer Gizella festő

Beszámoló a Pápai tárlat-ról. Pápai Hirlap,

1943, szept. 11. 1 l.

.yal, négyvázás homlokzattal, kereszt-
ja mennybemenetele-kép, 1846-ban.
.tva 1898-ban

MDK

Lauer Gizella, Pápa

Gál K: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 23 l.

MDK

Lauer Gizella

Képzőműv. kiáll. Pápai Néplap, 1948.IX.12.

MDK

Oláh Gy.: Új művésztelep Sárospatakon. Magyarság. 1924. okt. 19. 9.l.

Lauer Gizella festőm.

MDK

Pápai tárlat 1943. Pápa és Vidéke. 1943.szept.12.

MDK

Lyka: Műv. Krónika. Uj Idők, 1901. VII. 545.1

Lauer

festö

Pajta

l.

Szabad Művészet

1948. 305. l.

bontek

IX. század.
éz, hossza 46 cm.

ZŰZ MÁRIA,
ombormű.
IX. század.
éz, mag. 10 cm.

GYERTYATARTÓ,
árkányalak.
IX. század.
éz, mag. 20 cm.

CSENGŐ,
ttört.
Lippert József terve után Anders bécsi ötvöstől.
870 körül.
Réz, mag. 18 cm.

MÉCSES,
római mintára.
XIX. század.
Réz, mag. 11·5 cm.

FÉRFIARCKÉP,
német reneszánsz modorú dombormű.
XIX. század.
Bronz, 7 cm.

L.Chr.Lauer, szobrász

---

118. Sportérem./Evezősverseny/. Balrahaladó egypárevezős versenycsónak. Hátúl épületek, fák. Lent balról igen apró betükkel: L.CHR.LAUER/ jobbról: NUERNBERG. Hátlap: Babérban utólag bevésett irott betük, számok. 1912 VII. 28./ pairear verseny/ II.DIJ. Aranyozott bronz. 27.5 mm. 179-old

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

L.chr.

Lauentius

Petersbergi téglakészítő, 1522-ben téglákat nállitott Brassó városának.
(Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt, I. 395. old. 1886–1927)

Das Burzenland. IV. 1. E. Jekelius kiad. Brassó 1929.
eml. L. 228. old.

ŐSZINTE KRITIKA a Pápai Ünnepi Hétről

A hároméves terv és az újjáépítés

nagyszerű kirakata volt a pápai vásár, az egész Ünnepi Hét; újabb tanú, amely a népi demokrácia mellett vallott. Nagyon nehéz lehetett valakinek a kettőt összeegyeztetni; meg nézni a vásárt és utána szidni a rendszert.

Mit jelentett mindez Pápának?

Anyagiakban nem tudjuk menynyit, erkölcsiekben felmérhetetlenül sokat. Hogy csak egyet említsünk: Magyarország alaposan tudomásul vette, hogy Pápa van és teremt. Ez a város indokulatlanul szerény, se fáradsága, se költsége a propagandára — annyit tudnak róla például a tiszántúli magyarok, hogy Petőfi és Jókai itt tanult, meg a Totóból ismerik a Perutzot, de talán nem tudják, hogy textilgyár, amelynek számos élmunkása van. Most már sokkal többen tudják, hogy ez a város iparban, mezőgazdaságban, kulturában sokszorosát teljesíti annak a normának, amelyet egy 22.000 lakosú városra kiszabott a nemzetgazdaság.

Nivója volt a vásárnak.

Szellemi vagy anyagi selejt a minimumra korlátozódott. Kiváló volt a rendezés, a csoportosítás, művészi a dekoráció. De nemcsak a felső vezetés állott hivatása magaslatán. Az Ünnepi Hét minden kis beosztottja, jegyszedő, pénztáros, rendező komolysággal és rátermettséggel teljesítette feladatát. A város együttérzett az Ünnepi Héttel és magáénak tekintette. Néhány igen jómódú ember, aki a város lakosságából él, már nem annyira.

A kultúrális rész

majd mindig nivós volt, de nem mindig vonzott olyan érdeklődést, mint amilyent megérdemelt volna. A Szabadművelődés igen jól vizsgázott rendezésből és összeállításból; a propaganda valamivel intenzívebb lehetett volna. Ha a propagandáról beszélünk, akkor szólhatunk egy—két szót a prospektusról, amely nem tudta elszakítani azt a köldökzsinórt, amely az 1936 os prospektushoz fűzte. Ki tudta meg ebből, hogy a városban 21 élmunkás produkál? Ha felvetjük azt a kérdést, hogy kit terhel az a felelősség, megkérdezhetjük; adtak-e az államosított textilgyárak megfelelő mennyiségű képanyagot és szöveget, amely fejlődésüket bizonyítja, amely élmunkásaikról beszél? Ha nem adtak, a hiba az övék, ha adtak, akkor a prospektus szerkesztőbizottságáé.

Ha érdemrendet osztanánk

az Ünnepi Hét megrendezéséért, akkor három személy kaphatná meg a legmagasabb fokozatot: Németh Imréné és Závory Zoltán elvtársaink, valamint Hajnóczky Ferenc ipartestületi elnök. A polgármesterasszony mindent megtett, amit meg kellett tennie a Hétért, sőt még ennél is többet. Závory Zoltánnak, ennek a rendkívül sokoldalú, nagy művésznek nevét, a kiállítás dekorálásával, a plakáttal kapcsolatban az egész ország megismerte. Utoljára, de egyáltalán nem utolsósorban Hajnóczky Ferencről annyit, hogy tehetséggel és fanatizmussal (csak ezt a szót használhatjuk) rendezte a kiállítást A lelkét adta bele. Jellemző, hogy amikor a megnyitás napján zuhogott az eső, a pápaiak szomorúan az égre néztek és azt mondták: „szegény Hajnóczky, mennyire oda lehet . . .“

Az Ünnepi Hét további munkára kötelez.

Nem állhatunk meg. Ahol ennyi érték, tehetség és szervezési erő van ott nem tűrhető meg olyan stagnálás, amely például irodalmi és művészeti szempontból a városban néha beáll. Nem heveredhetünk le a kiállítás babérjaira pihenni. Tehát induljunk neki képkiállításokat, demokratikus irodalmi esteket, jó hangversenyeket rendezni. Induljunk harcba a multból ittmaradt kultúrális selejt ellen, építsük ki a munkáskultúrát, (amely egyelőre Gül Babánál és János Vitéznél vesztegel) sok a tennivalónk és csak rajtunk áll, hogy megfeleljünk neki, azt az Ünnepi Hét bizonyítja.

A Földbérlőszövetkezetek

és a mezőgazdaság többi problémáját tárgyalta a Szabadparlament

Jókai Mozgóban délelőtt 10 óra után együtt volt már a hallgatóság. Falvak kiküldöttei, parasztemberek, tanítók, városunk érdeklődői.

Moharos József elvtárs, az országos Versenyhivatal vezetője tartott beszámolót azokról a kérdésekről amelyen gazdasági vonalon a holnapot határozzák meg. Az előadás a romokból indult ki. Onnan, ahol gazdaságpolitikánk 1944—45 ben tartott. Rámutatott az előadó azokra a nehézségekre, amelyek a reakció miatt még ma is állandó készültségi állapotban tartják gazdaságpolitikánkat.

Nem a felső tizezrek, haszonlesők, panamázók, hanem a nép országát építjük és akí figyelemmel kiséri a több mint 3 esztendő gazdaságpolitikai tanulságait láthatja a reakció sorozatos vereségét. Földbirtokreform, újjáépítés, stabilizáció, államositott üzemek, bankok, iskolák, lendületbe jövő szövetkezeti élet töretlen vonallal a nép győzelmét a népi demokrácia gazdasági sikereit jelentik. Bár minden állomásnál jelentkezett a reakció, hogy megfélemlitsen eltéritsen de célt elérni nem tudott.

Igy jár a létesülő földkérlő szövetkezeteknél is, mert ez szintén a kisemberek, a falvak gazdasági felemelkedését szolgálja.

A felszólalók községük problémáit hozták, megoldást keresve, vetőmag, szövetkezeti és égyéb gazdasági vonatkozású kérdésekre.

Kerekes János elvtárs zárta be a szabadparlamentet, rámutatva arra, hogy ma már szabadon épithet vitázhat problémáiról a magyar nép Fejlődtünk és tovább fejlődünk erősödünk mert van a népünknek élcsapata a Magyar Dolgozók Pártja; és az egész népnek kincse értéke az a vezetés, amely a nép igényeiből kiindulva a fejlődés utján halad.

Ka.

Dolgozik az MNDSz

A pápai ünnepi hét egész városunkat nagy lázba és még nagyobb munkába hozta. Amerre járunk dolgos asszonykezek munkájának eredményét látjuk. Az MNDSz asszonyai napi munkájuk mellett lelkes odaadással árulnak könyveket. Szorgosan árulnak kis jelvényeket A jelvényen ez a felirat: MNDSz az iskolákért.

Áll már rendelkezésünkre egy kis összeg, ezt akarjuk megnövelni, hogy két kezünk munkáján kivül anyagiakkal is tudjuk támogatni az iskolákat. — Moudja egy asszonytársunk.

Ugyanakkor igazi asszonyi izléssel és csinnel segítették összehordani és kedvesen elrendezni egyik kedves szinfoltját a vidék háziszőttes kiállítását.

Tanulási vágyuknak is találnak utat az asszonyok. Az MNDSz keretében zajlott nagy sikerrel le hétfőn és szerdán délután az Egészségőr önkéntes tanfolyamának vizsgái. 880 forintot adományozott az MNDSz a farkasgyepüi szanatórium javára.

Tudják a mi asszonyaink mi a kötelességük. A hivatali-, gyári- és házimunkán kivül lelkes buzgalommal dölgoznak, tanulnak és tanítanak, hogy minél előbbre vihessék demokráciánk, mindannyiunk szent ügyét.

Hallotta szomszéd?

. . . hogy Vadóc Kálmán Szladik János-utcai lakása ismeretlen okból kigyulladt. Mire a tűzoltók megérkeztek, a jó szomszédok már eloltották a tüzet.

. . . hogy Veszprémben távollétében halálra itélték dr. Schiberna Ferencet a nyilas rémuralom volt megyevezetőjét és főispánját.

. . . hogy Tóth József Nyitrai-utca 15. sz. alatti szőlőjét tolvajok alaposan megdézsmálták.

. . . hogy Adásztevelen tűz pusztitott. Öt ház égett le. A kár mintegy 5000 forint. Szigorú vizsgálat indult meg.

. . . hogy özv. Nagy Józsefné Jókai mozgó előtti trafikjában falbontással betörtek és mintegy 1500 forint értékű árut vittek el. A rendőrség erélyes nyomozást indított.

15.000 fizető nézö a Kiállításon

A Pápai Ünnepi Hét kiállítását hivatalos megállapítás szerint mintegy 15.000 fizető néző látogatta.

KISOSz hirek

A Pápai Kereskedők Testülete a KISOSz helyiségében f. hó 16-án este 8 órakor előadást rendez. Politikai tájékoztatót tart Faragó Mihály a MDP titkára. Érdeklődőket szívesen lát az *Elnökség*.

Tagok megjelenése kötelező!

Felhívás

A pápai állami általános iskolák igazgatói együttesen felhívják a tanköteles gyermekek szülőit, hogy aki gyermekét még nem iratta be az iskolába, haladéktalanul irassa be a körzetéhez tartozó állami általános iskola megfelelő osztályába.

UDVARDY, RÉTHY, ZATHURECZKY, PÁSZTOR-VASHEGYI egy műsorban

Magasabbrendű művészi élményt jelentett

a Pápai Ünnepi Hét díszhangversenye

Az a színvonal, amely a Pápai Ünnepi Hét ipari, mezőgazdasági és kultúrális megnyilvánulásait jellemezte ezen a hangversenyen világvárosi nivót ért el. A hangverseny művészi gazdagsága mellett pillanatig sem keltette zsúfoltság benyomását.

Udvardy Tibor

érte el a legnagyobb közönségsikert. Ez a nagyszerű operaénekesünk egyike azoknak, akik a legjobban tudnak hanganyagukkal bánni. Tenorja lágy, behízelgő és a magasságokban sem veszít erejéből.

Réthy Eszter

igen jó diszpozicióban énekelt és gondosan választotta meg műsorszámait. Nekünk a legjobban a Hubay dal előadása tetszett.

Zathureczky Ede

hegedűjén szólalt meg a legkomolyabb zene az est folyamán. Tónusa, vonalvezetése olyan kifogástalan volt, mint a legnagyobb hangversenyein. Példaadó lelkiismeretességgel az előadás előtt próbált. *Kalmár Mihályné* a rövid próba után is elsőrangúan, rendkívül finoman kisért. Nemcsak a Dunántúlon, de az egész országban sem sok azok száma, akik jobban zongoráznának nála.

A Pásztor—Vashegyi

balettpár Gershwin és Strauss száma közül az utóbbi tetszett jobban. Új, egyéni felfogásban táncolták el ezt a túlságosan is ismert és népszerű balettrészletet.

A közönség

zsúfolásig megtöltötte a Jókai-mozgót, amely természetszerű technikai tökéletlenségeivel nem volt alkalmas a közönség művészi illuzióinak fokozására. Sok szegény, kisfizetésű embert is láttunk, aki komoly áldozatot hozott, hogy családjával együtt megvásárolta a belépőjegyet. Ezt a közönséget meg lehet hódítani a komoly zene számára Talán nem olyan hosszú az út, amíg ez a közönség nem a Lehár, hanem legalább a Puccini rádásnak fog örülni.

Az Ünnepi Hét rendezőségét

csak dicséret és elismerés illetheti azért, hogy ilyen élményt jelentő, nagyszerű műsort hozott a pápai közönség elé. Anyagi és erkölcsi kockázatot vállalva nem csalódott a pápaiakban, bizonyította, hogy a magyar vidéken nem kell a nagyvonalúságnak és a művészi érzéknek szükségképen megfeneklenie.

A MÁLLERD győri erdőigazgatósága

aranyérmet nyert a Pápai Ünnepi Hét kiállításán. Nagyszerű szemléltető módon mutatta be az erdőigazgatóság kiváló munkáját.

JÓKAI
MOZGÓ

Szept. 10—12 Péntek-vas.
Joan Bennet és E. G. Robinson főszereplésével
Nő
AZ ABLAK MÖGÖTT
Romantikus bünügyi film

Szept. 14—16 Kedd—csüt.
A francia filmgyártás remeke
Marseillaise
Hogyan született meg a franciák himnusza

Szept. 17—19 péntek—vas.
A film forradalma!
A forradalom filmje!
Kronstadti tengerészek

Figyelem! *Előadások kezdete:* vasárnap és ünnepnap 4, 6, 8, hétköznapon 6 és 8 órakor. *Jegyelővétel* az előadások napján d.e. 11-től fél 1-ig és az előadások előtt egy órával.
Telefonszám: 10—88.

Pártnapi előadók
Szeptember 13-tól 19-ig.

13-án 4 ó. Bacon, Horváth Margit. 14-én 8 ó. Felsőváros, Márai József. 15 én 8 ó. Belváros, Pákay Imre, 1 ó. Mika, Szép Lajos, 1 ó. Leipnik, Lóránd Imre. 16-án 5 ó. Dohánygyár, Kerényi Mihály, 3 ó. OTI, Pápai György, 6 ó. Vasút, dr. Donáth Kornél, 8 ó. Alsóváros, dr. Veres Sándor, fél 6 ó. Doh. beváltó, Lampért Sándor, 17-én 1 ó. Perutz, Faragó Mihály, 6 ó. Villanytelep, Váró Zsigmond. 18 án 1 ó. Pannónia, Ozsvald Ferenc, 8 ó. Kertváros, Lóránd Imre, 1 ó. Közigazg. dr. Donáth Kornél.

Ágytollat, pelyhet legolcsóbban szállít
VIGH JÓZSEF
Kiskunfélegyháza
Kérjen árjegyzéket!

= SPORT =

Győr és Pápa városok közötti atlétikai verseny eredményei

100 m. síkfutás: 1. Németh Károly 11.7 (Pápa.) 2. Korcz Imre (P), 3. Bartos László (Gy).
400 m. síkfutás: 1. Korcz Imre 53.7 (P), 2. Molnár Benő (Győr), 3. Bartos László (Gy).
800 m. síkfutás: 1. Tulner Mátyás 2 p 07.6 (Gy). 2. Pernesz István (Gy), 3. Tóth Tibor (Gy).
1500 m. síkfutás: 1. Bácsfalvi László 4 p 21.8 (Gy), 2. Johannesz Jenő (Gy), 3. Rózsa László (P).
4x100 m. váltó: 1. P á p a. (Németh Károly, Müller Ferenc, Szalóki Lajos, Korcz Imre) 46.8 2. G y ő r. (Bartos László, Molnár Benő, Rendesi Béla, Tulner Mátyás.)
Magasugrás: 1. Bonc István 155 (P), 2. Király Lajos 150 (Gy), 3. Tölgyes László 150 (P)
Távolugrás: 1. Szalóki Lajos 585 (P), 2. Müller Ferenc 558 (P), 3. Gruber Ferenc 547 (Gy)
Súlylökés: 1. Kántor Endre 11.25 (Gy), 2. Nagy Ernő 11.23 (P), 3. Farkas János 10.92 (Gy).
Diszkoszvetés: 1. Kántor E. 34.09 (Gy), 2. Farkas János 33.83 (Gy), 3. Nagy Ernő 32.32 (P).
Gerelyvetés: 1. Gruber László 37.40 (Gy), 2. Nagy Árpád 37.10 (P). 3. Tölgyes László 35.60 (P).
Pontversenyben: 1. Győr 51, 2. Pápa 46 ponttal.
Győzelmek száma: 5—5.

Máv. MTE—Hegyeshalom 5:1 (2:1)
Hegyeshalom. Biró: Koch.

A pápai munkáscsapat nagy szerű küzdelemben otthonában győzte le az erős hegyeshalmi csapatot. A gólokat Nagy (), Házi (2) és Molnár lőtték. A pápaiak egy 11-est is kihagytak. Az MTE vasárnap Pápán játszik Dudar ellen, amely mult vasárnap pontot vett el az ETO II-től.

Győri Postás—Perutz II. 2:2 (2:0)

A pápaiak szünet utáni jó játéka megmentette az egyik pontot. Góllövők: Nagy és Hoffmann.

A PÁPAI Lendület

első bajnoki mérkőzését Ménfőcsanakon játszotta. A Lendület a szokatlanul rossz pályán szép és izgalmas küzdelemben 2:2 döntetlent harcolt ki, ami tartalékos felállítással a tavaly 5-ik helyen végzett Ménfőcsanak ellen idegenben, az első bajnoki mérkőzés lámpalázát is számítva szép teljesítmény. A Lendület legjobb embere Ambrus volt. A gólokat Ódor és Németh S. rúgták.

MEGNYILT a
Nehézipari Központ
lerakata
Győr, Fecske-u. 27. Telefon: 97.
Az állami vasgyárak gyártmányait
budapesti alapáron raktárról árusítjuk

SEZLON, REKAMIÉK, FOTELOK
nagy választékban, OLCSÓ ÁRBAN
alakítások, javítások
kedvező részletfizetése
PAPLANOK **készítését és átdolgozását vállalom**
Heimlich Sándor
kárpitos és paplankészitő
PÁPA, KOSSUTH-UTCA 9. SZÁM

Poels-minőségárú
Ellátni Pápa város közönségét zsírral, hentesárúval, szappannal
Ez a mi hároméves tervünk!

Árverési hirdetmény

A MÁLLERD győri erdőigazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a Veszprém megyei 38. számú Vanyola—Csót, Nyögér—Ság—Szentiván községek határában fekvő apróvadas dombvidék 5376 k. hold. A 39. számú Külsővat—Vinár községek határában fekvő apróvadas sík 5948 k. hold. A 40. számú Mihályháza-Vinár-Nyárád községek határában fekvő apróvadas 7952 k. hold. A 41. számú Borsosgyőr—Dáka—Derecske—Pápa—Nyárád községek határában fekvő apróvadas dombvidék 6272 k. hold. A 42. számú Dáka—Nórap—Kúp—Pápa—Kettornyúlak—Kovácsi községek határában fekvő apróvadas dombvidék 6664 k. hold kiterjedésű és a 46. számú Ganna—Salamon—Pölöske—Noszlop községek határában fekvő nagyvadas 8344 k. hold kiterjedésű vadászterületeket folyó év

október hó 1. napján d. e. 11 órakor Pápán a Böröczky-féle vendéglő különtermében,

viszont a Veszprém-megyei 15. számú Devecser—Kolontár—Hany községek határában fekvő apróvadas dombvidék 7000 k. hold kiterjedésű vadászterületet folyó évi

október hó 2-án d. e. 11 órakor a MÁLLERD devecseri erdőgondnokságának irodahelyiségében,

továbbá a Veszprém-megyei 59. számú Szentgál—Herend—Márkó—Bánd községek határában fekvő apróvadas dombvidék 6888 k. hold és a 71. szám.ú Szentgál—Márkó—Nemesvámos községek határában fekvő nagyvadas 3742 k. hold kiterjedésű vadászterületet f. évi

október hó 4-én d. e. 11 órakor a MÁLLERD Veszprém-keleti erdőgondnokság (Honvéd-u. 7.) irodahelyiségében

nyilvános szóbeli árverésen bérbeadja 1948 évi augusztus hó 1-től 1957 évi július hó 31-ig.

Kikiáltási ár (Pápán, október 1-én) a 38. számú vadászterület 200 drb. nyúl ára, azaz 1600 Ft., a 39., 40., 41., 42. és 46. számú vadászterületek 240—240 drb. nyúl ára, azaz egyenkint Egyezerkilencszázhúsz forint.

Kikiáltási ár (Devecserben, október hó 2-án) a 15. számú vadászterületnél 210 drb. nyúl ára, azaz 1680 Ft.

Kikiáltási ár (Veszprémben, október hó 4-én) az 59. számú vadászterületnél 180 drb. nyúl ára, azaz 1440 Ft., a 71. számú vadászterületnél 90 drb. nyúl ára, azaz 720 Ft.

A 46. számú nagyvadas terület 40 százaléka, a 71. számú vadászterület 100 százalékban erdő, mely után vadkár járulék fizetendő.

Bánatpénz a kikiáltási ár 20 százaléka, mely az árverés után az első évi területbér összegére egészítendő ki.

Az árverésen csakis érvényes alapszabállyal rendelkező, valamint vadászterület haszonbérrel engedély nélkül hátralékban nem lévő vadásztársaságok meghatalmazottjaik útján vehetnek részt.

Bővebb felvilágosítással az illetékes vadászati felügyelő (Pápai és devecseri kerületek részére: Erdőgondnokság Veszprém-kelet, Honvéd-u. 7.) szolgál az érdeklődőknek.

Győr, 1948. évi augusztus 30.

MÁLLERD Erdőigazgatósága
Győr, Batthyány-tér 5. sz.

Régi cég
VIDOR MIKLÓS
hölgyfodrász
Illatszertár

Felelős szerkesztő és kiadó:
Loránd Imre.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Fő-tér 2. Telefon: 11-35
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
Készült a szabadságharc 100. évfordulóján a Munkás-nyomdában, Pápán.
Cégtulajdonos: **Komlódi Jenő.**

CORSO
FILMSZÍNHÁZ

Szept. 9—12 Csüt.—vas.
Feszült, lendületes, izgalmas film
48 ÓRA
Mafirt-film

Szept. 13—14 Hétfő—kedd
Üde, bájos vígjáték
Péter az óvónő
Marguarite Viby és Ebbe Rode főszereplésével

Szept 16—19 csüt—vas.
Egy életen át
Egy tanitónő küzdelmei
Mafirt-film

Előadások kezdete: Hétköznapokon 6 és 8, minden ünnep- és vasárnap 4, 6, 8 órakor.

Jegyelővétel: Minden nap 11-től fél 1 óráig és egy órával az előadás kezdete előtt.

NYOMTATVÁNYAIT legszebb kivitelben szállítja a MUNKÁS-NYOMDA.

Anyakönyvi hirek
1948 aug. 31—szept. 6-ig.

Születtek:

Fonyódi József dohánygyári ügyelő és Horváth Mária fia: Gyula László, rk. — Szalai György szövőgyári szövőmester és Vörös Erzsébet fia: Tibor József, ref. — Mike Endre cipész és Ruip Piroska fia: Endre Bertalan, rk. — Boldizsár Lajos hentesegéd és Horváth Terézia leánya: Márta, rk. — Tihanyi Ferenc postafelügyelő és Piker Magdolna leánya: Judit Mária, rk. — Scheller József máv. pályamunkás és Nemes Margit fia: József, rk. — Bagály Pál fodrász és Wernitz Etelka leánya: Mária Magdolna, rk. — Francsis Imre gépkocsivezető és Gaál Mária fia: Imre Tibor, ref. — Bartl István füszerkereskedő és Rédling Mária fia: István, rk. — Horváth János szövőgyári segédmester és Nagy Mária leánya: Mária Rozália, rk. — Damlhőzel József bauxitgyári munkás és Tóth Júlianna leánya: Júlianna Margit, rk. — Kövi Imre napszámos és Varga Ilona leánya: Gabriella Ágnes, rk.

Házasságot kötöttek:

Nagy Lajos hitoktató lelkész ref, és Ray Sarolta tanitónő ref.

Meghalt:

Özv. Kovács Istvánné Pitzer Rozália, rk. 71 éves tetanus.

= APRÓHIRDETÉS =

Egy fehér gyerekágy eladó. Dózsa György-u. 41.

A Pápai Dolgozók Szövetkezete bérbead egészséges raktár és pince helyiségeket, melyek üzletnek, vagy műhelynek is megfelelnek. Érdeklődni lehet a Szövetkezet ügyvezetőjénél, Fő-tér 25, sz.

IV. évfolyam, 37. szám. Ára: 60 fillér 1948 szeptember 12

PÁPAI NÉPLAP

A Magyar Dolgozók Pártja hetilapja

Párttagok és elvtársak

(L. I) Sztálin 1905-ben így ír a pártról: „Mindmáig pártunk egy vendégszerető, patriarchális családhoz volt hasonlatos, amely minden együttérzőt képes befogadni. De azután, hogy pártunk centralizált szervezetté változott, levetette magáról a patriarchális arculatot és teljességgel egy erődhöz vált hasonlatossá, amelynek kapui csak az arra méltóak előtt nyílnak meg.“ Az MDP Politikai Bizottságának határozata a tag- és tagjelöltfelvétel zárlatáról és a párttisztításról arra való, hogy azt a pártszervezetek maradéktalanul végrehajtsák, a pártot az eddiginél fokozottabb mértékben a magyar dolgozó nép erődjévé tegyék.

Pártunknak országszerte hatalmas tömegei jó elvtársai képezik a magyar demokrácia szilárd bázisát. Ha nem lettek volna ilyen tömegeink, akkor a mi pártunk nem tudott volna kitűzött céljaiból úgy és annyit megvalósítani, amennyit és ahogyan megvalósított, nem nőtt volna tekintélye és befolyása akkorára, amekkorára megnőtt és nem lenne annyi részünk az államélet és gazdasági élet irányításában (és a kettő közeledve a szociálizmus felé, egyre inkább azonos lesz), mint amennyi van. Az erős párt, a vezető párt, a többségi párt természetszerűen vonzza a karriéristákat, egy párt emelkedésének pontos jelzőműszere az a vonzás, amelyet a történés embereinek körében gyakorol.

De jöttek azok az elemek is, akik a párttagságot ellensúlyként akarták alkalmazni B lista, igazolás, iparigazolványrevizió, nemkülönben sötét múlt ellen. Jöttek azok is, akik a pártot valamiféle állásközvetítő intézménynek nézték és azok is, akik úgy kalkuláltak, hogy a tagsági díj igen jutányos százalékú biztosítási díja a különböző gazdasági manipulációk miatt való „lebukás“ kockázatának. Sajnos, mindemellett még nem hiányoznak sorainkból azok sem, akik önmagukkal az aktiv és bomlasztó reakciót akarták a pártba beépíteni. Mindez áll az egyesülés előtti két munkáspártra általában és a volt Szociáldemokrata Pártra — ahol a sokkal lazább szervezeti forma mindezt fokozottabb mértékben tette lehetővé — különösen

Természetesen nemcsak ezekről — a szerencsére nem túlságosan nagyszámú — osztályellenségekről van szó. Olyanokról is beszélnünk kell, akiknek nincs se politikai, se gazdasági bűnük, amely indokolttá tenné azt, hogy kikergessük őket az „erődből“, viszont sem tevékenységük, sem ideológiai képzettségük nem teszi indokolttá, hogy már most befogadjuk őket. Ezeket minősítjük majd vissza tagjelöltté, nem azért, hogy büntessünk, hanem azért, hogy neveljünk, azért, hogy tudatosítsuk: az élcsapat tagjának lenni kitüntetés és kommunistáknál senki sem kaphat kitüntetést anélkül, hogy érdemessé ne tegye magát rá.

Sajnos ezeknek az elemeknek betódulása magával hozta a párt osztályösszetételének egyáltalán nem kívánatos eltolódását. Révai elvtárs vasárnapi vezércikkében utalt arra, hogy a kispolgári rétegek közül különösen a köztisztviselők milyen mértékben áramlottak be pártunkba. Természetesen tartozunk az igazságnak ha leírjuk azt is, hogy ennek az áramlásnak némileg tényezője volt a két munkáspárt áldatlan versengésének egyik következménye: a különböző stílusban lefolytatott egyéni és tömeges tagtoborzó. A két párt ahelyett hogy versenyt erősített volna, versenyt higított.

Magától értetődően súlyos hiba lenne azt állítani, hogy a köztisztviselők, vagy kispolgári elemek általában nem lehetnek jó párttagok, hiszen számos példa bizonyítja ennek ellenkezőjét. De ugyancsak súlyos hiba volna észre nem venni, hogy a kispolgári rétegek köréből számos embert egyáltalán nem a céljainkkal való azonosulás hozott táborunkba. Továbbmenve ha az egyesülés óta eltelt hónapok meggyőztek mindenkit arról, hogy igen sok volt szociáldemokratában értékes elvtársat nyertünk, akkor egyidejűleg nem kell lehunynunk a szemünket más tények előtt. A Szociáldemokrata Pártot a dolgozók és a kapitalisták között törvényszerűen ingadozó kispolgári rétegek ingadozásuk szervezeti bázisának, koalíciós kommunistaellenes hadállásnak, a forradalom leghatásosabb fékjének tekintették. Ezekből a rétegekből is „gyarapodott“ a Magyar Dolgozók Pártja és ez sem olyan körülmény amibe a párt komoly veszélyeztetése nélkül belenyugodhatunk.

Pártszervezeteink vezetősége előtt mindez nem titok, de nem titok a tagság előtt, amelynek egy része — helytelenül — sokszor úgy reagált a párt egyre egészségtelenebbé való összetételére, hogy félrehúzodott az aktív pártmunkától. A helyesen végrehajtott tisztogató munka mindenekelőtt ezeket a rétegeket fogja ismét a munkába állítani. A helyesen végrehajtott tisztogatómunka éles különbséget fog tenni a nevelhetők és a nevelhetetlenek között, nem fogja fenyítőeszközként kezelni a tagjelöltté való visszaminősítést, nem fog kizárni, sem megtartani érdemtelenül senkit. Nem fogja ismerni az egyéni ellen, vagy rokonszenvet, nem fog ismerni mást mint a párt, a dolgozó Magyarország érdekét A párttag és az elvtárs fogalmát, amely sok helyen annyira különvált, azonosakká fogja tenni. Azzal hogy a pártot szolgálja az egész magyar népet fogja szolgálni.

„Magyarországon még sohasem fordult elő, hogy a szorgalmas munkást jutalmazták volna“

Kiosztották a pápai élmunkások között a jutalmakat

A pápai államosított textilgyárakban hatalmas munkástömegek előtt osztották ki az élmunkások és kitűnően dolgozó munkások jutalmait.

„Arra törekszünk, hogy visszaszerezzük az élüzemi jelvényt“

A legnagyobb pápai üzem ünnepélyén *Németh Imréné* elvtárs polgármester elnökölt. Kifejtette, hogy az élmunkások az egész ország tiszteletét és elismerését vívták ki. Helytelen az, ha bárki is irigykedik az élmunkásokra, hiszen senki előtt sincs elzárva a lehetőség, hogy élmunkássá válhasson. *Kopasz László* elvtárs versenytitkár ismertette az üzem munkásjóléti intézkedéseit. A Perutz korszerűsítette az üzemi étkezde konyháját, rászoruló nagycsaládoknak vándorbabakelengyét és kocsit, szülési segélyt adott. 550 munkás üdült a balatonalmádi üdülőben.

A munkaverseny alatt 11-en kaptak élmunkás jelvényt, köztük 3 újító

A termelői vonal eredményeinek ismertése után. Sényi Ferenc elvtárs a Textilmunkások Szakszervezetének versenybizottsága nevében tartott ünnepi beszédet, amelyben kihángsúlyozta, hogy a népi demokrácia ma már ott tart, hogy jutalmat oszthat ki legjobb munkásai között.

Aki többet dolgozik — illetve munkájának észszerűsítésével többet termel — az nemcsak a maga jólétét segíti elő, hanem egyúttal minden dolgozóét.

Aki többet termel, az természetesen többet is érdemel. Magyarországon még soha nem fordult elő, hogy a szorgalmas munkásokat díjazták volna. Díjazták a csendőröket és a tőkések többi fullajtárjait.

A demokrácia az élmunkások díjazására öt és félmillió forintot fordított. Természetesen a munkaversennyel, a többtermeléssel kapcsolatban a nyereség ennél sokkal több, de nekünk a többlet elsősorban mezőgazdaságunk és iparunk fejlesztése céljából van szükségünk.

Ezután kiosztották a jutalmakat az alábbi élmunkások és kitűnő munkások között: *Németh Anna, Farkas Róza, Szabadi Imréné, Horváth Mária, Horváth Sándorné, Paksi Károly, Madarász Erzsébet (élmunkások), valamint Szabó Anna, Lőrincz Erzsébet, Németh Margit, Nagyfi Jenőné, Strommer András, Magyar Gyuláné, Németh Róza, Mayer Béláné és László Károlyné.*

Az élmunkások nevében *Szabadi Imréné* elvtársnő köszönte meg a demokrácia jutalmát. *„Arra törekszünk, — mondotta — hogy gyárunknak az élüzemi jelvényt visszaszerezzük.“*

„Ha nincs munkaverseny, nincs fejlődés.“

A Dunántúli Textiliparnál *Fazekas László* versenytitkár ismertette a munkaverseny eredményeit és hangsúlyozta, hogy ha nem lett volna a munkaverseny, akkor nem lett volna fejlődés sem. *Pákai Imre* elvtárs a Szakszervezetek nevében hangsúlyozta, hogy a munkaverseny legfőbb lendítője nem a túlfeszített munka, hanem a racionálizálás és ésszerűsítés.

„Ha nem minden munkás kapja is meg az ezerforintos jutalmat a demokráciától, biztosan meg fogja kapni azt ami megilleti.“

Ezután 1000—1000 forintos jutalmat osztottak ki *Szabó Piroskának* és *Kóta Erzsébetnek.*

A Dohánygyárban

Hajcs Gyula elvtárs, a dohánygyári szakszervezet elnöke lelkes beszéd kíséretében nyújtotta át Paál Gyulánénak, Fodor Andrásnénak és Iványi Károlynénak az 1000—1000 forintos jutalmakat. Hangsúlyozta, hogy a jutalom lehetősége a demokrácia nagy fejlődésének bizonyítéka. A legjobb munkások díszei a népi demokrácia társadalmának. Példaképei és buzdítói, de egyben tanítói is munkástársaiknak.

A megye dolgozó parasztsága nagy érdeklődéssel várja a szövetkezetikonferenciát

Szeptember 12-én, vasárnap Veszprémben központi előadóval tartják meg a megye szövetkezeti konferenciáját. A dolgozó parasztság mindenütt nagy érdeklődéssel fordul a konferencia felé, amelyen életszínvonalának emeléséről, jobb sorsba jutásáról lesz szó.

A szövetkezeti konferenciát a Magyar Dolgozók Pártja rendezi, Leiter Ernő elvtárs, megyei titkár politikai beszámolót mond. Mintegy 300 küldött megjelenésére számítanak. A pápai járás is szép számmal képviselteti magát.

—

Épít a város

Kijavították a zöldségpiaci és tejfelespiaci fapadokat.

Megjavították a Zimmermann-utcai népkonyha tetőzetét és cserepezését.

Bazaltot hordanak úttest javításához a Szarvas- és Damjanich utcákban.

Elvégezték a somlói-úti vízművek javítását.

Dolgoznak a Cinca medertisztításán.

Tapolcafőn kijavították a vízlevezető főcsövek szellőztetőinek javítását.

„Az MDP mindig hathatós segítője lesz a dolgozó kiskereskedelemnek“

— A KISOSz ZÁSZLÓAVATÁSA —

A Pápai Kereskedők Testülete f. hó 5 én tartotta egyesületi dísz-zászlójának felavatását a Jókai-mozgóban.

Breuer Gyula KISOSz elnök megnyitója után *Mayer Vilmos* a KISOSz központi kiküldöttje ünnepi beszédében felhívja a figyelmet, hogy

a kiskereskedők, mint a dolgozók társadalmának érdemes tagjai, szoros együttműködésben dolgozzanak a munkásság, parasztság és haladó értelmiséggel a népidemokrácia továbbfejlesztésében,

mely egyedüli útja a tartós béke megszilárdításának. Az ünnepi beszéd elhangzása után *Németh Imréné* polgármesterasszony, mint zászlóanya „Legyetek továbbra is harcosai a magyar népi demokráciának“ szavak kíséretében feltűzi a zászlóra az avató szalagot és átadja a zászlót a testületnek. *Vas Károly* főispán felszólalásában hangsulyozza, hogy ipar és kereskedelem nélkül nem lehet elképzelni egészséges gazdasági életet. Az új tipusú kereskedő célja nem a profit hajszolása, hanem az, hogy az államnak támasza legyen. A továbbiakban *Farago Mihály* MDP titkár szögezte le a Magyar Dolgozók Pártja állásponját, mely szerint Magyarország legnagyobb pártja a tisztességesen dolgozó kiskereskedelemnek mindig hathatós segítője és pártfogója lesz.

Az ünnepség végén a polgármesterasszony kiosztotta az Ünnepi Hét keretében rendezett kirakatverseny első négy helyezettjének *Lőwy Béla, Weisz Imre és Társai, Török és Kovács, Singer Lajos,* valamint a többi résztvevő díjait. Majd *Hajnóczky Ferenc* ipartestületi elnök köszönetet mond mindazoknak, akik a Pápai Ünnepi Hét sikeréért fáradoztak. Átnyujtotta Breuer Gyulának, valamint a kiállításon kitüntetett Kummer Ferencnek, Mikó Jánosnak és az Iván és Lehel cégeknek a díjakat.

A dohánygyári dolgozók újjáépítették az ózhelypusztai iskolát

„Újjáépült a pápai dohánygyár és beváltóhivatal munkásainak 12 napos rohammunkája és anyagi áldozatával“, hirdeti az emléktábla az ózhelypusztai iskola falán. A dohánygyári dolgozók ünnepélyesen adták át szeptember 5 én a falu lakosságának az újjáépített iskolát.

Az ünnepség után a község dolgozói uzsonnán látták vendégül a dohányipari dolgozókat és a kis mulatság után a munkásokat hazahozó teherautót elborították a falusiak virágjaikkal. Boldog arcukról le lehetett olvasni, hogy ebben a faluban már soha többé nem tudják a nép és a demokrácia ellenségei a földek és a gyárak dolgozói között kialakult testvéri összefogást megbontani.

Helyi autóbuszjáratot kapott Pápa

A járat útvonala : Vasutállomás, Devecseri vértanuk-utja, Győri-ut, Fő utca, Jókai-utca, Veszprémi-uton át a Mezőgazdasági iskoláig. Viteldíjak : vonaljegy 2 Ft., szakaszjegy 1 Ft.(állomástól Fő-térig vagy innen az ikoláig) menetidő 15 perc. Menetrend : állomásról 7.05, 7.55, 8.30, 9.15, 10.15, 11.05, 13.25, 15.05, 17.15, 17.55, 18.35, 19.50, 20.35 21.40, 23.10. Az iskojától : 6.40, 7. 0, 8.10, 8.50, 9.55' 10 35, 13.05, 14.35, 16.55' 17.35, 18.15, 19.25, 20 10' 21.05, 22.45. Megállóhelyek : Vasutállomás — Török Bálint-utca, — Fő-tér (Korvin-u.) Fő-tér (MDP székház) — Piac — Központi szálló — Széchenyi-tér — Korház — Csóka — Tanitóképző — Mezőgazdasági iskola. A társasággépkocsin 35 ülő és 10 állóhely van.

KÉPZŐMŰVÉSZETI kiállítás

A KOLLÉGIUMBAN

„Ilyen szép kiállitást még nem láttam vidéken“ mondta Lukács Sándor országgyülési képviselő a Kulturpolitikai Szabadparlamenten egy felszólalásra adott válaszában — az Ünnepi Hét képzőművészeti kiállításáról.

127 kép, 15 szobormű és 5 képzőművészeti tárgy került kiállitásra. Martinelli Jenő pesti szobrászanyagából sokoldalu, kulturált művészt ismerhettünk meg.

Festőink közül *Hénel Gusztáv* törellen erővel festi szines, vonzó vásznait. *Biró Károly* könnyed vízfestményeivel itt ott a távollévő Rozs Jánost juttatja eszünkbe. *Czirák Lajos* már a megnyitón felhivta magára mélységes lírai hangulatu olajképeivel a kulluszminiszter figyelmét is.

A békés, kiegyensúlyozottság árad Lauer Gizella pasztelljeiről, Nagy Lázár olajképeiről és Farkas Géza olaj és tempera munkáiról.

Buday Lajos munkái mind merészebb lendületről és fejlődő színizlésről tanuskodnak. A. Tóth Sándor néhány vízfestményén a város multjába szerepel: „Szemender pasa pápa várparancsnoka 1594—1597-ig. Martonfalvay Imre diák a város ujjáépítője“, hogy csak kettőt említsünk.

Berky Jánost választékos anyag képviseli.

Závory Zoltán fényképeken szemlélteti a kapuvári templomban végzett építési-, iparművészi- és festői alkotásait. Grafikái rafinált technikával szellemes témák megoldásai. Vele különben végig az Ünnepi Hét minden alkotásában találkozhatunk — a plakáttól a diadalkapukig. Szinte bűvészet volt, ahogy dolgozott.

Mint őstehetségek idősb. és ifj. Vajda Sándor kőfaragók szobrászi ténykedésükből adnak dicséretremélto példákat.

Művészeink tehát megtették a magukét, most már közületeken, vállalatokon s a közönségen a sor, hogy vásárlásaikkal is jelét adják méltányluknak.

A városi képtár és múzeum kérdése is ujból felötlik, ami magába fogadhatná az egész Ünnepi Hét fáradságos munkájának maradandó emlékeit. mert a rohanó jelen hamar multtá lesz s kár volna, ha nyomtalanul futna tova az Ünnepi Hét.

Kár, hogy a Tanitóképzőben egy képkereskedő vásári anyaga sérti művészeink őszinte törekvésén felüdült szemünket. Pedig egy ilyen kiállítás, mint helyi művészeinkké, éppen az izlés nevelés terén végez eléggé fel nem becsülhető, értékes munkát.

LAPZÁRTA UTÁN

Újból NB I-es csapatot vert meg a PERUTZ

Mintegy 2000 néző előtt játszotta le a két csapat barátságos mérkőzését. A vasárnap a Haladást saját pályáján legyőző ETO t a pápaiak gólarányban ki nem fejezett fölénnyel győzték le. Az első félidőben végig a Perutz támad, számtalan gólhelyzete közül azonban csak egyet tud értékesiteni *Beschóner* révén. A győriek részéről *Hiba* egyenlít. Szünet után folytatódik a Perutz hatalmas fölénye; *Beschóner* még 3, Orbán 1 gólt rúg, amelyre *Kertesi* 11-esből csak egy góllal válaszol. A Perutz javára megitélt 11-est Perényi nem tudta értékesiteni. A Perutzból *Beschóner, Simon és Kalocsay*, a győriek közül *Fehérvári* játszott jól. Reméljük, hogy az NB I-es csapatok után a Perutz az NB II-es ellenfeleit is le fogja győzni.

Kizárások a Magyar Dolgozók Pártjából

Süle Zsigmond Pápa városa számvevőségének jelenleg felfüggesztés alatt álló vezetője a városháza dolgozói részére érkezett tüzelővel különböző üzelmeket folytatott, amellyel a dolgozókat megkárositotta, ugyancsak megkárositotta az államot az adóbehajtás során. Korrupciós üzelmei lehetővé tették számára, hogy általános feltűnés tárgyát képező költekező életmódot folytasson. A Magyar Dolgozók Pártja pápai szervezete Süle Zsigmondot tagjai sorából kizárta.

Radics Mihály cséplési ellenőri tevékenysége során hamis könyvelést végzett és a gazdag parasztok részére a beszolgáltatásnál nedvességi járulékot vont le. A Magyar Dolgozók Pártja pápai szervezete Radics Mihályt tagjai sorából kizárta.

A Magyar Dolgozók Pártjának nem lehet tagja olyan egyén, aki a dolgozó magyar nép érdekei ellen vét.

Versenytárgyalási hirdetmény

A MÁLLERD Téti (székhelye Kup) Erdőgondnoksága versenytárgyalási pályázatot hirdet a Lovászpatona község határában lévő Góré pusztai sertéshizlalda helyreállítási munkálataira.

A versenytárgyalási feltételek az Erdőgondnokságon f. hó 13—14 én d. e. 8—12 óra között tekinthetők meg.

A versenytárgyalási árajánlatok f. hó 20 án 18 óráig adhatók be az Erdőgondnokséghoz zárt borítékban.

A meghirdetett munkára csak olyan építési vállalkozók pályázhatnak, akik irásban kötelezik magukat, hogy a meghirdetett munkát f. évi október hó 15-ig az előirásoknak megfelelően, teljesen készen átadják az Erdőgondnokságnak.

Erdőgondnokság.

Hirdessen a Pápai Néplapban

A belvárosi MNDSz az iskolákért

A belvárosi MNDSz különösen tevékeny részt vesz az államositott iskolák helyreállításában. Az 1. számú állami iskolában egy tantermet hoztak rendbe, minden szükséges felszereléssel ellátták és a szülők jelenlétében ünnepélyesen adták át. Bravó belvárosiak.

A pápai Földbérlőbizottság

tagjai : a polgármesteri hivatal részéről Szalmásy Ferenc, a földbérlőszövetkezet részéről Horváth Lajos, a földmüvesszövetkezet részéről Gáncs Albert, a FÉKOSz részéről Fodor Ferenc és az UFOSz részéről Visi Horváth Istvan.

Minőségi
paplan-pehely, ágytoll
jutányos áron. Vétel, eladás
Ugyanott mindennemű nyersbőr és szőrme vétele
Löwy és Bachrach
VÁSÁR-UTCA 3. SZ.
TELEFON: 10—48.

SZÖVETEK
SELYMEK
PAMUTÁRUK
Legjobbat, legolcsobban
MIKA DIVATHÁZBAN
Kossuth-u. 16. sz.

RENDELJEN a kiállításon
aranyéremmel
kitüntetett Munkás-nyomdából
mindenféle nyomtatványt

Szoba-konyhás lakást keresek. Cím: Munkás-nyomda.

MDK

Lauer Gizella / Pápa/

Résztvett a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiáll.-an.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiáll.

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 23.l.

MDK

Lauer Gizella, rajztanár.

kiállitó, rendező.

Képzőművészeti kiállitás.
Pápa. Ref.kollegium rajzterme. 1942.szept. 6-13.

Lauer Gizella

— **Képkiállitás Pápán.** A Pápai Képző- és Iparmüvészeti Társaság tizéves fennállása alkalmából kiállitást rendezett, melyen csupa helybeli müvész vett részt. Különösen kitüntek: Lauer Gizella, Závory Zoltán, Boksay Endre és Taussig Aranka festményei.

— **Az inségesekért.** A[illegible]

PH 1932. XII. 11.

Lauer Gizella

1922. máj. MROE

kiáll Nemzeti Szalonban

Sárközi parasztok, vátétmunka hímzéssel

Kalotaszegi pár, vátétmunka hímzéssel.

Wirshauer Jakob l. Werzhauser J.

Lauer Gizella

festő Pápán

Tavasz c. pasztelljével
szerepelt a Képzőművészek
Vidéki Követsége 1928.
évi tárlatán –

DMKE X.175.

Lauer Gizella

4 poly, 2 iparr.
nói rajzontály
10 hónap, jeles

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Lauer Gizella
festő

lásd
2

Buday Lajos
csomagjában.

Lauer Gizella

részt vett az 1942. évi
pajoni képzőművészeti
kiállításon.

Meghívó

az 1943. évi kiállításon

dctó

Meghívó

Lauer István rajza

1021

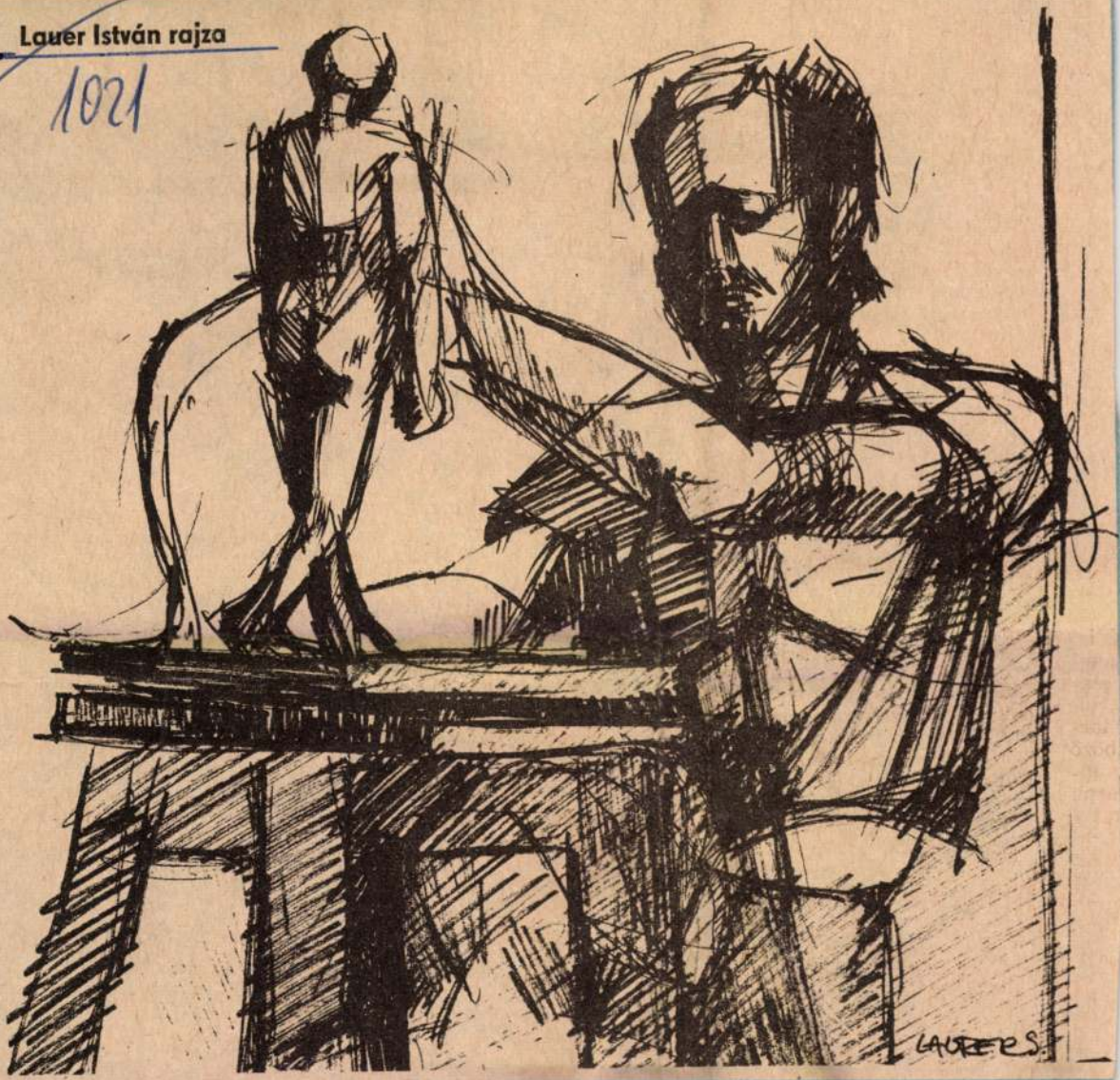

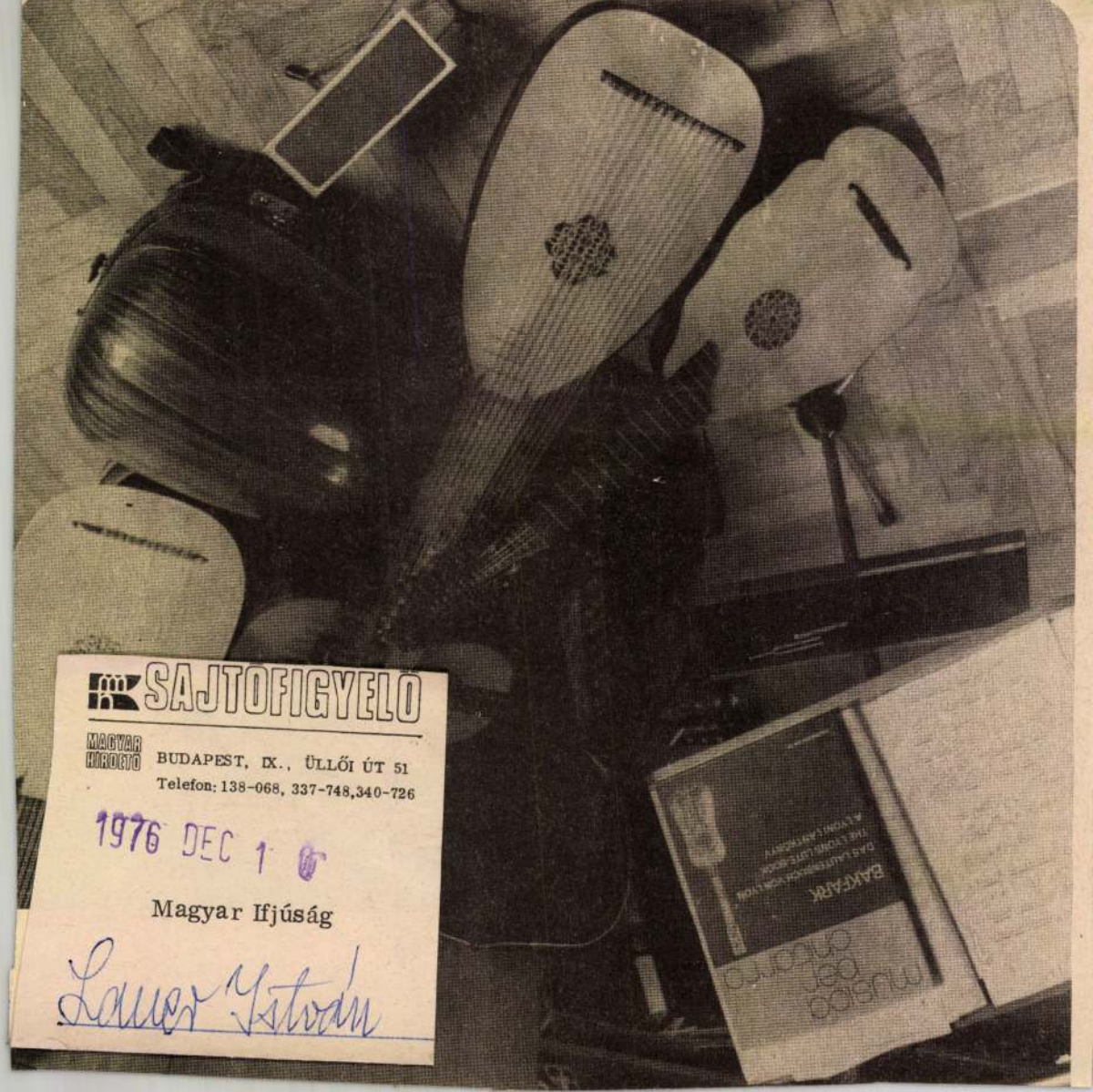

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 DEC 1 0
Magyar Ifjúság
Lauer Istvánné

MDK.

Lauer János

Kiállitásának hirdetése

Északmagyarország 1966 juni.2.

Lauer János

szerepelt a miskolci egyetem képzőművészeti

körének riállításán.

Esti - Mo. 1966. VI. 8.

Lauer József M.D.K.

Kaposvár cimerének tervét készíti el /1897/

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 160 .l.

Lauer L. Chr./?/

Mellkép. Egyoldalu plakett Liszt nevével.
Eisenstadt. Wolf gyüjtemény.

Mellkép. Medaill.
Revers: Koszoru életrajzi adatokkal.
Eisenstadt. Wolf gyüjtemény.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Fra nz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft.2. S.62.

Táblakép. Patak Jenő.

"Rózse és tengeri barack".Lauer Józ
zsef festő müvét a Müegylet megvásá
rolta sorsolás céljára.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1193.ol

Patak Jenő

Táblakép.

"Rózsák".Lauer József festő müvét a M

Müegylet megvette sorsolásra.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.20.793.o.

Patak Jenő

Lauer József festő/19.sz./müvét a Müegylet megvette sorsolásra.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.20.793.old.

Patak Jenő

Lauer József festő/19.sz./müvét a Müegylet megvásárolta sorsolás céljára.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1193.o.

MDK

Lauer L.Chr.

Mellkép. Papiöltözet. Medaill.
Nyomda Nürnberg.
Revers:Életrajziadatok.
Több változat, még plakett is.

Andorfer u. Epstein:Musica in nummis.
Wien,19o7. 177-9.181-3.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimblättern." Jahrg. 1926. Hft.2. S.63.

LAUER, Ludwig Christoph, szobrán

eml.

eml. KOVÁCS-CSOMA Mária: Medals of Nobel laureates in the Medal Cabinet of the Semmelweis Museum of History of Medicine. = Orvostörténeti Közlemények 125-132., 1989-1990., ~~[illegible]~~ 167.

XIX-
-XXw / Mesterek

metsz bele a rohomlokzat enyhén h

záródású, keretelt kapuja. Az oldalhoml

alatt tagolatlanok. Az erõs övpárkány

csúcsíves, összetett, mérmûves ablak tá

lábazattól indított, a kapunyílással

hangsúlyosabb kialakítást nyert. Az épül

a homlokoldalon inkább osztópárkány

magas oromzat, tengelyében széles, cs

falmezõvel, melybe családi címer vá

lezárást kapott. Az egyszerû, bordás ke

alatt profilált párkány fut végig. A k

kriptatér.

A tervlap, idegen kéztõl származó

---

[3] A historizmus szemléletében rejlő absztraháló jellegről

[4] A lapon a kápolnának homlok-, illetve oldalnézete, ker

MDK

Lauer Mária

Résztvett a kiállitáson.

Jaschik Almos tanitványainak szünidei munkáiból rendezett kiáll.1925.dec.Bpest.

P. Lauer Mária

iparrumvész

l.

Prohászka Istvánné Lauer M.

alatt.

BUDAPEST
41 XII 17 12

Lauer Mária

Sikdiszités.

1920–24.

Éimisk 1930. 85. l.

LLÉKLETTEL ÉS 10 SZÖVEGKÖZI PÉLDÁVAL

yetlen magyar nyelvű szakkönyv, mely úgy káttervezőnek, mint a plakátrendelőnek a ttal kapcsolatos minden kérdésben szakszerű és rált felvilágosítást ad. — Ára e lap méretében kötésben P 6.— A „Magyar Iparművészet" elő- inek és olvasóinak alanti szelvény beküldése mellett P 5.—

yar Iparművészet, Budapest, Andrássy-ut 69.

.....pld. Rosner Károly: „A PLAKÁT KÉZIKÖNYVE" c. kötetet darabonként P **5.—**
(Vidékre utánvéttel franco)

.....

.....

ztva 2 fill. portó ! olvasható név és aláírás.

Lauer Mária.

Jaschik Álmos tanítványa.

Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat palotájában nyílik meg Jaschik Álmos tanár növendékeinek kiállítása, melyen órúművészeti objektum-terrei, valamint stilizáló szinpadképe szerepelnek.

Magyarság, 1927. ápr. 24.

Lauer Mária

MDK

Jaschik Álmos tanitványa,a mester által tanitványai munkáiból rendezett kiállitáson szerepelt.

Képzőművészet

Ujság 1927 ápr.24. 17.l.

MDK

Lauer Maria

Jaschik Almos tanitványa, a mester által tanit-
ványai munkáiból rendezett kiállitason szerepelt.

Képzőművészet

Ujság 1927 ápr. 24. 17.1.

MDK

Lauer Mária

Jaschik Álmos növendéke, művével szerepelt az árumüvészeti kiállitáson, melyet Jaschik növendékeinek munkáiból rendezett.

(e.a.): Árumüvészeti kiállitás.

Ujság, 1927.ápr.24.

Laufberger

Jesto

Caid

Riegel

aczehn.

F. Laufberger del

Arva Várallya. (Arvaer Comitat in Ungarn)

fents jelz.

G. A. Troitzsch sc.

Acrétu. 4°.

F. Laufberger

Ein Markt in Ober-
ungarn.
Rezharer. Eisenbette
sajent festunge ute
fenti
meggebut a
Wiener Künstler
Albumbe (1861)

Laufberger F.

Árva vára. T.5167.

A középtérben emelkedő kúpalakú hegy tövében, melynek tetejét a vár foglalja el, az Árva vize folyik. Felirata:

Arva-Varallya.
(Arvaer Comitat in Ungarn.)

alól balra: F. Laufberger del.
jobbra: G.A. Troitzsch sc.

Am., mér. a vk. 21.5: 17 cm.

140-95.

Vaskapu. T. 6586.

A magas hegyek között kanyargó Duán gőzhajó vontat egy uszályt, az előtérben pedig jobbra szekér hajt a vámsorompó felé, mely mögött egy úr közeledik, kitől jobbra vándorló legény tart pihenőt. Felirata:

Das eiserne Thor.

alól balra: Nach der Natur gez: v. Laufberger.
jobbra: Riegel sc.
legalól középütt: Verlag der Kunst-Anstalt des Oestr. Lloyd in Triest.

Am., mér. a vk. 16.3 : 25.5 cm.

Szn. 600-98
112-98-2033.

Életkép. T. 8697.

Vásári jelenet.

Az előtérbeli vásáron balról két úriasszony vesződik egy malaczczal és egy zsidó köti meg az alkut; középütt dinnyés kocsi áll; jobbról [illegible], a hol a zsákokat rakják [illegible], a sátor alatt ülő kofával batyus asszony alkuszik [illegible] dinnyére; legelől [illegible] kötten őrzik a sertéseket és [illegible] malaczokat. A háttért város foglalja el templommal és Mária szoborral. Felirata a kép alatt:

EIN MARKT IN OBERUNGARN.
fölül középütt: WIENER-KÜNSTLER ALBUM.
alól balra: Gem v. F. Laufberger.
középütt: Druck u. Verlag v. Reiffenstein & Rösch.
jobbra: rad. v. F. Laufberger.
legalól balra: Herausgegeben vom Künstler Verein Eintracht.
jobbra: Jede Vervielfältigung ausschliesslich vorbehalten.

Rm., chp., mér. 30.8:41.7 cm.

Szn. 139-905
549-905-22

Babakai szikla. T. 6914.

A hegyes vidéken kanyargó Duna közepén látjuk a meredek Babakai sziklát, mig balra erőd köti le figyelmünket. Jelzése alól jobbra: Babakey-Felsen

18 30/8 55

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 19.8 : 27.4 cm.
Rajzolta Laufberger Ferdinand.

140-95.

Viselet. T. 6919.

A jobbra fordulva álló magyar baka teljes felszerelésben van ábrázolva lábhoz eresztett szuronyos puskával. A háttérben tábori sátrak vannak. Jelzése alól jobbra: F. Gerasch.

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 24.1 : 18.3 cm.
Rajzolta: Laufberger Ferdinand.

140-95.

Galacz. T. 6913.

Balra a középtérben fekszik a város, mely előtt a Dunán számos hajó kötött ki és a mely felé a háttérből egy gőzhajó közeledik. Jelzése alól balra: F.L.Galacz 18 $\frac{18}{9}$ 55

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 21.3 : 33.7 cm.
Rajzolta Laufberger Ferdinand.
140-95.

Baja. T. 6915.

E lapon fölül Baját a Duna felől felvéve látjuk a folyón két vizi malommal, alól pedig ugyancsak e város van az előtérben jobbra fabódéval és fölül felhőzettel. Jelzése alól balra: Baja.

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 23.5 : 31.3 cm.
Rajzolta Laufberger Ferdinand.

140-95.

Kolumbács. T. 6916.

A háttérbeli hegyeken innen látjuk a vár romjait, a melyeket a müvész a lap alján részletesebben rajzolt meg. Felirata:

Ruine Golumbacz 18 $\frac{30}{8}$ 55

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 19.4 : 27.9 cm.
Rajzolta: Laufberger Ferdinand.

140-95.

Viselet. T. 6918.

Az előtérben álló és jobbra fordult huszár vállravetett mentét visel és baljával kardjára támaszkodik. A háttérben házak látszanak. Jelzése alól jobbra: F. Gerasch.

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 24 : 18.4 cm.
Rajzolta: Laufberger Ferdinand.
~~140-95.~~

Szulina. T. 6917.

A középtérben lévő világító torony körül hajókat, jobbra pedig kék őrházakat látunk, a melyeken innen gőzhajó közeledik. Jelzése alól balra: Mündung d. Sulina arms.

Czeruzarajz, mér. a papirosnak 19.3 : 32 cm.
Rajzolta: Laufberger Ferdinand.

140-95.

Laufberger F.L.W. festőm. MDK

4. A festő.ó Vizf.
A Szépm.Muzeum tul.

Képzőm.Társ. 1931. őszi kiáll. Kat. 25.1.

FERDINAND LAUFBERGER, grafikus

Az új Osztrák-Magyar Bank éltal kibocsátott első 10, 100 és 1000 Ft-os bankjegyek 1880. május 1. keltezéssel jelentek meg.-A Bank első bankjegyeit fémnyomásos eljárással készitették.-Tervezőik: August Eisenmenger, Josef Storck, Joithann Sonnenleiter és Ferdinand Laufberger voltak. 61.old

RÁDÓCZY GYULA: Az Osztrák-Magyar Monarchia pénzügyei a XIX. század második felében 43.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve. 1972
Budapest, 1973

FERDINAND LAUFBERGER, grafikus

Az Osztrák-Magyar Bank 1880.máj.1-ről keltezett és kibocsátott 10 és 100 forintos bankjegyeinek vázlatát Josef Storck és Ferdinand Laufberger közösen tervezték, de a fejeket Laufberger, a többi részt Storck rajzolta. A fejképeket Johann Sonnenleiter metszette. Egyetlen fénynyomati eljárással készült bankjegysorozat. 63.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Magyar és Osztrák bankjegytervezők 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV.évf. 1965-1966. Akad.Kiadó, Bpest. 1966.

LAUFENAUER PÁLL, asztalosmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/1,2/, III. 264.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA: Istvan Kiraly Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Laufer Ignác

Hadik Gusztáv. 10797.

Mellig, jobbra tekint, honvéd atillában, vállra vetett prémes mentével és mellén érdemjellel. Felirata az ország czimerével diszitett babérkoszorúban:

FUTAKI GRÓF HADIK GUSZTÁV.

alól balra: Ny. Laufer Ign. mű-intézete Pesten.
legalól jobbra: kiadta Vahot Imre 1867.

Kőrajz, mag. 16.3 cm.
Vahot I: Honvédek könyve uj foly. III. füz, Pest 1867.

Laufer

Hadik Gusztáv:

L Mellét érdemkereszt díszíti.

Csaknem derékig, kissé jobbra fordult. L Bal felől elválasztott haját előre fésülte, kipödrött bajusza hosszú, szakála leberetvált. Körülcsavart nyakkendője alatt ingének gallérja látszik, paszomántgallérú atillája zsinórzott, ~~mellét érdemkereszt díszíti~~ s vállravetett prémes mentejének ~~vállvetője hátra van csapva~~. Felirata a kép alatt Magyarország czimerével ékesített babérkoszorubau:

„FUTAKI GRÓF HADIK GUSZTÁV."

alól balra: „Ny. Laufer Ign. mű-intézete Pesten."
s legalól jobbra: „kiadta: Vahot Imre 1867."

Könyomat, az alak nagysága 16.3 s az alányomásé 24.4 : 20 cm.

Ltpa 8716 (alányom.)

107/95 № 111.

Klapka György. 10798.

Mellig, jobbra fordul, honvéd atillában, vállon átvetett szijjal és mellén érdemjellel. Felirata ország czimerével diszitett babérkoszorúban:

KLAPKA GYÖRGY.

alól balra: Laufer Ign. mű-intézete Pesten.
legalól jobbra: kiadta: Vahot Imre 1867.

Kőrajz, mag. 16 cm.
Vahot I: Honvédek könyve, uj kiad. I. kötet. Pest 1867.

Vetter Antal. 10801.

Mellig, balra, honvéd atillában és mellén érdemjellel. Felirata az ország czimerével diszitett babérkoszorúban:

VETTER ANTAL.

alól balra: Ny. Laufer Ign. mü-intézete Pestem.
legalól jobbra: ~~kiadta:~~ Vahot Imre 1867.

Kőrajz, mag. 17.5: cm.
Vahot I: Honvédek könyve uj folyam II. füz. Pest 1867.

Vetter Antal. 10767.

Mellig, balra, latillában, mellén kitüntetéssel. Felirata a kép alatt koszorúban:

VETTER ANTAL.

alól balra: Ny. Laufer Ign. mü-intézete Pesten.
legalól jobbra: kiadta: Vahot Imre 1867.

Kr. alánymással, melynek mér. 24.6: 20.1 cm.

Sz. n. 83-901
251-901-35.

L paszomántgallérú

Perczel Mór. 10800.

Mellig, balra, honvéd atillában és mellén érdemjellel. Felirata az ország czimerével diszitett babérkoszorúban:

PERCZEL MÓR.

alól balra: Ny. Laufer Ign. mü-intézete Pesten.
jobbra: B.M.
legalól jobbra: kiadta: Vahot Imre 1867.

Kőrajz, mag. 16.8 cm.
Vahot I: Honvédek könyve, uj folyam I füz. Pest 1867.

Földváry Albert. 10795.

Mellig, kissé jobbra tekint, honvéd atillában, mellén érdemjellel. Felirata Magyarország czimerével ékesitett babérkoszorúban:

FÖLDVÁRY ALBERT.

alól balra: Ny. Laufer Ign. mű intézete Pesten.
legalól jobbra: ~~kiadta Vahot Imre~~ 1867.

Kőrajz, mag. 15.7 cm.
Honvédek könyve, uj folyam, Pest 1867. III. füz.

L Vahot I.:

Földváry Károly. 10796.

Mellig, jobbra tekint, pápaszemmel, honvéd atillában, nyakravalója felett és mellén érdemjelekkel. Felirata az ország czimerével ékesitett babérkoszorúban:

FÖLDVÁRY KÁROLY.

alól balra: Ny. Laufer Ign. mü-intézete Pesten.
legalól jobbra: kiadta Vahot Imre 1867.

Kny., Kőrajz, mag. 15.6 cm.
Vahot I: Honvédek könyve, uj foly. II. füz. Pest 1867.

Mogyoródy Adolf. 10799

Mellig, balra, honvéd atillában, mellén érdemjelekkel és sapkáján koronás magyar czimerrel. Felirata az ország czimerével diszitett babérkoszorúban:

MOGYORÓDY ADOLF

alól balra: Ny. Laufer Ign. mű-intézete Pesten.
jobbra: B. M.
legalól jobbra: kiadta: Vahot Imre 1867.

Kőrajz, mag. 16 cm.
Vahot I: Honvédek könyve, uj folyam, I. füz, Pest 1867.

Läufer

öräs Pest

läsd

Prite 51. l.

hanyagolja el a rajzos képszerkezetet és a felület csiszolt technikai megművelését.

Erre, a látás legtávolabbi, legrejtettebb szegletéig is kiható formai tisztázásra kivált az alföldi tájképek hozhatók föl, mint bámulatosan mesteri példák. A sík terepábrázolás lépésről lépésre vezeti a szemet a mélybe és ennek a sokrétű mélyülésnek minden egyes zónáját határozottan végigtagolja, noha semmi olyan kiütköző forma nem esik útjába, amely a befutott optikai pályán mint távjelző szerepelhetne. Rögök, füvek, zöldséges levelek, virágok egybehajló síkjában fut a szem, anélkül, hogy ennek az „egyhangú" pályának akár egyetlen közbenső pontja fölött is elsiklanék. Igy jut el a látóhatár messzi pereméig, amelynek hajszálvékony fonalára, ugyancsak világosan tagolva, mint megannyi csillámló gyöngyszem a tárgyak hosszú sora van fölfűzve. Nyilvánvaló, hogy az ilyen pontról pontra ható síktávlathoz a színárnyalatok végtelen érzékenységű megkülönböztetése szükséges, de ez a precíz kolorisztikus végigpontozás egyben a formáló szellem rendkívüli éberségére is vall.

Az alföldi síktájhoz képest a Margithíd, mögötte a budai hegyekkel már természettől fogva több támpontot nyujt a határozott formai tagozáshoz. Kivált derűs időben és a munkában levő vasszerkezet élénk

Laufer

órás Pest,

XIX. sz. közepe

első

Pritz

55. l.

A'. 149 (17).

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
29 0 1939
1939 ápr. 16.

2514/1939. szám

Méltóságos Egyete

Hivatkozással Mél
tem, hogy a mátraverebély
elszámolásra, egyidejűleg
sága címére 4000 P-t.

Fogadja Méltóságo
ványitását

Esztergom, 1939.

Laufer József építész

Magyaróp. Építő Ipar 1909. márc. 7. 94. l.

MDK

Laufer József építész

Magánép. eng.B. Vállalk. Közl. 1909. márc. 3.
3. 1.

MDK

Laufer József, ep.

93482. Frint Antal /I.Hidegkuti ut 7965 hrsz./
u.o. jégverem.

magánépítési engedélyek Budapesten.- Váll.Közl. 1906.
jún május 23.

M.D.K.

Lauber Kálmán, kőrajzoló

a Ferenc József jubi-
leumi díj 600 K-ás ipari
díját nyerte el.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.
dec. 15. sz. 12. old.

M. D. K.

LAUFER János

Németh ~~Jacos~~ István munkatársa: Nyíregyházi kintrázná

Németh István: A nyíregyházi Városi Színház korszerűsítése és bővítése

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 8. sz. 246.

M. D. K.

LAUFER, Johann Jakob

Vogel S. aeksalmanakka 1805

Z. S. Vogel 209.

Laufer Conrad

1.

Budavinraf. 1936

461.

Szomoru játék. Versekben
erer. 1781. K.8r., fve 1.-

de. Vom I.Jahrgg 1897/8
4 Bände, in Ganzleinen. 100.-

uth vor dem Richterstuhle
1898. 8r.,fve -.50

Ford.: KUNFI ZSIGMOND.
fvkkts 2.-

J. K.8r., fvkts -.50

MDK

Laufer építőmester

Budiparrajzisk 1937/38. 6 l.

szemtelenül. — igazam volt, vagy sem?

1021

nyefa tetejére.

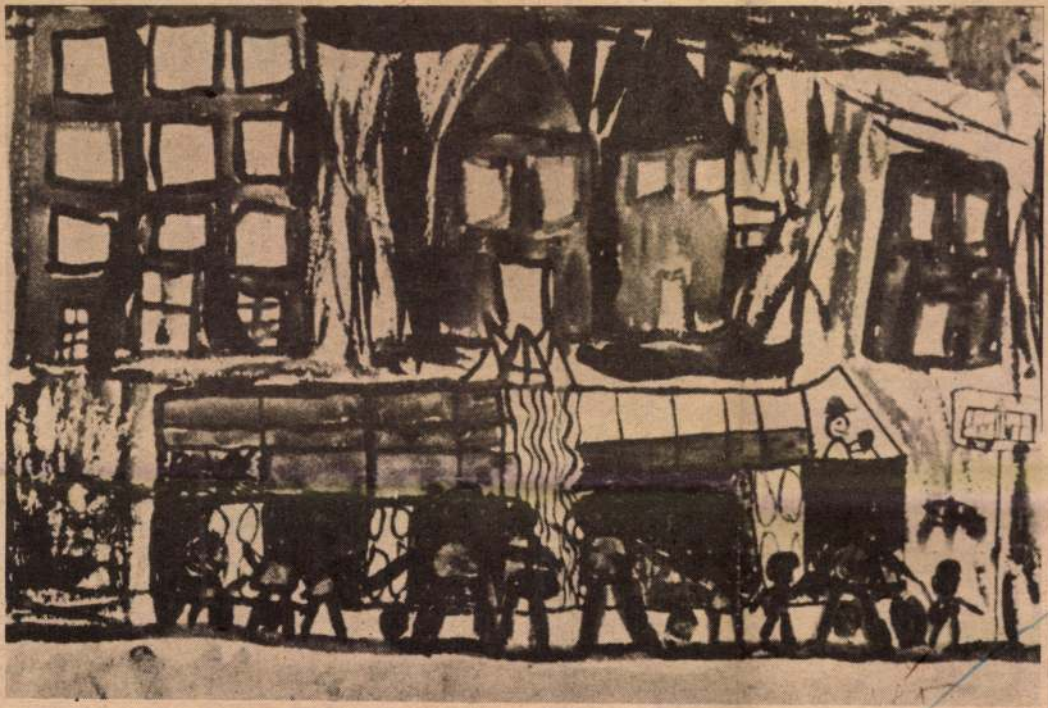

Laufer László (9 éves) rajza (Jókai utcai Ált. Iskola)

zervezeti beutaltakat.

— **Az anyák iskolája** cí-
nű felvilágosító előadás-
orozat lezárult Pécsett.
Kertvárosban húsz kis-
nama hallgatta meg a
asznos tudnivalókat. A
édőnők elmondták, hogy
öbb élő filmre lenne
zükség a rajzosak helyett
s a filmeken jobban szük-
éges megmagyarázni a
zülés és az anyatejes
áplálás mozzanatait.

— **Szedik a szedret,** ami
gyébként értékes gyógy-
övény is — a baranyai
ánycsók és Mohács ha-
árában, az utak mentén.
Baranyában itt található
legtöbb útmenti szed-
es. A fa alá nagy fóliát
erítenek és arra rázzák
á a termést.

◆

Vízvezeték-
építés

**A Pécsi Vízmű értesíti a
épjárművezetőket, hogy VII.
-én reggel 7 órától a Ko-
ály Zoltán út északi oldalán,**

rint. A 2 találatos sze
nyek száma 165 400
ezekre egyenként 26
tot fizetnek.

◆

— **Rajzó méhek**
el Baranya legö
nek tartott akácfá
resdlak falu széléh
zsét négy ember
karral alig éri át.
zsálem korú, fe
háromszáz éves
már 1945 előt
nyilvánították é
büntettek meg
orv-méhészeket
odvas odukba
méhcsaládokat
megkaparintani kifüstölés-
sel.

— **120 köbméteres** ak-
na-mészkemencét újított
fel a Kaposvári Cukor-
gyárban a Hőtechnika-
építő- és Szerelő Vállalat
pécsi kirendeltségének
speciális brigádja. A nagy
súrlódás miatt megkopott
bélésfalazatot erősítették
meg.

— **Gáztárolók.** Még eb-
ben a negyedévben új

aon. A karnagy,

ában,
Dokto
lési Kö
n este
etvári
tökön e
gypeterd
déli órák
i Vásár
éri sza
szerepel

◆

— **Japánba uta**
rádió gyermekkóru
mét felvette „vi
csizmáját" a Magy
dió gyermekkórusa:
baton csaknem há
napos japán turné
zott az együttes.
gyar gyermekkórus
már negyedik alka
vendégszerepel a
keleti országban. A

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
DUNANTÚLI NAPLÓ
1979. JUL 8

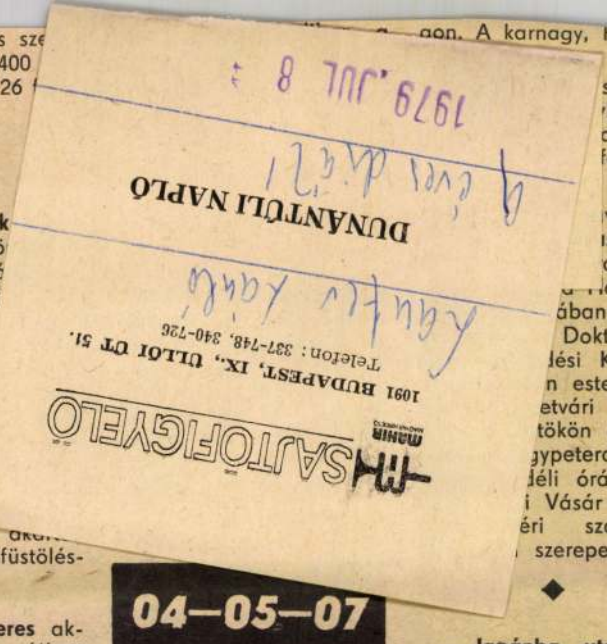

04—05—07

Somogy megyében, Barcs belterületén, Balogh Mária 11 éves tanuló, barcsi lakos kerékpáros egy mellette elhaladó tehergépkocsi pótkocsija elé esett, és olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy a helyszínen meghalt. A baleset vizsgálatát a rendőrség szakértő bevonásával folytatja.

*

LAUFFENBACH, szobrász

A hazai balneológia numizmatikai emlékei között szerepel:
LAUFFENBACH érme: 28.-SEGENSFÜLLE STRÖMT NATUR AUS EWGER URNE ANFINDUNG DER HEILQUELLE IN TÖPLITZ RV: FROHE ERINNERUNG, WIDER FESCHENKTER GENESUNG. ANSICHT VON TÖPLITZ IN UNGARN. 47 mm. AP. 52.old.

Dr. VARANNAI GYULA: A hazai balneologia numizmatikai emlékei 51.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

Carl Gottlieb Lauffer
nürnbergi vésnék /1746-55/

neve emlitve

Huszár Lajos: Kent György érmek
Bp. Történeti Múzeum 1940
30. old

Lauffer könyomdája M.D.K

könyomdája 1865 ben alakult meg.

Gerni, A magy. rőraj. 1960 72°

LAUFFER CASPAR GOTTLIEB

éremmüvész Nürnbergben /1700-1745./

magyar vonatkozásu érmeket bocsátott ki

Folia Archaeologica XIV. 1962- 170. lap

Laufer L. G.

ércnvérő

l. Fek Bptörök

35. tábla

kezés költségeinek

havi leszámolása

	Melléklet	Bevétel	Kiadás
eletdija			
	1.		1000.-
i ille-			
	2.		420.-
ttságá-			
tt részlet		1000.-	
let		420.-	
		1420.-	1420.-

mber 1.

müépitész

Lauber Lajos
Gottlieb

L.
Budapest 1936

43. l. háromra
44. l.
45. l.

r Herzog von Reichstadt.
n. Stuttgart u.Berlin, 1913. 2.-

us in Frankreich. Berlin. 2.-

ipzig,1916. 8r., er.vkts 2.-

urzgefasste Geschichte der
r.,bőrkts 3,50

T ZU, kk. Feldmarschall-
ier General in Bőhmen. Wien,
an W.kőrajzu képével 2,50

r Erhaltung des Gesichts
Leipzig, 1812. 8r.,fve
afusa könyvtárából, annak 2,50

Türken. Stuttgart, 1912. -.50

hundert. München 1800-
und Dokumente. München, 10.-

Pferdezucht in Wort und
., 4 kötet, er.fbőrktsek 16.-

eraturbilder. Berlin, 1899. 2.-

tanátsnak tiszte/, A' Ho-

Laufer, Lázár
Gottlieb

l.

Budavrtaf. 1936

40 l.

A 18. Népfelkelő-Parancs-
noksége

Sopron

[A magyar kormány által
a magyar állam ezeréves fennállá-
sának emlékére Zimonyban (Zemun)
emelt és bizottságunk felügyelete
alatt álló millenium emlékmű
a háború folyamán ~~tü~~ ágyútűz
~~fogt~~ következtében oly súlyos sérülé-
seket szenvedett, hogy a haladékta-
lanul foganatosított ideiglenes
támantási munkák mellett is
mielőbbi helyreállítást igényel.

Minthogy a megindítandó építési
munkák ~~[illegible]~~ szakis ~~[illegible]~~avatott, gyakor-
lott szakember vezetése alatt hajt-
hatók végre bizottságunk - más

Lauffenbach J. W

Kisplantzkus

l. Medicina Faludi

1415, 1416. H

Huszárvár építés lesz

	Sorszám	Tárgy
	1.	„Hermes" m.a.v.r.t ellátsz
jul.10.	2	Priol Alajosnak utiszá
10.	3.	Munkabér jegyzék jul 5 -
17.	4	" " " 12 -
24.	5	19 -
31.	6	" " " 26
31.	7.	Munkabér előleg Sendor József és tár
aug. 7.	8	Munkabér jegyzék aug.
7.	9	Munkabér előleg Sendor J. és
14.	10	Munkabér jegyzék aug 9 -
21.	11	" " " 16
21.	12.	Fuvardij Merei Jánosnak (14

Laufer Lazarus Gottlieb

laid

Nörik 97 l.

..... *műhely.*

őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu .....

.....hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Lauffer L. G.

1670–90

Gremkrát. Kat.

1924. 125.

~~Bögre, öskori IX 103~~

Lazarus Gottlieb | Laufer

läsa Grim-

VI K.

Gebe 61 l

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am

évi ..... hó ..... .

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Lauffer L. G.

1670-90

laid

Cs-erém 125 l.

'(52

'(52

Lauffer L. G.

stob. XVIII sz

Lásd

=

A Gyűjtő. 1912.

9-4 sz

178 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Laufer Lázár Gottlieb

Lásd

Győrik 56 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

LAZARUS GOTTLIEB LAUFFER,ötvös

Székesfehérvárnakm1868-ban történt visszafoglalásakor emlékérmet készitett.Georg Hautschal együtt.A hátlapot Lauffer.az előlapot Hautsch készitette. A nürnbergi Lauffer 1690 körül Bécsbe költözött,akkor készülhetett az érem. 48.old.8.jegyz

FITZ JENŐ: Székesfehérvár ábrázolása XVII.századi emlékérmeken 46.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956. Akad.Kiadó, Bpest. 1956

LAZARUS GOTTLIEB LAUFFER,éremvéső

Székesfehérvárról érme 1688-ból.Az első érem,melyen a
a várost örökiti meg tőle származik.Ezen már a Módosit
tott Siebmacher metszetet veszi alapul.A város 1688-
as ostromára készült,de az érem 1690 után készülhetett
mivel az előlapot a nürnbergi Georg Hautsch szignálta
és 1690 után dolgoztak együtt.Az érem mintaképe szin-
tén Nürnbergből származik. 48.old.8.-9.jegyz

PITZ JENŐ: Székesfehérvár ábrázolása XVII.századi emlékérmeken 46.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956. Akad.Kiadó,Bpest. 195

LAZARUS GOTTLIEB LAUFFER,ötvös

Nürnbergi mester.Székesfehérvárnak ~~xő~~ 1688-ban történt visszafoglalásáról érmet készitett.1690 után.A Nürnbergi Carl Gustav Ambling 1683-ban megjelent metszetét másolta. 49.old.

FITZ JENŐ: Székesfehérvár ábrázolásai XVII.századi emlékérmeken 46.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956.
Akad.Kiadó,~~xxxxx~~ Bpest. 1956

LAUFER, Lazarus Gottlieb

1688

Huszár: Személyi eimek. Bp. 1999. 83.

az álló kép helyé

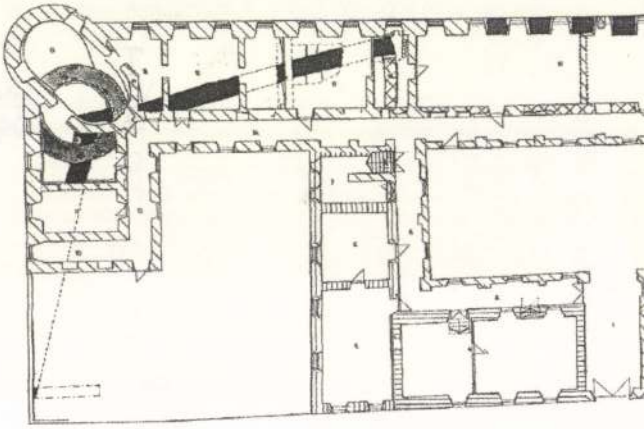

1531 előtt
1531
16 - 17. század
1728 -1737
1765.
1778.
1781 - 1785.
20. század

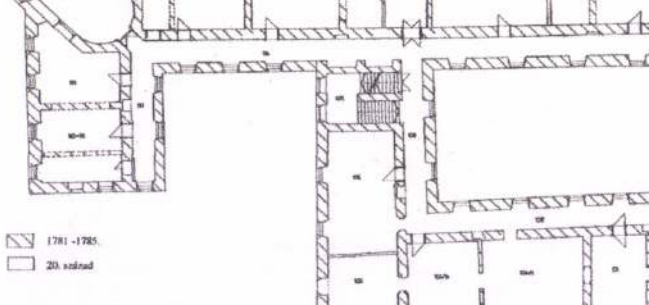

1781 -1785.
20. század

LAZARUS GOTTLIEB LAUFFER,ötvös

Nürnbergi mester.Székesfehérvárnak 1688-ban történt visszafoglalásakor készült érem.Első érem:Hátlap:STVHL-WEISSENBVRG.Szfehérvár madártávlatból.A szelvényben EROBERT DEN/:/L: MAY L/__./LGL -Magy.Nemz.Muz.ezüst, 30 mm.9.49 gr.-Az előlapot a szintén nürnbergi Georg Hautsch készitette. 47.old.

FITZ JENŐ: Székesfehérvár ábrázolásai XVII.századi emlékérmeken 46.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956. Akad.Kiadó,Bpest. 1956.

Conrad v. Cornelius

Lauffer

Čeum. XVII 27

láxl

Glbé VI-K. 58. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta

MDK

L.G. Lauffer, 167o-9o.

Az esztergomi csata emlékérme, 1685

Csányi K: Eposti gyűjtők és művészek érem és plakett kiáll. Az Iparmüv. Muz.-ban. 1924, 1.

Lauffer Ignác M.D.K.

könyvnadatulajd.

5.) Klapka György – 1867

6.) Oláh Miklós – 1867

7.) Vetter Antal – 1867

8.) Boldog Ujévet 1872

Gerri, A magy. hőrajz. 1960 158

Lauffer Ignác M. D. L.

könyvnadatulajd.

mink. az 1860 as években

1.) Gr. Batthyányi Lajos – 1870

2.) Földváry Albert – 1867

3.) " Károly "

4.) Gr. Hadik Gustáv – 1867

Gerszi, A magy. köraji 1960 158

LAUFFER IGNÁC

Gr. Batthyány Lajost ábrázoló litográfiáját említik.

Kondics József: Sárvár és a sárváriak a magyar Zéprőművészetben I. sér

Vasi Szemle 1983. 4.

LAUFFER LAZAR GOTTFRIED

éremmüvész Nürnbergben /1660-1700/

magyar vonatkozásu érmeket bocsátott ki

Folia Arcsaeologica XIV. 1962. 170 1

Lauffer Mór
körajzoló
dombormúrajzi osztály
Iparrajziskola
1890/91.
35. l.

441/1932.

Dr. Nemes Antal meká
ur, a koronázó templom plébánosán
lom történetéhez.' című művét, mi
jándékát, van szerencsém tisztelet

Budapest, 1932. nove

Lauffer Mór

körajzoló segéd

5 el. Ziparisk.

Iparrajziskola 1888-89

42. l.

Gomb, erdélyi románcros VIII. 61.

Lauffer Mór

Kőrajzoló segéd

4 elemi, 1 iparrajz -

Iparrajziskola

1887 - 88 - tanév

47. l.

Gomb, filigránmunka, Georgius Sodom-
ka besztercebányai ötvös műve
VIII. 40.

Langer Ferenc
órás Veszprém
1790 Eörsi

vród
z
Csányi Mihárát
101. l.

133. Lauka, g. k. fatemplom.

1839. „. . . cum Eccl. Lig. ad S. Nicolaum." (Schem. Munk. p. 33.)

1891. után épült a kőtemploma. (Schem. Munk. 1891. és 1908.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 382.

(Bereg m.)

Domfaép

Laukoniders Mihály

grőngyösi szurszabó

l.

Grőffyszűr

169. l.

Laumann Róbert

hegedűkészítő - Budapesten

Geb. in Budapest 1870.
Schüler von Ferd. Bruckner,
ging nach beendeter Lehrzeit
um sich weiter auszubilden,
für fünf Jahre nach Deutsch-
land und begründete 1895
seine eigene Werkstatt. Er
arbeitet nur nach dem Stra-
divari-Modell und verwen-
det einen gelben Oellack.
Seine Arbeiten wurden in
Budapest 1896 und auf der
Pariser Weltausstellung durch
Medaillen ausgezeichnet.

Lütgendorff

367. C.

Laumann Róbert

hangversenyző

ezüstkoszorús

l. Ladányi II.

214. l.

Laumann Róbert

hangszerkészítő

lőrid

kiáll. erén

Közlezrkiáll

1271. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Laumann Róbert

hangszerkészítő

Bp.

l.

Ezredéveskiáll

I. B. 26. l.

gyar pénztörténet. Budapest, 1916. — VÉGH ÖDÖN: A nyugati és keleti érmészet befolyása Magyarország érmészetére a középkorban. Pest, 1867. — HUSZÁR LAJOS: Szent István pénzei. *Szent István Emlékkönyv,* id. m. II. 335— l.

286 ROMER FLÓRIS: Régi falképek Magyarországon. Magyarországi régészeti emlékek, III/I. Budapest, 1874.

287 LUX KÁLMÁN az ókeresztény korba helyezi [Ókeresztény bazilika Magyarországon, id. m.]; DIVALD KORNÉL [Magyarország művészeti emlékei, id. m. 113. l.] és PÉTER ANDRÁS [A magyar művészet története. Budapest, 1930. I.] a XI. századba; HEKLER ANTAL [id. m. 29. l.] a XI. század végére; PUSKÁS LAJOS pedig a XI. és a XII. század fordulójára [A magyar falfestés Árpád-kori emlékei, Budapest, 1932. 5— l.]; ÉBER LÁSZLÓ [Magyarország Árpád-kori művészete, id. m.] a XII. század elejére; első leírójuk HENSZLMANN IMRE a XIII. század első felébe [először: Die mittelalterliche Baukunst in Ungarn. *Österreichische Revue,* 1865.; majd később: Magyarország ókeresztény, román és átmeneti stílű emlékei id. m.].

288 PUSKÁS, id. m. 9—10. l.

289

290 BALOGH JOLÁN: A magyarországi Szent György-ábrázolások forrásai. *Arch. Ért.,*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1972 JUN 8

Laukó György festőművész

Nemzetiségi találkozó Szarvason

1021

Csehszlovák—román vendégegyüttesek, a battonyai, a maglódi, a gyomai és a szarvasi művészeti csoportok bemutatóját rendezik meg Szarvason június 11-én a nemzetiségi találkozón.

A színes programot zenés ébresztővel és térzenével nyitják. Tíz órakor nagygyűlés lesz, majd a művészeti csoportok bemutatója után megrendezik a sporttelepen a magyar—szlovák túramotoros találkozó lassúsági versenyét.

A délutáni felvonulást Laukó György szlovákiai festőművész kiállításának megnyitása követi, ezután a Népek Barátsága elnevezésű gálaest és nemzetiségi bál zárja a találkozót, melyen részt vesz Such János, a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének főtitkára, Szilágyi Péter, a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetségének főtitkára is.

dott a mexikói VB-
mondta a főtitkár. — Brüsszelben megtekintették a magyar—szovjet találkozó színhelyét, az Anderlecht pályáját. Az egyébként kitűnő talajú pályán, a mérkőzésig kicserélik a kopottas területeken a füvet, fűkockákkal. A találkozó — akárcsak Antwerpenben, az NSZK—Belgium mérkőzés — este 20.00 órakor kezdődik. Döntetlen esetén 2x15 perces hosszabbítás következik, ha ez sem jár eredménnyel, akkor 11-es rúgások döntik el a továbbjutást.

Petri Sándor elmondta, hogy a tervek szerint 17 játékossal utazik a válogatott június 12-én, hétfőn Brüsszelbe, s a fővárostól 13 kilométernyire, Tworban száll meg.

Launer Győző

fametsző

1897

Éimisk 1930 85.1

T. 2512.

rajzon, melyet virágfüzérek és ka-
Ujépület alaprajzát szemlélhet-

timent Neuf De Pest, En Basse
mée Une Partie
iers De Guerre Lors Des Campagnes De

e Sort a Soumis
loigner Les Ennuis.
enant D'artillerie Au 4me Bataillon
it Prisonnier De Guerre le 30 Avril

. 49.2: 71 cm.

PAUL LAUNER, textilfestőmester

"Verzeichniss der zur Neusohler priv.Sieben-Bergstädtischen Lade einverleibten Schwarz und schön-färbemeister, aus dem Meister-Buche ausgezogen. /1823/.
in Bergstädten: Karpfen, /Korpona/: in Sohler Comitat
29.- Paul Launer.
111.old. 31.jegyz.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, IX. Győr, 1974.

Launers (?) C

(Lanners, Lámers ?)

rezin

Erdélyi szász viseletek.
1667-ben készült vér-
metszet Toppeltinus
Lörinc Origines et
occasus Transylva-
norum c. munkájá-
ból.

Repr.

Magyar Művelődéstort

III. k. 366. l

I. II. 13

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

~~*Collisban*~~ *vagy*
Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Uiság	Sztár			
köznap	vasárnap								
		12.	10	10	5	5			

Kelt Szeged 1942 II. 6

VIKTÓRIA
hirlapiroda és lapterjesztő vállalat
Szeged, [illegible] utca 16.
Telefon: 32-74.

aláírás.

Horváth

Lauuer l

verm

l.

Szendviselet

125. l

Édes Edithkám

Launers C

rézni

Erdélyi úri viselet.

Feldmayr Pál rajza után metszette fenti

Toppeltinus Lőrinc Origines et occasus Transylvanorum 1667 c. munkájában jelent meg. A többi metszet is Feldmayr rajza után készült

Repr –

Magyar Művelődéstört

III. K. 371. l.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet köznap	Magyar Nemzet vasárnap	Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár			
		10	8	2	2				

Kelt Párkány 1942 IV 6.

TÓTH FERENC
HIRLAPÁRUS
PÁRKÁNY

aláírás.

Launert

rékmetszőt

(Könyv)

Toppeltinus de Medgyes Laur.
Origines et occasus Transsyl-
vanorum; seu eratae nationes
Transsylvaniae, eorumque ul-
timi temporis revolutiones etc.
cum tabulis aeneis Lugduni
s Boissat et Remeus 1667.
— 12° Apafy Mihálynak ajánl-
va, címerével, Launert ér-
dekes metszeteivel.

Launio

pannoniai festo

l.

Gerevich romanikori eml.

8, 215. l.

2942

H. Makart:

(Sz. Salzburgban 1840. május 27-en

Nessos elrabolja De

L hullámzó

A L Evenos foly
Nessos vállra kapva
zik. A folyó, innenso
rakles áll, ~~ki~~ és neje fel
jet hydraverbe márto
nira stöke haja kont
Herakles pedig kopenyt
egybolt felhozott. Tel

Fa, méretei 142·5
~~Vétetett 1867 ba~~
~~M. kept. 466~~
~~Ny. 248.~~
~~V: 1.~~

V: 257.

Launio

festő

MDK

Az u.n. szt Mártoni rómaikori keresztény temetőben megtalálták két idegen /peregrinus/ keresztény festőnek Launionak és Secundinusnak sirfeliratát / Repr. 40.o. 28. kép/ ezek inkább falfestményeket készithettek s nem a savariai bazilika mozaikjait.

39-41.o

Kádár-Balla: Savaria. Bp.1958.

Launioni és

Secundinus

tovább

ókeresztény festők

Szombathely

lásd

Pauloviczi István:

A szombathelyi Szent Márton – egyháznak stb. romaikori eredete. Szombathely 1944. 32. l.

Könyvtáramban.

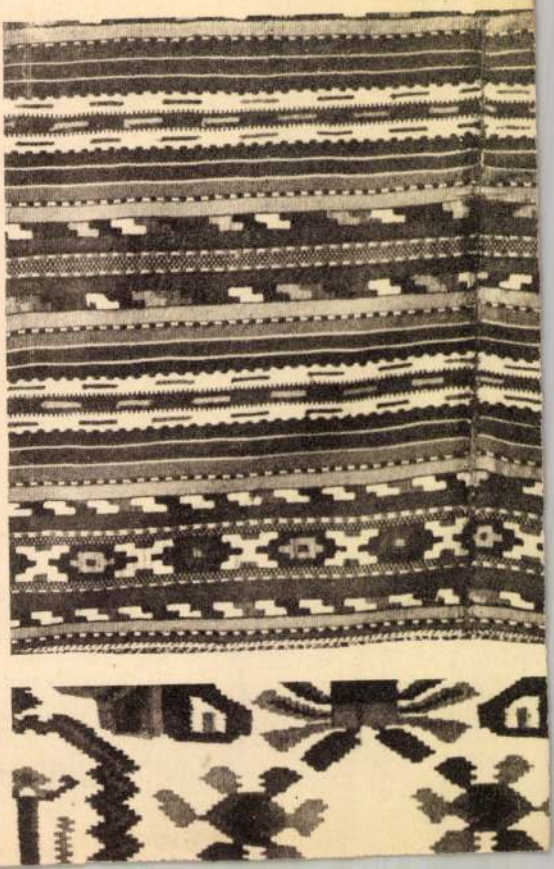

Launionus, festő

A római kori Pannónia területéről összesen csak két művésznevet ismerünk. Szombathelyen találták meg két festő közös síremlékét; a felirat magyar fordítása: "A két vándorfestő emlékének, Launionusnak, aki élt ötven évet és 11 napot, és Secundinusnak, aki élt 25 évet és hét napot, állitották kollégái."

dr. Wellner István: A magyarországi római kori épületek belső diszitő művészete. - Éptud, 1970 /II/, 3-4.sz. 327-400.l.

400.l.

MDK.

Laupál Antal

nyomdász.

nyerte a gépmesteri díjat. - Typó-
második díj szép nyomásért.
(Gyoma Kner nyomda) jegypályázat.

÷ Jegyzőkönyv

Grafikai Szemle 1910 évf 12 sz 377 l.

mDK

Laupál Antal és Appelt Sözses nyomdáspok

Közös munkája a Kner-nyomda megtivója. Melléklet nyomás szedés

÷ Mostani füzetünk borítéka s mellékletei

Grafikai Szemle 1909 évf 5 sz 109 l

LAUR Kristóf

BAGIN, Anton – ŠAŠKY, Ladislav:
Umelecký vývoj barokového
kostola vo Višňovom ®
ARS I. 1967, 1. sv. 38–52

® (Felsővisnyó, r. Trencsén vm.)

alakul. A bizottság elnökét, titkár
bizottság tagjait a küldöttértekzle
Munkabizottságok létszáma: 5-9 fő
Választásuk nyilt szavazással törté

c./ A Néphadseregi Bizottsá
a BM Határőrség területén a Bizotts
megszünik. Helyét, szerepét, felada
Főnökségi titkárok /Néphadsereg/, a
/BM, Határőrség/, részben az ennek,
Elnökségének felelős szakszervezeti

Laurana

Crod

Hevery Matthias

8 · l.

vegyes

d. 84

1 Kot. 8°

Schlickeysen,

F. W. A.

Erklärung der Abkürzungen

auf Münzen des Alterthums, des Mittelalters und der neueren Zeit, sowie auf Denkmünzen und münzartigen Zeichen.

Mit 2 Kupfertafeln.

Laurana Fr.

Beatrix állítólagos márványlárvái

1) a Chambery-i Muzeumban

2) az Aix-i Muzeumban

3) a berlini Kaiser Friedrich Muzeumban

Repr

Berzeviczy = Beatrix

királyné

Bp. 1908.

175. l. elött

~~Római csonthajtú~~ VI-281.

Laurana Fr

Beatrix mellszobra
a firenzei Bardini-
féle műkereskedés-
ben.

Repr.
Bezerédy-Beatrix
királyné. Bp.
1908. 174. l
után

~~Nucleus, neolith Kos~~ V. 194.

Laurana Fr

Beatrix állítólagos
mellszobra a paler-
mói múzeumban
fentitől

Repr. -

Berzeviczy - Beatrix
Királyné. Bp 1908
104. l. után

Nyitak V. 190.

Laurana Fr.

Beatrix leánystori
mellisobra a berlini
Kaiser Friedrich —
Museumban

Repr. —

Berzeviczy: Beatrix
Királyné. Bp
1908. 174. l.
után

Nevolishkovi obszidiántárgyak T. 193

— agyagidol-töredékek T. 193

Laurana Fr

Beatrix állítólagos
mellszobra a párizsi
Louvreban Jantitól

Repr -

Berzeviczy. Beatrix
Királyné, Bp 1908.
104. l ulan

Laurana Fr

Beatrix leśniczowa
mellrzobra a pariżsi
Dreyfuss-gyujtemény-
ben.

repr –

Berezeczy: Beatrix
Kiralyné Bp. 1908.
104 l. utan

Laurana F.

Beatrix mellszobra
a bécsi udvari
múzeumban.
Gincsen repr.
Berzeviczy: Beatrix
Királyné
Bp. 1908.
emlékéj

Adatok Lauranaról
u. o. 101—102. l.

Laurana, Francesco

olasz szobrász és érem készítő, dalmáciai eredetű.

1425? – 1502

rövid élet.

KatLex.

III. 166. l.

Laurana, Francesco

Casa
z

Berzeviczy Beatrix
Kiratyne
Bp. 1908.
299.300 r

~~Alsónyéki lelet VII. 159~~

Laurana Francesco

szobrász XV. 4

Erőd

Dudan

(Lásd művének nevmutatóját)

MŰEMLÉKI BIZOTTSÁGA
653-1908
ált. IV/10.

Laurana, Francesco
~~dalmat zármazású~~
nobrasz
Beatrix mellszobrai

ired
z
Ger Ung Kunst

162. l.

Győri városi Közkönyvtár
működése 1913-ban VIII. 130, 131.

Laurana F

mellszobrai Beatrix
Királynéról

lásd

Berzeviczy Albert

Beatrix Királyné.
Bp. 1908.
Képekkel.

[illegible] benne. Az utóbbi negyed-

rá, hogy az antik szellem és müvészet

ás~~kori~~ után kialakuló müvészet valóban

tudatában vagy tudata alatt ott élt

rősebben hatott, máskor elhalványult

~~[illegible]~~ Mint a

eskeny érként furja előre magát, másutt

folyók erejével ragad magával mindent.

a középkor folyamán, máskor elhalvá-

jászületése, akkor beszélhetünk közép-

atjuk a középkori müvészet történetét

ségtelenül nem tudná átfogni az egész

Laurana, Francesco

nobrait XV. st

zvod

Horvirodmův II.

105, 110. l.

Laurana

szobrász

Mátyás udvarában
dolgozott
irod. Beatix király-
nét ábrázoló
szobra x

Villat 51. l.

x Ismerjük a király-
nét ábrázoló 13
mellszobrát, melyek
közül 8 Francia-
országban van.
Egy a Louvreban
van.

TÁS ÉS FONTOSABB	TELEKKÖNYVI ADATOK
	TULAJDONOS

stilű.

1723-ban báji Patay Sámuel részére.
nyosi Tamás kassai mester volt.
t és tiz hordó tokajit kapott érte.
eljesen átépitve.

Laurana, Francesco

l.

Gereuropaihalyz

23. l.

Castellum, alsóilosvai római VI. 202

Laurana, Francesco
da

l.

Fabriczy Kornél
kisebb dolgozatai
Bp. 1915. 8. l.

Síremléket a csetneki ev. templomban

VIII. 50.

Francesco Laurana

laid

Arch. Ért. 1910. 73

74.

75

Élet. Ébr

művészet.

I. kiad. 429. l.

Francesco Laurana

Nobrus.

a XV. században.

Beatrix királynőről, Mátyás nejéről sok képmása ismeretes, s ig Berzeviczy valószínűnek tartja, hogy M. országon is járt.

Életrajza máshonnan szerendő meg.

Ber 299–300 sztb. (Kepelkel)

Laurana, Francesco

Beatrix királyné (egy-
kori márvány mellszobra
a párisi Dreyfus-gyűj-
teményben.

Gerevich Tibor – Genthon
István: A magyar köté-
nelem képeskönyve.
Bpest. 1935. 71. l.

Luciano de Laurana

laid

22 l

Brsolt III. 405. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

- Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

Laurans M.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912,

121 l.

MDK

Laurant,

1897-ben az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 76.1.

R. D. K.

LAURANT festő (lengyel)

Nagybányán a Hollósy-iskola
növendéke, az első kiállításon
7 munkájával szerepel (1897)

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 305., 317. l.

K. D. K.

LAURANT festő

(orosz-lengyel)

1897-ben Nagybányán tartózkodott

Réti Bp. 1954. 324. l.

MDK

Laureczky Gusztáv

a Közmunkatanács érmét kapta jutalomképpen

Kislakásos tipusházak pályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 194o. 41.l.

M.D.K.

Laurencius Elhwes

kolozsvári ötvös

neve 1453-ban fordul elő, mint „falaron belüli lakosé."

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966, Akad.kiad. 2 köt.

1.köt. 363 old.

MDK

Laurencius Italus de Florencia, épitész

Budai olasz mesterek egyike 1522-ben.

A magyarországi művészet története I. 305.l.
Bpest, 1961.II kiadás.

Laurencius Italus de Florencia

MDK

Budán müködött és halt meg 1522-ben

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.Bp.1955.139.l.

Laurencius Italus de Florencia MDk

épitész

Budán működött 1522-ben.

Balogh Jolán: A magyar renaissance
építészet 27.o.

Laurenczky Gusztáv MDK

tervét megvételre javasolta

A MABI székház tervpályázatának eredménye.
Művészet 1939. 29.sz 115. o.

Laurencsik tanár

Alkotásával szerepel az állami iparoktatási intézetek tanárainak kiállitásán.

M.934.VI.3.

Laurencsik Béla

rajztanár

Ezt 1928

VII tabla

Laurencsik Béla

rajztanár

lásd okv.

Jesch: 79, 83, 118, 119 l.

Dresden – Plauen nyilvántartási rendszer

VII. 54.

Laurencsik Béla

festő

Szefeltlex. 191. l.

Élet. arck.

n. o. 799. l.

a nagy francia litográfusok (21.)
mellett is kiváló helyet foglal el.—
~~Elem~~ Lieder hatása alatt indul, de ha-
mar kibontakozik egyszerű, könnyed
technikájú, ~~[illegible]~~ stílusa. ~~de mindig előkelő-~~
~~[illegible]~~ idealizálásra, ~~bájos~~ kacsó tartásra és
eleganciára törekszik. Jellemző nála a
szemek szentimentális merengése, fel-
felé irányuló tekintete. ~~Technikája~~
~~puha, anyagszerű. Tinomak tó~~ V. Rajzai-
nak terméhetessége, ~~szinte~~ anyagszerű naturaliz-
musa mellett is puha tónushatásokra.
Gyakran modorossá válik, ami érthető
ha meggondoljuk, hogy szinte gyár-
[illegible] képeket sokszor aránytalan-

Laurentsik Béla

1908/9 – 1911/12

Ferkèpzomfoiskèvk

107, C.

Laurencsik Béla

rajztanár

Élets. archép

lásd

Früh Dom Pestm

I. k. 122. l.

MOB kt. 3213.

12. VADALMA

Laurencsik Béla

rajztanár

l.

Rajzoktatás

1941. II. cf.

2-or. 16. l.

Budapest.

LAURENTIO, Cesare vérmetnö

1685

Szalai - Szabó 1999. 88-89. No. 15.

Die Bioromantik scheut es nicht, mit offenen Augen in unserer Kreatürlichkeit zu blicken. Sie wagt es, unsere Gleichmut, ja mit Pessimismus zu betrachten."[10] Als nach schichtlichen Wende 1947 Georg Lukács, der bekannte osoph, in seiner Stellungnahme *Az absztrakt művészet* ei Kállais Bioromantik-Theorie angreift, die in diesen Jah- Hintergrund des nonfigurativen Surrealismus in Ungarn seine Kritik speziell auf Kállais Pessimismus zu: "Im Hin- stellung zur Welt riefen die Befreiung und die Fragen der olksdemokratie bei unseren Autoren keine Veränderungen iai, Hamvas und die, die mit ihnen einer Meinung sind, h vom Wesentlichen der Wirklichkeit weg und ins Nichts ur Zeit der Vorbereitungen und Herrschaft des Faschismus ändliches subjektives gesellschaftliches Selbstverständnis n Prinzip und damit zum eigentlichen Grundprinzip der n."[11] Kállai, der sich nach 1945 in Ungarn mit frischem n die Arbeit stürzte, lenkte die Aufmerksamkeit mit der edeutender Ausstellungen sowie seiner Tätigkeit in der chule und der aus dieser ausscheidenden nonfigurativen Abstrakten. Es ist die Ironie des Schicksals, daß ihn eben dgültig aus der künstlerischen Szene verdrängte (natürlich nals war bereits das ideologische Lager des sozialistischen mmelt), dessen Jugendwerke durch die in den zehner Jahren nmenarbeit mit Leo Popper, dem jung verstorbenen ausge- etiker, den Weg zu der Formauffassung vorbereitet haben, ktivistische Epoche von Kállai in Deutschland charakteri- ács Kállai hinsichtlich der reinen, vernünftigen, geordne- der objektiven Wirklichkeit zur Verantwortung zog, schien

LAURENTIUS, textilfestőmester

---

5. Függelék.-A lőcsei festők céhlevele, 1715.-
A céhlevél elején, a céh vezetőségének felsorolásában szerepel a neve: Laurentius Waralyensis.
147.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr. 1974.

LAURE.TIUS PENZVERŐ

Emlitve: -16.-1621.XII.31.Számadáskönyvben szerepel a neve.-1624.-Adókivetés "Platea Körösfa"f.l. 27.old

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

Laurentz

Kőművesmester 1738-ban Miskolcon működött.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Hovassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

3421

Laurentzy Mária

Az 1974-75 tanévben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, festő-restaurátor szakon, az V. évfolyamon

Címe: 1092 Bp. Kinizsi u. 13

Magyar Képzőművészeti Főiskola

Laurel

Laurenz Lust

Kismartoni (Eisenstadt) festő alkotta a St. Georgeni rk. plébániatemplom oltárképét.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/b kötet

899

Laurer István
1021

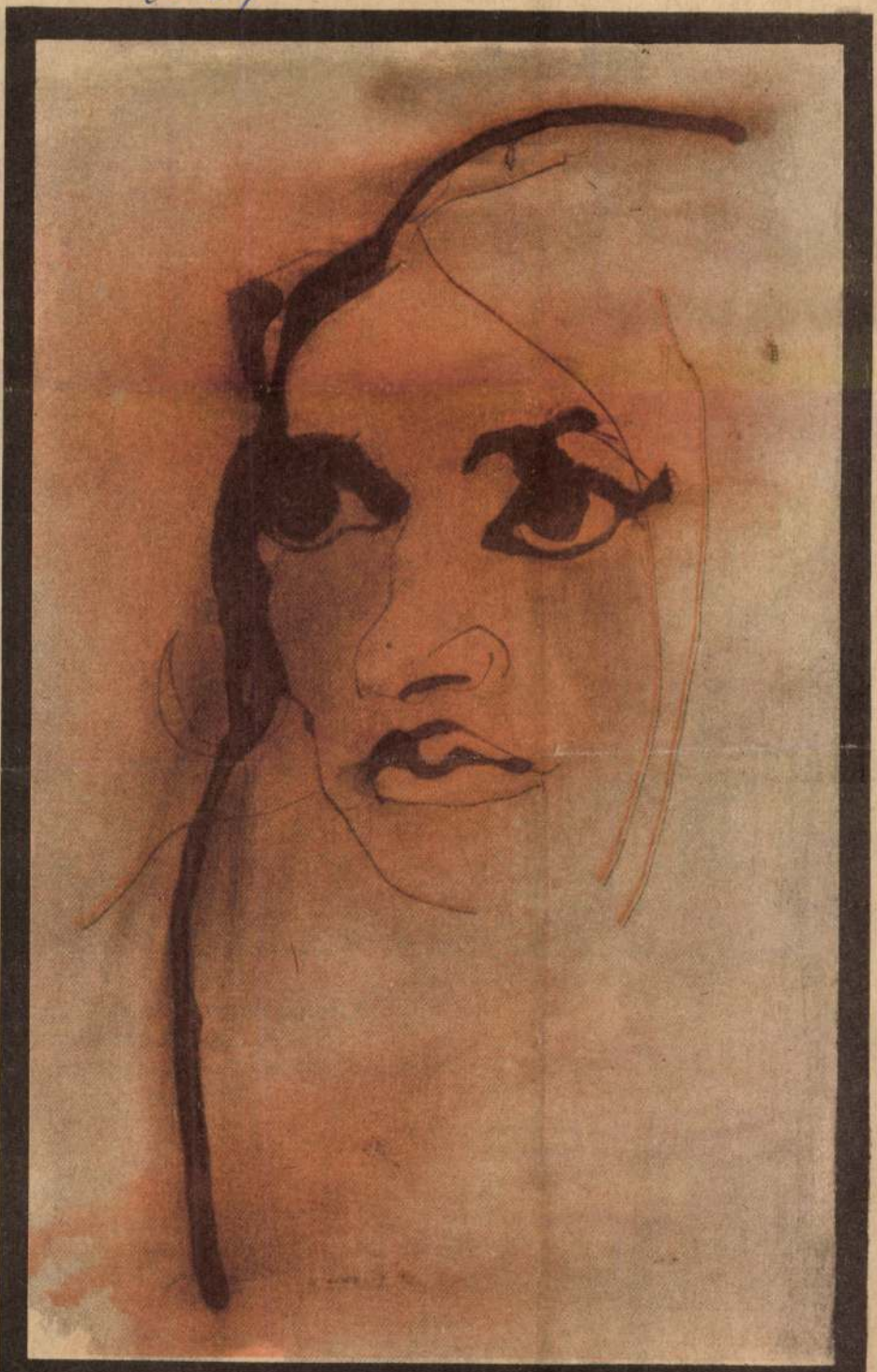

LAURER ISTVÁN RAJZA

1972 JUN 9-1

MAGYAR IFJÚSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

4 tranzisztoros, helyi vevő építésére al
Részletes használati utasít
és rajzai segítségével kezdő amatőr is megisme
a rádiótech
Fogyasztói ára:
K

RA
ALKAT
ÁRUHÁZ

Budapest VI., Bajcsy-Zsilinsz
Telefon: 121-991,

Kiskereskedelmi
és közületi vevőinek szállít a
RAVILL
KERESKEDELMI VÁLLALAT

1021

Laurer István: Táj

ÉLET ÉS IRODALOM

10

tetlen. És igen jogosnak látszik. Hiszen annyi helyen vagyunk tanúi lógásnak, a munkaidő elherdálásának, görbe autóutaknak és görbe pihenőknek. S még az is előfordul, hogy az autóscsárdába — talán tegyük ki az *s*-et, mert ezek nem az *autók*, hanem az *autósok* csárdái! — alkoholt fogyaszt a gépkocsivezető.

Az az általánosítás azonban, amellyel e kis glossza szerzője ítél az ő száz kilométeres autózása során a csárdák körül látott járművekről, illetve vezetőikről — mégis felületes és megtévesztő.

Magam is gyakran megfordulok autóscsárdákban tanúsíthatom, hogy a teherautó-sofőrök többsége percekre tér be. Megiszik egy kávét, egy üdítőt — a kocsikísérő persze többnyire sört, neki szabad —; bemegy a mellékhelyiségbe, kezet mos, megnedvesíti arcát. És azután indul tovább. Száz és kétszáz kilométer után, újabb száz és kétszáz kilométer előtt. Az első tíz forduló után, a következő húsz forduló előtt.

HIJAN

Meglepően termékenynek bizonyult jó néhány szerző az utóbbi hónapokban. Vannak írók, akik egyidőben két-három művel jelentkeznek a könyvpiacon.

De feltehető az is, hogy ezek az írók ugyanazzal a tempóval dolgoztak, mint eddig: csodával határos termékenységük csak látszat. Nem annyira szorgalmuk eredménye, mint amennyire következménye annak az egyre furfangosabbá váló valaminek, amit — szokásból — úgy nevezünk, hogy magyar nyomdaipar. Az is elképzelhető, hogy a váratlan könyvtorlódást — amely közönséget, írót és kritikust egyaránt zavarba hoz —, az magyarázza, hogy a kiadók nem egyeztetik időben terveiket.

Ha így van, talán lehet a bajon segíteni.

I. Z.

Révai Odon...

ÉLET ÉS IRODALOM
1972 JUN 17
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

... Nyolcak korára kiterjedő művészettörténeti kutatásaiért mint zenetörténész és Bartók korának kutatója, nagyon hálás vagyok, néhány szót szólna könyve új kiadásának körülményeiről.

Dr. Demény János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Laurer István

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 DEC 16

1021

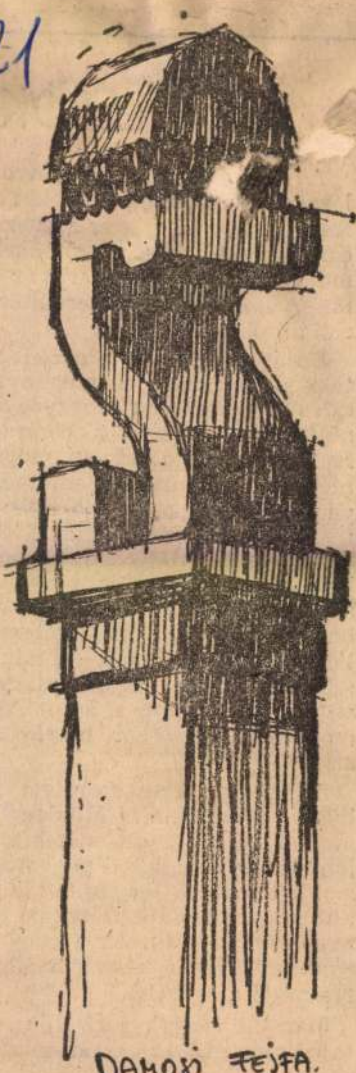

Laurer István rajza

1972. DECEMBER 16.

összesúgnának szélben, ködben, esőb
ma én, holnap te. Mert már annyi
mu-gyümölcse van a teremtésnek a
zeli körökből is.

Barátom igazi halálraszánt volt, k
telesen nagyra-nőtt magányú. Fáj
szíve és nem akart meggyógyulni. C
nőtt s nőtt a szíve, akkorára mint
férfi-ököl. Nem akart meggyógyu
már nem tartotta érdemesnek. „Ne
venkét éves vagyok, de kilencvenet
tem, tehát túl sokáig éltem!" Ezt arc
ba mondta világosan és nyugod
Nemsokára egy cicás könyvet olv
rájött az álom és csukott szemmel n
halt. Megharcolta, megérdemelte a
líd halált. De a lábafejét, mintha az
szögezést várná: egymásra rakta, i
ve a szimbólumot, a Szent Alakot,
embernek annyiszor megfestett fö
szítve.

Szombaton este szeretett volna
künk muzsikálni. Minden hangs
amit ő készített, ott volt kéznél: a
lönös hegedű, a keleti pengetős, a tör
síp, a tambura. Megmutatták, hogy
kük van, pendültek, ríttak kicsit, l
mar abbahagyták. Az a nagy fehér
gyal, szájában a késsel, benézett a n
teremből a szobába.

Már túl vagyok a síráson; túl az ö
sajnálaton. Megszigorodva, mint a t

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1973 APR 20

Laurer István

Magyar Ifjúság

1021

LAURER ISTVÁN RAJZA

lázadást. A Fülöp-szigeteken ugyanis rendnek kell lenni! Hiszen a Dél-Vietnamból történt amerikai kivonulás után tovább növekedett a szigetországban levő USA-bázisok értéke — Washington elképzeléseiben.

Zalai István

gezhetnek,
hetnek az agr
jaival és az
ség fogásaival
gozták az önk
gi brigádok s
bályzatát, s
egyenruhájuka

(A Komszomols

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hírlap

Laurer István
1021

1972. DECEMBER 31, VASÁRNAP 15

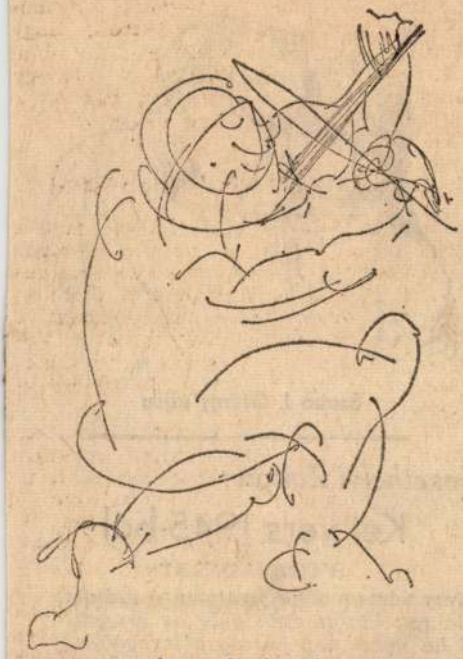

Laurer István rajza

Szabó J. György rajza

Keszthelyi Zoltán:

Két vers 1945-ből

VÉGRENDELET

Nem vártam soha jutalmat, ó tudtam:
Bokrok között csak gyér az árnyék,
S ha nyári nap harsog a levegőben,
Nem lesz dús lomb, melyet kívánnék;
A nő arcán a fény csak színlelősdi

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJTÓMŰ
Budapest

1972 APR 18

Laurer István

1021

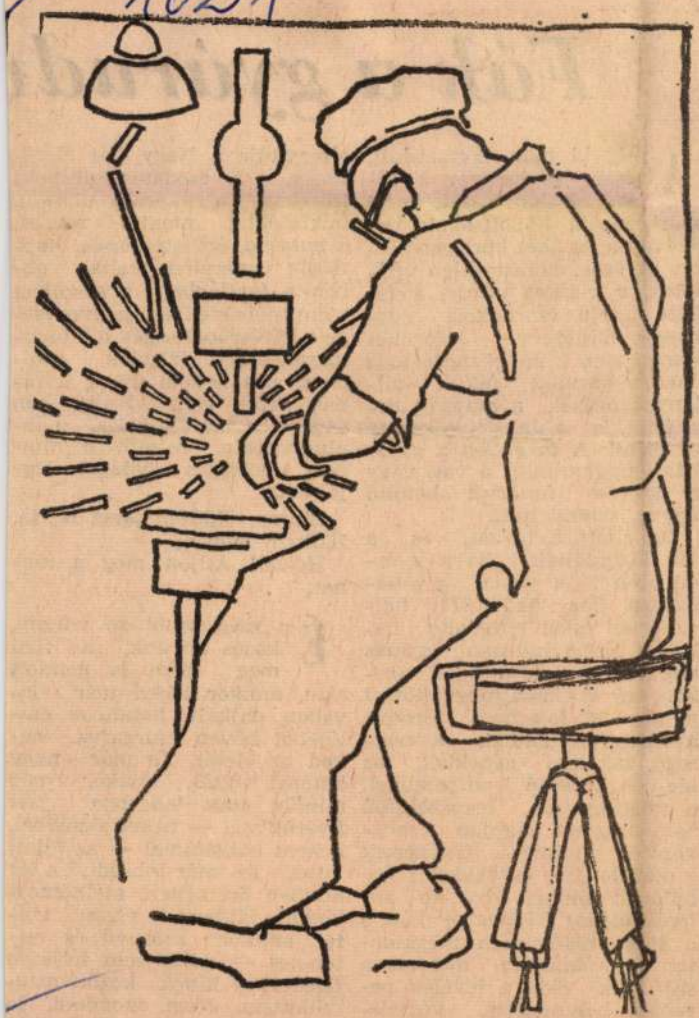

Köszörűs. Laurer István rajza.

Fák a gyárudv

Amíg ki nem tavaszodott, észre se vettem a fákat. Talán azért, mert szürkeségük, kopottságuk beleolvasztotta őket környezetükbe, az öreg, korszerűtlen épületek, a piszkos udvar, a fekete tetejű csarnokok egyhangú hátterébe. Jóformán semmi sem különböztette meg őket a barnára fakult villanypóznáktól, a csapzott kerítéstől, az ablakok esőmosta keretétől. A fa ebben a gyárban, éppúgy, mint a vas, vagy a kő — funkciót betöltő anyag, semmi más.

De eljött a tavasz, és a fák kizöldültek, itt a gyárudvaron is, s abban a pillanatban, hogy 61 729 811 halványzöld levél elfoglalta helyét a hierarchikusan egymás alá, illetve fölé rendelt ágakon, egy csapásra megváltozott minden. A fák nem törődve a füsttel-korommal, a csattogó, zakatoló gépekkel, az ide-oda futkosó emberekkel, a világegyetem legprecízebb technológiája alapján megkezdték a munkát. Gyökereik a kábelekkel, csövekkel behálózott földben víz- és sómolekulákat csípnek nyakon, s a törzs tökéletesen megalkotott országútjain tömegesen szállítják őket a levelek peremén berendezett, végtelenül tiszta és jól szervezett műhelyeiig, ahol lázasan és folyamatosan zajlik a csodateremtés, az élettelen anyag élővé [illegible] elősegítője a Nagy Cél elérésének, a csodateremtésnek; irigylem a kerülő utaktól, buktatóktól mentes rendet, a butaság, érthetetlenség, kapzsiság ismeretlen voltát ebben a favilágban; a szerelem szenvedélyének és szenvedésének kiküszöbölt ségét a fennmaradásáért; irigylek mindent, ami nekem nincs, a fának pedig van. Pedig én vagyok a lét koronája, nonpluszultrája, betetőzése, minden lehetséges világok legjobbika.

Bizony, előttem jársz te, fa. Előttem nagyon.

Ho-hó! Álljon meg a menet.

Én még sehol se voltam, közös anyánk, a föld még nem is gondolt rám, amikor téged már javában dajkált, hatalmas emlőjéből bőven csurgatva neked az életet. Te már nagy kamasz voltál, amikor még mindig csak teherben járt fivérünkkel — neked öcséddel, nekem bátyámmal — az állati léttel. Te már tobzódtál a lét minden örömében, szélhámoskodtál, játszottál, vígan voltál, amikor szörnyű és rettenetes — azóta sem teljesen feledett — kínok között megszülettem. Nem mondom, jó testvér voltál, szárnyad alá vettél, bújtattál, gyümölcsöt adtál. S azóta is: valójában sohasem szakadtunk [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 MÁR. 7
HAJTÓMŰ
Budapest
Laurer István

... a válasz. Es a hatalokat? ... megy az orvoshoz.

1021

Kitörés. Laurer István grafikája.

lönösebb képesség annoz, hogy valaki a konvejor függesztékéről az anyagot levegye és oda vissza is tegye. Tény az, hogy egy éve üzemel a konvejor és a várt eredményeket nem hozta. Hogy miért? Erre mindig az a válasz, hogy a dolgozók nem akarják használni és egy sor ehhez hasonló kifogást hallok. Látva és ismerve a győri tapasztalatokat, elmondhatom, hogy ott nincs akarom, vagy nem akarom. Sőt! Állítom, hogy ott hasonló képzettségű emberek dolgoznak néhány tucat pálya mellett minden különösebb aggály és nehézség nélkül.

A késés tehát nem „körülbelül 10" hanem egész pontosan négy és fél hónap. A begyakorlás jelentőségét pedig kissé eltúlozta a gyáregység műszaki vezetője. Vessük össze a dátumokat. A berendezés készen áll 1969. végére, de „a számos intézkedés a berendezés üzemszerű használatára" csak 1971. első felében történik, ma pedig 1972-t írunk. Múltkori cikkünkben felvetet-

nem ragaszk
maguk szala
— Ugyan
szült el a
berendezés,
dóan figyele
sérni a pály
munka előre
felelőképpen
stb. A műhe
I. negyedévé

```
I   R A J
I                AS-107-1                I
I  MUVELET MEGNEVEZES:                   I
I     1. FELAUT.ES.                      I
I  GEP : 16007                           I
I  MEGMUNK.DB:      400                  I
I  EK/DB ID:  60/  3.4                   I
I  MUVELET KEZD. IDP.:                   I
I   71    1    1    7                   I
I  MUVELET BFJZ. IDP.:                   I
I   71    1    2   16                   I
```

```
I  LEVESZ PULCI-----                     I
I  FELTES PULCI-H G                      I
I  FELTEHET DB:   12                     I
I  KIJELOLT KERETEK:                     I
I     2     8    14                      I
I    20    26    32                      I
I    38    44    5                       I
I    56    62    68                      I
I    74    80    86                      I
I    92    98    10                      I
I   110   116     0                      I
```

A KIÁLLÍTÁST BEMUTATJA
A FRANKFURTI „STANDORT" AUSSTELLUNGSHALLE
1999. OKTÓBER 14–20. KÖZÖTT

LAURER István

BAK IMRE
KLIMÓ KÁROLY
KÖRÖSÉNYI TAMÁS
LAURER ISTVÁN
LENGYEL ANDRÁS

KIÁLLÍTÁSA

MEGNYÍLIK 1999. JÚLIUS 8-ÁN
CSÜTÖRTÖK ESTE 6 ÓRAKOR

BEVEZETI
SASVÁRI EDIT

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1999. AUGUSZTUS 8-IG

KASSÁK MÚZEUM
BUDAPEST III., FŐ TÉR 1.
ZICHY-KASTÉLY

Ritka alkalom manapság,
hogy egymástól olyannyira
különböző mentalitású
művészek közös kiállításra
vállalkozzanak.
E sajátos helyzet kohéziós
eleme ezúttal egyetlen
hívószó: *Flexibel,*
melynek széles
jelentéstartományát
ki-ki a maga művészi
szempontjai szerint elemzi,
lehetőséget teremtve ugyanakkor
különböző véleményekben rejlő
közös vonások értelmezésére is.
A művek párbeszéde révén létrejövő
konszenzus a szó morális
vetületeire is magyarázatot kereshet,
és a művészet mai egzisztenciális
helyzetére vonatkozóan is
tanulságokkal szolgálhat.

Sasvári Edit

Laurer István
rajza

Mozaikrakók.

Magyar Hirlap 1972/16 11 old.

Laurer István

rajza.

Magyar Ihirlap 1971/324 11old.

Laurer István

rajza

Magyar Hirlap 1974/33/8

Laurer István

"Táj" c. metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 17.
XVI. évf. 25. sz. lo. lap.

Laurer István

Fát ábrázoló -cimnélküli- rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 16.
XVI. évf. 38. sz. 2. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1079 DEC. 9

Laurer István

1021

Laurer István: Házak

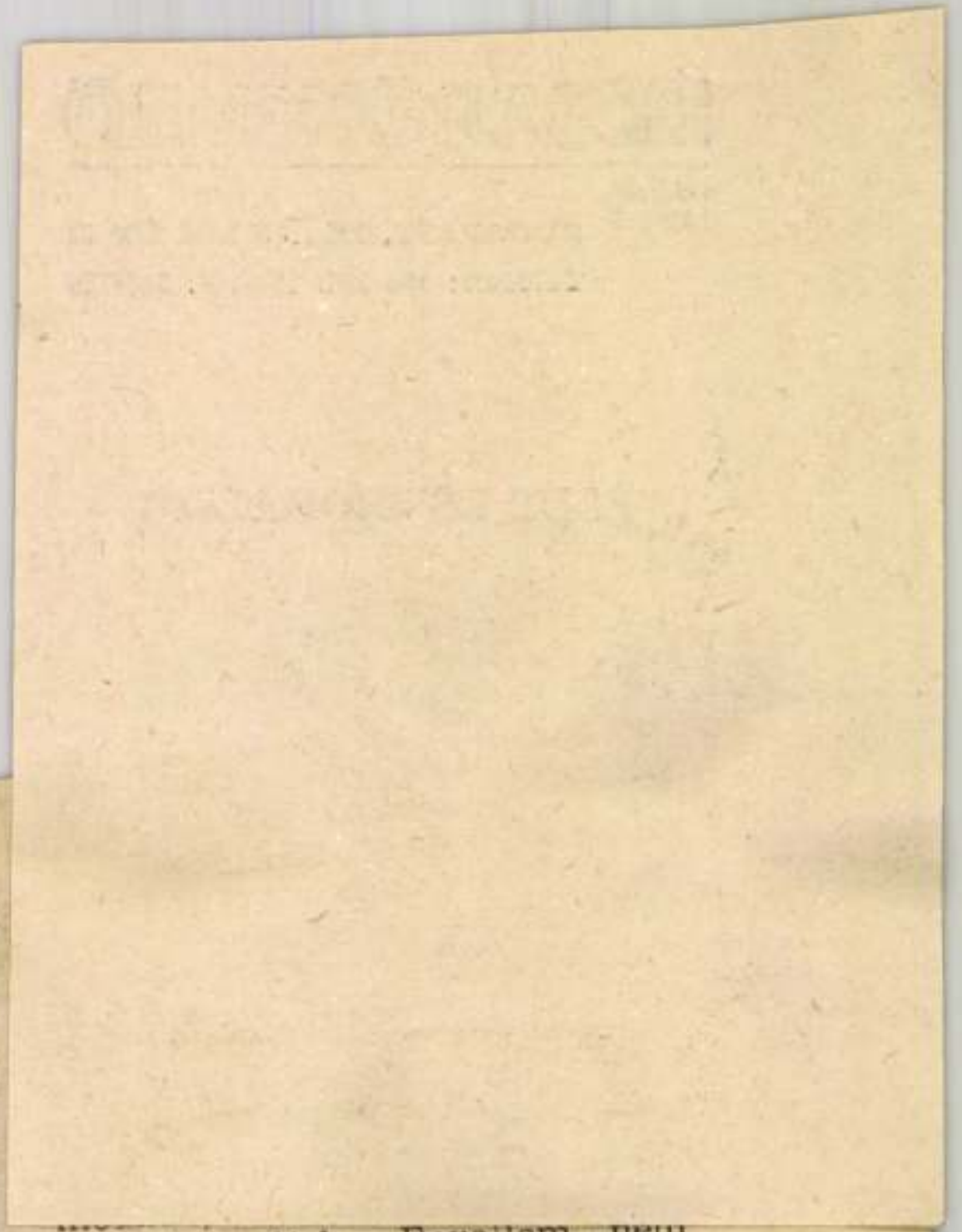

...eszakoe jut a fasizmus.

Vajon milyen lehet Whitehorn kisasszony könyve? Milyen mélyen mártják szirupba a sebészkést abban a kórházban, ahonnét a csacsogó újságírónő a „kitűnő operációs zsebkönyv" anyagát összeszedte?

G.

MÁSORSZÁGI

...ne mérlegeljek. Bevallom, nem vagyok ösztönös szakértő. Nyilván hiányzik belőlem az impulzív zsenialitás. Óhatatlanul el kell

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Laurer István

1973 JUN 16

1021

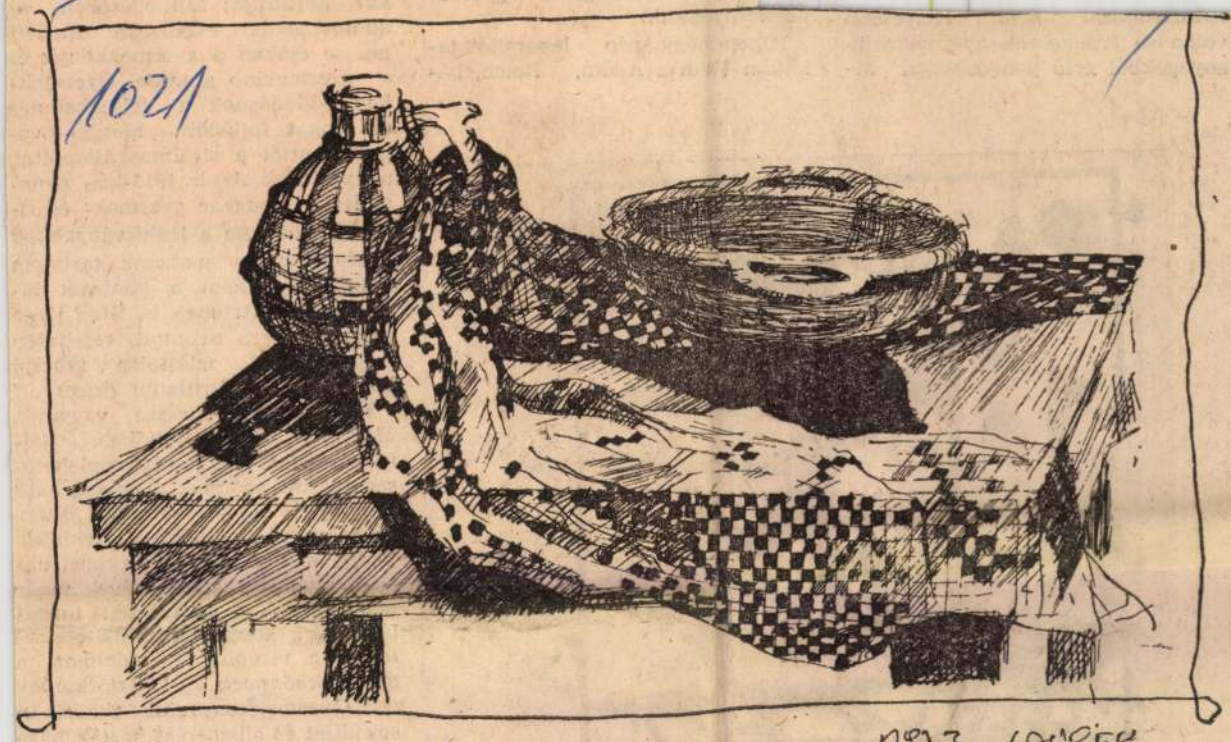

1973 LAURER

Laurer István: Csendélet

kivétellel siralma
onaluk. (Analógia
versfaragókkal.)

Itthon négy szép l
láltam (Würtz Ádám,

illusztrálatlan nem. Helyesebb volna az érdekesebb gyermekrajz-anyagokból értő gondossággal ki-

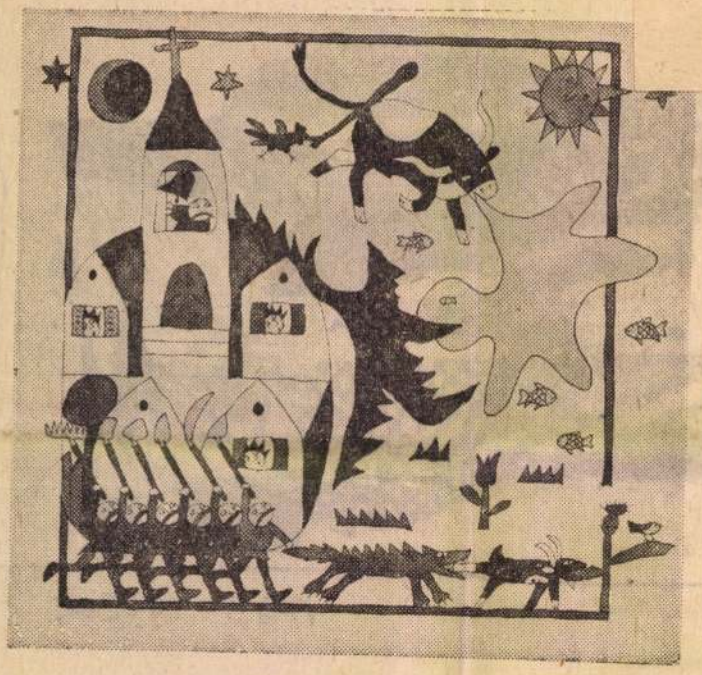

Réber László rajza

jusági irodalom a leghitványabbak közé tartozik nemcsak tartalom dolgában, hanem a könyvek kiállítása tekintetében is. S az ilyen rossz papírra nyomott, selejtesen megillusztrált, ízléstelen táblájú könyvek ára páratlanul drága..."

Ettől valóban messze vagyunk. Mégsincs minden rendben. Sajnos, mind a mai napig meglehetősen kicsiny azoknak a száma, akik a könyvet *nemes formába* öltöztetett művészi értéknek tekintik. Pedig a nyomdaipar rekonstrukciója nyomán, az 50-es évek végének nagy könyvművészeti fordulata után, könyvtervezőink *elindították a vizuális forradalmat a gyermekkönyvek kialakításában is.* Gyermekkönyveink akkoriban sok díjat és elismerést hoztak haza a nagy nemzetközi könyvművészeti seregszemlékről. Azóta a fejlődés lelassult, ma csak egy-két műfajban érezhető. Más műfajok stagnálnak. Az ízlésnevelés szem-

Laurer István

Metszetét bemutatja a lap. /Cime nincs/
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 16. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1973 DEC 29.

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Laurer István

/1021

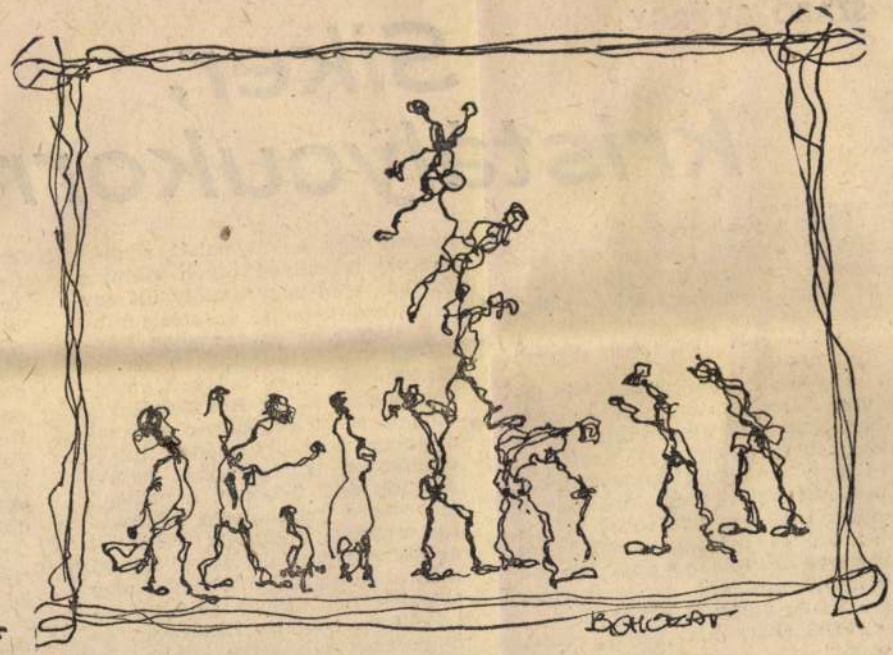

Laurer István rajzai

SZABÓ GYÖRGY:

Siker, kristálycukorral

Ülök a vendégnek járó díszfotelban, a kávé kész, a ház asszonya szétosztja a findzsákat, az asztal közepére teszi a cukortartót és így szól a gyerekhez: „Vigyél, kis bogaram cukrot Apukádnak".

A gyerek: elmúlt már hároméves. Eszes, talpraesett kislány. Ennélfogva jó ideje tudja már, hogy ilyenkor cirkusz következik, és hogy a drámai hatás érdekében mit kell tennie. Megfogja a cukortartót, de nem indul el vele: áll és mereng. Igaz, két méterre ül tőle az apja: de ha tüstént megteszi, amire kérték, a színház bizonyal elmarad.

„Vidd hát, kis bogár, vidd, vidd!"

„Itt vagyok!" — integet Apuka is.

Kisbogár tesz egy fél lépést, és zavartan elmosolyodik. Tisztában

ugyan négy, nahát, nahát, remek! Göcsej legmélyén olyan elemibe jártam, ahol négy osztály ült egy teremben, a tanító érkeztéig minden reggel az egyszeregyet kántáltuk (igaz tudtuk is!) és ha Kratancsik bácsi belépett, még sem kezdte az ég felé dobálni a karjait soha. Érdemes-e elpanaszolnom, hogy ily módon tulajdonképpen sikerélmény nélkül nőttünk fel? Belátom, a pedagógia meg a pszichológia finomságai nehezen juthattak volna el akkortájt éppen Rédicsre, de mi még abban a hitben éltünk, hogy az embernek vannak például kötelességei, még ha iskolás is, és hogy ezek teljesítése külön és azonnali honorálás nélkül épp úgy természetes, mint az, hogy Kratancsik bácsi a kántálásunkat szó nélkül nyugtázza és csak akkor verne a fenekünkre, ha nem

erőltetett „élmény" végül is ilyenféle pótszer lesz majd: egyre inkább *önmagában* válik fontossá, s függetlenül attól, megadja-e a hitelét valamilyen *valóságos, igazi* siker, pontosabban eredmény, vagy sem. No és aztán ez a „siker" is, a maga amerikai ízével, mintha csak Carnegie könyvéből surrant volna ide, évtizedekkel megkésve persze, nos, ez a siker mit is jelent tulajdonképpen?

Nem lehetne helyette, és egyszerűbben, mint eddig is tettük, *jól végzett munkát* mondani? És olyan természetesnek találni, mint amilyennek valójában lennie kellene?

Életünk amúgy sem olyan, mint a flipper, ahol két forint bedobása után, mihelyt a golyócska elindul lefelé

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 FEB - 8

Laurer István

Magyar Ifjúság

1021

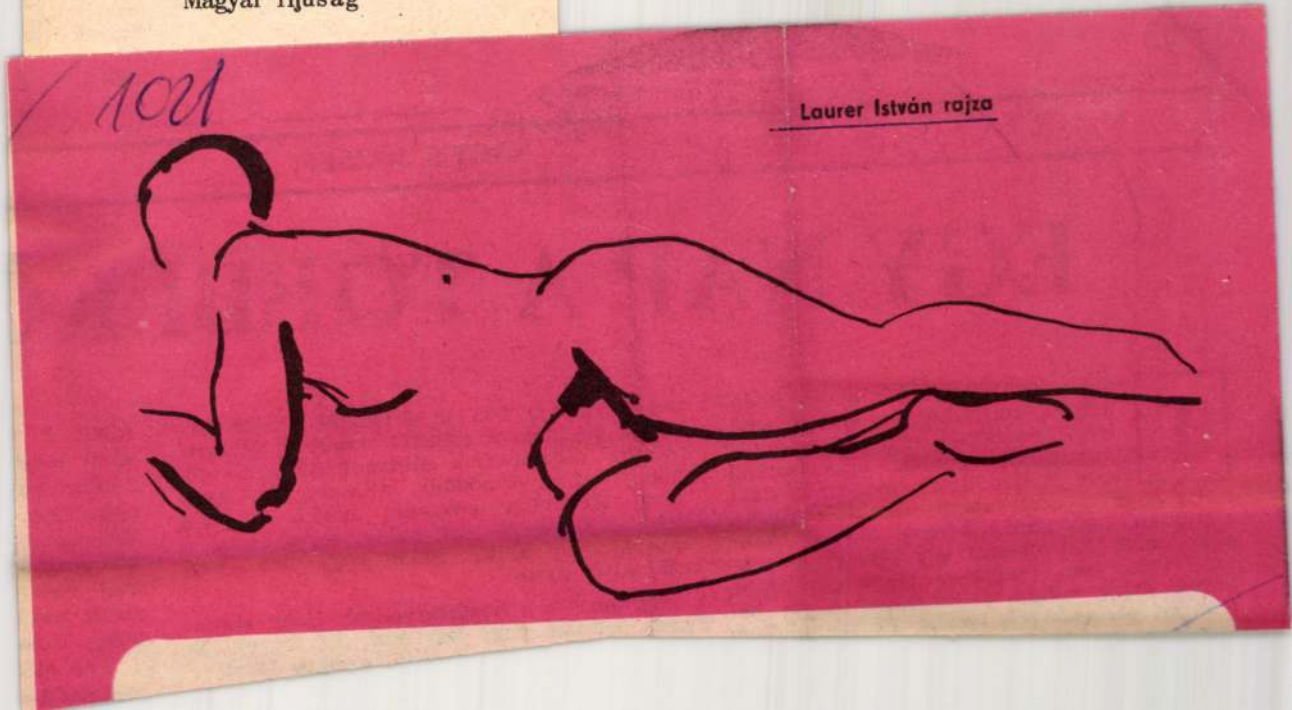

Laurer István rajza

EGY NAP A TÖBBI KÖ

Tehát a kör bezárult, s ahogy kiléptem a kórházból, gyomrom émelyítő remegése csak nem akart megszűnni. Percek, órák vannak már csupán hátra, mondta a doki, a halálhoz szokott ember szenvtelenségével s nyíltan, úgy, ahogy kértem tőle, de azért akkor nem állt messze egy jóképű monoklitól. Igen, igen, csalhatott volna egy kicsit, bármennyire adtam a legrosszabbat is keményen elviselő erős férfit. Rosszindulatom

den porcikája érzi az éktelenül rikoltó szólamot. Homlokom ragadós izzadtság fürészti, mintha bérgyilkosok állnának az ajtó mögött, riadtan tűnődöm, nyissam, ne nyissam? Kínomban erőtlenül nyúlok az üveg felé... A csöngő csak csöng, egyre csöng... muszáj ajtót nyitni. Előbb vagy utóbb muszáj ajtót nyitni.

Nyitom — a házfelügyelőnő. Hogy aszonya, délután nem lesz víz. Ne legyen. Se

Amikor Márti...

ABC..." lékre téve mintha mo nyire félsz tök röptéb kórházat. F még véletl szinte száll után. Muta a 7-es elő Múlnak a

1021

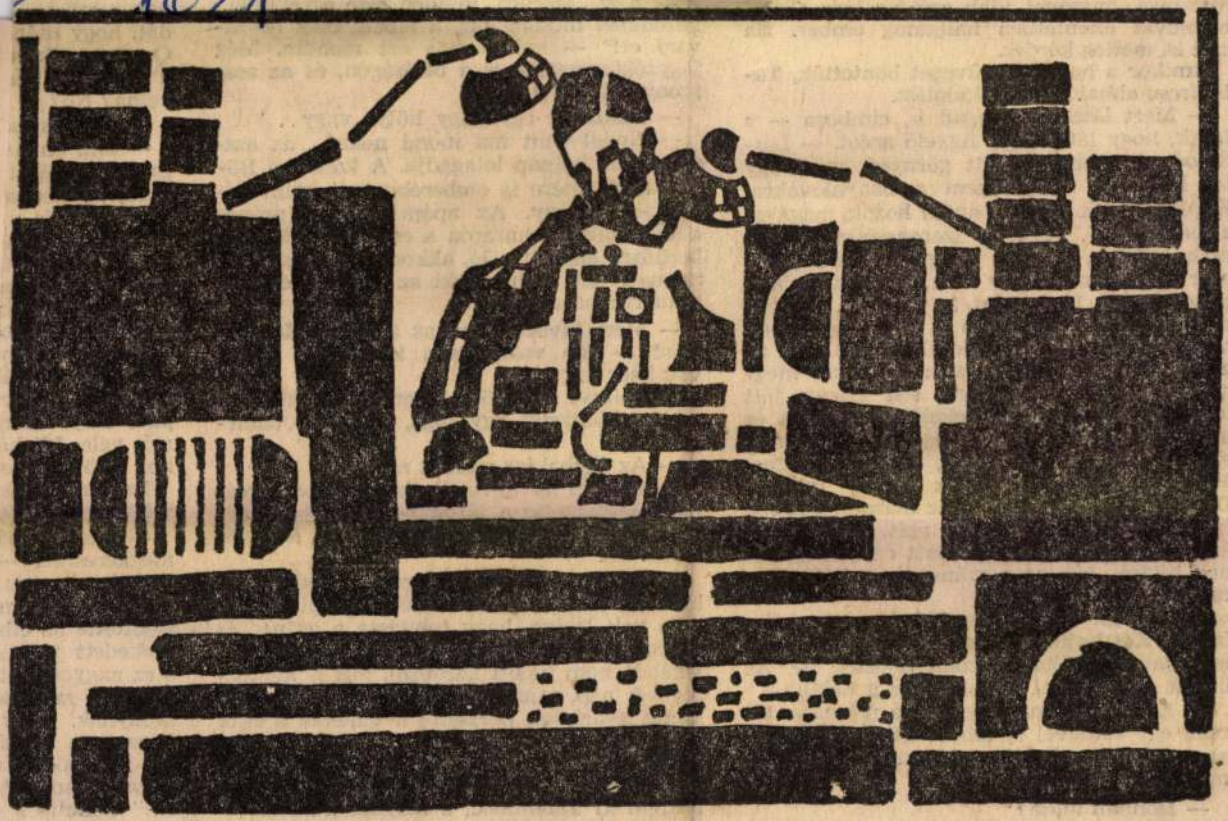

Laurer István metszete

1972. ÁPRILIS 1.

szélesebb. De amennyivel erősebb Imre mellkasa, annyival több szó fér bele. Talabircsuval ellentétben hallgatag ember. Ha szól is, esetleg kérdez.

Amikor a harmadik üveget bontották, Talabircsu abbahagyta a dúdolást.

— Mert láthatod magad is, cimbora — s felült, hogy láthassa a figyelő arcot. — Láthatod, az ember fia itt görnyed, mint egy ló. Én még emlékszem a bányalovakra. Kuplis gyerek voltam, apám hozott magával a bányába... Azok a szerencsétlen párák csak mentek, mentek és gondolkodtak. No már vagy hiszed vagy nem, a lovak tudnak gondolkodni. Úgy, mint te vagy én, egyszóval, az ember. Ha nincs is annyi eszük, de azért gondolkodni tudnak. Dolgozott azon az aknán egy gráner. Mikor a bányákat megnyitották ezen a vidéken, sok gráner jött ide dolgozni, de vagy feladták magukat és magyarok lettek, vagy addig bicskáztak, míg elverték az itteniek őket, szét a világba. Mert azok hazátlan népek voltak mindig. De ez a gráner... hát ez az maradt, aminek indult. Bitang volt, ravasz volt, de jó munkás. És dolgozott a föld alatt egy ló. Bözsinek hívtuk. No, ez a gráner és a Bözsi haragot tartottak...

A második üvegtől kezdődve már csak feleztek. Két hajtás volt egy üveg sör. A harmadikat a történet közben fejezték be. Az üreset a nyakával bebuktatták a ládába.

— A ló tudta már, mennyi a normája. Ha csak egy csillével is többet akasztottál utána, már nem indult. Agyonverhetted, de meg nem indult.

— Honnan tudta?

— Honnan, cimbora? Hát onnan, hogy a ló tud számolni... — s nevetett.

— A lábad.

— Azt! „Meruca, minden este ezzel a két kezemmel mosom meg a lábad, csak [illegible] varj el!" — [illegible] jegyzőkönyve[illegible] szony alá is ír[illegible]

— Akkor te[illegible]

— Node! An[illegible] szony, azt hol[illegible] zsi, az ló léte[illegible] melyik asszon[illegible] előtt, amikor [illegible] berhúsra éhez[illegible] tusosabb lett [illegible] gránerra hara[illegible]

— Mért hív[illegible] nak? — Ma [illegible] volt Szer Imrir[illegible]

Talabircsu r[illegible] száját; hiányz[illegible] gatta.

— Az ágyba'[illegible]

Ezen Imri i[illegible] majd szétvetet[illegible] ilyenkor kis sz[illegible] a nevetés.

Mikor a neve[illegible] hirtelen kifogytak a szóból. Talabircsunak nem volt kedve, hogy folytassa a gráner és a Bözsi-ló történetet, Szer Imri pedig hirtelenében nem tudott kérdezni. Mit is kérdezzen? A nap, miután a delelőhöz közeledett, szinte nyáriasan perzselte a vidéket, s csak ha nagyritkán kamasz-szél támadt, borzongott bőrükön a tavasz. Ismerte társa sorsát-tragédiáját. S ha újabb és újabb részleteket is talál ki Talabircsu, a lényege nem változik. Merthogy asszony olyant nem mond férfinak, amit az a fogatlan fecsegő mesél, ab-

— Hagyod, megbolondul, [illegible] tem a szűcshö[illegible]

Szer Imriben is [illegible] Talán olykor má[illegible] sejdítette az elbe[illegible] szekedett vele, é[illegible] s ez nagyon fájt [illegible] Hangja, melege, [illegible] szonynak. Csak [illegible] képzelt is hozzá[illegible] tól. Egy bódult n[illegible] totta. „Anna! An[illegible] ra!" Féltette s f[illegible] idő elég ahhoz, [illegible] szat...

ÉLET ÉS IRODALOM
1972 APR 1
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 3

Magyar Hírlap

Laurer István

Magyar Hírlap

1021

Laurer István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

a sugárhatás

Az üzemeltetéshez kapcsolódó *végső következtetést* végül is így foglalja össze a budapesti egyetemi atomreaktor dozimetrikusa az említett tanulmányában:

— Összefoglalásként a következőket mondhatjuk: normális üzemmód mellett az atomerőművek a népesség sugárterhelését gyakorlatilag nem növelik, így a környezetvédelem szempontjából a konvencionális erőművekhez viszonyítva feltétlenül előnyösebbek... A jövőben, amennyiben az atomerőművek részaránya növekszik a szén-, illetve olajtüzelésű erőművekhez viszonyítva, a környezeti károsító hatások bizonyos csökkenése is bekövetkezik. A hagyományos erőművek ugyanis nagy mennyiségű CO_2-t, kéndioxidot, szénmonoxidot, s általában tekintélyes mennyiségű port bocsátanak [illegible] amelyek csökkenése a környezeti vi[illegible]nyok javulását eredményezi.

1971 OKT 7 0

Laurer István

TÁJÉKOZÓDÁS

1021

Laurer István rajza

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

ÚZIÓ

jogcímet is talál rá: *nagy siker volt.* Nem volt nagy siker, vagy ha az volt, ugyanilyen manipuláció váltotta ki a siker kényszerképzetét, amit az ismétlés imperatívusza agyamba vés, ahogy megpróbál

márkájú konyakot illik küldeni, ha nem éppen pénzt kíván. Tudjuk azt is, hogy kit tart meg pozíciójában képessége, s kit a kinevezés ma is gyakori irracionalizmusa. Mégis

Laurer István

1021

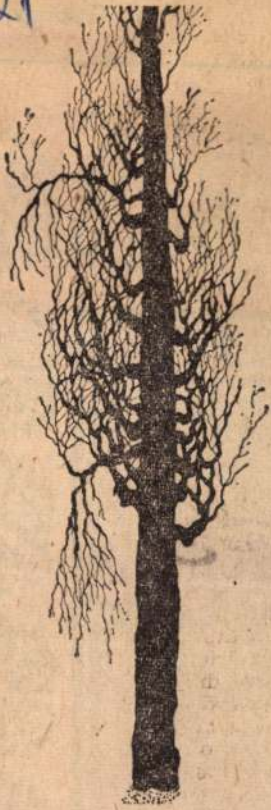

Laurer István rajza

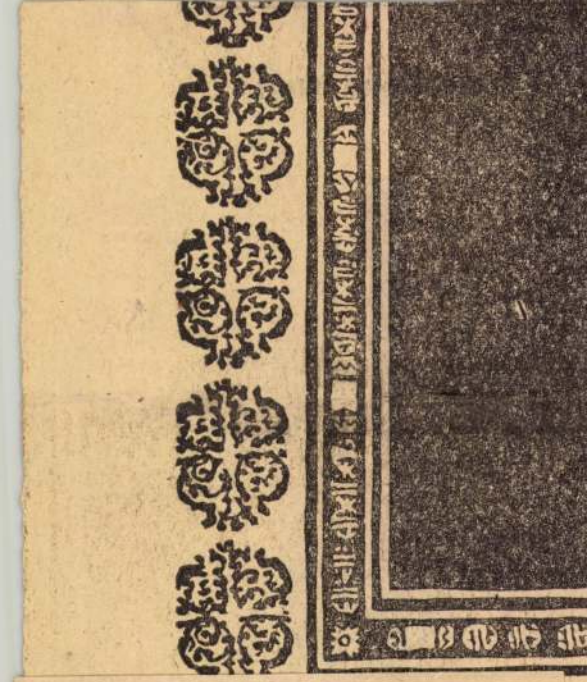

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SEP 16
ÉLET ÉS IRODALOM

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Laurer István

MAGYAR IFJÚSÁG

1972 SEP 29

1021

MADARAK

LAURER ISTVÁN LINÓMETSZETE

ULTRA LUX
finom mosószer
ULTRA DAISY
mosogatószer
ULTRA SOL
fertőtlenítő kézmosószer
AUTONET
autósampon

4-

kiváló áruk fóruma

Laurer István: Csendélet

1021

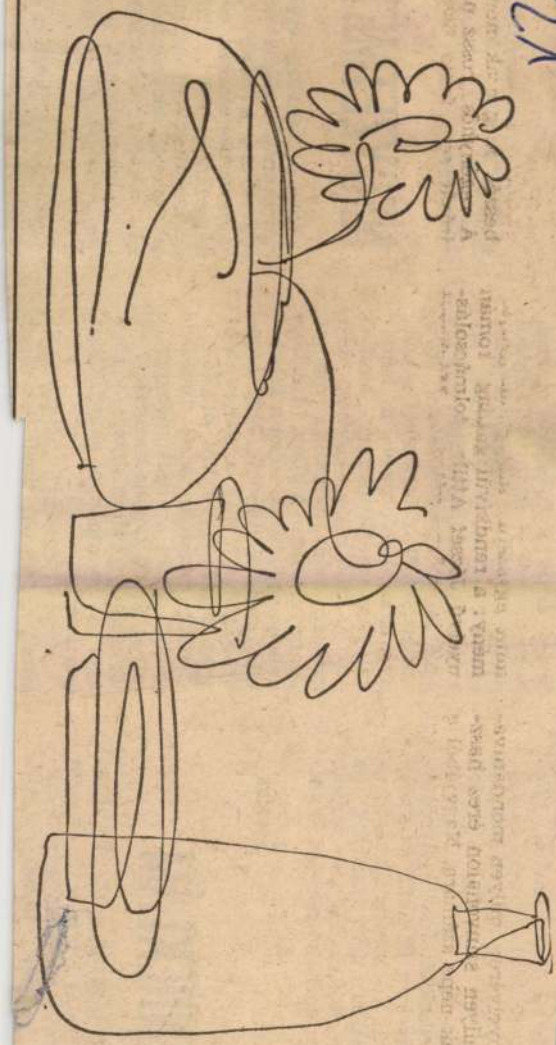

Kertész N. László rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ÉLET ÉS IRODALOM
1973 JAN 13

egyetemisták, ipari tanulók, gimnazisták, fiatal művészek. Sokan, akik beleuntak a beat erősítőinek viharába, és tiszta, friss ritmusú muzsikára vágynak.

Ezek a zenekarok „Kéregetnek, vagy eget kérnek?" — kérdi a kritikus a címben. Bízvást válaszolhatjuk: nem igénylik az eget sem Kalákáék, sem mások. Beérik a hozzáértéssel itt, a földön is.

Seszták

ELLENREKLÁM

A múlt heti ÉS nyolcadik oldalán feloldalas hirdetés harangozta be a *Petőfi* [illegible] film bemutatóját. A [illegible] idézet a hirde-

szettörténeti ismeretei[illegible] téve) arról a megh[illegible] hogy valami — spany[illegible] penge (toledói). Legy[illegible] nyetta. Kagyló. Mal[illegible] a fentiek elé biggyes[illegible] nyol" szót, eleve s[illegible] minőséget. Nem ké[illegible] nyol kagyló ízletes[illegible] nál. Ám meglepő[illegible] egy jó minőségű, [illegible] magyar műanyag[illegible] semmivel sem [illegible] műanyagot látunk[illegible] tal: „spanyol im[illegible] kesebb, hogy m[illegible] gyar műanyag [illegible] szerény árcédula [illegible] „skay", addig a másik merev [illegible] anyag táska borsos ára felett ez olvasható csábításként: „spanyol". Nem „spanyol skay". Csak „spanyol".

„Nyugati import", „angol szájrúzs", „spanyol" bóvli — vajon

[illegible] száz [illegible] léte- [illegible] nepelt [illegible] ondter- [illegible] erv ez idáig terv [illegible] ulturális létesítmény"-ből is [illegible] ok lettek.

Az ezer új lakásban élő háromnégyezer érintett nem zúgolódik.

Laurer István

1021

GYERMEKKORI
TÉLI
ERDŐM

LAURER
ISTVÁN
RAJZA

MAGYAR IFJÚSÁG
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
29 DEC 22

ELLÉKESEN CSEMPÉSZE

Ó 10.

DBEN

, az ideszállítás. Tudod, van egy érvényben levő jó tanács: keress, ahol nincs. Hát ez a nem tud többet.

lefon élesen berregett. *Gémes* te már, hogy a főnök nincs a amikor hirtelen kattanás je- ogy felvették a kagylót.

pen ideje, hogy hív — hallot- zredes megjegyzését.

voltam foglalva — szabad- *Gémes.*

udom.

indegyik visszaindult... A nátú" is megjelent...

zt is tudom.

kor semmi jelentenivalóm

zért magyarázatot adhat.

ire? — kérdezte meglepődve dos.

rra, hogyan történhetett az nélkül, hogy bármit is észre- volna — közölte az ezredes. *danom sem kell, hogy amíg a öltésnél foglalatoskodott, ad- szokásos bejelentkezés után dődött a műsor.*

mi volt benne? — kérdezte

— sütötte el a fanyar tréfát a ge kocsivezető.

— *Hát vágtassunk!*

Alig tettek meg ötven kilométert. amikor az országút mentén meglát- ták az ismert rendszámú Volkswa- gent, teljesen üresen, mint amit gaz- dája ott hagyott, nem törődve azzal, mi lesz a sorsa.

A gépkocsivezető önkéntelenül is fékezett, mint aki eleve számít arra, hogy megállnak. A biztonság kedvéért azért megkérdezte a gondola- taiba merült századostól, hogy mit tegyen.

— *Megállunk* — válaszolt *Gémes.* — *Természetesen, megállunk. Látja, milyen egyszerű volt utolérni őket... Nem is gondolta, amikor elsütötte a kis tréfát, hogy akkor érjük csak el a „bogárhátút", ha bevár, így be- jött... Hát ez a véletlen. Vagy vala- mi más. Esetleg nagyon-nagyon más, kitervelt csapda, mert tudták, hogy meg kell állnunk, amikor meglát- juk a kocsit.*

Töprengésre nem maradt idő. Már álltak is a Volkswagen mellett. *Gé- mes* azonnal a kocsi üléseire nézett. mindegyik üres volt, ahogyan szá- mított is rá. Próbálta nyitni az ajtót. Legnagyobb meglepetésére a zár en- gedett, tehát figyelmeztető jel, hogy mégsem gazdátlan a kocsi! Ezt a kö- vetkező másodpercben még inkább megállapíthatta, mert a sötétből, az erdőszegélyes út mellől a szakállas lépett elő.

— *Gondoltuk, segítségre van szükség, megálltunk* — mondta a százados, s áldotta az óvatosságát, hogy nem nyitotta ki teljesen az aj- tót, mert akkor nyilvánvalóvá válik a keresési szándék.

— *Ugyan, semmi baj sincs* — mondta vidáman a szakállas. — *Csak egy kis dolgot kellett elintézni.*

Ertem

VÍZSZINTES: 1. Tova. 3. Jókívánságunk kezdete. 17. Lebegő. 18. Egyik megyénk. 19. Tulajdonunk. 20. Gyü- mölcs. 21. Közismert. 22. Fájdalom. 24. Becézett női völgyb mok. gyobb diai pénzn

Laurer István

1021

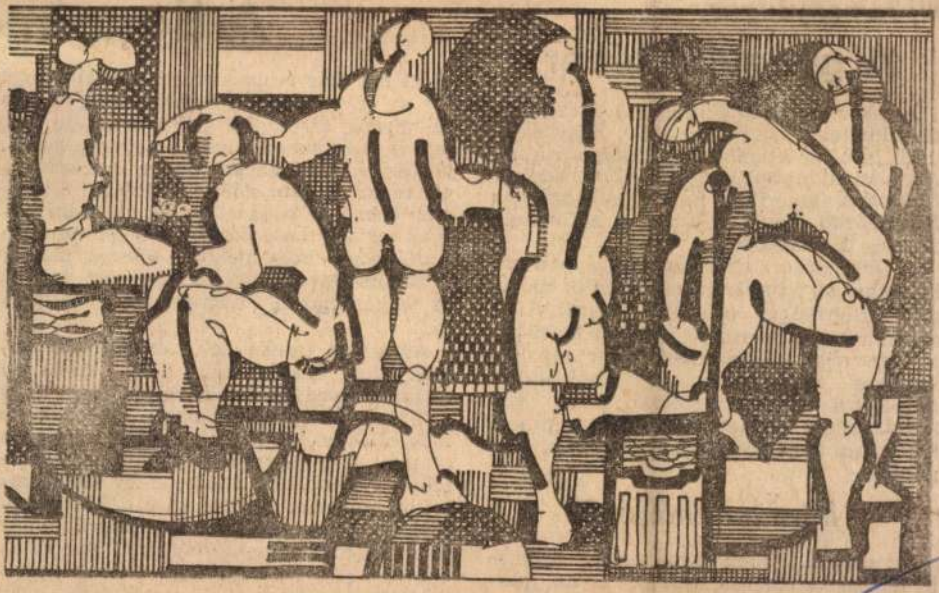

Mozaikrakók – Laurer István rajza

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓIGAZGATÓSÁG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Új reménysugár

A gyógyító lézer

Amikor *Einstein* felállította a relativitás elméletét, nem is sejtette, hogy ezzel hozzájárul az atombomba kidolgozásához. Azt sem tudhatta, hogy 1960-ban, amikor *Neumann* amerikai fizikus feltalálja a XX. század fényét, a lézert, ő is Einstein tanaira támaszkodott.

A lézer (laser) elnevezés a *„Light amplification by stimuleted emission of radiation"* (fénysugár erősítése kényszerített energia hatása alatt) kifejezés rövidítése. A lézer úgy jellemezhető, mint egy különleges tulajdonságokkal rendelkező fényforrás vagy fényerősítő, olyan szerkezet, amely hihetetlen erejű és romboló képességű sugárnyalábokat bocsát ki magából.

Mire használják?

Az utóbbi időben egyetlenegy műszaki felfedezés sincsen, amelyet olyan *gyorsan és sokoldalúan fejlesztettek volna* tovább, mint a lézert. A mindössze tizenkét éves lézer az ipari alkalmazás felé tág le-

Azt ma már talán kevesen vallják, hogy az udvariasság, a figyelmesség, az előzékenység kispolgári csökevény, de azt, sajnos, elég sokan hiszik — sőt gyakorolják is —, hogy azért mindez érzelmességet takar, és sem a demokráciával általában, sem a női egyenjogúsággal nem nagyon egyeztethető össze. (A legszomorúbb a dologban, hogy például sokszor maguk a nők is úgy gondolják: így van jól, ez az egyenjogúság természetes velejárója.)

Akik így vélekednek, alaposan tévednek. Az emberi együttélés szabályai ugyanis nemcsak azt kívánják meg, hogy a fiatalabbak udvariasak legyenek az idősebbekkel, a férfiak előzékenyek a nőkkel és a gyermekek figyelmesek szüleikkel. Mindezek feltételei és előmozdítói az emberek egymás közötti jó kapcsolatának akkor is, ha két fiatalról vagy két férfiról, vagy két ifjúról, gyermekről van szó. Gyermekeinket tehát legkisebb koruktól úgy kell nevelnünk, hogy ezek a tulajdonságok személyiségük mélyen gyökerező jegyei legyenek. Ezzel

1021

Műhelykép. Laurer István linometszete

gazdag boldog új évet kívánok.

Fábián Dezső
a 3-as gyáregység
MSZMP-titkára

A féltető ... ideiglenes ... zül igazi ...

Érezze jól magát m... az új gyárban

A 4-es számú gyáregység kollektívájának, középvezetőinek, vezetőinek, a társszervek vezetőinek az 1971-es esztendőben végzett odadó gazdasági és poitikai munkájáért ezúton mondok köszönetet.

A nyíregyházi gyáregység az ismert problémák, nehézségek ellenére is helytállt, közben megoldva az új üzembe való áttelepülést.

Az áttelepülés, költözés, iroda rendezés társadalmi munkaakciók, amelyben a szabad szombatok, vasárnapok, valamint műszak befejeztével a szabadidő feláldozásával aktívan résztvettek, úgy a fizikai, mind az alkalmazotti dolgozóknak köszönetet mondok.

Továbbá köszönetet mondok azért is, hogy e munkákat minden anyag nélkül is lelkii... becsületesen vége... tővé tették ezzel, költözés termelésk... történhetett meg.

Kívánom, hogy a... kahelyen érezzék jó...

Becsületes munkáj... den dolgozónak, alk... nak elismerésem k... mellett, sikerekben ... örömteli, boldog új év... nok.

A társgyáregységekne... osztályoknak megköszön... idén nyújtott segítséget, kívánom, hogy az 1972-es esztendőt még sikeresebben zárják.

Kordán Mihály
a 4-es gyáregység
MSZMP-titkára

...des-... kaptak felmentést. Így vált kommunista vasárnappá december 5-e és otthont alapító munkanappá a december 10-i szabad szombat.

1971 DEC 28
Laurer Ikram
HAJTÓMŰ
Budapest 1
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FAK

1021

LAURER
ISTVÁN
RAJZA

a
fővárosi
kölcsönző
boltokban:

**menyasszonyi
és
estélyi
ruhát
méretre
is készítünk**

Bp. V.,
Bécsi u. 3–5.

Bp. V.,
Kecskeméti u. 8.

Bp. II.,
Keleti Károly u 6.

SAJTÓHIRADÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

MAGYAR IFJÚSÁG

1972 FEB

1021

LAURER ISTVÁN RAJZA

— mondja F
egyei tanács
Jövőre már h
gjuk cserélni
gát. Szoborpa
tesíteni, amel
otásokat állít
g száz méter
ősen rongált á
lsó kápolnát is
ez újabb kiállí-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Magyar Ifjúság
1974 AUG 16

TV

Hannibál utolsó útja

Zavarba ejtő helyzetet teremtett a televízió, amikor azt közölte, hogy a Hannibál utolsó útja című tévéjáték forgatókönyvét Sarkadi Imre fennmaradt töredékeiből összeállította Siklós Olga. Mert végképp nem mindegy, hogy teljes, zárt gondolatkörként kell-e felfognunk a játékot, vagy kegyeletből-tiszteletből nyilvánosságra hozott és így töredékesen is az írói nagyságot idéző gondolattorzóként.

Ha a játékot gondolataiban zárt egésznek kell felfognunk, akkor vitatkoznunk is kell vele. Mással állunk akkor itt szembe, mint a Sarkadi-művekre — különösen az utolsókra — oly jellemző írói humanizmussal. Elfogadhatatlan a kiábrándultságban gyökeredző minden áron való békevágy — pacifizmus, a hatalom értelmének és céljának megkérdőjelezése. Nem feledtetheti mindezt az az írói bravúr sem, hogy a dráma igazi hőse nem a csaknem mindvégig jelen levő és főszerepet játszó Hannibál, hanem az egyetlen röpke pillanatra megjelenő és jóformán meg sem szólaló Scipió. Hannibál a maga kiégettségével, céltalanságával, cinikus bölcsességével emberileg már semmit nem veszthet, így nem is [illegible]mmit. Kocká[illegible]alás nélkül pedig nem lehet valaki drámai hős, amellé nem tudunk érzelmeinkben odaállni, azzal nem tudunk azonosulni — hiányzik ugyanis a hőst emberi méretűvé tevő látószög. Scipió viszont nem látja a holnapot, ő hittel cselekszi azt, amit tesz, így van mit vesztenie is. Ha képesek vagyunk egyáltalán megszánni valakit, akkor ő igazán szánalomra méltó.

Ha torzóként foghatjuk fel a művet, akkor nem kényszerülünk arra, hogy összegezzük és elemezzük gondolatait. Akkor önfeledten élvezhetjük a szellemes párbeszédeket, a jellemábrázolás mívességét és fanyar iróniáját. Valószínűleg Hajdufy Miklós is e felé a felfogás felé hajlott, mert rendezésében nem annyira a drámai ív megfeszítésére törekedett, mint inkább az egyes jelenetek kimunkálásának élvezetébe feledkezett.

Azt hiszem, hogy igaza volt Hajdufynak. Amint a címből is következik, Sarkadi egy nagyobb koncepciójú művel birkózhatott. Köztudott tény ugyanis, hogy Hannibál 18 évvel túlélte a zámai csatát, és egy jó évtizedig szava volt a békekötés után is. Ha a cím mégis a zámai csatavesztés kapcsán Hannibál utolsó útjáról beszél, akkor Sarkadi feltehetően nem is Hannibálról, hanem a hannibálság bukásáról akart írni. A mű tehát befejezetlen maradt. Talán az ismert ok miatt... Bár az sem elképzelhetetlen, hogy a szerző is elégedetlen volt munkájával. A televízió pedig készített belőle egy tévéjátékot.

Bersényi Iván

1921

Nógrádi táj. Laurer István linómetszete

hagyoló marót, lánckerékmarót és különféle lefejtő marókat készítettek — összesen 60 darabot.

Ezeket a munkákat a négy szocialista brigád egyesült erővel végezte el, mint közös feladatokat.

Berényi László, a szerkesztés Arkhimédesz brigádjának vezetője elmondotta még, hogy brigádjuk egy kimutatást készített azokról a használaton kívüli szerszámokról, amelyeket alkalmazni lehet a termelésben — újak elkészíttetése helyett. Meglepő összeget mutat ki a nyilvántartás. Az Arkhimédész brigád hasznos tanácsai nyomán 1971-ben 100 ezer forintos megtakarítást jelentett a vállalatnak.

A brigádvezetők által ismertetett tények meglepőek, értékelésük több figyelmet érdemelt volna. Nem tisztázott, hogy az értékelés elmaradása kinek a hibája?

A kulturális életről a brigádvezetők külön-külön beszámoltak. Megállapítható, hogy a múlt év utolsó negyedében a megfeszített munka és a sok túlórázás nem hagyott időt a közös megmozdulásokra. A

három darab
Nyíregyházá
ső negyedév

A 2-es gy
váltó gyárt
számot ke
lyet eddig
tek. Isme
retlen ne
nek fel.

— Egy
hozzáve
óra szü
Csenki
megtes
is telj

A m
az a
szers
dönt
tos
mérhető dar
munkaórában. Az ő m
eredménye a gyáregységek termelésében mutatkozik és mérhető forintban.

A megbeszélés befejező részében a brigádvezetők meghatározták kulturális célkitűzéseiket, amelyeken közös mozi- és színházlátogatás is szerepel. Elhatározták, hogy április 4-ét a négy brigád együttesen fogja megünnepelni.

tunk dolgozóinak iskolai vég
Azt szeretnénk,

o-
k-
sa.
dá-

sát én
omnak
n meg
a sz akmun-
kásképző intéz és szak-
középiskolákat. Az eredményt azonban bizonytalanná teszi, hogy az intézetek legtöbbje elég távol van tőlünk, valamint az, hogy kevés azok száma, akik onnan eljönnének hozzánk dolgozni.

Hogyan segítene ezen?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
HAJTÓMŰ
Budapest
1972 FEB 8-
Lauber István

a Manderley ...
ből lépett ki. Ő az a házvezetőnő, aki a visszaállítják a királyságot...

1021

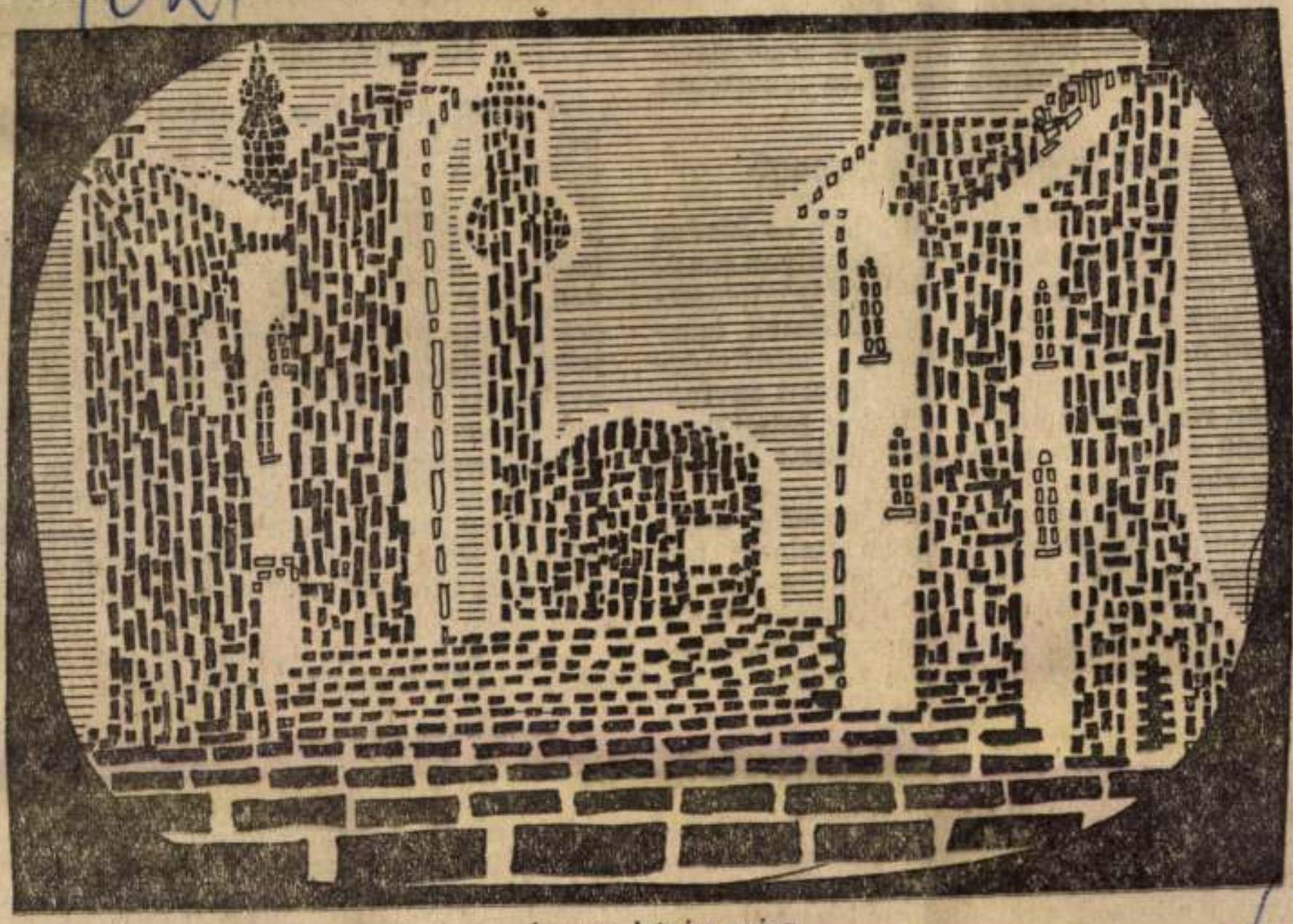

Laurer István rajza

teg által jelzett fájdalomnak, így az
vosnak fokozott figyelemmel kell meg
nie azokat. Megnehezíti a vizsgáló c
helyzetét az, hogy a fájdalom érzéke
nek számos átmeneti fokozata lehet

Mint megannyi vészcsengő

Lényegében minden fájdalom — *a szülési fájdalmakat* — valamilye
ellenességre utal. A szervezet fájda
ző készülékeit azzal a tetszetősn
kező hasonlattal foghatjuk fel, *m
annyi vészcsengőt.* Ennek jelzései
mán riasztónak találja a fejlett ir
ciájú ember, és a kevésbé fejle
genciájú állat.

Ez a jelzés azonban *nem mir
bízható.* Előfordulhat olyan h
tegség, amely fájdalom nélkül
Nem hiába jelentette ki *Pent*
ben, hogy *azok a betegségek a leg
delmesebbek, amelyek nem fájnak.*

Hogyan keletkezik a fájdalomérzés?

A fájdalom egyébként *félelmet, szorongást, munkaképtelenséget, álmatlanságot, nyugtalanságot, kimerülést* válthat ki. Tartós elhúzódása és ismétlődése felborithatja a személyiség egyensúlyát is.

Számuk az egész testben mintegy 1,2 mil-

Leriche francia sebész ... a fájdalom sebészetéről. A szellemes, világhírű sebész felsorol néhány olyan fájdalmat, aminek a szervezet *semmi hasznát nem látja.* Ilyen az arcidegzsába, amelynek hosszadalmas gyógyulása idején a fájdalom kellemetlen kísérője.

A beteg úgy érzi, hogy mellét mázsás

1971 NOV 9
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

MOZAIKRAKÓK

Lapor István, akinek grafikáiból kis házi-bemutató-sorozatot kezdünk, szegről-végről rokonunk.

A pesterzsébeti gyáregység gyermeke. Édesapja köszörűs, nemrég kapott kiváló dolgozó kitüntetést. Édesanyja ugyancsak a 2-esben dolgozik, az anyag- és áruforgalmi osztályon. Szerény emberek, akik ma még sok áldozatot hoznak azért, hogy fiuk azon a pályán dolgozhasson, amihez elhivatottságot érez.

Reméljük, nem hiába és sikert kívánunk az induló művésznek, úgy mintha gyermekünk lenne.

4 HAJTÓMŰ

1971 DEC 14
Budapest
HAJTÓMŰ

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

...masert. Azontúl kéthetenként megjelent N-éknél, s elvégezte a vasalást. Volt ugyan a maga családjával is elég munkája, no de az szót sem érdemel, hogy háromnegyed évig N-éknél is besegített.

Átányi H. László

HAJTÓMŰ 3

1021

Fényjáték. Laurer István grafikája.

a különféle részegységek, szerelvények rajzai megfelelő számban. A felvonószerelőképzés terén azonban ezzel még távolról sincs minden rendben — mint ezt a GTE-nek beadott tanulmányban olvashattam.

Sem az oktatás anyagának korszerűsége, sem a szemléltetés, sem az oktatás (az oktatók) színvonala nem elégíti ki a szakembereket. Megoldást talán majd egyszer egy részleges reform hozhat.

A gyáregységben tanuló fiatalok képzésében javulást az oktatók érdekeltségétől is várják, mert az ügyszeretet, a buzgalom nem elegendő hajtóerő.

KÉSZEN ÁLL A TERVEZET AZ OKTATÓ SZAKMUNKÁSOK TISZTES DÍJAZÁSÁRA, ÉS EZT A TERVET SOKOLDALÚAN MEGVITATTÁK MÁR, csak a gyáregységvezető jóváhagyásának hiánya — no meg a 3-as, másfél milliós béralaptúllépése akadályozza még a bevezetést.

Talán januárban ennek is eljön az ideje. S akkor jön a közmondásos pudding próbája, az evés.

Tö

Ismét
amelyne
jával n
tek. A naro
gyuló bale
volt, s ezek
munkanap
153 nappal n
ző évhez vi
eset következ
pok száma,
hogy 27-tel
volt 1971-ben.

A kiesett munkanapok számának növekedését több súlyos és csonkulásos eset idézte elő, amelyeknél természetszerűen meghosszabbodik a gyógyulási idő. A munkanapkiesések nyomán 10 millió 750 ezer forint termelési érték veszteség érte a vállalatot. Ezt nagyrészt túlórában kellett pótolni. És lehet sorolni még

amelyet nem is lehet pénzben mérni.

A baleseti számok mindig riasztóak és újból figyelmeztetnek arra, hogy minden eddiginél nagyobb figyelmet fordítsunk magunkra és embertársainkra. Ha szabad ezt a kifejezést használnom, ne engedjük, hogy a mi termelési értékeinkhez dolgozóink vére tapadjon.

Faragó Imre
VSZT felügyelő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 JAN 1
HAJTÓMŰ
Budapest

1021 DEC 8
1021 DEC 10

1021

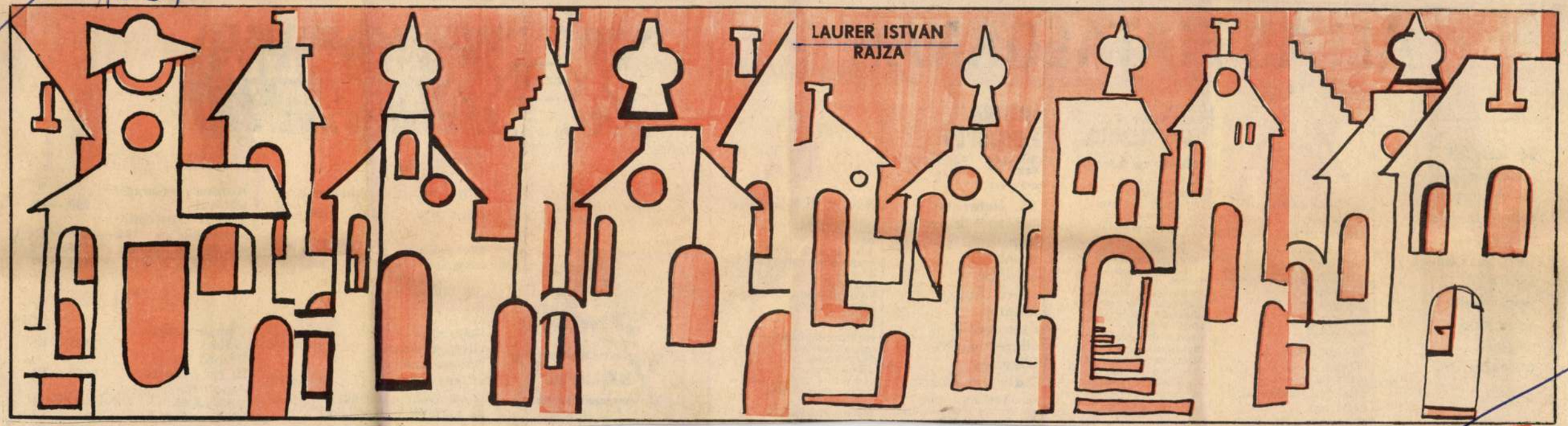

ÁLLÁS FIATALOKNAK

KAEV

Jó kereseti lehetőséggel felveszünk: tehergépkocsi-vezetőt, gépkocsikísérőt, szállítási ügyintézőt és raktári segéd-munkásokat.

Jelentkezés:

VBKM BUDAPEST

AZONNAL FELVESZÜNK! Kompresszorkezelőt, őr-portást, szerszámedzőt és szerszám-síkköszörűst, esztergályos, revolveres, villanyszerelő, lakatos, műszerész, csőszerelő kőműves, vegyipari SZAKMUNKÁSOKAT

ÜNTÜDEI VÁLLALAT Formázóanyagokat Gyártó Üzemegysége

felvételre keres.

jó kereseti lehetőséggel, teljesítménybéres munkaterületre: segédmunkásokat, betanított nődolgozókat, tehergépkocsi-vezetőt, minőségi ellenőrt (lehet nő is), iroda-takarítónőket, forgórakodó-kezelőt. Munkásszállás van. Heti 5-szöri üzemi étkezést biztosítunk. Jelentkezés: Bp. XI., Hunyadi J. u. 18. Munkaügyi Osztály

MAGYAR PAMUTIPAR

Budapest IV., Újpest, Erkel utca 30.

Felvesz:

15. életévüket betöltött lányokat gépi betanuló munkára, továbbá szövő, fonó, lakatos, esztergályos, villanyszerelő, kőműves szakmunkásokat.

Jelentkezés: a gyár munkaügyi osztályán. Telefon: 293—820

Azonnali felvételre keresünk:

öntő, mintakészítő, mintaesztergályos, lakatos, hegesztő, villanyszerelő, kőműves, fúrós, marós szakmunkásokat, targoncavezető, daruvezető, darukötöző, betanított munkásokat, gépkocsivezetőket, valamint segédmunkásokat.

KERAVILL

KINEK MILY AJÁNDÉKOT

ANYUNAK:

NDK import konyhagépek
ára: 630,—, 980,—, 1620,— Ft

Elektromos masszírozógép: 300,— Ft

APUNAK:

Bebo sher villanyborotva 390,— Ft
NSZK import villanyborotva 980,— Ft
Gépkocsihoz külföldi és belföldi újdonságok:

AZ EGÉSZ CSALÁDNAK:

Román asztali rádió 1390,— Ft
Record TV II. program is 6800,— Ft
Automata mosógépek 5460,— Ft-tól
125 W Medicor kvarclámpa 575,— Ft
2850,— Ft

1971 DEC 10

MAGYAR IFJÚSÁG

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., Ülői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

LAURER ISTVÁN RAJZA

kontárokkal van dolga — mondta, s amikor az asszony elment, behúzta a fürdőszoba ajtaját. — De tudom utálni az ilyet! Az életben nem dolgozott két öltést, és nekem akar okos lenni! Nem utálok én melózni, beleadom a szívemet, lelkemet. Hát legalább ne lábatlankodjon — magyarázott a havernak.

Aztán szótlanul dolgoztak, s mindkettőjükben ugyanaz a rohadt érzés lapult. Egyszer Tapsi leengedte a fúrót és megtörülte izzadt homlokát. Nyúzott, borostás arca öregnek látszott, pedig még huszonhét éves sem volt. Jozsó kivette kezéből a szerszámot.

— Gyere le! Fújd ki magad! — mondta és föllépett Tapsi helyére. Megsimogatta a fúrót, mintha port törülne le róla.

A szerszámaitól remélte, hogy megszabadítják ettől a végenincs hajszától.

— Mi az istent csináljunk? — kérdezte Tapsi, és tanácstalanságában még jobban elállt a füle.

Jozsónak sem jutott semmi okos az eszébe. Ismerte ezt a keserves állapotot, ők is végigélték a gyereknél. Azt tette, amit ilyenkor tehet az ember; szidta ezt a büdös életet és fúrta a falat.

— Marika talán tudna valamit... — mondta később Tapsinak. Mert Marika őnála sokkal jobban eligazodik az életben. Ő a munkával kelt és feküdt, a vashoz, kőhöz, szerszámokhoz kellő ésszel élt. S talán mafla is volt, mert elhitte, hogy a világ elég igazságosan van berendezve ahhoz, hogy neki ne legyen mondanivalója, ha valahonnan kidobták a hivatalnokok. Marika rámenősebb volt, veszekedni sem röstellt, s előbb-utóbb találtak valami megoldást. Mert hihetetlenül meggyűlt a bajuk, amióta a házépítésbe kezdtek.

— Micsoda mázlijuk van egyeseknek! — mondta a magába roskadt havernak. — Mit szólnál, ha apád avval várna, hogy itt a lakáskulcs, költözz be?

Tapsi kényszeredetten mosolygott a barátja lehetetlen ötletén.

— Láttad azt a tulipános bölcsőt a hálószobában? — kérdezte Jozsó, és cinikusan folytatta. — Az öregek már azt is megvették, hogyha a nászúton tarokkozás és ivás közben

VÁMOS MIKLÓS ELBESZÉL

IRÓNIA

Jelige: »Iróniában élek én is...«

Magyar Ifjúság
1975 JUN 27
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

...a falmelléki könyvespolchegy, keletről és délről elképesztően szabályos, függőleges szakadék határol. E szakadék mélyét az ilyenkor, tavasszal, káprázatos színekben tündöklő padlószőnyeg borítja. Az Irón-fennsík egyébként a pliocén korszakban képződött ún. *Íróasztal-tömb* lapos felszínén helyezkedik el; e tégla formájú dombság meglehetős gazdag lelőhelye a különféle természeti kincseknek. Méhében — az egymás alatt húzódó fiókokban — egyebek között nyers papír (méghozzá jelentős mennyiségben), fűző- és lyukasztógép, igazolványok, apró kartonlapok, néhány ceruzahegyező, többfajta radír, sőt, egy viharvert furulya is található.

...Irónia lakói, az *irónok*, csekély létszámú nép. A legutóbbi (ma reggeli) népszámlálás adatai szerint jelenleg mindössze hárman lakják. ***Töli***, a repedt kupakú töltőtoll, ***Golyó***, a négy színnel író golyóstoll (igaz, a kék és a zöld már kifogyott belőle), valamint ***Cerka***, a két bés ceruza.

...Az ország határain kívül, az ablakpárkányon, egy régi konzerves üvegben húsz-harminc rövidke, néhány centis ceruzakapsa

Laurer Istvan

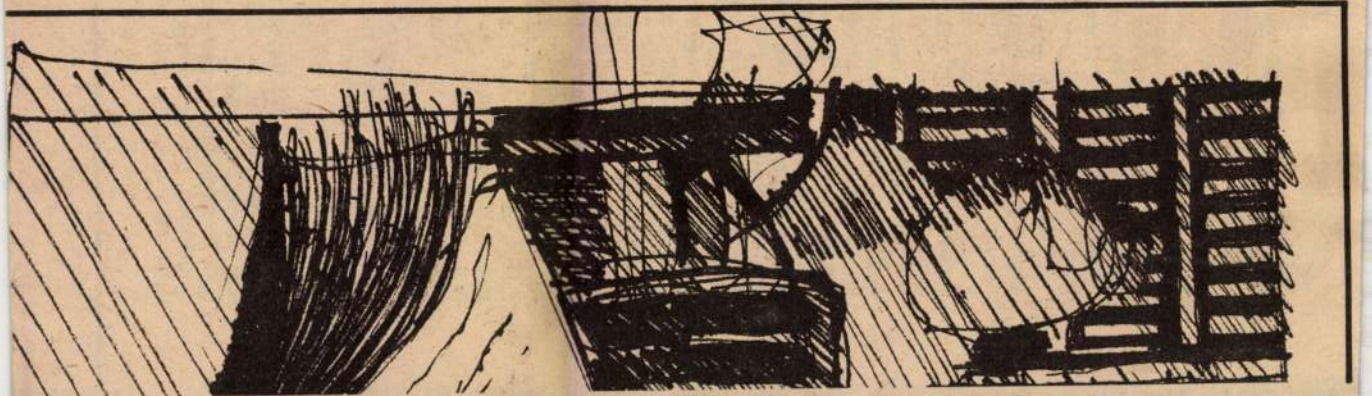

6 **Köztudott, hog[illegible] ménesgazda az [illegible] múlt esztendők e[illegible] legjobb magyar regénye. Az olvasó telhetetlensége mégis megkérdezteti velem: megírod-e az ötvenhat utáni, életet jóval kevésbé, de gerincet bizony alaposan vizsgáztató korszakot is? Vagy ez most még megírhatatlan?**

— Nem éreztem, érzem, hogy ezt vagy azt ne mondhattam volna el. Nem hiszem tehát, hogy van olyan téma, mely megírhatatlan. Talán egy-két neuralgikus pont kíván bizonyos óvatosságot — átmenetileg. A nemzeti kérdés bizonyos vonatkozásairól nehéz például beszélni még. De lehet, hogy ezzel is az a baj, hogy nem látjuk elég világosan az összefüggéseket, vagy kimondásukra nem találtuk meg még a megfelelő eszközöket. Az bizonyos: nincs erre sem tilalom... Kérdésed másik részére térve: abból, hogy az ötvenes éveket most tudom könyvbe foglalni, arra következtetek: nekem hosszú idő kell, amire valamit elő tudok ásni. Elfelejtem, ami volt, s más nézőpontból, távlatból újra és újra előveszem. Mert én az egészre szeretnék választ adni. A hatvanas évek kérdéseire most még nem tudok így felelni. De a nyolcvanas esztendőkben bizonyosan lejegyzem ezt az időt is, noha fogalmam sincs még arról, hogy miképpen. Azt viszont már most tudom; nagy változást, átalakulást élünk meg. A szocializmus világrendszer lett, s nekünk itt Magyarországon hátrányos gazdasági helyzetben kell helytállnunk. Sok erőnket felemészti a küzdelem. S minthogy korábban markánsabban volt az ország szocialista, van, aki úgy véli: szégyen

a korn
ha sor

7

De ha [illegible]
lene írr
takozni?

— Ne
De volt
diódram
műfajt,
részt ve
nincs e
van me
mond se
drámaír
nem), d
keveseb
hiányzik
igen-ige
egyik r
volt. Mi
átírtam,
Ráadásu
egészség
szem,
energiát
filmet k
lök. De
héz, szi
félek is
érzem:
szen m
rokon a
egy nov
regényb
is lehet
radok t

8

körök k
ját. S r

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1973 JUN 22

Laurer István

/1041

gy-
sak
obb
ért).

de még legalább négy nap az út, mert csak nappal hajózhatunk. Itt, errefelé – mutatott kezével előre – **könnyű hajózni: a folyó széles, a víz nyugodt, de**

Laurer István

"Csendélet" cimmel a lap bemutatja-vázát virággal ábrázoló- rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 13.
XVII. évf. 2. sz. 10. lap.

Laurer István

"Házak" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 9.
XVI. évf. 5o. sz. lo. lap.

Laurer István

Csendéletet ábrázoló képét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. okt. 30.
XV. évf. 44. sz. 6. lap

Laurer István

„Giacometti" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

/Ugyanezen az oldalon Szabó György: "Ajtók és ablakok" cimmel ir a Schaár Erzsébet szobrászról megjelent könyvről. Itt hivatkozik a művész munkájával kapcsolatban Giacometti-re, feltehetően azért került egy oldalra Laurer Istvánnak a müvészről készült rajza./

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 5.
XVIII. évf. 1. sz 13. lap.

Laurer István

Rajzait hozza a lap. Két kép egymás mellett, az egyik cime: Pihenő, kézaláírással, a másik cime olvashatatlan. Cirkuszi mutatványokat ábrázolnak.
Repr.-ók.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. dec. 29.
XVII. évf. 52. sz. 4. lap.

Laurer István

"Csendélet" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 16.
XVII. évf. 24. sz. 3. lap.

Laurer István

rajza

Magyar Hirlap 1972/360 15 old.

Laurer István

Fejfát ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.
/A müvész aláirta ugyan a rajz cimét, de
nem olvasható tisztán, csak a "fejfa" szó./

Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 16.
XVI. évf. 51. sz. 14. lap.

Lauresky Gustáv

l. Evang. templ.

233. l.

TAVALI GYÖRGY
könyv, papir, irószer és cukorka
kereskedése, játékkártya és
postai cikk árusitása
M. kir. dohány kisáruda
FADD

Laurenszky Gusztáv
építész

iród

Tér és Forma
1937. 72. l.
(Budapest – Város-
központ tervpálya-
zata, képekkel.)

II. díjat nyert.

Dohány Ft. árudája
TASNÁD, Szilagy m. fő u. 9.

TASNÁD
VI. 19 15
VI C

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lauvenszky Gyula

építész

Magyar Építőművészet

1942. 228. l.

(Hegyeshalmi polgári iskola, tervrajzokkal.)

Tervezte [illegible].

meghatározni. Ezeket a kolostorokat é
korának a szent ferenci misztika felé
szerzetesrendek az elkövetkező másfé
szellemi életben, de legtöbb házuk és
dik, ritkán települ újra, soknak ma

A Nagy Lajos-kori egyházi a
Telegdi Csanád esztergomi építkezés
újjáépítését illeti, hírmondó sem mar
egyház bővítéséről, melyet Báthori
be, csak a mult század végén folyta
során alkothatunk képet. Szent László
mot kápolnakoszorús szentély zárja l
rajzának — közeli rokonságot muta

Hasonlóképen teljesen elpusztu
építkezései is. Ha el is fogadjuk, h
templom és kolostor az óbudai klariss
erősen kételkedünk —, akkor is csak
egyszerű alapfalait ismerjük Ransan

Laurenszky Gusztáv
építész
a Mályva-téri polgári
iskola tervpályázatán
I. díj.

Beer Jenő: Terv-
pályázatok. Művészet
1941. 42. sz. 92. l.

Mezősi János III. 23.

Laurenszky Gusztáv

Ferihegyi repülőtér forgalmi épületének terv. III. díj

MMÉK Közl.

1940. 8. l.

Laurenszky Gusztáv

épitész

szül. Zurány (Mosony vm)

1893. febr. 1. + Buda-

pesten 1942. nov. 6.

Főmüve a pécsi-mecse-

ki OTI tüdőszanato-

rium.

Fiának, ifj. Laurenszky

Gyulának közlése

1945. nov. 28.

Laurenszky Gusztáv

OTI pécsi tüdőbeteg-
szanatorium terop.
megvétel

MMÉEKözl

1940. 8. 9.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS
BIZOTTSÁGA

Laurenszky Gusztáv

a Főv. Közm. Tanácsi

kislakás terop.

ciem

MMÉLKözl

1940. 25. l.

Laurenszky Gusztáv

a. mosonmagyaróvári
városháza terv p.
megvétel

MMÉEKözl

1940. 47 l.

Kat. Euszták Prot. Friderika	A hold kelte 8.19 nyugta, 19.37 óra.	7. Szocont
CSÜTÖRTÖK **21** Kat. Máté aps. Prot. Máté	A hold kelte 9 22 nyugta, 20.02 óra.	8.Kisasszony
PÉNTEK **22** Kat. Mária vt. Prot. Mária	A hold kelte 10.26 nyugta, 20.39 óra.	9. Szeverián
SZOMBAT **23** Kat. Tekla sz. Prot. Tekla	A hold kelte 11.31 nyugta, 21 02 óra.	
	39. hét 1944 SZEPTEMBER 30 nap	10. Menodora

Lauvenszky Gusztáv

Pesti Tibor

nincs cím

MMÉEK közl 1938, 121 l.

Nemzeti Sportcsarnok
I. dij -

Laurenszky Gusztáv

az OTI Bécsi-úsi
bérház terop.
megvétel

MMÉEKözl

1942. 71. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Laurenszky Gustáv

a balatonfüredi gróz-
fürdői étterem terv.
II-dy

MMÉE Közl

1939 304.l

86.

, mely hatalmas nagyméretü kartonjaiban (436—442),
aktjában (430) és tájképeiben (456 és 457) tükröződik

a másik pedig *Abraham Teniers* „Kártyázó majmok
van Apshoven-nak, Teniers tanitványának két genre
társa *Frans Snyders* kitünően van képviselve egy „V
az állatok, hanem az alakok és a táj mesterszerüen v
állatfestőtől, *Jan Fyt*-től származik két madárcsendélet
szel fel kell emlitenünk ebből a korból Hollandia
„Sas" c. képét (247), mely hatalmas, monumentális f
század hollandus genreképekben is gazdag. Igy emlit
Bylert Caravaggio befolyása alatt készült „Zenélő társas
hires haarlemi festőnek két jellemző „Hollandiai farsa
képeit. Molenaer vagy talán inkább Brouwer befolyása a
mulatságos korcsmai jelenetei (101 és 102). *Jacob T*
jelenete szép műve a leideni mesternek (238). Sok finon
sz. képén. A hollandi tengeri tájfestészetet egy ritk
pedig *Pieter Claesz* (49) képviseli. A „Hazatérő lovas
Dirck Stoop (228) művészetét.

A hires „Windsor és Hampton Court Beauties
130) és *Sir Godfrey Kneller* (122) kitünő három képn
közül csak egy *15. századbeli sváb* művész mindkét ol
Anton Graff modorában festett erőteljes pasztellképmás
genrefestőnek *Eduard Grützner*-nek képére (93) utalok.
mindenek előtt az id. *Johann Baptist Lampi* bájos női
Raffalt finom tájképét „Park kastéllyal" (204), tovább
(58), *Anton Romako* meleg érzéssel festett női képmá
„Három" c. képét (203).

Laurenszky Gusztáv

a szolnoki kórház

terop. I. dj

MMÉEKözl

1939. 304. l.

" c. képe (232a). Figyelemreméltó *Thomas* képe (9 és 10). Rubens barátja és munka-adászat" c. képpel (225), melyen nemcsak an megfestve. Egy másik hires antwerpeni 80—81). Kapcsolatban e két jeles művész-k legjobb állatfestőjének, *Jan Weenix*-nek fogásával vállik ki. A jelenlegi árverés 17. ük fel az ismert utrechti mester, *Jan van* g"-át (44), továbbá *Jan Miense Molenaer* g" (144) és „Parasztok a korcsmában" c. latt keletkeztek *ifj. Egbert van Heemskerk* oorenvliet sok alakkal staffált élénk vásári ságot találunk *ifj. Frans van Mieris* 143. a festő, *Jacob Bellevois* (27), a csendéletet ok" c. kép kitünően jellemzi az érdekes

" sorozatok festői: *Sir Peter Lely* (129 és ással vannak képviselve. A német festők lalán festett oltárszárnyára (231), továbbá kra (90), végül pedig az ismert müncheni A 18. és 19. század osztrák festői közül képmását (126) emelem ki, azután *Ignaz* bá *Anton Einsle* „Bűnbánó Magdolná"-ját sát (211) és *Franz Russ* szép kidolgozású

Laurenszky Gusztáv

a BSzKRt budai
autobuszgarázs terop.
megvétel

MMÉLKözl

1939. 28. l.

...ikkel diesekedtek, a kolló hallgatott. Soha nő

Bálványdöntő Barabás

A parlamenti választások történetének azóta sem volt olyan szenzációja, mint amikor 1901 októberében Barabás Béla, a függetlenségi és negyvennyolcas párt jelöltje Nagyváradon megbuktatta Tisza Kálmánt, a kormánypárt hatalmas vezérét. A választás eredménye annál nagyobb meglepetést keltett, mert hisz Bihar megye, de különösen Nagyvárad mindig uszályhordozója volt a Tiszák politikájának. Éppen ezért az «öreg generális» nem is vette komolyan, amikor közölték vele, hogy a függetlenségi párt egyik fiatal képviselője harcba szállt vele szemben Nagyvárad mandátumáért.

Tisza Kálmán annyira bizott a sikerben, hogy le sem utazott Nagyváradra, hanem geszti kuriájában ütötte fel tanyáját és oda várta a választási mozgalmakról érkező hireket. Az országos választást a király döntése értelmében október 2-ára irták ki.

A választási küzdelmek sokfelé véres zavargásokat is provokáltak akkor az országban. Igy például Belényesben a tömeg megverte a papokat, mert kormánypárti jelölt mellett agitáltak.

Laurenszky Gustav

OTI Dob utca 10. v bér-
házának terop. terve
megvételre javasolva

MMELKÖZI

1942. 56. l.

800/2
800/20
800/13

Laurenovsky Gusztáv

C

A Pesti Városháza

1937. 2. sz. 10. l.

hajózócsatorna és számos megvalósításra kész terv jelzi munkásságunkat. Egy évtizedre szóló átfogó vízgazdasági munkatervet a háború küszöbén iktattunk törvénybe. Megvalósítására, sajnos, nem kerülhetett sor.

A trianoni béke megfosztotta az országot a környező hegyvidéktől, ezáltal elvesztettük a vízierő-termelésre alkalmas folyószakaszokat, erdeink 84.1%-át csaknem összes ásványi természetű kincseinket. Önellátásra teremtett félig ipari, félig mezőgazdasági államból egyszerre túlnyomórészt mezőgazdasági országgá lettünk. Népsűrűségünk felugrott 64.6-ről 94-re és ennek a megnövekedett számú lakosságnak eltartására úgyszólván egyedül a szárazföldi éghajlat szeszélyeitől leginkább szenvedő Alföld van hivatva. Közép-Európa politikai átalakulása régebbi biztos piacainktól fosztott meg. Mindkét ok mezőgazdasági termelésünk átszervezését, elsősorban az öntöző gazdálkodás bevezetését sürgeti.

A magyar vízgazdasági politika iránya tehát az ország megcsonkításával egyszerre megváltozott. A földrajzi adottságok miatt jövedelmezően kiépíthető vízierőkről alig lehet szó. A vízi utak nagyarányú kiépítését a forgalmukat megalapozó bánya- és iparvidékek elvesztése nehezíti meg. Ma a főcél az ország mezőgazdasági termelésének fokozása, a termés biztossá tétele és a termésmennyiség állandósítása, amit az öntözőgazdálkodás nagyarányú bevezetésével lehet megközelíteni. Természetes azonban, hogy az öntözéssel kapcsolatban a vízszállítás jelentőségére is gondolunk, ezért megfelelő vízi úthálózat kiépítése is tervbe van véve.

A magyar vízgazdálkodás iránya ezzel teljes mértékben adott. Munkatervét 1930-ban évtizedekre előre részletesen megszabták. Mégis a cél megvalósításában sok nehézséggel kell megküzdeni, amelyek a következőkben foglalhatók össze:

1. Földrajzi és politikai adottságok.

a) Az Alföld kis esése csatornák létesítését igen megnehezíti, a sokszor alig 0.05—0.15‰ esés miatt

Laurenczky Gusztáv

A XIII. ker. Gyöngyösi- és Bánki-utca sarkán építendő református elemi iskola és óvoda tervpályázatán dicséret

MMÉE Közl. —

1941. 56. l.

Laurenszky Gusztáv

A XIV. Ecr. Mály vatéren épitendő nehesfővárosi polgári iskola tervpályázatán

I. díj.

MMÉEKözl

1941. 55. l.

Laurenszky Gusztáv

a szolnoki felsőkereskedelmi fiúiskola tervpályázatán

III. díj.

MMÉE Közl.
1941. 15. f.

Laurenszky Gusztáv

a győri rendőrségi
zenekar tevékenységéért

dicséretet.

MMÉE Közl.
1941-203-l.

Laurenszky Gusztáv

a Thaly Kálmán-utcai
csőhálózati ügyeletes
telep tervpályázatán
megvétel

MMÉEKözl

1941. 203. f.

Lauremszky Gusztáv

OTI Hungária körúton
épitendő bérházaira
kiirt tervpályázaton
megvétel

MMÉE Közl 1941. 127. l.

Laurenszky Gusztáv

a bajai kereskedelmi iskola tervpályázatán megvétel

MMÉEKözl

1941. 95. l.

Laurenszky Gusztáv

Új Magyarság

1942. nov. 8.

Laurenszky Gusztáv okl. építészmérnök, tart. repülőszázados életének 49-ik évében Budapesten elhúnyt. Temetése november 9-én délután 3 órakor lesz az I. sz. Gyáli-úti katonai kórház halottasházából.

UJ IDŐK

Szerkeszti
HERCZEG FERENC

A magyar úricsaládok

Laurenszky Gusztáv

Laurenszky Gusztáv építész-
mérnök irodája, IX. Erkel-u. 17/a.
189-390
Lakása, IX. Ernő-u. 24. 139-676

Bptávb 1940 szept.

Laurenszky Gusztáv
épitész

szül Zurány 1893
oklevelet nyert 1928

Névjegyzmüegyetem 12 l.

T. 5897.

an felállitva és az ágyúknál
ben házak égnek; az előtér-
yerjük, a Dottis Landt-on fa-
. Felirata alól:

ER VESTUNG COMORA.

. Die Vestung Comora és befe-

m.
Nürnberg 1664.

5

Aszerint, amint $n_o \gtrless n_{cs}$, *elősietö orsókról*, illetőleg *elősietö csévékről* beszélhetünk. Elősietö orsóknál a gép indításakor az orsók, mint amelyek közvetlenül a főtengelytől nyerik hajlásukat, azonnal forgásba jönnek, míg a csévék forgása az áttételnél keletkező holt mozgás miatt valamivel később kezdődik. Ennélfogva az orsó és a cséve közti fonaldarab megnyúlik, esetleg elszakad. Elősietö csévék esetében az indításkor az orsó és cséve közti fonaldarab kissé meglazul, de ez a lazaság hamar kiegyenlítődik, úgyhogy inkább ezt az utóbbi alakot használják.

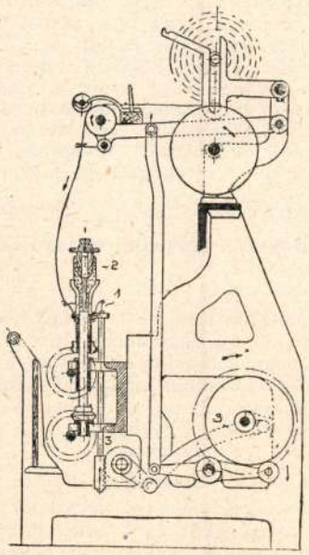

38. ábra. Tömlős kopsz fonógép.

Az elért sodrás teljesen egyenletes, a fonalak igénybevétele minimális, mert a csekély surlódáson kívül más ellenállást nem kell legyőzniök. Ezért a flyer laza előfonalok sodrásához kiválóan alkalmas. A fonal feszültsége amellett gondos kezelés esetében teljesen egyenletes. Ha két sorban egymás mögött állnak a csévék, az egyetlen nagyobb különbség a feszültségben és sodrásban a belső és külső sor csévéi között mutatkozik, amely azonban megfelelő eszközökkel a minimumra szorítható.

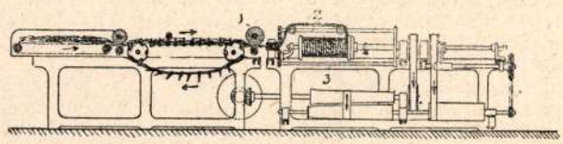

39. ábra. Szalmafonógép.

Hátránya a flyernek komplikált szerkezete, mely az orsók és csévék kényszerhajtásának folyamánya és 1200-nál magasabb fordulatszámot nem tűr meg, úgyhogy erősen sodrott fonalak termelésére nem volna elég gazdaságos.

Ugyanebbe a csoportba tartozik *a tömlős kopszfonógép* (38. ábra), melyet lazán sodort, durva pamut-, azbeszt- és gyapjúfonalak előállítására használnak. Itt is mind az 1. fonószárnyat, mind a kopszalakú 2. csévét hiperbolikus fogaskerekekkel egymástól függetlenül forgatják, azonkívül a fonószárnyat fogaskerékkel és 3 fogazott rúddal fel- és lefelé mozgatják, hogy a fonal a csévének más-más helyére gombolyodjék.

Végül megemlítjük a hosszúszálú, durva anyagokhoz, pl. *szalmához használt fonógépet* (39. ábra), melynél szintén külön-külön forgatják az orsót és csévét. Az adagoló asztalra helyezett szálas anyagot a behúzó hengereken át tűslánchoz vezetik, mely a szálakat párhuzamosítja és egyengeti. Egy második hengerpár a szalagot a vízszintes 2-es fonószárny csőalakú végéhez, majd a kúpos szíjkorongok segítségével változó fordulatot végző 3-as csévéhez juttatja. A fonószárnytól megsodort fonalat a cséve felgombolyítja, miközben végnélküli csavarokozta ide-oda menő mozgást nyer. A fonal igénybevétele itt is kedvező, de a termelés csekély.

Amint a fonóeljárásoknak e rövid áttekintéséből megítélhetjük, mindegyik eljárásnak megvannak a maga előnyei és hátrányai. A szerkesztők igyekeztek a fonógépet tökéletesíteni és fejleszteni, anélkül, hogy eddig sikerült volna minden igényt tökéletesen kielégítő megoldást elérniök.

Egyleti közlemények.

ZELEWSKI SÁNDOR †.

Folyó év szept. 2-án szélütés következtében hirtelen meghalt *Zelewski* Sándor, Egyesületünk alapító tagja.

Zelewski Sándor 1876-ban született Rómában. Elemi és középiskoláit Rómában, főiskolai tanulmányait Zürichben végezte. Tanulmányai befejeztével Budapestre jött, ahol 1899-ben a Ganz-féle Villamossági Rt. gyárában talált alkalmazást. Az elektrotechnika ebben az időben kezdte meg hódító útját, miután *Bláthy, Déry* és *Zipernowsky* röviddel azelőtt a transzformátor problémáját oly fényesen megoldották. Kiváló elméleti tudása és éles megfigyelő tehetsége csakhamar vezető állásba juttatta. 1922-ben a berlini *AEG* Transzformátorgyár meghívta egyik tervező osztálynak vezetésére, amely munkakörből a halál férfikorának delén ragadta ki.

Zelewski sokoldalú tevékenységet fejtett ki. Az elektrotechnikának alig van ága, melyben bizonyos elméleti és gyakorlati tökéletesítéseket nem végzett volna. S amellett mindig szerény volt. Munkáiból alig közölt valamit a nyilvánossággal, de nem önzésből, mert tapasztalatait kartársainak minden időben készséggel bocsátotta rendelkezésre.

Az irodalmat évekkel megelőzve, a *skineffektus* számítására, a rezgésre diszponált rendszerek önrezgésének meghatározására, továbbá aszimetrikus diszpozició esetén a szórás okozta induktiv feszültségesések megállapítására képleteket állított fel, melyek még ma is használatban vannak.

Zelewski alkalmazta először a londoni földalatti vasúti központ kapacitásának méretezéséhez előre megadott menetrend alapján a valószínűségi számítást. Az ő nevéhez fűződik az elektromos vasutak kapcsolószerkezetének a tökéletesítése.

Lehetetlen sokoldalú tevékenységének minden fázisát felsorolnunk, az elmondottak azonban már reámutatnak arra, milyen kiváló úttörője volt Zelewski az elektrotechnikának.

Ámbár állampolgárságára nézve svejci volt, mindig magyarnak érezte magát, s a világháború alatt nemes odaadással osztotta meg magyar kartársainak a mögöttes országrészekben folytatott honvédő munkáját.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület kegyelettel őrzi Zelewski emlékezetét. *B. E.*

Győr város városrendezési tervpályázatára beküldött, nem díjazott pályamunkák átvehetők Közlönyünk megjelenésétől számított két héten belül a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben (IV, Reáltanoda-u. 13—15). Az átvevők igazolására a postai feladóvevény szolgál.

Magyar Technikai Múzeum.

Technika- és építészettörténeti gyüjteménytárunk gyarapodása az 1929. évben.

Gyüjti: 1921 óta: *Dr. Lósy-Schmidt Ede*, a gyüjteménytár őre.

I. (XLVI.) közlemény.

Lechner Ödön (1845—1914) építésznek színes épülethomlokzati tervrajza 1880-ból, barna fakeretben, üveg alatt. (Háromszéki és alsócsernátoni Molnár Endre nyug. Esterházy-hercegi építész ajándéka.) 1 db.

Leupold, Jacob Mathematicus et Mechanicus, Königl. Preussischer Commercienrath, der Königl. Preuss. und Sächs., wie auch Forlischen Societät der Wissenschaften Mitglied: *Theatri machinarum hydraulicarum*, oder *Schau-Platz der Wasser-Künste. Tomus I.* Leipzig, 1724. Folió, XIV sztl. + 172 l., a mű végén LIII rajz- és tervmelléklettel. — *Tomus II.* Leipzig, 1725. Folió, XX. sztl. + 165 l., LIV rajz- és tervmelléklettel. (Répássy Miklós nyug. államtitkár ajándéka.) 2 köt.

Schemerl, Joseph Kaiserl. Königl. Ingenieur an dem Sau-Strom und Laubachfluss: *Abhandlung über die vorzüglichste Art an Flüssen und Strömen zu bauen.* Wien, 1782. Kis. 8°, 134 l., 6 rajzmelléklettel. (Ruzitska Lajos okl. mérnök, Máv. felügyelő ajándéka.) 1 köt.

A Budapesti Mérnöki Kamara közleményei.

A Kamara rendes (X.) közgyűlése. A Kamara ez évi rendes közgyűlését november hó 17-én tartja. A közgyülési meghívót a jelen füzetben külön lapon mellékeljük.

A Kamara választmányának 127. üléséből. A választmány 1929. évi október 25-én rendes ülést tartott, melyben tudomásul vette, hogy az új kiadású vidéki távbeszélő szaknévsor mérnöki rovatainak anyagából a Kamara a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr 11.760/1929. X. 1. számú rendelete alapján a mérnöki cím használatára nem jogosult távbeszélő előfizetők beiktatásait törölteti. Egy községi mérnöki állást betöltő kamarai tag beadványának tárgyalása során a közigazgatás rendezéséről szóló 1929. évi XXX. t.-c. 72. §-ának 7. bekezdésében foglalt rendelkezéssel kapcsolatban, mely szerint a hatósági (törvényhatósági vagy községi) mérnök „hivatali működése területén nem végezhet magánfél részére a műszaki tevékenység körébe eső munkálatokat", a választmány elhatározta, hogy a községi mérnökök helyzetében a fenti törvényes rendelkezés hatálybaléptével beállott változás következményeivel foglalkozni fog és megteszi a szükséges lépéseket. Egy másik kamarai tag beadványa nyomán a választmány felhatalmazta az elnökséget, keresse meg Szeged thj. város tanácssát aziránt, hogy a város középítkezéseivel kapcsolatos tervezési munkálatok — tervpályázat vagy közvetlen megbízás útján — magánépítészmérnökökkel végeztessenek, úgy, mint az általában más hatóságok részéről történik.

A választmány az ülésen egyebekben önkormányzati ügyeket intézett.

A Kamara új tagjai. A Mérnöki Tanács által 1929. évi szeptember hó 27-én hozott jogerős határozattal felvett új tag: *Pávai Vajna* Gábor gépészmérnök, Székesfehérvár.

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1929. évi október hó 25-én tartott ülésében az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette: *Anta ffy* István, sz. 1888., okl. gépészmérnök, Budapest I, Krisztina-körút 167. *Fehér Miklós*, sz. 1894., okl. mérnök, Pécs, Zsolnay Vilmos-u. 32. *Kecskeméthy* László, sz. 1882., okl. gépészmérnök, Hencse-puszta, u. p. Tófej. *Kozma* Ernő, sz. 1881., okl. mérnök, Budapest VI, Jókai-u. 36. *Laurenszky* Gusztáv, sz. 1893., okl. építész, Budapest I, Gellérthegy-u. 45. *Lehel* Viktor, sz. 1900., okl. gépészmérnök, Budapest X, Pongrácz-út 17/P. *Mayer* Aurél, sz. 1880, okl. erdőmérnök, Győr, Baross-út 31. *Szentgyörgyi Czeke* Endre ifj., sz. 1895., okl. bányamérnök, Nagykovácsi, Bányatelep.

A felvételről szóló értesítés 1929. évi október hó 26-án kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztés napját követő 30 nap alatt, tehát 1929. évi november hó 25 én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet felebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A felebbezés a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

Hirdetmény. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1929. évi október hó 25-én tartott ülésében *Kriszhaber* Ákos mérnök, kamarai tagot (Budapest) a kamarai ügyrend 105. §-a alapján a Kamara gépészmérnöki szakosztályába besorozta. A besorozásról szóló értesítés 1929. évi október hó 28-án kifüggesztetett. *Nevezett besorozása ellen* a Mérnöki Rendtartás 27. §-a értelmében a kifüggesztés napját követő 30 nap alatt, tehát 1929. évi november hó 27-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet felebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A felebbezés a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

Elhalálozott tagok. A Mérnöki Rendtartás 12. §-a harmadik bekezdésének megfelelő hivatalos jelentés alapján a Kamara tagjai sorából töröltettek: *Katona* Ernő gépészmérnök, barcsi lakos, 1929 május 25-i; *Lusztig* Bernát gépészmérnök, budapesti lakos, 1929 március 20-i; *Spitzer* Ignác mérnök, budapesti lakos, 1928 május 2-i hatállyal.

A Kamarából kilépő tagok. A Kamara választmánya 1929. évi október hó 25-én tartott ülésében önkéntes lemondásuk folytán elrendelte az alábbi kamarai tagok törlését: dr. *Buzágh* Aladár vegyészmérnök, Berlin; *Faltin* Adolf vegyészmérnök, Debrecen; *Ferenczy* Jenő gépészmérnök, Debrecen; *Gutherz* Herman Joachim vegyészmérnök (1928. évi március 30-i hatállyal), Alpoullon; *Kachelmann* Ottó erdőmérnök, Isaszeg; *Kán* Gábor mérnök, Budapest; *Mechwart* Hugó gépészmérnök, Budapest; *Radó* Gábor erdőmérnök, Diósgyör.

Hirdetés a földmérők nyilvántartó jegyzékébe felvételről. A Kamara választmánya az eddig beérkezett jelentkezések alapján a földmérők nyilvántartó jegyzékébe az alábbi jogosított földmérőket felvette:

Ahácz Arnold kat. mérnök Pápa, Jókai Mór-u. 46. — *Bánhalmi* Rezső okl. mérnök Ujpest, Tavasz-u. 30. — *Déri* József okl. mérnök Győr, Teleki-u. 46. — *Dienes* Tibor kat. mérnök Pápa, Rákóczi-u. 13. — *Fényes* Lóránd kat. mérnök, Rétság, Nógrád m. — *Gáspár* Imre okl. mérnök Miskolc, Széchenyi-u. 3. — *Homola* Viktor okl. mérnök Törökbálint, Vasút-u. 9. — *Körtvélyes* Lajos kat. mérnök Budapest, I., Lágymányosi-u. 7. — *Majoros* Richárd kat. mérnök Debrecen, Eötvös-u. 23. — *Nagy* Miksa kat. mérnök Eszterháza, (Várkastély). — *Papp* Géza okl. mérnök Csorna, Sopron m. — *Simon* József kat. mérnök, Szombathely, Szentmárton-u. 21. — *Ifj. Sipos* József kat. mérnök Budapest, II., Hunyady János-út 4. — *Somló* Dezső okl. mérnök Gödöllő, Horthy Miklós-út 28. — *szántóházi és dénesfalvi Szánthó* Ferenc okl. mérnök Bpest, Vörösmarty-u. 67. — *Szekeres* Lajos okl. mérnök Kisújszállás, Vásártér 14. — *csekefalvi Tamás* Zoltán okl. mérnök Budapest, Donáti-u. 32. — *Dr. Guóth* Béla okl. mérnök Budapest, II., Felvinci-út 25. — *sarkadi Nagy* Lajos okl. mérnök Szentes, I., Bartha J.-u. 8. — *Faragó* Zsigmond kat. mérnök Budapest, II., Fő-u. 80. — *Kiss* Albert okl. gépészmérnök Szuhakálló. — *Nagymihály* Ferenc okl. mérnök Veszprém, Toborzó-u. 5. — *Krizmanits* János okl. erdőmérnök Bajaszentistván.

A Budapesti Mérnöki Kamara Fegyelmi Bírósága.

Jogerős fegyelmi határozat.

F. 25/1927/8. sz.

I.

A Budapesti Mérnöki Kamara Fegyelmi Bírósága N. N. bányamérnök, kamarai tag ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben az 1928. évi november hó 21. napján F. 25/1927/7. szám alatt hozott vádhatározatából kifolyólag a Budapesti Mérnöki Kamara üléstermében 1928. évi december hó 29. napján megtartott nyilvános szóbeli tárgyaláson a vád és védelem meghallgatása után a következőképen

határozott:

A Fegyelmi Bíróság az előzetes vizsgálat s a szóbeli tárgyaláson felhozott bizonyítékok és a tanuvallomások mérlegelése után N. N. bányamérnök, kamarai tag, panaszlottat azon vád alól, mely szerint X. Y. panaszossal szemben 1927 augusztus 23-án Parragh Gyula min. oszt.-tanácsos dunaszentgyörgyi birtokán történt felmérés alkalmával lekicsinylő, sértő és inkollégiális magatartást tanusított és ezen magtartásával a mérnöki állás tekintélyét sértette, felmenti és elrendeli, hogy jelen határozat a 36. § értelmében való eljárás végett a Kamara választmányához áttétessék.

A fegyelmi eljárás során költségek nem merültek fel, így azok nem állapíttattak meg.

Jelen határozat ellen a kézbesítéstől számitott 15 nap alatt a Fegyelmi Bíróságnál benyujtandó irásbeli felebbezéssel lehet élni a Mérnöki Tanácshoz.

Indokok:

A lefolytatott vizsgálat és szóbeli tárgyalás folyamán nem volt megállapítható egyetlen olyan tény vagy kifejezés, amely a mérnöki állás tekintélyét sértette volna és fegyelmi vétség ismérvét viselte volna magán.

Ellenben megállapítható volt az, hogy N. N. bányamérnök magatartása, továbbá olyan kifejezései, hogy a mérés nem volt jó, nélkülözte azt a kívánatos együttműködést, amely a mérnökök együttes eljárásánál elvárható. Miután fegyelmi vétség tényálladéka nincs kimerítve, hanem csupán kisebb rendellenesség állapítható meg, ennélfogva Fegyelmi Bíróság a felmentés kimondása mellett az eljárás adatai alapján csak rendbírság alkalmazását látja megokoltnak s e végett az iratokat a mérnöki rendtartásról szóló 1923:XVII. t.-c. 36. §-a értelmében való eljárás végett átteszi a Kamara választmányához.

K. m. f.

Dorner Gyula s. k. előadó, fegyelmi bíró. P. H. *Rohringer Sándor* s. k. a Fegyelmi Bíróság elnöke.

F. 25/1927/11. sz.

A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya X. Y. mérnöknek N. N. bányamérnök elleni fegyelmi panasza ügyében 1929. évi október hó 25-én tartott ülésében meghozta a következő

határozatot:

A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya a Fegyelmi Bíróság 8. alszám alatti határozata folytán panaszlott N. N. bányamérnök, kamarai tagot a Mérnöki Rendtartás 36. §-ának első bekezdése alapján a Fegyelmi Bíróság határozatában foglaltak miatt irásbelileg meginti.

Ezen határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Budapest, 1929. évi október hó 25-én.

Thoma Frigyes s. k. titkár. P. H. *Dr. Kossalka János* s. k. elnök.

Laurenszky Gustáv

épitéw.

l.

Szendy K. Bpest

wchesf. közig. évk

1942. Bp. 1943. 361. l.

az 1899 évi 93610 vm. sz. r

korona átalányról bemutatot

gadhatónak találtatott.

Budapest, 1

M.D.K.

Lauronszky Gusztáv, építész

terve 1000 p-ös megpályázatában részesült az OTI Hungária körúti bérházpályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.
jul. 17. sz. 4. old.

N.D.K.

Laurenszky Gustáv

1941. nyilvános tervpályázat utján hapott megbízást a XIV. ker. Mátyva-teri polgári iskola kivitelli terveinek elkészítésére.
I. díjat nyert.

Halászkörép 1941

98. l.
Távlati kép-pel és alap-rajzzal

VII. 22.-23. I

Szentiványi Szula

Budapest - Pécs

246 km. Gyorv. II. o.

1/2. vasuti jegy 11.- P
1/2 napi díj 8.- P

19.- P

Pellicioli-Kákay Szabó Gy.

Budapest - Mohács (hajón)

Indulás VII. 22. éjjel 22.00 óra
Érk. VII. 23. reggel 8.30

200 km, I. o.

P 1/1 jegy P 11.-
K 1/2 " 5.50 16.50

Mohács - Pécs , P

60 km. 1 autó, 2 nemes. 32.40

Laurenszky Gusztáv építész

Tér és Forma 1937. 67-80.

A Budapest Várostörzsvagyon terv-pályázatról

Laurenszky Gusztáv

épitész

A VII. Alsóerdősor 26–28. n. a. 1 három emeletes utcasorba épitett városi kislakásos bérházat épitette (Zártkörű pályázat volt.)

Halászkőrép 1940

56 l.

*Budapest, 191*2. szeptember 12.

ÁGOS BIZOTTSÁGA!

B U D A P E S T.

r György ügyfelem ügyében 1912.évi szep-
hozzám intézett átiratra van szeren-
láirt 24o.-koronáról szóló nyugtát mel-
ztetni,méltóztassék az elnöki láttamo-

MDK

Laurenszky Gusztáv építész

Döntés a lenkeuti uj autóbuszgarázs tervpályázata ügyében, Pesti Napló, 1938. dec. 22.

MDK

Laurenszky Gusztáv, építészmérnök

Kolász közép 1941.

98. l.

MDK

Laurenszky Gusztáv

7oo pengős 2. dij

A Balatonfüredi tervpályázat győztesei. Müvészet, 1939. 29.sz. 115.l.

Laurenszky Gusztáv

építész

1.

Bierbauer Virgil dr.

Kislakások családi házak mintatervei.

Bp. 1941. 112, 113. l.

...li Sándor úr,
...ési vállalkozónak

Szatmár

...rendelet tekintetes Uraságodnak ./.
...kiadatik.
...t, 1908 július 15.-én.

Borsteryn
elnök.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

a hét 800 p.-ös huzmadik díjat egyikét nyerte el a szolnoki fiú-felső kereskedelmi iskola terepályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

Jan. 23. sz. 5. old.

.D.L.

Laurenszky Gusztáv, építész M.D.K.

és Pócza József körös terve az egyik 1500 p-ös harmadik díjat nyerte el a ferihegyi repülőtér forgalmi épületének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. Lx. évf.

dec. 28. sz. 5. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

Serve dicséretben és 400 p. díjazásban részesült a fővárosi Gyöngyösi ut – Rauki ut sarkán építendő iskolájának eszmei pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

ápr. 3. sz. 5. old.

MDK

Laurenszky Gusztáv épitészmérnök

Halász Közért 1941.

MDK

Laurenszky Gusztáv III. dij.

a Kisipari Hitelintézet székházának tervpályázatán - Vas- és Stábly-utca sarkára tervezték

Halász közép 1940. 122, 123 l.

Laurenszky Gusztáv, építész M.D.K.

Első díjat nyert a fő-
városi Mályva-téri, iskolázára
kiírt eszmei terepályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

ápr. 3. sz. 5. old.

M.P. K.

Lauzenszky Gusztáv, építész

terve a 15 egyenként 1200 p-ős díjak egyikét nyerte el az OTI pécsi tüdőbetegszanatoriumának pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

jan. 11. sz. 6. old.

Laurenszky Gustáv, M.D.K. épitész

800 p-ös harmadik díjat nyert a Kisipari Hitelintézet rt. csekházára kiírt tervpályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

okt. 3. sz. 5. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv,

építén

és Pesti Tibor közös terve az egyik 3000 p-ös első díjat nyerte el a Nemzeti Sportcsarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

ápr. 14. sz. 8. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

a kitűzött had, egyenként 2000 p. és díjak egyikét nyerte el az OTI Fiumei-uti baleseti kórházának tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1936. LVII. évf.

szept. 10. sz. 3. old.

Laurenszky Gusztáv, építész

és Vasváry László terveit fogadtár el a főváros VII. Szövetség-u. és Alsóerdősor-u. bom. építendő kislakásos bérházára kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

márc. 28. sz. 5. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv

építész

terve 750 p-ös megvétel-
ben részesült a Beszkárt
Lenke-uti autóbusz-garázs
pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

dec. 22. sz. 16. old.

E.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

a XIV. ker. Mélyva-féren épitendő szfővárosi polgári iskola pályázatán első díjat nyert.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1941. 75. köt. 55. old.

MDK

Laurenszky Gusztáv építész

Halász közép 1941. 138. l.

Laurenszky Gusztáv

1941-ben a XIV. Ker.
Mályva-téri polgári
iskola tervpályázatan I. díj

Halász közép 1941

126. l.
129. l

Laurenszky Gusztáv

tervezte a VII.k. Alsó erdősor 26-28 sz. városi kislakásos bérházat. Épült 1941. ben.

Halász közép. 1941.

54. l. képpel

regebben elnezesbol nena magasabb
eg, de ily esetek a törvénynyel szem-
szolgálhatnak. Magasabb napidijak
ről szóló törvény modositása után

lőterjesztett ama javaslatokhoz,
részére a törvényszabta 10 kor.
deik részére pedig 10 kor. el-
valamint, hogy a szolgálati sza-
rdij felemeltessék, már csak azért
l egyrészt oly költség többlet
incs, másrészt pedig mert ezen
ám többi intézeteinek alkalmazottai
k, továbbá mert előfordulhat, hogy
lalmazással biró épitésztagján ki-
sabb minösitéssel biró épitész

./.

k.

IV.

TANÜGYI ÉPÜLETEK.

A III. KER., BÉCSI-ÚTI ELEMI ISKOLA EMELETRÁÉPÍTÉSE.

A III. ker., Külső Bécsi-úton a székesfővárosi vámépület közelében 1933. év folyamán az ezidőben fennálló oktatási szükséglet kielégítésére négytantermes elemi iskola épült. Minthogy időközben e városrész népessége is erősen gyarapodott, szükségessé vált az iskolának megfelelő méretű bővítése.

Ez a munka 1941. év augusztus hó 15. napján meg is kezdődött. A tervek szerint további négy tanterem, napköziotthon célját szolgáló helyiség, kis tanítói szoba és kisebb orvosi szoba csatlakozik az iskola már meglévő termeihez. Az elmult esztendő nyarán tapasztalható anyagbeszerzési nehézségek miatt az építkezési munkák nagyobb lendülettel történő megindítására voltaképen csak szeptember derekán kerülhetett sor és épen ez a körülmény az oka annak, hogy a kibővített iskolaépületet csak 1942. év január havában adhatják át rendeltetésének.

Az eredetileg 2127 m³-t magában foglaló épület a bővítés után 3940 m³-re gyarapodott. Az építés a szükséges bútorok beszerzésével

A XI. ker., Mező-utcai női felsőkereskedelmi iskola főhomlokzata.

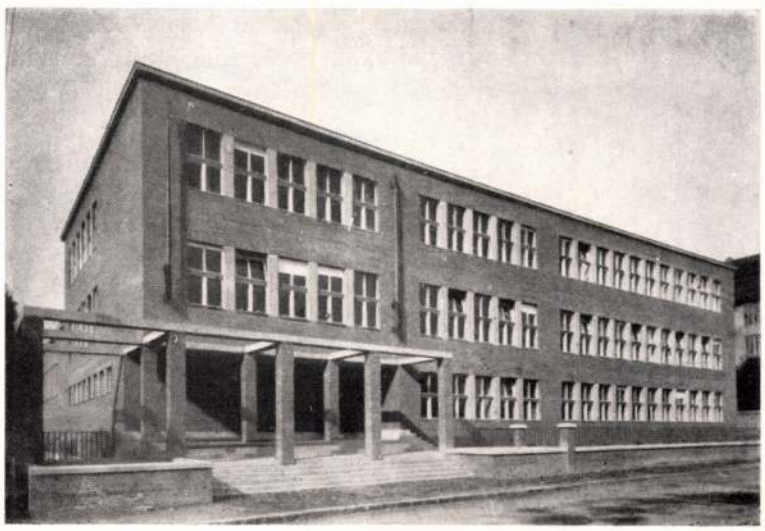

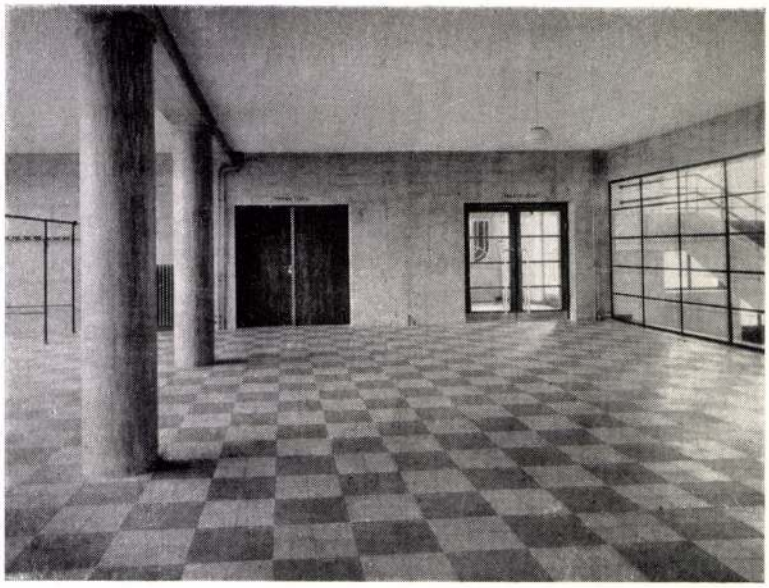

A XI. ker., Mező-utcai női kereskedelmi iskola földszinti előcsarnoka.

együtt 85.000 pengőbe kerül, ami kereken 48 pengős légköbméterárnak felel meg. A bővítési terveket épúgy, mint az eredeti négytantermes iskolát *Padányi Gulyás* Jenő építészmérnök készítette.

A Külső Bécsi-úti elemi iskolában kályhafűtés áll rendelkezésre.

A XI. KER., MEZŐ-UTCAI NŐI FELSŐKERESKEDELMI ISKOLA.

A Horthy Miklós-úti elemi iskola épületében elhelyezett Szent Gellért női felsőkereskedelmi iskola új otthonának építkezési munkálatai már 1939. év szeptember havában megkezdődtek. Az eredeti elképzelések szerint az új épületet 1940. év folyamán kellett volna átadni rendeltetésének, az elnehezült gazdasági viszonyok következtében mindjobban mutatkozó anyaghiány miatt azonban, amely elsősorban a vas és cement tekintetében volt érezhető, a munka folytatása elodázódott és arra csak 1941. év szeptember havában volt mód.

A földszinten tágas előcsarnok körül a központi ruhatár, a tornaterem és az igazgatási helyiségek csoportosulnak. Az I. és II. emeleten 8 tantermet, gépírótermet, a nyelvi oktatás célját szolgáló szobákat, vegytani és természettani előadóhelyiségeket, szertárakat és a cserkészotthont helyezték el. Az alagsorban az óvóhelyek, a kazánház és szénraktár, mosókonyha és több raktár állnak rendelkezésre.

Az iskolaépület tervezői *néhai Hajas* István és *Szabó* László építészmérnök.

A központi fűtéssel ellátott épület költsége 420.000 pengő, légköbméterenkénti egységár bútorberendezés nélkül kereken 39 pengő.

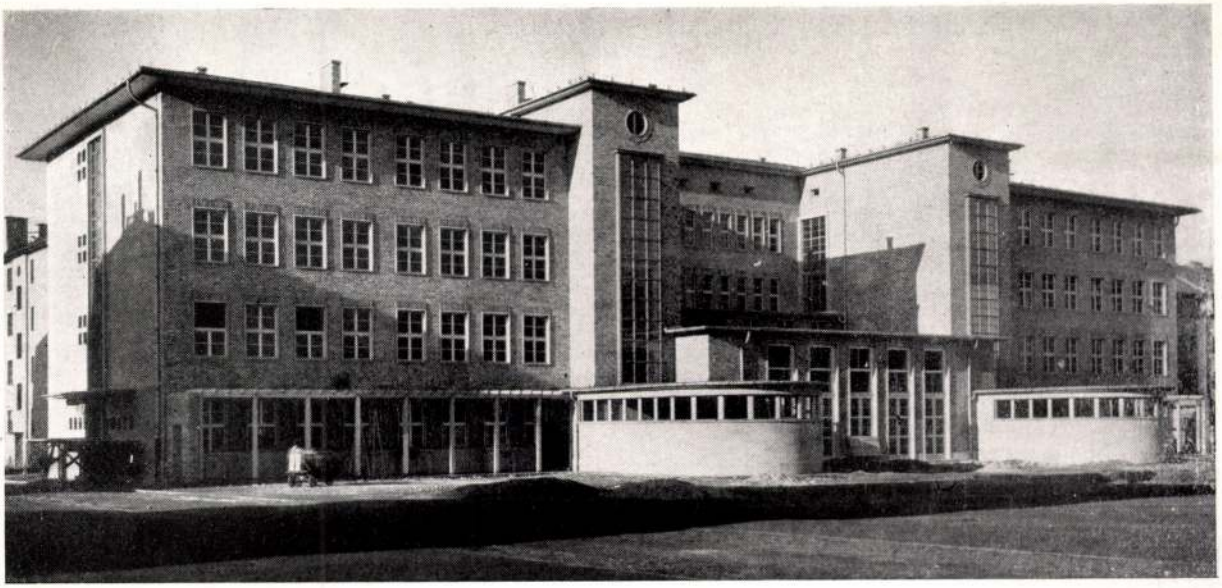

A X. ker., Tomcsányi-úti elemi iskola. Tervező: Györgyi Dénes.

A X. KER., TOMCSÁNYI- ÉS PONGRÁC-ÚTI KISLAKÁSOS TELEP ELEMI ISKOLÁJA.

A törvényhatósági bizottság közgyűlésének határozata értelmében 1940. év november havában a X. ker., Tomcsányi- és Pongrác-úti kislakásostelepen 24 tantermes elemi fiú- és leányiskola építési munkálatai kezdődtek meg.

Az 1940. évi összefoglalóban részletesen ismertetett kétemeletes iskolaépület 1941. év végére teljesen elkészült.

Kényszerű körülmények folyományaként az eredeti terveken bizonyos módosítások történtek, mert egyes anyagokat beszerezni teljesen lehetetlen volt. Így elmaradt az iskola tornatermének linoleumburkolattal való ellátása és a tornatermet is, a vele kapcsolatos szertárakat is egyelőre hézagmentes padlóval burkolták. A tantermekbe eredetileg tervezett, aszfaltba rakott parkettaburkolatok helyett e helyiségekben is hézagmentes padlókat alkalmaztak. A munkák során befejeződtek a központi fűtés szerelési munkái is, a kazánok és radiátorok beszerzése azonban egyelőre nem sikerült. Minthogy ezek a nehézségek előreláthatóak voltak, minden helyiséghez kéményt építettek, a melegszolgáltatást tehát egyelőre kályhafűtés biztosítja.

Az iskolaépület tervezési munkáit *Györgyi* Dénes építészmérnök végezte. Az előirányzott építési költség 1,020.000 pengő volt, ami a 21.000 m³ beépítés figyelembevételével 44·27 pengő légköbméterárnak felel meg. Ezt az építési költségösszeget a leszámolásnál azonban a kormányhatóságilag engedélyezett anyag- és munkabérkülönbözetekkel előreláthatóan túllépik.

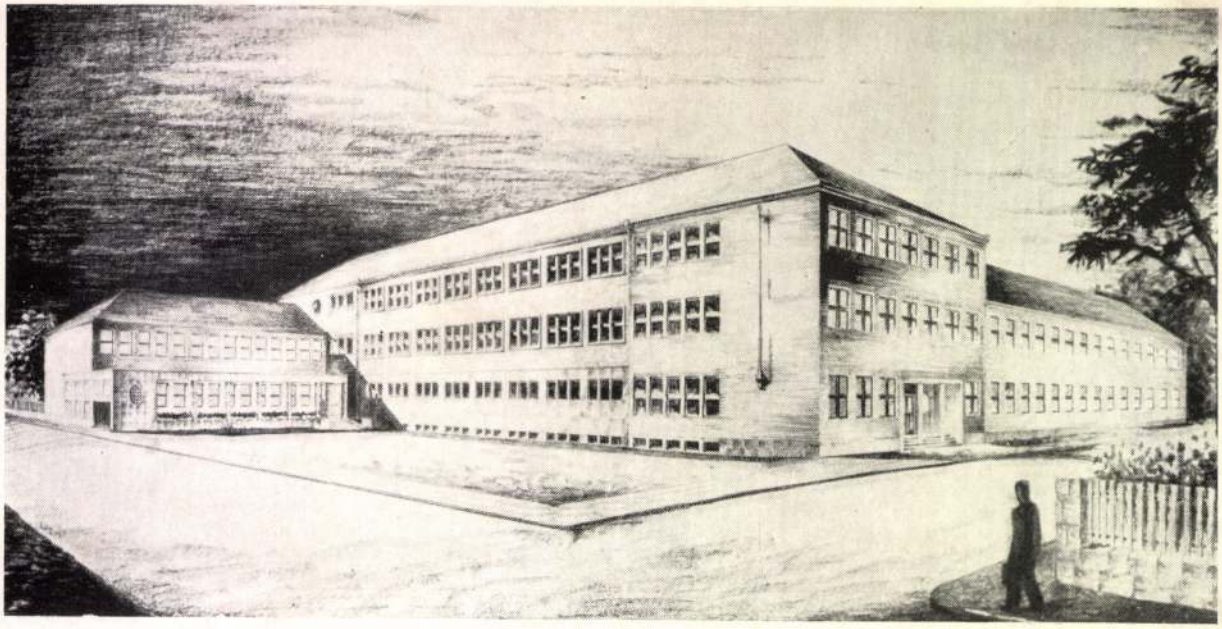

A XIV. ker., Mályva-téri polgári iskola. Laurenszky Gusztáv kiviteli tervének távlati képe.

A XIV. KER., MÁLYVA-TÉRI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA.

Az 1941. év folyamán megtartott nyilvános tervpályázat eredménye alapján a polgármester *Laurenszky* Gusztáv építészmérnököt bízta meg a XIV. ker., Mályva-téri polgári fiú- és leányiskola terveinek elkészítésével.

A kétemeletes Z alakú iskolaépület fiúiskolai részén 7 tanterem és 3 kézimunkaterem, leányiskolai részén 7 tanterem, 1 kézimunkaterem, konyha és előadóterem létesül. A közös használatú helyiségeket, — a tornatermet, fizikaitermet, rajzitermet és énektermet az épület közép-

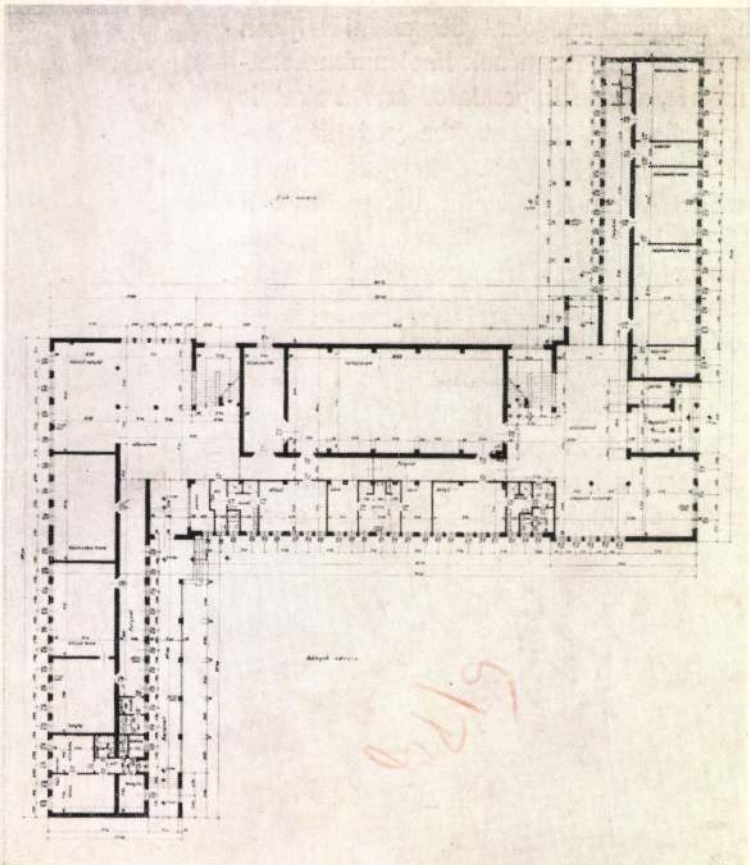

A XIV. ker., Mályva-téri polgári iskola. Laurenszky Gusztáv I. díjas és kiviteli tervének földszinti alaprajza.

M.D.K.

Lauzenszky Gusztáv, epitesz

és Pesti Tibor közös terve a hat első díjárott között 3000 p-ös jutalmat kapott a Nemzeti Sportcsarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

ápr. 24. sz. 8. old. +

" 28. " 4. "

MDK

Laurenszky Gusztáv építész

terve 750 P-ért megvéve

Kik nyerték a Vizművek ép.dijait? Pest, 1941. nov. 5. 3.l.

MDK

Laurentzy Gusztáv

A XIII.ker.előljáróság tervp., tervét dicséretben részesitették és 100 pengővel jutalmazták.

(-ek.) : A XIII.ker.előljáróság székháza.

A Pesti Városháza, 1936. 5.sz. 25.lap

M.D.K.

Lauzenszky Gusztáv, építész

800 p-ös harmadik
díjat nyert a Kisipari Hi-
telintézet székházának
eszmei tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

okt. 3. sz. 3. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, epitéz

és Pócza József közös
terve a három egyenként 1500 p-ös
harmadik díj egyikét nyerte el a
feribegyi repülőtér forgalmi épülé-
tének pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

dec. 28. sz. 5. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

nyert megbízást, pályázat alapján, a főváros Alsóerdősor utcában építendő hiszlakásos bérházának megtervezésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

márc. 28. sz. 5 old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

terve 500 p-ös megvételben részesült a mosonmagyaróvári városháza pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

márc. 21. sz. 16. old.

Lauronszky Gusztáv, építész M.D.K.

Serve dicséretben részesült a ferihegyi repülőtér felvételi épületének pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI.évf.

jan. 18. sz. 4. old.

M.D.K.

Laurenszky Gusztáv, építész

tervét 1000 p-ért megvették a MABI-székház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

aug. 10. sz. 8. old.

Laurenszky Gyula
építész

l.
MMÉEÉvk
1934. 224. l.

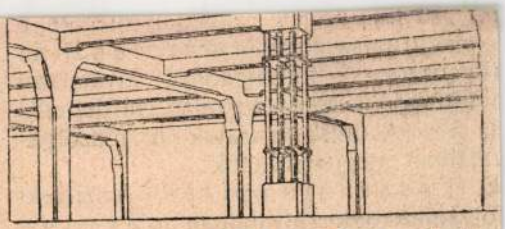

Ede és Társai Budap
II., PÁLFFY-TÉR 1.
TELEFON III-33.
Ast

kor. 15 fill. erejéig engedélyeztetvén, e
ak biztositása céljából március 26-án
10 órára a főszolgabirói hivatalban
n tartandó versenytárgyalás hirdettetik.
nz 5%. A müszaki iratok a főszolga-
vatalban megtekinthetők.

k. (Fasárhajó épités.) A sziszeki
folyammérnöki hivatalban március
e. 11 órakor versenytárgyalás fog tar-
lb 24 m. hosszu 5 m. széles fasárhajó
. A feltételek, tervek, a szerződés ter-
valamint az általános és részletes fel-
sziszeki m. kir. folyammérnöki hiva
egtekinthetők s ugyanott szerezhető meg
ati minta is. Az ajánlatok, melyeket
minta használatával kell kiállitani, a
on d. e. 10 és fél óráig a sziszeki m.
ammérnöki hivatal főnökénél nyujtan-

b) **Szállitásokra.**

st. (Tüzifa szállitás.) A m. kir.
vedéki központi igazgatóság helyisé-
itésére 1909. október 1-től 1912. szep-
0-áig terjedő idő alatt évente szükség-
o. 115 m^3 keménytüzifa szállitására
rgyalást hirdet. Az ivenként egy kor.
l ellátott ajánlatok április 14-én
óráig ezen igazgatóság segédhivatalá-
Iskola-utca 13. szám) nyujtandók be
tpénz az egyévi szállitási összérték
ely valamely m. kir. adóhivatalnál vagy
sti állampénztárak bármelyikénél teendő

zék. valamint a minta
osztályban megtekinthe

Arad. (Motorbenz
aradi üzletvezetősége a
1910. május 31-ig
juniustól 1911. május
juniustól 1912. május
fokos motorbenzin szá
Az ajánlati ürlap, vala
az aradi üzletvezetőse
dijtalanul kapható. Az
tott ajánlatok az üzl
osztályánál március
adandók be. Bánatpé
mennyiség értékének 5%
déli 12 óráig az üzletvé
nál leteendő.

Szeghalom. [Békés
szállitása) Szeghal
a folyó évben szükség
nyok és irodai szerek
könyvkötő munkák teljes
céljából versenytárgyalá
cius 31-én d. e 10
A feltételek, valamint a
mutatás Szeghalom köz
hetők és lemásolhatók.
összeg 5%-a.

Kolozsvár. (Tölgyta
A máv. kolozsvári üzle
szükségletének fedezésér
ges 7000 drb. III. r. egy

Fürdőkádakat és teljes für

saját szabadalma szerint, valamint épületbádogos munkát légszesz és

Wiesel Adolf Budapest, VI., V

szabadalmazott hornyolt téglá

Laurent Claudio

Modellierer

1744–1746

l

Schirek Holitsch

119. l.

77427.

Laurent, Claudio

unitárió
műrödőtta holicsi
majolika gyárban 1744-1746

Sik Kuny 12. l.

l. Schirekel.

Lotharingiából Erdélyi
Magyarországba

Fürst, Paulus II. 137.

Laurenti Petrus

ötvös

1755 mesterré lett

BR. ASSO
RE.
22 l

Laurenti Péter

ötvös

irod belép. 1755. máj 1.

Gy. Brassó Erd. Muz.

385.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Laurentii Pitter

ötvös 1755.

Láda

Gyárfás Brassó 324

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Laurenti Petrus

ötvös 1769

laid

Gyárfás Brassó 71

Albinus Laurentii, x

Cáid

Brsolt III 404

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Laurenti Péter

ötv.

l. Kőmagyötvj.

270-4

M	N	O	P	Q	R	S	Sz	T	U	V	W
M	N	O	P	Q	R	S	Sz	T	U	V	W

8 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
VIII IX X XI XII

4
Sz.:

T. Magyar-utca Sz.:

	Tartozik	Követel	X	Egyenle
	120 -		T	120
	9 60	9 60	T	120
	17 50	17 50	T	120
	17 50	17 50	T	120
	66 -	66 -	T	120
	66 -	66 -	T	120
	52·50	52·50	T	120
		90·-	T	30
	52·50	52·50	T	30
	6·40	6·40	T	30
	17·50	17·50	T	30
		30·-		
	52·50	52·50		
	66·-	66·-		—
	26·40	26·40		—
	52·50	52·50		

M.D.K.

Albinus Laurentii, firenzei asztalos

egy 1478. jul. 15-ei kelt firenzei szerződés szerint kötelezte magát, hogy Domenicus Dominici-vel és több társával egy évi munkára Magyarországra indul.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp. 1966. Ak. kiad. 2 köt.

1. köt. 483. old.
+ 496. "

Laurentio

rém. 1687

l.

Muz. és Kot. Ért.

1913. 260. l.

Laurentio, Cesare

1686-ikri budai ostrom-
kepe

Ambesata. 88. l.

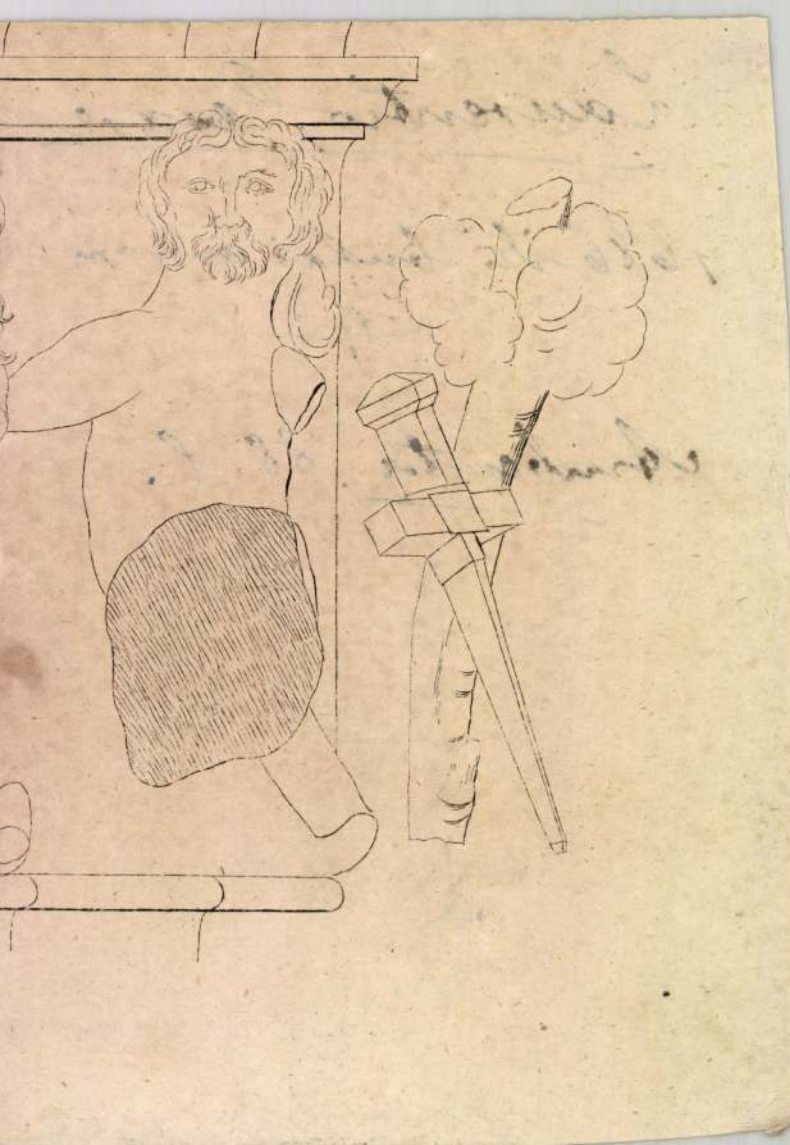

Mur. és RA. Estento

Laurentio, Cesare, rézmetsző II. 138.

Laurentio /Lorensi/, Cesare MDK

milánói rézmetsző,
Priorato "Historia de Leopoldo" c. munkájának illusztrálásánál is közreműködött.

16.o.

Rézkarc: Bvda Citta
Sign. Cesare Laurentio /Lorenzi/ fece.

56.o. 152. szám.

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

Laurentio, Cesare
25. l.

Lehnhardt Sámuel
31. l.

Liezen-Mayer S. 41. l.

Ligeti Antal
40. l.

Ligeti Miklós
42. l. 59. l.

l.

Tót Képes 1922

Kubinyi Ferencz II. 196.

Laurentio, Cesare

reim

l.

Budavnizaf. 1936

24. l.

MŰEMLÉKEK OSZÁGOS DIPOTISÁGA
222 19 17 szám
Érk.: 912 év ápr. hó 9 n.

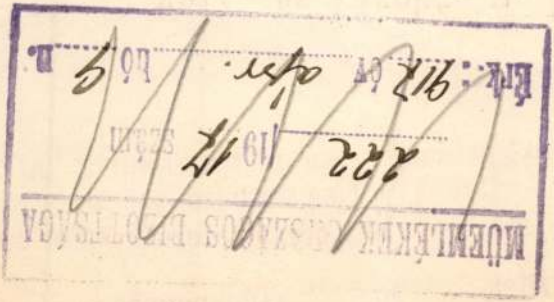

a tárcza { főkönyv ____köt. ____lap ____tételén
számlakönyv ____köt. ____lapján.

Az utalványozott összeget a vallás és közokt. minist. számvevőség X'I. osztálya (V., Báthori-utca 12. sz. III. em. 18.) számfejti

A vall. és közokt. m. kir. mini
32.523. sz. a. kelt s a IX. ke
tének másolata:

A sztropkói r. katl
tási költségeire pótlólag hár
engedélyezvén, utasitom az ál
emlékek Országos Bizottsága e

Laurentio, Cesare

verm.

Barcsay Ákos erdélyi fejedelem mellképe oval keretben. Verm. Megjelent: Historia di Leopoldo cesare descritta dal Co. Galeazzo Gualdo Priorato. 1670. II. k. 10. l.

Majláth tört. kiáll

179. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

190 8 évi 19416 számv. sz.

III. c. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A müemlékek tek. orsz. bizott

SZÁMLÁZ

Hivatkozással

6-án, 621. sz. a. kelt becs

Cesare Laurentio

MDK

Tört.

Tört. Képes. graf. kiáll. 1907. 50 l.

Laurentio Cesare

laica

Perlajst 56

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .....év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Laurentio, Cesare

1671.

l. A Mübarát.

1921. 268.

Pecsétlő 1761-ből, Sárosd mezővárosé

IX. 118.

Laurentio, Cesare

1661

Romae 1677. VII

Klein Géra . IX. 17.

Laurentio Cesare rézm

Meyssens bécsi rézm

Barcsai Ákos arcképe

Gualdo Priorato

unokájából.

Képzelebbeli kép,

mely rendkívül haron-

lít az ugyanott kö-

zölt Kemény János

arcképéhez, mely Meys-

sens arcképének van

feltüntetve.

Deák Béldi

34 l utan, 38.

l utan 207. l.

Mina
led

A két kép az-
arc rézmi változtatásával
ugyanaz

pillérek, különböző boltozások,
A stilus megitélése szerkezeti é
nem dekorációs kérdés. Lehet egy
let stilusos minden diszités nél
és lehet zavaros a diszitmények
halmozásával.

A nagyobbszabásu, ugyn
zett monumentális épületeket - t
lomokat, nagyobb középületeket, p
tákat - festészeti, még gyakrabb

Laurentio, Cesare

rezm. -

l.

Szilágyi: Magy. nemzet

tört. VII. 702. l.

Laurentio (Lorenzi)

Cesare

l.

Kel Bp grafab.

152.22

Laurentio (Lorenzi)

Cesare

l.

Bygrafabr

152.7.

Laurentio

Cais

Mur. és Roigt. 82

1913. 260 l.

Barcsai Ákos:

Mellig, négynyolczad balra, tojásdad medaillonban. Jobb kezében jogart tart. Prémes kucsmáját toll díszíti s rövid haját, bajuszt és szakált hord. Vértbe van öltöve. Felirata a kép alatt:

„Achatio Barčtzay Principe Transilvania"

fölül jobbra: „ii"
s alól balra: „Cesare Laurentio Fece"

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 20.4 : 17.1 s a rézlapnak 23.6 : 17.5 c/m.

Lapa 714.

Tattenbach J.E. 10811.

Derékig, kissé balra, nyolczszegletes keretben és hátul vasrácsos börtönablakkal. A kép alatt kivégeztetése van ábrázolva. Felirata fölül:

RITRATTO
DEL RIBELLO GIO: ERASMO TETENPACH GIVSTI-
TIATO NELLA CITTÀ DI GREX AL P.° DECEMBRE 1671.

alól balra: Cesare Laurentio fece.

Rm., mér. a rl. 23.1: 13.9 cm.
„Vera ed infallibile descrittione dell'esecutione del criminale processo ... contro Giovanni Erasmo Tetenpach, Milano M.DC.LXXII, nella stampa di Antonio Malatesta" czimlapja.

Sz.n. 232-903
668-903-1.

Laurentio, Cesare

Gualdo G: Hist. di Leopoldo Es. T. „11."

„Achatio Barctzay Principe
di Transilvania."
(1661.)

Mellrép, ov. ker.
Méretei 17·2 : 20·4 cm.

Signas.:
„Cesare Laurentio Fece."

...ince, mit Zi

...CI KORSÓ, ónfedővel,
Krug, mit Zinndeckel, Fayence

727. KORSÓ ÓNFEDŐVEL, népies
deckel, volkstümliche Fayence

728. ALVINCI KORSÓ, ónfedővel,
Alvincer Krug, mit Zinndeckel,
bürgen, XVIII. Jh.

729. ALVINCI KORSÓ, ónfedővel,
cer Krug, mit Zinndeckel, Fay
XVIII. Jh.

730. KORSÓ ÓNFEDŐVEL, népies
mit Zinndeckel, volkstümliche

it hohem Z...

, szines virágos disszel és két oroszlánnal. Magyar,
baner Fayence, mit farbigem Blumenschmuck und

barna mázas cserép. Kina. — Gottheit auf einer
ierter Ton. China.

kétfejü sas. Pesaro, XVIII. sz. — Krug, Fayence,
ppeladler. Pesaro, XVIII. Jh.

zzal, kék szinben. Kina. — Zweihenkelige Vase, Ton

Habán, XVIII. sz. — Krug, volkstümliche Fayence,

Laurentius

Thieme Becker

XXII. 453. L.

C. Lyka

~~Barclay~~

Laurentius, ötvös MDK

1453-ban a kolozsvári belvárosban lakó ø három magyar ötvös közt szerepel az adójegyzékben.
257.c.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.
KelemenEml. 249-264.o.

Laurentius, ács MDK

Az 1453-i /kolozsvári/ adójegyzékben szerepel.

257.o.

Entz Géza:Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.

KelemenEml. 249-264.o.

Laurentius aranymüves

Kassa, 1516

Tört. Tár, 1898, 378

Laurentius de Stropka
dőmés könyvmásoló

l.
Sztrokói Lőrinc

A teljes ülés elé tart

a./ a törvény értelmé

elé terjesztendő vélemények

a sürgős elintézést, a miko

b./ az évi munkaterv é

a végrehajtó bizottság java

c./ a rendes és külső

javaslatot a végrehajtó biz

a végrehajtó bizottság nem

lasztása,

d./ határozat a müemlé

a helyreállitás terveinek é

nézve, kivéve a sürgős esete

zettsége mellett a végrehajt

e./ a helyreállitásra s

a végrehajtó bizottság javas

Laurentius Aurifaber

Kassa 1477

Ind

Miaö 72 l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Aurifaber Laurentius

ötvös. (?)

4. Trachittufa-lap (183×105 cm.) közepén egy teljesen lekoptatott czí-
, fölötte olvashatlan latin epitáphium. A kerületen lapidáris betükkel
ésve:

EPITAPHIV · HONESTISS: FOEMINÆ ·
CATHARINÆ · EGREGII ET CIRCVS
(PECTI DOMINI) MARTINI WENCEL
CIVIS ET SENATORIS REIPVB
CASSOVIEN: CONIVGIS QVÆ PIE
OBIIT ANO · MDLXXXVI · DIE XXI
FEB: MMFF.

A sírkő tehát Wenczel Márton kassai szenátor feleségének, Katalin
nynak, emlékére emeltetett 1586-ban. Maga Wenczel Márton, ki 1587-ben
entius Aurifabernek, a néhai kassai főbirónak, özvegyét, Zsuzsánnát, vette
a városi nagy «Stadtbuch» 301. lapjának marginális jegyzete szerint
április 9-én húnyt el mint kassai biró. A sírkő jelenleg a dóm építési
szomszédságában lévő kőraktár törmelékkövei között fekszik.

Mihalik József régi kassai
sírkövekről. Arch. Ert.

1899 ed. 125-126. l.

Laurentius, Goldschmied

1551. Schässburg. Er ärber hatte er einen gläsernen Stein für einen Smaragd verkauft und wurde deshalb aus der Zunft gestossen. Als er mit der Motivierung an die Universität rekurrierte, er habe

ind

Roth Kunstgew. 67 l

ind Müll Fr. 34. l

bona fide gehandelt und den Stein als echt angesehen, wurde ihm zum Zwecke seiner Rehabilitierung der Schwur gestattet. Gerade das Verbot aber, das Laurentius wissentlich oder unwissentlich – so wollen wir zu seiner Ehre annehmen – übertreten hat, ist ein Beweis für den Zusammenhang auch mit den Zünften des Auslandes, denn italienische und reichsdeutsche Zunftsatzungen weisen es ebenfalls auf.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ szamu _____

n.

vi _____ hó_____.

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

XVII. 1. Trapezuntius, codice corviniano.
Budapest, Mus. Naz. Cod. lat. 281.
2. Il messale di Francesco Perényi.
Győr, Seminario vescovile.

XVIII. Il pontificale di Giovanni Vitéz jun.
Roma, Bibl. Vat. Cod. Ottob. 501.

XIX. Mantuanus, codice corviniano.
Budapest, Museo Ernst.

XX. Ambrogio Preda: Bianca Maria Sforza.
Philadelphia, Coll. Widener.

ILLUSTRAZIONI.

I. I duchi di Milano.
   1. Filippo Maria Visconti.
   2. Francesco Sforza.
   3. Galeazzo Maria Sforza.
   4. Gian Galeazzo Sforza.
   5. Lodovico Sforza.

II. Mattia, re d'Ungheria.

III. Frammento dal Castello di Buda.
Budapest. Mus. Naz.

IV. Il disegno del Banco Mediceo di Milano nel codice corviniano del Filarete.
Venezia, Bibl. Marciana. Cod. lat. VIII. 2.

V. Il ritratto di Mattia. Rilievo.
Vienna, Kunsthist. Mus.

VI. Il ritratto di Beatrice. Rilievo.
Vienna, Kunsthist. Mus.

VII. Giovanni Dalmata: La Speranza.
Roma, Mus. di S. Pietro.

M. D. L.

Laurentius Sybenbürger aurifaber et monetarius

1447-48. Zágráb, fél curiát kap adományba Cilley gróftól

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI-XVII. században 180. l.

Művért. 1953. 1-2. A.

Laurentius Albizus épitész és intarziátor. Mátyás
király szolgálatában.

Arch. Ért 1923–1926. 196. l.

Tata h.n. II. 194.

Laurentius Valus
de Florentina

l. Flor. Bp
34. l.

Laurentius Italus de Florencia

Várépitő

Budán 1522. ben.

Vód

Horváth Henrik:

Hódoltság és felszabadítás a művészettörténelemben.

Tanulmányok Budapest multjából

V. R. 204. l.

LAURENTIUS italus de Florentia murator

1522. jan 24. – én 713 aranyforintot és
26 dénárt fizettek 2 nehi Frangepán
Gergely Kalocsai érsek hagyatékából

Építés- Építésztudomány, 1994, 3-4. 308.

II. Blaskovich Pál (1802-18
időközben Tápiószentmárton
a család ősi fészkében. F
génykorában huszárkodott, s
ő az a huszártiszt, aki 18
herceget Balassagyarmattól
állomás távolságba nem eg
el. A szabadságharc idején
sonlóan Kossuth táborába
zetőrség szervezésében mint
volt jelentős szerepe. 18
közbiztonság fenntartása
mozgó nemzetőrség parancsn

Lausch Gyula festő

„Homoktemető"

(műmelléklet)

Igaz Szó 1971/3

Lausch Gyula festő
Gallasz Nándor, Varga Albert,
Podlipny Gyula, Gál András,
Szőnyi István emlékére

Izsák László: Egy évtized harcai Temesvárért

Ogaz Szó 1971/4 586 old

Lausch Gyula festő

- táj-pasztelljei, expresszionista nőalakjai keresettek

Említve Benczédi Sándor, Jecza Péter, Gy. Szabó Béla, Gál Anna, Ferch Ferenc, Molnár Zoltán, Kazinczyne, Vitályos Magda, Jeczáné Boró Klára, Szakács Zoltán, Gál Andrá Bandi Dezső, Szentimrei Judit, Csulak Magda, Kósa Huba Ferenc Fuhrmann Károly, Barabás István, Izsó Miklós, Szervátiusz Jenő, Nagy Pál, Fux Pál, Tóth László, Hunyadi László, Kozma István, Paulovics László, Árkossy István

Wagner István. Képrzőművészet és közönségigény

Igaz Szó 1973/4 56 old

Lausch Gyula ~~szobrász~~ festő

M.D.K.

Laurentzy Mária

Fényképét közli a lap abból az alkalomból, hogy a "Nyáron egyszer" c. uj magyar film főszereplője volt.
"A Képző és Iparmüvészeti gimnázium tanulója. Érettségi után a Képző és Iparmüvészeti Fiiskolára iratkozik be. Érdeklődési köre: szobrászat, kisplasztika, festészet."-irja a lap.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. ápr. 1o.
VIII. évf.15. sz. 23. lap

LAURENZ, Karl, pozsonyi kőmüvesegéd

K.L., Maurergesell, †47 éves korában, Pozsony, 1847 junius 23. (1847, 512 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Laurer István

"Lovak" c. rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 22.
XV. évf. 21. sz. 16. lap

Hanz Laurier, asztalos legény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685 után: "Hanz Laurier dischler Gesell von Kab". 107. old

Batári Ferenc: Asztalos legények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz, Győr, 1967.- A Győri Múz. Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Laurier Hanz, asztaloslegény

Győri vagy környéki. Győrben tanult. 97. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Laurier H./Hanss/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Győr:"Laurier H." 1[illegible].old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött A XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 9[illegible].old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967. -A Győri Múz.Évkönyve

Laurier,Han3,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Laurier,Han3,Győr,1691.". 116.old.
13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz.Évkönyve

LAURINGER Jána

toronykerent

Barisla István: A Kőszegi Jézus Szive-templom.
Kőszeg, 1995 5.

780. P. SZABÓ Ernő: Vándorok gyümölcs, étele) [Bp., V. Március 15. tér, Belvárosi plébániatemplom]. = Budapest, 24, 1986, 5. 30-32. ill.
781. SZABÓ Tünde: Gálosfa, kastélyszálló. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1986 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 255.)
782. SZILÁGYI István: Egy késői gótikus jelenség. Szentsír-kápolnák Magyarországon a XVII-XVIII. században. = Építés- Építészettudomány, 18, 1988, 1-2. 177-210. ill.
783. SZILÁGYI István: A Vas megyei Levéltár új otthona [egykori ferences kolostor]. = Vas Megye Múltjából, 3, 1986 376-385. ill.
784. B. SZÜCS, Gitta: J.L. de Cordemoy's Theory of Architecture. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30, 1986, 1-4. 9-17. ill.
785. TÓTH Tamás. A Fő utcai Erzsébet apácák-temploma. = Műemlékvédelem, 30, 1986, 1. 69-75. ill.
786. TÖRÖK József: Budapest, Egyetemi templom. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok, 1986 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 230.)
787. URBÁNOVÁ, Norma: Kecerovce, kastiel [Kecserkosztolány].= Pamiatky príroda, 15, 1986, 2. 61. ill.
788. VÁSÁRHELYI Berta: A Telekiek sírboltja [Sárombérke]. = Új Tükör, 1986. október 12. 22-23. ill.
789. VOIT Pál: Luganói építészek az egri régióban. = Műemlékvédelem, 30, 1986, 1. 8-15. ill.
790. ZÁKONYI Ferenc: A csákányi végvár. = Élet és Tudomány, 1986. augusztus 1. 978-980. ill.

Várostervezés, urbanisztika

791. KALMÁR, Miklós: Ein Barockplatz in Győr [Széchenyi tér]. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30,

LAURINGER JÁNOS, lakatosmester

Kőszegi mester. Wanke Ferenc kőszegi kőedénygyáros 100 forinttal tartozott neki 1853-ban törvényes uton kiván pénzéhez hozzájutni. 411.old. 44.jegyz

MOLNAR LÁSZLÓ: Wanke Ferenc kőszegi kőedénygyára 401.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XXI.évf. 1967 3.szám. Szombathely, 1967

Lauro Ede
feinvésnök
5 el, 2 iparr.
10 hónap, jeles
Tanár Vasadi F.
Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRÜ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.
PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

GIACOMO LAURO, grafikus

A ghiurghiui győzelem az érdeklődést Európában nemcsak Báthory felé.de Erdély felé is irányitotta.-1596-ban töb[illegible] több erdélyi térkép látott napvilágot.-Igy Giacomo Lauri Rómában karcolta rézbe Transilvania mappáját.-Rézkarc, 18,3+ 24,2 cm. 61.old. 34.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai Hadjáratának egykorú grafikus emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

M. D. K.

LAUSCH, Conrad

Samuel Vogel S. műhelyében 1805

Z S. Vogel 209.

Lausmann Engelbert

hangszerkészítő Po-
zsonyban a XIX. sz.
elején
Két vadászkürtje
és egy trombitája
1828-ból az
alábbi munzeumban.

Kat Bratislavy
295. l.

Laufmann Engelbert

műve: „Trombita"; 53 p. reprodukció.

Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 169 l.

Név: Laussmann Gotthard

Foglalkozás: mézeskalácsos (Lebsellter)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1735 XI. 18

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

M.D.K.

Laucz Gáspár, ács

nevét az 1800 évi ceri adókönyv említi.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kaidó, 358. old.

LAUSZ Gáspár ács. Egerben 1800. évi adókönyv emlékezik meg róla.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Laufmann Engelbert

pozsonyi hangszerkészítő mester, 1823;
műve: „Trombita". Mérete: 45.5 cm.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

281

Lausch Gyula festő

- Molnár Zoltán, Gál András
Ferch Ferenc, Kazinczy Gábor,
Fecza Péter mellett említi
a temesvári termekben kiállí-
tott munkáiról szóló cikkben
a szerző 1970
Wagner István · Temesvári Művésztelep

Igaz Szó 1971/3 · 449 old

LAUSCH Gyula
Temesvár, ?
festő

Banner Erdély

Lauscher Nándor, építész restaurátor 7 Dh

Műemlékvédelmi munkásságának zöme a legutóbbi 15 évre esik.

Meghalt, Győrött temették el.

Sedlmayr János: Lauscher Nándor 247. l

Sp. 1960. 4. sz.

MŰEMLÉKvédelem

-1-

M D K

LAUSCHER Nándor

Meghalt, Elsemetlék, Győrött

Műemléki helyreállítások

győri székesegyház (restaurálás)

1949-től a Győri Tatarozó Vállalat-

nál tervező

Sopron, Rózsa u 6. Sz. ház helyreállítása

Műemlékvédelem 1960. 4. sz. 247. l

./.

M. D. K

LAUSCHER Nándor

Sapron ógabonatér 18.
" Szt. György u. 8. sz. — tár helyvádlítás

Nagyvázsony vár
Kisapáti középhori templom
Szegymagasi Lengyel Rózsolna
Szigligeti Avas bronz
} helyvádlítás

Műemlékvédelem 1960. 4. sz. 244. l.

M-D.K

LAUSCHER Nándor

örvényesi és aszófői templomok helyreállítása

1958-ban az OMF Soproni Építésvezetőségének irányítója

Ekkor készül a soproni Zsinagóga

Szt. György u. 8., a Fabricius-ház rezdeti munkái

./.

Műemlékvédelem 1960. 4. sz. 247. l.

Lauscher Nándor

építész MDK

tervei szerint

állitották helyre a Sopron, Rózsa u. 6.sz. lakóházat Riedlmayer Gy. helyi tanács-adása mellett 1955-ben.

Gerő : ÉpMüe 400.o.

Lauscher Nándor

Tervei alapján állították helyre a soproni Rozsa u. 6. sz. a. lakóházat.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő Lóránt stb.: Magyar műemlékvédelem I. (1949–1959) Budapest, 1960. 744.

L auscher Nándor

építész MDK

repr.: S opron, Rózsa u.6. lakóház 1954-ben és
A helyreállitott müemlék, a munka közben feltárt gótikus maradványok bemutatásával.

Gerő:ÉpMüe 388.o.

-4.- M.D.K

LAUSCHER Nándor

Kőszegen a Jurisich vár helyreállításának egy része

1959-ben mint az OMF visegrádi Építésvezetőségének csoportvezetője végzett ktűnő munkát Nagrád-verőcén és Esztergomban

Műemlékvédelem 1960. 4. sz. 247. l.

— 5. —

M. D. K.

LAUSCHER Nándor

Sedlmayer János: Lauscher Nándor

Műemlékvédelem 1960. 4. sz. 247. l.

Lauscher Nándor

és Marosi László irányítása alatt állítottak helyre Sopron építményeit 1957-65.-között.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest, 1972

2911

Lausecker Márton, Könnöves,
1778., Pozsony.

Pressburger Zeitung
1778., 72. sz.

LAUSCHNER /?/iparmüvész XIX. szd., Csaza község katholikus templomában belső diszitések.

Religio 1899.II.fv. 14.sz.
Egyh. tud. 109,110 old.

Pozsony. Lausecker Márton, Könnöves,
1778.,

Pressburger Zeitung
1778., 72. sz.

LAUSECKER, Martin, pozsonyi könüves

M. L., Maurer, 70 éves felesége meghalt. (1778, 72. vzám, 8 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Lauser Ferenc MDK

órásmester
Veszprém

18. sz.2. fele.
Nemzeti Muzeum.

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal
győri órás fuvola-órái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153.-159. l.

158.l.

Lauser Ferenc

írás

Veszprém

l.

Közlemények a

Nemzeti Muzeum

Érem- és Régiségtárából. 1916-évf.

1. füz. 58. l.

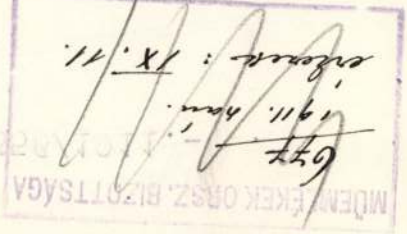

Sopron szab. kir. váro

13356/1911.-

A St. Lélek templomba
mények helyreállitására a város
talása tárgyában folyó évi augus
jük, hogy a megszavazott összege
nem folyósithatjuk mivel ez az ö
ben nyer fedezetet.

Sopron 1911 évi szente

LAUSMANN, Engelbert, rozsnyói rézfúvó készítő

E.L. Instrumentenmacher, 1 éves lánya meghalt (1823, II. kötet, 11 l)

—

E.L. bürgerl. musikalischen Instrumentenmacher, 3 hónapos lánya meghalt (1825, 775 l)

—

U. az. 3 hónapos fia meghalt (1827, 984 l)

—

U. az. 3 hónapos lánya meghalt (1828, 986 l)

—

U. az. 1 éves lánya meghalt (1830, 344 l)

—

U. az, 29 éves feleége meghalt (1831, 543 l)

—

./.

U. az, 5 hónapos tia meghalt (1831, 1036.l)

—

Herr E.L. Blasinstrumentenmacher, 2 hónapos lánya meghalt (1832, 486.l)

—

L, Blechinstrumentenmacher in Preßburg, hirdetés említi: (1836, 114.l)

—

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

Vas. Ujs. 1859.

Köszöném részvétét neki, s az akácznak,
Mellynek lombjai e kedves sirra vágynak . . .
És azután lassan, forrón könyörögtem
Üdvökért, a kik rég szunnyadoznak ott lenn . . .

Láttalak hát mélyen szeretett szülőföld;
S a hogy kebeledre bocsátám az arczám :
Szép gyermekéveim ezüst harangjának :
Az emlékezetnek büvös hangját hallám,
S hivó szavaira, mint a buzgó hivek,
Eltünt örömeim mind eléjövének
S látásukra szépen kiderült a lelkem . .
Benned a vigasznak hajnalát felleltem! *Somogyi Ignácz.*

A csillagos ég.

Az egész előttünk ismert világban változhatlan igazságkép tünik föl, hogy csak a mi holt, a mit t. i. nem a teremtő erő, hanem csak a véletlen hozott egybe, vagy szélesztett el, mondjuk, hogy csak az illy holt test nem bir határozott központtal, terjedelemmel, csak az illyen nem bir bizonyos felső, alsó és jobb és bal részszel. Ellenben minden test, melly egy belső erő által alakult, melly erő rokon az élethez avagy a villanyos és delejes hatáshoz; mondjuk, hogy minden illyen test, bizonyos központtal, terjedelemmel, meghatározott belsővel, külsővel stb. bir, és e törvény kivétel nélkül mindenütt fennáll, az ásványország jegeczedésétől egész az emberig.

A csillagos égnek általunk leginkább ismert részében, a bolygók rendszerében, szintén van egy szorosan meghatározott központ, az egyes köröknek bizonyos területe, s a bolygók pályakörének felső és alső része, ugy hogy még a rendetleneknek vált üstökösök is teljesen alávetvék e szabályosságnak.

Az egészséges, fegyvertelen emberi szem által, éjjel az égen megkülönböztethető csillagok számát ötezerre becsülik. Ha az eget szemléljük, azonnal feltünik, hogy az ég némelly tájai igen gazdagon behintvék, nagy, világosan ragyogó csillagokkal, mások ellenben sokkal üresebbek. Leginkább feltünik pedig az égen átnyuló ködalakunak látszó fényes szalag, mellyet *tejutnak* vagyis *Jakab-utjának* neveznek. A tejut nem más, mint álló csillagok halmazából alakult s az ég végtelenében kiterülő koszoru vagy gyürü, mellyet mi a földről egész terjedelmében nem s csak részben láthatunk. *Herschel* a tejutban összecsoportuló csillagok számát 20 millióra tette, az ujabb csillagászok pedig 80 millióra becsülik!

A mint látjuk, a tejut szélessége s fényének ereje nem mindenütt egyenlő, söt gyürüjének kétötöd része kettős szalaggal birni látszik. A tejutban a csillagok egyes csoportokban vannak összehalmozva, és az nem csillagrétegekből, hanem a csillagos égnek több gyürüalakba rendezett rendszeréből áll. Tehát a tejut több egymásba tett s egymásból roppant távolságra álló csillag gyürükből áll, s minden illy egyes gyürü, mint mondtuk, állócsillagok számtalan csoportjából alakult. E gyürük közöl legalább a két belsöt a mi szemeink is megkülönböztetik s hogy e tejut vonala előttünk néhol kettösnek látszik, az onnét van, mivel e két gyürü irányukbani helyzetében nem mindenütt fedi egymást teljesen, vagyis egyik gyürü a másikat nem mindenütt takarja el elölünk.

A tejut egyes gyürüi közt roppant távolságok vannak, mellyekben kevés vagy épen semmi csillag sem áll s igy majdnem teljesen üresek. Az egymásba tett gyürük pedig kifelé épen nem végtelen számban következnek egymásra; mert, a csillagászokként, ha a csillagvilág egyarányban mindenfelé végtelen volna, akkor az éji égboltnak is minden pontja nappali fényben tündökölnék s éjjel napfény világolna, ugy hogy a mi szemeinkre nézve éj és nappal közt semmi különbség nem léteznék.

A tejutnak hozzánk legközelebb eső belső gyürüjén belöl is a csillagokat szembeötlőleg azon rendben állni látjuk, millyenben a tejuton levöket lenni szemléltük, és Mädler állitásakint, az álló csillagvilágnak emez, a mi naprendszerünkkel határló tájában a csillagok semmiesetre sem képeznek egy gömbalakuan betöltött tért, hanem inkább a tejutéhoz hasonló gyürükbe látszanak tartozni.

A tejut gyürüinek szintén megvannak északi, déli gönczeik (polus), vagyis felső és alsó részük; de birnak-e azok központtal is?

Valamint az egyes részeiben, ugy a világalkotmány összes egészében is uralkodni kell azon törvénynek, mellyszerint a testek mindig egy központ körül forognak.

Hogy az álló csillagok is változtatják helyüket, s hogy a világürben, mint a bolygók, ezek is mozognak : az már régtől tudatik. A mi napunk, mint a többi napok is, szintén mozog s halad bizonyos irányban, kisérve bolygóitól.

Hol van mind ezen mozgásnak alapja, oka? — Nem lehet az más, mint az átalános suly vonzása, melly a látható világban minden egyes valóságnak (res) fenállását biztositja, s mellyből a feldobott könek visszaeső mozgása, valamint a világtestek mozgása is, ered. E vonzásnak, valamint az egyeseknél, ugy az összes egésznél is, egy középből kell eredni. E közép a mi napunk nem lehet, részint mert erre nézve tömege, a világtestek összes tömegéhez képest, igen parányi, részint mert maga is forog az ismeretlen sulypont körül.

Hol kell hát a sulypontot keresnünk? Lehetne-e azt máshova gondolni, mint a hova az összes csillagvilág föálladékának, a tejut gyürüinek, sulypontja esik? És hol van ez?

Ha azon helyen, hol ez létezik, valamelly nagy világtest állana, melly olly roppant tömeggel birna, miszerint töle származnék azon vonzat, melly a napok seregét mozgásba hozza : ugy eddig azt a csillagászok bizonyosan megtalálták és fölismerték volna, ha tán nem is kiválóan felötlő nagy fénye miatt, de mindenesetre azon erönél fogva, mellyet a napok körfutására gyakorol.

Mädler J. H. német csillagász állitásakint, nem is létezik egy illy roppant nagy test, és az egésznek mozgatását nem egyetlen világtestnek hatalmas tömege eszközli, hanem több csillagnak közel összeköttetése az, mellyből végre az erők azon vonzása származik, melly a napokat pályájukon fenn- és mozgásban tartja. Tehát ama keresett sulypontot valamelly, a maga nemében egyetlen csillagcsoport képezi! melly már a régiek figyelmét is kiválóan magára vonta.

E csillagcsoport a *fiastyuk* (Plejaden), melly *hetevény* nevet is visel, mivel hét csillagból állni látszik. Ezek közt az *Alcyone* csillag legnagyobbnak mutatkozik. A fiastyuknak fényködhöz hasonló sajátos fénye onnét ered, mivel az nem csak hétből, hanem egy egész csillaghalmazból áll, mellyet távcsövekkel jól ki lehet venni. E csoportnak közös központtal kell birni, melly ha nem is tán maga az Alcyone, de mindenesetre ennek közelében létezik. Hogy a fiastyuk csillagai nem véletlenségből állanak egymáshoz olly közel, hanem azért, mivel egy természeti egésznek részei : erről alig kétkedik valaki — és a fiastyuk épen mindezen csillagoknak egy egészszé szorosan egyesülése által képezi a csillagrendszer összeségének sulypontját; ez egyesülés által nyeri azon hatalmas erőt, melly őt az összes csillagvilág összetartó kötelékévé, fentartó alapkövévé teszi.

Mädler szerint, a *fiastyuk*, mint egy zárt egészszé idomult központrendszer körül, egy aránylag csillagszegény tér van, erre egy csillagokkal gazdagon behintett következik s igy megy ez váltakozva kifelé, azon egész közbelső vidéken, melly a fiastyuk és a tejut első gyürüje közt elterül. E közbelső vidéken találtató eme csillagokkal behintett váltakozó téreken már mutatkozik a hajlam a gyürüalaku, összefüggő egészszé egyesülésre, összefüggő gyürüt azonban egyik sem képez. A mi napunk, rendszerével, s igy a mi földünkkel is, együtt e közbelső vidéken foglal helyet és pedig egyikében a csillagszegény téreknek, melly tértől kifelé még több csillagszegény s csillaggazdag tér következik egymásra váltakozva, egész a tejut gyürüjéig. Hogy a tejutnak általunk megkülönböztethető két gyürüjén kivül kifelé van még több gyürüje is, az nem valószinütlen, az azonban, mint fönebb mondtuk, lehetetlen, hogy e gyürük száma végtelen volna.

A mi napunk roppant és tulnyomó nagysága tömegénél és ennek vonzásánál fogva tartja maga körül bolygóit mozgásban; e vonzerő azonban kifelé mindinkább gyengébb lesz, ugy hogy minél távolabb esik valamelly bolygó a naptól, mozgása is annál lassubb. Máskép alakul azonban e viszony az összes csillagvilág rendszerében, mellynek sulypontja a fiastyuk. Itt nem egyetlen test tulnyomó tömege, hanem több testek egyesülése gyakorolja a központon az egészet összetartó vonzerőt, és e vonzerő mindinkább növekszik, minél nagyobb a központot képező csoport kifelé, a körüle álló égitestek száma által; mert ugy kell képzelnünk, hogy az összes csillagvilág egy egészet alkot; s ez egész a központtól kifelé p. o. 2 millió mérföldre nagyobb, mint 1 millió mérföldre, tehát a 2 millió mérföldnél vonzereje is nagyobb, — melly e szerint kifelé mindig nagyobb és nagyobb lesz, ugy hogy például a

*

tejutra már nem csak a központ vonzereje, hanem azon egész csillagtömegé hat, melly a tejuttól egész a központi fiastyukig áll. És igy kifelé menve minél nagyobb a csillagtömeg, annál nagyobbá lesz vonzereje is.

A világürben a csillagászok számtalan csillaghalmazt, fény- és ködfoltot fedeznek fel, de roppant távolságuk miatt nem lehetvén azokat tisztán kivenni, inkább csak következtetés után, szintén csillagtömegeknek tartják. Hogy e csillaghalmazok mind, a mi, s általunk épen most leirt, csillagrendszerünkhöz tartoznak-e, avagy szintén, a mienkhez hasonló, külön csillagrendszert alkotnak-e? még nem teljesen bizonyos.

Szapáry Péter.

Ama jellemvonás, melly villongó időkben a magyar nemzetnek mintegy czimeres sajáta volt, a népéletet tekintve, annak minden rétegeiben föllelhető. A gyermek, harczias játékokban találá mulatságot, az anya örömkönyükkel üdvözlé fiát, midőn először csatola kardot oldalához, az agg akkor fáradt ki kandallója melletti beszélgetésében, miután legalább is néhány véres csatát elregéle, miután több hőst emlite fel: hogy hallgató unokáinak legyenek biztos álomképeik.

Nem is tartották hajdan nevezetes családnak, melly lakain csatahősök arczképeit felmutatni nem birt; a hajadon ezekhez mérte szive dobbanásait; a vőfelek ezekre épitették reményeiket, a fiuk jövője, az apák dicsősége ezeken ragyogott vissza! A gyávát gunyolták, üldözték; ki még csatákon nem volt, nem igen társalogták vele; sőt vadaszmulatságaik is csak akkor voltak emlékezetreméltók, ha hősies kalandokkal szövettek egybe; maga a vadászat pedig, a legfenébb vadak ellenében is mintegy csaták elöjátékának tekintetett. — Emlitett hősünk is még illy idők sarjadéka.

Szapáry Péter, mint Hamsabég foglya.

Szapáry a XVII. század fia, tehát amaz idők sarjadéka, mellyek annyiszor megnehezültek fölöttünk, mellyek annyi vészt és romlást okoztak, melyekben annyi hős magyar vér párolga el üdtelen! Már ekkor kimondá halálitelét fejünkre az ozmán, az ozmán, kinek büszke elbizakodottságában nem vala már kielégitő harcz Magyarország, többre vágyott; Bécsnek is ura akart lenni.

A szabad magyar nemzet kemény vércsapolásokat szenvede; szörnyü mozlem hadak czikázták be az országot; a magyar erő megtört, földeit pusztulás, alkotmányát enyészet, a nemzetet végromlás fenyegeté; ijedség, rémülés, és jajveszékelésnek mutatkoztak csak nyomai. Az ozmán ujongott, diadalmasan haladt előre mindenütt, rom, pusztulás, és enyészet mutatta minden nyomait; illyen az elbizakodott győző; nincs ember, nincs érdek, nincs törvény, nincs kérelem, köny, rém, melly visszariaszsza; büszkén nyomult mindenütt előre, a magyar sorok már majd ki valának irtva, majd a székváros védelmére rendelve; hazánkban akadályozatlan tombola; a merre ment, a merre nézett, halál, fogság rabszolgaság jelölte lépteit, szavait, intézkedéseit.

Szapáry köznemes családból származott, de ajka már gyermekkorában is mindig harczokat zengett, álmai csataképek valának; nem látott örömet, csak fegyverben; nem remélt nagygyá lehetni, csak háboruban; lelke sugalmát követte, polgári kötelme utjára lépett, fegyvert ragadott. Nem volt magyar, kinek keblében az ozmán ellen határozattabb gyülölet keletkezett volna, mint volt Péteré, tehát nem is volt életében vártabb pillanata, mint mellyben a törökkel kelhetett kardra. Péter még ekkor csak sarjadzó ifju vala, s a villogó fegyver nemcsak hogy nem riasztá, de sőt buzditá, lelkesité.

Az ozmán csapat már Bécs vivására siete, Bécscsel Ausztriát hitte birhatni. Nem kiméle erőt, nem vért, fáradságot, csak a büszke Bécsnek nyakát szeghesse! — Az ozmán megszámithatlan csapatokkal siete Bécs alá, az osztrák kormány is megteve mindent annak megvédésére; hivei, kegyenczei, felszólitottai, hadai kész elszántsággal léptek érette sikra; az izlam vakon rohan előre, s a székváros védői csufosan viszszanyomattak. A védők között álla harczosaival *Szapáry* is, és szintén viszszaüzetett. Elkeseredett, de el nem csüggedt; sőt boszura gyult, s annál elszántabban várta az alkalmat. — Szégyenpir futotta el arczát, fegyveréhez kap, meg meg lovára pattan, neki bátoritja csatárait: rohan, öl, pusztit, a merre csak megy, a merre csak néz, tizszerezi a szomoru kölcsönt. Azonban háta mögé kerül az ellenség, körülszárnyalja a kis, de vitéz csapatot; hallatlan viaskodás keletkezik, áll a halálaratás; Szapáry is sebet kap, lehanyatlik lovárol, s csak az ellenség örömrivalgása ébreszti fel öt ismét. Életének, a még virágzó és reménydus ifju életnek ez volt legszomorubb ébredése!

Szólni, buzditani, csatázni akart ismét, kardja után nyul; nem szólhatott többé, nem buzdithatta társait, nem volt többé kardja, karja, a legnemesb honfi rabszijra füzve, lóra vala lánczolva! Elképedt; midőn felócsudott, nagyokat nézett; társait, hiveit — a keresztyén hadakat keresték szemei; minden hiában.

Egy kegytelen, több: szivtelen ember elé hurczoltaték; ha hatalmában áll vala, kinézi az ifju hős lelkét; ez mozdulatlan várá parancsát. Egyszer megnyilnak a méregedzette ajkak: „*Lakolni fogsz, vakmerő*“ ordit reá Hamsa-bég; Szapáry igen jól tudá, hogy mi jó sem vár reá; de a félelem nem birt erőt venni hős lelkületén; ő most is, lánczai közt is az vala, ki csatában; kérlelhetlen

ellene vala az ozmánnak. Hamsa-bég reá löveli ismét boszus pillantásait, megnyitja ajkát, s illy szókkal dörg reá :

„*Le a kutyával, kétszáz korbács üdvözletül!*“ S az embertelen poroszlók könyörület nélkül verik el rajta sorban; hanyatt fekteték a rendületlen ifjut, felpéczezék lábait, s egy óranegyed alatt le lön verve husa a talpról. Nem nyögött, nem sirt, nem könyörgött; szégyennek tartotta, illyesmit cselekedni pogány előtt, fölöslegesnek ollyan előtt, ki a keresztyénségnek kérlelhetlen ellensége vala.

Már ekkor Buda régóta török járom alatt nyögött, kiszenvedtek a keresztyének, kiszenvedtek a magyarok; az állhatlan sors Hamsa-béget is nemsokára Budára szólitá; Szapáryt is magával hurczolá; kiválasztá számára a legvakabb földalatti börtönt, odazáratá a nemes ifjut; penészes kenyér lön eledele, poshadt szalma ágya; hozzá szörnyü sebei is ápolás nélkül hagyatának; nem láta embert, nem látá a jóltevő napot, vesznie kellendett okvetlenül : ha az ép és ifju erő, ha a jótékony természet nem üditi fel az ifjut.

Felgyógyult végre a kiszenvedett rab; — másnak örömére szolgálandott a visszanyert ép erő, ennek nyomorára, kinzatására szolgált. — Guny, üldözés, verés, baromi munka, koplalás lön osztályrésze; még ekének is eléje fogaték, csak épen hogy füvel nem táplálták. Mire még épite, egyedül a mennyei gondviselés vala, mert erősen hivé: miszerint az, ki reá illy nehéz próbát külde, nem hagyandja jutalmazatlanul szenvedéseit.

Barátja *Batthyány* szintén Bécs ótalmára siete, s nagyobb szerencse is kisérte utait, mint Szapáryét; ő nemcsak el nem fogatott, küzdött diadalmasan, és több ozmánt ejte foglyul. Igy jutott hatalmába egy hirneves aga, kit fővezére titkos megbizatásokkal meneszte Bécs alá. Az aga elbocsáttatását minden áron sürgeték, de az Batthyány hatalmában vala, és ki is mondá határozottan : miszerint el sem bocsátandja, ha csak érette Szapáry ki nem adatik. Hamsa-bégnek engednie kellett, és Szapáry szabad lön.

Lehet képzelni, annyi méltatlan szenvedésre milly jól esett a szabadság, s honosai, harcztársai milly örömmel fogadák a kiszenvedett vértanut!

Már ekkor hanyatlani kezdett az ozmán szerencsecsillaga, a csatákat intéző hadur máskép veté el a koczkát; a büszke, fenhéjázó az elbizakodott muzulman egyre veretett, diadalmi babérok helyett gyalázat és rémület ült homlokán; csata után csatát vesztett, az irtó halál egyre pusztitá sorait, harczosai ezrenként fogattak el; hazánk elfoglalt várait, városait egyig elejté, Buda az ősrégi város, melly már 145. évig hordta a zsibbasztó ozmán jármot, szintén visszafoglaltatik. A hirnevesb török foglyok között Hamsabég is ott vala. — Ennyi s illy fényes diadalmaként hála adatván az Urnak : a kiszenvedett nép számára is örömünnepek rendeltettek. Minden arczon nyilt öröm, minden házban közünnep vala látható. Fényes példával ment elö a Lotharingi herczeg, ki elsö sietett megvendégelni höseit.

A győzelemdiszitette hösök koszorujába meghitta Szapáryt is, kit mindig figyelemmel kisére, kinek igen tudá méltányolni szenvedéseit. Szapáry megjelenik, s az ünnepelt hösök sorába vegyül; tán épen csatákról szóltak, midön az ajtó véletlen felnyilik, s mig a herczegre várnak, az emberkinzó Hamsa-bég vezettetik be. A mennyire mindenkire váratlan volt e megjelenés : annyira aggodalomteljes a bégre nézve az ezen szobába vezettetés; midön pedig félénk szemei Szapáryval találkozának, életreményéről is teljesen lemonda. — —

Belép a herczeg, maga elé hivja Szapáryt, és igy szól :

„*Vitéz Szapáry! ime kezedbe adom a keresztyénség eme legdühösebb ellenségét, tőled függ, rajta tetszésed szerint boszut állani.*“ — Szapáry meghajtja magát a szives herczeg előtt, s illy szavakat hallata :

„*Rajtam és több keresztyén társamon hallatlan alacsonyságot követtél el, s ime most teljesen hatalmamban van, mindazon méltatlanságokat visszaadni : de én keresztyén vagyok, keresztyén ember nem ismer boszut; vallásom isteni alkotója igy szól : Szeressed ellenségedet is, s én e parancsot örömmel teljesitem. Hamsa-bég! vallásom megbocsát az ellenségnek, a magyar nem szokott alacsony boszut állani; kelj fel, én megbocsátok, te szabad vagy.*“ A körülállók néma tanui valának a váratlan jelenetnek, Hamsa-bég pedig nem vala képes felfogni a mondottakat, söt a legnemesebb szavakban is csak gunyra gondola.

Hamsabég, mint Szapáry Péter foglya.

A muzulman csak nézett és bámult. „*Lehetséges-e mindez?*“ kérdé végre elfogódva, *nem, halandó illy nemesszivüségre nem képes; csalódásommal csak boszuállásod diadalmát akarod növeszteni.*“

Most több ajk szólamlik meg egyszerre, s fennen bizonyitják, hogy Szapáry nem szokott hazudni, soha nem lihegett keble boszut. Az ozman tagjai vonaglani látszottak, de erőt vön, és szóla :

„*Most már csakugyan látom, hogy ti igaz Istenben hisztek; illy nemesen csak keresztyén cselekedhetik. Azonban rajtam többé mindez nem segit; én a legalábbvaló bánásmódot vártam, hasonlót az enyémhez, s hogy megaláztatásomat kikerüljem, mérget vevék.*“ Elszörnyedtek a jelenlevök; de Szapáry ura lön érzelmeinek, papot és orvost hivat azonnal.

Pap és orvos nemsokára megérkeztek. A bég ujra kezdett élni.

Élete azonban csak néhány hétre terjede; a méregnek csak hatályát lehete késtetni.

Ez alatt megbánván tetteit, bocsánatot esdett, és keresztyén lön.

A bég keresztyén lett, Szapáry megjutalmazottaknak hitte szenvedéseit.

Végre elérkezett siettetett órája, meghalt mint bünbánó, legnemesebb barátjának Szapárynak karjai között.

Szapáry is kilábolta bajait, szerencse és tisztelet kisérte minden nyomait, korának ő volt egyik legemlegetettebb höse. Ura, királya sem feledkezék meg róla, kiről harcztársai annyi vitéz tetteket emlegetének, kiről minden tiszta keblü honfi magasztalt sággal szóla : ura királya is szivesen emlékezék meg.

Hogy polgári érdemeit, harczias cselekedeteit, példás vitézségét és ritka jellemü keresztyén tettét kellőleg megjutalmazza : grófi méltósággal diszité fel.

A Szapáry grófoknak ő lön törzsatyja. *Sárváry Béla.*

A kőhalmi gyógyforrás.

(Erdélyben.)

Kőhalom (Reps) a hasonnevü járás székhelye, csinos mezőváros, jólépült kő- s többbnyire cserépfedelü házakkal, kikövezett széles utczákkal s szép négyszegü vásártérrel, mellynek keleti oldalán az ódonalaku ev. templom bádogfedelzetü tornya diszlik, Brassótól és Fogarastól csaknem egyenlő, mintegy 3 postai állomásnyi távolságra fekszik. Felette egy kupalaku barna bazalt szirt-csucson dőledeznek egy régi vár romjai nehány még fennálló lakrészekkel, s a nyugatról Fogaras felőli országuton jövő utasnak meglepő látmányt nyujtva. E várszirt alján buzog fel azon kénforrás, melly egyedül képes e helynek a földrajzilag nevezetesek sorában jeles kitüntetést biztositani. Dr. Schwarz a „Satellit“ idei 47. számában igen szépen és szakavatottan ismerteti e forrás nagy hatályu gyógyerejét, reá alkalmazván a nőkről közmondat igazságát : „az a legjobb, kiről legkevesebbet beszélnek.“ — Ezen ismertetés után elmondjuk a magyar olvasó nagy közönségnek azt, mi e forrást a szenvedő emberiség előtt szintolly keresetté és divatossá tehetni igénylendi, mint bármelly e hazai, sőt külföldi elhirült fürdőhelyek.

Rég tudá a környék e viz gyógyhatályát, főleg makacsgörvélyes, csuzos és köszvény-bajokban, s a hires cs. k. ezredorvos Dr. Peschke ezt orvosi vizsgálat alá vévén, határozottan legbiztosb gyógymódnak nyilatkoztatá a mondott bajokban e vizbeni fürdést. De hogy e használat nem lőn olly átalánossá és elhirhedetté, mint érdemli vala, azt a fürdőhelyiség hiányos volta okozá főkép, melly inkább csak helyi szükségletre volt ugy a hogy összeállitva. Most azonban e bajon tuladva van. Miután kereskedő *Jakobi* M. G. e fürdőt birtoksajátjává tette, fáradhatlan igyekezettel s költséget nem kiméive, olly állapotba hozá azt, hogy az jelenleg a legkényesb igényeknek is kielégitésül szolgálhat. Már most a drága kő hozzáillő körzetbe van foglalva. A főforrás kutfeje a sziklában egy terjedelmes viztartóba vétetett. Kényelmes fürdőház épült társalgási teremmel, 5 fürdő-szobával, mindenikbe két kád. A régi fürdőépületben 3 fürdőszoba, ugynevezett szegények fürdője, kijavitva. A vizmelegitőt gőzüst hozza működésbe. Szóval, az egész fürdőintézet kényelem-, rend- és tisztaságban semmi kivánnivalót sem nélkülöz.

E már most kimerithetlen bőségü gyógyviz természetvegytani tulajdonai következők :

Frissen meritve tiszta, erős sósizü, s a kénvizéleg sajátságos, állott tojásbüzü szagát érezteti. Hosszasb állásban, a szabad légen, téjzavart kap, a belőle kirepülő kén- és kevés részben kénvas-szesztől.

Mérséklete 6—9° R. nem állandó, inkább a légkör hévfokozatától s nedvnyomatától függő, minthogy a forrás a föld felszinéhez közeli rétegekből só- és agyagtelep közől buzog fel.

Járási főorvos dr. Müller és bécsi egyetemnél vegytantanár dr. Redtenbacher által tett vegytani bonczolat szerint a specificus suly 1·024.

Egy polgár-font = 16 uncia tásványvizben van állandó alkatrész 207·590 gran.

1. Kovacskő-savany (Kieselsäure)	0·445	gran.
2. Agyagföld vasoxid- és phosphorsavanynyal .	0·145	„
3. Kénsavanyos mész	2·334	„
4. Chlorcalcium	2·104	„
5. Chlormagnium	2·088	„
6. Chlorcalium	25·136	„
7. Chlornatrium	168·476	„
8. Egyszerü szénsavanyos mész	3.072	„
9. Egyszerü szénsavanyos magnesia	3·901	„
Összesen .	207·701	gran

repülő alkatrészek :

1. Szabad szénsavany csak annyi mennyiségben, mi a mész és magnesia szénsavanyos savát bicarbonatumba átváltoztatni képes.

2. Kénvizéleg (Wasserstoffgas) gyógyszerész Melas által magánál a forrásnál meghatározva 2·098 gran.

Ezen bonczolat szerint tehát e gyógyforrás azon kénforrások közé számitandó, mellyekben a chlornatrium tulnyomólag találtatik, és igy az acheni és mehadiai vizekkel rokon, s némileg sósfürdői jellegü is.

Ha hát egyrészről kénfürdők viszonylagosan csekély mennyiségü álló alkatrészekkel hatályos gyógyeredményeket mutatnak (Baden, Bécs mellett), ha továbbá másrészről egészen egyszerü sósvizek hasonlag szép therapeuticai foganatosságukért a legkedveltebb divatfürdőivé váltak a jelen időnek (Ischl, Vizakna, tengeri fürdők), ugy bátran következtetni lehet, hogy olly gyógyviz, melly lényeges tulajdonait mind a két elébb emlitetteknek olly szerencsés vegyületben birja, csudahatásu gyógyerővel van megáldatva. És ez észleleti tétel a tapasztalat által fényesen igazoltatik a kőhalmi gyógyviznél.

Kórállapotok, mellyekben e viz gyógyitólag, mint fürdő alkalmaztathatik és eredménydus sikerrel használható :

1. Közönséges görvélybajok (scrophulosa), scrophulosus szemgyuladás, fülfolyás, kelések, csonttörés.

2. Csuz és közvény minden nemei.

3. Chronicus érczmérgezések :

a) Higanykór, mint a tükörgyárnokoknál, aranyzóknál és ollykor a kalaposoknál is, de főleg a bujasenyveseknél a higany mértéktelen használata által előidézve.

b) Ólomkórság (ólomkólika, fejér kór, zsibbadások stb. fazekasok, betüszedők, pléhesek, ónöntőknél).

4. Bőrbetegségek légiói.

5. Női nemi bajok.

6. Chronicus tüdőbajok, rekedtség, mire a vizkénéleg egyszerü belehellése gyógyitólag hat.

Az elősorolt bajokban szenvedők számára megnyilt e fürdő mult évi junius 30-án, s a tulajdonos egész erélylyel jár el, hogy a méltányos igényeknek elégtétessék, Egyszerü fürdés dija elég jutányosan 12 krban van szabva. Szállás, élelem Kőhalomban jó, és a jelen pénzszük-időhöz képest olcsó. A beteg kedélyét itt a csinos városka szép, regényes környéke, a mindig tiszta, semmi gyári kiközölgéstől nem büzhitett lég; a szorgalmas és iparos lakosok becsületessége, sőt barátsági vonzalma deritvén, minden ideszándékozó előre biztositva lehet, hogy itt az év bármelly szakában jó és kényelmes szállást kaphat, s minden körben szivesen látott vendég leend. — *F.*

László Károly levelei Amerikából.

V. *)

Chinameca (Mexico), aprilis 30-án 1859.

Mielőtt az indiánokról irnék ismét, előbb elmondom, hogy micsoda hely az, hol ezen levelemet irom, hol jelenleg ideiglenesen lakom. *Chinameca* (olv. Csinaméka) Minatitlantól nyugatra $2^1/_2$ német mérföldnyire, erdőkkel s berkekkel buján boritott hullámzó rónavidéken fekszik, mintegy száz lábbal a tenger szine felett. Minthogy a falu egy lapos dombtetőn terül el s közelében sem tó, sem folyam, sem mocsár nincs, a levegő itt sokkal szárazabb, tisztább és egészségesebb, mint Minatitlanban. Ugy hogy azok, kik Minatitlanban nagy betegségbe esnek, felüdülés végett rendesen idevonulnak ki. — Chinameca a Tehuantepek földszorosi legrégibb faluk egyike. Midőn a spanyol hős *Cortez* a 16-ik században ezen vidéket meghóditotta, ezen falut már itt találta. S minthogy az itt és környékén lakó indián asszonyok szembetünőleg szebbek voltak, mint a tartomány egyéb részeiben levők, az itt megforduló utas könnyen megfoghatja az okát annak, hogy az akkor csupa indián falu lakosai most már az indián arczvonásokat egészen levetkezett, sok esetben tiszta fehérbőrü, mivelt fajjá változtak. Chinameca lakosainak száma mintegy 1500. Ezek között van egy „hideg kovács“, egy munkáért sohajtozó csizmadia, egy szabó, két asztalos és 2—3 boltos. A lakosság többi része földmivelésből (akarám mondani : a föld önkéntes terméséből) élő henye nép. A faluban van egy templom, egy-egy iskolácska a fiuknak és leányoknak, egy pap, egy tanitó és egy tanitónő. A házak részint cseréppel fedett tégla-épületek, részint vályog vagy indián modorban készitett f.lak, pálmafa levéllel fedve. A templom ezüst edényekben és ékességekben gazdag; de az ezen országbani szokás szerint benne egy szék sincs. A legnagyobb ritkaság ezen faluban a templomban levő hangműszer, melly hogy orgona, fürkésző vizsgálás után az ember kitalálja. Ez egy négylábon álló ócska lapos ládika, mellynek tetején lyukak vannak furkálva s azokba 47 össze-visszahorpadozott sip van állogatva s viaszszal letapasztva. A sipok sem elől, sem hátul nincsenek eltakarva. A 47 siphoz van 48 billentyü. A szelet szolgáltatja két nagy kézi-fuvattyu (mint millyen a magyarhoni vándor foltozó czigányoké). No de bármillyen legyen is ezen orgona : ezen országban ez is nagy ritkaság. A lakosok városiasan öltözködnek, azaz : a férfiak egy ingben és gatyában, néha pantallóban, az asszonyok egy ingben és derékig érő szoknyában járnak. Lehet azonban indiánosan öltözött félmeztelen asszonyokat és egészen meztelen nagy gyermekeket is látni. E paradicsomi divat ezen forró éghajlat alatt — hol a nap délben már is zenithünkön van — igen kellemes; de mi polgárisultak azt nem élvezhetjük.

Az északamerikai utazók után tudják kedves olvasóim, hogy az északamerikai indiánok hires lovaglók, szenvedélyes jó vadászok; s alig van hirlapszám, mellyben egyik vagy másik indián tribus véres csatájáról ne olvasnánk az egyesült státusok rendes katonai csapatai ellenében. Az ottani indiánok harczszomjasok, s harczban bátrak, kétségbeesetten harczolók. Az itteni indiánok más agyagból gyúrvák. Ezeket az ember lovon vagy öszvéren is csak akkor látja, midőn tanyájukról terméket hoznak haza vagy a piaczra. Még termesztményeiket is többnyire hátukon viszik mérföldekre, midőn apa, anya s gyermekek egy-egy hátterhet visznek, melly puha szijforma fahajon lógg homlokukról. — Vadászatra, mint bármi más dologra, az

*) Lásd Vasárnapi Ujság 1., 5., 9., 22. számait.

Lautensack

A NAGYVÁRADI NYOMDÁSZAT TÖRTÉNETE. Írta Naményi Lajos. Két melléklettel és a szöveg közt hét hasonmással. Budapest, 1902, az Athenaeum könyvnyomdája. 79 old. — Más helyen hivatkoztunk arra, mennyire együtt járt a multban a hazai sokszorosító művészet sorsa a nyomtatás iparának sorsával. Az egyiknek története belekapcsolódik a másikéba s azért, a ki grafikánk multjával foglalkozik, kénytelen lesz nyomdászatunk történetét segítségül hívni. Sok idevágó munkánk nincs, Ballagi áttekintő, adatgyűjtő könyvet adott, mások egyes városok nyomdászatának történetét írták meg. Ez utóbbiakhoz sorakozik Naményi, a ki ezúttal Nagyvárad nyomdászatát dolgozta fel, a kezdet korától máig. Különösen a XVI-ik és XVII-ik századra vonatkozó rész ad adalékokat a könyvnyomtató jelvények, metszett címerek reprodukciója, leírása, származásuk kikutatása által a hazai fametszők történetéhez. Különösen érdekes jelenség a Bécsből hozzánk szakadt Hoffhalter, a ki egykor oly művészeket is foglalkoztatott, mint Lautensack és Hirschvogel. Vele kezdődik a nagyváradi nyomdászat története, a melynek legkiválóbb terméke Szenczi Kertész Ábrahám hires bibliája. A jól megirt monografia a műtörténetirót is érdekelheti.

Művészet 1902. 439. l.

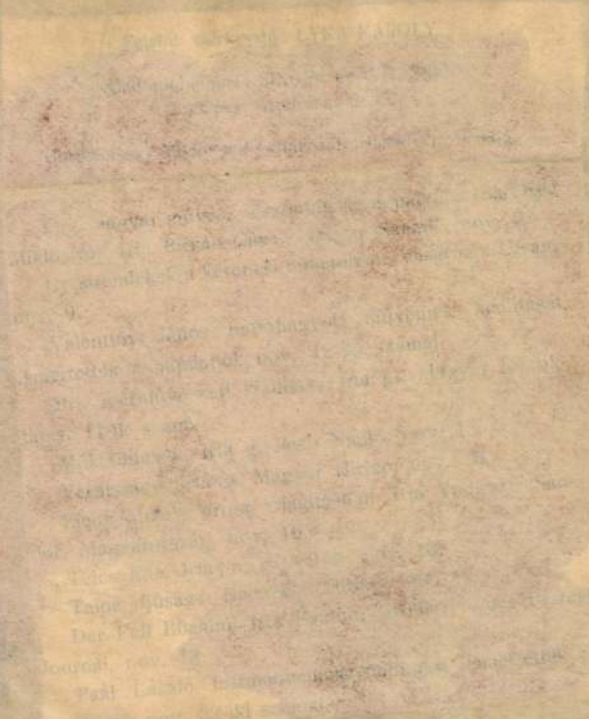

Lauterbach András
ötvös Nagyszeben
Kőmagyötvj. 266. l.

Nagyszombat

n)

...er — tárgy — tulajdonos — irodalom
— *Gegenstand — Eigentümer — Literatur*

...auterbach, M 1838, e. —1867.
...y, aranyozott. — *Messingkelch, vergoldet.*

...eszténysziget — *Ev. Kirche, Grossau. Roth : 156.*
...*al.*
... *Ref. Kirche*, Kézdivásárhely (Csányi).

Lauterbach András

ötvös

Mellette 10-es ezüstből készült mentecsat és 12 darabot tartalmazó másik gombsorozat

látható *Lauterbach András nagyszebeni* ötvös bélyegével. Korban nem esnek messze az előbbiektől s bár nem nagy igényű munkák; megérdemlik a megőrzést.

Árverési Közlöny

1940. 1. sz.

1981. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasnélküli, ejectoros. 12-es Bernard, Liege. Bőrtok 320.—
1982. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, golyós, 8 mm. ismétlő. Mauser. Bőrtokban . . . . . 160.—
1983. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, sörétes, 20-as ismétlő. Winchester . . . . . 214.—
1984. VADÁSZFEGYVER. Egycsövű, sörétes, 12-es önműködő. Sjögren. Vászontokban . . . . 139.—
1985. VADÁSZFEGYVER. Kétcsövű, sörétes, kakasos, 20-as. Bayard—Pieper. Vászontokban . . 50.—
1986. KÉTCSÖVŰ GYUTACSOS PISZTOLY RÉZCSŐVEL. 19. század első fele 4.50
1987. PISZTOLY. Gyutacsos. 19. század közepe . . 3.—
1988. GYUTACSOS KATONAI PISZTOLY. 1863—1864. Egy pár . . . . . 11.—
1989. KIS KOVÁS ZSEBPISZTOLY. Jelezve. D. Egg, London. 18. század . . . . . 15.—
1990. KARD, keleties szabású. Falidísz . . . . 5.—
1991. SPÁDÉ. Kosaras bronzmarkolattal . . . . 24.—
1992. DÍSZKARD. Alakos díszű rézmarkolattal, bársonnyal bevont hüvelyén domborított díszű, ékkövekkel díszített veretekkel . . . . . 24.—
1993. KARD. Indiai hüvellyel és markolattal. Pengéje angol . . . . . 24.—

Lauwers Conrad

rezmetrgi.

Lásd: Peeters Jacob

Bertrand Lavier, Franciaországi szobrászművész
VI. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás
Műcsarnok

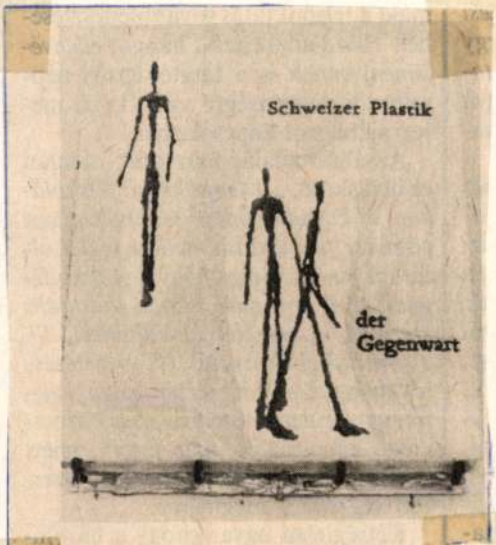

Bertrand Lavier (Franciaország): Modern szobor (kiállítási díjas)

Népművelés, 1984. okt. 24-ikén.

Lavigne (: Keresztneve talán valamelyik lexikon nyomán megállapítbatnak)

Eger várának felvételei
A felső és alsó vár, valamint
a város alaprajzai: 1687 ben

Badeni nh ltár. XIV Band.
XV Band. No 49 a 50.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..... , 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Lavotha Géza

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1962 DEC 28.

1021

Megnyílt az erdőbényei kisgaléria

NAGY ÉRDEKLŐDÉS előzte meg az ország első falusi állandó képtárának megnyitását. Az erdőbényei művelődési házban rendezett megnyitó ünnepségen megjelent Szabó József elvtárs, a megyei pártbizottság agit.-prop. osztályának vezetője, a megyei tanács művelődésügyi osztálya, a szerencsi járási tanács és a sátoraljaújhelyi városi tanács több vezetője, illetve munkatársa, a megye képzőművészeinek népes csoportja. A vendégek és a község érdeklődő dolgozói megtöltötték a kiállítási termet.

Balázs Ferenc, a községi tanács vb-elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd a betegsége miatt távolmaradt Gáborné megyei vb-elnökhelyettes megbízásából Szebeni Győző osztályvezetőhelyettes mondott megnyitóbeszédet. Méltatta a kisgaléria kulturpolitikai jelentőségét. Rámutatott arra, hogy a képzőművészet decentralizálásának állomása ez az állandó kiállítás. Szocialista kultúránk fejlődésének szép bizonyítéka, hogy egy község már igényt tart arra, hogy állandó képtára legyen. A megye és az ország képzőművészeinek megértése és áldozatkészsége, a községi, járási és megyei tanács támogatása révén Erdőbényének sikerült teljesülnie. Létrehozása körül elsősorban Lavotha Géza festőművész tevékenykedett. A kisgaléria jelentősége túlnőtt a megye határain. Más megyékben és a fővárosban élő művészek is eljuttatták ide képeiket és így a kisgaléria első kiállítása 38 művész 80 alkotásával nyílhat meg. Biztató jelenség, hogy a már megérkezett anyagon kívül, további jelentős képanyag várható. A megyei tanács a VII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon vásárolt képeit engedi át, több művész pedig bejelentette szándékát, hogy műveit rendelkezésre bocsátja.

Beszéde további részében áttekintést adott az 1962. évi tevékenységről. Az egész tevékenység főmotívuma a decentralizáció volt. Jelentős kiállítások korábban kizárólag Miskolcon, a megyeszékhelyen kerültek megrendezésre. Az idén első ízben rendezték meg Sátoraljaújhelyben a Megyei Képzőművészeti Kiállítást, melynek megrendezését a városi tanács jelentős támogatása tette lehetővé. A képzőművészeti vándorkiállítás anyagát 30 községben mutatták be és mintegy 15 000 látogató tekintette meg. E törekvések sorában értékes helyet foglal el a most megnyíló erdőbényei képtár. Külön hangsúlyozta Erdőbénye község idegenforgalmi jelentőségét és azt a tényt, hogy a képtár milyen fontos szerepet tölthet be az idegenforgalom fejlesztésében. A képtárat megőrzésre és gondozásra a községi tanácsnak és a művelődési háznak átadta.

A megnyitó beszéd elhangzása után a miskolci zeneiskola művész-tanárai adtak hangversenyt, melyen közreműködtek Kováts Irén (ének), Nagy István (hegedű), Dénes István (klarinét) Hetényi Margit zongorakíséretével. Különösen nagy sikert aratott Kováts Irén Kodály Háry János című dalművének részleteivel és Nagy István hegedűművész Glazunov Spanyol táncával. A megjelent közönség lelkesen ünnepelte a művészeket.

A BENSŐSÉGES kis ünnepség után a közönség megtekintette a kiállítás értékes festményeit és grafikáit.

Töltse a

Szilveszter estét az Avas Szálloda

üzemegységeiben.

A Fehérteremben és Avasi Kávéházban: tombola — élő malac sorsolás!

A magyaros étteremben (söröző) és eszpresszóban: jazz-zene — tánc!

MŰSOR!

Asztalfoglalás vacsora rendeléssel az üzletvezetőknél.

Záróra reggel 5 órakor!

FIGYELEM!

Közületek
Kórházak
Vendéglátóiparok
Magánosok

Fodrászok
Húsiparosok
Szabók

FIGYELEM!

Közöljük, hogy műköszörűs részlegünket megnyitottuk. Orvosi műszereket, késeket, ollókat mindenfajta köszörülni valót azonnali kivitelezésre vállalunk. Korcsolyaélezést soronkívül vállalunk.

VASIPARI KTSZ MUKOSZORUS RESZLEGE
Zsolcai-kapu 4. (Vásárcsarnokkal szemben.)

82318

Boltjainkban és Szemere [illegible]. 24. sz. alatti javítórészlegünkben rövid határidőre vállalunk:

fehérneműjavítás
és gumizást, ny
stoppolást és ha
kat.

Háziipari Szö

lyam elvégzése iskolai végzettséget nem pótol. Az előkészítő tanfolyam elvégzése az egyetemi felvételre való szabályszerű külön jelentkezést és felvételi vizsgát nem helyettesíti.

Nehézipari Műszaki Egyetem
rektora

Kitűnő állapotban lévő Moszkvics, sürgősen eladó. Miskolc, Barross Gábor u. 15. Élelmiszeripari Száll. Váll. Tel.: 16-086.

Munkácsy-tv eladó, érdeklődni lehetőleg műsoradás közben. Zielinszky u. 3.

8252

Teljesen új állapotban lévő irhabunda eladó. Megtekinthető Papp Lajos szűcsnél. Munkácsy u. 2.

Palóczy utca 2. sz. alatt eladó tégla, gerenda, tetőléc, vasgerendák, törmelék díjtalanul kapható.

Szép új dió teleháló szobabútor eladó. Jókai u. 41.

8244

LAKÁS—INGATLAN

Bútorozott szoba kiadó. Major u. 30.

8256

Egy szolid nő azonnalra, vagy sejére szállást kaphat. Gizella u. 16., 1. ajtó.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
Lavotta Géza
1969 MÁR 21.

Mi érdekli a tokaji művészetbarátokat?

A tokaji művészetpártolók igényességére, érdeklődésére akkor figyeltünk fel, amikor hónapról hónapra hírét vettük a Tokaj 1967 elnevezésű kiállítás- és hangversenysorozat sikereinek. Ezen felbuzdulva, a tokaji népművelők 1968-ra *még átfogóbb*, még színvonalasabb programot állítottak össze, és megalakították a művelődési klub *művészetbarátok körét*. A kör máris sok érdeklődőt, művészt, pedagógust, orvost és más értelmiségit, diákot mondhat magáénak.

A tokaji művészetbarátok köre havonta egy-két alkalommal jön össze, hogy részese legyen egy-egy nagyobb művészeti eseménynek. Eddig három sikeres programot bonyolítottak le; *Szabó Lőrinc*-emlékestet, *Kunt Ernő* kétszeres Munkácsy-díjas, Miskolcon élő festőművész kiállítását, a *Napjaink* szerkesztőivel, írógárdájával történt találkozást. S ami még hátra van, szintén érdekesnek ígérkezik. Márciusban a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola klubhangversenyt tart. Még ebben a hónapban *Szalatnyai József* festőművész tart előadást franciaországi élményeiről. A költészet napjára *Benjámin László* költőt hívta meg a művelődési klub vezetősége. Áprilisban a helytörténeti múzeum ad rövid időre otthont az erdőbényei kisgaléria anyagának. A tárlatvezetéssel egybekötött tokaji bemutatkozás közreműködője *Lavotta Géza* festőművész és *Hegymegi Ernő* hegedűművész. Májusban *Iványi Ödön* festőművész képeiből rendeznek kiállítást ugyancsak a helytörténeti múzeumban. Érdekessége az eseménynek, hogy az országos hírű szombathelyi kamarakórus ad hangversenyt. Júniusban *Bíró Lajos* festőművész mutatkozik be. Ez alkalommal a debreceni dzsessz-kvartett ad hangversenyt. A következő hónapban *Szlávik Lajos* festőművész nyitja meg tárlatát a helytörténeti múzeumban. A fiatal művészek budapesti klubjának hangversenye párosul még a képzőművészeti eseményhez. Ugyancsak júniusban mutatja be legújabb képeit *Tamás Ervin* festőművész, s ez alkalommal a budapesti István Gimnázium zenekara ad hangversenyt. Augusztusban *Blaskó János* festőművész, az Egri Pedagógiai Főiskola tanszékvezető tanára állítja ki képeit, a miskolci fúvósötös hangversenyével párosítottan.

Tokajban a híres szüreti hét alkalmából három fiatal művész: *Dér István, Kapcsa János* és *Fodor József* mutatkozik majd be. Egy hónappal később *Paulay Edére*, a Nemzeti Színház egykori igazgatójára emlékeznek a művészetbarátok körének tagjai. Novemberben *Féja Géza* szerzői estje ígérkezik érdekesnek, s még ebben a hónapban, mintegy összefoglalva az elmúlt két esztendő nagy sikerű népművelési kísérletezéseit, *Tenkács Tibor* festőművész *Művészeti élet Tokajban* címmel tart előadást, s értékes műalkotásokat sorsolnak ki a művészetbarátok körének tagjai között. Ugyanis, a részvétel örömén kívül a tagok még abban a kedves meglepetésben is részesülnek, hogy sorsolás útján, a tagsági díjak egy részéből vásárolt értékes műalkotások birtokosai lehetnek. Az év utolsó hónapjában szobrászati, illetve grafikai kiállítás nyílik. Az esztendő folyamán kétszer: júniusban és októberben a csoport tagjai budapesti tárlat- és múzeumlátogatáson vesznek részt.

A tokaji népművelők nagyszerű művészeti kezdeményezése *tartósnak* mutatkozik, s hihetünk benne, hogy híres borán kívül ez a szellemi vállalkozás is Tokajra irányítja majd a közfigyelmet.

(p — l)

tottam magamtól, mondván, hogy eddig otthon, Magyarországon nem foglalkoztam behatóan 1919 történetével, az „én korszakom" az ellenforradalom hatalomra jutásával, a Tanácsköztársaság bukása után kezdődik, de ha megelégszenek azzal, hogy a *londoni Public Record Office-ban talált angol külügyminisztériumi iratok fényében* mutatom be a Tanácsköztársaság létrejöttének, fennállásának és megdöntésének történetét, ezt szíves örömmel vállalom.

●

Őszintén megvallom: az előadás magyar szövegének megírása és angolra való fordítása közben sokat töprengtem, mit szólnak majd hallgatóim a glasgow-i egyetemen, ha bemutatom, *milyen nagy szerepet játszott az angol diplomácia a Tanácsköztársaság megfojtásában* — a demokrácia megvédésének lobogója alatt? Glasgow-ban aztán kiderült, hogy az angol diplomácia módszereinek semmifajta, mégoly erős kritikája ellen sincs semmi kifogásuk — a skótoknak...

A glasgow-i egyetem professzorai és tansegédszemélyzete előtt tartott előadásom néhány részlete megjelent a Népszabadság 1967. március 21-i számában, itt talán most csak a befejező részt idézném:

„Az antanthatalmak 1919 június elejéig nem tudták magukat elhatározni a fegyveres intervencióra. Az USA a há-

ból, Anglia is erős ... folytatta a leszerelést, ... cia közvélemény előt... rendkívül népszerűtle... volna egy Magyarorsz... indított és a francia h... aktív részvételével v... tott fegyveres akció...

Viszont: *a magyar ... Hadsereg győzelmes ... hadjárata energikus el... sekre ösztönözte az a... talmak vezetőit.* Paradox állításnak tűnik, de sok benne az igazság: a Vörös Hadsereg legnagyobb győzelmei vetették el bukásának csíráit, gyorsították meg a Tanácsköztársaság ellen végrehajtandó — tegyük hozzá: már régen tervezett — intervenciót.

Ezt támasztja alá *Balfournak*, a párizsi angol delegáció vezetőjének a békekonferencia 1919. július 9-i ülésén elhangzott felszólalása, melyet a jegyzőkönyv így rögzített:

‚*A helyzet*, úgy hiszi, *egyre súlyosabbá válna, ha nyilvánvaló lenne, hogy a Békekonferencia nem képes ellenőrzés alatt tartani egy kicsiny és legyőzött nemzetet*, amely nemcsak, hogy megszegte a fegyverszünet határozmányait, de az orosz szovjet kormánynyal szövetséget kötött, hogy megkíséreljenek általános forradalmat létrehozni. (B. itt feltehetően a világforradalomra gondolt — KE.) *Ő nem híve a vad katonai kalandoknak, de nem szeretné, ha be kellene ismerni a Békekonferencia tehetetlenségét...*'

●

A Forradalmi Kormányzóta-

... megkezdődött az ellenforrad... lom véres, megtorló hadjár... ta. Jegyezzük meg: a Dunán... túl egyes részein már augus... tus 1-e után felütötte fejét ... fehérterror.

»A Peidl-kormány bukás... után *három hónap leforgás... alatt több mint 50 000 embe... internáltak, 15 000 embert b... börtönöztek, és több mint 50... férfit és nőt gyilkoltak le* ... minden törvényes eljárá... vagy bírói ítélet nélkül...

Mindenkit, aki valaha rés... vett a munkásmozgalomba... ha nem ölték meg és nem in... ternálták, vagy börtönbe ke... rült, vagy kénytelen volt kü... földre menekülni« — írt... Böhm, a magyar Vörös Had... sereg volt főparancsnok... Cunningham ezredesnek, a bé... csi angol katonai misszió vol... vezetőjének — 1920. februá... 18-án.

Korvin Ottó, a Belügyi Nép... biztosság egyik vezetője a fe... hérterroristák keze közé ke... rült. Borzalmasan megkínoz... ták, majd egy bírósági komé... dia során kimondották a ha... lálos ítéletet. Utolsó üzenete... melyet a siralomházból küldött testvérének, így hang-

Lautensack Adolf

najzolo (nem reimetszo)

A frankfurti Lautensack Adolf
najzolja az 1595-ki esztergomi
csatát; karclapjai feljegyezve lát-
juk: gerissen und abgezeichnet
im Veltleger zu Gran. 1)

1.... Auch der Schlacht u. Turcken-
flucht, geschehen den 3 aug.
im 1595 Jahr. bei Gran. — Fol.
Jelezve: Durch Adolph Lauten-
sack von Franckfort am Main.
Im veltleger vor Gran, fleissig
gerissen u. abgezeichnet 1595."
Magyarázattal, elötérben az
anatoliai basa megfutamodása,
távlatban a keresztények zsák-
mányolása a török táborban.
Siebmacher eredeti karca. 2)

---

1) Bubics. Magyarországi várak
stb

VI. l.

2) u. o. 22. l.

Dörre Tivadar

festö:

Lautensack Adolf

frankfurti metsző
vajza az 1595-iki
esztergomi csatáról,
metszette Siebmacher
János

Ambesata. 72. l.

8

9

Lautensack Adolf

festö

l. Szendviselet

3. l.

374. szám.

Ko

1

Műemlékek Ors

Tárgy:

Möller Károly dr. a tárgyalásra meghivásl kér.

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat

Másolta

Összeolv

MDK

Lautensack

nyomdász XVI-XVII. sz.

Nagyváradi nyomdászat története. Müvészet, 1902.
439 l.

MÜVÉSZETI LEXIKON

Aachen-i monostor. Nagy K
palotakápolnája körül ki
798-ban kezdték épiteni.
monumentalis kőépülete.

II. 2. ***Verbőczy István, Magyarország nádora.*** († 1541.)
Mellen alul ábrázolt, félig balra forduló alak, ovális keretben. (Werbewczy István, | Magyar Ország Nádor-Ispánja | 's a t. | Szulet 4. Sep. 1475 Meghalt 12 März 1541. | Stephanus de Werbewcz | Regni Hungariæ Palatinus | cet | Eredeti képe T. Vigyázó Ur' gyűjteményében találtatik.)

Rézmetszet. M. 25·4—18·3 cm. XIX. sz. Jelzések alul balra és jobbra: «Weide pinx.» — «Ehrenreich sc.» Ltsz. 6531.

III. 1. ***Kőszeg XVI-ik századi látképe.***
(Gins—24)

Egykorú rézkarc. M. 15·7—26·2 cm.

— 2. ***Európa keleti országainak térképe.***
Hátlapjának jobb felén, architektonikus keretben: «Beschhreibung des Un | gerlands | Polands | Rüssen | Littaw- | Walachei | Bulgarei etc. Wölche len- | der Ptolemeus mit einander nempt | Sarmatiam Europe. | Vertolmetschung etlicher namen des Vngerlands. . . .»

Fametszet. M. 25·8—34·5 cm. XVI. sz. Ltsz. 945.

IV. 1. ***Martinuzzi György bibornok.*** († 1551.)
Derékig ábrázolt, félig jobbra forduló alak, ősz hajjal és bajusszal. Fejét félig jobbra fordítja és szemközt néz. Fehér miseinget, vörös gallért és Caputiumot visel. Barnás zöld háttér. Alul, barna alapon: «Cardinalis Martinusius Ordinis | Fráter György.»

Olajfestmény. Vászon. M. 16·5—11 cm. XVII. sz. Ltsz. 9950.

— 2. ***Castaldo János tábornok.*** († 1555. után.)
Mellig ábrázolt, balra forduló alak, ovális keretben. (Jo. Bapt. Castaldvs. Caroli. V. Imp. Max. Excercit. Dvx Stren.
Carole quem Cæsar, quem Ferdinande, probastis, || Castaldvm insignem quis neget esse Ducem.)

Rézmetszet. M. 16·8—12·4 cm. XVI. sz. Kettős példány.

V. 1. ***I. Ferdinánd király.*** (1526—1564.)
Derékig ábrázolt, jobbra forduló alak, medaillon-alakú keretben. (Ferdinandus D. G. Rom Rex.)

Színes fametszet. M. 16·7—16·5 cm. XVI. sz. Ltsz. 1989.

V. 2. ***I. Ferdinánd király.*** (1526—1564.)

Mellen alul ábrázolt, balra forduló alak, fülkében. Fent Magyarország, a római császárság és Csehország címere.

Fametszet. M. 30·6—24·5 cm. Német mester műve 1547-ből. Az évszám lent a jobb sarokban. Ltsz. 286/II.

— 3. ***I. Ferdinánd király.*** (1526—1564.)

Mellig ábrázolt, félig balra forduló alak. (Proximvs. A. Svmmo. Ferdinandvs. Cæsare. Carlo || Rex. Romanorum. Sic. Tvlit. Ora. Genas | Aet. Svæ. XXIX | Ann. M. D. XXXI.)

Rézmetszet. M. 20·5—13·5 cm. XVI. sz. Metszette Bartel Beham. Jelzése fent jobbra: «B. B.» Ltsz. 6608.

VI. 1. ***I. Ferdinánd király.*** (1526—1564.)

Mellen alul ábrázolt, félig jobbra forduló alak. (Ferdinand. D. G. Roman. Imp. Semper Avg. | German. Vngar. Bohemiæ. Dalm. Croat. Rex | Archid. Avstriæ Dvx Bvrgvnd. Com. Tirolis. Zc | M. D. LXXV.)

Rézmetszet. M. 21·5—14·7 cm. Metszette Rota M. Jelzése lent a jobb sarokban: «Marus Rota. f.» Ltsz. 1294.

— 2. ***I. Ferdinánd király.*** (1526—1564.)

Derékig ábrázolt, félig jobbra forduló alak, íves záródású architektonikus keretben. Fent a birodalmi sas, az uralkodó országainak címereivel. A háttérben Bécs városa. (Hæc Romanorvm est Ferdinandi regis imago || Da qvisqvis debes hvicque deoque tvvm.

Rézkarc. Készítette Hans Sebald Lautensack. Jelzése lent a középen: «M. D. (HL) LVI.» Kettős példány.

VII. ***Magyar gyalogos. (Talpas.) XVI. sz.***

Álló alak, kissé balra fordul. Oldalán kard, jobbjában csatabárd. (So siht ausz der Tolpatsch | der sich durch alles wagt | Vericht was er im Sinn | ganz frisch und unverzagt.)

Fametszet. M. 26·7—15·9 cm. Hanns Weigel (Trachtenbuch-jának Nürnberg; 1572.) No. 10. «Gantz vorwegen Lantzknecht» cím alatt megjelent metszetének lenyomata. XVI. századi német mestertől. Ltsz. 6781.

VIII. 1. ***Magyar nemes bajnok és fegyverhordozója torna öltözetben. XVI. sz.***

Balfelé haladó alakok. Az első fekete lovon, meggyszín köntösben és süvegben. Fegyverhordozója pej lovon, lobogós kopjával, pajzssal és sisakkal, urának színeiben. Fent balra a következő írás: «Herz Fridrich von Rittlih.»

Hasonmása Wolhueter Sigismund XVI. századi miniatur festményének. M. 27—36 cm. Eredetije a bécsi Cs. és K. Művészettörténeti Múzeumban.

Tört. Képcs. graf. Kiáll. 1907

MDK

Lautensack, Adolph von Franckfort

A törökök menekülése Esztergom alól 1595-ben. Rajzolta és metszette Adolph Lautensack von Franckfort. 1595.

Tört.Képcs.graf.kiáll. 1907. 33.l.

MDK

LAUTENSACK HANS SEBALD

A Hoffhalter nyomda neves illusztrátora volt.

Soltész Zoltánné: A magyarországi könyvdiszités a XVI. században.

Akadémiai kiadó Budapest 1961. p. 28.

Lautensack Sebald János

vézmetsző.

Oláh Miklos érsék arcké-
pe.

Lárd: Hofhalter Raphael

Lautensack Sebald Tamás

---

rézmetsző.

Oláh Miklós arcképe a következő műben

Ordo et ritus Sanctae Metropolitanae Ecclesiae Strigoniensis etc. Anno MDLX. 4º

Majláth Béla: Hungaricák a bécsi könyvkiállitáson. Magyar Könyvszemle. 1882. 189. l

Lautensack Hans
Sebald

I. Ferdinand arch.
Reikarc
Repr.
Vayer Lajos ibj
Magyar walkodok.
Bp. 1942. 2 3. tábla

művészet szerény harcosai lettek. Méltán sajnálhatjuk, hogy a népvándorlás zivataros idői miatt sokkal kevesebb emléket lehetett átmenteni korunkra, mint amennyi azt méltán meg is érdemelte volna. *Nagy.*

PANTHEON, Rómának egyetlen teljes épségben fennmaradt antik épülete, amely hatalmas, kasszettás kapuboltozattal födött teret foglal magában. Alaprajza kivül-belül kör. A rendkivüli — majdnem 7 m — vastagságú falakból hét oszlopos fülke van kivágva; egyikben ma a főoltár áll, a többiben az olasz nemzet nagy halottai — köztük Raffael — pihennek. A boltozat a római kupolaépités legszebb emléke. Átmérője meghaladja a 43 m-t, magassága ugyanannyi. Anyaga téglabordás öntött massza, amely egykor bronz-, ma ólomlapokkal van burkolva. A belső tér világitása teljesen centrális, amennyiben a fényt egyetlen felülvilágító bocsátja be; a megvilágitás éppen ezért a lehető legharmonikusabb. A P. bejárata előtt hatalmas méretű előcsarnok áll, amelynek tympanonos tetejét 16 kolosszális korinthusi oszlop hordja. A P.-t az előcsarnok frizének felirata szerint M. Agrippa, Augustus veje épittette ostiai Valerius épitőmesterrel, Kr. e. 27-ben; azóta többször átépitették s a legújabb kutatások megállapitották, hogy mai alakját Hadrianus korában kapta. 609.

Lautensack, Hans

Oláh Miklós enter-
gomi ersek arczépe
Fenti rézm. 1560.
Einlitvé

Dézsi Tinódi
226-l.

ány

mely összeget Horváth

öködése c. bibliografiai

felvettem

2 szept. 12-én

Kelemenszöllő

Lautensack Johannes

Sebaldus

nürnbergi rézm.

XVI. sz.

l.

Gulyáskönyv

131. l.

~~Alsófehérmegyei Tört. Rég. és Természettud.~~

~~Egylet VI. 311.~~

Lautner Emőke, építész

Bemutatkoznak a Miskolci Építész Műhely tagjai

Született 1956-ban Nyírbátorban. Iskolái: 1971-75 Báthory István Gimnázium, Nyírbátor; 1976-80 BME Építészmérnöki Kar. Munkahely: 1980-tól Észtaktaw, Miskolc. Fontosabb munkái: Görömböly RRT, 1984; Hejőcsaba RRT, 1985; Gazdasmesteri épület, Miskolc, 1985. Szelesu-i lakások, Miskolc, 1986.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 10-old.

Lautner Emőke, Építész

P.A.: Belvárosi tömbök rehabilitációja Miskolcon. Építész: Pirity Attila (Északtervi).

a tömbrehabilitációs tervek az Északtervi „E" irodájában készültek. Építész: a Tulipán-Kiosz-Royal- és Bazár-tömbnél: Pirity Attila.

a centrum tömbnél: Horváth István, Pirity Attila, Farkas Pál és Lautner Emőke.

a Royal tömbnél: Pirity Attila, Thoma Ágnes, Golda János, Horváth F. Zoltán és Rudolf Mihály.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 42-old.

M.D.K.

Lauttenbrunner. Bertalan

kőműves

1712 - 1715 között Hölbling tanonca volt.

Schoen A.: Hölbling építőmester Budán
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 145

NDK

Lauttenbrunner Bertalan kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

MDK.

Lauter és Körner
fametszőintézet

galvánklisék- és fametzetekkel
szerepelnek („Szép és jó kidolgozás")

St. M. Márcusi vásár

Grafikai Szemle 1906 évf 4 z 86 l.

Lauterbach András

ötv.

l.

Kőmagyarötvj

1488. [illegible]

Weinberger Fo

1935			
III.	18.	1227. oz. vráúla	S.
I.	24.	1194. " "	H.
III.	28	1292. " "	S.
"	25.	1274. " "	S.
IV.	6	1370. " "	S.
"	12.	1539. " "	S.
"	20.	1569. " "	S.
		a conto	S.
V.	4.	1643. n. pla	S.
	9.	1656. " "	S.
	11.	1668. " "	S.
		á conto	S.
	27.	1730. n. pla	S.
VI.	3.	1753. " "	S.
	13.	1931. " "	H.
	24.	2558. " "	S.

Lauterer

1789

l.

Eperjessy 1929

26-l.

Laux Miklós

budai üvegesmester

XVIII. n.

l.

Ságüvegesipar

204.1.

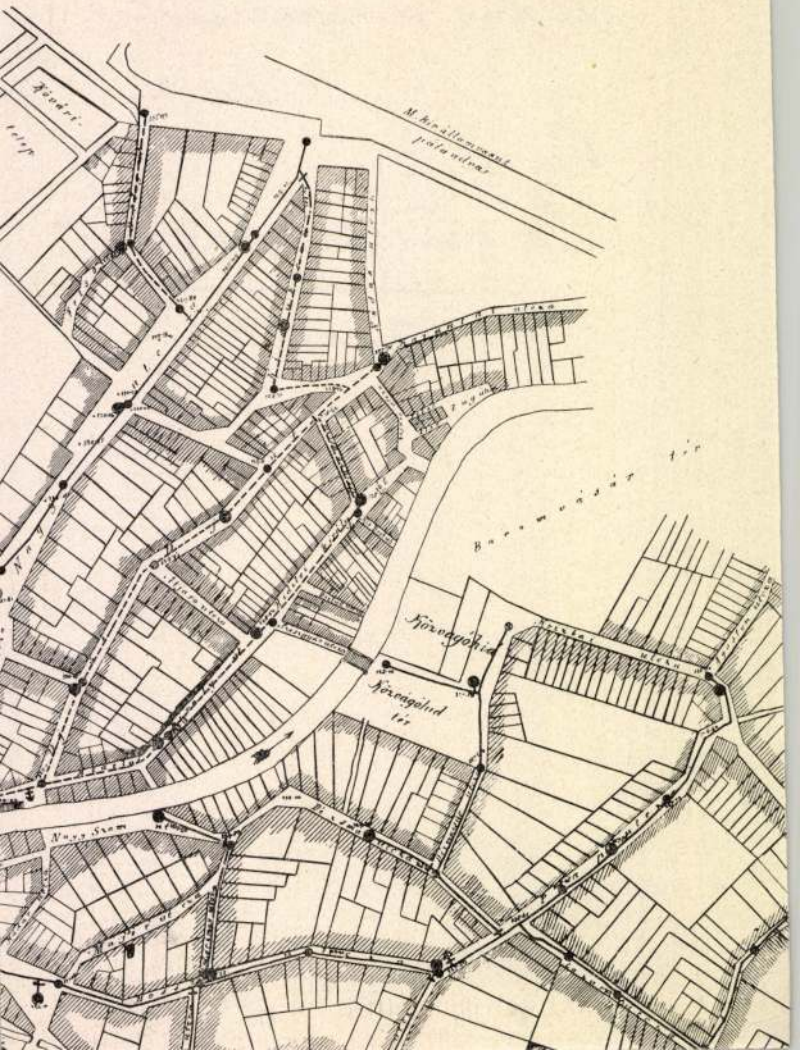
Kövári-
telep
M. kir. állomvasut
pálandvas
Barom vásár tér
Kövágóhid
Kövágólud
tér
Nagy Szom

Lautz György, szabómester

1872-ben a soproni naptarban szerepel a sztrajk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Lautz Ignác, szabómester

1872-ben a soproni naptarban szerepel a sztrájk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959 Sopron

Lautz József, grafikus.
gyüjteményében, található

Anna Petrová - Plesková: Slovenské výtvarné umění obdobia národného obrodenia; Bratislava. 1966 32. old: és 69. old.

 M. D. K.

Lantz József, grafikus.

a XIX. sz. 20 és 30-as éveiben működik felső magyarországon. a litográfia előfutára. Főleg tájképeket készít. „Tátra" 1835, litográfia 17. Kőpztabla, 124. old. Pozsony látképe, 1827, litográfia, 17.

Anna Petrova Plesková: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia. Bratislava, 1966. 32. old

 M. D. K.

Lautz József, grafikus.

Képtába 125. oldal, Rézbanya
Borinka mellett 1827, litográfia –
18. Képtábla 126. old. Dérenj vára,
1827, litográfia, 19 Képtabla, 127.
old. Felső magyarországról készült lát-
képeinek majdnem teljes sorozata
a Bratislavai városi múzeum grafikai

Anna Petrová – Plesková: Slovenské vý-
tvarné umenie obdobia národného
obrodenia
Bratislava, 1966 32. old és 69. old

Pozsony. 1794. Lautner Ferenc, festő

Pressburger Zeitung

1794, 46. szám

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 IV. 169. l.

Név: Laus Adam

Foglalkozás: üvegesmester (Glasermeister)

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1727 IV. 28

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Laužil Karl

l. Gereczerajztár
373. h.

Nápolyi bölgyek V. 16.

H. D. k.

LAUX Péter üveges

1696-ban házhelyadomás Budán

Gerő László: A budai vár helyreállítása Bp. 1951. 44. l.

LAÜTNER, Jörg Dominus

1648 Porsay

An 1996/1-3. 232.

Monumentum Familiae Tribellinae 1614-1

vörösmárvány pad, homokkőből faragott szép griff

Új főoltáron:

Négy réz gyertyatartó, golyókon álló kerubfejes h

talppal, baluszter alakú szárán tüskés tányérral. XV

Sekrestyében:

1. Két réz gyertyatartó, mint előbbi, de csonka. 34

2. Pacificale rézből, vert művű, XVIII. sz.

3. Kehely, aranyozott ezüst, augsburgi bélyeg

XVII. sz. 19 cm m.

4. Cibórium rézből, vert művű. 1721.

5. Kehely, aranyozott réz, kerek talpán, mint előb

kerubfejek. 1720.

LAVAL Károly mérnök, festő

1850

15. febr. 3. Laval mérnök úr beadja az igazgatónak egy a képmásoló teremben őrá bízott képen történt sérülésnek körülményes leírását

1851

167. szept. 13. Laval Károly festész úr a museumi másolóteremben másolhatásért folyamodik

MüvtörtÉrt. 1990 1:2 129,130

364 (M)
General Guisan : 1874 - 1960 : offizie
Zürich : Fretz und Wasmuth
1960

365 (M)
Individual and collective experience o
Jewish immigrants of the Nazi pe
New York : K. G. Saur
1986

366 (M)
Mars . illustriertes Wochenblatt. - 1(
Basel : Neue literarische Bu

367 (M)
Művészet zsigmond kiraly Korban : 1387
Budapest : Törteneti Muzeum
1987

368 (M)
Neutralität der Schweiz / hrsg. von de
Basel : Handelskammer

Lavater, Johann Caspar

1741—1800

rajzolo Zürich

l.

Bielz Portrhat

491. n.

~~Czéhemlékek, délvidéki~~ VI. 181

Tulajdonosok.
báró Lévay Henrik,
(Táplány).

Kr. V. 1101/1897.
1897. jul. 1.

mdk

Lavedan Henrik

rajza: „a kéz" a Magyar Nők lapjában

V. Irodalom és művészet
Pesten. Hirlap 1893. 17. sz febr. 8. 28

Lavel Károly

Biederm. kiáll. 1937

XXI. terem

Dobozi és hitvese, olajf.

1857.

Kavel Károly MDK

Dobozi és hitvese

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Lavel Károly

„Dobori és hitvese"... képe szerepel a biedermeyer kiállításon a műszarnokban

(emlitve)

Cyság 1937 XI. 28

MDK

Lavel Károly

Dobozi és hitvese, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

4o l.

kei, 1906, 237 l. /

MDK

Lavel Károly

Dobozi és hitvese

M.Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató,1937.nov.

Mücs. 4o l.

EA.....ltsz. Gyűjtés h

Sir Lavery John R.S.A., R.A /London/
Szinyei Társaság tiszteleti tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

1695—1768)

Képzeleti táj alakokkal (103. kép)

Vászon, olaj, 98·5×73·5 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 766. l. (Ismeretlen.) — Maszlaghy II., 349. szám. (Ismeretlen.) — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — (Pannini.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 241. l. (Pannini.) — Lepold—Lippay 55. l.

PAOLO DI GIOVANNI FEI (sienai festő, † 1410 körül)

Szárnyasoltárka: Középkép: *Madonna két szent nővel és zenélő angyalokkal.* Felette háromkarélyos síkban *Kálvária.* Balszárnyon *Ker. Szent János,* jobbon *Szakállas szent.* Felettük *Angyali üdvözlet.* (104. kép)

Csúcsos felső záródással.

Fa, temperaközép kép, 44×19, szárnyak 44×9 cm, Sienából. A kölni Ramboux- és Ipolyi-gyűjteményből.

Ramboux, 315. szám. — Gerevich PA, 224. l. (Paolo di Giovanni Fei.) — Gerevich IPGY, 95. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l.

PÁRMAI ISKOLA, XVI. század

Szent család a kis Ker. Jánossal

Vászon, olaj, 35·5×29 cm.

Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1915.

Gerevich PA, 232. l. (Parmigianino műhelye.)

Sir Lavery John R.S.A.R.A /London/
Szinyei Társaság tiszteleti tagje
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 194o. jan.febr.

VIZFESTMÉNY

MAGYAR

BENCZUR GYÚLA (1844—1920)
A Szent Korona adományozása
Papír, ceruza. A művész ifjúkori rajza.

FESZTY ÁRPÁD (1856—1914)
Sipoló Pán
Papír, vízfestmény. Az Operaház falfestményéhez. Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi-Biharvármegye, 39. l. — Gerevich PA, 254. l. — Gerevich IPGY, 95. l.

KELETY GUSZTÁV (1834—1902)
Mentés
Papír, vízfestmény.

KOSZKOL JENŐ (1868—1935)
A Bakócz-kápolna
Papír, vízfestmény.

A Mátyás-kálvária
Papír, vízfestmény.

Lavigne

Land Vigne.

Fatörgely, régi gyógyszertári

VIII. 162.

M.D.K.

Lavigne Marin

917. Árpád fejedelemmé választása. Kovács Mihály után. Kőrajz. 73x49.5 papir.
Elveszett. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
64. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Lavinnie

mérnök. A 18. század elején tervet
kérnitett a budai palota déli nagy
rondellájánál épitett ollóműnéhez.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György
téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

15. l.

La vinnia ..... hadmérnök M.D.K.

is készített korszerüsitési tervet a XVIII-XVIII. században (1687-1730) épült, a budai vár déli rondellájához, melyet a helyreállitási munkák során nem vettek figyelembe.

Czagány István: Müemlékhelyreállitási kérdések a Budavári palota ujjáépitésénél

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 3. sz.

178. old.

Lavotta Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 7

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

— LAVOTTA GÉZA, erdőbényei pedagógus-festő munkája és szerepel azon a kiállításon, melyet pár napja nyitottak meg Nyíregyházán, a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács művelődésügyi osztályának és a nyíregyházi Jósa András múzeumnak rendezésében.

az — Kik ... milyen ...

Lavotta Géza, festő

MDK

A Borsod megyei kis falulan „falugalériát létesített. Tanítványai meglepő előrehaladást értek el a képzőművészeti ismeretek elsajátításában.

Rózsa Gyula: Erdőbényei „kisgaléria" 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jan. 14

1021

Lavotta Géza

bb 11. uj festményekkel gazdagodik az erdőbényei falusi képtár

vid sze szb fm 1964. október 19.

a borsod megyei erdőbénye községben három évvel ezelőtt nyilt meg az ország első falusi képt ára. az állandó jellegü kiállitáson a ma élő magyar képzőművészek 78 alkotását mutatják be. ezeket a környező falvak lakói és tokajhegyalját felkereső turisták közül eddig több mint tizenötezren nézték meg. a nagy érdeklődésre tekintettel a megyei tanács müvelődési osztálya elhatározta, hogy a falusi kisgalériát országos rangra emeli. e célból még az idén százezer forintot költenek a kiállitási helyiség rendbehozatalára és csinositására. ugyanakkor a decemberben megnyiló miskolci országos képzőművészeti kiállitáson ötvenezer forintért 18 olajfestményt vásárolnak. ezekkel a képtár grafikai anyagát cserélik ki. a kiállitási terem tatarozását és a képtár ujjárendezését januárban fejezik be. a kisgalériában a helyi öntevékeny képzőművészeti szakkör tagjai - lavotta géza festőművész vezetésével - havonta müvészettörténeti előadásokat, vitákat és klubhangversenyeket rendeznek. a képzőművészeti estékre a környező községek dolgozóit is meghivják. /mti

-.-

bb 13. /kőteritő gépet... 1. folyt./- szb

a zuzott kő teritéséhez nagy lajos főépitésvezető olyan gépet szerkesztett, amely 35 ember munkáját pótolja. a készülék egyszerü , két keréken vontatott szekrény, amelyet billenőplatós tehergépkocsiról töltenek meg négy tonna kővel. ezt a mennyiséget a gép néhány perc alatt egyenletesen szétteriti. a gépet a napokban kipróbálták a beledi 825 számu uton. a megjelent szakemberek véleménye szerint a gép bevált, csak megfelelő számu billenő teherautóról kell gondoskodni a kőzuzalék szállitásához. a győri közuti üzemi vállalat jövőre öt kőteritő gép üzembe állitását tervezi. /mti/

-.-

bb 14. az ózdi kohászat uj vevője pakisztán

vid lk szb ki 1964. október 19.

az ózdi kohászati üzemek termékei, hengereltárui a külkereskedelem utján évről-évre több országba jutnak el. a szocialista országokon kivül a rendszeres vásárlók közé tartozik több iparilag fejlett állam, mint például ausztria és a német szövetségi köztársaság. a vevők listáján szerepel többek között finnország, szíria és irán is. legutóbb ujabb távol-keleti ország, pakisztán lépett

LAVOTTA GÉZA

TÁRLAT

Fafaragók munkái

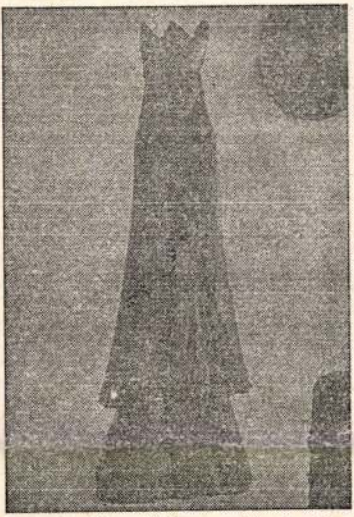

Lavotta Géza (Sárospatak) alkotása

Bereg fővárosában, Vásárosnaményban nemrég avatták fel a település reprezentatív bemutatóhelyét: a Fafaragók Galériáját. Régi vágya teljesült ezzel a város művészeti élete folyamatos gazdagításán, a teremtett értékek megőrzésén fáradozóknak. Az új közintézményben állandó kiállítás nyílt az immár huszonharmadik éve tevékenykedő nemzetközi fafaragótábor alkotóközössége anyagából. A több mint két évtized alatt hatalmas anyag gyűlt fel, melynek igényesen válogatott, több száz darabot közszemlére tett kollekcióját mostantól esztétikus, a művészi színvonalhoz méltó körülmények között tekinthetnek meg az érdeklődők. A fából faragott domborművek, kisplasztikák, szobrok, dísztárgyak mellett, a tárlaton láthatók szaruból és csontból készült kompozíciók, valamint lószőrből font ékszerek.

Kult - Magyarország
1992. 07. 24.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Lávon Judit

Hajdubiharmegyei Népujság

1965 FEB 1

hapjairól. (MTI)

— **A közelmúltban** zajlott le Rómában a fiatal festők biennáléja, amelyen népes mezőny vett részt a világ minden tájáról. Az ezüst díjat Lávon Juditnak ítélte oda a zsűri. A hír érdekessége az, hogy a fiatal izraeli festőművésznő debreceni származású, gyermekéveit Debrecenben töltötte. Nevelt lánya annak a Reszegi Lajosnak, aki Nádányi Zoltánnak, az ismert nevű költőnek volt munkatársa a Bihar megyei levéltárban. Lávon Judit jelenleg a Tel-Avivban most megnyílt festőművészeti akadémia tanára.

A kézimunkázás hasznos
még a horgolás is gyorsabb
vannak társak, akikkel meg
mintákat, gyönyörködni lehet
Molrocz Istvánné és özv. Na
közben sem tétlenkedik

am a KISZ-al
ezetők részé

Lavotha Géza.

A Szőnyi István-Teremben, a borsodi művészek sokszorosító grafikai munkái kiállításán művei.

Ecsetve.

Napjaink, 1962. 6. szám, 6. lap.

Lavotha Géza

Jestő

Szerepel Sátoraljaújhelyen a Kossuth Lajos Művelődési Központ Tárlatán

Északnagyarország 1969 XI. 14

LAVOTTA GÉZA /

Bányavidék fametszet 18 x 29,5

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

LAVOTHA GÉZA /

1.) Szomjas tivók, 1961. linómetszet 27.5x39

2.) Kőbányaűzem Erdőbényén, 1961.
linómetszet 27.5x35

I. Miskolci országos grafikai beinnálé Kat. bev. D. Fehér
Szuszsa. Miskolc, 1961.

Lavotha Géza

A erdőbényei kisgaléria megteremtésén fáradozott.

Megnyílt az erdőbényei kisgaléria.
Szabadnapjaink 1962. dec. 28. 6. l.

Lavotha Géza

Edőbékényi pedagógus kiállítása a szécsi várban festmények, akvarellek.

Fotó a kiállításról.

Északmagyarország 1966. okt. 13. 6. l.

Lavotha Géza

A sátoraljaujhelyi képzőművészeti kör tagja, a tagok műveiből évente kétszer rendeznek tárlatot Sátoraljaujhelyen, egyszer Sárospatakon, résztvesznek megyei és országos kiállitásokon.

Északmagyarország 1961. szept. 16. 4.l.

Lavotta Géza

Aranyvölgy c. képét a Borsod megyei tanács a VI. Miskolci Országos Képzőmův. Kiállításon megvásárolta.

Északmagyarország 1960. dec. 15. 4.1

Laurtha Géza

Festményeivel kitünt a hegyaljai müvészek kiállitásán a sárospataki Rákóczi Muzeum képzőművészet: kiállitásán.

Hegyaljai tájak - hegyaljai emberek

Északmagyarország 1962. jun. 16 4.1.

Lavotha Géza
festő

M.D.K

Festészeti díjat nyert

Hírek
Művészet 1961. december. — 41 l.

Lavotha Géza

Művei Sárospatakon, a „Hegyalji tájak - hegyaljai emberek" c. kiállításon.

emlitve.

Napjaink, 1962 4. szám. 2. lap.

Lavatio Pedum

Liturgie: Zu Gründonnerstag, 9. Liturgischer Tag - Liturgie der Karwoche" S. 1.

Verlag Herder.

Freiburg, 1962. 96 Seiten. 8°. Kart.

14

LAVOTTA GÉZA ÉSZAK-MAGYARSZÁG 1998. III. 30

Élménnyé értek a prügyi sebek

A VII. Móricz Napok keretében avatták fel az író mellszobrát

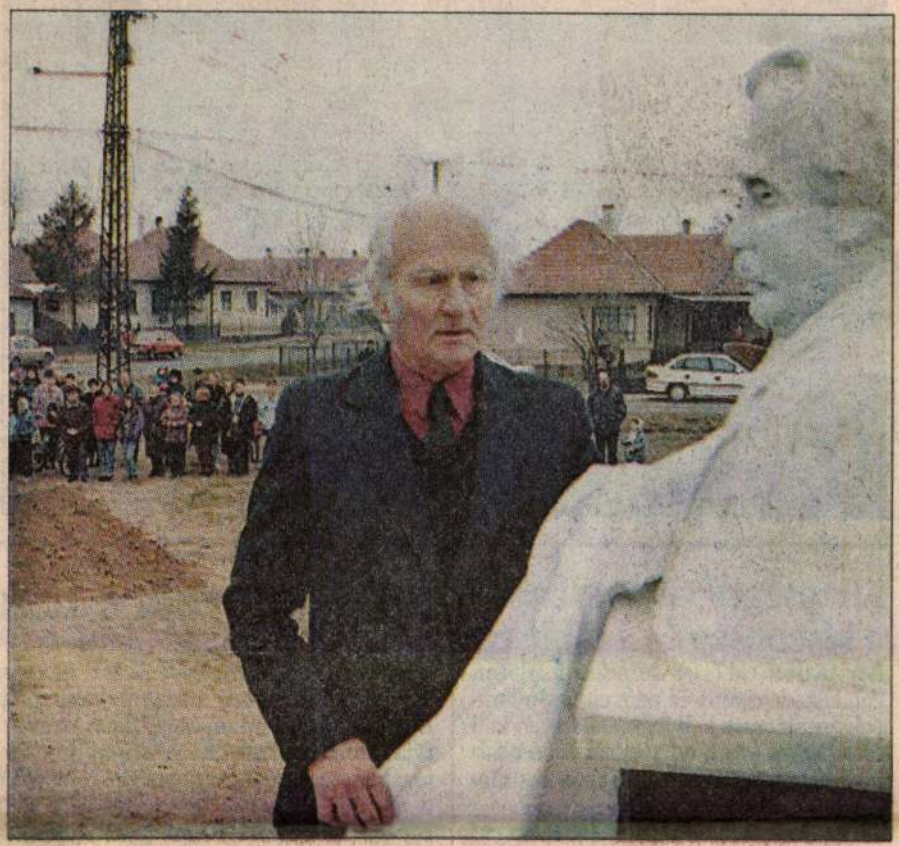

A szobrot alkotója, Lavotta Géza leplezte le. A mű Prügy millenniumi emlékparkjának közepén állít örök emléket Móricz Zsigmondnak. Fotó Puskár Tibor

Prügy (ÉM – PT) **– A prügyi elemi iskolában eltöltött 3 év alatt mély sebeket kapott gyerekként, ám írói munkássága során meghatározó élményként hasznosította a tapasztaltakat – fejtette ki Móricz Zsigmond életét elemző beszédében Erdei Sándor polgármester az író Lavotta Géza által készített és szombaton felavatott mellszobránál.**

Erdei Sándor polgármester elmondta, a Hét krajcárban, a Sáraranyban, és az Életem regényében jelenítette meg az író prügyi élményeit. Kijelentette: Móricz 28 évesen döbbent rá arra, hogy csak azt lehet igaz szavakkal megírni, ami megsebzett és mély nyomokat hagyott benne.

Az író nevének a település 1962-ben az általános iskola névadásakor, '72-ben a leégett Móricz-ház másának megépítésével, majd öt évvel később a Prügyön forgatott Legenda című filmmel állított emléket.

Kiss Attila – aki évekkel ezelőtt Prügyön kezdte pedagógus pályafutását – a Kazinczy Társaság képviseletében arról szólt: a Móricz-életút kutatójának, a közelmúltban elhunyt Tassonyi Andrásnak sikerült átörökítenie az író tiszteletét, és szeretetét. Elültette azt a szellemi magot – mondta –, ami mára fává terebélyesedett. Melynek koronája alól a VII. Móricz Napokon résztvevő mintegy félszáz, határon inneni és túli iskola diákjai tovább viszik és otthonukban ápolják tovább az író emlékét, hagyatékát.

tisztelt a világ – végakarata te hazája. és Kodály Zoltán művei.

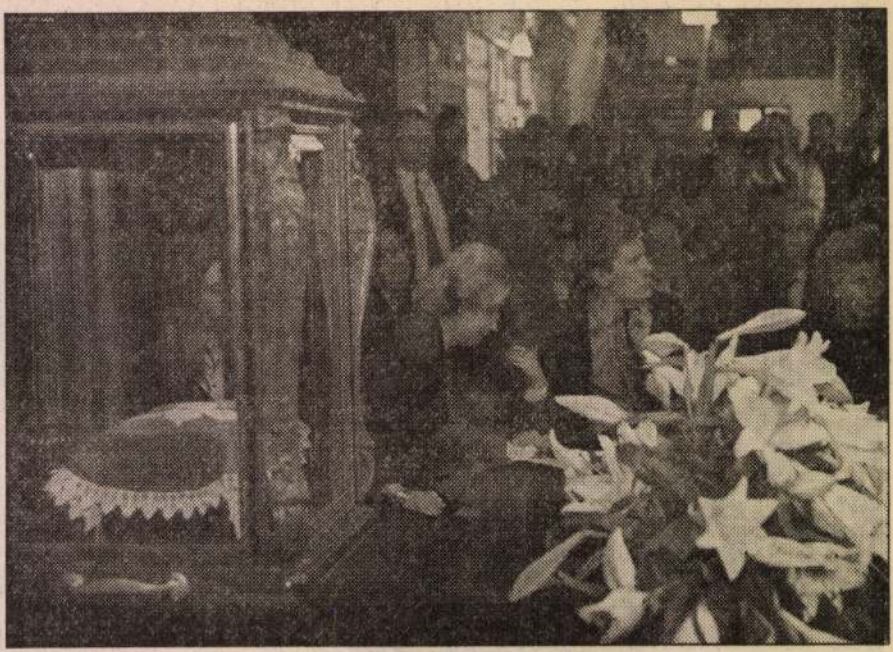

Ellenséges viszonyban a kisebbség és a többség

Apátfalva (MTI) – Minden felelősen gondolkodó cigány és nem cigány állampolgárnak össze kell fognia, közösen kell cselekednie azért, hogy csökkenjen a bűnözés Magyarországon. Ezt Farkas Flórián, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke jelentette ki szombaton, a Csongrád megyei Apátfalván az Együtt a bűnmegelőzésért című konferencián, ahol önkormányzatok, roma érdekvédelmi szervezetek és a rendőrség képviselői cseréltek véleményt a közbiztonság javításának lehetőségeiről.

Károlyi Sándor, a Csongrád Megyei Cigány Önkormányzatok elnöke egy közvélemény-kutató intézet adataira hivatkozva arról beszélt, hogy hazánkban rendkívül ellenséges a kisebbség és a többség viszonya. Kijelentette továbbá: a cigánykérdés könnyen eljuthat odáig, hogy csak rendőrségi ügy legyen.

EGY MONDATBAN

● **A VÁLASZTÁS TISZTASÁGÁT** érintő súlyos magatartásokról szereztünk tudomást – nyilatkozta szombaton Torgyán József, de hétfőig nem volt hajlandó elárulni mely pártok követték el az általa kifogásolt cselekedeteket és mit. ● **A VÁ-**

MDF: országos lista,

Budapest (MTI) – Lezsák Sándor pártelnök vezeti a Magyar Demokrata Fórum országos listáját, amelynek első 37 jelöltjét jóváhagyta a párt országos választmánya – jelentette be Sepsey Tamás a testület szombati ülését követő sajtótájékoztatón.

Az országg
elmondta,
nem szav
párt vála
hogy Pozs
löltként a
dulhasson
MSZMP-s

HIRDETÉS

LAVOTHA GÉZA - festő, fafaragó

Észak-Magyarország 1996.05.24.

Festő-fafaragó életműve

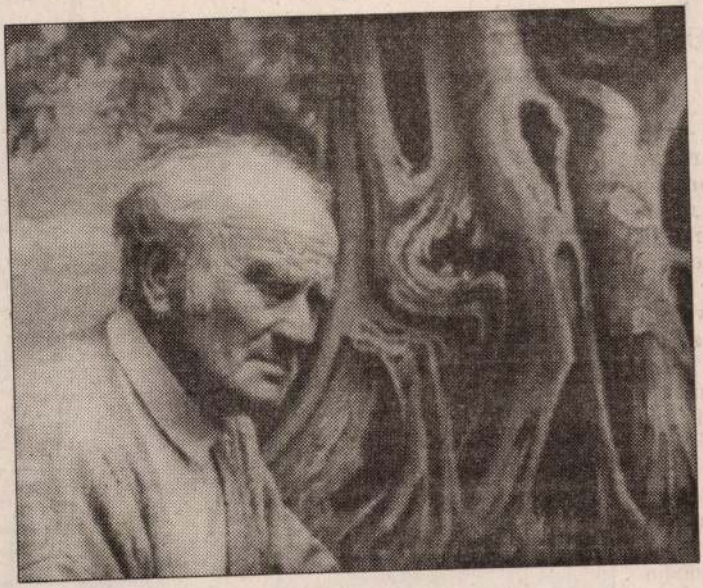

Lavotha Géza festő és fafaragó életmű-kiállítása nyílt meg tegnap délután a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeumban. A tárlat június 20-ig tekinthető meg.

kat kitiltották a város

leségének szárnyasait nem sújtja a szank

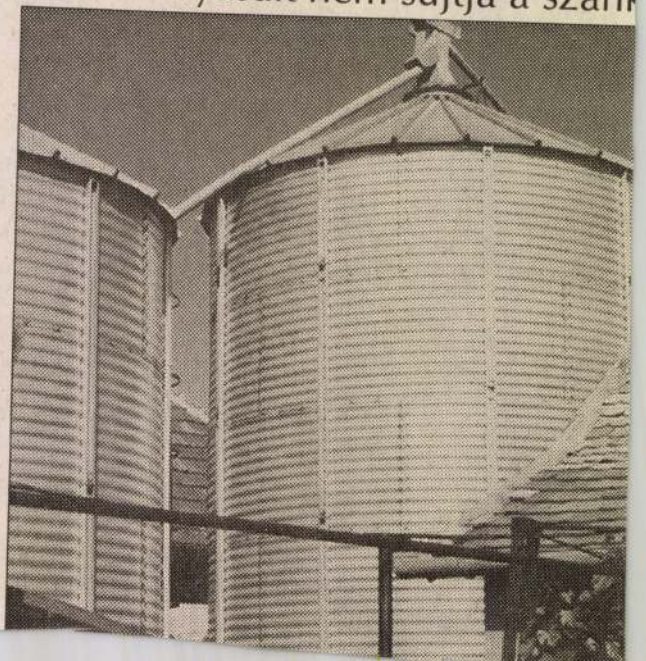

A) – Me-
van egy
zomszé-
A mint-
a nekik
s termé-
ár telje-
rnyéken
je az ál-
ere köte-
múlt év
pott ha-

járt, de a
ik a mai

– mondja
d. – Ez a
hetetlen.
töltötték
. Pelyvá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Lavotta Géza
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1965 NOV 12
1021

Erdőbényei gondok

A 34. sz. útvonal mentén, ahol az útjelző tábla az erdőbényei irányt jelzi, korábban még egy tábla állt. Erről azt lehetett megtudni, hogy néhány kilométerre az útvonaltól megtekinthető az erdőbényei kisgaléria, az ország első állandó falusi képzőművészeti kiállítása. Ezt a táblát nemrégiben leszerelték, az országos hírű kisgaléria tárlati anyaga jelenleg vándorkiállítás formájában jár a megyében községről-községre, hogy másutt is segítse a képzőművészet és a nagyközönség egymáshoz közelítését. A helybeliek, akarva-akaratlanul is többször látták ezt a kiállítást, hiszen a művelődési házban gyakran megfordultak különböző alkalmakkor és különböző indítékokkal, és máshonnan is nagyon sokan keresték fel a szép fekvésű falut éppen e nevezetessége miatt. Jó az, hogy most más községekben, városokban is megismerhetik az ott lakók az erdőbényei kiállítás anyagát, de az ok, amiért a kisgaléria vándorútra kényszerült, amiért (reméljük, rövid időre), átmenetileg hajéktalanná vált, már nem fogadható egyetértéssel. A kisgaléria, illetve az annak otthont adó községi művelődési otthon ugyanis ez év augusztusa óta, felújítás miatt zárva van. És ez az, amin érdemes egy kicsit meditálni.

Népnevelő munka helyett mennyezetépítés

Négy évvel ezelőtt, 1961-ben adták át rendeltetésének az épületet. Akkor kapta hírre a sajtó Erdőbénye nevét, és ekkor fordult ide először az országos képzőművészeti közérdeklődés, hiszen, ha meggondoljuk, forradalmi tett volt a hegyek közötti faluban állandó tárlatot létesíteni. S íme, alig telt el négy esztendő, az épület használhatatlanná vált. Szakadozott a kisgaléria mennyezete, az épület állapota veszélyeztette a kiállított műveket, s nem utolsósorban a látogatókat. Most 200 000 forintot költenek felújítására, s talán-talán ebben az évben elkészül. A művelődési otthon igazgatója, Hagymássy József szerint, a feljújításra szánt pénz már ez év januárjában rendelkezésre állt, de addig nem kezdhettek hozzá saját erőből a munkához, amíg minden fellelhető állami vállalat és szövetkezet írásban le nem mondott e munkáról. Az idő pedig közben telt, és augusztus lett, mire e bürokratikus huzavona után helyi építőmunkásokkal nekikezdhettek a rendbehozatalnak.

Így lett otthontalan az országos hírű erdőbényei kisgaléria. Ismételjük: hihetőleg rövid, átmeneti időre.

Persze, nemcsak a kisgaléria terme lett használhatatlan, le kellett zárni a művelődési otthon nagytermét is, annak felújítására jelenleg nincs is pénz. Így aztán se tájszínházi előadás, se pedig nagyobb közönséget hozó rendezvény nem kerülhet szóba jelenleg Erdőbénye művelődési életében.

Ismeretterjesztés „házhoz szállítva"

Az élet azért nem áll meg, és ha gondok is felhőzik be az itteni, különböző jellegű művelődési munkát, eredményekkel találkozunk. Tagadhatatlan, hogy igen hiányzik a községből a művelődési otthon. A népművelési munkaterv elkészítésénél egy igen optimális, november végi határidőt vettek figyelembe, arra számítva, hogy esetleg decemberben már megkezdhetik a munkát a művelődési otthonban.

Addig is, a szinte már ugyancsak országos hírű képzőművészeti szakkör, Lavotta Géza helybeli festőművész tanítványainak szorgos csoportja, valamint a földművesszövetkezeti vegyeskar, továbbá a díszítőművészeti szakkör, amelyet nők számára terveztek, az iskolában kapott otthont. Korábban irodalmi színpaddal is próbálkoztak, de mivel kevés érdeklődés mutatkozott iránta, meg a vezető is eltávozott a községből, ezt a nagy jövő előtt álló népművelési ágazatot elhanyagolták. Érdemes lenne újra próbálkozni vele. Színjátszók sem működnek jelenleg, általában alkalmi csoportok alakulnak iskolásokból egy-egy darab bemutatására.

Érdekes népművelési módszerhez folyamodtak. Mivel most amúgy sincs nagy előadóterem, meg a nagytantermes előadások kora is lejárt, „helybe viszik" az ismeretterjesztést a szakkörökhöz és a különféle intézményekhez. Kimennek a kőbányához, a hegyközséghez, a nőtanácshoz, a KISZ-hez, sőt, a cigánytelepre is, és a különböző, e helyeken tartott egyéb rendezvényekhez kapcsolják az ismeretterjesztő tevékenységet. Ennek gyökerei az elmúlt évadra nyúlnak vissza, amikor már próbálkoztak ilyen „házhoz vitt" népműveléssel, és szinte szűkebb körű, meghittebb beszélgetés formájában terjesztik így a különböző ismereteket. Most kezdik a munkát egy szabó-varró tanfolyamon is. Gondolnak népművelés közben a felnőttoktatásra, alapismereti tanfolyamra próbálják bevonni a cigánylakosságot, a dolgozók általános iskolájába pedig eddig 18-an jelentkeztek. Ez a munka a napokban megkezdődött.

Még csak félmegoldás

Mindez átmeneti hiánypótló munka Erdőbényén. S ha meg is nyílik a kisgaléria, tulajdonképpen csak az országos nevezetességű, nagy vonzerőt gyakorló tárlat kap ismét helyet, a nagyterem felújításához, Hagymássy József szerint, még további 300 ezer forint kellene.

Gondok, nehéz gondok árnyékolják be az erdőbényei népművelési munkát. Az 1961-ben átadott épület állagának ilyen nagyfokú megromlása figyelmet érdemel, és tanulságnak kell lennie más intézmények műszaki átvételénél is. A már országos hírnévre szert tett Erdőbénye gondjainak enyhítése halasztást nem tűrő feladat.

Benedek Miklós

A szocialista nemzeti egység és a munkásosztály

A szocialista nemzeti egység körül sok még a félreértés, s nem ritka a félremagyarázás. A vitatottak közül két kérdést kívánok kiragadni a szocialista nemzeti egység és az osztályharc, illetve a szocialista nemzeti egység és a vezető erő kapcsolatát.

Van-e osztályharc?

Vannak, akik az osztályharc „elcsendesedéséről", „elhalásáról" beszélnek. Az osztályharcnak olyan éles, „látványos" megnyilvánulásai, mint 1945—53. között, vagy akár az ellenforradalmat követően, valóban nem tapasztalhatók. Ma, mondják a nézet vallói, csak akkor van szükség osztályharcra, ha az ellenség támad.

A másik álláspont hívei azt panaszolják, hogy a szocialista nemzeti egység politikája voltaképpen az osztályharc kiiktatását jelenti, a munkásosztály politikai fegyvertárából.

Mindkét nézetben közös annak meg nem értése, hogy a történelmi fejlődéssel az osztályharc tartalmi vonatkozásokban is, de főleg területét és formáit tekintve változik.

A szocializmus teljes felépítéséért végzett tevékenység: harc. Mi ellen? A gazdaság területén: a kapitalizmusból ránk maradt módszerek, kispolgári szűklátókörűség, az egyéni előnyök hajszolása ellen.

Világosan szétválaszthatók a frontok az ideológiában. Közgondolkodásunkban a burzsoá ideológiának még számottevő maradványai lelhetők fel. Csak példaként említjük a két társadalmi rendszer erőviszonyainak bizonytalan megítélését, a nacionalizmust, a klerikalizmus felbukkanását, a szellemi életünkben olykor tapasztalható behódolást a burzsoá kultúra előtt, az egoizmust és a hasonló, ismert jelenségeket. Mindezek éreztetik hatásukat a társadalom arculatán. Az ellenük való fellépés: osztályharc.

A nemzeti egység szocialista jellegét nem lehet másképpen biztosítani, mint a szocializmus fejlődését gátló jelenségek elleni harccal: osztályharccal. A szocialista nemzeti egység politikája nem az osztályharc megszüntetését, hanem annak új, formáiban változott szakaszát jelenti.

A vezető erő kérdése

A történelem tanusítja: minden társadalmi rendszernek megvan a maga vezető osztálya. Ez az osztály az alapvető termelőerők tulajdonosa. A termelési eszközök társadalmi tulajdonán alapuló szocialista társadalomban a munkásosztály, szűkebben a nagyipari munkásság a vezető erő.

Oktalanság lenne ezt a vezető szerepet éppen a szocializmus építésének időszakában elvitatni. Vannak, akik azt vetik ellene, hogy a munkásosztály egy része, öntudatát tekintve, nem feltétlenül alkalmas e vezető szerep betöltésére. A döntő az osztály objektív helyzete. Kétségtelenül kihatott ugyan a munkásosztály politikai arculatára, hogy az utolsó két évtizedben nagy volt a „beáramlás", s a régi osztálytudatos munkások egy része különböző irányító funkciókba került, de ne feledjük el, hogy utóbbiak éppen a munkásosztály vezető szerepét erősítik a maguk helyén!

Egyesek azt is felvetik, hogy a munkásosztály vezető szerepe „elvileg" ellenkezik a nemzeti egység gondolatával. Az ilyen felfogás éppen a nemzeti egység legbelső, lényegi tartalmát: szocialista jellegét szorítaná háttérbe.

Vajon nem az értelmiség hivatott-e a társadalom vezetésére? — mondják mások, a tudomány és a technika gyors fejlődésére hivatkozva. Az értelmiség nemcsak a polgári társadalomban, hanem nálunk is igen tarka képet mutat. Különböző osztályokból eredő közbülső réteg. Wright Mills amerikai író „Fehérgallérosok, Amerika középrétege" című könyvében így ír róluk: „Ha van valami, amire törekednek, akkor ez a középút, márpedig ez elérhetetlen, vagyis nem más, mint egy képzeletbeli társadalom illuzórikus útja. Belsőleg szétforgácsoltak, nem egységesek, külsőleg pedig hatalmasabb erőktől függnek".

Az értelmiségnek számottevő szerepe volt és van a társadalmi átalakulásokban — mint valamelyik társadalmi osztályhoz csatlakozott erőnek. Szerepe nálunk is ez. Nagyra becsüljük a munkásosztály történelmi hivatásának teljesítésében, a szocializmus építésében végzett munkájáért. Milyen érdekek is lennének azok, amelyeket az értelmiség a munkásosztály érdekeitől eltérően, esetleg azokkal szemben érvényesítene? Nyilvánvaló, hogy csak a szocializmussal ellentétes érdekek lehetnének.

Mi az, ami a vezető szerep kérdésében félreértésre adhat alapot? Régebben sokan a munkásosztály vezető szerepét kizárólag „káderkérdésnek" tekintették. Természetesen az arra alkalmas munkások ma is vezető helyre kerülnek, de a munkás-

nség és következményei

mi és tanulságai az LKM-ben

Lavos József

Az elégettek c. képét 160 fotést megvette a Műegylet 1840-ben.

PMEJK. 1853-ra. 14. l.

1841-ben A lelkész áldása c. képét 100 fotést megvette n. az

n. o. 16. l.

1842-ben A szerelmes levél c. képét 140 fotést megvette n. az.

n. o. 22. l.

1845-ben Imádkozó horvátok c. képét 80 fotést megvette n. az

n. o. 32. l.

1846-ban Az énekiskola c. képét 130 fotést megvette n. az.

n. o. 36. l.

Szerpentin fejbe, neolith kori

VI. 125

— Kalapács, neolith kori

VI. 125.

Wien

Lavos, J.
festő

Ld. Magyar 1843. júl. 18.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

Wien

Lavos J.
festő

Der Ungarn 1844. jul. 24.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Sz.: Perther Kunstausstellung 1844.)

Kalmán

Lavos József

Irod

Szanatszárev

56. l.

Lavos József

festő

a műegyet Eiállitásán

szerepelt.

vod

Rogelius. 1842. 441.1

Lavos József

festő

starb etwa 1845, in Wien, noch sehr jung, ein hübsches Talent in Studienköpfen.

Wurzbach

Kat. Ung. 128 l.

Reutelien - industriához tartozó vakaró

Horun - Wascuesből IV. 215.

Lavos József

1807–1898

Ltáb IV. 131

IV. 151

Robotbaicrák VIII. 163

Lavos József

l.

Kama 1890

62 l.

[illegible]

latát, illetve hozott határozatát ;

h./ felhivja a 12.100/1945.

f./ pontjában irt társadalmi szervezeteke

felterjesztésére abban az esetben, ha ezen

jelölése alapján kinevezett tanácstag tag

időben halál, vagy lemondás által, illet

nevezett megszünt a jelölő társadalmi sze

13

Az alelnök az elnök állandó hel

dályoztatása esetén megbizásából eljár az

elnököl a teljes ülésen és az elnöki taná

Az elnö

14

/1/ Az elnöki tanács hatáskörébe

nincs kifejezetten a teljes ülés, vagy má

Lavos, Josef

festo

l. Havesi Oest

88. l.

Radisics Jenő VIII. 69

Lavos, Joseph

festő

* 1807. Blés

+ 1848. n. o

NYOMTATVÁNY.

Lemberger

58. l.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Lavos József, festő

Hondorü, 1847. II. 75-76.

Zerffi: A pesti mükiállitás...

Lavos, festő

Életképek, 1847.VII.59-63.

N.: Üdvözlet a Müegyesület...

MDK

Lavoss József festő

A Pesti Műegylet 1841-ben rend.kiállitasara Lovass József Bécsből a "Magyaróvári bucsút" festette meg.

Ujházy Ferenc: Föv.műv.állapotai a mult sz. közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

M.D.V.

Lovószt Katalin
keramikus

Épületplasztikáit mutatta
be a tárlaton.

Molnár László: Az elsőpécsi kerámiai kiennale.
Művészet, 1969. február – 43 lap

Lavotha Géza MDK

Szerepelt a kiállitáson.

--: Megyei képzőművészeti kiállitás Sátoraljaujhelyen.
NAPJAINK. 1962. szept. 1.

Lavotha Géza

MNK

Szerepelt a Kiállitáson.

"Kopasz fák"

Komáromi József: Néhány szó a sátoraljaujhelyi képzőművészeti kiállitásról.

NAPJAINK 1962. okt. 1.

Lavotha Géza

1962.jun.3-án megnyilt kiállitáson szerepelt./Sárospatak. Rákóczi Múzeum/.

[illegible] képei.

"Hegyaljai Tájak é - Hegyaljai Emberek"

ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1962. jun. 10.

Lavotha Géza
festő

M.D.K.

Erdőbényén mutatta be munkáit

Hírek,
Művészet, 1961. augusztus — 44 l.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 ÁPR 27
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Lavotha Géza

1021

Dalok a szolidaritásról

A tokaji művészetbarátok köre verses műsor bemutatására készül. Dalok a szolidaritásról címmel április 27-én költők, tanárok és diákok adnak emlékműsort, így emlékezvén a költészet napjára. A műsort *Kalász László* és *Serfőző Simon* költők közreműködése színezi.

Egy nappal később, április 28-án a tokaji művészetbarátok köre újabb művészeti eseménynek örvendhet; ekkor nyílik meg az erdőbényei kisgaléria képkiállítása. A megnyitót *Nagy Antal* igazgató tartja. A tárlatvezető *Lavotha Géza* festőművész, a kisgalériavezetője lesz.

A magyar tel

Kedd

8.05: Iskola-tv. 17.58: Hírek
18.05: Magyar Hirdető. 18.15: R
portműsor. 18.55: La Fontaine m
séi. 19.20: Esti mese. 19.35: Versei
20.00: TV Híradó. 20.20: A csod
latos Vargáné. Tv-játék. 21.25: J
nos vitéz. Összeállítás. 22.40: T
Híradó — 2.

Szerda

7.45: Májusi seregszemle. 15.3
Magyar Hirdető. 15.45: Születésna
16.45: En. Strasznov Ignác, a sz
hámos. I—II. 18.45: Nótaszó. 19.0
A Viharsarokból indult el. 19.3
Esti mese. 20.00: TV Híradó. 20.2
Plusz egy fő. Revü. 21.55: Aran
rózsa. 22.30: TV Híradó — 2.

Csütörtök

9.00: Iskola-tv. 17.58: Híre
18.05: Zseb-tv. 18.25: Telespo
18.40: A világ térképe elő

Lavotha Géza.

Az erdőbékési kisgaléria életre-
hívásában neki van legnagyobb
szerepe. Önmaga. ott élő képzőművész.

emlitve.

Napjaink, 1963, III. szám, 6. lap.

Lavotha Géza MDK

szerepelt a kiállitáson.

Hegyi József: Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek.
Képzőművészeti kiállitás Sárospatakon.

Borsodi Szemle 1963. 5.sz. 88-89. l.

Lavotha Géza Ének - Magyarország

Szenvedélyes festő, lendületes faragó

Lavotha Géza képzőművészt Pro Urbe-díjjal tüntette ki Patak

VUKOVICS LÁSZLÓ

Sárospatak (ÉM) – Lavotha Géza fafaragó-festőművészt életműve és a város művészeti életében végzett tevékenysége elismeréseként Pro Urbe-díjjal jutalmazta Sárospatak város képviselő-testülete.

● Először csak szóbeszédből értesültem a kitüntetésről, és kissé meglepődtem – kezdi az alkotó. – Azt hiszem, az a tevékenység, melyet 1982-től a város érdekében kifejtettem, alapként szolgált az elismeréshez. Köszönöm.

❑ *Mikor „fertőződött" meg a képzőművészettel?*

● Huszonéves lehettem, amikor először jártam a Szépművészeti Múzeumban és rácsodálkoztam Barabás Miklós, Borsos József, Markó Károly és mások alkotásaira. Ez az élmény indított el a cél felé, amely – minden lehetséges eszközzel – egy kisgaléria hálózat megteremtése volt. Szülőfalumban, Erdőbényén illetve számos más kistelepülésen ez meg is valósult. Sajnos az évek múlásával a kisgalériák elfelejtődtek.

❑ *Több, e térségben élő képzőművész számára szinte iskolát jelentett az ötvenes évek elejéig működő művésztelep a Rákóczi várban. Úgy tudom, ön is sokszor megfordult ott.*

● Valóban. Szakmai önképzésem állandó forrása és centruma volt ez a művésztelep. Azok a neves képzőművészek, akiktől tanulhattam, a magyar művészettörténet jeles képviselőivé váltak.

❑ *1975-től foglalkozik intenzíven faragással, 1982-től a Sárospataki Képtár vezetője volt...*

● A fafaragás területén Janó Ákos múzeumigazgatótól kaptam hasznos segítséget. Ő rendezte a sárospataki vár „Erdélyi" termében 1981-ben életem legsikeresebb kiállítását, melynek írásos emlékeit ma is őrzöm. 1982-től a Sárospataki Képtár vezetőjeként igyekeztem lokálpatriótaként szervezni az ott folyó munkát. Ezért rendeztem meg például a fiatalon elhunyt tehetséges Götz János szobrászművész életműkiállítását.

❑ *A város régi piacterén, a mai Kossuth utcán míves faragással készült kapukkal találkozik a járókelő...*

● Még képtárvezetőként érzékeltem, hogy kevés látogatója van a kiállításoknak. Az emberek inkább unatkozva csellengenek az utcán, ahelyett, hogy bemennének a kiállítóterembe. Ekkor támadt az az ötletem, hogy „útjukba kell állítani" a képzőművészeti alkotásokat. A gondolatot tett követte és elkészítettem négy kaput. Sajnos egy-két kapunál már felfedezhető rongálások vannak, de azért még ma is állnak a helyükön.

❑ *Mind ez idáig a fafaragásról beszélgettünk, pedig nagyon sokan festőként is számon tartják határon. Milyen helyet foglal el életében a festészet?*

● Igazán szenvedéllyel a festészetet művelem, bár ma is kapok szép megbízásokat, mint fafaragó. Mintegy összegzésként legutóbb a sátoraljaújhelyi Kazinczy Múzeumba láthatták kiállított munkáimat – sárospataki kiállítási lehetőség híján. Ez kissé elkeserített, de a kiállítás sikere kárpótolt. Szeretném, ha megadatnék, hogy Sárospatak gazdasági és kulturális reneszánszában képességeimhez mérten magam is részt vegyek. Ehhez a most kapott elismerés is ösztönzőleg hat.

Lavotha Géza (balra) átveszi a díjat

Fotó: Bódisz Attila

Last Minute-aján

A B.-A.-Z. Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Idegenforgalmi és Vendéglátó Osztályának Last Minute ajánlatai:

Görögország, Olympic Beach, (kilenc nap, busszal). Időpont: szept. 13. Apartmanban: 14 900 Ft/fő;

Korfu (1 hét, repülővel). Időpont: szept. 2., 3., 4., 9., 10., 11. Apartmanban: 29 900 Ft/fő;

Kréta (1 hét, repülővel). Időpont: aug. 28., 29., szept. 4., 5., 11. Apartmanban: 33 900 Ft/fő;

Tunézia (1 hét
pont: aug. 29.
panzióval: 44 90

Török Riviera
Időpont: szept. 2
ban, reggelivel:

Málta (1 hét, re
aug. 27. Apartma

Rodosz (repülőv
25., szept. 1.
39 900 Ft/fő;

s 22-től augusztus 28-ig

MISKOLCI

AUGUSZTUS 22.
Miskolc, Városi Sportközpont: Miskolci Nyári Vásár.
Szentlélek, turistaház előtt: A Rottaler Volksmusik és a Garabonciás citerazenekar koncertje. Este 8 órától.

AUGUSZTUS 23.
Miskolc, Városi Sportközpont: Miskolci Nyári Vásár.

AUGUSZTUS
Miskolc, Vár
pont: Miskolci

AUGUSZTUS
Miskolctap
Koncert-Fúvó
néje, Kalmár
tével. Délután
Miskolc, Ró
Központ: M

lipper

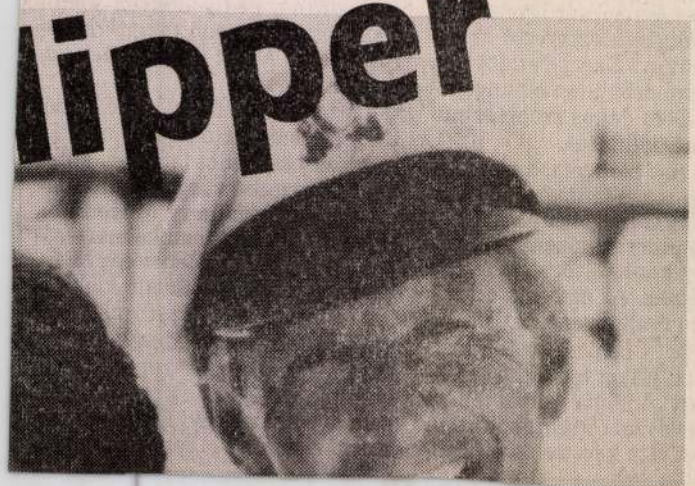

MEGYEI P

SÁTORALJAÚJHELY

Piarista templom: Katona Zoltán és Katona Péter gitárkoncertje. Augusztus 22. Este 8 órától.
Színház: Budapest Klezmer Band. Augusztus 23. Este 8

SAJÓSZENTPÉ

Gyermekek
seny. Auguszt
4 órától.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1970 OKT 31

Lavotha Géza

1021

Szombat, 1970. okt. 31.

Újhelyi tárlat '70

JELKÉPNEK is tekinthető, hogy a tavalyi kamaratermi tárlat után az idén már a sátoraljaújhelyi művelődési központ tágasabb termében kaptak helyet a zempléni képzőművészek alkotásai. Tágult a kiállítók köre, s szembetűnő a tematikai, formai gazdagodás is. Az évenkénti újhelyi tárlat mindinkább túlnő a helyi kereteken. A városi alkotóműhely tagjain kívül jelentkeznek a kiállításon a Hegyalján élő, sőt messzebbre szakadt művészek is. A legsokoldalúbb s a legjobb felkészültségű alkotó is közülük való: az erdőbényei *Lavotha Géza*. Nemesveretű vörösréz-domborításaival már az elmúlt években megérdemelt figyelmet keltett. Most ebből a műfajból a finom mívű Szürete, a bensőséges hatású Anyaság, s Család, a dekoratív Ősz, a nagyméretű, erőteljes Rézműves című kompozíciói tűnnek ki. Az igazi meglepetést azonban új műfajjal: alakos kerámialapjaival kelti. A színesmázas technikájú Ódon város, a Tapolcai ház, s a kifejező formájú Gótika érett alkotások. Népi kályhacsempék ihlették érdekes, máztalan kompozícióit, amelyeken jellegzetes hegyaljai alakokat mintáz meg.

Új kiállító itt a bodrogkeresztúri *Lehoczki Imréné* keramikusművész, akinek munkásságát már tokaji bemutatkozásakor méltattuk lapunkban. Most is archaikus jellegű, rücskös mázas tálakkal, padlóvázákkal kelt megkülönböztetett érdeklődést.

A festők közül *Sárdi Éva* olajképei a legérettebbek. Tokaji tájélményei uralkodnak gótikus festményeket idéző, elnyúlt formátumú képein. Az absztraktba hajló Virág című festménye átvezeti a figyelmet néhány tiszta színkompozíciójú batikolt terítőjére. A fiatal *Sebestyén Ágnes* is elsősorban batikmunkáival tűnik ki. Olajképein rokonszenves mértéktartása dicsérhető. A hagyományokhoz leginkább ragaszkodó *Kerényi István* kedvelt témái az Újhely környéki hegyek. Pasztelljein ezeket örökíti meg hitelesen. Az újhelyi szabadiskolát elindító, s most Bőcsön élő *Koncz József* igényes akvarellekkel, s finom technikájú rézkarccal vall a kibocsátó tájhoz való ragaszkodásáról. *Kovács Gábor* grafikái soproni művésztelepi élményeit tükrözik.

A KÖVETKEZTETESEN absztrakt *Romhányi Romek Imre* „In memoriam Kassák Lajos" című kompozíciójával ad kulcsot belső fegyelmet érzékeltető képeihez. Kassákot idézi a tárlat kifejező mottója is: *„Nem a valóság tükörképével akarlak megajándékozni, magával a valósággal, amit emberagy, emberszív, emberkéz formált meg a cseppfolyós, vagy gyémántkemény anyagból."*

Berecz József

Határozat — valóság

Kedvező feltétel

eredményes bűnüldö

ÉRDEKES és tanulságos visszatekinteni egy bizonyos idő távlatából munkánkra, terveinkre, s mérleget készíteni róla, mi valósult meg és hogyan. Léptünk-e előbbre? *Dr. Koleszár István* rendőr ezredessel, a megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjével idézzük fel azokat a szavakat, amelyeket négy évvel ezelőtt az 1966-os megyei pártértekezleten mondott, felszólalása során:

„Esetenként és helyenként vannak negatív jelenségek a közrend és a közbiztonságban. Egyik ilyen, hogy az emberek élete, testi épsége, személyi javaik elleni bűntettek nem csökkennek kellő mértékben... Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy szélesítsük a társadalmi és rendőri megelőző, felderítő tevékenységet..."

Mi a helyzet jelenleg? — kérdeztük meg a megyei rendőr-főkapitányt.

— Örömmel mondhatom, hogy a közrend és a közbiztonság megyénkben tovább szilárdult. A bűncselekmények száma csökken. Pártunk és kormányunk egyértelmű és következetes politikája kedvező feltételeket teremtett az eredményes

mindig nem érte el azt a szintet, amelyet törvényeink megkövetelnek..."

— Most is szeretném újra hangsúlyozni — mondotta dr. Koleszár István rendőr ezredes —, hogy a társadalmi tulajdon megvédését pártunk és kormányunk határozatai, a törvények nemcsak a rendőrségnek, hanem az állami és társadalmi szerveknek is kötelességévé teszi, és minden állampolgártól elvárják. Örvendetes, hogy az elmúlt időszakban a társadalmi tulajdont ért sérelem miatt indított büntetőeljárások száma fokozatosan csökkent 1966-hoz viszonyítva ez a csökkenés 24 százalékos.

— A gazdaságirányítás új rendszere milyen irányban befolyásolja az ilyen jellegű bűncselekményeket?

— Elmondhatjuk, hogy a gazdálkodó szervek fokozottabb gondot fordítanak a nép vagyonának védelmére. A vállalatok és szövetkezetek jövedelmük növelése érdekében is igyekeznek felderíteni és megelőzni az ilyen jellegű bűncselekményeket. Előfordul azonban, hogy egyesek — a szocialista demokráciát helytelenül értelmezve — megkárosítják a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Lavotha Géza
KÖZNEVELÉS

1966 OKT 2[illegible]

1021

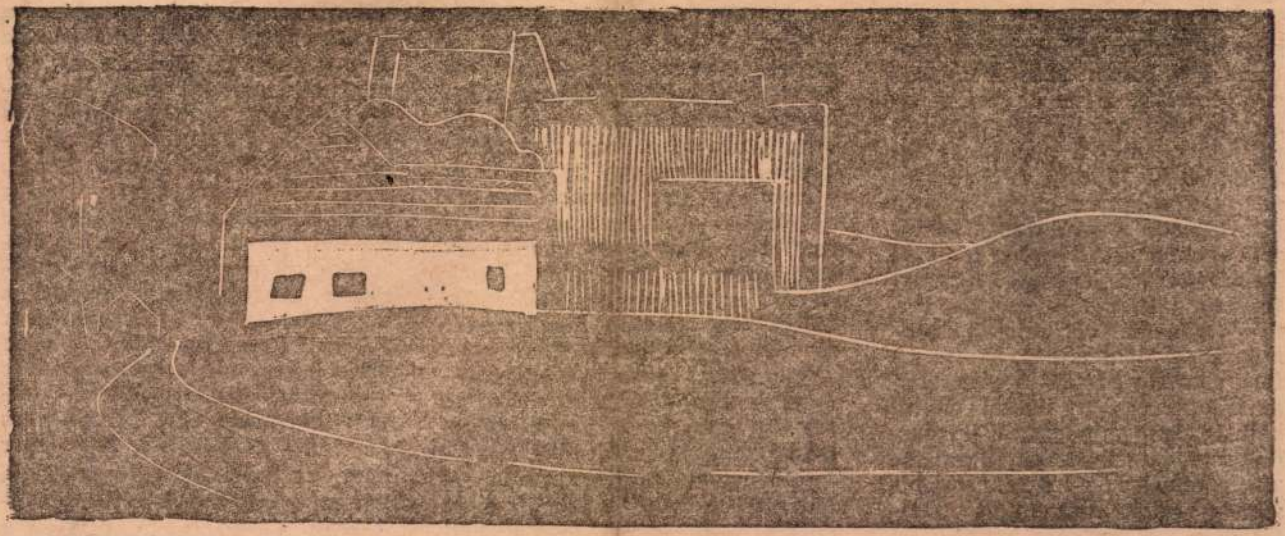

Tállya

Lavotha Géza rajza

jektív és szubjektív tényezőkről ejtünk röviden szót.

Bizonyára kevesen tudják, milyen hihetetlen bürokratikus processzussal jár a pedagógus lakások vásárlása. Attól kezdve, hogy kiszemelnek egy házat megvételre, addig, amíg a pedagógus beköltözhet — *36 aktát kell gyártani.* A községi tanács végrehajtó bizottságától a különféle KIK-bizottságokon át a Magyar Nemzeti Bank illetékes fiókjáig tucatnyi fórumot járnak meg ezek az iratok, s a legtöbbször hetekig rostokolnak mindenütt. Sőt, bármelyik fórumon véglegesen is elakadhat az ügy, s egy új házzal elölről kell kezdeni mindent. A kisvárdaiak például kiszemeltek hat házat, amelyek közül a műszaki bizottság egyet sem talált alkalmasnak. „Miért nem küldtek be új javaslatokat?" — mondják a elér a finisbe egyszer, időnként *emberi figyelmet is kell áldozni rá*, legalább egy sürgető telefon erejéig. Véleményünk szerint a megyei tanács illetékesei ezt elmulasztották. *Török Ferenc*, a lakásügyi előadó például csak tőlünk tudta meg, hogy tulajdonképpen miről is van itt szó, hogy a megye — egy nagyobb ügy érdekében — elkötelezte magát, ígéretet tett. Vagyis aki *gyakorlatilag* intézte a kisvárdai lakások sorsát, *eszmeileg* nem volt érdekeltté téve, számára mindez csak egy ügyirat volt a többi között. „Elaludtunk, ez az igazság — mondta Horváth Miklós megyei osztályvezető, nagyon szimpatikus önkritikával, egy kicsit a beosztottai helyett és nevében is. — Mozgatni kell ezt az ügyet, mert anélkül nem megy. Dinamitot kell alátenni!" (Mindjárt ki is küldte

szabolcsi általános iskolákból ide áramló, eleve hátrányos helyzetből induló tanulók sorsát ne nehezítsük tovább; hogy például a debreceni és a pesti egyetemek felvételi vizsgáin állni tudják majd a versenyt a nyíregyházi és a fővárosi középiskolák diákjaival; *hogy egyetlen tehetség se kallódjon el közülük.* S ez már nem kisvárdai, nem is szabolcsi, hanem *országos* érdek. S ezért áldozatot is érdemes hozni. Nem a kisvárdai pedagógusok *ellen*, ha-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Lavotta Géza

TANÁCSOK LAPJA

1900 APR 28

Kisgaléria Falusi Képtár működik — elsőként az országban — Erdőbénye felújított és megszépült művelődési otthonában. Lavotta Géza festőművész előadást tartott a megyei művelődésügyi osztály által adományozott új művészi alkotásokról.

1921

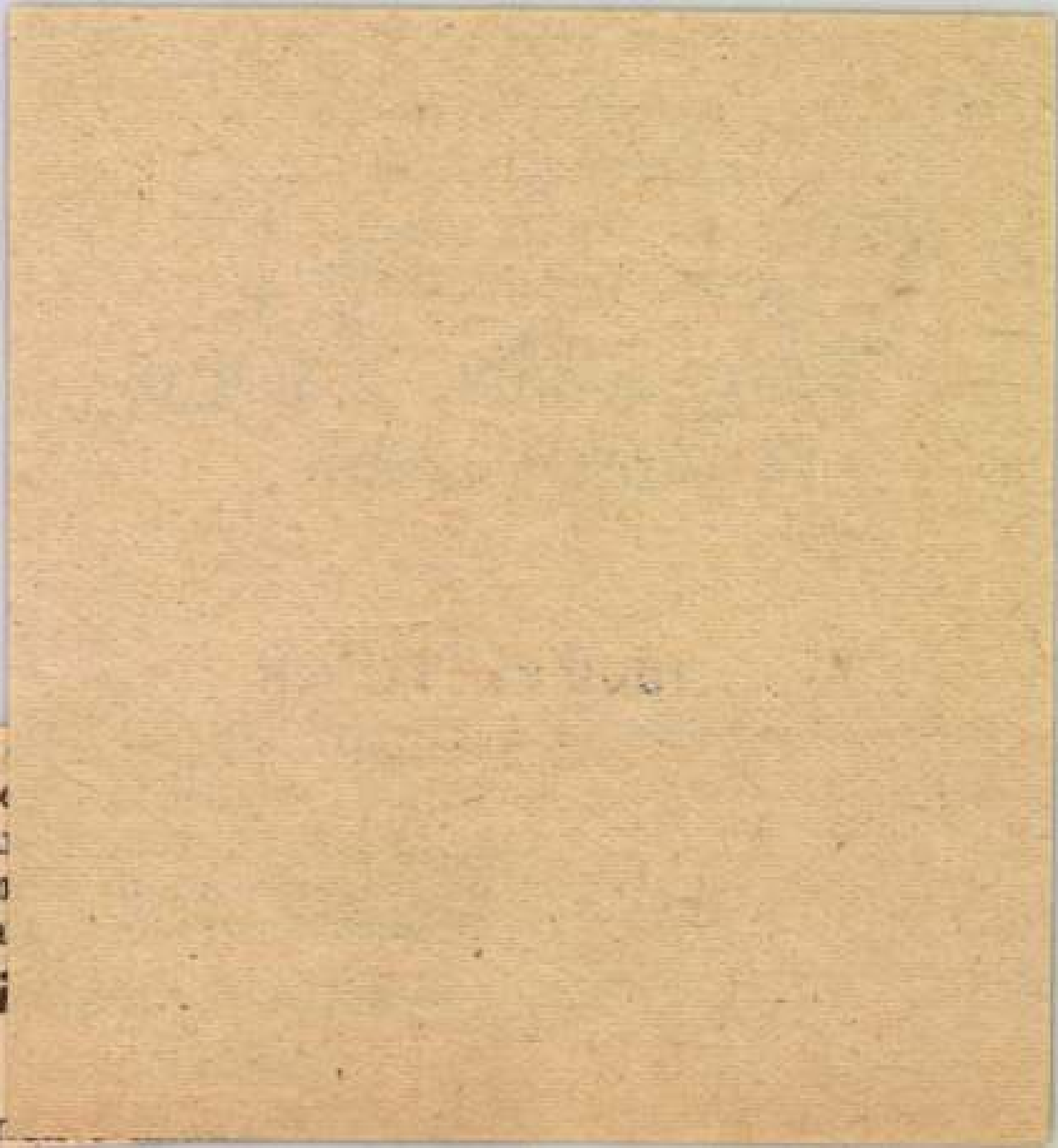

nellett
ellegű
zott olya
nechaniz
nuzamosa
az i
nem lesz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

Lavotha Géza

1966 APR 13

1021

Tárlat a szerencsi várban

A szerencsi várban a napokban nyílt meg Lavotha Géza erdőbényei és Huszár István rakamazi pedagógus kiállítása. A tárlaton a közönség Lavotha Géza festményei, akvarelljei, Huszár István grafikái közül láthat néhány szép munkát.

Nagy Imre szép sikere

A fővárosban rendezték meg a Sziklai Sándor ökölvívó emlékversenyt, amelyen számos külföldi versenyző is indult.

A középsúlyúak mezőnyében Nagy I., a Borsodi Bányász ökölvívója bejutott a döntőbe, ahol minimális arányú vereséget szenvedett Vielhauertől (NDK), és a második helyen végzett.

Gonda Viktor – vidéki bajnok

Debrecenben rendezték meg az országos vidéki szabadfogású birkózó bajnokságot. A világbajnokságra készülő magyar birkózók minden összecsapásra nagy alapossággal készülnek, hiszen az eredmények sokat számítanak a válogatásnál.

Gonda Viktor, a DVTK légsúlyú versenyzője is nagy szorgalommal készül a viadalokra. Ezúttal a vidéki bajnokságon csillogtatta képességeit, biztos fölénnyel győzött súlycsoportjában, ezzel vidéki bajnok lett.

NB III. Északkeleti csoport

A tavaszi ötödik forduló érdekessége: nem szenvedett vereséget egyetlen borsodi csapat sem! Két találkozón borsodiak játszottak egymással, mind a két mérkőzés döntetlenül végződött.

A listavezető Ormosbánya ezúttal is nagy gólarányú győzelmet aratott otthonában, és egy ponttal, nagyszerű gólaránnyal továbbra is az első helyet foglalja el.

Igen értékes győzelmet aratott Somsály és Kazincbarcika. rom helyén borsodi csapatot találunk. Kazincbarcika javuló játékkal aratott biztos győzelmet.

A borsodi csapatok közül a MÉMTE és az Edelény még nem győzött, mind a két csapatnak két-két döntetlenre telt erejéből.

A tavaszi ötödik forduló eredményei:

Somsály — Hatvan 3:1, Nyíregyháza — Debreceni Honvéd 0:1, Debreceni Elektromos — DEAC 0:1, Kisvárda — Debhi 3:1, Ormosbánya — Mátészalka 6:2, Edelény — Miskolci Honvéd 0:0.

G. S.

NB III. Északkeleti csoport.

1.	Ormosbánya	5	4	1	— 18:
2.	Miskolci H.	5	3	2	— 10:
3.	Somsály	5	3	1	1 9:
4.	Kisvárda	5	2	2	1 6:
5.	Egercsehi	5	3	—	2 5:
6.	Debreceni K.	5	3	—	2 7:8
7.	Debr. EAC	5	2	1	2 10:6
8.	Debreceni E.	5	2	1	2 3:3
	Rudabánya	5	1	3	1 4:4
10.	Hatvani MÁV	5	2	1	2 8:10
	K.-barcika	5	1	3	1 4:5
12.	Mátészalka	5	2	1	2 7:10
	Debreceni H.	5	2	—	3 5:9

1963 MÁR -1

1021

Kisgaléria Erdőbényén

1962. utolsó napjaiban megnyitották az erdőbényei kisgalériát, az elsőt az országban. Szebeni Győző, a megyei tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője adta át rendeltetésének az első falusi állandó képtárat.

Még nem látjuk hatását. A következő hónapok és évek, meg több más községben is megnyitott képtár dönti majd el létjogosultságát, szerepét a falusi közönség ízlésének és képzőművészeti kultúrájának nevelésében. Most még csak a lehetőséget dicsérjük, a nemes kezdeményezést, és a szándékot.

A kisgaléria életrehívásában kétségtelenül *Lavotha Géza* Erdőbényén élő képzőművésznek van a legnagyobb szerepe. Tőle származik az ötlet, ő szorgalmazta leginkább megvalósulását. Már 1961-ben javasolta a kisgaléria létrehozását, azután, hogy a bényeiek érdeklődéssel fogadták művelődési otthonukban a sárospataki „VI. Hegyaljai tájak — hegyaljai emberek" című kiállítást. Megyei képzőművészeti munkacsoportunk vezetősége magáévá tette a javaslatot, és felhívásuk nyomán íme összegyűlt a képtár anyaga, kiegészítve a megyei tanács ajándékával. Elsősorban a megyénkben élő képzőművészek adományoztak képeikből, de az ország más területén élő képzőművészektől is érkezett néhány kép. Az adományok és ajándékok révén valósággá válhatott a szép kezdeményezés. A kisgaléria első látogatói máris 35 művész 74 alkotásában gyönyörködhettek, és ez a szám később még gyarapszik, és a műveket cserélik is.

Az erdőbényei kisgaléria megnyitása emlékezetes eseménye marad megyénk gazdag képzőművészeti életének, minthogy a maga nemében első. S nem tűnik túlságosan illúzórikusnak az sem, hogy több testvérét üdvözölhetjük majd nemsokára, mind megyénkben, mind az országban. A giccs elleni hadakozás, a lakosság képzőművészeti és lakáskultúrájának fejlesztése mindaddig ugyanis alighanem csak óhaj, és megvalósítás nélkül maradt szándék lesz, amíg nem szoktatjuk hozzá a giccset ma még igencsak kedvelő, elviselő közönséget a művészethez és tegyük hozzá: fokozatosan a korszerű művészethez.

(n. z.)

pa dalát
idte part,
avart,

alkonyon
a kába dalt.

lrót szeli ketté,
ig emelnek a fák.

agás.
örésznek
csituló vad örömmel.

vas ablak a tél.
arcod a tájon eloszlik,
okra hullna szét,
nit szóljak utánad?
nasípjai zengnek.

Művészileg azokban az elbeszeléseiben a [illegible] megfeledkezik „kötelező" írói programjáról és [illegible] nyelvet". Hasonlatai, képei ilyenkor ott és akk[illegible] funkciójuk van, és természetesen hatnak. („... [illegible] zött szakadék egyre szélesedett, gyűlölet ködlöt[illegible] gitnak hívják.")

A „Tóth Margitnak hívják", az „Önéletrajz"[illegible] könyv leghatásosabb elbeszélései közé tartozik), [illegible] ban nem paraszti témájú) című elbeszéléseibe[illegible] egyszerűbb, tömörebb kifejezési lehetőségeit ke[illegible]

A „Tóth Margitnak hívják"-ban egy ma[illegible] rideg körülmények hatására megme[illegible] kövesedő jellemnek a társ, a szeretet után való [illegible] életrajz"-ban pedig egy emberséget és hitet adó munkáskor[illegible] légkörét vetíti elénk, mértéktartó önfegyelemmel.

Az a tény pedig, hogy könyvének jobb lapjain, művészi megformálásban igyekszik a mondanivaló jellegéhez igazodni, biztató jele egy jövőbeni, teljesebb értékű alkotás születésének.

Végezetül még annyit: megjegyzéseinkkel nem arra akarjuk ösztönözni Tímárt, hogy ha a kellő energiával és frisseséggel ragyognak elő tollából a képek és hasonlatok, ezeket száraz közléssel váltsa fel. De ha témája nem igényli, vagy ha egy adott esetben a belső erő és egy ilyen jellegű alkotókedv hiányzik, ne erőltesse ezeket, egy kitűzött programhoz ragaszkodva. Önmaga állítana korlátokat művészi kiteljesedése elé.

OLTYÁN BÉLA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vándorló képtár megyénkben

Erdőbényén három évvel ezelőtt nyílt meg az ország első falusi képtára. Az állandó jellegű kiállításon a ma élő képzőművészek 78 alkotását mutatják be. A képtárat több mint 15 ezren tekintették meg, s rövid idő alatt a megye határain túl, sőt külföldön is ismert lett. A Hegyaljára látogató külföldi kiránduló csoportok is gyakran látogatnak a képtárba. A képtár hatására a községben képzőművészeti szakkör is alakult, amelyben Lavotta Géza festőművész vezetésével több mint húszan ismerkednek a rajzolás és a festészet alapfogalmaival.

A megyei tanács művelődésügyi osztályának kezdeményezésére most elhatározták, hogy az erdőbényei művelődési otthonban berendezett kiállító helyiséget az idén rendbehozzák, tatarozzák, s az eddiginél szebb környezetben mutatják be a festményeket. A munkákra mintegy 300 ezer forintot költenek. A tatarozás ideje alatt a képtár anyagát a megyében „vándoroltatják". A vándorkiállítás első állomása Ózd volt, ahol sikert aratott. Az elkövetkező hónapokban Sátoraljaújhelyen és Mezőkövesden „vendégszerepelnek" a képek, és csak a télen kerülnek vissza Erdőbényére, addigra megszépülő végleges otthonukba.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JUN 12

inkből. 18.00: Mi tör
világban? 18.20: Könr
Bizet: Carmen. 21.0
László verseiből. 22.
Krudy Gyula asz
Kedvelt melódiák. 0

Petőfi-rádió. 14.20: A
más. 15.05: Verdi: Simone Bocca-
negra. 15.25: Nádas Béla táncda-
laiból. 15.35: Csepel-autóval Tan-
ganyikában. 16.05: Délutáni hang-
verseny. 17.35: Válaszolunk hall-
gatóinknak. 17.50: Népi zenekar.
18.20: Santa Lucia. 18.45: Dalok
mai életünkről. 19.05: Zenés pos-
ta. 19.50: Enzo Calotti: A náci
Németország. 20.00: Szűcs Mihály
és Dénes Erzsébet hangversenye.
20.25: Hosszú utazások, rövid tör-
ténetek. 21.05: Előszóval — muzsi-
kával.

Péntek

Kossuth-rádió. 8.20: Népi muzsi-
ka Csehszlovákiából. 8.50: Kérjük,
jegyezze fel! 8.55: Liszt-művek.
9.25: Édes anyanyelvünk. 9.30:
Részletek Huszka operettjeiből.
10.10: Az óvodások műsora. 10.30:
Bizet-művek. 11.00: Magyar Pan-
theon. 11.45: Toronyzene. 12.15:
Tánczenei koktél. 13.00: Ami a
jövő hét zenei műsoraiból kima-
rad. 14.05: Magyar szerzők kóru-

ban:
és béke. 18.15: Uj
18.59: A fülemile. 20.30: Három-
szor harminc perc. 22.30: Táncol-
junk!

Petőfi-rádió. 14.20: Tudósítás a
ENSZ-ből. 14.30: Hölgyválasz
15.05: Fúvószenekar. 15.25: Orvos
tanácsok. 16.20: Katya és a krokó-
dilus. 17.05: Pierre Dervaux Wag-
ner-felvételeiből. 17.45: Hangle-
mezparádé. 18.50: Közvetítés a
Honvéd — Salgótarján bajnoki
labdarúgó-mérkőzésről. 19.15: Nó-
tacsokor. 20.00: Két szimfónia.
20.45: Térképvázlat a műveltség-
ről. 21.05: Kirándulás. 21.50: A
Brüsszeli Fúvósötös hangverse-
nye.

Vasárnap

Kossuth-rádió. 8.20: Wolfgang
Windgassen, Maria Callas és Leo-
nard Warren énekel. 8.55: Édes
anyanyelvünk. 9.00: A Magyar
Rádió és Televízió Gyermekkóru-

AZ IPARI MŰEMLÉKVÉDELEM HELYZETE MAGYARORSZÁGON

Budapest, 1997. április 7 - 8.

A konferencia védnökei:
Dr.Baja Ferenc környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter
Dr.Fazakas Szabolcs ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter

PROGRAM

április 7.

délelőtt

9.30. Dr.Lázár Antal egyetemi tanár megnyitója

9.45. AZ IPARI MŰEMLÉK FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA ÉS NYILVÁNTARTÁSI PROBLÉMÁI

- Az ipari műemlék fogalmának kialakulása, a fogalom története, mai elfogadott értelmezése - Helyzetkép *(Németh Györgyi - TICCIH)*
- A hagyományos műemléki gyakorlat és annak alkalmazhatósága az ipari műemlékek esetében *(Déry Attila - OMvH)*
- A Future for England's Industrial Past: the conservation and regeneration of historic buildings and urban industrial landscapes *(Dr.Anthony D F Streeten - English Heritage, Anglia)*

11.15.-11.45. kávé szünet

11.45. A VÉDELEM LEHETSÉGES MÓDOZATAI

- Az ipari műemlékvédelem a várospolitikában *(Anda Katalin - VIII.ker. Önkormányzat, Berényi András - IV.ker. Önkormányzat, Nieder Iván - XIII.ker. Önkormányzat)*
- A Borsodi Iparvidék regionális és önkormányzati *problémái (Olajos Csaba - Északmagyarországi Területi Főépítészi Iroda)*
- Magyarország első ipari műemléke, az Újmassai Faszenes Nagyolvasztó megmentésének története *(Sélei István - OMM Központi Kohászati Múzeuma)*

13.05.-14.05. ebédszünet

délután

14.10. EGY KIEMELKEDŐ EMLÉK VIZSGÁLATA - CSEPEL

- A csepeli ipari terület rendezési terve *(Nagy Ágnes - VÁTI)*
- A régi ipari területek revitalizációs problémái *(Zsigó László - IPARTERV)*
- A revitalizációs problémák Lengyelországban *(Julian Kolodziea - Lengyelország)*

16.00. kérdések

április 8.

délelőtt

9.00. Kirándulás autóbusszal Csepelre, a volt Weiss Manfréd Művek megtekintése az előadáson elhangzottak tükrében

délután

- Vita az elhangzottakról és látottakról
- Hack Róbert témához kapcsolódó fotókiállításának megnyitása az OMvH aulájában

A konferencia támogatói:
ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
Magyar Kultúra Alapítvány
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság

A konferenciát
1997. április 7-én, 9.30. órakor
Dr. Lázár Antal
egyetemi tanár
nyitja meg
a Magyar Kultúra Alapítvány székházának
Corvina termében
(Budapest, I.ker. Szentháromság tér 6.)

A kiállítást
1997. április 8-án, 16.30. órakor
Ráday Mihály
művészettörténész,
az MTV főmunkatársa
nyitja meg
az OMvH aulájában
(Budapest, I.ker. Táncsics Mihály u. 1.)

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal
tisztelettel meghívja Önt

az 1997. április 7-8-án
rendezendő

AZ IPARI MŰEMLÉKVÉDELEM HELYZETE MAGYARORSZÁGON

című konferenciára

és

HACK RÓBERT **IPARI**

Budapest ipari építészete
című fotókiállításának
megnyitójára

HACK Róbert

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-720
Lavotta Géza
faszobrászművész
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1992 JUN 1 61

1021

Hegyalja üzenete

Lavotta Géza kiállítása a karcagi múzeumban

A karcagi Györffy István Nagykun Múzeumban dr. Janó Ákos, a sárospataki Rákóczi Múzeum igazgatója nyitotta meg Lavotta Géza faszobrász kiállítását.

Az erdőbényei űvész mindössze öt éve dolgozik a fával, fafaragónak vallja magát, de ez talán csak túlzó szerénység, hiszen Lavotta nem illeszthető be a népi fafaragók egyre terebélyesedő de végletes tehetségű táborába. Kétségkívül a népművészet legjobb hagyományaiból táplálkozik érzelemgazdag munkássága, ám a népművészettől nem a külsődleges formákat, díszítményi elemeket vette át, hanem — legmélyebb emberi és művészeti értékeket, a természet, a munka iránti tiszteletet, szeretetet, az alkotói tisztességet, alázatot. Mindezekkel válik tudatossá és teljessé Lavotta művészete s nemcsak tartalmi, de formagazdagságában, megjelenítésében is kiemelkedik a korbáns fafaragók munkásságából.

A Karcagon kiállításra került alkotásai tematikailag négy témacsoporthoz tartoznak: a legerőteljesebb motiváció a Hegyalja népének küzdelme megélhetéséért. A kenyeret adó szőlő, a bor baritonistája Lavotta, reliefjei — főleg körtefa alapra — tulajdonképpen munkadalok. Tokaj dicséretét számos generációk zengték, igen sokféleképpen, — Lavotta kerül minden hamisat, talmit, ő a nehéz munka elbíróinak állít emléket. Monumentálisnak tartjuk lenyűgöző erejű, több mozaikból álló tablóját, amely a szőlő és az ember viszonyát örökíti meg.

Megragadóan jelentkezik Lavotta művészetében a történelem, a táj emberének viszonya a hazához. Nagy szeretettel nyúl vissza a kuruc korhoz, amikor is szűk kebb hazája, a Hegyalja oly sokszor az események középpontjába került.

A család, az anya-gyermek viszonya gyönyörű megfogalmazásban kap helyet munkásságában. Megjelenítése a paraszt-barokkal mutat rokonságot, ám a legjobb művek modernsége is meghökkentő.

Talán még a kísérlet fázisában van, de már méltatásra érdemes Lavotta világlátásának néhány új darabja, melyek allegóriákban beszélnek az idő múlásáról, a viszonyításokról.

Az augusztus közepéig nyitva tartó tárlat kétségkívül a nyári kiállítási idény egyik — a fogalom legjobb értelemben vett — szenzációja.

Tiszai Lajos

Özvegyasszony

A csend útja

Kapások

Köszönetnyilvánítások

Köszönetet mondok rokonoknak, jó barátoknak, ismerősöknek, a pártbizottságnak, a Kertbarátoknak, akik felejthetetlen férjem,

LÓBER KÁROLY

temetésén megjelentek, részvétükkel, virágaikkal, fájdalmamat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló felesége, Szolnok.

Ezúton mondok köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak és szomszédoknak, a Vetőmag Vállalat, a Papíripari Vállalat dolgozóinak, akik felejthetetlen halottunknak,

TÖRÖK PÁL

temetésén megjelentek, sírjánál a kegyelet virágait elhelyezték. Gyászoló család, Szolnok. (5136)

EXPRESSZ

GARÁZS, Szolnok központjában buszpályaudvarnál eladó. Érdeklődni: Szolnok, Kun B. krt. 11. IV/12. délután 5 órától. (5142)

KÉTSZOBÁS, étkezős, szövetkezeti lakás eladó vagy nagyobbra cserélhető. Szolnok, Csanádi krt. 5. I/4. (5143)

TRABANT IZ-s rendsz. 1984-ig érvényes műszakival eladó. Alattyán, Görbe köz 1. (5144)

TÓSZEGEN azonnal beköltözhető 2 szoba, konyhás, családi ház melléképületekkel, nagy kerttel eladó. Érdeklődni lehet a helyszínen, Attila út 90. szám alatt június 19—20. és 26—27-én 9—17 óra között. (5062)

GÉPI forgácsoló szakmunkásokat felveszek. Válik lakatos, Jászberény, Liliom u. 1. (4440)

TAPÉTÁZÁST és lakás belső villanyszerelését vállalom. Telefon: 12-721 14 órától. Műhely: Szolnok, Szandaszőlős, Krúdy Gyula u. 205. (H. 1028)

ASZTALOSMŰHELY gépi és kézi felszereléssel vagy anélkül bérbeadó. Szolnok, Sütő u. 27. (H. 1029)

FA- és bútoripari gazdasági munkaközösséget szervezünk. Jelentkezéseket „Bútorosok" jeligére a szolnoki hirdetőbe kérjük. (H. 1030)

Apróhirdetés

INGATLAN

TISZAFÖLDVÁRON, Árpád út 118. alatt 800 négyszögöl szőlő kunyhóval eladó. Érdeklődni: Bajkai út 42. (4744)

LAKÓHÁZ eladó, jószágtartásra is alkalmas, Öcsöd, Bocskai u. 50. szám. (11 605)

VÁROSKÖZPONTI, nagy másfél szobás lakás eladó, Szolnok, Ady E. út 5. VI/6. (4611)

TÖRÖKSZENTMIKLÓS Győrffy I. út 29. alatt 376 négyszögöl telek eladó. Érdeklődni Kossuth út 266. Földes. (4827)

TÖRÖKSZENTMIKLÓS, Kígyó út 2. alatt családi ház 240 négyszögöl, gyümölcsös kerttel eladó. (4776)

KÉTSZOBÁS ház beköltözhetően eladó. Szolnok, Dobó István u. 33/a. (4339)

ABONYBAN háromszobás, összkomfortos ház eladó. Érdeklődni: 497-295. (4081)

BUDAPESTI, központi fűtéses műhely eladó VIII., Szent Királyi 1/B. Varga 338-837. (4697)

ÖSSZKOMFORTOS lakóház eladó Karcag, Baros út 28. Megtekinthető délelőttönként 9—13 óráig. (9557)

ZAGYVARÉKAS, Bába út 8. sz. alatti családi ház sürgősen eladó, 150 négyszögöl telekkel. Érdeklődni Zagyvarékas, Fekete Lajos út 33. (4609)

KARCAGON, Madarász Imre út 17. számú ház sürgősen eladó. Érdeklődni: Karcag, Kossuth u. 2. (4695)

KÉTSZOBÁS, összkomfortos, központi fűtéses, garázsos, köves út melleti családi ház alsóépülettel eladó. Rákócziújfalu, Arany János u. 5. Érdeklődni: 16 órától. (H. 1024)

VEZSENYEN, kis családi ház 150 négyszögöl telekkel és 350 négyszögöl különálló kert eladó. Mindkettő a Tiszától kb. 300 méterre. Érdeklődni: Szolnok, Gerle u. 7. II. em. 3. vagy Törökszentmiklós, Délibáb u. 5. 16 óra után. (H. 1026)

GÉPJÁRMŰ

10 000 km alatt Trabant Speciál eladó. Érdeklődni lehet: 17 óra után. Mezőtúr, Makk József 29. (4696)

TOYOTA IB-s eladó. Mezőtúr, Szabadság tér 12. fsz. 8., szombat, vasárnap. (4698)

MOST vizsgázott IH-s Wartburg de Luxe eladó. Mezőtúr, Damjanich u. 26. (4525)

MB 1000 Skoda 1/2 éves műszakival 18 000 forintért eladó. Tiszaföldvár, Mártírok út 22. sz. (4834)

110-es Skoda gépkocsi és villany kukoricamorzsoló eladó. Három János, Zagyvarékas, Arany János út. (9555)

FIAT 500-as IC-s, 126-os motorral, sebváltóval, érvényes műszakival, 14 ezerért, új hengerfejek, főtengelyek eladók. Tolnai, Tiszanána, Petőfi 9. (5078)

UE frsz. Trabant Combi eladó. Érdeklődni: Szolnok, Kossuth u. 2. (4695)

PEDÁLOS Simson eladó, Homok, Döbrei J. 177. (4835)

MOST vizsgázott 850-es Fiat személygépkocsi eladó. Érdeklődni lehet: Sárai Béla Cibakháza, Öregszőlő 189. (5076)

MŰSZAKI vizsgázott 850-es Fiat Cupé eladó Bánhalma, Szociális otthon. Csáti Ferenc. (5138)

ADÁSVÉTEL

BILLENŐS gumikocsi eladó. Karcag, Vasút út 29. (4466)

MTZ 50-es traktor eladó Mezőtúr, Korvin Ottó út 4. (4702)

EGY hasas üsző eladó, Tiszapüspöki, Szabadság út 5. (4781)

OLAJHŰTÉSES, burkolt „PERKEÓ" gyártmányú röntgengép eladó. Dr. Kalmár András Kengyel, Zrínyi u. 30. (H. 1012)

BIEDERMEIER ülőgarnitúra 70 000 Ftért eladó. Jászladány, Kossuth u. 96. (H. 1023)

ELADÓ: Rakéta porszívó, 8 programos robotgép, négyszemélyes sátor, asztali digitális óra, krova kulcskészlet, párologtató, vámkezelt villanyborotva Szolnok, Bányai Kornél u. IV. ép. II/9. Érdeklődni: 17 órától. (H. 1027)

ELADÓ egy Láncbuldog traktor Túrkeve, Szabó Ferenc, gátőrház. (4767)

HORTOBÁGY típusú szivattyú eladó. Kisújszállás, Arany János út 5. (5139)

EGYÉB

NYELVET tanít középiskolai tanár. Érdeklődni: 18—19 óráig. Szolnok, Móra Ferenc u. 11. VII/8. (H. 1009)

Dolgozókat alkalmazunk

bubiv

A BUDAPESTI BÚTORIPARI VÁLLALAT IX. sz. gyáregysége, Jászberény, felvételre keres festő-dukkozó szakmunkásokat és férfi betanított — segédmunkásokat. Jelentkezés: a gyáregység munkaügyi csoportjánál, Jászberény, Lazovi K. u. 2. sz. (4084)

Lavotha Géza

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
MAGYAR HIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 ÁPR 2 61

nok-ánmáni

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Der Dorflehrer Géza Lavotha ist ein begabter Holzschnitzer. Zur Zeit bereitet er sich auf seine Ausstellung in Budapest vor.

CH-4142 M

Dänemark:
MUNKSG
Norregad
DK-1165 K

Finnland:
SOUMALA
KIRJAKA
P. O. Box
SF-01641 V

Schweden:
ESSELTE
TIDSKRIF
SUBSCRIP
SERVICES
P. O. Box 62
S-101 20 Stockholm 1
WENNERGREN-
WILLIAMS AB
Nordenflychtsvägen 70

Wenn nicht extra vermerkt, stammen die Bilder von der ungarischen Nachrihtenagentur MTI.

HU ISSN 0007-2893

nernd 9 Prozent. An der Personenbeförderung waren die Eisenbahn mit rund 48 Prozent und der Kraftverkehr mit 47 Prozent beteiligt. Der Luftverkehr übernahm ein Zehntel des Fracht- und 4,2 Prozent des Passagierverkehrs.

1981 besaßen die Ungarn 1 100 000 PKW, davon fast 300 000 Shiguli bzw., Lada, rund 200 000 Trabant, 136 000 Wartburg und 134 000 Skoda.

Am Außenhandelsumsatz waren die sozialistischen

Lavotha Géza, faszobrász 2) Folytatás

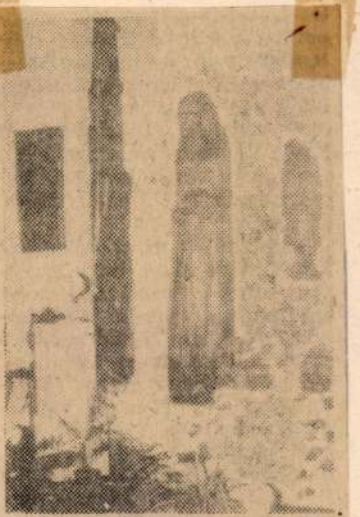

Részlet a kiállításról, középen Lavotha Géza: Gyászoló bányászfeleség című alkotása

—györke—: Tatabányán született művek.

Dolgozók Lapja,
1949. szept. 7.

LAVOTHA Géza szobrász

Új Mo. II. évf. 83. sz. 1992 ápr. 7. 11. p.

Rákóczi-szobor Munkácson

Névadó ünnepséget és szoboravatót tartottak Munkácson a magyar tannyelvű középiskolában. Rákóczi élete számos szállal kötődik a Latorca menti városhoz, amit eddig egy emléktábla örökített meg. Az iskolatanács már néhány évvel ezelőtt döntött arról, hogy II. Rákóczi Ferenc nevét veszi fel a tanintézet, ám hivatalos formában ez csak most következett be. A névadó ünnepség keretében leplezték le az iskola udvarán a fejedelem mellszobrát, *Lavotha Géza* sárospataki szobrászművész alkotását. A szobrot a sárospataki polgármesteri hivatal ajándékozta a munkácsiaknak. Az avatóünnepségen jelen volt a szobor alkotója, továbbá vendégek érkeztek Sárospatakról és a szlovákiai Borsiból, Rákóczi szülőhelyéről is.

enül gyenge minőségű gondolko-
ie.
mhoz, megkísérlek pár olyan
melyről azt gondolom, hogy e-
megértést. Hogy ezek nem a ké-
n gondolja, ezt azzal bizonyí-
l, hanem más művészetről fo-

mben az európai művészet stílus-
akra osztom. Ezek jellegzetes-
között nem tárgyalhatók. Így
sról szólok, melyet szimultán

1021

Lavotta Géza faragásai

A sárospataki Rákóczi-várban látható Lavotta Géza kiállítása. Néhány rézdomborítást, többségükben azonban fafaragásait láthatják az érdeklődők. Ez utóbbiak egyébként szép számmal vannak, hiszen a nyár az idegenforgalomé, s benne vagyunk a közepében. A sárospataki Rákóczi-várat sok, csoportosan érkező turista keresi fel, de sokszor „kopognak" a köveken az egyéni turisták is. A vár, a múzeum kiállításai mellett pedig természetesen az Erdélyi-terembe is elvezet útjuk. Itt láthatók a Hegyalján élő alkotó munkái.

Lavotta Géza különös ember. Egy időben a festészettel próbálkozott, azután a rézdomborítások kötötték le figyelmét. Most éppen a fa az, amellyel dolgozik. Autodidakta a szó eredeti értelmében, s ha nem félnék a félreértéstől, akkor azt is hozzátenném: amolyan művészi ambíciókkal megáldott ezermester. (Ezermester a szónak abban az értelmében, hogy igen különböző dolgokkal foglalkozik, s megkísérli mindig, hogy a dolgok velejéig jusson el.) Egyszóval: most éppen a fa a választott anyaga. Azt hiszem: szerencsés találkozás ez, az alkotó ember és az ősi anyag találkozása. Talán ebben az anyagban találta meg leginkább önmagát, mert természetével rokon.

Félszáz körül van a kiállított munkáinak száma. Köztük nagyméretű faragott szobrok csakúgy találhatók, mint faliképek. Vannak közöttük hagyományos témák — ilyen természetesen adódó téma e vidéken a bor útjának „felvázolása", s vannak egy-egy gondolatot, érzést megragadó alkotások. Sokféleképpen dolgozik: olykor vaskosan reális, olykor légiesen könnyű. Mindig azt „ragadja meg", amit leginkább adekvátnak érez. Olykor magamagát is elringatja, mint például a gótikus stílust felidéző festett szobrán — Gótika —, máskor, s ez inkább a mindennapi élethez kapcsolódó megfigyeléseinél van így, körbejárja, körbetapogatja a témát. Pusztán azzal, hogy újból és újból megfaragja. A bor, a szőlő sokféleképpen tér vissza. Nagyméretű faliképén például időrendi sorrendben, tárgyilagosan a talajművelés, a szőlőgondozás és a borkezelés fázisait ábrázolja. A faliszekrényke faragásai viszont már többet vállalnak: a három ajtó, három „fázis", a vígság, a duhaj mulatozás és a gyász...

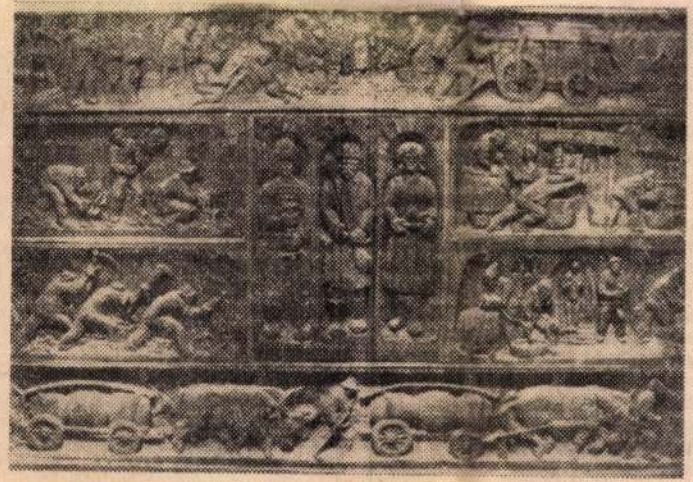

A bor útja – fában elbeszélve

Nekem talán legjobban letisztult, szépen megdolgozott faragott szobrai tetszettek. Az Álmoska iskolás kisfiúja nyakába húzott kabátgallérjával csupa elszánás. A Védelem — anya és kisgyerek összefonódása — légiesen könnyű. A Gyász asszonyalakja — mintha Kurátor Zsófi lépne elénk Németh László hasonló című regényéből.

Gondolom, nem véletlenek a kiállítási emlékkönyv bejegyzései: „nagyon szép", „tetszik", „érdemes volt megnézni". S az egyik, messziről jött iskoláscsoport bejegyzése is dicséret: „most, hogy ezt láttuk, mi is szeretnénk megpróbálkozni a faragással..."

Csutorás Annamária

Fotó: Laczó József

juk, hogy az aratás versenyfutás az idővel, mivel mindössze néhány napos késedelem már a terméseredmé-

gozóit, a szerelőket, s mindazokat, akiknek részük van a nyár e nehéz munkájában.

F. L.

KISZ-fiatalok a Borsodi Szénbányáknál

Hegedűs Dezsővel, a Borsodi Szénbányák Vállalat KISZ-bizottságának titkárával a KISZ termelést segítő tevékenységéről, a vállalatnál folyó ifjúságmozgalmi életről váltottunk szót:

— A vállalat feladatainak megvalósítása fiataljainktól is minőségileg jobb munkát követel meg — mondotta. — Igyekszünk ennek szellemében dolgozni: a vállalat fiatal műszaki gárdája az elmúlt időszakban 120 szakdolgozatot készített el, amelyeknél egyre inkább a minőségi tényezők kerültek előtérbe. Az Alkotó ifjúság pályázat eredményes volt; a közel száz pályamű közül néhány országos sikert is hozott a vállalatnak. Jelentős társadalmi munkaakcióink voltak, ifjúsági szocialista brigádmozgalmunk is erőteljes fejlődést mutat. A „Munkád mellé add a neved" mozgalom is segíti a minőség javítását.

— Milyen gondok akadályozzák az eredményesebb munkát?

— Nemrég kaptuk meg a KISZ Központi Bizottságának Vörös Vándorzászlaját, azonban, mint mindenhol, nálunk is vannak a KISZ-munkának gyenge pontjai. Ezek közül elsőként említeném azt, hogy nagyon sok a „bejáró" KISZ-tag. Közel 200 községből vándorolnak mindennap, és így érthető — a buszok indulása miatt —, hogy nehezen szervezhetők egy-egy közös programra. Ez rányomja bélyegét a politikai oktatásra is. A másik probléma: vannak jól felszerelt klubjaink, jól felkészített klubvezetőink, még sincs akkora „mozgás", mint korábban volt. Azután itt van a tömegsport kérdése: rendeztünk látványos, nagyszabású versenyeket, de nem érte meg. Levontuk a tanulságot: ma már alapszervezeti, aknai szinten mennek ezek a sportrendezvények és így sokkal rendszeresebbé, tartalmasabbá váltak. Le kell szögeznünk: nem sportklasszisokat, de egészséges embereket szeretnénk nevelni.

— Ifjúsági vitaköreinkbe is

valamivel több
termelés növe
néhány hónap
az eredménye
tállóban szinte
reltek fel, a
vábbi növelé
Hogy ez mibe
miért jobb az
azt a gondozó
lesen elsoroln

1981 JUL 21
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
7
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-126
MTI SAJTÓFIGYELŐ

Jutta

Minden korosztálynak megvannak a maga szociális igényei és gondjai, s a szociálpolitika egész rendszeréből csupán azok érdeklik igazán, amelyek rájuk vonatkoznak. Csak módjával érvelhet a szociálpolitikus azzal, hogy például a nyugdíjasok mellett másokra, mondjuk a gyermekes családokra is gondolni kell. És megfordítva: a családi pótlék reálértékének csökkenését bizonyagto szülőket — ma még! — kevésbé érinti és érdekli a nyugdíjasok helyzete.

Mindenkinek egyformán sokat adni lehetetlenség. Mindenki jogos igényeit maradéktalanul kielégíteni ugyancsak lehetetlenség, ha egyszer annyi az elosztható pénz, amennyi. S a szociálpolitikus legnagyobb dilemmája: hogyan rangsoroljon, kiket és milyen gondokat vegyen — mások rovására — előbbre? Nemcsak a nyugdíjasok és a családellátás

jezést: Magyarország — nyugdíjas ország... Mit mondjunk ma, amikor 41 százalékra (!) emelkedett a nyugdíjasok aránya, s persze ezzel együtt nőtt az átlagnyugdíj, s természetesen a nyugdíjakra kifizetett összeg is.

A statisztikusok számításai szerint, legalább az évtized közepéig lényegében hasonló ütemű növekedésre kell felkészülni. 1985 körül a nyugdíjasok aránya — az aktív keresők számához képest — eléri a 45 százalékot, az átlagnyugdíj pedig az átlagkeresetek mai 51 százalékáról 60 százalékra emelkedik.

Tény az is, hogy az eddigi intézkedésekkel nem sikerült megőrizni a nyugdíjak reálértékét (a reálérték növeléséről nem is beszélve.)

További adatok és tények idézése nélkül is nyilvánvaló, hogy a nyugdíjasok gondja az egyik legfontosabb társa-

Lavotta Gyula

építész, műszaki főtanácsos
székesfővárosi tisztviselők balaton-
keneset üdülőtelepe

Magyar Építőművészet
1929. 2. 4.
számos képpel

Archepe-Führer
Ilustól repr
u.o.

37. Székesfővárosi alkalmazottak segítőalapjának balatonkenesei üdülőtelepe ; első szálló. ◆ Erholungsheim des Hauptstädt. Angestellten-Unterstützungsfondes in Kenese am Balatonsee. Erstes Hotel. ◆ Casa di riposo del Fondo degli impiegati municipali a Kenese, Lago di Balaton. Primo albergo. ◆ Établissement de récréation des Fonds des employés municipaux à Kenese, Lac Balaton. Premier hôtel. ◆ Convalescent-Home of the Aid-Found of the Municipal Officials at Kenese, Lake Balaton. First Hotel.

(Lavotta Gyula)

38. Székesfővárosi alkalmazottak segítőalapjának balatonkenesei üdülőtelepe. Új szálló. ◆ Erholungsheim des Hauptstädt. Angestellten-Unterstützungsfondes in Kenese am Balatonsee. Neues Hotel. ◆ Casa di riposo del Fondo degli impiegati municipali a Kenese, Lago di Balaton. Albergo nuovo. ◆ Établissement de récréation des Fonds des employés municipaux à Kenese, Lac Balaton. Nouvel hotel. ◆ Convalescent-Home of the Aid-Found of the Municipal Officials at Kenese, Lake-Balaton. New Hotel.

(Lavotta Gyula)

Liber Középisk

37–38. 7. Egy.

39. Szent Gellért-szálló a hegy felé. ✦ Hauptstädt. Hôtel und Bad »Szent Gellért«: Bergstrassenansicht. ✦ Albergo e Bagno termale municipale »Szent Gellért«. ✦ Hôtel et bain thérmal municipal »Szent Gellért«. ✦ "Szent Gellért" Municipal Hotel and Health-Bath.
(Hegedüs, Sterk, Sebestyén)

Lavotta Gyula

Liber Kézirat

39. l.

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapja tagjárulékaiból és a székesfőváros külön támogatásával 47 katasztrális hold területen létesítette a *balatonkenesei* tisztviselő üdülőtelepet, amely 1926 május 1-én nyílott meg. A mintaszerű telep, amelynek építési terveit *Lavotta* Gyula főtanácsos készítette, 300 személy elhelyezésére szolgáló 2 szállóépületben lakószobákból, kulturális és társadalmi helyiségekből, fürdőkből és több gazdasági épületben vendéglőből, egyéb élelmezési intézményből, több holdas parkból, virágos-, gyümölcs- és konyhakertből és a Balaton-parti fürdőhelyiségekből áll. (L. a 37. és 38. sz. képeket.)

A turisztika céljait szolgálja a *Hármashatár*-hegyen épült szép, állandó *menedékház*, amely a székesfőváros alkalmazottaiból alakult Budapesti Sportegyesület kezdeményezésére és buzgó munkájával, a székesfőváros anyagi segítsége mellett létesült. (L. a 30. sz. képet.)

intéz

kikötő már
sával már éve
200 fm rézsűspart
berendezésekkel.

A közélelmezés
a főváros *élelmiszernagyvásár*
helyi kikötő szomszédságába

talakításokkal és kibővítésekkel.
án a székesfővárosi *bakteriológiai*
tja több pótépítkezéssel bővült.
ti állami kereskedelmi és ipari
ül a főváros az állam támogatá-
ült 860 fm függőleges rakpart,
összes szükséges gép- és vezeték-

atban határozatba ment, hogy
ak környékéről az előbb említett
ell áthelyezni. Ezen a területen

TÁRSASÁGI HIREK

SZEMÉLYI HIREK. *Horthy Miklós* Kormányzó ünnepélyes keretek között nyitotta meg a mezőgazdasági kiállítást. — *Apponyi Albert* grófnak a hét folyamán nyujtották át a Pázmány Péter tudományegyetem díszdoktori oklevelét. — *Csáky István* grófnak a Kormányzó megengedte, hogy az olasz Szent Móric- és Lázár-rend tisztikeresztjét elfogadja és viselje. — *Baltazár Dezső* püspök Londonba utazott. — *Ripka Ferenc* kétheti szabadságra külföldre utazott. — *Ajtay Bélának* és *Vidéky Emil* dr.-nak a Kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta. — *Horthy Jenő* óriási elefántbikát lőtt Kelet-afrikában, melynek bőrét és csontvázát a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta. — *Nádossy Imre* v. országos főkapitányt szerencsés kimenetelű autóbaleset érte.

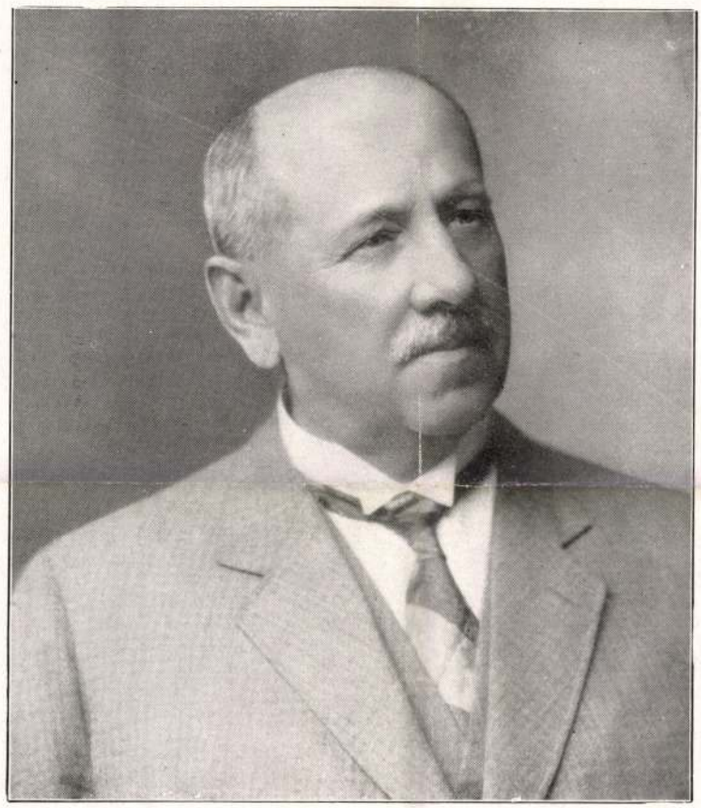

Almássy László, a képviselőház elnöke
Brunhuber udv. és kam. fényképész felvétele

HYMEN. *Olaf* norvég trónörökös és *Márta* svéd királyi hercegnő március 21-én tartották esküvőjüket Oslóban. A menyegzőre meghívott vendégek a következő sorrendben léptek be a templomba: Olaf trónörökös és a yorki herceg, a király és Ingeborg hercegkisasszony, a svéd trónörökös a királynéval, Waldemár herceg a svéd trónörökösnével, Jenő herceg a yorki herceg feleségével, György herceg Thyra hercegnővel, Gusztáv herceg Margit hercegnővel, Axel herceg Bernadotte grófnővel, a fiatalabb Károly herceg Folke-Bernadotte grófnővel, a két Bernadotte gróf, végül a menyasszony az édesatyjával. A lakodalmi díszebéden megjelent Török Béla magyar ügyvivő is a kormányzó képviseletében.

Szepessümegi *Sümeghy Katalin* és *Heufner Lajos Vilmos* belügyi osztálytanácsos házasságot kötöttek.

Zágoni *Barra Klára* és borsodi *Latinovits József* március 23-án házasságot kötöttek.

Nagymadi és várbogyai *Bagyay Máriát* eljegyezte nagymadi és várbogyai *Bogyay Elemér.*

A BÁLI SZEZÓN SZÉPEI. Február közepén — az idén igen korán — bezárták a Vigadó hatalmas tölgyfakapuit, hiába volt azonban rövid a farsang, az idén is szinte összeolvashatatlan mennyiségű bálok, mulatságok és estélyek látták a szép asszonyokat és szép leányokat, akiknek csodás voltát és elragadó toalettjeit olyan szívhez szóló jelzőkkel diszítették fel a báli tudósitások. Még itt érezzük magunk mögött a báli szezón utóhullámait, a fogadónapok, ötórai teák és zsurok legfőbb témái még ma is a farsangkörüli eseményekből kerülnek ki, asszonyok, leányok, szépek és mégszebbek kerülnek szóba, akiket jogosan megilletne a „Farsang királynője" cím. Mi, akik hétről-hétre beszámolunk a társasági élet eseményeiről, nem tartjuk magunkat illetékeseknek arra, hogy mi mondjunk véleményt erről a kérdésről, hanem az olvasónak tesszük fel a kérdést, úgy, mint minden esztendőben. Szavazzanak a Társaság olvasói és ők maguk állapitsák meg, hogy kik voltak az idei bálok szépei. A Társaság minden számában — a szavazás lezártáig — egy-egy szelvényt talál az olvasó s a feleletet ezeken kérjük a Társaság nyilvánosságától. S hogy az olvasóközönség is megállapithassa, hogy a szavazók nem elfogultan itélkeznek, az első 5—5 legtöbb szavazatot kapott szép asszony és leány arcképét közölni is fogjuk a Társaságban. Az öt legszebb leány és öt legszebb asszony ez idén is ugyanolyan értékes jutalomdijat kap szerkesztőségünk útján, a legismertebb budapesti divatárúkereskedőktől és piperegyáraktól, mint az elmult esztendőben. A szavazatok állását hétről-hétre közöljük.

A PÁTRIA KLUB március 23-i estélyén Kerpely Jenő gordonkaművész, H. Horváth Éva, a Békeffy-vokálkvartet és K. Usz Irén léptek fel. A legközelebbi estély április 13-án, szombaton lesz.

ELIZABETH ARDEN
készítményeinek lerakata
Kosztelitz
PARFUMERIE
V, Dorottya-utca 12. Tel.: Aut. 820-15
IV., Váci-utca 18. Tel.: Aut. 835-81

ESTÉLYEK ÉS TEÁK. Özv. báró *Fischer Kálmánnénál* e hó 14-én volt a szokásos márciusi vacsora, amelyen ott voltak: Czech József altábornagy felesége szül. Erba-Odescalchi hercegnő és fia, D'Jose Gallart-Girbal spanyol kir. főkonzul, D. Julián Bon venezuelai konzul, Neményi Imre államtitkár és felesége, rónaszéki Trux Lajos dr., özv. Zsoldos Ferencné, özv. Molnár Viktorné, rónaszéki Trux Jenő dr., Földeáki Návay Ernő és felesége, Körösi Albin, Olescher Emil dr., Kun László dr., Molnár Frigyes dr., Kun Paula, Lajtha Pál és felesége, özv. Csapkay Gézáné, Olinkievitz Sándor dr., Oláh János, Kőrössy László dr. és felesége, Olinkievitz Lucy, Olescher Oszkár, Weisz Gyula dr., Olescher Loránd dr., Fejér György.

Lavotta Gyula építész, műszaki főtanácsos
Führer Ilus rajza

Dr. Bika Ferencné Papp Joli új Attila-körúti otthonában házszentelő vacsorát adott, amely másnap morzsával folytatódott. Ott voltak: Papp Árpád és felesége, Kenéz Sándor és felesége, Fábián Jenő és felesége, Zachár Gyula és felesége, Lukachich-Matlekovits Sándor és felesége, Csécsi-Nagy Miklós és felesége, Papp Gizella és Marianne, Kenéz Gabi, Fiala Sarolta, Mazgon Sándor, Kuchinka Gyula, Lakatos Antal, Neogrády Miklós.

Tabajdi Béla dr. és felesége Dudi leányuk tiszteletére f. hó 16-án nyolcórai teát adtak, melyen a következő családok vettek részt: Badzey Lászlóék, Benson Vilmosék, Borús Ferencék, Cibor Ferencék, Edvy Gyuláné, Miklóssy Antalék, Papp Árpádék, Palescó-Payrék, Plósz Béláék, Reichel Gyuláék, Rudnay Gyuláék, Szegő Zoltánék, Teghze-Gerber Ferencék stb.

Nógrády László dr. és neje márciusi teáján megjelentek: Zseny József dr., Szepesy Mihályné, Glós Jolán, Harry György, báró Nyáry Albert, ifj. dr. Nógrády László, Bellóni Dezső és felesége, dr. Iványi Edéné, özv. Kiss Antalné, dr. Hosp Walter, Juhász Ida és Lujza, dr. Fekete József, Csapóné Nógrády Mária, dr. Pillan Gusztáv, Kiss Andor, Vay Ferencné, leánya Jucóka és fia Béla és Nógrády Mandyka a házikisasszony.

Gillming Jánosné márc. 23-iki estélyén résztvettek: Özv. Baitz Józsefné Ilonka leányával, Veress Lajosék, báró Gaudernak Frigyesék, Matolcsy Károlyék, Virányi Ferencék, Baitz Józsefék, dr. Baitz Gézáék, Baitz Adorjánék, Baitz Oszkárék, Benedikty Fifi, Gillming Blanka a házikisasszony, Segesváry Ödön és György, Valenényi Leó, Orczy Elemér báró, Hirsch György, Plósz Endre dr., Willerding Rudolf, Stadler Kornél, Holländer Leó dr., Balassa Kálmán dr., Weiner Pál dr., Baitz Elemér, Gyöngyössy István, Sovány Károly, Fest Gyula, Misley Kálmán, Steiger-Kazal Dezső dr., Kovács Zoltán és még nagyon sokan.

EPSTEIN
MÓR UTÓDA BUDAPEST, IV., PÁRISI-U. 3. SZÁM
ALAPITTATOTT: 1875-BEN.
FIU-, LEÁNY- ES NŐI RUHA KÜLÖNLEGESSÉGEK

ALAPITTATOTT: 1835.
CHMEL
ZONGORATEREM
ÚJ ÜZLETHELYISÉGEI
DOROTTYA-U. 7. HITELBANK-PALOTA
BECHSTEIN, BÖSENDORFER, GROTRIAN—STEINWEG, PROKSCH, STECK (AEOLIAN COMPANY NEW-YORK)
EGYEDÜLI KÉPVISELETE
JUTÁNYOS ÁRAK. KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
Gramofonok, lemezek, pianolák, pian.-kottatekercsek alkalmi áron kaphatók

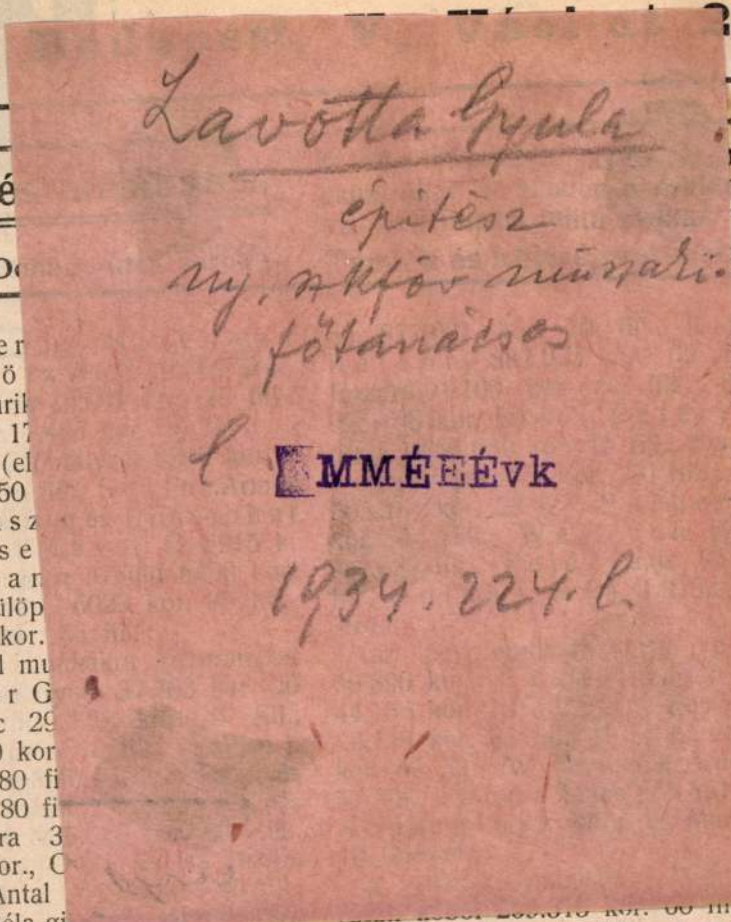

akkal készült falakra 30.133
és tsa 24.108 kor. 40 fill.;
ására (előirányzat 6370 k.):
348 kor., Alföldi György
kácsy Gyula 5900 kor.,
mre 7140 kor., Kovács
kor., Ehrlich L. Ferenc
Heil Vilmos 6274 kor. 06
lenő 9880 k., Vas Kálmán
r János 7588 kor.;
ására (9940 kor.): Koch

ből 13.237 kor. 50 fill., Anton
haraszti kő helyett pátyi kőből
20 fill., sóskuti kőből 13324 k. 85
dampf Sándor utóda haraszti kő
épületre 352122 k, 90 f., a szárny
62223 k. 59 fillérrel, alt, ha a csisz
nyezett szegélyek helyett csiszolt, de
szegélyeket alkalmazhat 10% áre
Weisinger György haraszti kőb
k. 10 f., sóskuti kőből 15228 k. 70 f
ger Béla haraszti kőből 239447 k. 71

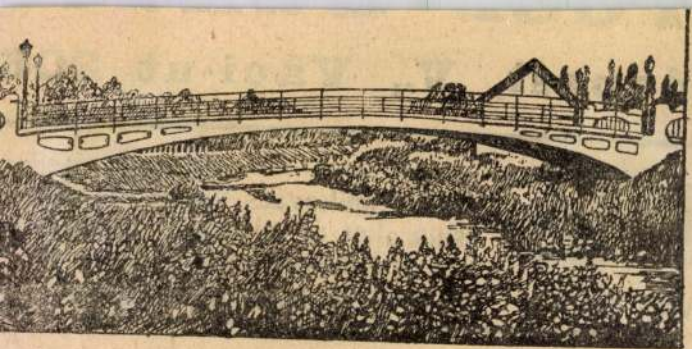

K

Gyá
vasb

zén szükségletének biztositása céljából
n b e r 30-án déli 12 órakor árlejtést
uzeum gondnoki irodájában. Az 1 kor.
l ellátott ajánlatok a mezőgazdasági
igazgatóságához d e c e m b e r 30-án
12 óráig nyujtandók be. A szerződés
mely a szállitási feltételeket tartalmazza,
azdasági muzeum gondnoki irodájában
thető.

(É p ü l e t f á k s z á l l i t á s a.) Zenta
os tanácsa a város részére az 1909.,
911. években szükséges épületfa anyag
k biztositására versenytárgyalást hirdet.
atok d e c e m b e r 29-én d. e. 10
enta város tanácsához cimezve ennek
vatalába nyujtandók be. Az ajánlatok
n napon d. e. 11 órakor fognak a
ácsteremben felbontatni. Az ajánlatok
városi mérnöki hivatalban kapható
intán tehetők. Az ajánlathoz 160 kor.
znek Zenta város házipénztáránál tör-
lét igazoló elismervény csatolandó. A
valamint az ajánlati minta Zenta
rnöki hivatalában kaphatók.

(V á r m e g y e i s z ü k s é g l e t e k
á s a.) Borsodvármegye szükségletét
olgaszemélyzet ruházatára szükséges
i, sapkák, szücs- és szabómunkák,
világitó szerek, nemkülönben könyv-
nkákra, ugy a különböző irodaszerekre
zék, ajánlati minta fenti üg
hetők s rendelkezésre álla

Szegvár. [Csongrád m
s z á l l i t á s.) Szegvár
a községi rendőrök részé
lan katona posztóból 5
készittetni, jó minőségü
csuklyával ellátva. Akik
óhajtják, ajánlataikat mint
b e r 23-ig Szegvár kö
nyujtsák be. A feltételek u

Kiskunfelegyháza. (R u h
kunfélegyháza város tanác
tüzoltók és hivatalszolgák
versenytárgyalást hirdet. Az
b e r 23-ig a város polg
adandók be. Ajánlattevő
mén 500 koronát a váro
tenni és a letétjegyet ajá
ajánlatok d e c e m b e r 2
A feltételek, a ruhákról ké
lamint a ruhaformák a
megtekinthetők.

Árlejtés vissz

Karcag. (K ő s z é n s
város tanácsa a városi fürd
ben szükséges 10—12 vag

1. Vevőszövetkezet a megvásárolt telket legkésőbb 1931. évi december hó 31-ig átvenni köteles. Köteles továbbá a telek átvételétől számított egy éven belül az építkezést megkezdeni és azt az építkezés megkezdésétől számított 18 hónap alatt befejezni, egyúttal úgy a társasház terveire, mint a kivitelezésre a főváros ellenőrzését biztosítani. Ha a vevőszövetkezet ezen feltételeknek, vagy azok bármelyikének eleget nem tenne, úgy az ingatlanra való tulajdonjoga megszűnik és köteles a főváros részére már az adásvételi szerződés megkötése alkalmával erre az esetre a tulajdonjog bekebelezésére alkalmas okiratot kiszolgáltatni, illetve, amennyiben ezt a főváros nem kívánná, köteles olyan nyilatkozatot az adásvételi szerződés megkötése alkalmával átadni, amely biztosítja, hogy a fővárosnak ez az igénye telekkönyvileg feljegyeztessék.

2. Vevőszövetkezet köteles megengedni, hogy a telkének beépítésére vonatkozó kikötések a tulajdonjog telekkönyvi átírásával egyidejűleg tulajdonjogi korlátozásként telekkönyvileg feljegyeztessenek. Ezek a beépítési kikötések a következők:

a) mindegyik vevőszövetkezet kizáróan bérházszerű lakóépületet emelhet;

b) a Lenke-úti telektömbön az építkezés csak a hivatalos térrajzon megjelölt telken kezdhető meg és a telektömb további beépítése a tervezett park felé legalább 4 emelet magas épülettel, csakis a már meglevő, vagy építés alatt levő felépítményhez csatlakozóan eszközölhető.

3. Vevőszövetkezet a telek vételárát — a főváros telekvételár-követelésének telekkönyvi bekebelezése mellett — a szövetkezeti ház helyhatósági használhatási engedélyének megadásától kezdve 20 félévi egyenlő részletben, kamatmentesen fizeti meg. A székesfőváros beleegyezését adja ahhoz, hogy telekvételárkövetelését a társasház építésére felvett első és második helyű építési kölcsönök, de kizárólag csakis ezek megelőzzék s hogy követelése közvetlenül ezekután harmadik helyen kebeleztessék be.

4. Amennyiben a telekátvétel időpontjában a telek bérbe volna adva, úgy a bérlet alól való felszabadítás, illetve visszavétel költségeit és a bérlők kártalanítását a székesfőváros helyett vevőszövetkezet tartozik megfizetni, illetve a székesfővárosnak megtéríteni.

5. Az adás-vétel lebonyolításával járó mindennemű költséget, illetéket, ideszámítva a vevők részéről eszközlendő fizetések nyugtáinak bélyegét is, vevőszövetkezet tartozik viselni.

A közgyűlés az adásvételi szerződések megkötését megelőzően szükséges intézkedésekre, valamint a megkötött szerződések végrehajtásának ellenőrzésére s az annak során szükséges, valamint általában ezen határozatának végrehajtásával kapcsolatos intézkedésekre is a tanácsot hatalmazta meg annak kijelentésével, hogy újabb közgyűlési felhatalmazás nélkül is a végrehajtás során netán szükségessé váló, a jelen közgyűlési határozat kereteit azonban meg nem haladó új feltételeket, vagy ugyanezen kereteken belül a feltételek módosítását saját hatáskörében megállapíthassa. Egyébként helyesnek látta a közgyűlés, ha a tanács intézkedéseinek előkészítéséhez javaslattételre a szükséghez képest az illetékes tanácsi ügyosztályokon és a tiszti ügyészségen kívül a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselőszakosztályát is igénybe veszi.

Az építkezés keresztülvitelére a pénzügyi és szervezési nehézségek miatt ezideig még nem került a sor.

4. A székesfőváros iskolai és egyéb középítkezései az 1920—1930. években.

a) Iskolaépítkezések.[1]) Egyidejűleg a hatósági kislakásépítkezések első ciklusával, 1909-ben a székesfőváros egy nagyszabású iskola- és óvodaépítési programmot is hajtott végre, amelynek során a világháború kitöréséig 56 iskolát és 25 óvodát építtetett meg, kereken 32 millió (akkori) korona költséggel. Ezzel pótolta a multak mulasztásait és számos bérelt helyiség visszaadásával a lakáspiacot is szaporította. A további programm, amely mintegy 32 iskolának 36 millió korona költséggel való építésére vonatkozott, a világháború miatt már nem kerülhetett kivitelre.

A világháború után bekövetkezett súlyos gazdasági helyzet következtében egyelőre új iskolák építésére gondolni sem lehetett és a főváros 1928-ig csupán emelet-ráépítésekkel, átalakításokkal, barakhelyiségekkel és a világháború küszöbén félbemaradt X. ker., Simor-utcai elemi iskola befejezésével foglalkozhatott.

[1]) Ehhez a ponthoz l. a 27. és 28. sz. képeket.

A helyzet javulása után, 1928-ban kezdődtek el az új építkezések, amikor is a közgyűlés erre a célra 2 millió pengőt engedélyezett. Ebből az összegből a következő iskolák épültek meg: 1. az I. ker., Lenke-úti elemi iskola 8 tanteremmel és tornateremmel (348.000 pengő költséggel); 2. az I. ker., Lenke-úti óvoda egy játszó- és egy munkateremmel, fedett játszótérrel, óvónői és dajkalakással (160.000 pengő); 3. a III. ker., Rómaifürdő-telepi elemi iskola 6 tanteremmel és tornateremmel (386.000 pengő); 4. a X. ker., Üllői-úti elemi iskola 6 tanteremmel és tornateremmel (376.000 pengő). Ezek közül a Rómaifürdő-telepi iskolát *Szabó* Jenő, a többi hármat pedig *Lavotta* Gyula műszaki főtanácsos tervezte.

Az iskolák alagsorában helyezték el a napközi otthon, az étkeztetési akció és a központi fűtés helyiségeit. Minden iskolában külön bejáratú orvosi szoba és szoba-konyhás altiszti lakás is van. Az iskolák mind központi fűtéssel vannak ellátva. Az építési költségekben benne vannak a telekrendezés, kerítés és egyéb kapcsolatos költségek is. Ezeket az iskolákat és óvodát 1930 február elején adták át rendeltetésüknek.

Az 1928. évi hitelnél elért megtakarításból, valamint az azóta évenkint engedélyezett 2 millió pengős hitelekből egy nagyobb kiviteli programm szerint az idén a következő építkezésekre kerül a sor, magánépítészek tervei szerint: 1. I. ker., *Farkasréti* 4 tantermes elemi iskola (230.000 pengő); 2. a *Németvölgyi-úti* 12 tantermes elemi iskola és 2 termes óvoda (860.000 pengő); 3. a VII. ker., *Miskolci-úti* 8 tantermes elemi iskola és 2 termes óvoda (574.000 pengő); 4. a X. ker., *Maglódi-úti* iskolára 1 emelet ráépítése (155.000 pengő); 5. a X. ker., *Ihász-utcai* 12 tantermes elemi iskola (525.000 pengő).

Külön engedélyezett fedezet terhére épült a *Svábhegy* lejtőjén, a fogaskerekű villamosvasút mentén, az úgynevezett Léderer-telepen az *erdei* iskola 3 tanteremmel, étkezővel, betegszobával terraszokkal, *Lavotta* Gyula műszaki főtanácsos tervei szerint, 300.000 pengő költséggel. Ebben a költségben benne van a telepen volt 2 nyaralóépület átalakítása, a bennlakó növendékek elhelyezése céljára.

b) Szociális és közegészségügyi célú építkezések. Ezek közül elsősorban foglalkoztatta a fővárost egy nagy új *központi kórház* és egy nagy új *szeretetotthon* létesítése. Az elsőt a VIII. ker., Tisza Kálmán-téren, a régi gázgyár telkére, az utóbbit a X. ker., Maglódi-útra tervezik. Míg azonban a központi kórház építkezésének ügye a kormánnyal és egyéb irányban folyó tárgyalások miatt még csak az előkészület stádiumában van, az új szeretetotthon építkezései még ebben az évben megkezdődnek a tüdőbeteg- és kórházi csoport megépítésével. Erre a célra a közgyűlés a népjóléti és munkaügyi miniszter 480.000 pengős hozzájárulásán felül eddig kereken 3 millió pengőt engedélyezett. Az egész nagy telep, amelyben 1600 szegénysorsú férfi és nő zárt (intézeti) elhelyezése és ellátása fog megtörténni, a kormányzó úr jubileuma emlékére »*vitéz nagybányai Horthy Miklós-szeretetotthon*« nevét fogja viselni. Az építkezés *Maróthy* Kálmán és *Szabolcs* Ferenc műépítészek tervei szerint történik. (L. a 31. és 32. sz. képeket.)

Az árvaházak ügyei közül felemlítjük, hogy az *Erzsébet-leányárvaház*, amely eddig a VII. ker., Rottenbiller-utcai 50. számú házban 100 árvának adott otthont, átkerül az I. ker., Nagyboldogasszony-úti 35. számú ingatlanra, amelyet a főváros 1.500.000 pengőért megvásárolt a Notre Dame de Sion-rendtől. Ezt a volt intézetet átalakítja a főváros és ott ez év őszétől 150 leányárvát fog tudni elhelyezni.

Bár nem Budapesten van, mégis a székesfőváros középítkezései közt kell felemlítenünk a Balaton-parti *fonyódi* Béla-telepi »*Gróf Zichy Béla*« *árvaházi üdülőtelep*«-et, amely a nevezett gróf által adományozott 4560 négyszögöl területű villatelken 1924—1926 közt épült fel a főváros költségén és adománypénzekből. Férőhelyeinek összes száma jelenleg 100. Itt turnusokban nyaralnak a testileg gyenge, vérszegény fiúárvák. Ehhez 1929-ben 2200 négyszögöl hozzávett telken külön játszótér és konyhakert létesült. Ugyancsak Fonyódon, a Balaton partján a mult év nyarán *leányárvák* (60 növendék) részére is létesített a főváros *Palásthy* Béla főmérnök vezetése alatt üdülőtelepet egy megvásárolt 1600 négyszögöles telken. (L. a 35. és 36. sz. képeket.)

Az anya-, csecsemő- és gyermekvédelmet szolgálja a kislakásokkal kapcsolatban létesített és már megemlített intézményeken kívül legújabban a népjóléti minisztériumtól átvett I. ker., *Hidegkúti-út 170.* szám alatt és a *bicskei* két telep, amelyek a kormányzó úr felesége nevéről »*vitéz*

Lavotta Gyula, építész

M.D.K.

irodájával együtt résztvett a Kongresszus Végrehajtóbizottságának munkájában

XII.Congrès International des Architectes Budapest 1930. Compte-rendu. 1931. 17.old

Lavotta Gyula, épitész

a választmány tagja lett.

A végrehajtó bizottság tisztikarának kialakitása 1929 ápr.22.-én.

Nemzetközi épitész kongresszus Budapesten. MMK Közl.

1929 máj.26. 135.,136.l.

Lavotta Gyula MDK

Figures decoratives de Carpeaux, toll

Portes celébres

Hotel de Villa a Toulon

Hotel Rohan a Paris, toll

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Lavotta Gyula műszaki főtanácsos

A külső ferencvárosi Szent Kereszt Egyházközség Üllői-úti templomát Lavotta Gyula műszaki főtanácsos tervezte.

Liber Középitk. 23.lap

MDK

Lavotta Gyula műszaki főtanácsos

Lenke-úti elemi iskolát,
Lenke-úti óvodát,
Üllői-úti elemi iskolát tervezte Lavotta Gyula
A Svábhegy lejtőjén, az úgynevezett Léderer-
telepen az erdei iskola is Lavotta tervei szerint épült.

Liber Középitk. 38.lap

Lavotta Gyula

épitész

terverte a Székesfővárosi üdülőtelepet Kenesén

Szeghalmy Gyula

Dunántuli vármegyék.
Bp. 1937. 259. l.

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

31751 szám.

4.

A műemlékek orsz.
bizottságának tudomás végett
visszavárólag lekiildöm. -
Budapesten, 1904 április hó 14-é
A miniszter meghagyásából:

Tóth Lajos

osztálytanácsos.

Lavotta Gyula

műszaki főtanácsos

a főváros-nál

az 1920-30-as

években

ások.

agyar fejedelmek közül időrendben

Lavotta Gyula

műszaki főtanácsos

terverte a IX. ker. külső

ferencvárosi Szent Kereszt

Egyházkörség Üllői úti

templomát.

Liber Kőrépítk

23. l.

ausschliesslich Sachsen arbeiteten,
f gearbeiteten Pokalen, Kelchen und
cher Sprache verfasste Aufschriften
ch geschriebenen Zunft Papieren der
rt in den Dokumenten der ungarischen
nungen an. Der Sachse Stefan Brozer,
dort zum Ungarn geworden war, hat
auf ungarische Aussprache deutenden
em an dem auf Bestellung der Klausen-
em Golde verfertigten, mit siebenbür-
rzierten Kelche, der recht eigentli-
und die folgende Inschrift trägt:
anno 1.6.4.0." Die ungarische und
selbstverständlich auch besondere,
n ausgebildet, auch der Motivenschatz,
hörigkeit, einige Motive werden hier

Lavotta Gyula

[illegible]

[illegible]. Bpest 1873 [illegible]. 5.

Lásd

=

Lex Magyarás

129 a. l.

Lavotta Gyula

építész

szül Budapest 1873.

oklevelet nyert 1896.

Műegyetem 12 l.

T. 5898.

érrajzban tünteti föl, balra
bedig koronás czimert tartó an-
aperiá:

a
ttore Coronelli,
gnore
o,

co Leopardo.

A. Bal. del Dannbio és befeje-

5 cm.

Lavotta Gyula

muszaki tanácsos

A város közelehnezési ügyosztályban évekén át irányította az építészeti ügyeket. 1926-ban hegyesték át a II. ik ügyosztályba és az iskolaépítési alosztály vezetése vel bízták meg. Fenti terverte a tóvárosi balatonkenesei üdülőtelepét

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET

1927. 10-12. sz. 40. l.

106

Jött az én emberem. Jött a gyilkosom. Egészen közel volt már, amikor egy kanyarodónál egyszerre szemébe tűntem. Iszonyatosan elsápadt és úgy hányta magára a keresztet, mint a szélmalom karja friss reggeli szélben. Biztosra vette, hogy ott fekszém valahol a szakadék mélyén, és hegyipatak mossa, réti fű issza már a véremet. Kísértetnek nézett. Megállt, mint egy határkő. De én bekaptam egy szép, zsíros falatot, aztán intettem neki, hogy jöjjön közelebb. Úgy jött, mint egy részeg. Barátságosan néztem rá és vidáman mondtam:

— Te, Gyorgye, előbb úgy gurultak a hegyről a kövek, mintha mindnek lába nőtt volna.

— Igen, uram, van az úgy néha, hogy gurulnak a kövek... és kaján mosoly ült ki az arcára.

Hirtelen felálltam. Belenéztem az arcába, belefúrtam szemem a szemébe, hidegen, kegyetlenül. Aztán levettem vállamról a fegyvert.

— Odanézz Gyorgye, arra a kis fára.

Alig céloztam. Lőttem. A kis fa embermagasságban meghajolt, eltört, koronája lezuhant a földre.

Lavotta Gyula

Ungarnik ojtess. Brest

1911-12. jub. kiáll. 723, 724

Anjou-arany VI. 139. — ház
II. 62, IV. 78. — liliom III. 76, IV. 81, 82. —
liliomos vert ezüst fövegdészek VII. 247.

Lavotta Gyula

LAVOTTA GYULA.

723 Figures decoratives de Carpeaux. Tollrajz. Eladó.

724 Portes celèbres. *a)* Hotel de Ville à Toulon. *b)* Ancien. Hotel Rohan à Paris. Tollrajz. Eladó.

RERRICH BÉLA.

725 Gellérthegyi Otthon terve. Rajz. Magánt.

726 Falusi áll. iskola. Rajz. Eladó.

727 Gellérthegyi villa terve. Rajz. Magánt.

728 Tanulmány a budapesti Kálvintér rendezéséhez. Vízf. Eladó.

HETYEY GYULA ÉS GÉZA.

729 A Temesvárott épitendő Hunyadi-híd. Rajz. Magánt.

SMITZ LAJOS.

730 Falusi iskola. Rajz. Eladó.

LEIMDÖRFFER ÁRMIN.

731 Lakóház. Szinezett tusrajz. Magánt.

CONRAD GYULA.

732 A milanói székesegyház. Szénrajz. Eladó.

SCHWALM NÁNDOR.

733 Régi házak. Rajz. Eladó.

GÓTH MÓRIC.

734 Utca Firenzében. Rajz. Eladó.

VÖLKEL JÓZSEF.

735 Az iskolában. Linoleummetszet. Több példányban eladó.

PÁLLA JENŐ.

736 Szeptember végén. Vízf. Eladó.

737 Kecskerágó bokor. Vízf. Eladó.

KRON JENŐ.

738 Kohómunkás Rézkarc. Eladó.

□

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll

LÉNÁRD IMRE.

708 Elhagyatva. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

709 Diósgyőri vasgyárból VII. Rajz.

BERON GYULA.

710 Nevet. Rajz.

SZABÓ JENŐ és MIÁKICH KÁROLY.

711 Kapurészlet. Vízf. Eladó.

MAGYAR EDE.

712 Szegedi Gazdasági és Iparbank palotája. Fénykép. Magánt.

SCHODITSCH és EBERLING.

713 M. kir. államrendőrségi építkezések a kispesti Wekerle-telepen. Rajz. Magánt.

Dr. GOLL ELEMÉR és WERNER FRIGYES.

714 Budapesti Egyetemi Énekkarok háza. Rajz. Magánt.

715 Désaknai állami elemi iskola. Vízf.

PROKISCH JÁNOS és HORVÁTH LORÁND.

716 Schäffer János Királyi Pál-utcai háza. Vízf. Magánt.

LEIMDÖRFFER ÁRMIN.

717 Tanulmány a Calvin-tér beépítésére. Színezett tusrajz. Magánt.

SZENDE ANDOR.

718 Budapesti Könyvtárpályázat madártávlati képe. Rajz. Magánt.

MENDE VALÉR.

719 Dr. B. K. úr villája.

SZENDE ANDOR.

720 Tietz-árúház Köln. Távlati kép. Rajz. Magánt.

721 Tietz-árúház Köln. Antiktárgyak terme. Rajz. Magánt.

MENDE VALÉR.

722 Hosszúfalu alszegi áll. iskola. Vízf.

□

<Lavotta Gyula>

Székesfővárosi műszaki főtanácsos 3 iskola épületet tervezett és adott át a Székesfővárosi Közönségének (Üllői ut, kettő a Lenke-uton)

ÉIÉM. 1930.
7-8. sz. 27. l.

Fenti Cikke=

<> A műszaki alpolgármesteri állás létesítéséről. Vállalkozók Lapja 50-éves jubileumi számában

Ismertetve ÉIÉM 1930
1-2. sz. 7. l.

A választókerület-, szavazó-kör- és
kozó felső sor nem töltendő ki, a k

.....választó kerület. .....szavazó-

ÖSSZE/R

A VÁLASZTÓI JOGOSÚLTSÁ

1. Az alkalmazott családi- és utóneve: .....
2. Állása, vagy foglalkozása: .....
3. Lakóhelye Budapesten.....kerület.....
4. Ha nem lakik Budapesten, hanem vidéken s a
   (hivatalának) helye: .....kerület.....
   s lakóhelye: .....község.....
5. Születési éve: .....
6. Törzsfizetése: .....korona.
7. A bejelentett alkalmazott fel volt-e véve az
   Budapesten? .....; mely közigazgatási
8. Tud-e írni és olvasni? .....

LAVOTHA Géza szobrai

Emlékezzen 1992-ben felállított Rákóczi szobra

Kárpátalja 1992. 8. 6. p.

kezdett hozzányulni egyáltal
a Rétinek se volt meg a Na
a Nórának se a Rétije, a F
volt, a Genthonnak a Ferenc
ljesen fehér folt terület
o is, hogy én ilyen muzeumi
nagyon szerette a Hollósyt é
Tengerihántás.t , azzal, ho
z amondás, most rosszul idé
egfestve, ez az operett téma
ronda
y, hogy milyen zseniálisan
ő tetszett Hollósy, ezek nem
elmentünk ezek igy ilyen k
nagától értetődő volt, az,

1) Folytatás

Lavotha Géza

Jánokrán

-györke-:

Kiállítás a tatabányai Néphárban,

Háromezer forintos jutalomba részesült a művész

Dolgozól Lapja

1979 ugt 7

Lavotha Géza

1967 lavaszától a „Tokaji nyár" rendezvényzorozat keretében kamarakiállítását láthatták.

Bánszki Pál: Művészeti élet Tokajban

Népművelés 1969/2 32 old

Lavotha Géza ötvös 1

minoci szerepelnek a

Sátoraljaújhely, Tarlatan

Ezakmapyarország 1970 oktober 31

4. old.

2

Lavotha Géza

„Szüret"

„Anyaság" c. művei emlékve

Erzsébetmagyarország 1970 október 31

4. old.

Lavotha Géza

3

„Galád"

„Öst"

„Rézmíves" c. művei emlétve

Ésakmagyarország 1970 október 31

Lavotha Géza 4

„Ódon város"

„Tapolcai ház"

„Gótika" c. művei emlétve

Erzsébetmagyarország 1970. október 31

4. old.

Lavotta Géza

Képzőművészeti szakkörvezetők alkotásaiból rendeztek bemutatót sátoraljaújhelyen, melyen művei szerepelnek. – A különböző műfajok technikájáról tartott előadást.

Szilágyi József: Bemutatkoztak.
Északmagyarország, 1969. márc. 4.

Lavotha Géza

Aki elsősorban reździombo-ritásaival tünt ki a korábbi tárlatokon - most kisméretü, színes tüz-zománc képkiséirleteiből cillit ki néhányat, s két olajfestményt.

B. J. Hegyalyai tárlat Ujhelyen.

Észak-Magyarország 1972/242 4 old

Lavotta Géza:

Főleg a színek erejével tolmácsolja élményeit. Karaffelé c. művének jól felépített színkompozíciója révén olyan érzést is ki tud fejezni, ami logikai úton nem tolmácsolható. Részdombortásai arra tanúskodnak, hogy a művén másfajta technikában is keresi az érzelmi kifejezés lehetőségeit.

Szilágyi Dezső:

A Sátoraljaújhelyi pedagógusfestők kiállítása

Rajztanítás 1969/4-5 54. old

Lavotha Géza
szerepelt a II. megyei kiállitáson/1963 okt./

Molnár Vera: Megyei képzőművészeti kiállitás
Sátoraljaujhelyen.
NAPJAINK 1963. okt.

LAVOTTA Géza

Kiállít: Tállya: Középeurópai
Művésztelep.
„Európai művészek"

Észak-Magyarország: 1996. aug. 8.

Szücs 1958.

A kassai 1431-es számadástöredék elemzése: Marosi, E.: Beiträge zur Baugeschichte der St. Elisabeth-Pfarrkirche von Kassa. AHA(1964) 230. skk.

*A temesvári elszámolások*ról: Mályusz E.:

4. TEMATIKAI ÉS IKONOGRÁFIA

A feldolgozás alapját nyújtó corpusok és egyéb feldolgozások: Römer 1874; Genthon 1932; Ernst 1935; Kampis 1940; Radocsay 1954; Radocsay 1955; Radocsay 1967; Radocsay 1977; Dvořáková–Krása–Stejskal 1978.

Ikonográfiai kézikönyvek: Mâle, E.: L'art religieux de la fin du moyen âge en France. Etude sur l'iconographie du moyen âge et sur les sources d'inspiration. Paris 1908; Künstle, K.: Ikonographie der christlichen Kunst. I–II. Freiburg i. Br. 1927–1928; LfTK 1930–1938; Réau, L.: Iconographie de l'art chrétien. I–III. Paris 1955–1964; Daniel, H.–Berger, J.: Encyklopedia of Themes and Subjects in Painting. London 1971; Drăguț 1972; Sachs, H.–Badstübner, K.–Neumann, H.: Christliche

Lavotta Géza (Erdőbénye)

A csepeli kiállitásan is elsősorban otthoni témájú rézdomboritásaival jeleskedik. Különösen figyelemre méltó a hegyaljai Bacchus dérüs figurája. Kisméretű festményei közül pedig a finom irü Leányfej és a bensőséges hangulatú Tokaji udvar tünik szembe. A Csepel Galériában hét hegyaljai kejszőművész mutatkozik be.

Bevecz József: Hegyaljai tárlat Csepelen.

Észak-Magyarország 1974/12 4 old.

Lovassy Géza

Szerepelt a nyíregyházi Jósa András Múzeum kiállításán.

Népszabadság 1966. jan. 5.

Lavotha Géza

csoportkiállításon szerepel a nyíregyházi Sóstó András keramikus is.

Keletmagyarország 1966. jan. 4.

Lavotha Géza

Szerepelt az év első képzőművészeti kiállításán a nyíregyházi Jósa András Múzeumban.

Keletmagyarország 1966. jan. 5.

Lagotha Géza

MDK

Szomjas tinók, lino

Kőbányaüzem Erdőbényén, lino

1. Miskolci G. Grafikai Biennale 1961.

MDK

Lavotta Géza

Kiállitási hiradás

Komáromegyei Dolgozók Lapja 1966 máj.18.

MDK.

Lavotta Géza

Kiállitási hiradás

Északmagyarország 1966 okt.3o.

MDK

Lavotta Géza

Bánya vidék, fam.

II. Miskolci orsz. grafikai biennale, Herman O. Muz. 1963.

Lavotha Géza

Borsod megyében él
kezeprel a nyiregyházi Jósa
András Muzeum tárlatán

Nagymaros 1966 jan. 5.

Lavotha Géza, [ ] MDG

A borsodi művész nyíregyházi tárlatom szerepel.

–: Röviden 6

NÉPSZABADSÁG, 1966. jan. 5.

MDK

Lavotha Géza

Kiállitási hir

Északmagyarország 1968 szept.26.

ÉSZETVÉDELMI HIVATAL
. EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Lavotha Géza
fotó

Szerepelt Miskolcon a Sátoraljaújhelyi fotók kiállításán.

Északmagyarország 1969 XI. 14. 4.

Lavotta Géza

Bányavidék fametszet 18x29,5

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolc 1963.
Herman Ottó Múz. Kidd. kat. Bev. i Kocsogh Ákos

Lavotha Géza

fz tő

Ő alapította meg az erdőbényei kisgalériát.

Rézdombosításai: „Régi présház"; „Anya"; „Bábel"; „Középkor".

Sátoraljaújhely tárlat 1969

Énakmagosvonóy 1969 XI. 26. 4.

M.D.K.

LAVOTTA J. építész
és
Dvoracsek S.

60 fős bölcsőde

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének áttekintése az első ötéves terv idő-szakában.
Magyar Építőművészet (1956.(V.) 6.sz.
173.l.

Lavotha János
IV. é. műegyetemi
hallgató
az alábbi pályázaton
falusi népház tervé-
vel II. díjat nyert

Tabéry Iván: Épí-
tészhallgatók pálya-
munkáin az „Új Építészet"
pályázatán.
Új Építészet 1948.
V. f. 135. l. 4 ábrával.

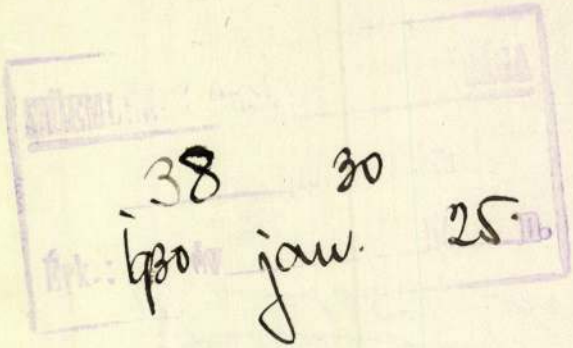

38 30

Érk.: 1930 jan. 25.

gának,

B u d a p e s t.-

Vasárnapi Ujság.

Budapest, február 7-én 1875.

6-dik szám.

ELOFIZETÉSI FÖLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft.

XXII. évfolyam.

HIRDETÉSEK DIJA: Egy ötször hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegdij külön minden igtatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad **Bécsben: Haasenstein** és **Vogler** Wallfischgasse Nr. 10, **Mosse R.** Seilerstätte Nr. 2 és **Oppelik A.** Wollzeile Nr. 22.

LAVOTTA JÁNOS (1764—1820).

RUZICSKA IGNÁCZ (1777—1833).

BIHARI JÁNOS (1769—1828).

RÓZSAVÖLGYI MÁRK (1778—1848).

A MAGYAR TÁNCZZENE TEREMTŐI.

Tánczzenénk teremtői.

Az egyetlen zenészeti iskola, mely igazán nemzeti alapon állott, de a mely talán épen ezért rég feledésbe ment idegenkedvelő közönségünknél: Lavotta iskolája volt. A magyar zene magasabb kiképzését tüzték ki feladatul ő és követői, s a tánczzenén kezdve, oly műveket hoztak létre, melyek ha a világzene történelmében igen szerény helyet biztositottak is szerzőik számára, reánk nézve, mint a valódi, tősgyökeres magyar zene képviselői, annál fontosabbak, mert nemzeti jellemünknek megfelelőbbet eddig nem sokat mutathatunk föl. Az ujabb és sokkal ismertebb darabok fölött azon előnye van régi tánczzenénknek, hogy hiven megtartotta azon irányt, melyet a magyar zene sajátságos természete kijelölt: eredetiek voltak egészen s a mellett magyarok is tudtak maradni. Nehéz volt ez, s még nehezebbé tette az, hogy nem fogták föl horderejét; később pedig egészen ignorálták. Pedig, ha egyéb érdemök nem is lett volna ez uttörőknek, már maga az is elég leendett nevök fönntartására, hogy uj alakot és hangot adtak a magyar zenének, s a népdal formátlanságából művészi kézzel alkottak kicsiny bár, de remekműveket. Nem kisebb értékűek ezek Mozart vagy Bach Sebestyén egy-egy menuettjénél, melyet mintaképül választottak. Csermák és Lavotta egy-egy darabja oly igazi eredetiséget, oly nem mindennapi tehetséget árul el, hogy valódi veszteségnek tartanók ugyis művész-szegény nemzetünkre, ha jelesei sorából kifeledné nemzeti zenéje első alapitóit. Miután ujabban több oldalról kezdték bemutatni ez elfeledett művészeket, mi csak röviden kivánjuk megismertetni e lap olvasóit élettörténetökkel.

Az iskola alapitója, s annak, mert született magyar nemes volt, legmagyarabb képviselője Lavotta János volt. 1764-ben született Pusztafödémesen, Pozsonymegyében. Atyja jogi pályára szánta, s e végből ámbár nem nagy kedvvel és szorgalommal elvégezte iskoláit s Pestre is feljött a római jog hallgatására. Korán jelentkezvén nála a zenészeti hajlam és tehetség, minden idejét e téren tökéletesitésére használta föl; jeles tanitók vezették be a zene tudományába; főleg pedig a hegedüvirtuóz Czisler tette le alapját Lavotta jövendő hirének és jelességének. Már tanuló korában jeles virtuóznak volt elismerve, s miután 1786-ban Bécsben több hangverseny alkalmával a leglelkesebb ovációkban részesült, elhatározta, hogy búcsut vesz a tudományoktól, s egészen a magyar zenének fog élni. E szándékkal jött föl még azon évben Pestre, hol igen kitüntetve fogadták, s hangversenyein diadalt diadalra aratott. Ekkor atyja kitagadta, de a bő jövedelmü ifju ugysem szorult atyja segélyére: igy is annyit költött és pazarolt, hogy rövid idő alatt országszerte hires lett jurátus csinyjeiről.

De e gondtalan élet nem tarthatott soká. Eltünt az ujság varázsa, mely Lavotta hegedüjét aranynyal szórta tele, s a babér lombjai hervadni kezdtek. Hogy némi keresetre tegyen szert, 1792-ben a Protasevich budai szintársulatához szegődött karmesternek, s ez állásban bár a legnagyobb nélkülözésekkel küzdve, megmaradt négy évig. Ekkor megbukott a nevezett társulat s Lavottát a boldog emlékeken kivül mi sem kötötte többé a fővároshoz. Elindult tehát, hogy e szép hazának minden helyén bemutassa a megifjodott magyar zenét. Szerencsétlen szerelme, mely melancholikussá tette, csak ösztönözte e kóbor életre. Igy járta be a két hazát, mindenütt Apollóként tiszteltetve, s egész a rajongásig dicsőitve. El is kényeztették annyira, hogy szavajárása lett: „Én csak királyoknak játszom.“ De könnyen kimagyarázható e lelkesedés művészete iránt, ha meggondoljuk, hogy Lavotta az ő ábrándos, igazi magyar kompoziczióit oly különös modorban tudta előadni, hogy kivétel nélkül mindenkit elragadott. A tiszafüredi czigány földhöz csapta hegedüjét, midőn a nagy fantazia szabad röpkedését hallotta: Bihari a czigánykirály letérdelt előtte, s kezét csókolva kérte, játszanék még egyet; Szemere Pál, a jeles költő egy álló hétig várakozott, hogy még egyszer hallhassa tőle a felejthetlen Homoródit, vagy Lavotta első szerelmét.

Élete végeig nem hagyta abba a vándor életet. Hosszu volna elsorolni, hány helyen volt karmester, zenetanitó, stb. Csak azt emlitjük meg, hogy 1816-ban Debreczenben műkereskedő boltot nyitott, de azt rövid idő mulva ott is hagyta, részint mert nem volt hozzá elég pénze, részint a közönség részvétlensége miatt. Ez időben már különben is nagyon beteges volt. A „servus humillimus“ — igy nevezte a bort — mértéktelen élvezete annyira megtámadta egész szervezetét, hogy képtelen volt bármi munkát teljesiteni, s igy barátai és bámulói tartották el. Ez okozta halálát is, 1820. aug. 10-én Zemplénmegye Tálya városában.

Lavotta egyike volt azoknak, kik, mint szerény uttörők, nagyobb követőik fényétől nem látszanak meg. Igy homályositotta el még életében kompositori fényét Csermák; virtuóz koszoruját pedig Bihari nyirbálta meg. De neki e kettő dicsőségében is van része. Ő oltotta beléjök azon művészetet, melylyel a tanitványok mesteröket felülmulták. Lavotta nem volt genie; de érzékeny lelke, merész fantáziája, s sok csapásoktól elkeseritett szive oly dalokat teremtettek, melyek, mint a mezei virág, megtartják értéküket pompás lótusz és kaktusz virágok mellett is. Ő szive mélyéből érezte, a mit dalolt; ő az alakot, melybe dalait önté, öntermészetéből, ösztönszerü sugallat utján vette, s mert magyar volt, ráillett az a magyar zenére. Igy lett ő az ujabb magyar-, főleg tánez-zene megteremtője; az alakon kivül ő hozott abba izlést és nemességet, saját egyéni bélyege, mely minden művén rögtön fölismerhető, nem rontott a mű nemzetiségén. Ő csak búsan, könyek közt pengette a lantot; vig darabja, mely különben ritkán fordul elő, egy sem sikerült. A hangszerelt tánczzenén kivül foglalkozott népdalok költésével is, elég szerencsésen. Csokonai verseire irt dallamai annak idején igen kedveltek voltak. Egy darabja, mely később Egressy Béninek mutatta az utat, még ma is általános kedvességü. A „Cserebogár sárga cserebogár“ kezdetü népdal ez, melyhez a jelenleg divó szöveget csak később adták, eredetileg szintén Csokonai egy versére volt irva. Mint budai karmester több opera irásában is résztvett bizonyos Chudyval; de ezek nem ütik meg azon mértéket, melyen kisebb darabjai állanak. Virtuózitására nézve csak annyi megjegyezni valónk van, hogy az nagyon fantasztikus volt; műveiben csak halvány jelek mutatják az utat, melyen ábrándos szelleme kalandozott; nem lehetett azt kótára tenni, a mit ő gondolt, érezett és játszott. Azért csak az fogja Lavottát megismerni, ki sorai közt is tud olvasni.

Mindent összevéve, Lavottát azon jeleseink közé sorozzuk, kik nemzetök hálás emlékére érdemesek. Oly téren volt ő kincskereső, melyen előtte kevés, mondhatjuk egy magyar sem járt. Ha nem fejlesztette oda zenénket, a hova szerette volna, nem őneki róható föl. Embererőt és időt fölülmuló munka lett volna ez, melyet mindenütt csak századoknak sikerült végrehajtani.

Nagyon hiányos lenne a kép, melyet a magyar zene e szép és boldog emlékekkel összefüzött koráról adni szándékoztunk, ha nehány rövid sorban meg nem emlékeznénk ez iskola legkitünőbb s tehetség és zenei képzettség dolgában legnagyobb emberéről, Csermák Antalról. Sajnos, hogy egyszersmind arczképét is nem közölhetjük; de azt eddig hosszas utánjárás daczára sem sikerült föltalálnunk; valószinüleg nem is létezik.

Lavotta nagy tanitványa, a magyar tánczzene ezen nagyszerü mestere nemzetiségére nézve alkalmasint cseh volt, s Csehországban is született 1771. vagy 72-ben. Némelyek szerint az utolsó Illésházy grófnak és egy cseh főrangu hölgynek volt gyermeke. Sem e részben, sem ifjuságát illetőleg nem sikerült eddig sem másoknak, sem nekünk a valót kideriteni. Annyit bizonyosnak vehetünk, hogy kora ifjuságától fogva hazánkban nevekedett s itt szivta magába azon zene hangjait, melynek egyik legragyogóbb művelője lőn. Mint jeles hegedűjátszó megfordult minden főrangu háznál, s általános kedvencze volt a műkedvelő mágnásoknak. Ő maga is igen nevelt, s a nagyvilág életmódjához szokott gavallér volt, kit bátran be lehetett vezetni a legelőkelőbb szalonba is.

Körülbelől 33 éves lehetett, midőn egy végzetes percz egész életére szerencsétlenné tette. Szerelmes volt egy gazdag budai polgárleányba, kit azonban előitéletekkel telt szülei egy jómódu polgárhoz erőltettek. Az elkeseredett Csermák a leány hűtlenségét megbüntetendő, kihivta őt a Dunapartra sétálni, s a Gellérthegy alatt a Dunába taszitá. A kétszeresen szerencsétlen nőt az ott foglalatoskodó halászlegények kimentették ugyan a habokból, de Csermák nem látott és hallott többé semmit: elfutott és megőrült. Eleinte csak buskomolyságba esett, azonban lelkiismerete elől nem találván menedéket, mindig mélyebben sülyedt az elmeháborodásban, mig végre valósággal meg is őrült. Először a háboru zajában keresett enyhülést, s 1809-ben beállt a fölkelő nemes hadseregbe tábori zenésznek. Itt talált nyugtot s azért Jászóra ment a premontrei szerzethez karnagynak, a honnan azonban rövid idő mulva megszökött Oroszországba. Itt egy véletlen II. Sándor czár elé hozta, kinek nagy kedve telt Csermák gyönyörü magyar nótáiban. 1812-ben ismét hazajött s József nádor udvari zenészévé lőn, de itt sem maradt nehány hétnél tovább. Végre búfelejtésül a legroszabb orvossághoz, az italhoz fordult. Ez aztán megadta a kegyelemdöfést

már ugyis nagyon zavaros eszének. Izgatottsága nőttön-nőtt; egy helyen sem volt maradása, s csikorgó hideg vagy egyenlitői hőség nem tartották vissza, hogy rongyos koldusként, hóna alatt kopott hegedüjével be ne barangolja a hazát. Ha valahol ráismertek, kiöltöztették, jól tartották; de egy hét mulva Csermák mindenünnen eltünt. Megunta a jó életet s elment kurtakorcsmákban mulató betyároknak hegedülni. Többen emlékeznek meg ez időből róla; ma itt volt, nehány nap mulva az ország másik végén találkozunk vele. Futott mindenhonnan, de elveszett nyugodalmát csak a sirban találta fel. Meghalt 1822. október 28-án Veszprém városában a kórházban. A veszprémi urak közköltségen emeltek neki egy még ma is látható sirkövet, s müveit 15 füzetben „Veszprémi nóták“ czim alatt kinyomatták.

Csermák, ha más körülmények közé jut, egyike lett volna a legkitünőbb zenészeknek. Nagy tehetségü és kiképzett zenész volt, kinek csak szerencséje hiányzott, hogy a nagy zenészek sorába küzdje föl magát. Igy a magyar tánczzene szük korlátai közt kereste a babért, melyet nálánál jobban senki meg nem érdemelt. Müvei valódi műbecsesel birnak s azon miniatur-képekkel hasonlithatók össze, melyek ma már csak a régi kodexek hártyáin láthatók, művelőkre azonban nem akadnak. Csermák, e valódi magyar kompozitor ma már alig ismeretes.

A legnépszerübb s legkegyeltebb magyar zenész, a hirneves czigánykirály, kinek hegedüjén hét országban sirt a nóta: Bihari János 1769-ben született Pozsonymegye Nagy-Abony mezővárosában. 15 éves korában már egy győrmegyei banda vezetője (vulgo primás) volt s 18 éves korában egy szerdahelyi czimbalmos 15 éves leányát, Banyák Évát, választotta életetársául. Miután már szülőföldjén meglehetős hirre tett szert, 1802-ben felköltözködött Pestre, hogy nagyobb kört szerezzen művészetének. Itt a legjelesb czigány zenészekből álliotta össze bandáját, s rövid időre rá oly hirre tett szert, minőre eddig nálunk példa nem volt. Ki ne hallotta volna egyik-másik föllelkesült ajakról Bihari dicsőségét? A diadalokat, melyeket a „Hét választófejedelem“, a „Beleznay-kert“ és „Két pisztoly“ termei visszhangoztattak?! Sőt hire befutotta a szomszéd országokat is, s a dicső czigánykirály, kit bámulói „magyar Orpheus“ czimmel tiszteltek meg, ellátogatott a szomszéd Bécsbe, Lengyel-, Oláh-, Szerb-, Horvát-, Tótországokba is, mindenütt határtalan lelkesedéssel és kitüntetésekkel halmoztatva el. Itthon nem történhetett meg nélküle ünnepély. Két koronázás alkalmával ő zenélt, minden nádori, főrangu és egyházi ünnepélynek ő volt hivatalos és méltó lelkesitője. Ha ő nem volt ott, nem tartották tökéletesnek az ünnepélyt. Bécsben 1814 és 15-ben többször hallattá uralkodók előtt művészi játékát, sőt a császári hangversenyre is hivatalos volt több izben, részint mint hallgató, részint mint közreműködő. De őt nemcsak csodálták; vonójának hatalma megnyitotta a tárczákat is előtte. Mesés adatokat beszélnek egykoruak azon pénzről, melyet Bihari kapott és elpazarolt. Ő maga fejedelmi fényben élt, liberiás inas hordta utána hegedüjét. Társai is hasonló bőségben éltek és nem gondoltak a jövővel, mely legtöbbjükre nagyon szomoru lett.

A Bihari dicsőségének is vége lett egyszer. 1824-ben Hatvan és Gyöngyös közt feldőlt kocsija alá került, mely balkezét örökre bénává zuzta. Nem tudott többé hegedülni. Igy aztán egyszerre vége lett mindennek. Társai elhagyták, s ő a legvégső nyomorba sülyedt. Unokájával járt koldulni egykori ismerőseihez, kik azonban nem lelkesedtek többé a néma muzsikus iránt. A földre sujtott ember elkeseredett szive fenekéig, inni kezdett, mig 1828. april 26-án köszvény és vizkór megszabaditották a nyomortól. Közköltségen temették el a ferenczvárosi temetőben.

A „Hatvágás“ „Primatiális magyar“ és „Rákóczi-induló“ szerzője nem szorul hosszas dicsőitésünkre. Bihari a magyar tánczzenének hivatott mestere volt, ugy is, mint kompozitor, ugy is mint előadó. Mint kompozitor sem rendkivüli eredetiséggel, sem meglepő termékenységgel nem birt. Voltak is, főkép czigány vetélytársai, kik egészen el akarták ebbeli érdemeit vitatni; részrehajlatlanabb nyomozás azonban megmentette koszoruját. Komponálási érdemein kivül nem csekély az sem, hogy a régi kurucz-korbeli nótákat nagyrészt ő mentette meg az enyészettől, az ő hegedüjéről tanulta el azokat az ujabb kor. Mint virtuóz, nálunk a legnagyobb volt. Műértők, mint Liszt, Mosonyi, Mátray ugy nyilatkoztak felőle, hogy „a naturalismus oly magas mértékben volt benne kifejlődve, mely magával a legnemesb művészettel versenyzett.“ Egyike volt azoknak, kik a magyar zenét szivből, lélekből átérezve, ugy tudták értelmezni, hogy az, különös sajátságait egész pompájukban bemutatva, mindenki hódolatát és becsülését szerezte meg azon nép számára, mely ilyen zenét fejtett ki, önlelkéből.

E három hires zenész képviseli az iskola virágzási korát. Bihari után hanyatlani kezdett az, s Rózsavölgyivel együtt sirba szállt. A nemzet elidegenedett saját magától, külföldi szokások és erkölcsök lettek divatozók, s igy a igaz magyar zene is el lett felejtve. A még hátralévő két férfiu, Ruzicska és Rózsavölgyi már csak alkonyodását jelzik azon napnak, mely még nemrég a zenithen tündökölt. De ki tagadhatná, hogy ez alkony is kedves és szép vala, majd miként a hajnal.

Körmöczi Ruzicska Ignácz születési évéről és helyéről eltérők a vélemények. Némelyek szerint 1777. április 19-én született Bottfalván, Nyitramegyében, hol atyja kasznár volt, mások szerint 1768-ban Bazinban, hol atyja karmester vala. Sirkövére ez utóbbi adat levén vésve, hitelesebbnek tartjuk annálinkább, mert Ruzicska saját leányától is igy értesültünk.* Atyja és egy pozsonyi nagybátyja vezették be a korán érő gyermeket a zenébe, ki különben gazdászati tanfolyamot végzett, s mint ilyen Héderváron kapott állást gr. Viczaynénál. Itt 1800-ban egy gazdag és előkelő nőt vett el, ki öt gyermekkel ajándékozta meg. De zenészeti hajlamai nem hagytak neki nyugtot a csendes gazdálkodás körében: megragadta az első alkalmat, s neje ellenére pályázott a veszprémi káptalan első hegedüsének állomására. Azt el is nyerte; egy év mulva pedig ugyanott regens chori lett. Meg is maradt ez állásában, egyedül hivatásának és a művészetnek szentelve élte hátralévő napjait, melyek 1833. febr. 15-én értek véget. Sirját egy csinos vörösmárvány kereszt disziti, melyet veje Schmid György állittatott emlékének.

Habár Ruzicska sem oly műveket nem komponált, mint Lavotta és Csermák, sem olyan virtuóz nem volt, mint Lavotta és Bihari, mégis diszes hely jutott neki zenénk történetében. Mindenesetre elég érdemekkel birt, hogy neve sokáig fönnmaradjon. Az ő művei elég tiszták és magyarok, s habár Csermák befolyásától nem igen tudott szabadulni, kit sokszor ismétel, az őt követőkhöz képest elég eredeti is. Csermákkal, kit a legnagyobb genienek tartott, igen szoros viszonyban volt. Az őrült zenész legjobban szeretett az ő házában lenni, hol mindenkor szives fogadtatásra talált. A veszprémi társaság megbizásából Ruzicska gyüjté össze legtöbb művét is e bukott jelesnek, s 15 füzetben, saját kompoziczióival vegyesen, 1822-ben ki is nyomatta zongorára. Azon állitás, mintha Ruzicska irta volna a Rákóczit, téves, más helyen volt ezt alkalmunk bebizonyitani.

Az igazi epigon, ki már csak romjait, csak halvány emlékét képviseli a dicső multnak, egy izraelita, Rózsavölgyi Márk volt, ki Balassa-Gyarmaton született 1778-ban, szegény szüléktől. A kereskedelmi pályára képezte magát, s mint ügynök 1806-ban Pesten telepedett le. Szabad óráit a zenének szentelte, s mint hegedüvirtuóz nemsokára ismert lett a hazában. Többször volt karmester, hangversenyzett az ország majd minden városában, sőt kétszer Bécsben is. 1813-ban Baján telepedett le, hol egy hires szép leányt vett nőül. 1819-ben egy nagy tüzvész házától és kompozicziói kéziratait fosztotta meg. 1831-ben ujra Pestre jött két fia neveltetése végett. Ezek közül egyik orvos lett, a másik az országszerte ismert mű- és hangjegykereskedő czéget alapitotta. 1837-ben a nemzeti szinház zenekarához szerződtetett, de egy év mulva elveszté ez állását, s szegényen, elhagyatva halt meg 1848-ban.

Nagy népszerüsége nem volt arányban tehetségeivel. Művei, melyek igen nagy számmal maradtak, a sülyedés szomoru jelét hordják magukon. Gondolat kevés van ezekben, s a mi van, nem övé. Csak a czifra sallangok valók tőle, de ezek csak elalaktalanitják műveit. A német zene, főleg Strauss és Lanner annyira erőt vettek rajta, hogy műveit inkább magyar atillába bujtatott, felzsinórozott walzereknek, czepperliknek mondhatjuk, mint annak, a mit föléjük irt czimül. Mégis korára, mert megfelelt az izléstelenségnek, nagy hatással volt. Akadtak, kik a lehunyó nap utolsó felvillanásában az iskola tetőzését látták s Rózsavölgyit al egnagyobb kompozitornak kiáltották ki. De a jámbor és szerény öreg mitsem tudott erről; a neki tulajdonitott Hatvágást, Rákóczit, a csárdás föltalálását nem vállalta el. Legszerencsésebb volt az akkor divatozó kőrmagyar zenében, melynek megalkotója ő volt. De maradandó érdemeket itt sem tudott fölmutatni. Mint virtuóz, nagyobb elismerésre méltó, ámbár az ő előtte emlitettek egyikével sem versenyezhetett. Legközelebb állt hozzánk, s mégis legismeretlenebb volt.

Ő fejezte be Lavotta iskoláját, melynek azóta nem akadt művelője. **Evva Lajos.**

* Nem mulaszthatjuk el köszönetünket kifejezni t. Schmid György veszprémi kâptalani zenész urnak és nejének, született Ruzicska Máriának azon szives készségért, melylyel hires apjok életrajzi adatait és arczképét közleményünk számára átengedni siettek.

Izmailia.

(Baker expedicziója Közép-Afrikában.)

I.

Közép-Afrika történetében mindig fontos eseményt fog képezni az a tudományos és egyszersmind katonai expedicziò, melyet az egyiptomi khedive (alkirály) megbizásából Baker Sámuel a legutóbbi években ama vidékre vezényelt. Az expedicziò czélja első sorban ismeretlen tájak fölfedezése és elfoglalása volt s egyszersmind az volt az első komoly lépés ama borzasztó emberkereskedés elnyomására is, mely ismeretlen ősidők óta dulja és pusztitja Afrika leggazdagabb vidékeit. Baker korábbi utazásai alatt bámulatos termékenységü vidékeket járt be Közép-Afrikában, melyeknek égalját tisztának, egészségesnek és igy az európai betelepitésre nagyon kedvezőnek találta. E roppant területen oly néger törzs lakott, mely egy erélyes, de jó indulatu kormány védelme alatt jelentékeny fontosságu lehetett volna, és az ország maga is termékenységénél fogva bármely idegen állam kereskedelmére üdvös befolyást gyakorolhat vala. Baker a legkülönbözőbb termesztménytárgyakra is talált ott kedvező talajt, melyben a föld fekvéséhez képest czukor, gyapot, kávé, rozs, fűszerek s a többi forróövi hasznos növények is csekély mivelés mellett gazdagon tenyésznének. Hanem azon a vidéken nyoma sem volt a rendszerezett kormányzásnak és társadalmi állapotnak s „mindenki azt tette, a mit jónak látott.“

A dolgok ily zavaros állapotában természetesen a rabszolgakereskedés háboritatlanul folytathatta gyalázatos üzelmeit az egész vidék kiszámithatatlan kárára és romlására. Népes, gazdag országok lettek sivatag pusztasággá; a nők és gyermekek fogságba hurczoltattak; városok és falvak égtek porrá s a mezők termése megsemmisült; néhol az egész lakosság kiüzetett; a lelketlen rablók a földi paradicsomot sivatag pokoli tájjá tarolták le! A benszülöttek, kik eredetileg barátságos, bizalmas természetüek voltak, idegenkedővé s barátságtalanná lettek minden jövevény irányában; szóval az emberkereskedés átalános eredményeit ez az egyetlen szó fejezi ki legtalálóbban: romlás.

Lehetetlen biztosan meghatározni ama szerencsétlenek számát, kiket az emberrablók évenként Közép-Afrikából kihordanak; Baker 50 ezerre teszi e számot; nagy részök a rosz és kegyetlen bánásmód miatt még utközben elpusztul. E borzasztó kegyetlenségek megszüntetésére vállalkozott Baker Sámuel Egyptom alkirálya, Izmael pasha megbizásából, ki őt e czélra élet

Átkelés Nubia sivatagán.

Egy viziló támadása.

BAKER KÖZÉPAFRIKAI EXPEDICZIÓJÁBÓL.

Gútától visszafelé Felsö-Csallóköz déli részének utunk *Túri* és *cza–Szakállos, Ekecs* és *Ócsa* helységek mellett, s részben kök vitt át. Az utóbbi helyen régibb helyiróink (mint Thiele) ıtén régi templomromokról emlékeznek, de nyomát hasztalan ketük. — Annyi igaz, hogy bármilly pusztaság képét viseli is jeleg helyenkint Alsó Csallóköz; és bár semmi régiséget sem képes ömutatni, még templomai is kivétel nélkül a jelenlegi vagy közel ult században, ugynevezett renaissance, barock vagy czopfos izsben épülvén; még is hajdan ezen részint a hadak és vallási vilngások, részint az elemi csapások által elpusztitott vidék is irágzóbb létnek örvendett. Tanuja ennek bizonyos 1268-diki okrat, melly okmánytárunkban számunkra szerencsésen fenmaradt, s melly olly körülményesen irja le ezen egész vidéket, hogy azon korból hivebb topographiai leirását sem kivánhatnók.

Már keletkeztének története is magában érdekes, a mennyire ezen vidék régi történetére is világot derit. Körülményesen beszéli benne IV. Béla király, hogy miután a tatárdulás után Komárom várát a hozzátartozandó majdnem egész Alsó-Csallóközzel eladta volt Hénok zsidó grófnak (tehát zsidóbiró vagy fönöknek vagy talán kamarai föbérlönek); sem ez, sem halála után megnevezett három örököse nem volt képes a vétel árát teljesen lefizetni, valamint a királynénak járó s általok bévett harminczadi jövedelmet sem; azért a jószágvesztésben elmarasztaltattak, s az egész a királyné kincstárnokának Valter grófnak adatott el 800 finom ezüst márkáért (körülbelül 3200 forint, akkorában meglehetös összeg). Mire az adományozott részére tartatik határjárás; mellynek leirásában nemcsak Alsó-Csallóköz maig fenlevö helységeit, talán egyet sem véve ki, megnevezve találjuk, de még számos más ollyant is, mellynek ma már nyomát is hiában keresnök.

Belöle tudjuk, hogy akkor két Szakállos nevü helységben volt egyház, mig ma egyikében sincs; valószinüleg tehát az emlitett korhoz képest román idomu volt, minöt jelenleg az egész Csallóközben alig találunk egyet. A mai Bálványszakállos akkorában a hires Katapán nemzetség birtoka volt. Ezen nemzetség alapitotta volt Komárom mellett is az akkorában fenállott hires „Katapán-Monostort“, mellynek helye jelenleg is teljes enyészte után még Monostornak neveztetik. A két más Szakállos egyikén királyi udvarnokok laktak, a másikban pedig a királyné lovászai (agazones dominae reginae); tehát valószinüleg a királyné ménesei voltak. Érsekléltöl, vagy is az Érsek városától kezdve le egész Örsig, hol ma mindössze is két nyomorult falucska vesztegel az érsekség népei, bandériuma, székeltek. — Egy szóval ezen táj 1268-ban nem sokára a tatárjárás után lakottabb s talán virágzóbb is volt, mint ma. Jele, hogy egy részt multunk müvelödési története nem olly parlag, minönek az csak hadat és háborut lehelö és tanitó történelmi kézikönyveinkböl látszik; és tanuság másrészt talán arra nézve is, hogy mivé lesz a legvirágzóbb vidék is, ha az ember az égtöl földe áldásául adott elemet vadul és korlátlanul hagyja csapongani, a helyett, hogy szabályozni és hasznára forditani törekednék eszével és erejével.

(Következik III. Felsö-Csallóköz déli része.)

Uralkodó planéta és időjárási jóslatok.

(Vége.)

Ha a hold változásainak, mint olly sokan hiszik rendithetlenül, valójában volna némi befolyása az időjárásra, ugy tizenkilencz éves időszakot lehetne inkább fölvenni a hét éves helyett. A hold ujságai tudniillik, valamint a holdtölte s fertályai minden 19-dik évben az év azon napjaira esnek (ez sem csillagászi szigorral.) Ugy de ezen időszak fölvételének is ellene van a föntebbi két erösség. Vannak ugyanis számos helyekröl följegyzett meteorologiai adatok, mellyek kétszer s háromszor 19 év folytonos sorát foglalják be, s a mellyekböl láthatni, hogy ezek a 19-ik években épen ugy nem egyeznek, mint a 7-dikben. Megint a természetbeli különbféleség tekintetéből a 19 éves időszak bizonyára szintoly szüknek és szegénynek mutatkozik, mint a hét éves.

E szerint hát én igéretemet beváltottam s a rendes naptári jóslatok forrását kimutattam. De egyszersmind azon elvnek, mellyre támaszkodnak, alaptalanságát, valamint alkalmazása helytelenségét is, azt hiszem, elég gyözöleg bebizonyitottam.

De ezzel még nem végeztük be ügyünket magokkal a jóslatokkal. Nem ollyanok azok, mint Achillesröl irja a mythologia, hogy egész testén csak egy sebhetö pontja volt, u. m. a sarkán. — Sok oldalról hozzájok fér a kritika éles töre!

Mindjárt elsöben megjegyezhetjük, hogy mindazon jóslatok, mellyek nem egy bizonyos vidékre, hanem átalában valamellyik évre, ennek részére, hónapjára, vagy hetére vannak kimondva, már magokban is magokkal hordják teljes czáfolatukat. Nem veszem számitásba azt, hogy a föld különböző ugynevezett öveiben, u. m. a forró, mérsékelt és fagyos övekben, söt ezeknek kiszabott alosztályaiban is egymástól tökéletesen különbözik az év lefolyása, ugy, hogy a nálunk olly határozottan jellemzett tavasz, nyár, ösz és tél is a mérséklett övnek csak egy részében bir hasonló tulajdonokkal, mint, nálunk. Olaszhonban egyfelöl t. i. és Svédországban másfelöl, egészen más jellemekkel birnak azon évszakok, vagy, mint az utóbbi tartományban, p. o. a tavasz és ösz alig is létezik s az egész év egy hosszu télböl s rövidebb nyárból áll, mellyek közt csaknem észrevétlenül lebben el egy-egy kis átmeneti időszak. Ezekre az idegen övrészekre tehát, azt hiszem, magok a jóslók sem kivánják kiterjesztetni jóslataikat. De fölveszem ám erösségül azt, hogy még azon tartományokban is, mellyeknek évszakai a mienkhez hasonló jellemüek, ugyanazon időben lehet igen fölötte különböző időjárás. Lehet például Némethonban igen kemény tél, s az Osztrák birodalomban ugyanakkor igen lágy, söt lehet Magyarhonban szárazság s Erdélyben ugyanakkor esös, vagy legalább igen nedves idö, mint volt 1836-ban, midön a gabona amott kiaszott, itt pedig a juniusban esett hó daczára igen jó közepes termés vala. Akárhány illyet hozhatnék föl ha kellene; de hiszen, hogy egy átalánosnak követelt állitást ezen igényétöl megfoszszunk, arra már egy is elég. Azért hát a ki azt mondja, hogy 1858 juniusában illyen és illyen idö lesz, ha jóslata közép Európa valamellyik tartományában beteljesednék is, egy más tartománybeli ellenkezö időjárás bizonyosan meghazudtolja. Az 1855-ki tél keményecske vala ugyan, de épen nem valami szigoru, holott Angliában olly gonosz vala, a millyen ott 25 év alatt is alig fordul egyszer elé. Tisztában fogja látni a kedves olvasó a meleg és hideg különböző menetelét a következö összeállitásából a pesti és londoni napi közép-mérsékleteknek január és február havaiban.

Januárius	Pest	London	Januarius	Pest	London	Februárius	Pest	London	Februárius	Pest	London
1	+ 2⁰	+ 7⁰	17	— 6	— 2	1	— 2	— 2	15	— 2	— 4
2	+ 3	+ 7	18	— 4	— 2	2	— 3	— 2	16	— 4	— 3
3	+ 2	+ 7	19	— 2	— 6	3	— 5	0	17	— 4	— 3
4	+ 2	+ 5	20	+ 1	— 2	4	— 5	+ 1	18	— 2	— 5
5	+ 5	+ 6	21	0	— 4	5	— 1	+ 2	19	— 4	— 5
6	+ 4	+ 7	22	— 1	— 2	6	+ 1	+ 1	20	— 6	— 2
7	+ 5	+ 7	23	0	— 2	7	+ 2	0	21	— 4	— 3
8	+ 4	+ 6	24	0	0	8	+ 2	+ 1	22	— 3	— 3
9	+ 2	+ 6	25	— 2	+ 1	9	+ 1	— 2	23	— 2	— 1
10	+ 2	+ 1	26	— 2	0	10	0	— 4	24	— 1	+ 1
11	+ 1	0	27	— 4	— 1	11	— 1	— 2	25	— 2	+ 5
12	+ 1	+ 2	28	— 5	— 1	12	0	— 2	26	— 2	+ 3
13	0	+ 2	29	—12	— 1	13	+ 1	— 2	27	+ 4	+ 1
14	— 2	+ 1	30	—10	— 1	14	+ 2	— 4	28	+ 1	+ 4
15	— 4	+ 1	31	— 5	— 2						
16	— 5	+ 1									

Még jobban kitünnék a különbség, ha az esöt, havat és szelek irányát is oda tettük volna a listába. Igy is elég arra, hogy kimutassa, miszerint egyik vidék időjárásából a másikra következtetni nem lehet. Más példát szolgáltat az 1817-ik év, melly nálunk a szárazabb nyarak közé tartozott, mert májustól septemberig mindössze 24 esö esett, holott más években 40—50 és több is szokott esni. Angliában megint azon év olly fölötte esös volt, hogy a gazdaságban igen sok kárt tett és minden mezei munkát rendkivül hátráltatott. — Most már vegyük más oldalát a dolognak.

Merülnek föl ottan-ottan jóslók, (közöttök az ugynevezett „jolsvai próféta“ nem kis hirt vivott ki magának a közelebbi években,) — kik nagyon megbántódnának, ha azt tennök föl rólok, hogy ök is a 100 éves naptárból puskáznak. Ök, mint állitják, saját tapasztalásaikon és észrevételeiken épitnek. Ezen tapasztalatok azonban, természetesen, csak a *multra* vonatkoznak, miután a jövendöt senkisem tapasztalhatja. De itt már az a kérdés áll elö, minö elvnél fogva huzhatnak ök a multból következést a jövendöre?

Azon gyanuval ismét nem akarjuk bántani öket, hogy talán „hagyma-kalendáriomot“ készitettek. Ez igen is gyermekes dolog volna. Ezen kivül pedig csak három dolgot tehetünk föl. Vagy azt, hogy az évnek bizonyos napjaiban hiszik képviselve az egész év

Vas. Ujs. 1858.

időjárását, mint azok, kik Pálfordulásáról, Gyertyaszentelőről, Orbán napjáról, Medárdusról, sarlós Boldogasszony napjáról. stb. tartanak sokat s ezen napi időkről huznak nehány hétre következést. — Ezt a gyanut ők megint visszautasitnák, mert hiszen azok olly közkézen és szájon forgó szabályok, mellyekkel már többé titkot üzni nem lehet. De aztán a szóban forgó jóslatok rendszerint, mint a hirlapokban olvassuk, ama kritikus napokat jóval meg is előzik. Második, mit vélhetünk, az, hogy az év egy részének időjárása kapcsolatban van a következőkével. Igy például, hogy januárius, vagy ennek nehány napja következtetést nyujt marczius vagy aprilis lefolyásának megitélésére. Erre megvallom, azon ember adomája jut eszembe, a ki Bécsben a szt. István tornyát és templomát bámulva végre azon kérdésre fakada „vajjon ott helyben készitették-e? . .“ Bizony ott helyben azt uraim, de az időjárását nem nálunk készitik ám! A föld minden vidéke a légvonalak és szelek által folytonos kapcsolatban van egymással s jelesen az északi és déli mérsékelt övek tartományai egyfelől a forró, másfelöl mindenik a maga felöli fagyos övvel. A mérsékelt övbeli minden vidék ollyan, mint egy olly épületbeli szoba, mellyben *Meissnerféle* fütés van alkalmazva s ennélfogva a szoba nem a maga kályhájától fülik. A mi közös kályhánk a forró öv s még a nap sem adja koránt sen minden melegét egyenesen nekünk, hanem amott dolgoztatja föl előbb s onnan kapjuk aztán mi, mint gyári készitményt, nevezetesen a déli szél fuvaroskodása által. Aztán azt állitom, hogy a tapasztalás sem igazolja azon föltételt, hogy t. i. az év egy részéből következtetni lehetne a másikra. Lágy tél után épen ugy következhetik és következett is jó mint rosz tavasz, meleg vagy silány nyár, esős vagy száraz ősz; és ugyan ezek következhetnek és következtek is kemény tél után. Ez az elv sem állja hát ki a tüzet. Lássuk a harmadik föltételt. Előttünk levén számos évek lefolytáról jegyzett részletes meteorologiai kisérletek, köztök keresünk ollyakat, a mellyeknek kezdete, vagy teszem, az az előtti deczember hava is hozzá, az előttünk valóval egyezik. Ez meglevén, azt itélem, hogy hát a többi részei is meg fognak egyezni vele. — Igy tesznek talán azok a „jóslók“? Ha igy, szerencsétlenebb s csalókább ötletre nem bukkanhattak volna. Egy az, hogy ez lényegesen megint csak az előbb czáfolt elvvel üt össze; mert azt teszi föl, hogy az év egy részebeli időjárás hordozza a másikbelit, s azért a mit az ellen mondtunk, erre is mind áll. De második ellenvetésünk az, hogy fölszólitjuk a legfáradhatatlanabb buvárt és kutatót, válaszszon ki az ezerekre menő meteorologiai jegyzetekből csak két évet, mellyeknek időjárási folyama egymáshoz hasonló legyen annyira, hogy mikor mindkettőn végig ment berekesztöleg novemberig, egyiknek deczemberéből kitalálja előre megnézés nélkül a másikét!

Ezeken kivül más alapot, mellyre helyezhetnék épületöket az időjóslók — azok t. i. kik nem máról holnapra és saját vidékökre, hanem hetekkel és hónapokkal előre s terjedelmes tartományokra hirdetik oraculumaikat — más alapot, mondom, már maga a logika sem enged meg. Ezek pedig, mint láttuk, olly töredékenyek, hogy veszély nélkül rajtok meg nem állhatni. Ennélfogva nincs egyéb hátra,, mint hogy minden olly jóslatot, minőt az imént jellemzénk, önámitásból származó, *de mások káros ámitására szolgáló üres beszédeknek nyilvánitsunk, mellyeket ha valaki számba vesz, ám magának tulajdonitsa, hogy majd azt az önvallomást kell tennie, hogy „bogár után indult.*“

Minden vizsgálatainknak eddigelé csak nemleges eredménye lön, kedves olvasó! Ámde bármelly terén a tudományoknak, ha biztos kilátást akarunk nyerni, azon kell kezdeni, hogy a látásunkat akadályozó tárgyakat elölünk félreháritsuk; vagy, ha ez nem lehet, magunk álljunk ki elöle nyiltabb helyre. A balvélemények rögeszmék csoportja ollyan, mint az öserdő, mellyben előbb irtani kell, mielőtt benne miveléshez és termesztéshez kezdhetnénk. Ha fejszém nem volt elég éles, az baj; de hiszen megvolt bennem a jó akarat és kárt senkinek sem tettem.

Brassai Sámuel.

Lavottának van emlékköve.

Mád (Zemplén), jan. 18.

A mult évi Vasárnapi Ujság 51-ik számában, az „Irodalom és müvészet“ czimü rovatban, *Lavotta* János, hires magyar zeneköltő életéről olvastam egy rövidke rajzot *), melly, mivel hiányos, ezennel azok számára, kik a nagy magyar müvész iránt kegyelettel éreznek, s az igazságot mindenekfelett szeretik, kipótolni ezennel van szerencsém.

E napokban *Tályáról*, a hozzánk szomszéd mezővárosból, utaztam haza sógorommal B—y P—lal egy előttem feledhetlen házi-mulatságból. Gyalog utunk a fákkal beültetett tályai herczegi ligetsétányon keresztül a temető mellett vezetett. Emlitett sógorom e szavakat intézé hozzám : „Nézd, pajtás, a hajdani derék magyar zeneköltő emlékkövét, még áll; örül a lelkem, hogy ünnepélyes temetésekor én is vihettem hideg tetemeit.“ Meglepetve tekinték sógoromra, „Hiszen, én azt hittem; hogy a másik temetőben porlik, és pedig minden emlékjel nélkül, mint ezt a legközelebbi Vasárnapi Ujság is igazolni látszik.“ E szavak után a ropogós gyér havon, itt-ott fennálló száraz avar között siettünk az emlékezetszentelte helyhez. Leemelt kalappal állottam meg az örök álmát alvó egykori magyar müvész sírhalma fölött, s hazafiui kötelességemnek tartom, az olvasóvilággal az igazság érdekében tudatni, a mi itt következik. Ugyanis a behorpadt sir felett emelt négyszög talapzaton áll egy törött tetejü, másfél ölnyi magas faragott kő-gula (pyramis), s rajta ez olvasható északi oldalon : „*A magyar muzsika egyik kedvelője által emeltetett Szatmárból 1831-ik esztendőben.*“ Nyugoti oldalon : „*Nemes Lavotta János, hires magyar hangmüvész és nemzeti nóták szerzője porai felett.*“ Ugyan itt a gúla alatt álló talapzaton, nagyobb betükkel : „*A hangmüvészet mesterségének megtiszteltetése.*“ Déli oldalon : „*Ki megholt 1820-ik esztendőben, életének 50-ik esztendejében.*“ Ismét a gúla alatti négyszög talapzaton legnagyobb betükkel : „*Itt nyugszik a maga idejének Orfeussa.*“

Ennyi az egész, mi az emlékkőbe vésve van. Továbbá az elhunyt müvész felől még ennyit tudhattam meg. Ő Tályán, a gyógyszertár közepén levő ágyban hunyt el az akkori gyógyszerész, mint jó embere karjai között, s hű ápolása alatt. Azonban magam is jól emlékszem reá, hogy ez előtt 23 évvel, egy uri háznál bizonyos özvegy Mezeynénél Tályán, az örök álmát alvó nagy müvész drága kedves hangszere, az ugynevezett *Straduarius* hegedűje ott függött a falon, még a korabeli rajtalevő pár vastagabb hurral porlepetten, némán, használatlanul. Hahogy megszerezhető lenne, szép ereklyét birhatna benne kedves gazdag muzeumunk, mert minden illyes ritka, nevezetes darabot ohajtanék a nemzet kincsei között tudni.

Ezen helyreigazitó kiegészitéssel tartoztam a nagy müvész hamvai iránt kegyelettel viseltető nagy közönségnek, mivel a boldogultnak magam is egy igénytelen bár, de hő keblü tiszteljője vagyok. — Ki volt végre Szatmárból a nagy müvészt még hamvaiban is tisztelő derék hazafi? Ez iránt Szatmármegyéből értesülést venni nem volna nehéz dolog; — nem hiányoznak ott most sem a müvészetet kedvelő barátok, kik ezt tudatni, azt hiszem, el sem mulasztandják; mert szép és boldogitó az emlékezet, és tisztelni valók mindazon gazdag keblek, kik a müvészet iránti kegyeletes tiszteletet lelkökben ápolják. **)

Szabó Gábor.

*) Bernát Gáspárnak akkoriban megjelent „Lavotta élete“ czimü munkája nyomán, kivonatilag. Szerk.

**) Nagy köszönettel tartozunk a becses közlésért, s örvendünk, hogy ez adatok birtokába is lapunk utján juttathatjuk nemzeti müvészetünk barátait. A közlemény végén tett azon kérdésre : ki állitá fel Lavottának tályai emlékkövét? szintén olly helyzetben vagyunk, hogy tüstént hiteles választ adhatunk. Egy történetesen most épen Pesten tartózkódó szatmái érdemes hazánkfia és barátunk szájából értesültünk, hogy a fent leirt emléket Lavotta és a magyar zene egyik most is élő meleg barátja, akkor Ó-Pályiban (Szatmár) lakott Ujfalussy Mihály ur emelteté. Csudálatosnak látszik, hogy ezt Zemplénben már elfelejthették! Azért szükséges, hogy a kegyelet e szép példáját hiven följegyezzük. — Bernát Gáspár, ki nem régiben adta ki Lavotta életirását, szintén hirdeti, hogy ama sirkő létezése utólagosan tudtára esett, s hogy egyuttal a boldogult müvész egy tökéletesebb arczképének s uj zenedarabjainak jött birtokába, mellyeket munkája egy ujabb kiadásában szándékozik közzé tenni. Szerk.

TÁRHÁZ.

Kakas Márton imitt amott.

Igen jó jelenség Pest városára nézve az, hogy mindenünnen ide törekesznek az ujkor Nóéi az ő állatgyüjteményeikkel, mert az arról biztosit bennünket, hogy ha a világ el talál sülyedni, Pest lesz a Nóé bárkája. Hiszen meg is érdemeljük, hogy megmaradjunk, mert annyi és olly nagytekintélyü tömeget képező egyenes utódait Nóé elsőszülött fiának nem találhatná egy rakáson az özönviz, mint nálunk. Elsőben is itt van a hajdani fűvészkertben a nagy menazseria, kiválóan szép oroszlánok és királytigrisekkel. Különösen az ázsiai oroszlánnak igen szép a sörényzete; szeretném tudni, hogy mellyik borbély frizirozza meg minden reggel? Egy alpakka láma is figyelemre méltó ugyan ott, melly ollyan szelid, hogy ott jár a közönség között s ijeszgeti a gyöngéd szivüeket, kik azon veszik észre, hogy egyszerre csak kiveszi a szájukból a szivart. Ebből lehetne ám szép bundákat csinálni Debreczenben! singnyi hosszu fekete gyapju lógg le a határól, még pedig finom gyapju, a mellynek fontját 24 pengő garassal fizetik. Gyönyörü volna illyen fekete nyájakkal találkozni az alföldön és nem is volna lehetetlen meghonositása, mert Franciaországban már tenyésztik. Az állat olly magas, kinyujtott nyakával, mint az ember, s a mellett, hogy jó gyapjut és sokat ad, teherhordásra is alkalmas, tanitható, mint a teve. Ez a példány, ha valakitől a látogatók közül egy darabka kenyeret, vagy czukrot kapott, azt kiismeri száz ember közül is s ujra utána megy és felkeresi s enged játszani magával, mint egy kis kutya. Ennek a kedves és hasznos állatfajnak a meghonositása nálunk csakugyan érdemelne annyi fáradságot, mint — majd megmondtam micsoda? A ki ez

1965 — 2.
1021

KIÁLLÍTÁSOK

Canko Lavrenov budapesti kiállítása

Egy művész megismerése mindig egy kicsit új felfedezés is a világból, a valóságból. A műalkotás, ez a valóságból és képzeletből, élményből és közlési vágyból született valami — ha igazi alkotás — mindig kettős, de egymástól el nem választható tartalom hordozója. Először megismerünk mindennél mélyebben és pontosabban általa egy embert, magát az alkotót, másodszor azon keresztül egy társadalmat, egy népet. Így szolgálja egyéniségével a művész hazáját s az egész emberiséget egyszerre.

Canko Lavrenov érdemes és népművész képei is íly módon szólnak hozzánk. Olyan világot ismerünk meg általa, ami hazai festészetünkből hiányzik. Művészete ugyanis egyfelől a régi bolgár ikonokat idézi, grafikai kimértségével, színvilágával, másfelől pedig a bolgár renaissance-szal tart rokonságot. Történelmi ihletettségű vásznai ugyanakkor maiak is. Ez az ötvözöttség kölcsönöz képeinek sajátos egyéni szemléletet. Különös szeretettel és átéléssel ábrázolja a gazdag bolgár építészeti emlékeket, kifejezve azok tipikus nemzeti vonásait.

Mindez: a sajátos megformálási mód, a mélytüzű színek, a részletezettség ellenére is elért következetes képi egység, a gazdag fantázia, a minden fogástól mentes művesség, mély művészi átélésről tanúskodik. Nem száraz természetmásolás valóságszeretete, nem öncélú múltbafordulás történelemidézése. Ellenkezőleg, mesélő kedvű, népi hangvételű költőiség sugárzik műveiből, a múltnak és jelennek egyszerre való megragadása. Művészete méltán aratott sikert eddig nemcsak hazájában, hanem a velencei Biennálén, Rómában, Párizsban, Berlinben, Moszkvában, Kijevben, Brüsszelben és más európai és ázsiai fővárosokban.

Felszabadulás előtti kultúránk egyik fő jellemzője volt, hogy sokkal jobban ismertük egy távoli nép művészetét, mint az azonos sorsú, vagy földrajzilag hozzánk közelebb állókét. Bartók Béla, József Attila s még jónéhányan már akkor felemelték ez ellen szavukat. Pedig milyen örvendetesen tapasztaljuk az utóbbi években, mennyi kincset, megszívlelendő tanulságot tartalmaznak testvér népeink kultúrái. S ezen felül lehet-e igazabban és tisztábban szolgálni a népek közötti barátság ügyét, mint egymás kultúrájának megismerésével?

Külön öröm számunkra, hogy képző- és iparművész szövetségeink között igen szoros, nagyon baráti kapcsolat alakult ki e nemes ügy szolgálatában. Ez a barátság eddig is igen gyümölcsöző volt s biztosan a jövőben még inkább az lesz. Ennek kifejezője ez a kiállítás is, és az ezt követő sorozat. Elismerés és köszönet illeti ez intézményt, a Bolgár Kultúrát, mely készségesen otthont ad e barátság ápolásának.

Tamás Ervin

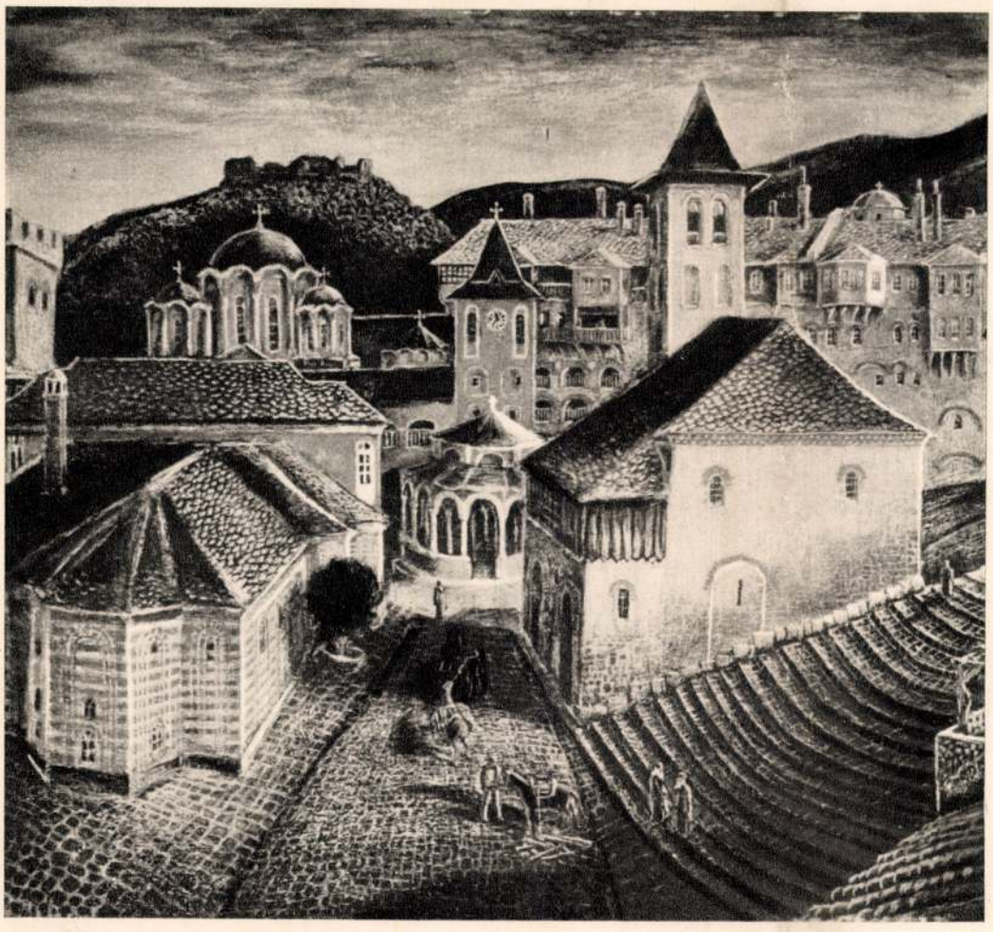

Canko Lavrenov
A vatopedi kolostor látképe
Vue du couvent de Vatoped
Вид на монастырь Ватопед

Kiállítási krónika

Ábrahám Rafael

Az Országos Széchenyi Könyvtár (vagyis eredetileg a Nemzeti Múzeum) falait jó vastagra méretezte Pollack Mihály, a 19. század Pestjének oly kitűnő építőművésze. Ugyancsak imponáló nagyságúak a folyosók és az ablakok is, úgy, hogy minden ablaknál tekintélyes nagyságú fülke alakul. Ezeket a fülkéket és a folyosók más szabadon maradt falfelületeit most Ábrahám Rafael grafikai munkáinak kiállítására használták fel. Szó sincs róla, könyvtár és korszerű grafikai művek között megvan a szoros szellemi kapcsolat. Eddig is szokásban volt változó kiállítások céljaira felhasználni ezeket a „szabad falfelületeket". Megemlítésre is csak azért érdemes, mert jellemző képzőművészetünk nehéz viszonyaira, nevezetesen a kiállítóhelyiség-hiányra. A jobb híján fel-

ez esetben másabb volta ösztönözte szobrászunkat, hanem szobrának „akusztikai" lehetőségei is, hiszen az Ülő nő szobor Bábolnán szabadban van, zöld fák, a természet veszi körül. Míg az Ülő munkás a Pártház klinker tégla fala előtt van elhelyezve s az épület horizontális tektonikája, hosszantiban hangsúlyozott épületrészek együttese, a bejárati rész is hangsúlyozottan tagolt. Az ablakok csillogása, az épület vörös színe agresszíven magához ragadja a szemlélő figyelmet. Ez a formai akusztika nem tűr lírát. Konyorcsik az épületre jellemző anyagalakításnak felel meg szobrával, ezért a feszített, hangsúlyozott formák. Ám ezek a formák nem az épületet adják, hanem az embert jelentik, az embert, aki e teremtett rendből nyugalmával kinéz.

*

Konyorcsik Jánost a szobrász szakma mint kiváló portrészobrászt tartja számon. Odry Árpádról, Leninről, Joliot Curie-ről készített szoborportréit igen jelentős művekként értékelik. A portré feladat megoldása mint a mai szobrászat embermegfogalmazó kötelezettsége Konyorcsiknak egyre inkább központi problémája lesz. Mert a portré az ő értelmezésében nem arcmás csak, hanem egész ember, s az embernek, mint földünk legfejlettebb produktumának legfejlettebb része. Az embernek a feje nemcsak tökéletes szerkezetek, az orr, szem, fül stb. tárháza, hanem csodálatos álmok, gondolatok hordozója is, amiknek megértése, tartalmi megjelenítése s az anyagban való megörökítése minden kor szobrászatának legfőbb jellemzője.

„Néhány jó portré fejet szeretnék magam mögött hagyni — mondja Konyorcsik János — amik visszaidéznek a jövőben majd valamit — a mából." A portrékészítés oka az a tisztelet, amit az ábrázolt, a portré alanya iránt érez a szobrász, vagy az a közösség, amely a portrémegbízást adja. És ahogyan ebből az emberi tiszteletből, véleményből, szobrászilag megformált vélemény lesz, ahogyan ez a tisztelet az anyagba transzponálódik, az szintén az emberi magatartást kifejező-közvetítő szobrászi anyagalakítás normáinak egyike. Mindez pedig a műben hirdetett emberi értékek különös, szinte fétisszerű tiszteletét igényli az alkotó szobrásztól. Ezért a jó portrészobrász önmaga is inkább képlékeny alkat. A nagy művészegyéniségek nem jó portretisták. Michelangelo, de még a mi Medgyessynk se volt jó portretista, ők ebben az értelemben túlzottan képléketlenek voltak. Olyan mértékű alázatos mimézist, azonulási készséget például Medgyessy esetében el sem tudnánk

Ülő munkás. Részlet – Ouvrier assis. Détail – Сидящий рабочий. Деталь

képzelni, mint amilyenre Konyorcsik vállalkozott Odry Árpád portréja formázása közben, hogy a hanglemezről megtanult Odry-stílusban Ady-verseket szavaljon, mert így megérzései születtek a nagy színész előadói erejéről. A maga személyisége így beleoldódik a mimezisbe, önmaga helyett fontosabb számára az általános érvényű emberi értékek hirdetése a műben. Nem csak saját értékeit érzi tehát, hanem másokét is. S ez a megértés, ez a tisztelet az emberi értékek iránt, a korból fakadó új humanitás jelentkezése szobrászunk művészetében. A portré szobor fejezi ki a legtöbbet az emberről és koráról, ezért a portréformálás korunk szobrászatának egyetemes központi problémája. Ennek tárgyalása azonban még újabb jelenségek vizsgálatát igényelné.

Legutóbbi két köztéren szereplő művének bemutatásával jeleztem Konyorcsik János művészetének, szobrászatának sajátos mai értékeit és a jövő számára ígéretes további kibontakozásának lehetőségeit. Hírt és bizonyosságot ad számunkra Konyorcsik János szobraival és a bennük kifejezett magatartásával arról, hogy a művészet, ha koráról akar jelentést teremteni, csak elmélyült, alázatos megfeleléssel teheti. S ez a megfelelés — emberség, ami nélkül pedig művészet — minek?

Kovács Gyula

használt mai kiállítóhelyiségek nagy része kiállítási célokra teljesen alkalmatlan, közönséget sem hívogat, így a művészeknek publicitást nem ád.

Ami mármost a kiállítást illeti, kisgrafikákról van szó, melyeket ritkásan töltenek ki nem-figurális, de lendületes, olykor jó dekoratív hatású vonalak. A méretek természetesen nem jelentenek klasszifikációt. Mindamellett a rendeltetés, a technikai megoldás és a méretek között van összefüggés. Egy freskót nem ajánlatos törpe alakokkal megtölteni. Ábrahám finom kis lapocskáinál is ajánlatos figyelembe venni a méretek alsó határát; enélkül a rézkarcok inkább csak albumba kötve, a lapozgatónak adnak igazi élvezetet.

Perei Zoltán

grafikusművész kiállítása a GONDOLAT könyvesboltjában (a Váci utcában), hasonló gondolatokat ébreszt. A képzőművészettel, jelesül a rézkarccal és egyéb grafikai alkotással a könyvesbolt épp oly jól megfér, mint a könyvtár. Perei kedvenc motívumait a baromfiudvar szárnyasai között találja meg, s ezeknek mozdulatait, kapirgálását jól lesi el, dekoratív voltukat is jól jellemzi. Méretei kissé nagyobbak, mint Ábrahám lapjai, de hiába, csak ismételni tudom: az ilyen rézkarcokat igazán élvezni csak az albumból kivéve és egyenkint kézben tartva és így szemlélve lehet.

Tarjáni Jenő

nagyméretű rézkarcai előnyösen különböznek az újabb időben kiállított, mondhatni miniatűr rézkarcoktól. Ezek — tisztelet a kivételnek — a picike helyen belül tovább takarékoskodnak a vonallal, míg Tarjáni lapjai „munkás" vagyis a régi rézkarcok módjára sok aprólékos munkával készült lapok. A Dürer-terem kis kiállítóhelyiségén kívül még négy-öt hatalmas albumában lapozgathat, aki szereti a grafikai művészet élvezésének ilyen módját. De kinek van ma módja és ideje ilyen méretű munkásságot kifejteni s termékeit közrebocsájtani? veti fel a kérdést önkéntelenül is a néző. Ez a rejtély könnyen megoldható. Tarjáni Sinkevics Jenő 1895 április 11-én született. Tehát elmúlt hetven éves; születésnapi kiállítás ez, amit örömmel szemlélünk.

Önarcképe nem árulná el korát, ha nem árulkodna róla ceruzával odavetett életrajzi vázlata. Tanuló évei a század elejére és közepére esnek, de hosszú háborús megszakításokkal. Zemplényi Tivadar és Olgyay Viktor voltak mesterei a Főiskolán s kortársai a Szőnyi, Aba-Novák, Patkó Károly, Varga Nándor jeles nemzedékéből kerültek ki. Ez az önarckép egyébként igen sikerült darabja a kiállításnak. Élesen metszett, éles középvonallal osztott arc, mely így fele részben árnyékba, félig erős világításba kerül.

Általában erőssége a portré. Egy leányarc képe fehér-feketén, kész festménynek hat. Ez nem okvetlenül dicséret, mert a helyes művészi elv, azt hiszem az, hogy a rézkarc — legyen — *rézkarc*. Ebben az esetben azonban méltányolni kell a teljes — bár idegen eszközökkel elért — festői hatást.

Tarjáni 1923 óta állít ki, tehát csaknem fél század óta. Hatalmas munkálkodása érthetően kiterjed tehát a műfaj összes csoportjaira. Vannak realista-naturalista lapjai és szimbolista-allegórikus képei. Előszeretettel — de nem mindig sikerrel — használja fel allegórikus képein a női aktokat. Ezek gyakran merevek s inkább a plasztikai gondolkodás eredményei.

Tarjáni mindig komponál, akkor is, ha csak egy alak szerepel a képen. Kompozíciós művészi felfogását igazolja a rézkarc sajátos törvénye, a fény és árnyék helyes elosztásának szüksége. E művészeti törvény védőszárnya alatt végezte Tarjáni jelentős életművét. Megelégedéssel tekinthet vissza reá.

Gerő András

számos más kartársával ellentétben nagyobb kiállítási helyiséget kapott a Fehérvári úton levő XI. kerületi kultúrházban. Ezt a helyiséget azonban árnyékot vető állítható falak bontják szét; ezért aztán a kiállítási teremnek mintegy fele sötétben van. Vegyük hozzá, hogy a festő maga is szereti a sötét foltokat és legfeljebb egy-egy erősebb fényt vet a sötét háttér elé.

Képein a szín egy-egy erősebb kötetlen ecsetvonást jelent. Ez az ecsetvonás a tárgyi formákat többnyire fel is oldja. Nehéz volna ezt a művészetet a szokásos kategóriák valamelyikébe beszorítani.

Kedvezőbben bánt a véletlen és a festő maga a kiállítási helyiség emeleti folyosóján elhelyezett képekkel. Komor színei itt számos vásznán feloldódnak. Tabán képén például világos és derűs az alaptónus. A sárga torony körül vidáman csoportosul a házak tarka kőtengere. — A Nagymarosi halászok képén erős napfény ömlik el a ladikok belsején s a hálón. — A virágok képe inkább színeket mutat, mint virágokat. De végre is a virág legjellemzőbb tulajdonsága a szemlélő számára a szín. Ugyancsak szokatlanul élesen és világosan különbözteti meg az interieur formáit.

Aki ezeket a képeket festette, az fiatal ember, kinek tehetségét későbbi műveit is figyelembe véve kell megítélni az erre hivatottaknak.

Kunt Ernő

a Fényes Adolf-teremben állította ki grafikai műveit, főként színes fametszeteit. Első kiállításával 1958 februárjában mutatkozott be. Grafikai munkái közül különösen színes fametszetei keltenek érdeklődést, mégpedig erőteljes színeik mellett hatalmas méreteikkel. Sok fametszetet láttam, különösen régmúlt fiatalkoromban, de ezek méretei rendszerint összeszorították, intimmé tették ennek az érdekes művészeti ágnak termékeit. (Gondoljunk csak a japán fametszetekre!). Ez az intimitás átlagosan és durván mintegy harmincszor húsz centimétert jelent. Ezzel szemben Kunt kollekciójában nem szokatlanok a négyzetmétert megközelítő lapok. Technikailag sem lehet könnyű dolog ilyen

Tarjáni Jenő: Leányprofil
Profil d'une jeune fille
Профиль девушки

Meszlényi János: Dombormű
Relief – Рельеф

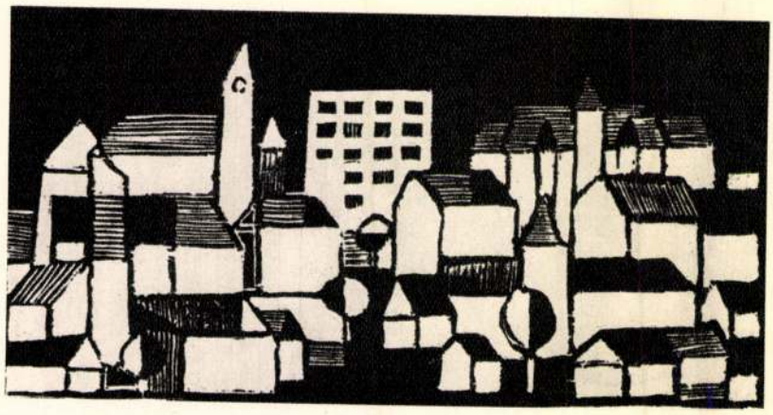

Ábrahám Rafael
Kecskemét
Кечкемет

Kunt Ernő
Házak, udvarok
Maisons et cours
Дома, дворы

Gerő András
Interieur
Intérieur
Интерьер

óriás nyomtató ducokat kezelni. Kunt Ernő szerint az ő eszköze a fenyődeszka, s ez úgy vélem csak növeli a nehézségeket, melyek legyőzése elismerést parancsol.

Ami tulajdonképpeni festői felfogását illeti, ennek bemutatását a jövőre elkövetkező kiállítására ígéri. Már most is közli azonban, hogy: „A látható felszín helyett a felszín alatt ható erőket igyekszem megismerni. Megértettem például, hogy egy bizonyos logikai sorrend a képfelületen — megfelelője a valóságban a térbeli egymásutáni következésnek ... Úgy tűnik nekem, hogy végül is egy adott méretű festmény nem más, mint egy kavargó, feszülő, egymásbafonódó, de egymást egyensúlyban tartó erők tere, amelyből egy részletet sem lehet önkényesen kiragadni anélkül, hogy az egész össze nem omlana."

„A festő kezében a legérzékenyebb anyag a szín". Ezt a kijelentését kiállítása jól illusztrálja. Bőven, szinte pazarlóan bánik a színekkel; művészete mellett technikája is figyelmet és elismerést érdemel.

Pesterzsébeti művészek

Kellemes viszontlátás volt járni a XX. kerületi képzőművészek felszabadulási kiállítása alkalmából, a Budapest Történeti Múzeum Pesterzsébeti Múzeumának kellemes, tágas, világos termeit.

A múlt évi kiállításból jó emlékezetünkben van Lednicky Gyula; csak talán az idén mintha könnyebben vette volna feladatát. — A bányászélet jellemző képeit mutatja be Darabont Tamás. Jó ismerős a múltból Juris Ibolya, a jeles textil-művésznő. A plasztikai művészet is képviselve van Meszlényi János fém-domborításain kívül Kőfalvi Gyula jó érzékre valló kisplasztikáival.

Lengyel Géza

Meszlényi János kiállítása

Egyre többen figyelnek fel és látogatnak el a Pesterzsébeti Múzeum kiállításaira, s a nagy lélekszámú kerület lakossága élénk figyelemmel kíséri a múzeum változatos és nívós kiállításait.

Az idén végző Meszlényi János szobrász úgy hisszük már nem ismeretlen a szakmai körökben. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Mikus Sándor jeles mesterünk irányításával végezte. Első, gyűjteményes kiállítása megrendezésének lehetőségét tehetségének elismerése biztosította.

A kiállításon jól megkomponált szobrokat, remek formaérzékről tanúskodó rézdomborításokat, kisplasztikákat, s a fiatal művész élményeit rögzítő rajzokat láthatunk.

Úgy érezzük, méltatásukhoz nincs szükség a szakmai tolvajnyelvre, színes, hangzatos és semmitmondó jelzőkre. Csak ennyit: egy fiatal művész indulásakor lehetőséget kapott eddigi termésének számbavételére. A többi rajta múlik: szorgalmán, invencióján, tehetségén.

Figyelemmel kísérjük további fejlődését.

N. D.

Somogyi János kiállítása a Fényes Adolf teremben

Minden említésre méltó kiállításról legalább néhány mű mélyebb emlékével távozik a néző, vagy pedig a kiállítás egészéről szerzett impresszió készteti gondolkodásra. Somogyi János kiállításán a művészi mondanivaló egységéből következően az összkép adja az erősebb hatást. Miről van szó tulajdonképp alkotásaiban? Némelyikben erősebben jelentkezve, másikban gyengébben megoldva, de nem mellékes problémaként,hanem egy festői küzdelem fő motívumaként: hogy valamilyen új, „láttató" dolog kialakításának a szándéka vezeti a művészt. Akár egy bonyolult szerkezet dinamikáján, vagy egy széken sután ülő kislány emberi karakterének képi megformálásán keresztül a néző szemléletét tudatosan akarja befolyásolni. A festészeti alkotó-elemek — szerkezeti rend, ritmusösszefüggés, a rajz kiválása és dekoratív szerepe, a dolgok képi térbelisége — át meg átértékelése akár egy városvégi motívum ürügyén, akár egy emberi karakter, vagy karaktersor megfogalmazása ügyén felveti a korszerű realizmus kérdését. Mi ez a realizmus? — az élet bátor akarásának, igenlésének az elhitetése. Ez az új „láttató" mód különbözteti meg a korszerű realizmust az előző korok realizmusától. Somogyi sötétebb színhangja nem zárja ki az élet igenlését.

Kompozíció városvégi motívumokból című képének fő problémája a szerkezeti rend tudatos megteremtése. A geometriai formákká egyszerűsített motívumok és a színek összhatása a tárgyilagosságon belül képi rendet ad. A felvetett problémában a tárgyi és hangulati elemek jó összhangja jó képi megoldást teremt. Ugyanez a formaegyszerűsítés jelentkezik az Olvasás közben című kompozícióban. A mondandó határa ezen a képen kitágul, nem az ábrázolt személy pillanatnyi szituációja csupán, hanem egy általános emberi tevékenység lágy meleg színekben való komponálása. A kompozíció tartalmi és formai központja egyaránt az elfáradt kézben tartott könyv. Ugyanígy az Anyaság című kép is két szubjektum tömegarányainak és formaritmusának aláhúzásával általánosított emberi jellemvonássá válik. Ezek az intim témájú kompozíciók monumentális erővel bírnak, ugyanakkor témában és formában monumentális művei mindig tartalmaznak festészetében valamiféle intim vonást.

Az Építők című kompozícióban az ember és az anyag egymáshoz való viszonyának problémáját veti fel. A képi együttesben az ember, mint alkotóerő lép előtérbe, ez a tartalom olyan formai megfogalmazást kíván, amelyben az ember nemcsak biológiai, hanem szellemi erejét is kibontja az anyag felett és ezáltal az anyagot is konkrét tárgyiassága fölé emeli. Elsődleges szempont a legjellemzőbb motívum és környezet megválasztása és ezek képi egységgé való komponálása. Ezen az egységen belül az embernek mint alkotónak a kiemelése — téri helyzetével, színeivel, alapvető képi ritmushoz való alakításával.

A kiállítás műfajban gazdag anyagából a mozaikokat emelném még ki. Témáért akár a mesevilához nyúl, akár csendéletet komponál, nemcsak a műfaj mércéjét emeli magasra, hanem a mozaiknak, mint díszítőművészetnek kiszélesített tartalmi és formai lehetőségeit keresi.

Somogyi János kiállításán tanúi lehetünk a monumentális műfaj tartalmas megvalósításért vívott harcának. Művészete széles elvi mondanivalót vet fel, amit csak nagyon széles, felkészült formavilágú művekkel lehet közölni. Aki művészetében végigpróbálja ezt az utat —, az intimtől a monumentálisig — képes kell, hogy legyen a társadalmi igazságok kimondására. Ez egy lépés egyúttal bizonyos fajta közösségi művészet kialakítása felé.

Kiállításán olyan festőt ismertünk meg, aki hazatér ha gyárba megy, aki fel tudja fedezni a daru traverzeinek esztétikumát, művészi feladatának a munka és ember viszonyának bemutatását vallja, s úgy akar mindezekről beszélni, hogy ez a néző szemében érthető és igaz legyen.

Széki Erzsébet

Patay László kiállítása. Ernst Múzeum

Festészetében a modern humánum sugárzása ragadott meg leginkább. Első gyűjteményes bemutatkozásán világosan kirajzolódnak emberi és művészi karakterének körvonalai.

Pályája, indulásának idején, felhőtlennek ígérkezett. Titokzatos és kegyetlen erő váltotta át a síneket. Fiatal felesége meghalt, őt és két gyermeket hagyva magára. Munkásságának elemzésénél ezt a tragédiát nem kerülhetjük meg, ez érlelte, ez mélyítette festői és világszemléletét. Közvetlen, erőszakolt exhibicionizmusnak nyomát sem találjuk ebben a kiteljesedésben, egyetlen képecske tárja fel a közvetlen lelkiállapotot. Premierplanban jelenik meg az anya arca, tágranyitott nagy kék szeme a semmibe néz, mögötte kettétört fatörzsből aprócska zsenge ágak nőnek ki, s a távolban, arcát kezébe temetve, síró férfi áll. Más képeken csak a tehetetlen lázadó indulat, vagy a döbbenet formájában, a visszatartott fájdalmas üvöltés feszítőerejében, fojtogatásában fedezhető fel ez az élmény. De jelen van az utóbbi három év valamennyi alkotásában, nyomasztó álmok és életes örömök közé is beszűrődve.

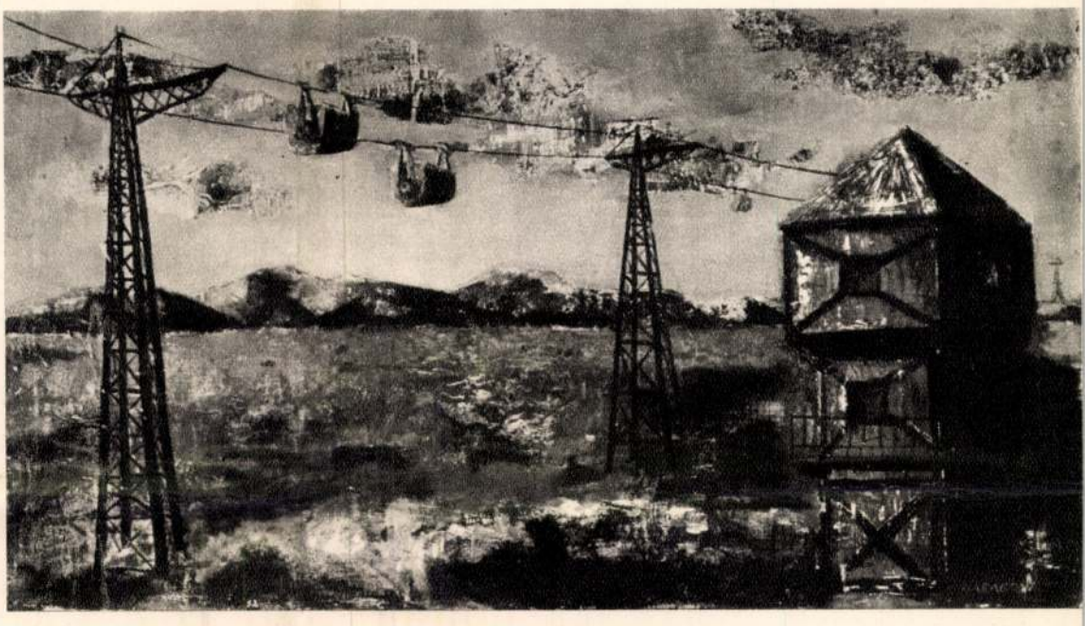

Darabont Tamás: Drótkötélpálya – Téléférique – Канатная дорога

Az egyébként is elmélyedő, kontemplatív hajlandóságú művész lírája telt zengést kapott, érdeklődése új irányba fordult: lelkének és értelmének szenvedésből, súlyos emlékekből font hálójával emeli ki a valóságból képi mondanivalóit. Szokatlan élményei útján szuggesztív festői eszközökkel viszi végig nézőit.

A festői közlés különleges ereje adja művészete differenciáltságát. A valóságból kiindulva jut érdekes következtetésekig, képépítésének módszere mégsem szürrealista. A lelki trauma régen szunnyadó vonásokat, alaptulajdonságokat hozott felszínre. Kezdettől fogva érdekelték a jelenségek mögött meghúzódó dolgok, az alig megsejthető összefüggések, a cselekmények titokzatos elemei. Képein mindig történik valami. A történésből vissza és előrekövetkeztetett jellemvonások, feltételezett állapotok megragadása közvetlen és emberi, ezért nem csúszik modorosságba, nem válik illusztratívvá. Gondolatait minden foglalkoztatja, amely emberi gesztust árul el. A hétköznapi moz-

dulatokat, megszokott állapotokat különleges általánosításban ábrázolja, a valóságnál erősebb feszültségre transzformálja. Jó értelmű pszichologizálás ez, amely a cselekedetek rugói közül a felelősséget, a beidegződött mozgások és reagálások jelentőségét hangsúlyozza, a felszabadult öröm perceiben sem felejteti az elkötelezettséget, amelyet születésünk pillanatában egy életre vállalnunk kellett. Így képes az arcok mögött a sorsokat, a cselekvés mögött bonyolult, néha atavisztikus előzményeket megjeleníteni.

Az ötvenes évek első felében készült munkái Szőnyi Istvánnak, mesterének lebegő természetábrázolására utalnak, de ezeken is meg-megcsillan a másféle szenvedély. Előbb inkább a karikatúra felé hajló érzékeltetése a különösnek, vagy a szokatlan helyzeteknek. Ebből alakul ki később az a képessége, hogy a köznapiban az emberi lélek mélyébe lásson. A hazatérő csorda a nap szikrázó fényében veri fel a port. Ezen a képen valami áhitatos, emelkedett faluélmény uralkodik, de a Várakozón már érezhető az emberi viszonylatok feltárásának igénye. Mária és Erzsébet találkozásán egy még titokzatosabb történés, a születés, a teremtés titkát próbálja megközelíteni. A parkban sakkozókat és a körülöttük állókat megint egy másik érzelmi állapotban, a játék, a közös figyelem jellemzőivel örökíti meg. A tengerparti jelenetben egy novellára való anyagot rejt el, a fiatal néger, a napon elterülő dámák, és a parton röpködő sirályok gondolati összekapcsolásával.

Az 1959-es francia tartózkodás adja az első nagy lökést az önálló formanyelvhez. Különös, hogy a művészet fővárosából, az absztrakt kavargásból festői világnézetének megállapodott igazságát hozza haza, az árnyalt emberi mondanivaló, az érthető kifejezés vágyát. Alig tíz esztendőre tehető munkásságát három önarckép útjelzői mutatják. Az első, a korai, a finom akadémiai tanulmány műfaján belül, a hagyományos ábrázolási eszközökkel készült, a második könnyed pasztell, elementáris színhangokkal, lírai beállításban, már a különleges karakterérzéket, a portrékon csiszolódott felfedezőképességet mutatja meg, és a harmadik, az utóbbi esztendők művészi törekvéseinek, élete eseményeinek sommás összefoglalását végzi el. A szolidan fésült akadémiai növendék helyét ezen egy különös arc foglalja el. Egészséges, paraszti derűt feltételező, széles arcformája ellentétben van a nagy szemek bánatával. A közelnézetbe hozott, merészen elvágott fej, izgatott felület e látszólagos nyugalom és higgadtság, fájdalmas előzményeit, a meghasonlást, a sorssal csatázás fáradtságát is magán hordozza.

De a festményei külön-külön is dokumentálják az utóbbi évek lélektani folyamatait. Női aktokban igyekszik kiűzni magából a démont, a testiséget, amely a szenvedések idején is előtolakszik. Nem is igazi nők ezek, hanem a vágy testet öltött emlékei. Az egyik, csontos test eggyéválik a parti fövennyel, a másik modern rontó istennő, a föld őserejét sűríti meztelen tagjaiba, a harmadik, szikár, proletáralkattal, klasszikus pózban tör művészettörténeti elődei gömbölyű formáinak helyére — de valamennyien az álmokból, a gyógyító megsemmisülésből rántják vissza a művészt, a valóság eltéphetetlen szorító köteleivel fonják körül. Talán csak egy képén oldódik fel ez a szellemi vonásokkal, és tudatalatti megérzésekkel teli komplex szexualitás, az Alvók című, amely két ember testi összetartozásában megrendítően tiszta és szublimált érzelmet képes kifejezni.

E néhány példából is kiderül, hogy miben látom fejlődésének fordulópontját, és mi az, ami művészetét is egyedülvalóvá teszi, korosztályából kiemeli. *Festészetének jelentése változik meg évek folyamán. Egyre világosabbá válik az a törekvése, hogy a szemmel nem láthatót testbe, történésbe öltöztesse, ellentétben a korábbi képekkel, amelyeken a közvetlen látványban keresi a mélyebbre ágyazott emberi tartalmakat.* Kifejezési eszközei, technikája, felületmegmunkálása is ezt a felismert igazságot szolgálja, ezért fogadja el a néző az erős szín-stilizációt, a bizarr komponálást is. Csak így lehetséges, hogy az Álom festészettől idegen, képben úgyszólván kifejezhetetlen lelkiállapotot, érzelmeket, szorongást, zuhanást, időbeliséget, és egymásratolódó emlékképeket két tenyérnyi méretre sűrítve, szuggesztíven közvetít. Mintha a szakadékba, a sötét semmibe hulló holttest lenne a leginkább élő ezen a holdbéli tájon és a sziklába vágott lépcső fokain meg-megújuló küzdelemmel, soha céljához nem érkezve felfele kapaszkodó ember, a kétségbeesés, a céltalanság szimbóluma.

Külön kellene foglalkoznunk Patay öregek iránti vonzódásával. A kerítésen átnéző öregasszony sok szép elemzést kapott már, most három beszélgető férfi ábrázolásával számol be az új élményről. Amaz az elesettség, a védtelenség megtestesülése, ez barna tónusaival, a kompozíció alsó harmadába sűrítéssel másfajta kiszolgáltatottságot idéz. Ezeknek az öreg embereknek kiégett vonásaiban és mélyen barázdált arcában egy egész korszak terhének tudatos vállalása tükröződik. Férfiak sorsa, akik vergődtek és szembeszálltak az egyéni és társadalmi bajokkal, de ráncaik mögül ma is eleven szellemi érdeklődés, vitatkozókedv villan elő. Komponálásmódja már korai portéiban is szívesen változtatja meg a hagyományos képi középpontot, alkalmazza az aszimmetriát. Ezzel nemcsak új látvány feltárásra, szerkezeti feszültségre törekszik, hanem a környezet és ember összetartozására, az élő és élettelen világ különleges harmóniájára, vagy éppen ellentmondására hívja fel a figyelmet. Így kap fontos szerepet a festőbarát arcképén, az elnyomott cigarettacsutkákkal teli hamutartó, a házvezetőnő kötényes alakjában sivár, színtelen környezetében, a háztartási munka szürke körforgásának nyomasztó egyhangúsága. De folytathatnám a sort a Ditte és Dorkával, ahol a sima fal előtt látszólag kompozíciós rend igénye nélkül különös életre kapnak a gyermeki mozdulatok, tulajdonságok. A Szőnyi temetés sziklás hegyoldala, az elmúlás marcangoló fájdalmát időtlenné tágítja, a papucsos önarckép a díszes kanapé nélkül nem kapná meg tragikomikus csengését. És a fiú-lány összetartozás, a szerelem sokféle ábrázolása közül hadd emeljem ki az Esthajnalcsillagot, amely a mindenséggel méri, s a csillagokig terjeszti ki e csodás érzés fénykörét.

Mindezekből, érthető talán, miért nem tudtam megbarátkozni nagyméretű kompozícióival, az élet himnuszát montázsszerűen kifejezni törekvő képekkel. Lehetséges, hogy a szorongások leküzdésében az emberi felszabadulásban elkerülhetetlen volt ez a téma, és akkor már helye, szerepe van a fiatal festő életművében. De a képek külön-külön, feloldatlan kettősség nyomait viselik magukon. A tavasz és az élet örömteli gondolatai helyett félelem költözik a néző szívébe, nevén alig nevezhető sejtelem, amely nem a

Somogyi János: Kerítésnél – Près de la clôture – У забора

madáchi egy csepp a kimondhatatlan fájdalomból, hanem a valószerűtlen, titokzatos, földöntúli világ ismeretlen veszedelmeit éppen ebben a zengő életmegújulásban mutatja meg. Ezt a hatást minden bizonnyal a motívumok zsúfoltsága, tömege, édessége is okozza. Felfokozott érzelemvilága, sugárzó színélménye egy fokkal több, mint ami a festői tolmácsolásba belefér.

A tartalmi érzékenység egészségesen jelentkezik a csákvári freskón, amelyen táblaképeinek kedves alakjai bensőséges kompozícióban jelennek meg. A gyógyulás és az élet és a betegség itt erőteljes szimbólumteremtés segítségével válik egységessé, a kétszintes megoldás még egyfajta biblikus áhítatra is lehetőséget adott, az ünnepi hatást megsokszorozta.

Akvarelljei tökéletes atmoszférát közvetítenek, falusi és városi élményeket bontanak ki szokatlan szélességben, és e műfaj faktúrális továbbfejlesztésének lehetőségeit is felhasználják.

D. Fehér Zsuzsa

Szlovák György illusztrációi

Reymont „Parasztok" című regényéhez készült illusztrációit mutatta be Szlovák György a Lengyel Kultúra Nagymező utcai helyiségében rendezett kiállításán.

A nagy lengyel író negyven esztendeje halt meg. Műve, amely Magyarországon is mindenkor értő fogadtatásra és megbecsülésre talált, nem veszített szépségéből, erejéből, vonzásából.

Szlovák György illusztrációi a regény atmoszférájának átérzéséről tanúskodnak. Főleg a pszichológiai történések belső ritmusa iránt érzékeny. Megtalálta azt a kifejezésmódot rajzainak komponálásában, amely vonalakkal, kontúrokkal, foltokkal követi feszültségek és feloldásuk vonalát.

Író és rajzoló — mint Erich Kästner írta Paul Floráról — eleve tejtestvérek. Az időbeli távolság és személyek nagyságrendje nem változtat a kapcsolat rokoni lényegén. Egy remekműről szóló vallomás a rajz nyelvén egyúttal tolmácsolás is. Szlovák György vállalkozása a népek közötti testvéráramok erősítésén munkálkodó humanizmus körébe tartozik. Reymont nyomán jobban ismerjük a lengyel nép szűkebb világát, annak súlyos múltbeli rétegét, de egyúttal jobban értjük az embert. Az illusztrátornak sikerült a sajátost és az általánost az író nyomdokain megközelíteni, s ez elmélyülésre vall.

Szlovák György nem először bizonyította be illusztrátori képességét e feladattal. Rajzainak átélésből táplálkozó művészi minősége további reményekre jogosít.

Patay László: Esthajnalcsillag – L'étoile du berger – Вечерняя звезда

IN MEMORIAM

LYKA KÁROLY SÍRJÁNÁL

A képzőművészeti kultúra nagyérdemű hazai terjesztőjét veszítettük el. Hogy a festészet, szobrászat, grafika, iparművészet számottevő társadalmi tényezővé vált Magyarországon, abban Lyka Károlynak jelentős szerepe volt. S éppen azért tölthette be ezt a szerepet, mert munkásságát progresszivitás jellemezte, a művészet értelmezésében, ismertetésében a haladás gondolatát, a tiszta emberség szép eszméit érvényesítette. Persze, amikor ezt tette, nem oktrojált önkényes és kitalált tendenciát a művészetekre, hanem épp ellenkezőleg: a műalkotások igaz megértéséről tanúskodott, arról, hogy milyen fogékonyan reagált a képekre és szobrokra, mennyire átengedte magát a műalkotások és életművek érzelmi és intellektuális hatásának.

A századfordulón — amikor Lyka Károly elindult műtörténészi pályáján — a képzőművészetek történetében világszerte forradalmi változások mentek végbe, hazánk művelődésének ügyei is az élénk forrongás, merész átalakulás állapotába kerültek. A rang és mód kiváltságosainak beszűkült, konvencionális szemléletét friss felfogás, kísérletező kedv váltotta fel, s elterjedt a kulturálódás demokratikus igénye. Lyka Károly a rohamos szellemi fejlődés kifejezője, segítője lett már fiatal korában, s az maradt hosszú életútján mindig is. Lépést tudott tartani az idővel, felismerte a történelmi mozgás jellegét, figyelemmel kísérte az ízlés új formáit. A művészet jelenségeit a valósággal való összefüggéseiben vizsgálta, s észrevette, hogy a kor és környezet miként motiválja az alkotótevékenységet, de azt is, hogy a remekmű és a szuggesztív egyéniség mennyire alakítja, neveli a közönséget, az emberek tudatán keresztül a közfelfogást, egymásra következő nemzedékek világnézetét.

Hitte, hogy a művészet nemesít, az érzékeknek örömet, a léleknek nyugalmat ád. A maga sokféle élményében kívánt részesíteni mindenkit, akihez elér a szava, tudása; értelmezője, propagandistája volt a szépmesterségeknek. Minden feladatot elvállalt, ami a képzőművészetekkel kapcsolatos, írt kritikát, tartott előadást, végzett kutatást a régi anyagban, közölt riportot műteremlátogatásairól, kommentálta a művészeti élet adminisztrátorainak cselekedeteit és nyilatkozatait, ám minden vállalásában, egész működésében a készséges szolgálat dominált. Mit szolgált hát Lyka Károly? Milyen ügy érdekében fáradozott, lelkesedett, minek szentelte képességeit? Ha egy szóval is felelünk erre, rendkívül összetett jelentése lesz e szónak. Mondhatnók, hogy a képzőművészet volt a szívügye, de az is igaz, hogy a hazát szerette, a népnek dolgozott. Minden energiájával a művészek, a kollégák sikerén

munkálkodott. Még az is helytáll, ha feltételezzük, hogy magát mulatta, személyes gyönyörűségére foglalkozott műtárgyakkal, időzött tárlatokon, múzeumokban. S végül tán az is elismerhető, hogy boldoggá tette az írás, a közlés, szívesen fogalmazta meg érzéseit, elképzeléseit, tapasztalatait, ismereteit, melyek — persze — óhatatlanul is a művészettel álltak kapcsolatban, annak múltjával, jelenével, soha nem ismétlődő varázslataival, kimeríthetetlen hangulati, bölcseleti gazdagságával.

Mert mit is jelent a művészet? (Hogy mit, azt nagyon sokan épp tőle tanulták meg.) Jelenti a hazát, a népet, a nemzetet, az emberiséget, jelenti a kollégák szakmai közösségét, a rokonhivatásúak testvérségét, egymásrautaltságát, sok évezred megrendítő lelki kínjait, az alkotás csodáját, s végül a mű beteljesülését, a művészet és a közönség találkozását, azt, ahogyan kicsinyek és nagyok, nevesek és névtelenek, beavatottak és laikusok, öntudatosak és útkeresők szíve megtelik ünnepélyességgel, elméje megmozdul a szépség igézetére, vágya kivirágzik a szeretetre, az igazságra. Ehhez a nemes megérintettséghez, lelki emelkedettséghez, átszellemült közérzethez óhajtott minél nagyobb tömegeket elvezetni, célja volt minél többeket magával vinni a képzőművészet végtelenül változatos, soha meg nem unható, eléggé soha ki nem aknázható élményvilágába.

Mert Lyka Károly önzetlen adakozó volt, tudását, örömeit át akarta adni . . . mindenkinek, mindenkinek! Idős korában elégtétellel állapíthatta meg, hogy egy egész ország vallja tanítómesterének, hiszen ami az olvasó, művelődő magyarság ismeretanyagában a képzőművészetről felhalmozódott, ahhoz némi köze személy szerint neki is volt. Vannak, akik úgy vélhetik, hogy ha valaki bármily sokat is tett a tömegek körében a képzőművészetért, mégse csinált valami rendkívülit, hiszen csak egy másodrendű művészeti ágért agitált, pedig bizony a társadalmi lét mennyi mindennel van tele, ami fontosabbnak, sorsdöntőbbnek tűnik. Mi szakmabeliek azért a bizodalomért, elkötelezettségért is hálásak lehetünk neki, amellyel felbíztatott valamennyiünket hivatásunk jelentőségének önérzetes képviseletére, a képzőművész, a m[illegible]vészettörténe[illegible]vlenek. Amit tennivalóinak eléggé kom[illegible]yan nem vehető megbecsülésére. Nincs ebben semmi az önajnározásból, a választott fakultás sovinizmusából, inkább a népművelő prófétasággal menthető, az apostolok pünkösdi önkívületével.

mond inkább ellen[illegible] tanítás. Mintha azóta élne, amióta az ember művészetet teremt; mintha minden korban kortárs lett volna. Ekként beszél az egyiptomiakról, sumirokról, görögökről, a későbbi korokról, meg napjaink művészetéről . . .

Ezen a mindenkinek szóló, mindenki által érthető nyelven írt, beszélt LykaKároly. Beszélt pedig a lélek, a szellem, a látás, a megérzés bonyolult dolgairól — türelmesen, pihenéstelenül. Soha meg se kísértette az arisztokratizmus, a manapság oly gyakran megnyilvánuló lenézés az iskolázatlanabbakkal szemben ismeretlen volt számára. Szent meggyőződéssel hirdette a maradandó művészet, a jó művészi kvalitás igéit, bízott a remekművekben, az alkotók tehetségében, abban, hogy nincs szükség snob fölényeskedésre, misztikus handabandázásra, intellektuális megfélemlítésre az értékes képek és szobrok tömeghatásának a biztosítására. Bebizonyította, hogy érdemes és kívánatos egy egész életet feltenni a képzőművészet ismertetésére, kutatására — szorgalmat, időt áldozni, magánérdeket feláldozni a vizuális kultúra fejlesztéséért.

Pogány Ö. Gábor

LYKA KÁROLY KOPORSÓJÁNÁL

Tanítványai és tisztelői búcsúznak Lyka Károlytól. A búcsú mindig emlékezés is, s kire emlékezhetnék a tanítvány, ha nem egykori mesterére. Forgassuk vissza az idő kerekét jó 30—40 esztendővel, s üljünk be ismét egy Lyka órára a Képzőművészeti Főiskolán.

„A nagy terem végén nyílik az ajtó, felállunk. A terem barlangi csendjében hallani, amint Lyka Károly, botjával támogatva gyenge testét, műlábának ütemes koppanásaival végig biceg a fal mellett. Felmegy a dobogóra, megáll. Tekintetéből jóság és megértés sugárzik, mintha azt mondaná: nos, ismét együtt vagyunk egy kis, baráti beszélgetésre. Biccentve köszönt minket s mi leülünk. A csend másodpercek alatt ismét teljes.

Beszélni kezd. Hangjából hiányzik a fizikai erő, beszédje nem bravúros; csiszolt szavai

Szava most már végleg elhalt, csendje azonban változatlan melegséggel él. Különös, gazdag csend ez: mélyében néha olyan képzetek támadnak bennünk, mintha a művészet minden korszaka voltaképpen Lyka Károly humánumát sugározná, vagy talán mindeme korok művészete egyetlen emberbe tömörödött s páratlan egyéniséget hozott létre? Lehetetlen volt határt vonni a műalkotás önmagától való hatása és Lyka Károly szavai nyomán kibomló gazdagsága között. Egyik átjárta a másikát, mintha egymásból támadtak volna. Szinte úgy, ahogyan ősi mítoszokban a világ voltaképpen az emberősből lett, a csillagok, folyók, erdők, felhők, hegyek, mind testéből keletkeztek. Így ivódott bele Lyka Károly egyénisége a különböző korok alkotásaiba, vagy ekként tette széppé beszédjét s csendjét a holt idők nagy mestereinek jelenléte, a „numen adest". Nem kerestük mi e csodálatos órák rejtélyét, csak azt éreztük, hogy Lyka Károly szava s csendje a tisztaság és humánum vallomása.

Költők a világ szétszórt jelenségeiből szeretnék újjáalkotni elhunyt szeretteiket, mert tudják, hogy velük azonos erőkből lettek valaha; Lyka Károly a műalkotásokban él tovább: belőlük lett s most visszatért csendjükbe. Csak teste nyugszik itt, nemes csendje a művészetben ölt mindig új s újabb formát.

Nem tudok tőle, a halottól sem, másként búcsúzni, mint ahogyan megszoktam élő korában, amikor múmiává aszott kezét fogtam még: Isten vele Carlo bácsi!

László Gyula

MŰVÉSZET

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

ARADI NÓRA, D. FEHÉR ZSUZSA, ÉK SÁNDOR, FARKAS ZOLTÁN, GÁBRIEL FRIGYES, POGÁNY Ö. GÁBOR

Felelős kiadó: NEMES BÉLA, a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat igazgatója

Felelős szerkesztő: POGÁNY Ö. GÁBOR * Műszaki vezető: SZEDLÁK GYÖRGY * Műszaki szerkesztő: SÜTŐ LÁSZLÓ

Szerkesztő: SOLYMÁR ISTVÁN

A szerkesztőség címe: Budapest V. Szent István tér 15. Telefon: 125-022

Készült az MSZ szabvány szerint, 23,5×31,5 cm alakban, 48 oldal terjedelemben, 7200 példányban

652162 Athenaeum Nyomda, Budapest. Felelős vezető: Soproni Béla igazgató. A képanyag mély-, a szöveg magasnyomással készült

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp. V. József nádor tér 1.) és a postahivataloknál

Előfizetési díj ¼ évre 30,— Ft. Csekkszámlaszám: egyéni 61.280, közületi 61,066

INDEX 25.602

MDK.

Lavrenov Canko

Kiállitásának hirdetése

Szocialista müvészetért 1965 május lap 5

?

MDK

Lawrence (festő)

Említve: Karinszy-portréja.

Dr. Feleky Géza: A művelődés-történeti múzeum problémája és a Fővárosi Múzeum.
Városi Szemle, Bp. 1914. 81. l.

Sir Thomas Lawrence

neve említve egy a Gradnói Esterházy Kincstárban levő színarany szelence fedelének hátoldalán

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

503. old.

S. Lax Lili,

tehetséges plakáttervező. (Bortnyik iskola)

(e. a.)
Grafikai növendékkiállítás az Iparmű-
vészeti Tarsulatban. (Andrássy út 69.)
Upág. 931. X. 11.

Láy Bóka Dezső

rajz

Magyar Hirlap 1973/2oo/11

MDK

S. Lay Lili

A Műhely Bortnyik iskola kiállitása.
Andrássy ut 69. 1931?

Lay Márton

Szakács Imre-Lay Márton/Szentgotthárdi Selyemgyár/ III. dijas a II. ipari textilmüvészeti biennálén.

Magyar Hirlap 1975/219/6

Lay Márton, Textilművén

L. Pauli Anna

Torday Aliz: Textil a lakásban

2

Esti Hirlap, Bp. 1979. aug. 30.

Lay Márton - Szakács Imre

„Natália"
(Magyar Szelyemjpari Váll.
Szentgotthárdi Szövőgyára)
I. kategória, II. díj.

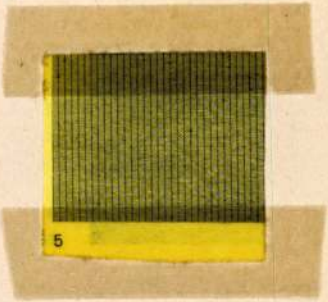

II. Ipari Textilművészeti Biennálé
Művészet, 1975. 8.

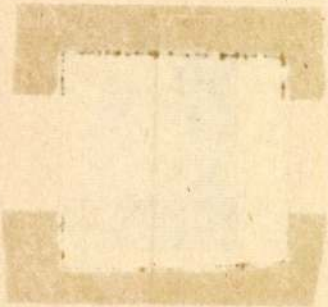

Kay Márton, ipari t., tervező

l.: Droppa J.

Horváth F.: Ipari textilművészeti ... 5.
Népszava, Bp. 1975. szept. 12.

N. Lay Olga MDK

bőr, könyv

Az Iparmüvészeti Társ. Karácsonyi Vására.kiáll.
Magyar Iparmüvészet 1937. 247.o.

Lay Olga

Szerepelt a Nemzeti Szalon iparművészeti kiállításain.

EK. 1932. XII. 10.

Lay Olga

Szerepelt a Nemzeti Szalon iparművészeti kiállításán.

PH. 1932. XII. 8.

MDK

N. Lay Olga

bőr,könyvmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

LAYER Károly

90 3. 68

Új Művészet

Lay Ilona

textil.

1921–23.

Élmisk 1930. 85. l.

lól pedig annak ostroma szem-

van de stercke stadt NIEVHEVSEL...
a gemackt is.

ption de la forte Ville de Nieu-
ege de devant Nieuheusel à Vienne.

A. de stadt Niuhuysel (La Ville
fejezése: R. attacken en stormen

aljan: ge druckt by Gasp. Bouttat
orse.

25.2 cm.

4.

Lay

MÜVÉSZETTÖRTÉ
DOKUMENTÁCIÓS KÖ
Budapest, XIV. Dózsa Gy

Lay Olga

iparm.

Est. 1928

VIII 1076

másul vett. Elnök kimondottan a határozatot, hogy a választmány az LII. rendes közgyűlés előkészítési munkálatait tudomásul veszi és elfogadja. Lakatos Arthur a kiállítási bizottság elnöke bejelentette, hogy a Júniusi Hetek alkalmával tervezett idegenforgalmi iparművészeti tárgykiállítást Bornemisza Géza iparügyi miniszter kívánságára az ősszel tartandó balneológiai kongresszus idejére halasztották el. Ez alkalommal a társulat idegenforgalmi tárgyakra pályázatot fog kiírni az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal támogatásával. A párizsi világkiállításra a bírálóbizottság 132 kiállítótól beküldött 1672 darab tárgyból 238 darabot választott ki. Jelentését a választmány egyhangúlag tudomásul vette. Titkár az 1936. évre vonatkozó tárgysorsjáték megrendezésére kért felhatalmazást a választmánytól, majd a társulati taglétszámról tett jelentést. A legutóbbi választmányi ülés óta 17 új tag lépett be. A társulat tagjainak száma a mai napon 1619. Jelentését a választmány elfogadta. Deák István titkár a háziipari ügyekről tett jelentést. Bejelentette, hogy az I. negyedévi jelentés bő kivonata a Magyar Iparművészet 3. számában jelent meg. A társulat részt vett a milánói árumintavásáron, ahol a társulati csoport eladása majdnem 100%-kal haladta meg a tavalyit. A társulat az idén először vett részt a breslaui nemzetközi vásáron. A legutóbbi választmányi ülés óta a társulat akciókat indított a német és holland beviteli kontingens felemelésére és a magyar szőnyegipar fokozottabb támogatására. Ismertette a párizsi tanulmányút előkészítésének részleteit, ebben az ügyben a tárgyalások tovább folynak. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy a titkári jelentéseket a választmány elfogadta és több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1937. május 14-én a kiállítási bizottság Lakatos Arthur elnökletével tartott ülést. Megjelentek: Bodon Károly, Csépai Csavlek András, Devecska Ferenc, Feyér Gyuláné, Houba károly, M. Kiss Erzsi, ifj. Payer József, ifj. Richter Aladár, Szathmáry István, Szablya János, Tóth Gyula, Urbányi Vilmos, Vágó Dezső, Vass Béla, valamint Helbing László titkár.

Elnök a megjelentek üdvözlése után az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a Júniusi Hetek alkalmával tervbevett kiállítást őszre halasztja el a társulat. Az amsterdami cserkész világjamboree alkalmával a társulat több vitrinre való anyagot küld ki. A párizsi világkiállítás iparművészeti anyagát a zsűri kiválasztotta. A jövő évi eucharisztikus kongresszus alkalmával a társulat Esztergomban, Székesfehérvárott és Veszprémben szándékozik kiállításokat rendezni. Ifj. Payer József előadó bejelentette, hogy az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal idegenforgalmi iparművészeti tárgypályázatra anyagi hozzájárulást fog a társulatnak nyujtani. A pályázat eredményét az idegenforgalmi kiállítás alkalmával bemutatjuk. Ismertette a párizsi tanulmányút ügyét, amely előreláthatólag szeptemberben lesz, külön a társulati csoportnak összeállított programmal. A tárgyalások folynak, az eredményről az érdeklődőket a társulat idejében értesíti. Bejelentette, hogy több vidéki fürdőhely kérte a társulatot, hogy iparművészeti anyaggal teli vitrineket küldjön eladás céljából. Bejelentette, hogy az idei vidéki kiállítás előreláthatólag Miskolcon lesz az ősz folyamán. Szablya János ügyvezető alelnök kéri, hogy az eucharisztukus kongresszus alkalmával rendezendő vidéki kiállítások ügyében a bizottság tegyen javaslatot. Elnök, ezután több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1937 május 24-én a választmány által kiküldött jelölőbizottság tartott ülést Szablya János ügyvezető alelnök elnökletével, aki a közgyűlés által megválasztandó tiszteletbeli tagokra vonatkozólag tett javaslatot. Javaslatát a jelölőbizottság elfogadta. Helbing László titkár bejelentette, hogy az LII. közgyűlésen 16 választmányi tag, 3 rendes és 2 pótszámvizsgálói tisztség kerül választás alá. Felolvasta a kiesők névsorát, valamint a megüresedett helyek betöltésére vonatkozó elnökségi javaslatot, amelyet a bizottság egyhangúlag elfogadott. (A választások eredményét a közgyűlési jegyzőkönyv kivonatában fogjuk közölni.) Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

1937. május 31-én tartotta meg a társulat az 1936. évre vonatkozó III. rendes közgyűlését, dr. vitéz József Ferenc királyi herceg, a társulat örökös elnökének elnökletével. A közgyűlésen 123-an jelentek meg.

Dr. vitéz József Ferenc királyi herceg örökös elnök örömmel üdvözölte a közgyűlés résztvevőit és a közgyűlést megnyitotta. Külön üdvözölte dr. Hóman Bálint m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter képviselőit, dr. Jalsoviczky Károly miniszteri osztályfőnököt és dr. Mariay Ödön miniszteri tanácsost, Bornemisza Géza m. kir. ipar-, kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter képviselőjét, dr. báró Kruchina Károly miniszteri osztályfőnököt, dr. Szendy Károly polgármester képviselőjét, dr. Némethy Károly kormányfőtanácsos, tanácsnokot, az Országos Magyar Irodalmi és Művészeti Tanács képviselőit, dr. Tihamér Lajos ügyvezető igazgatót, miniszteri tanácsost és dr. Say Géza főtitkár, tanügyi tanácsost, valamint a M. Kir. Külkereskedelmi hivatal képviselőjét, Avakumovics Ottót. Dr. vitéz József Ferenc királyi herceg örökös elnök elnöki megnyitójában megállapította, hogy a társulat munkássága állandóan fejlődő irányú s felfelé ívelő. A társulat törekvése, hogy az esztétikai és minőségi gondolat mellett a magyarság és korszerűség gondolatát mindenütt érvényesítse a magyar iparművészetben. Különösen örvendetes, hogy a külföldön lelkes munkánk eredményeként megfelelő tekintélyt szerzett a társulat a magyar iparművészetnek és iparnak. De a belső fejlődés is örvendetes haladást mutat. Kérte a közgyűlést, hogy a társulatnak az új magyar otthon megteremtését szolgáló munkáját szeretettel segítse elő. Örömmel állapította meg, hogy az iparművészet és ipar között a kapcsolatok évről-évre szorosabbak lesznek. Köszönetet mondott a M. Kir. Kormányzatnak, valamint a Székesfővárosnak, továbbá mindazon intézményeknek, amelyek a társulatot nehéz munkájában oly nagy szeretettel támogatták és segítették. Köszönetét fejezte ki még a társulat minden tagjának és kiállítójának

a társulat irányában tanusított lelkes és buzgó együttműködésért, s azon reményének adott kifejezést, hogy a jövő újabb sikereket fog hozni. Majd azt indítványozta, hogy a közgyűlés táviratilag üdvözölje a Kormányzót, a Főméltóságú Asszonyt, intézzen hódoló feliratot VII. Haakon norvég királyhoz és Olaf trónörököshöz, valamint Vilma holland királynőhöz és Julianna trónörökösnőhöz azért a meleg érdeklődésért, amelyben osloi és amsterdami kiállításainkat részesítették. A javaslathoz a közgyűlés egyhangúlag járult hozzá.

Seenger Béla alelnök felolvasta a Kormányzó köszönő leiratát, amelyet a társulatnak küldött s javaslatára a közgyűlés hozzájárult ahhoz, hogy táviratban üdvözölje Anna királyi hercegasszonyt, dr. Darányi Kálmán miniszterelnököt, dr. Hóman Bálint, Bornemisza Géza, dr. Fabinyi Tihamér, Kánya Kálmán minisztereket, dr. Karafiáth Jenő főpolgármestert és dr. Szendy Károly polgármestert. Szablya János ügyvezető alelnök a tiszteletbeli tagok választására tett javaslatot. Megválasztásra javasolta dr. Ugron Gábor v. b. t. t., ny. minisztert, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnökét, Kánya Kálmán m. k. t. t., m. kir. külügyminisztert, dr. Tormay Géza m. k. t. t., államtitkárt, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnökét, Magyary Antal és Nemeskéri Kiss Sándor rendkívüli követ- és meghatalmazott minisztereket, dr. Tasnády Nagy András államtitkárt, dr. báró Kruchina Károly miniszteri osztályfőnököt, dr. Szendy Károly polgármestert, valamint de Vlugt amsterdami főpolgármestert, A. Pierson holland és Peter Märt Röwde norvég m. kir. főkonzulokat, dr. Thor Kielland osloi és báró D. C. Röell amsterdami múzeumigazgatókat. Javaslatát a közgyűlés közfelkiáltással elfogadta. Helbing László titkár a választmánynak az 1936. évre vonatkozó jelentését, (amelyet zárszámadásokkal együtt előző számunkhoz mellékeltünk) ismertette, amelyhez a közgyűlés egyhangulag hozzájárult.

Csák István ellenőr az 1936. évi zárszámadásokat és a számvizsgálók jelentését, valamint az 1937. évi költségelőirányzatot olvasta fel, amelyeket a közgyűlés egyhangúlag fogadott el. Ligeti Miklós alelnök, 16 választmányi tag és 5 számvizsgáló választására tett javaslatot. Minthogy javaslatához a közgyűlés egyhangúlag járult hozzá, elnök határozatilag mondotta ki, hogy a választmány a három évre megüresedett helyeket közfelkiáltással tölti be a következőkkel: Tervezők: Grabowieczky Leon, Major István, Nádler Róbert, ifj. Richter Aladár, Urbányi Vilmos. Műiparosok: dr. Buday Goldberger Leó, Lingel Károly, Preitensteiner Ottó, Rónai Petra, Róth Miksa. Műbarátok: Ágotai Lajos (1938-ig), dr. Czakó Elemér, Csányi Károly, dr. Ugron Gábor, Wälder Gyula, Zombory Moldován Béla. Számvizsgálók egy évre: rendes tagok: Brunner Antal, Dános Géza, Houba Károly, póttagok: Jobaházi Dőry Ervin és Jakab Gyula. A megválasztottakat elnök szeretettel üdvözölte és kérte, hogy szeretettel munkálkodjanak a társulat fejlődésén.

Szablya János ügyvezető alelnök bejelentette, hogy a társulat legközelebbi feladatául tűzte ki, hogy a rokontestületekkel karöltve indítson küzdelmet az iparművészeti szerzői jog védelmére, s az iparművészeti díjszabás megreformálására, valamint az iparművészek kataszterének felállítására, amely az iparművészek helyzetére nézve rendkívül fontos. Bejelentette még, hogy a társulat az angol piacon fellépő japán verseny ellensulyozására tervet fog kidolgozni és mindent megtesz a német és francia export fejlesztésére. Bejelentését a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette.

Elnök, több tárgy nem lévén, a közgyűlést berekesztette. A megjelenteknek őszinte köszönetét fejezte ki zárószavaiban és arra kérte a társulat minden tagját és barátját, hogy szeretettel támogassák a jövőben is a társulat nemes céljait és törekvéseit.

• IN MEMORIAM •

LAYER KÁROLY. Meghatottan és az igaz embert megillető gyásszal búcsúzott a magyar iparművészek társadalma Layer Károly dr.-tól, az Iparművészeti Múzeum tudós és nagyérdemű igazgatójától. Csaknem negyedszázados csendes, de annál eredményesebb munkássága a szó legteljesebb értelmében művészetre nevelő, művészi értékeket konzerváló munka volt. Mint egykori mestere, Radisics Jenő, ő is elsősorban abban látta a múzeum hivatását, hogy a hazai és külföldi értékek megbecsülésére, azok gyüjtésére és szeretetére nevelje a társadalmat. A kívülállók talán nem is vették észre, hogy e szerény és finom múzeumigazgató hányfélekép volt hatással a magyar iparművészeti kultúrára. A múzeum újjászervezésében, a régiségek gyüjtésében, katalógus-szerkesztésben, a kiállítások rendezésében, mindenben ott volt a keze, bölcs és higgadt szakértelme. Emellett persze a szakirodalomban is tevékenykedett és például a hobán kerámia történetének felderítése körül a külföldön is nagyrabecsült nevet szerzett magának. A múzeumigazgatók külföldi tanácskozásain nagy hozzáértéssel vett részt a legkényesebb kérdések tárgyalásain. Idehaza pedig boldogan és önzetlenül munkált azon, hogy minél több gyüjtőt neveljen a régi magyar iparművészet és népművészet emlékeinek értékelésére. A régiségek szeretete mellett azonban nemes kötelességének tekintette a mai iparművészet hatásos támogatását is és ebben is a nemes elődök és a nagy külföldi példaképek lebegtek szemei előtt. Társulatunk életének minden mozzanatában, de főleg a múzeumépületben rendezett kiállítások felépítésében hűséges, kedves munkatársunk volt, finom egyéniségével mindenkit lekötelezve és felejthetetlen emléket hagyva maga után. Temetése valóban meghatott gyász színhelye volt. A Magyar Történeti Múzeum nevében gróf Zichy István főigazgató, az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola nevében Szablya Frischauf Ferenc igazgató, a Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete nevében pedig Delmár Emil búcsúztatta Layer Károlyt. Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat Szablya János ügyvezető alelnökkel az élén, aki a társulat nevében mondott búcsúbeszédet — küldöttségileg képviseltette magát. A koszorú pedig, mellyel ravatala mellett kegyeletérzésünknek áldoztunk, egyaránt szólt a mi ügyünk igaz barátjának és a tiszta, nemes embernek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Szablya Frischauf Ferenc. 26.173. — Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. (F.: Thiering Richárd.)

MAGYAR IPARMÜVESZET
1937. 148. l.

Károly †

— **Meghalt Layer Károly, az Iparművészeti Múzeum igazgatója.** Szombaton délután hosszú betegség után elhúnyt *Layer* Károly, az Iparművészeti Múzeum igazgatója. Layer Károly három hónappal ezelőtt mellhártyagyulladást kapott, beszállították az Ádám-klinikára, de meggyengült szervezete nem tudott megbirkózni a bajjal, szombaton este igen kínos szenvedések után *meghalt*. Layer Károly 1877-ben született Budapesten, itt végezte középiskolai és egyetemi tanulmányait is. Jogi doktorátust szerzett, de már korán foglalkozott művészeti és iparművészeti kérdésekkel. Hosszabb tanulmányutakat tett külföldön s a kerámia, a bútor- és a textiliparművészet terén specializálta magát. Egy ideig Erdélyben is működött. Huszonöt évvel ezelőtt került az Iparművészeti Múzeumhoz, ahol sok korszerű újítással örökíti meg nevét. Külföldi tudós körökben is jól ismerték, híres volt arról, hogy *a legtökéletesebben ő ismerte fel a hamisítványokat*, megállapításai nyomán lepleztek le nagyon sok régi szőnyeg- és ezüsthamisítást. Temetése július 21-én, szerdán délután félöt órakor lesz a római katolikus egyház szertartása szerint a kerepesiúti temetőben. A székesfőváros által felajánlott díszsírhelyen temetik el.

T 1937 jul. 17

Pesti Napló 1937 jul. 20.

...YVKERESKEDESE

...ERZSÉBET KÖRUT 18-20
...foni 1-455-59

...ajánlatunk:

	Régi ár	Uj ár
...Világháboru, 253 oldal	4.--	1.80
...előzményei, 230 oldal	3.--	1.20
...k 46 oldal	-.80	-.30
...elmi regény 294 oldal	4.--	2.--
...kötetben 1500 oldal	16.--	4.--
...m, 286 oldal	6.--	1.50
...egény 238 oldal	4.50	2.50
...mi regény 327 oldal	4.--	2.--
...ája. Összeállították:		
...amás. A legjobb magyar irók		
...ái és kuplei, 275 oldal	8.--	2.40
...tben 690 oldal	11.50	4.50
Regény 302 oldal	4.50	1.50
... 60 oldal		

Layer Károly

— **Régi brokátok kiállitása az Iparművészeti Muzeumban.** Az Iparművészeti Muzeum textilgyüjteményének csoportkiállitásai sorában most a régi brokátok kiállitása nyilt meg. Arany- és ezüstszálakkal átszőtt selyemszöveteknek ez a tarka és gazdag világa, természetesen a gyüjtőt érdekli elsősorban, de mint évszázados himzések, a diszitő elem dús fantáziáju rajzaival és szinpompájával, annak is gyönyörködtető látványt jelentenek, akinek érdeklődése egyébként távol áll az iparművészetnek ettől a századosmultu ágától. A brokátszövés mestersége keleti eredetü, de idők folyamán, különösen az egyházi ruhák pompája révén, Európa valósággal tulszárnyalta a Kelet brokátszövőinek tökéletességét. Az Iparművészeti Muzeumnak ezen az érdekes kiállitásán a kori renaissance olasz brokátszövetei mellett, különösen a XVII—XVIII. század francia brokátjai mutatják ennek a művészetnek csodálatos pompáját, nemcsak kisebb-nagyobb szövetdarabokban, hanem egész ruhákban is. Az európai népek brokátszövő művészetének termékein kivül japáni, kinai, török és perzsa szövetek is láthatók a kiállitáson, amelyet kiváló hozzáértéssel rendeztek *Layer Károly* muzeumi igazgató-őr és *Kele Vilma* textilkezelőnő. A gyüjtemény megtekinthető naponta 9-től fél 2-ig.

P.H.932

P.H. 932. V. 31.

Lazar Katolý

P.H. 932.V.31.

Layer Károly dr

dec. 13-án tartja előadását: „Francia és angol butorok a 18. században." címmel

Ismeretterjesztő előadások az O. M. Iparm. Muz.-ban.

N. U. 931. XI. 15.

Layer Károly

— **Uj igazgatót kapott az Iparmüvészeti Muzeum.** Szokatlan gyorsasággal töltötték be a nagyérdemü *Layer* Károly dr. helyét. Még el sem száradták sirján a koszoruk és már uj igazgatót nevezett ki helyére a kultuszminiszter az Iparmüvészeti Muzeum igazgatói székébe. Szerencsére ezuttal érdemes férfiura esett a miniszter választása. Az uj igazgató *Höllriegl* József dr. lett, aki a Nemzeti Muzeum történeti osztályán nem egyszer adta bizonyságát sokoldaluságának és szakértelmének. Höllriegl dr. a jobbkeze volt Varju Elemérnek s az addig nem létezett magyar müvelődéstörténelmi gyüjtemény megszervezésében és felállitásában nagy és fontos része volt. Höllriegl dr. középiskolai tanárnak indult és csak a háboru után lett a Nemzeti Muzeum tisztviselője. Nem csupán elméleti ismeretekkel felszerelt szakember, de kiváló gyakorlati érzékkel is **megáldott muzeumi férfiu.**

Lipsz 1937 VII/24

Lipsz 1937 VII. 24.

Layer Károly

— **Meghalt Layer Károly, az Iparművészeti Muzeum igazgatója.** Tudományos életünket nagy gyász és veszteség érte: hosszu betegség után szombaton meghalt *Layer* Károly dr., az Iparművészeti Muzeum igazgatója. Csak a beavatottak tudták, hogy hónapok óta viaskodott a halállal az Ádámklinikán. Régebbi betegségétől elgyengült szervezete a föllépett mellhártyagyulladással végre sem tudott megbirkózni. Időnek előtte dült ki a sorból, munkaerejének teljességében. Kitünő szakember volt, az iparművészet minden ágának és eljárásának ismerője és az iparművészet történetében alaposan otthonos férfiu. Legnagyobb kedvvel a régi magyar kerámika és a textilművészet alkotásaival foglalkozott. Könyvet is irt a habán fazekas művészetről s ez a műve külföldön is nevet szerzett neki. Mintegy negyedszázadot töltött az Iparművészeti Muzeumban. Már néhai Radisics Jenőnek is jobbkeze volt s az erdélyi szőnyegek nagyszabásu kiállitásának anyagát jórészt ő gyüjtötte össze. Az olyan feladatok megoldására, amelyekben a személyes érintkezésen fordul meg sok minden, különösen alkalmasnak bizonyult. Vonzó egyénisége, szerénysége, udvarias és előzékeny lénye mindenkire megnyerően hatott. A háboruban nagy szolgálatokat tett a veszélyben forgó muzeumi anyag megmentésével. Nagyszeben kincseit ugyszólva az ellenséges tüzben gyüjtötte össze és szállitotta a fővárosba. Szaktudását készségesen bocsátotta gyüjtőink rendelkezésére és nem egy nagy magángyüjteményünk köszöni legszebb darabjait Layer önzetlen buzgalmának. Amióta a Nemzeti Muzeumot gyüjtő fogalommá tágitotta a törvény és az Iparművészeti Muzeum önállóságát elvesztette, ő állt ennek a lassu elsorvadásra itélt intézményünknek az élére. Egész erejét muzeumának szentelte és sikeresebbnél sikeresebb kiállitásokkal igazolta, hogy olyan muzeumra, amely eljárások szerint és a fejlődés időrendjében csoportositja a művészeti ipar alkotásait, igenis szüksége van az országnak. Tavaly kapta meg a muzeumi igazgatói cimet és jelleget és szép tervei voltak a jövőre nézve. Halálát özvegye, szül. Dedovich Elza és két leánya gyászolja. A Kerepesi-uti temető halottasházából e hó 21-én, szerdán délután fél öt órakor kisérik végső nyugvóhelyére, a főváros felajánlotta diszsirhelyre.

Magyarság 1937 VIII 20

Aurél Stein csak azt felelte:

— Még nagyon sok a tennivaló!

— **Az egyke ellen küzdők figyelmébe!** *(Levél a szerkesztőséghez.)* Kétségbeesésemben fordulok az igen tisztelt Szerkesztőséghez, kérve, soraimnak a nyilvánosságot. Hét éve lakom a Közmunkatanács házában (III., Lajos-u. 189.) A házat lebontják, már meg is kezdték, el kell költöznöm. Hetek, hónapok óta járok lakás után, nincs! Azaz van, van, már meg is alkuszom s minden rendben volna, de amikor meghallják, hogy *öt gyermekem van, hallani sem*

MDK

Layer Károly dr.

Elek A.: A régi pestbudai polgár otthona.
A Pesti Városháza 1935. 6-7. sz. 17.l.

Láyláczky Gyuláné

a Táncsics M. u. 3. y. épület

helyreállitásának tervező épitésze

(1965)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.ol

M E G H Í V Ó

Tisztelt Művészet-szeretők:
művészek, mecénások, gyűjtők, muzeológusok,
kritikusok, kereskedők, tárlatlátogatók -
mindenki, aki örömét leli a művészetben!

KEDVES BARÁTAIM!

Kérem Önöket (kérlek Benneteket), hogy megjelenésükkel támogassák azt a sajtótájékoztatót és információs estet, amit

1993. március 8-án 18^{00} órakor
tartunk a szentendrei Dalmát Pincében
(Cím: 2000 Szentendre, Malom u.5., telefon: 06-(26)-14076).

A tájékoztató témái:

- A "LAYOTA Art Studio" eddigi tevékenységének ismertetése. (A studio az elmúlt évtizedben számos magyar képzőművészt támogatott).
- A dunaújvárosi "Modern Művészetért Alapítvány" bemutatása és céljai.
- Az alapítvány által kezdeményezett dunaújvárosi Modern Művészeti Múzeummal kapcsolatos elképzelések.

Terveink megvalósításában az Önök segítségére, támogatására is számítunk.
Fontosnak tartom azt is, hogy a fenti témákhoz kapcsolódóan eddigi tevékenységemet és további személyes terveimet is Önök elé tárjam.

Érdeklődésüket és megjelenésüket előre is köszönöm.

Tisztelettel:

1993. február 12.

Takács Lajos

LAYOTA ART
STUDIO AB SWEDEN
KVARNTORP PL 1234
TELEFON:0753-292 00
S-140 32 GRÖDINGE
POSTGIRO:74 73 10-1
BANKGIRO:318-2243
ORG.NR.556117-8384
BETALNINGSVILLKOR
10 DAGAR NETTO
FAKTURA NR

LAYOTA ARTS STUDIO

Layraud F. G. S.

festō 1870

l.

Bartha Liszt

51. l.

~~Bácskai sokácz telepek~~

~~IX. 115.~~

MDK

Layraud Fortune J. S. 1831-1912.

A pongora mellett állva ábrázolja Liszt F.-t
1869. (Liszt Zimmer)
A bp.-i muzeumban egy ezutan készült
modern(!) „radizozás" található.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 57.

Mark

M.D.K.

Layraud Fortuné J. S. /1834-1912/

350. Liszt Ferenc arcképe. Olajf. 62.5 x 35, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 39. l.

Fortuné J. G.

Layraud

Liszt Ferenc arcké-
pe, olaj.
állítólag a Szépmű-
vészeti Múzeumban.

Repr.-
Muzsika 1929. I. évf.
1-2. sz. V. tábla

A felsorolt művek ára ....

20 EGYMÁSU

a szállitástól fogva .....
pesten. A részletek be ne

AZ ELSŐ RÉS

A fenti feltételek
.....koronáért, m
.....
..... pénztárán
összeget esedékessé teszi
azonnal lefizetni tartozom.
én mindaddig, mig a vételár

Külön megjegyzés : .....
SZÓ

Lakhely :.....

A rendelő olvasható sajátke

Foglalkozása :.....

A rendelő nejének sajátke

Fizetendő Budapesten.

LAYTHNER BÁLINT, gombkötőlegény

1735: Laythner Bálint helybeli gombkötőlegény polgár jogot nyert. 380.old. 26.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez/1719-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER BÁLINT, gombkötőmester

35.-Laythner Bálint szerződtetett inasai: Fersinger József, 1736. ápr. 20-1740. máj. 4.-Katzenartner József, 1743 jún. 16-?.-Artner András, 1745. ápr. 1.-1749. ápr. 11.-fia[illegible] József, fel[illegible].1759. ápr. 17.-Pinczkert Mihály, fels[illegible] 1752. ápr. 12.- 40[illegible].old.

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnésig, 395.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 6971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER BÁLINT, gombkötőmester

35.-Helybeli civis fia,polgár lett 1735.jan.11.-meter vizsgát tett 1735.okt.11.-Ez évben nősült.Felesége Jenesin Zsófia.-Tisztséget nem viselt.1773.dec.11-én 63 éves korában halt meg,igy születése éve 1710-re tehető. 403.old

SZŐVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnésig, 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 6971-72. Szombathely, 1975

LAITHNER BÁLINT, gombkötőmester

38.-Stauber György műhelyében tanult Pinczkert Mihály 1747.dec.10.-1752.ápr.12-ig.-Felszabadult Jeithner Bálint műhelyében. 404.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER JÓZSEF, gombkötőinas

35.-Laythner Bálint szerződtetett inasai:Fersinger József,1736.ápr.20-1740.máj.4.-Katzenartner József,1743. jún.16-?.-Artner András,1745.ápr.1.-1749.ápr.11.-fia xxxxx.József,felsz.1759.ápr.17.-Pinczkert Mihály,felsz. 1752.ápr.12.- 403.old.

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötő,esterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER MIHÁLY, gombkötőmester

44.-Laythner Mihály gombkötő Laythner Pál helybeli polgár fia. Szül./Kőszeg,1734.A mesterséget Pausz Jánosnál tanúlta ki.Ott is szabadúlt fel.Városi polgár 176[illegible] 1761.dec.29.-mester 1762.jan.3.-Rövid munkassága alatt atyamester volt.Házas ágáról nincs ad t.36 éves korában halt meg 170.ápr.5. 404.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER MIHÁLY, gombkötőmester

44.-Laythner Mihály műhelyében tanúltak ki a mesterséget:Heffler Mihály,1763.jún.12-1766.máj.24.-Daller János,1766.szept.5.-a társpohár fizetése miatt 6 évre szegődött.-Ring Antal,1767.jan,22.-?.- 405.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnésig 395.old

SAVARIA: A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER MIHÁLY, gombkötőmester

45.-Laythner Tóbiás, Laythner Mihály gombkötőmester fia Szül. Kőszeg, 1764.-A polgárok soraban nem szerepel, mesterré avatásáról sem tudunk. Halotti anyakönyvben: "Nodularius magister". 1786. febr. 13-án 22 éves korában halt meg. 405. old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395. old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

LAYTHNER TOBIÁS, gombkötő

45.-Laythner Tóbiás,Laythner Mihály gombkötőmester fia Szül.Kőszeg,1764.-A polgárok soraban nem szerepel,mes terré avatasaról sem tudunk.Halotti anyakönyvben:"Nodu larius magister". 1786.febr.13-an 22 éves koraban halt meg. 405.old

SZOVENYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesitője
1971-72. Szombathely. 19--

Donatus de tayno kőmüves

Győri Szemle 1911. 184.

A győri ipar történetéről

M.D.K.

Láz János, fazekasmester

Hódmezővásárhelyi fazekas. Bekarcolt kulacsok tulipánnal, festéssel. Legtöbbet ő és Somogyi Imre készíti. 151.o.

Szalontai Barnabás: Keresztes György nyírbátori fazekasmester munkássága. 143.o.

A Nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1965-66. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. 1967. Bp.

Láza

hezepel a Vasas Képzőművészkörök

o. nagos kiállításán

Nagyvaza 1965 nov. 24

Lósa Ferenc

Rekonstrukciójának monumentalitását érzékeltető kréta rajza a diósgyőri vasas képzőművészeti szakkörök tárlatán.

Benedek Miklós: Diósgyőri vallomás
Északmagyarország 1966. dec. 9. 4.l.

Láza Ferenc

Művei szerepeltek a vasgyári szakkör dolgozóinak a DIMÁVAG ebédlőjében rendezett kiállitásán.

Északmagyarország 1959. aug. 30. 4.1

MDK.

Láza Ferenc

Kiállitási kritika

Diósgyőri Munkás 1966 dec.13.

MDK.

Láza Ferenc

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1966 dec.9.lap 4.

Lažár

l.

Lykanomzromantika
15. 202. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Lázár

Kardcsiszár
Krakó
1457 -
Krakó -

1.

Arch. Ert.
1918 - 1919.
141. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Laza Mária, [festő?] MDG

figyelmet érdemlő
fiatal tehetség.

Cs. M.: Nem hivatásosak szép
kiállítása 2

Bp. 1964. jún. 15.

ESTI HIRLAP

Laza Mária, [grafikus] MDK

Az Óbudai Hajógyár képzőművész szakkörének tagja. Amatőr. Szénrajzait és akvarelljeit állította ki.

— : Kiállítás a szabad időről 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 2.

Lazarus János építész, 1512.

A gyulafehérvári székesegyház
északi ajtajának előcsarnokot épít.

Archaeologiai Értesítő

X. 1876, 37-43.

Henszlmann Imre:
Gyulafehérvári székesegyház.

Mercadanté szül. Zalányi Emma. Nyitra

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő művekkel vett részt:

1882. őszi kiáll.: Mezei virágok, olajf., 100 ft. — Rózsák, olajf., 100 ft.

1884. tavaszi kiáll.: Csendélet, olajf., 50 ft.

Gabányi Árpád kézirat- és régi fényképgyűjteménye VI. 176.

Mercaderne Lazá-
nyi Irma
Nyitra

1884 - tar. Enath

80.

Lazányi Irma

1882. Budapest.

(2) Mezei Virágok. Olajf 100f.

(7) Rózsák. " "

Őszi kiállítás 1882. I sor.
" II "

1883. Budapest.

(146) Csendélet. Gyümölcs.
Olajf. 150f.

(148) Csendélet. Virág. Olajf
200f.

Őszi kiállítás 1883. I sor

1884. Mercaderné, szül.
Lazányi Irma, Nyitra.

(80). Csendélet. Olajf. 50f.

Tavaszi kiállítás 1884.

Lazányi Irma, festőnő l. Mercaderné zül.
Lazányi J.

Lazányi Irma

Lalik Budapest (1881)

1881. nőipar kiállításon

Csendélet virág és gyümölcs fajokkal.

Képzőművészeti szemle, 1881. 138 l.

LAZÁNYI *Irma, Mercaderné*, festő, * 1860 körül. Budapesten tanult, 1884-től Nyitrán élt. 1882-től virág- és gyümölcscsendéleteket állított ki a Műcsarnokban.

Ro. Gy. II. 15. l

odású menetben a négy császári tiszt (1), a ki-
kereskedők (2), a Hartmann József által vere-
nagy követ szolgái (4), a Sultán ajándékát vivő
Deli basa vezetése alatt lévő avant-garde (6), a
k lovai (7), a Capicilar Boluc Basi (8), a há-
három lófark és lobogó (9), a nagykövet hét lova
Aly Chiausok (11), a Praentz György által ve-
~~[illegible]~~ (13), a császári lovasok (14), kür
Fabron József udvari szállás-mester és négy
a nagy követ satierjei (17) után Ibrahim
Schwartzenberg hggel, baljan gr. Daun-
náscsal (17). Közelökben gyalog mentek a Tu-
asi-k s az ez utóbbiak kiséretét képezők. Utá-
ltóság, Silictar és Zoadar Aga (18), a császár
Afrechiatebi és Mugurdar Aga (20), a nagy
tjei (21), a Chihaja a bottal, a Divan Effendi
i s szolgái (22), a zászlóvivok szenéfzek (23), a
k (24-25), Schwartzenberg és Daun lovai (25),
és a Mesterházi által vezetett vértesek (26) és magy
tkeztek. Felirata fölül öt sorban:

Lazányi Irma, festőnő. A múlt század utolsó évtizedeiben Budapesten lakott. Főleg csendéleti képeket festett, amelyek közül többet ki is állított a különböző tárlatokon. A kritika megdicsérte virág- és gyümölcsöket ábrázoló képeit. 1)

1) A női ipari kiállítás. Képzőművészeti szemle. 1881. évf. 138. l.

Lazányi Irma festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 22. 9.
Rorzsolt Kálmán: A mücsarnok
őszi kiállitása

Lazányi Irma festő

Pesti Hirlap, 1882. dec.14. 11.
A műcsarnokból

Lázár román festö.

Szab.Nép.1950.290.sz.dec.14. 4.l.

Grafika. 1528. Magyarország első nyomtatott térképe, Lázár deáktól.

Archaeologiai Értesítő

1950, 2. szám, 96–99.

Valkó Árpádtól: A solymári vár hadtörténelmi jelentősége

Lazányi Irma

MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.második sorozat

LÁZÁR gr. gyűjtemény

100. márc. 21. Az igazgató kéri gróf kemény József urat, méltóztatnék Cserey Lőrinc tiszteletére vert, s jelenleg Kolozsvárt gróf Lázár birtokában létező érmet a nemz. museum számára vagy ajándékkép vagy legalább ideiglenes használatra megszerezni

Művtört.Ért. 1990 1-2 128.

2. A feladat irányítója:

3. A díjazás összege ..... Ft (melynek m

..... elnevezésű

..... Ft bértétele alapulvételéve

4. A munka elvégzésének határideje:

5. Jelen megbízásos jogviszony a szerződés (munka leadásának) napjáig áll fenn.

6. Jelen szerződés munkaviszonyt nem létesí

7. A felek jogaira és kötelezettségeire vonatk a Munka Törvénykönyve és a végrehajtásá irányadók.

8. A szerződés egy példányát a megbízó a fő

Budapest, 198 .. ..

.....

megbízott

MTA

Lazányi Irma MDK

Rózsák, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Lazányi Irma MDK

Mezei virágok, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Lazányi Irma

mükedvelő festő

lásd

2

Merkaderné

alatt.

cím. .....

	A folytonos illetőségek			
	tartama		évi járandósága	
	mettől	meddig	K	f

Új Magyar Építőművészet
Hungarian Architecture Today 2002 | 4
www.magyarepitomuveszet.hu

Új Magyar Építőművészet
A Magyar Építészek Szövetségének szakmai-kulturális folyóirata. 2002. 4. szám

Megjelenik kéthavonta
ISSN 1417 – 9288
Kiadja: © Gyorsjelentés Kiadó Kft.
Laptulajdonos: Molnár Miklós – TERC Kft.

Szerkesztőbizottság és kiadóhivatal:
1075 Budapest, Rumbach Sebestyén u. 14.
Tel./Fax: 344-5147

Új Magyar Építőművészet:
e-mail: epiac@axelero.hu

Szerkesztőségi napok: hétfő, szerda, péntek

Szerkesztőbizottság elnöke: Turányi Gábor

Főszerkesztő: Szegő György

Olvasószerkesztő: Götz Eszter

Szerkesztő: Haba Péter

Internetes megjelenés:
Borbás Andrea

Munkatársak:
Makádi Lászlóné
Tukarcs Jánosné

Fordítás: Németh Anikó

Lapterv és nyomdai előkészítés: Part Creative

Logó: Kálmán Tünde

Nyomtatás: Reálszisztéma Dabasi Nyomda Rt.
Mádi Lajos v. ig.

Terjesztés: Benyó Kft. Budaörs,
tel./fax: 06-23-420-477

Előfizethető a szerkesztőségben vagy átutalással a Gyorsjelentés Kiadó Kft. Budapest Bank 10102244-05983206-00000003 számú egyszámlájára, továbbá a hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési és Elektronikus Posta Igazgatóságnál (1089 Budapest, VIII. Orczy tér 1., **levélcím:** 1900 Budapest, Orczy tér 1.), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központ (rövidítve: ÜLK), Budapest, VII. Vörösmarty u. 16-18., Budapest, 1946, kerületi ügyfélszolgálati irodáiban, vidéken a postahivatalokban.

Egyes példányok beszerezhetők:
A Magyar Építészek Szövetségében (1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2., Tel: 318-24-44, fax: 318-46-99), a nagyobb könyvesboltokban és az Új Magyar Építőművészet szerkesztőségében.

Előfizetési díj egy évre (ÁFÁ-val): 5.874.-
•**Külföldre:** 13.400 .- vagy 100 DM
Fél évre (ÁFÁ-val): 2.937.-
•**Külföldre:** 6.700.- vagy 50 DM
Egy példány ára: 979.-

2002/4. tartalom

Az Új Magyar Építőművészet 2002/4. száma elé • Preface

Kilátó • View

Páholy • Lodge

4. Burkolt szimmetria. Volán buszpályaudvar a Népligetnél – Csontos Györgyi
Covert symmetry. Volán Bus Terminal – Györgyi Csontos
10. A Gödöllői Városi Könyvtár – Haba Péter
Municipal Library, Gödöllő – Péter Haba

Design

16. Őszinte, kőkemény Walzer – Készman József
Sincere, hard valse – József Készman
19. Anthony Gall: Kós Károly műhelye. A juhhodály poétája – Bächer Iván
Anthony Gall: Károly Kós's workshop. Poet of the sheep pen – Iván Bächer

História • History

21. Kortárs hitelesség. A szegedi vár rekonstrukciója – Okrutay Miklós
Contemporary authenticity. Reconstruction of Szeged Castle – Miklós Okrutay
23. Elragadtatott beszámoló a nagyszentmiklósi aranyleletről – Gerle János
Enthusiastic report on golden find of Nagyszentmiklós – János Gerle

Csarnok • Hall

26. Jégmadarak szárnyai. Alkotás Point – Eleőd Ákos
Wings of kingfishers. Alkotás Point – Ákos Eleőd
30. A Lehel piaca – Borvendég Béla
Lehel Market Hall – Béla Borvendég
34. Folyamatos jelen. A 8. Nemzetközi Velencei Építészeti Biennálé I. – Haba Péter
Continuous present. 8th Venice International Architectural Biennial I. – Péter Haba
35. Két magyar kiállítás – Götz Eszter
Two Hungarian exhibitions – Eszter Götz
36. Kavicsok, tornyok, felhők. EXPO 2002 országos kiállítás Svájc - Lővei Pál
Pebbles, towers, clouds. EXPO 2002 country exhibition, Switzerland– Pál Lővei

Ökotár • Eco-Store

40. Fenntartható Föld – G. E.
Sustainable Earth – E. G.
42. A kert művészete – Götz Eszter
Art of gardens – Eszter Götz
44. Glóbuszdiagnosztika – Mújdricza Péter
Global diagnosis – Péter Mújdricza

Profil • Profile

45. Nagy Bálint
Az Ybl-díjas Nagy Bálintról – Batár Attila
Bálint Nagy, Ybl-prize winner – Attila Batár
48. Space House – Haba Péter

Passzázs • Passage

49. Ház a kovácsműhely mellett. Walter Pichler – Sz. Gy.
House by the smithy. Walter Pichler – Gy. Sz.
50. Mandalák, kapuk, tornyok, labirintusok – Meggyesi Tamás
Mandalas, gates, towers, labyrinths – Tamás Meggyesi
52. Kurt Schwitters a bécsi Kunstforumban – Sz. Gy.
Kurt Schwitters in Kunstforum, Vienna – Gy. Sz.
53. Bútorok és tárgyak. Richard Artschwager – Sz. Gy.
Furniture and objects. Richard Artschwager – Gy.Sz.
54. Alpok építészeti Nagydíj – Sz. Gy.
Alps Architectural Award – Gy. Sz.
55. Bonta János: Modern építészet 1911–2000 – Kunszt György
János Bonta: Modern architecture 1991–2000 – György Kunszt
56. Érzékeny utazás. Peter Greenaway – G. E.
A sensitive journey. Peter Greenaway – E. G.
A példa ereje. Europa Nostra-díjas alkotások – H. P.
Power of example. Europa Nostra prize-winner projects – P. H.
57. Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története – Bán András
Kenneth Frampton: A critical history of modern architecture – András Bán
30 év múltán: A múlt jövője. Udo Kultermann – Sz. Gy.
30 years later: Future of the past. Udo Kultermann – Gy. Sz.
58. A mandalák építésze. Charles Correa – Mújdricza Péter
Architects of mandalas: Charles Correa – Péter Mújdricza
59. Makovecz Imre: Tervek, épületek, írások 1959–2001 – Sz. Gy.
Imre Makovecz: Plans, buildings, writings 1959–2001 – Gy. Sz.
Visegrádi építésztáborok 1981–2001
Architect camps in Visegrád 1981–2001
60. Csontos Györgyi–Vass Tibor: Ózdi munkáskolóniák 1861–1970 – R. Nagy József
Györgyi Csontos–Tibor Vass: Workers' colonies in Ózd, 1861–1970 – József R. Nagy
Fiumei úti sírkert – Sz. Gy.
Fiumei street cemetery – Gy. Sz.
61. Sisa Béla: A Kárpát-medence fatornyai – Kármán Zsuzsa
Béla Sisa: Wooden towers in Carpathian-basin – Zsuzsa Kármán
A második nyilvánosság – Sz. Gy.
Second publicity – Gy. Sz.
62. Gergely Marianne: Melankolikus utazás. Kádár Béla – Sz. Gy.
Marianne Gergely: A melancholic journey. Béla Kádár – Gy. Sz.
Dr. Széll Mária: Transzparens épületszerkezetek – Sz. Gy.
Mária Széll, dr.: Transparent structures – Gy. Sz.

Hídfő • Bridge-head

63. Az „Építészet alapjai" – Varga Tamás
Basic of architecture – Tamás Varga

A borítón a népligeti Volán Buszpályaudvar látható. • Építész: Lázár Antal • Fotó: Zsitva Tibor

Az Új Magyar Építőművészet alapítói: Magyar Építészek Szövetsége, Építési Vállalkozók Szövetsége, „Az Építés Fejlődéséért" Alapítvány
A folyóirat megjelenését támogatja: Nemzeti Kulturális Alapprogram, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

TERC Kft.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az »OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

Csontos Györgyi

Burkolt szimmetria

Volán Buszpályaudvar a Népligetnél

FOTÓK · PICTURES · ZSITVA TIBOR

ÉPÍTÉSZ Lázár Antal

„Szimmetria arányosságból fakad… Arányosság az egyes részek összemérhetősége az egésszel." (Vitruvius)

A SZIMMETRIA a klasszikus renddel, szépséggel és tökéletességgel összefüggő fogalom – zsigerből jövő koncentráció az „egészség" irányába, egyfajta alázat a kötöttség, a meghatározottság felé. Egyensúly-teremtő akció a kiszámíthatóságból építkezve, az állandóság és a változás között. A népligeti Buszpályaudvar szimmetrikus, mint egy emberi arc – vagy épp városi elődei: a Nyugati, a Keleti vagy akár az Erzsébet téri. Az első látásra megnyugtató rendezettség némi finom, a funkcióból adódó aszimmetriát is magában hordoz: például a látszólag egyforma perontetők valójában különbözőek. A földszinti épületrész közepén, a tengelyre fűzött funkciók azonban néhol gyengítik egymás hatását – mind vizuálisan, mind pedig a használat szempontjából. Az épület arányai összességében megnyugtatóak.

Akár sajátos harmóniának is nevezhető a többszintű, Üllői út–Könyves Kálmán körút–Lágymányosi híd forgalmát áramoltató közlekedési útvonalak és az autóbusz állomás high-tech világának összképe. Épület és környezetének együttélése az emeleti váróból kitekintve lekövethető: a váró padlószintje vizuálisan szinte egybeolvad az Üllői úti felüljáró forgatagával; a látvány hátterét pedig a liget természetes környezete biztosítja. Az épület ezt a gyors, változó világot igyekszik kiszolgálni, historizáló jelek nélkül. A nagy, homogén formák nyugalma ezzel a színes nyüzsgéssel alkot teljes kompozíciót – az utazóközönség, a reklámok, a feliratok és a formatervezett buszok összessége eleven panorámaképet nyújt. Az épületegyüttes telepítése szerencsés, hiszen közvetlenül rácsatlakozik a város legfontosabb közútjaira, a metróhálózatra, viszonylag zökkenőmentes a kapcsolata a Ferihegyi repülőtérrel, illetve a szintén a külső körút mellé épített másik két buszállomással is (Népstadion, Árpád híd).

A helyből és az elhelyezkedésből fakadóan, valamint a funkciót szem előtt tartva, az épületnek két kérdést kell megoldania. Városépítészetileg – a WestEndhez hasonló – „missziós" szerepet kap, hiszen megépültével várhatóan az egész környék nívója javulni fog; másrészt pedig lényeges, hogy környezetéből kiemelkedő, „felismerhető ház" legyen. A sarokra hangsúlyos, emlékezetes elem kívánkozott – már csak a rendezési tervben előírt, minimálisan 20 méterben meghatározott építménymagasság miatt is. Ebből adódott, hogy az egyébként egymás mellé rendelt funkciókat lehetőség szerint itt egymás fölé kellett helyezni. Lázár Antal építész nem kívánt visszanyúlni az archaikus építészethez, a mintaképe inkább a modern, nagy közönségforgalom lebonyolítására alkalmas repterek technicista miliője volt.

Az előírt építménymagasság betartását tovább nehezítette, hogy a nagy kiterjedésű horizontális peron rontotta az összhomlokzat-magasság átlagát, így még magasabbra kellett emelni az épületegyüttes vertikális részét. Így alakult ki az első szinttől induló, földszint plusz négyemeletes vertikális épületrész, első emeletén a nemzetközi váróteremmel, följebb pedig irodákkal, pihenőegységekkel és oktatótermekkel. A sajátos formájú épülettömb észak felé kitáruló üvegfala egyértelműen az irodahomlokzatok jellegzetességeit viseli magán, melyen belül megmutatkozik az emeleti váró funkcionális különbözősége a kifelé ívelő falfelülettel. A földszinti központi irányító iroda ez alól búvik ki kubusával. A földszinti kompozíció így teljes, de kérdés, hogy a funkció-követő formavilág miért pont az íves mozgások helyén használ szögletes formákat a közlekedés áramlásának lekövetése helyett? A lekerekített, íves formák a túloldalra kerültek: a hengeres alakzat – a „sajtforma" és a peron-szárnyak csuklópontjában – külsejével nem leplezi, hogy lépcsőházat és gépészetet rejt.

Az épület külső-belső megjelenésére leginkább a burkolt, „karosszéria-szerkezetek" használata, valamint a kevés anyag és szín alkalmazása a jellemző. A külsőnek határozott, már-már ipari megjelenést kölcsönöz az épületen következetesen végigvitt fémburkolat. Az irodaépület tömör falainál a sinus-hullámlemez, a másik oldalán pedig az alumíniumbordás üvegfal dominál. A szürke-fém színezést gazdagítják az üvegfal osztásainak finom fekete sávjai, valamint a transzparens épülethomlokzat mögül felsejlő szalagfüggöny-struktúra.

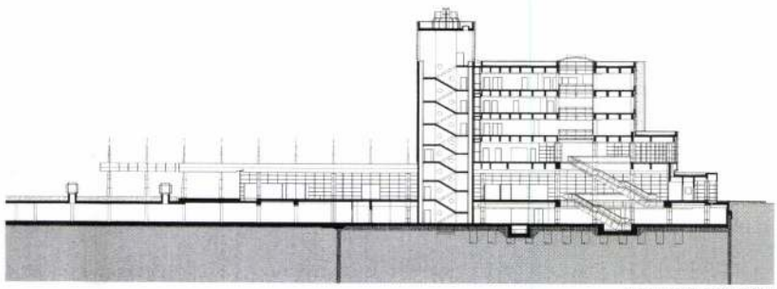

KERESZTMETSZET · **CROSS SECTION**

A perontetők és az expresszív formájú oszlopok is fémborítást kaptak, melyek homogén szürke mezőkként jelennek meg a csíkos hullámlemezek előtt. Mindkét épületrész fontos kiegészítője a világítás. A szürke tónus az esti fényekben irodaépületnél kékre vált át, a peronoknál pedig az oszlopok sárgás fényeibe ékelődik bele a csillagboltozat-szerű világítással ellátott tető. Kül- és beltér között fontosak

az átlátások (csakúgy, mint bel- és beltér között is: például az irodaház üvegfödémén keresztül felülről is fényt kap a nemzetközi váróterem belső területe). A földszinti utasforgalmi rész üvegfalai révén teljesen átlátható, csak a különféle funkciót magukba foglaló dobozok bontják meg a transzparens teret. (Megjegyzendő, hogy az épület végébe helyezett csomagmegőrző esetében nem indokolt a transzparens fal, hiszen azon keresztül csak a polcok hátfalát lehet látni).

A buszpályaudvar építésének kezdeményezése örvendetes tény, hiszen az eredeti Erzsébet téri autóbusz-állomást a forgalom már jócskán kinőtte, és a belvárosból kiinduló távolsági és nemzetközi utasforgalom sem működött már jól. Az első megrendelői program olyan nagy volt, hogy a viszonylag kis, szűk telken a megkívánt forgalommennyiség csak két szinten fért volna el. Pénzügyi okokból csökkenteni kellett a programot. Így jött létre a jelenlegi megoldás kilenc hónap alatt, hárommilliárd forintból – reális, megoldható változatként, amely menet közben a finanszírozási problémák miatt sokat változott a kezdeti tervekhez képest.

Lázár Antal tervezői tevékenysége eddig is erősen kötődött a külső körúthoz és környékéhez: a Domus Áruház, a Campus tornaterem, a Siemens irodaház és most legújabban a Volán Buszpályaudvar is az ő tervei szerint épültek meg. Az új buszpályaudvart az épület funkciójából adódóan a korábbiaknál még dinamikusabb, erőteljes formavilág határozza meg. ▪

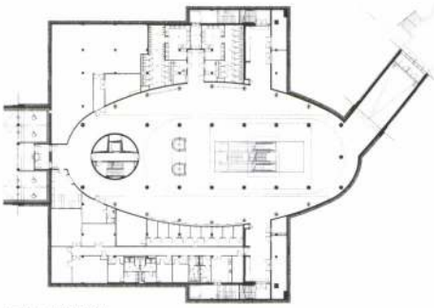

ALAPRAJZ · FLOOR PLAN

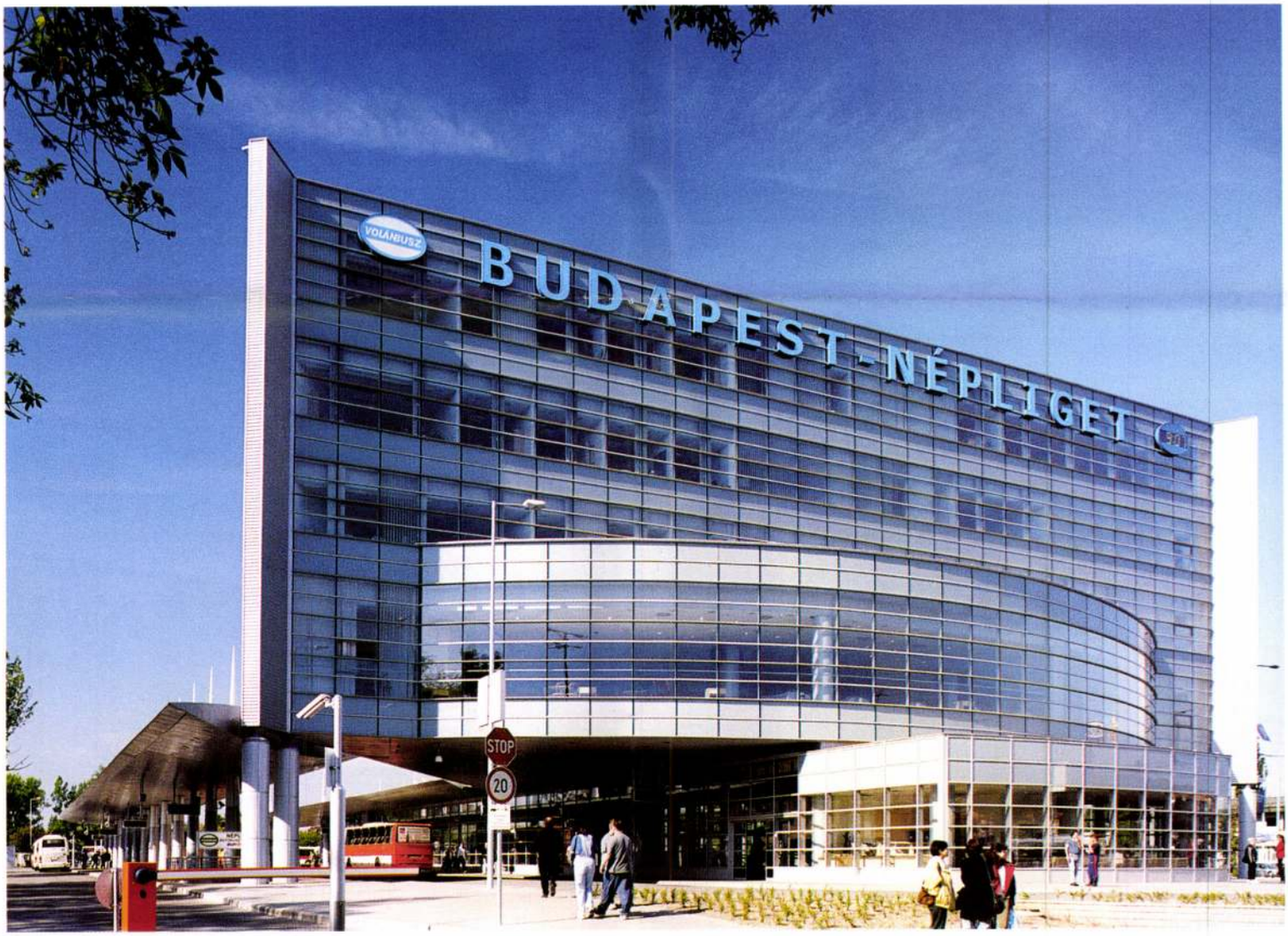

»» **Generáltervező** / Design ▸ Közlekedés Kft. – Borsós Ferenc, Kerékgyártó Tibor »» **Építész** / Architect ▸ Lázár Antal – A&D Stúdió Kft. »» **Építész munkatársak** / Fellow architects ▸ Bánsági Szilvia, Erdélyi Linda, Fekecs Roland, Lázár Veronika, Lukács Károly, Rudinszky Bernadett, Stocker György, Sükösd Zoltán, Szécsi Zoltán, Wehner Viktória »» **Számítógépes feldolgozás** / CAD ▸ Hiri Zsolt, Nagy Mihály, Pesti József – Vision Design Kft. »» **Tartószerkezetek** / Structure ▸ Pintér Sándor, Bartók Miklósné – Szigma Stúdió Kft. »» **Épületgépészet** / Plumbing ▸ Garancsy Andrásné, Erdélyi Zsolt – Projekt Stúdió »» **Elektromos tervezés** / Electrical planning ▸ Kun Gábor, Nagy Attila – Hungaroprojekt Kft. »» **Külső közmű** / Outdoor utilities ▸ Gál Tibor – Főmterv Rt. »» **Kapcsolódó műtárgyak** / Artifacts ▸ Gyurity Mátyás – MSC Kft. »» **Generál kivitelező** / Main contractor ▸ Vörös Balázs – Hídépítő Rt.

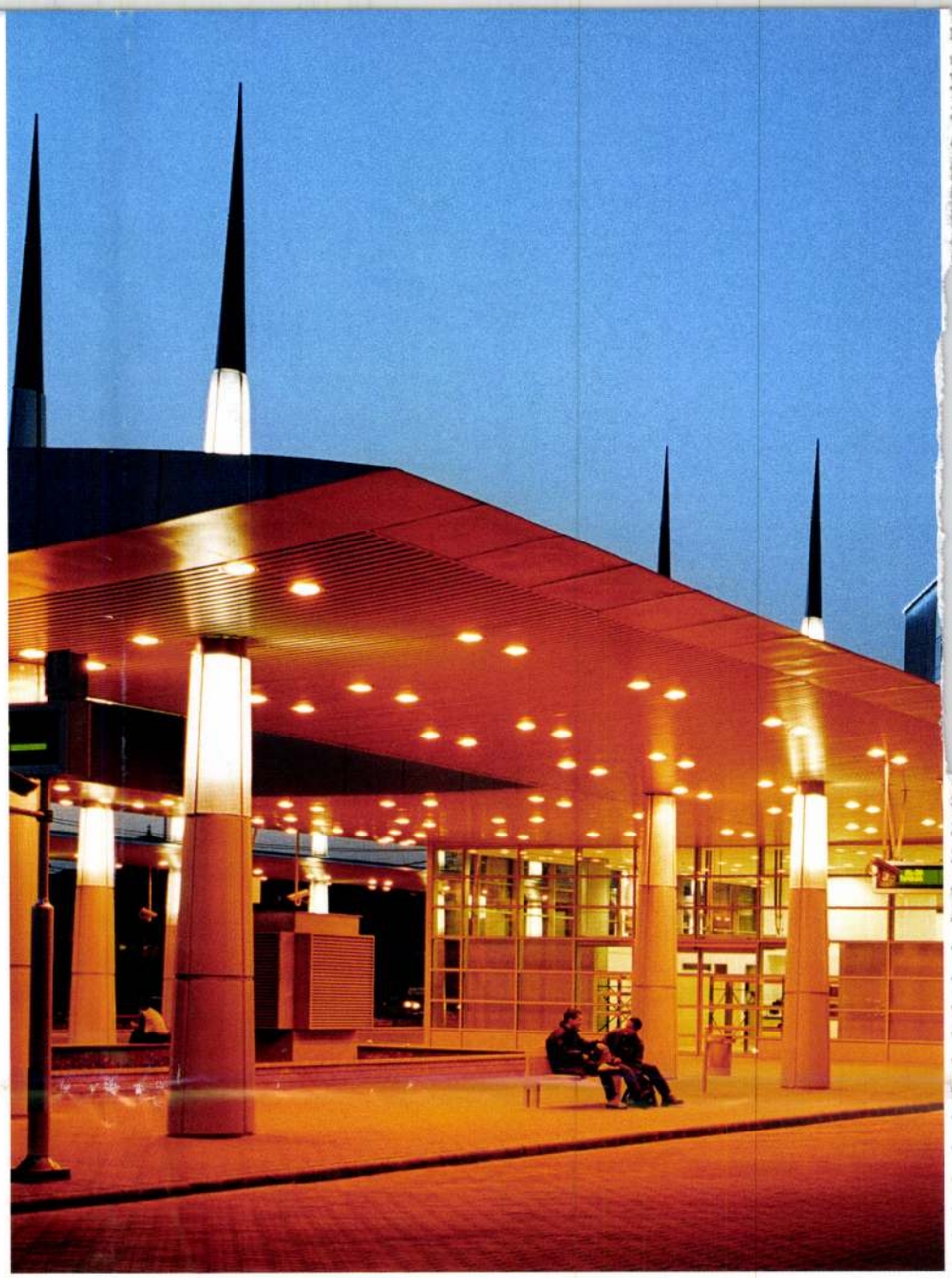

Lázár Antal

Covert symmetry

Volán Bus Terminal, Népliget

György Csontos

THE OVERALL IMPRESSION of the multi-level and high-tech design incorporating routes that drain traffic from Üllői út, Könyves Kálmán körút and Lágymányosi bridge and the bus terminal may as well be regarded a peculiar type of harmony. The co-existence of the building and its surrounding is best traced when viewed from the waiting-hall upstairs the floor-level of which visually blends into the bustle of the fly-over in Üllői út contrasted against a background: the natural settingof the city park.

The building is meant to serve and tend upon a world of rapid changes without signs of historicism. The calmness of large homogeneous forms completes the composition of a colourful bustle with passengers, commercials, designed buses all contributing to a vivid and lively cyclorama.

The development and positioning of the complex has proved to be a fortunate one, as it indirectly joins the main routes of the city as well as the subway network completed by fairly smooth links established with Ferihegy airport and the two other bus terminals also built next to the outer boulevard.

Due to its location and positioning as well as with regard to its functions the building was to tackle two issues. Just like WestEnd, it was endowed with a missionary role in city planning: on its completion the standards of its entire environment will improve in all likelihood, besides it was also meant to be a „discernible" building showing up against its surrounds. A memorable and prominent element was missing from the corner site, a fact justifying why functions elsewhere co-ordinated had to be positioned above one another. Architect Antal Lázár did not intend to reach back to archaic architecture. Instead he chose the example of the technicist milieu typical of modern airports suited for bustling passenger traffic. One of the basic criteria was that traffic flow should pass unhindered and that passengers would be able to get anywhere within the terminal on routes sheltered from the rain.

Starting on the first floor, the additional four storeys of the vertical section house an international waiting-hall on the first floor, whilst offices, rest units and educational rooms are positioned higher up.

The peculiarly shaped block with a glass partition opening northward reveal typical features of office

Lázár Ötvös

1559-ben Lőcsén élt.
Lás s ucháy adatot:

Pécsi ötvös Gáspárnál

Puskaillen György

Ötvös.

XVIII. 37.

Lazarus Steinmecz

1493. Kassa.

ined

Mih. Erzsebet 42. l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyfő

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

Lázár mester

(Lazius??)

Bakócz Tamás titkára

Magyarország legrégibb térképe

Kiadta Cuspinianus János I. Ferdinandmak

ajánlva Ingolstadtban 1528.

Orsz. Széchenyi Könyvtár

Repr.

Magyarunvelödtott

II. 68 l. 667. l.

ninezve, erösen

torzitva

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lázár mester
(Lazarus steinmetz).

1493-ban jegyzőkönyvekben s ollevelekben említtetik Kassán.

ifj. Kemény Lajos: A Kassai sz. Erzsébet egyház történ. Arch. Ert. XIII. kyf. 1893. 68. l.

Lázár Áron, vettegi

harangöntő

Öntötte a szilágysom-
lyói ref. templom egyik
harangját 1806-ban.
Használaton kívül,
vepedt

Debreczeni László 1933
90. l -

KIADÓHIVATALA
Cím: Vilmos császár út 34.
Telefon: 113-933.

T.

Európa r.t.

B u d a p e s t.

V. Visegrádi-u. 36.

LÁZÁR Áron harangöntő

1801

Fol. Hist. 19. 136, 137, 139

Lárár

ötvös

1559. Lőcse.

K 72 l.

Lázár Árpádné gr

Mucsarnok
1914. tav. kiáll. – 183, 685
1915–16. téli kiáll. 351
1916. tav. kiáll. 197
1916–17. téli kiáll. 44, ~~[illegible]~~ 216
1918. tav. kiáll. 90, 189
1926. téli kiáll. – 329, 331
1928/29. téli kiáll. 559
Lágymányosi int. 17

Szarvasagancs-eszközök a gyulavarsándi

Lapostalomból VI. 21.

Lázár Árpádné grófné

1913 ápr.-máj. kiáll. N. Salon
Chrisanthemum, olaj. 250.–

1913. sept.-kiáll. u. o.
Fiatal leány, olaj.
Sárga rózsák, olaj. 250.–

1914. máj.-jún. kiáll. u. o.
2 virágcsendélet, olaj.

1914. dec. kiáll. u. o.
Virágok, olaj. 150.–
Kisleány babával, olaj. 200.–

1915. MKE kiáll. u. o.
Dachaui részlet, olaj. 200.–
Virágok, olaj. 250.–

tovább nem vóm ki.

1915. ápr.-máj. kiáll. u. o.
Rózsák, olaj. 200.–
Virágok, olaj 300.–

nem vóm ki tovább.

1904. VII. 23.

Békéscsaba.

Cserni Béla dolgozatai (478/1904.)

gróf Lázár Árpádné

Jertő

Bpest

Mülsarnok

1915–16. szerzi

Pottendorf h. n. II. 41

Érkezett 1905 nov. 20.

1031/1905 sz. (Bpest, 1905 nov. 18. 2304 sz.)

Ill. számvevőszék elnöke köszönete az évi jelentés ért. (Tudomásul. XI. 23.)

Lázár Árpádné grófné

Múltarnok

1913. tav. kiáll. 119, 185

1913-14. tél. kiáll. 141, ~~[illegible]~~ 145, 826

Szabó Károly VI. 311

LÁZÁR 1. *Árpádné* grófné *Kőszegváry Margit*, festő, • Kolozsvár 1880 szept. 2. Budapesten és Münchenben tanult. 1913 óta állít ki csendéleteket, táj- és figurális képeket a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban.

E. L. II. 15. l

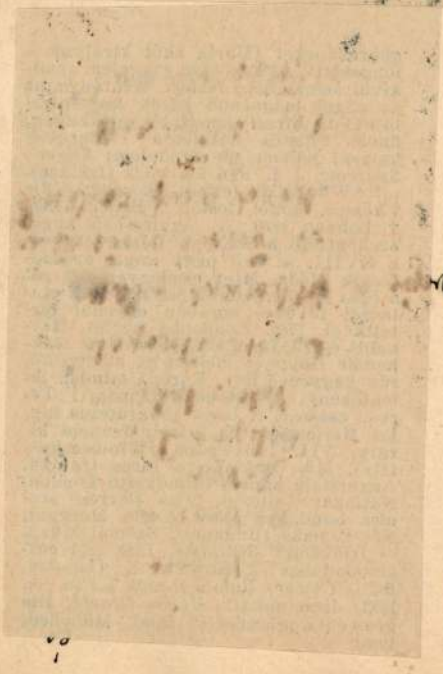

emlék fülkei fölött, melyekben esf panciélba öl-
fordított pallossal s felemelt bal kézzel, meg esf és opto-
, a temesvári s belgrádi csatákat ábrázoló képet
alt, a félholdak felett, a két fejű sas köti le
elirata a törony lobogójáú:

HOC VINCES"

m.! CeDe
+fIXo"
és
, a MICe
e pVgna,
ostes!"

ChrTsto
lIssImo
ante
Caesare
ante
prTnCIpe
nerante"

Lázár Arpádné grofné

Tanulmány (Hollandi leány mellképe)

Repr-

Gyöngyösy 72. l.

van ábrázolva. Bajuszt és
. Körirata : »FERDINAND.

— Lelt. sz. 394. — Vétetett
mber 13-án 20 K-án. — El-
a (146–888).
ok. 1894 : I. 65. *Ismeretlen*

Gróf Lázár Árpádné

122 Orgona olajf. 900.—

Nemzeti Szalon

1918. máj.

tav. kiáll

602.

s szembe nézve. Leeresztett jobb kezében
egyével a földre szegezve s baljával a piros
odik, hol tollal díszített kokárdás kalapja
nemzeti szinű. Lábai keresztbe vannak
ztottsfürtöröt haja, meg szemöldöke szöke,
i kokárda díszíti. Barsony kabátját dere-
hér nadrágja kimerett, harisnyája rövid
ttérben balra zöld függöny lóg.

tei 44: 35 m.

i erekly emuzeumból. 107/95. № 31.

107/95: № 31.

Gróf LÁZÁR ÁRPÁDNÉ

75 Virágok olajf. 200.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr. m

mező közepén csipőre tett bal kézzel és
szőke kis leány ~~[illegible]~~ nézi libáit, melyek
és egy mögötte tipeg. Simára fésült ha-
ira lóg, ruhájának kék dereka előt nyitva van,
ját feltűzte és pinos alsója rövid. A háttér
lyával és ~~mögötte~~ lombos fákkal. Az égbolt
jobbra: „Bruck Miksa 1892."

honra, méretei 74·5:49 cm.
I. 7. en ~~bin~~ (69859/96) n. rend. (12/97)

elt 57012 sz. leirattal Kiadatott a békés sa-
128/900), mit a minister 1900. x. 23-án 74196
omásul (536/900)
Vid. Mur.

Lázár Árpádné gr.

Balatonszemesi tanya,
Virágok, olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1933 jan

Vizlevezető Kőcdeiny, római VI. 277

Lázár Árpádné gr

Jestő

Mezei virágok, olaj/f -

Nemzeti Szalon

1915. sept.

őszi kiáll.

Lázár Árpádné gr

Erdei virágok, virf.

Nemzeti Szalon
1917. máj
tav. tárl.

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Lázár Béla

Pest

1859. Pesten.

Műegyl. katalog.

Lázár B. Pesten

1859. febr. – márc. kiáll. Mű-
egylet: Arckép, olajf.
1860. febr. – márc. kiáll.: Arc-
kép, olajf.

Vukosavlyevičai nėpkrt. III. 240

Lázár B.

Jegyz. Pest

1859. febr.

[illegible]

Szükség bankók, 1860-ki miskolczi

VIII. 157.

Lázár

L. 2. *Béla*, festő, Pesten. 1859. és 1860. egy-egy arcképét állitotta ki a Pesti Műegyletben.

K. Gy. II 152

Ibrahim pasa:

Bevonulása Bécsbe:

A hét kanyar
váltságos ~~[illegible]~~ idegen
tett Curassiérok (3), a
kocsik, az öszvérek (5), a
nagykövet ágái s ezé
rom effenditöl kisért
(10), a rendet fentart
zetett udvari emberek,
tösök és dobosok (15),
udvari fourir (16),
pasát látjuk jobbján
nal és Pondte tolm
fekei s Mutaresi b
nok 12 császári mé
által küldött ló (19),
Követ apródai s tisz
és az Imam Effend
hintók s a szolgá
a baró Royer ~~[illegible]~~
huszárok (27) köve

Kassa

Ötvös Lázár, 1546-1564

Arch.Közl.1899. XXI. 158

Lázár diák (Lazarus)

Bakócz Tamás esztergomi érsek tit-kárának térképe 1528-ból

lásd

Durst 11, 12 l.

MOB kat. 3348. sz.

l.

O. Harmos Eleonora: Magyarország térképe 1528-ban. Térképészeti Közl. 1931.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Nem azonos Lazius-sal

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó *végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági* ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Lázár Antal [építész?]

Terve díjat nyert.

–: Tervpályázat a Nyugati pályaudvar- nak s környékének rendezésére 9.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 8.

Lázár Antal

Jaczó Iván - Lázár Antal: Pilát Gabriella /1945-1972/. - /Nekrológ/.

Magy.Ép.műv. 1972. 6.sz.

64.l.

Lázár Antal, [építén]

A győztes terv egyik készítője.

Pályamű: Repr

—: Még ebben az ötéves tervben megkezdik a Kelenföldi pályaudvar újjáépítését 9.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 30.

Lószár Antal, építész

L: Reimholcz Péter

Látóhatár, Bp. 1979 dec.

Lázár Antal

Lázár Antal: Sümegi városközpont.
/rövid életrajz + ismertetés, képekkel. Vezető építész:
Gulyás Zoltán/

Magy.Ép.műv. 1972.4.sz. 36.l.
/Fiatal Építészek Köre-szám/

Lázár Antal, építész

Az Ybl M.-díj III. f.-t kapta

– : Táborunoki kinevezések, kitüntetések

5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 2.

Lázár Antal épitész

"Rugalmas-e a tér?" cimmel Vadas József, a fiatal épitész Batta Imre feltünést keltő tanulmányát ismerteti. "Valóság" c. lapban jelent meg. Ezután beszámol az IPARTERV székházában, az ALKOTÓ IFJUSÁG pályázatán részt vett fiatal épitészek kiállitásáról: Reimholz Péter és Lázár Antal, DOMUS áruház tervéről, Vajai Tamás, Vasgyári Kórház tervéről, /Diósgyőr/, Nagy Bálint, Koszoru Lajos, Pár Nándor pusztaszeri parktervéről, Janáky István Százhalombattára tervezett gyártelepéről, Szüts Zsuzsa egyetemi kollégium tervéről, valamint Petrovics László, Rex Kiss Béla és Marussy Ferenc mintafalu tervéről.
Fenti cimü -Vadas József-kritika-, Batta Imre nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 2o. XX.évf. 12. sz. 12. lap.

Lázár Antal

az alábbi tervpályázaton 1. dijban részesült 3. számú terv egyik szerzője.

Lehoczky Ödön: Országos vezető módszertani szociális otthon tervpályázata, 1971.

2-7.1.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz.

Adrás Anikó

Lázár András

lásd Kesztyűs Ferenc

Népszabadság, 1988. febr. 6.

Lázár András

Kiállítása: Washington, Project of Art Galéria.

Népszabadság, 1988. febr. 15.

Lázár Antal

M.D.E.

Díjazva a Paskil-fürdő tervpályázaton

25ooo Ftos díjxxxxx

kiemelt megvétel

Társtervező Ványai RÓbert, Száva György, Karády László

Magyar Építőművészet 1968/4

2-8.1.

Lázár Antal, építész

MDK

Tervét megvásárolták.

– : Új üdülőközpont budapesten

3

ESTI HIRLAP, Bp, 1967. nov. 29

Lázár Antal, építész

MDK

Az Állatkerti terv pályázat
egyik nyertese.

(békés): Új akvárium, terrárium

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 28.

MDK

Lázár Antal, építész

A Domus butorház egyik tervezője.

Rajz: Repr.

(békés): Mozgólépcső a nekrémyekhez

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 30.

Lázár Antal építész

Díjat nyert az alábbi pályázaton

L.A.-R.P.: A budapesti Akadémiai Kiadó
új akvárium-ának ötletpályázata
1969

Magyar Építőművészet 1970/3 2 old.

M.D.K.

Lazár Antal, festő

cg kiállitott képét kiegen-
súlyozatlannak, cröszakos
tónusunak, brutális pik-
turának nevezi a lap kri-
tikusa.

Contemporanul Bukarest, 1955. febr.4.sz.

Lázár András

krakói nyomdász
XVI. sz

több nyomtatványa
tárgyalva az alábbi
műben

l.

Varga Nándor Lajos:
Régi fametszetes magyar
vagy magyar vonatkozási könyvek (1493 –
1599). Bp. 1942. ₽ 307, 308.
309, 310. l. (~~Már ezeket~~
~~megelőző lapokon is~~)
335 – 336. l.

₽ 6, 7, 79, 241,

Kerületi Munkásbiztosi

Távbeszél

V. 186 szám

1914

Válasz esetén kérjük ezen számra hivatkozni.

Országos történelm
Bizottsá

Szöcs Imre épitész,
templomépitésnél t. Cim me
Miután az almakeréki

~~Balás György~~

és Lázár András

asztalosok

1810-ben

készítették a vatoni

ref. templom ajtóit, mely szép

magyar barok munka.

Debreczeni László

1932. 257. l.

Lázár Aladárné, népi ruhatervező és hímzőnő

A Veszprémi Dimitrov Művel. Otthonban megnyílt kiállítá-
son a megjei népművészeti munkák láthatók. –
Lázár Aladárné fehér hímzéses ruhaterve olyan ünnepi öltözet
amibe húsvétkor is bátran belebújhatnának a hölgyek, hiszen
díszítő elemei nem zsúfoltak, nemcsak egyszerű ruha ez és
ezért végtelenül elegáns. (említve).

Jó reggelt!

1984. IV. 21, Kossuth 4.25.

Lázár Albertné

Zsebely

házipárkönt Eé-
szi tett himzések

l.

Milano 1906

76. l.

3

1. A világos foyerban a mennyezetre simuló csillárok az alacsony belmagassághoz alkalmazkodnak

2. A feszített víztükrű medence

3. A gyógy-hall a félköríves pulttal

4. A csíkos drapp tapéta árnyalata a bútorkárpitokon köszön vissza

4

cepciós pult mérete lecsökkent, s mellette Business Centert alakítottak ki. Ide helyezték a „ház a házban" elve alapján kialakított hajdani Camilla eszpresszót, mely „coffe shopként" (magyarul kávézóként) funkcionál tovább, látványkonyhával kiegészítve. A szokatlan, de szellemes megoldást az indokolta, hogy megfelelő térkapcsolás a körbefutó hatalmas üvegfelületek miatt másképp nem valósulhatott meg. A négy különterem (Boróka I-II, Toboz I-II) változatlanul konferenciák, rendezvények megtartására szolgál. A hallban ruhatár, virágüzlet és mellékhelyiségek szolgáltatásai vehetők igénybe. A Platán éttermet megnövelt alapterülettel teljesen felújították, s a derűs sárgás színvilágú teret új bútorokkal látták el. A különteremben zárt körű rendezvényeket tartanak. A hozzá kapcsolódó konyhaüzem a legkorszerűbb konyhatechnológiai gépekkel üzemel. A mellette lévő konferenciatermek tolófalas térelválasztással s az oldalfalak akusztikus textilbetétes megoldásával egyszerre többféle összejövetel zavartalan bonyolítását teszik lehetővé. A bordűrös szőnyegpadló additív módon járul hozzá a finom eleganciát sugalló belső tér hangulatához.

A valaha hodálynak, nehézkesnek számító foyer ma könnyed, világos terek egységes képét mutatja. A vasbeton pillérek a vörösrézlemez-borítás eltávolítása után világos színű mű-(homok)kő burkolatot kaptak, ahogy a falak is. A Stúdió C által tervezett, kör alakú, számtalan üvegcseppből álló, mennyezetre simuló, impozáns csillárok frappánsan alkalmazkodnak az alacsony belmagassághoz. A spotok, a rejtett fényforrások kiegészülnek a kétoldalt szabadon hagyott óriási méretű üvegfelületek látványával, melyek mintegy beengedik a sziget buja növényvilágát. A siklósi sárga márvánnyal burkolt csarnokban a dobogórendszerű elrendezés – ahol a Hobby bár vörös szőnyegével, kellemes bútoraival, egyedi tervezésű bárpultjával rövidebb üzleti tárgyalások színtere – horizontálisan osztja az egyébként valaha hodályszerű teret.

A nagyméretű tükrök a falakon tovább fokozzák az amúgy is kellemes atmoszférát. Az első emeleten kialakított további 13 szobával a szállodai szobák száma összesen 223-ra növekedett. A felső két VIP szint apartmanjai egy-, másfél és kétegységesek (lakószoba, komplett fürdőszoba, WC). Belsőépítészeti anyaghasználatára az igényesség, a drapp, világos- és sötétszürke színek összehangoltsága jellemző. A falakat csíkos drapp tapéta borítja, melynek árnyalata a bútorkárpitokban köszön vissza. A világos és sötét bükkfából készült bútorok (az ülőbútorok kivételével) és a folyosói, bordűrrel ellátott kék motívumú szőnyegek is egyedi tervek alapján készültek. A világítást és a fények játékát az alacsony belmagasság miatt – a Kálmán László tervei alapján készült – asztali és állólámpák, valamint a mennyezetbe simuló fénylencsék biztosítják.

Az újjáépített főlépcsőházi lépcsők, a szervizlépcsők, a melléklépcsők, az új felvonó (az iszapkonyhában), valamint a meglévők korszerűsített változatban a gyors és kényelmes, hangtalan közlekedést szolgálják.

A Margitsziget zöld flórája nemcsak a gyógyászati épületszárny tetején, hanem az újonnan ráépített szállodai szárny legfelső emeletén is visszaköszön tetőkert formájában. Itt üldögélve lenyűgöző látvány tárul a külföldi turisták szeme elé, hírül adva a nagyvilágban, hogy Budapest szépsége élen jár az európai fővárosok között.

Az építészeknek és belsőépítészeknek, a Danubius szálló műszaki szakembereinek összehangolt, kreatív együttgondolkodásával, egyeztetések, néha kisebb kompromisszumok segítségével igazi, a 21. század korszellemét magán viselő szállodát sikerült megvalósítani.

Műalkotások a Thermál szállóban:

- a medencés térben Pólya József kerámiamozaikja;
- Koloncsák Ferenc falfestménye;
- az uszodában ivókút, Horváth László alkotása;
- Mamikon két szobra az uszodában és az előcsarnokban;
- a hallban Fóth Ernő festményei, Szanyi Péter szobra;
- a fürdő előcsarnokában Fürtös György ivókútja;
- a tárgyalóban Kéri Ádám és Bolgár József festménye;
- a konferenciateremben Sáros László fotómontázsa;
- a gyógyudvarban Ilosfai József szobra;
- a ruhatár mögött Denbarsbold 3 grafikája;
- a I–VII. szinten Nagy Ottó színes üvegablakai.

A feliratrendszer Policsányi István terve alapján készült.

Jankovich Valéria

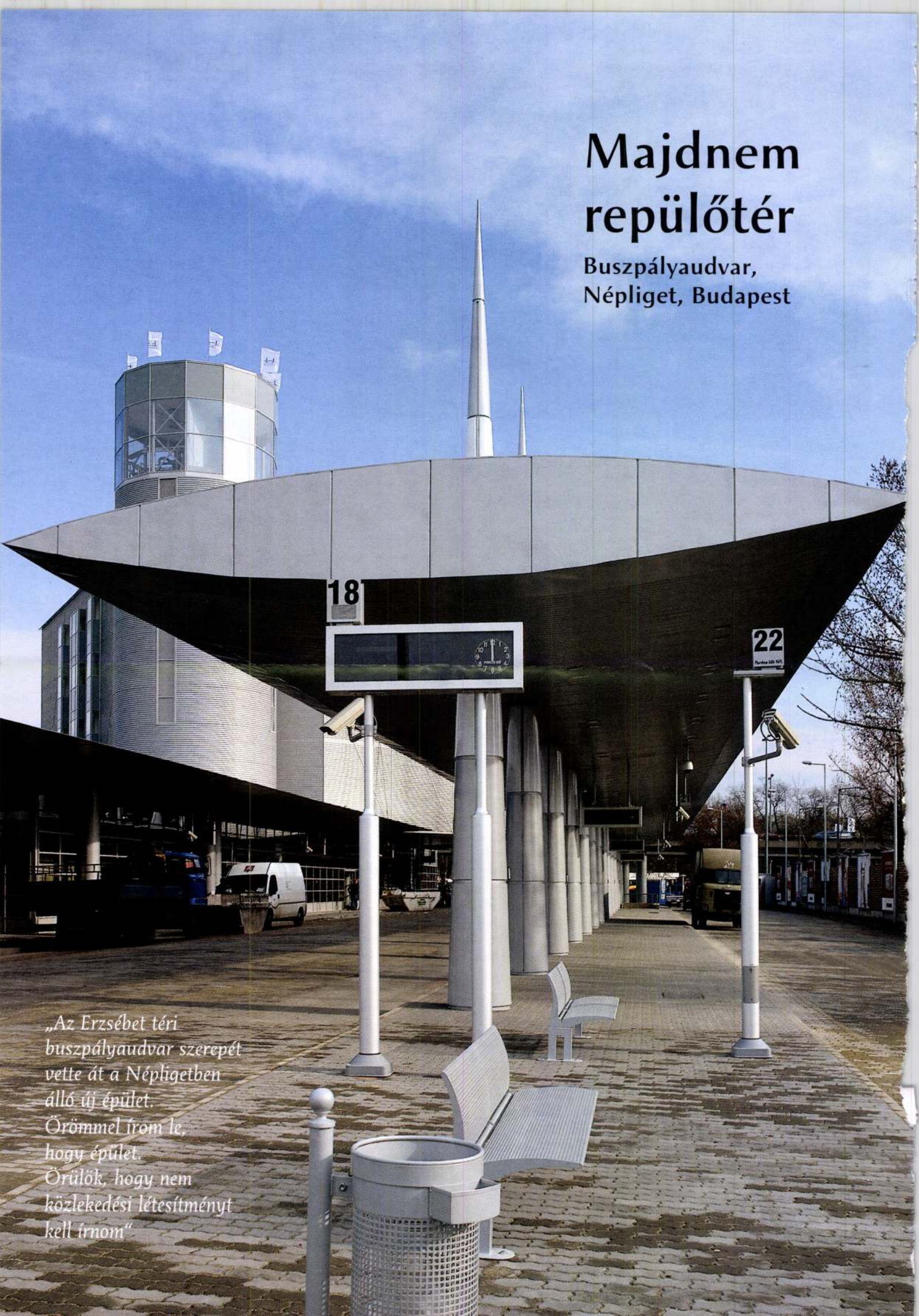

Majdnem repülőtér

Buszpályaudvar, Népliget, Budapest

„Az Erzsébet téri buszpályaudvar szerepét vette át a Népligetben álló új épület. Örömmel írom le, hogy épület. Örülök, hogy nem közlekedési létesítményt kell írnom"

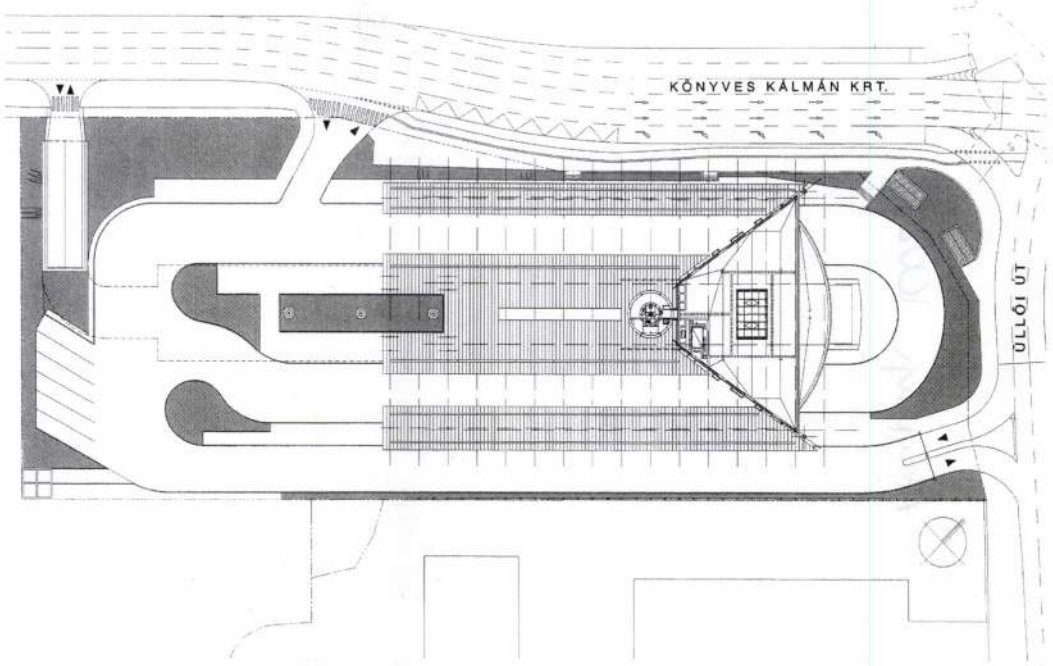

1

1. Alaprajz a perontetők felülnézetével és a közlekedési kapcsolatok feltüntetésével

2. Metszet a perontetővel, a lépcsőtoronnyal és az irodaházzal

3. A feliratoktól a burkolatokig minden üdítően végigtervezett, minőségi megoldás

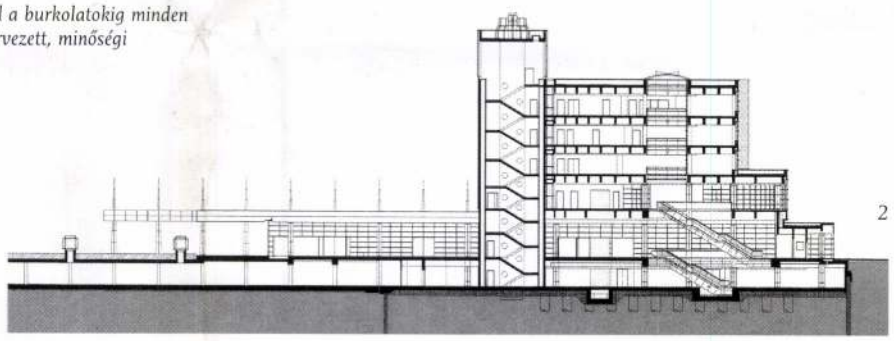

2

3

A buszpályaudvarról a magyar építésznek – akár tervezi, akár csak ír róla – óhatatlanul eszébe jut a harmincas évek két remeke, Rimanóczy Gyula pasaréti végállomása és Nyíri István–Lauber László Erzsébet téren álló pályaudvara. Egyiket nemrég újították fel szakértő odaadással (Cságoly Ferenc–Sólyom Benedek, Alaprajz 2001/8), a másik most várja fölújítását. Reméljük, hogy ez utóbbi is sikeres lesz.

Az Erzsébet téri buszpályaudvar szerepét vette át a Népligetben álló új épület. Örömmel írom le, hogy épület. Örülök, hogy nem közlekedési létesítményt kell írnom. Ez valószínűleg két elődjének is köszönhető. Hiszen azok tették annak idején magasra a lécet mind a megbízó, mind pedig a tervező előtt. Igaz, hogy a léc fél évszázadon keresztül lejjebb csúszott, és valódi épületek helyett csak közlekedési létesítmények létesültek. Kivétel azért akadt, ifjabb Rimanóczy Gyula Széna téri és Nyíri Mária balatonalmádi buszvégállomása. (Az első bekezdésben említett nevekkel való névazonosság nem a véletlen műve!)

Vizuális oázis

A népligeti sarkot két módon közelítettem meg. Először autósként, a Lágymányosi híd felől, estefelé. Túljutva a pesti hídfő utáni zavaros és sokkoló kereskedelmi halmazat álgazdagságán, jóleső érzéssel nyugtáztam az út tengelyében fölbukkanó szürke, egyszerű és egyértelmű épületet. Határozottan és nyugodtan áll az egyre zűrösebb pesti külvárosi képben. Fényei már messziről jelzik, hogy itt valami másról van szó, mint a megszokott bérirodaházaknál vagy centereknél. A másik megközelítés természetesebben illik egy buszállomáshoz. Az ember hármas metróval megy, és le-

1

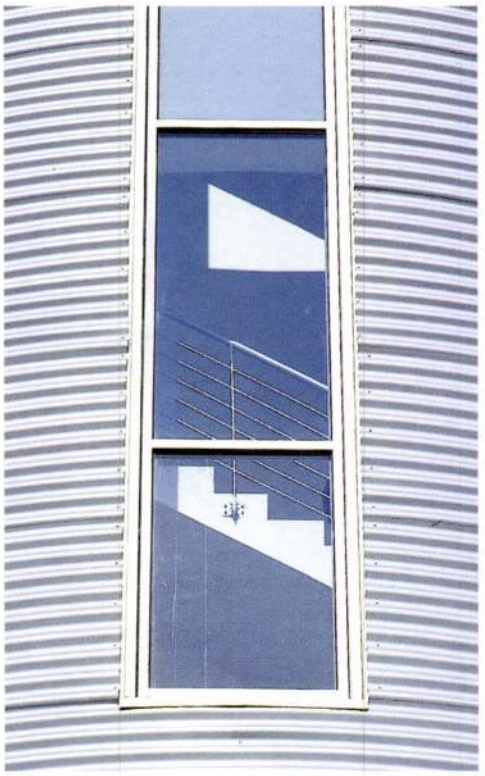

2

3

1. A buszpályaudvar felett kellett elhelyezni a váróteremet, illetve az irodákat

2. Fémes színek kint és bent

3. A pályaudvari rész és az irodarész szervetlenül kapcsolódó funkcióit az építésznek kellett korrigálni

4. Az irodaház a pályaudvar felé ipari jelleget mutat

5. Semmi fölösleges formálás: rutinos, hűvös minőség

száll a Népliget állomáson. Túljut az aluljárón, melynek miliőjéhez már jelzőket sem talál. Hajrá Fradi, Éva presszó, paplan a telefonfülke helyén. Az egyik alagútjárat távolában reménysugár, egy vadonatúj szürke fémajtó. Itt lehet behatolni a Budapest-Népliget Buszpályaudvarra.

Majdnem-repülőtér

Belépve az állomásra, föllélegzik az utas. Nem nagy dolog az a szürke Schüco-ajtó, mégis kulturális határvonal két világ között. Pedig csak az alagsorba érkeztünk. A mai repülőterek szenvtelen minősége fogad bennünket, mindenből az optimális, a gazdaságos jut mindenhova. Ennyi. Piktogram van, és nem kartonpapírra írt információ. Megtervezett WC! Persze a használatbavétel megindult, üzemeltetés zajlik, pékáru, újság, kóla, kávéautomata van rengeteg.

Funkcionális furcsaságok

A földszintre mozgólépcsőn érkezünk, ahogy kell. Ugyanaz a jó érzés, mint lenn, csak jobb. Itt tényleg majdnem olyan, mint egy új repülőtéren. Semmi fölösleg, semmi formálás. Jóleső fémes látvány és tapintás mindenütt. Jó minőség, még csettint is az építész-utas, hogy ilyet csak ügyes, rutinos kollega tervezhetett. De neki sem volt könnyű.

A feladat és a megoldás

Lázár Antalnak a megbízó nagyon nehéz feladatot adott. Úgy képzelem el, hogy hívatták az Építészt a Megbízók, és azt mondták neki: na, komám, tudsz-e olyan buszpályaudvart tervezni nekünk, amelyikhez nincs elég terület, és mozgólépcsőre sincs elég pénz? Viszont van bőven beépítési magasság, és azért a buszpályaudvar tetejére még egy másik házat is rátehetsz.

Ilyen épületet nehéz tervezni. A szűkös terület miatt a váróteremet föl kell tenni az emeletre. Ez önmagában sem jó hely egy váróteremnek, de az is tetézi a bajt, hogy csak liften vagy lép-

4

Generáltervező: Közlekedés Kft. Borsós Ferenc, Kerékgyártó Tibor

Építész: Lázár Antal DLA (A&D Stúdió Kft.)

Építész munkatársak: Bánsági Szilvia, Erdélyi Linda, Fekecs Roland, Lázár Veronika, Lukács Károly, Rudinszky Bernadett, Stocker György, Sükösd Zoltán, Szécsi Zoltán, Wehner Viktória

Számítógépes feldolgozás: Hiri Zsolt, Nagy Mihály, Pesti József (Vision Design Kft.)

Tartószerkezetek: Pintér Sándor, Bartók Miklósné (Szigma Stúdiói Kft.)

Épületgépészet: Garancsy András, Molnár Gábor, Garancsy Andrásné, Erdélyi Zsolt (Projekt Stúdió)

Elektromos terv: Kun Gábor, Nagy Attila (Hungaroprojekt Kft.)

Külső közmű: Gál Tibor (Főmterv Rt.)

Kapcsolódó műtárgyak: Gyurity Mátyás (MSC Kft.)

Fotó: Häider Andrea

5

csőn lehet följutni. (Mert mozgólépcsőre nincs elég pénz.) S a váróterem fölötti emeletek nem publikusak, mert ott szolgálati ügyek zajlanak. A buszpályaudvarra rátett ház: egy irodaház. (Mert a beépítési magasság megengedte). Jó arányú lefedett udvar köré csoportosított helyiségeket találunk, szépen megtervezett részletekkel. Kár, hogy az irodaházat nem lehetett funkcionálisan függetleníteni a közönségforgalmi részektől. Ez a megoldás oldani tudta volna azt a zavaró viszonyt, amely a két épületrész között feszül. Végül a két szervtelenül kapcsolódó funkciót az építész korrigálni tudta, de a végeredmény nem tudott teljes értékűvé válni.

Szakmai szépségek

Az emeleti váróterem nagyvonalú tér. Nagy üvegfallal néz a Népliget felé, és ez meghatározza a várakozás perceit, óráit. Az egyedi fémpadok gondosan kitalált, strapabíró bútorok. Emlékeztetnek a gyönyörű Erzsébet téri várótermi padokra. (Vajon mi van, mi lesz velük?) Az épület felülről is szép. A perontetők felülnézete, a homlokzatok közeli látványa hitelesíti azt az építészeti koncepciót, amely egységben tudta tartani az épületegyüttest. Lázár Antal folytatni tudta a Siemens-ház (Alaprajz 1999/5) következetes anyaghasználatát. Jó, hogy itt a buszpályaudvarnál még szigorúbb volt. Legnagyobb erénye a fémanyagok, a fémes színek következetes egyenletessége.

Utószó

Realista ház. Itt készült, és most. A feladatot az építész nem akarta megkerülni. Meg akarta oldani, és megoldotta.

Turányi Gábor

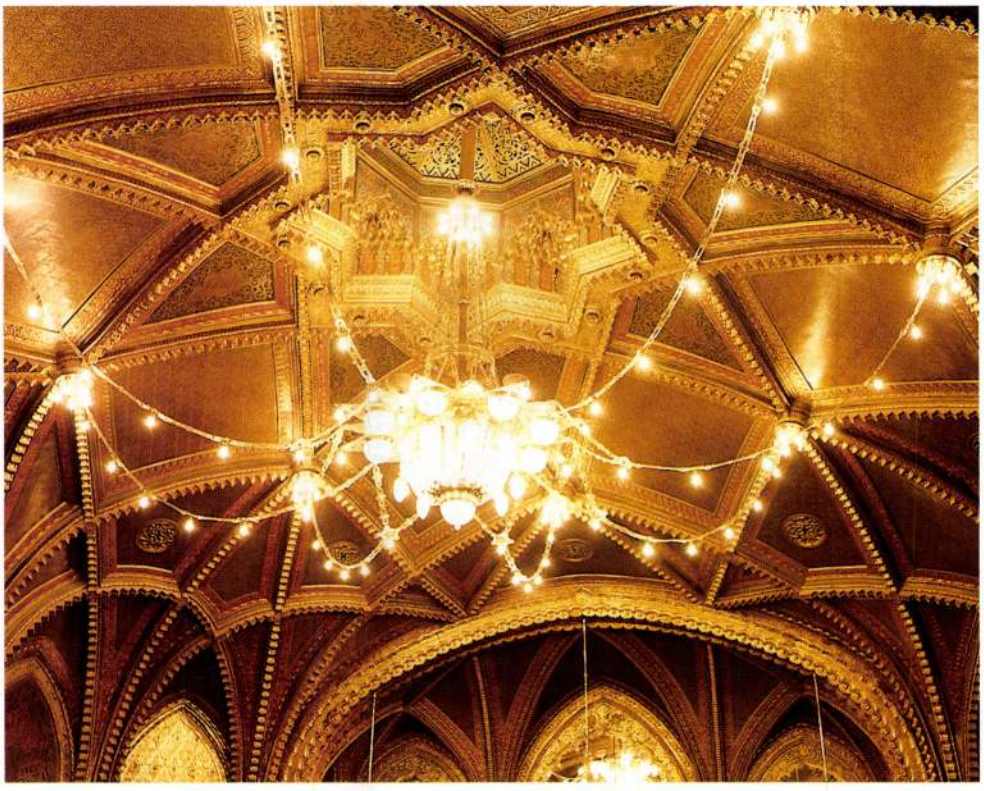

1

Ódon-modern mozgóképszínház

Az Uránia, a Nemzeti Filmszínház rekonstrukciója, Pest

Az Uránia-épület építéstörténetére vonatkozó források hiányosak. Az építési tervek a Fővárosi Tervtárban megmaradtak, de a hozzájuk kapcsolódó, a hivatali, műszaki véleményeket rögzítő iratok eredeti őrzési helyükön, a Fővárosi Levéltárban nem találhatók. Rimanóczy Kálmán 1895 nyarán nyújtotta be a májusi és júniusi dátummal jelölt tervsorozatot a tanácshoz engedélyezésre.
A négyemeletes bérház és a vele kapcsolatosan kialakított hangverseny- és táncterem terveit Schmahl Henrik műépítész készítette. A hamburgi születésű Schmahl (1846–1913) a kései historizmus egyéni stílussal rendelkező mestere kőművesből küzdötte fel magát önálló építésszé. Ybl Miklós mellett dolgozott a Fővámház és az Operaház építésénél. Tervezői praxist az 1880-as évek elejétől folytatott. Kezdetben ő is a korszellemnek megfelelő neoreneszánsz modorban tervezett, majd a 90-es évek elejétől fokozatosan kialakította saját, összetéveszthetetlen stílusvilágát, melyet a velencei gótika és a mór díszítőelemek tettek jellegzetessé. Andrássy úti kiemelkedő minőségű bérházai (13. 28. 52. 102.) mellett több jelentős bérpalotája áll a Nagykörúton is. Schmahl már az 1880-as években specialistája lett a vasszerkezetet is alkalmazó üzletlakóház típusnak. Ilyen jellegű alkotása a Kossuth Lajos u. 9., melyet a Rákóczi út 7. és 21. (Uránia), valamint az elpusztult Deutsch-üzletház (József Attila u. 22. helyén) követett. Kései fő műve a Párizsi udvar néven ismert Belvárosi Takarékpénztár, ahol kedvenc mór stílusjegyei már szecessziós hang-

2

LÁZÁR ANTAL

Pécs - Művelődési Központ tervpályázat, 1976

I. díjban részesített 17. sorszámú pályamű szerzői: Lázár Antal
Patonai Dénes
Száva György
Karády László
Schmidt János
Kotschy András

„Jó arányú — bár a belváros kialakult építészeti léptékéhez képest kissé keményen fogalmazott — épülettömeget a tervezők a Rákóczi úttal párhuzamosan, az út mellé telepített OTP-irodaház, illetve a lakóház mögé helyezik. Ezzel a lakóház a Rákóczi út felől a sétányt különválasztja, ami kellemes előtere lehet a Művelődési Központ bejáratainak. A Művelődési Központba érkező közönséget szépen szervezett, tág terű, közösségi funkcióit jól ellátó fórum (közönségszolgálati térrel) fogadja.

Elismerésre méltó a társalgó kialakításában az a törekvés, hogy a belső tér természetes folytatása legyen az épület külső fogadóterének.

Az épület alaprajzi rendszere jól blokkosítja a különböző funkcionális egységeket, így különösen sikeres a képzőművészeti stúdió példaszerű kialakítása, a könyvtár telepítése, az Ifjúsági Házzal megadott térkapcsolata, a 400 fős nagyterem, a próbatermek, valamint a második ütemben építendő 700 férőhelyes terem kapcsolata. A terv a kiírás követelményeit a legnagyobb gonddal, tisztasággal és konzekvenciával oldotta meg.

Az építmény gyalogos kapcsolatai illeszkednek a fő gyalogos áramlási irányokhoz. Kívánatos lett volna az OTP iroda- és lakóház tömeghosszának rövidítése is, ami a bejáratok hangsúlyozását segítené elő.

A terv szerkezeti rendszere világos, átgondolt, könnyen szervezhető és építhető. Az épületgépészeti berendezések gondos, megfontolt megoldásokat mutatnak, melyek részletesek és minden kérdésre kiterjednek.

A terv gondosan összehangolt külső és belső térkapcsolatai, mértéktartása mellett mégis jellegzetes beépítési rendszere és építészeti formálása, valamint kiemelkedő belső funkcionális szervezése, az ehhez szükséges műszaki feltételek biztosítása miatt, a tervpályázat eredményeinek hasznosítása során különös figyelmet érdemelt."

1. Izometrikus kép
2. Beépítési terv
3. Metszetek

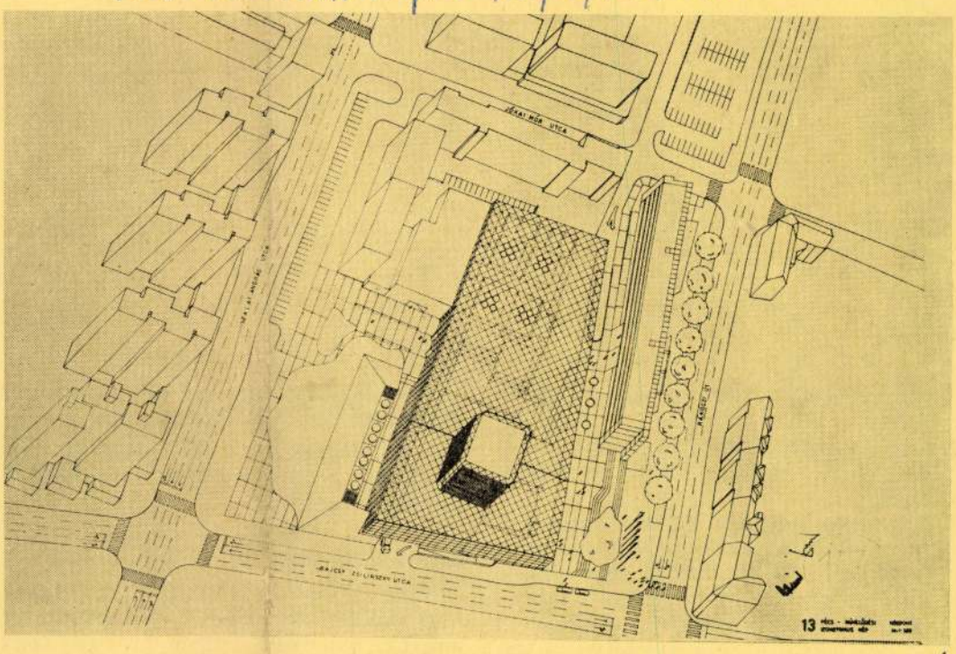

1

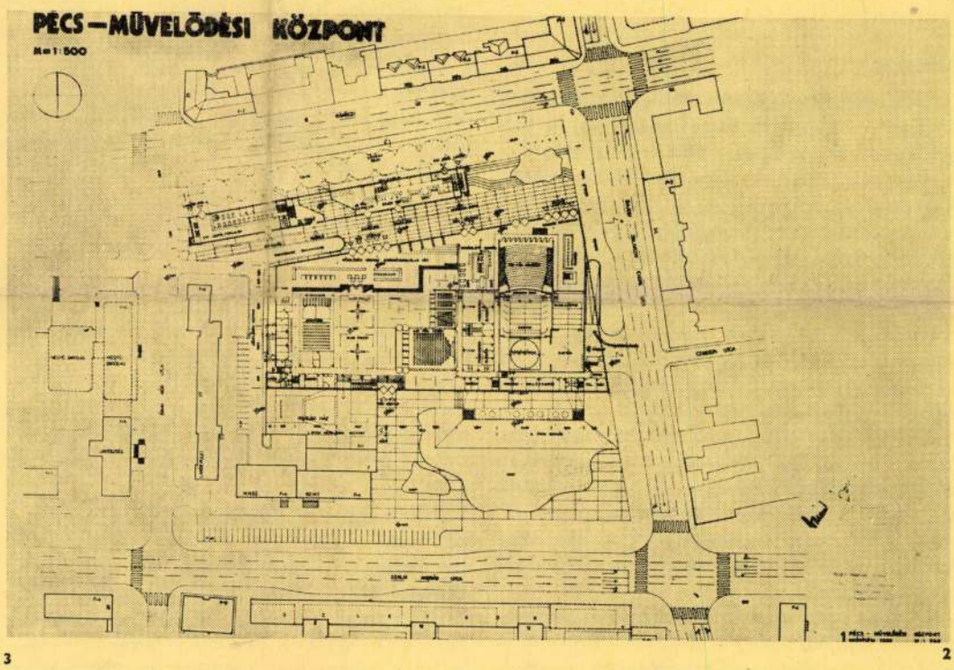

3 2

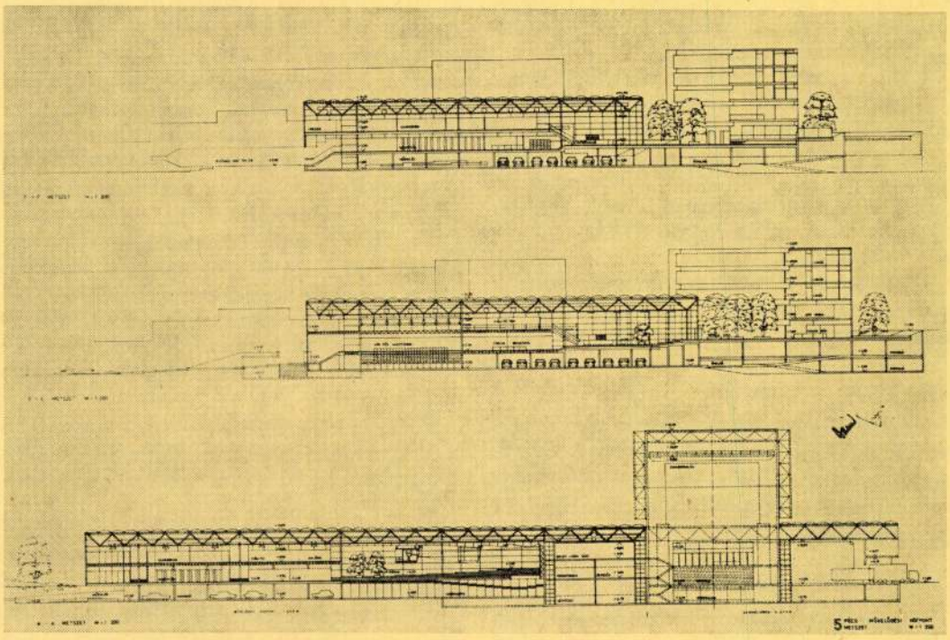

5

Magyar Építőművészet 1977/5

irányú, gyalogos fásított sétányt kellett kialakítani.

2. A tervezési terület tömbjén belül az előírt szabályozási vonalakat kellett figyelembe venni.
3. A tervezési területen 400 személygépkocsi számára kellett parkolóhelyeket elhelyezni. A parkolóhelyeket részben felszínen, de zömében a terep- és mélypinceadottságok, valamint talajviszonyok kihasználásával — a felszín alatt 1—2 szintes megoldással — volt célszerű kialakítani.

Építészet

A Művelődési Központ épületegyüttesének tervezése során a tervező feladata olyan térbeli rendszer kialakítása volt, amely lehetővé teszi annak többcélú, variábilis felhasználását. A terek, helyiségek, funkciócsoportok olyan rendezésére kellett törekedni, hogy azokban a tevékenységek legváltozatosabb kombinációi legyenek elérhetők. Az egyes tevékenységek térbeli kereteinek időszakos átfedésén túl számolni kellett még a tevékenységek tartalmának időbeli változásával is, tehát az igény a fentiek szerint értelmezett kötetlenebb, flexibilisebb épületkialakítás volt.

A flexibilitást azonban elsősorban nem a terek mobil jellegű elválasztásával, hanem az épület alaprajzi kialakításával, a fő funkciójú kiszolgáló, közlekedő és gépészeti zónák célszerű, gazdaságos szervezésével és ennek megfelelően nyílt rendszerű szerkezet alkalmazásával kellett elérni.

A cél az volt, hogy az épület építészeti megoldása adjon lehetőséget és egyben inspiráljon azokra a lehetséges tevékenységekre, amelyek a művelődési házak korszerűen értelmezett sokrétű feladatait jellemzik.

A Művelődési Központ részét kellett hogy képezze, de későbbi ütemben legyen megépíthető egy *700 férőhelyes nagyterem* is.

A tervezési területen — a Művelődési Központtól független kivitelezési lehetőséggel — kellett elhelyezni továbbá egy *vendéglátóegységet*, valamint egy épületben *OTP irodákat és lakásokat.*

A pályázónak a tervekben javaslatot kellett tenni a területen feltárt római kori lakóépület alapjainak szabad, vagy zártterű bemutatására.

Szerkezetek

A pályázók a gazdaságosság és kivitelezhetőség szempontjai szerint kellett hogy megválasszák az alkalmazott szerkezeteket, különös tekintettel a megvalósítás lehetőségeire és gazdaságosságára.

Épületgépészet, közművek

A gépészeti feladatok megoldásával olyan mélységig kellett foglalkozni, amennyiben azok az építészeti terveket funkcionálisan és nagyságrendjükben befolyásolhatják.

A pályaművek beküldési határideje 1976. december 6-a volt és a megjelölt határidőig 25 pályamű érkezett be.

Építészeti kialakítás

A bíráló bizottság elsősorban azt vizsgálta, hogy a pályaművek milyen módon valósították meg a tervpályázati kiírásban megfogalmazott művelődéspolitikai célkitűzéseket és ezekhez kapcsolódó építészeti követelményeket.

Az egész Művelődési Központ funkcionális térrendszerének helyes megfogalmazása mellett kiemelten vizsgálta a bíráló bizottság a közönségszolgálati tér kialakítását, a közösségi tevékenységet szolgáló terek csoportosításának elgondolásait, a többcélú nagytermek térkapcsolatait az egész rendszerrel, valamint a nagyterem szerves beleilleszkedését a téregyüttesbe.

A közösségi tevékenységet szolgáló terek olyan funkciók szerinti csoportosítása bizonyult előnyösnek, amelyeknél az egyes funkciócsoportok nem különülnek el mereven és a csoporton belüli helyiségek nem sorolódnak egy kizárólag közlekedést szolgáló folyosóra, hanem a nagyobb közösségi terekhez szerveződnek.

Több használható elgondolás született a többcélú nagytermek közös kiszolgálású elhelyezésére (közös öltöző, próbaterem, kiszolgáló blokk, közös vetítő, színpadi kiszolgálás), valamint térbeli kapcsolatuk megteremtésére az egyéb közösségi terekkel. Néhány pályázó e kapcsolati rendszerbe még a külön ütemben építendő 700 férőhelyes nagytermet is szervesen beillesztette.

A 700 fős nagyterem elhelyezésére több értékes javaslat született. Megállapítható, hogy bár a külön építési ütem követelménye bizonyos nehézségeket okoz, az igény realizálható.

A legjobb javaslatok a nagyterem szerves illesztését úgy oldották meg, hogy egyben figyelembe vették a tömegkompozíció megjelenését az I. ütem állapotában is, valamint egyszerűen, egy homlokzati sík mentén adtak lehetőséget a szerkezeti csatlakozásra, továbbá tekintettel voltak arra is, hogy a II. ütem építése idején a Művelődési Központ már üzemel.

A pályaművek értékelése során a bíráló bizottság azt vizsgálta, hogy a kiírás feltételeinek a választott szerkezetek mennyiben felelnek meg.

A pályázati kiírásban foglaltaknak — a rendszer rugalmassága miatt — a KIPSZER szerkezet felelt meg legjobban.

A pályázatok értékelése során a bíráló bizottság azt vizsgálta, hogy a kiírás feltételeinek teljesítéséhez az épületgépészeti megoldások és javaslatok milyen mértékben járultak hozzá.

Az értékelő munka során megállapítható volt az is, hogy az építészetileg igényesebb pályaműveknél az építésztervező együttműködött az épületgépésszel. Az együttműködés eredményeként jobb épület és jobb épületgépészeti megoldás keletkezett.

A bírálat során a bíráló bizottság megállapította, hogy a tervpályázati kiírásban megfogalmazott építési program, vagyis a program szerinti nagyságrendű Művelődési Központ, a II. ütemként építendő 700 férőhelyes nagyterem, az OTP-irodaház és lakóépület, a vendéglátóegység, valamint a 400 gépkocsi befogadására alkalmas parkoló a tervezési területen elhelyezhető.

A Művelődési Központ aktív, közösségi és alkotó jellegének létrehozásához azok az épületmegfogalmazások voltak a bíráló bizottság véleménye szerint iránymutatók, amelyek a funkcionálisan összefüggő terek szerves rendszerét hozták létre és a térszerkezet kialakításánál a terep lejtési adottságait is felhasználták.

Üzemeltetési szempontból előnyös, ha a fórum beérkező közönségforgalma egyetlen jó ellenőrizhető főbejáraton keresztül bonyolódik le.

A 700 férőhelyes nagyterem telepítésére a beépítendő terület délkeleti része látszik legalkalmasabbnak. Törekedni kell arra, hogy az építési feltételek biztosíthatók legyenek, de a nagyterem építése ne zavarja a már működő Művelődési Központ életét.

Az I—III. díjban részesített, részletesen közölt pályaműveken kívül a bíráló bizottság

40 000 Ft-os megvételben részesítette a 4. sorszámú pályaművet.

Szerzői: *Tillai Ernő, V. Gombár Klára*

40 000 Ft-os megvételben részesítette a 23. sorszámú pályaművet.

Szerzői: *Stefler Imre, Horváth László, Urbányi Károly, Bánszky Balázs, Unger Tamás, Szabó Jilek Iván, Kreiss Gábor*

Munkatárs: *Mészáros László*

30 000 Ft-os megvételben részesítette a 19. sorszámú pályaművet.

Szerzői: *Jurcsik Károly, Parádi Károly, Fazakas György, Arnold Károly, Beliczay Lajos*

Munkatársak: *Németh Ferenc, Tildi Béla, Takács László, Thury Leventéné, Sőrés Dezső*

LÁZÁR ANTAL

DOMUS Lakberendezési Áruház, Székesfehérvár

Építészek: Lázár Antal — Reimholz Péter (IPARTERV)

Belsőépítész:	Petrovics László
Szerkezet-tervezők:	Nagy Bence Kászonyi Gábor Reisch Róbert
Gépész-tervező:	Pribék Károly
Elektromos tervező:	Jakabffy Lóránt
Út-, terep-rendezés:	Boros Györgyné
Közmű tervező:	Csontos Mihály
Építtető:	Bútorértékesítő Vállalat, Fejér megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat
Beruházó:	Fejér megyei Állami Építőipari Vállalat
Építésvezető:	Király István
Művezető:	Horváth Péter
Tervezés éve:	1970—1973
Kivitelezés:	1973—1975

Átadás:	1975 szeptember
Használatba-vétel:	1975 október 24.
Telek beépített-ségi foka:	85%
Szintek száma:	földszint+2 emelet, illetve földszint+1 emelet
Párkánymagas-ság:	12 m
Beépített összes alapterület:	4032 m²
Szintterület:	1642 m²
Főterület:	3293 m²
Mellékterület:	740 m²
Főterület/mel-lékterület:	4,4
Építmény költsége:	33 000 000 Ft
Rendeltetési egységre eső költség:	8180 Ft/m²
Beépített légköbméter:	18 920 lm³
Légköbméterre eső költség:	1744 Ft/lm³
Fényképek:	Lelkes László Rex Kiss Béla

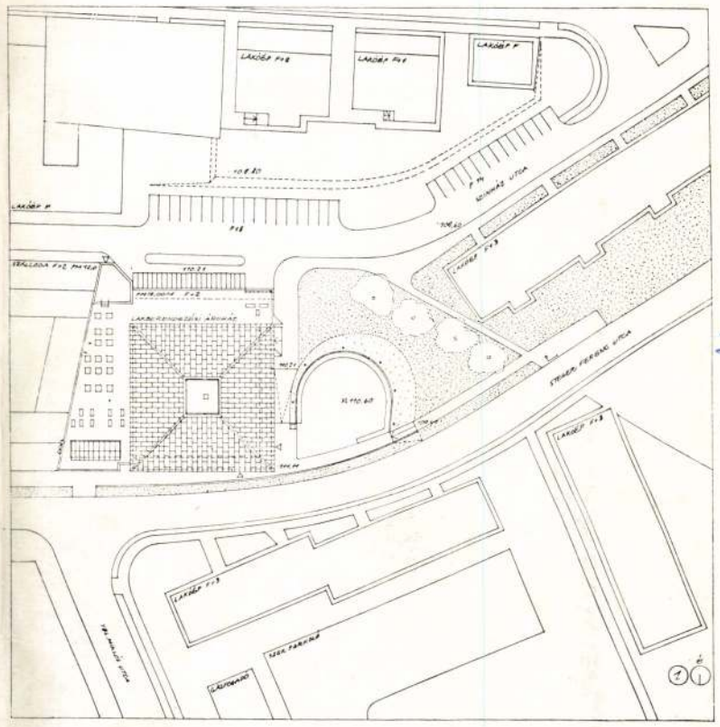

Magyar Építőművészet 1977/1

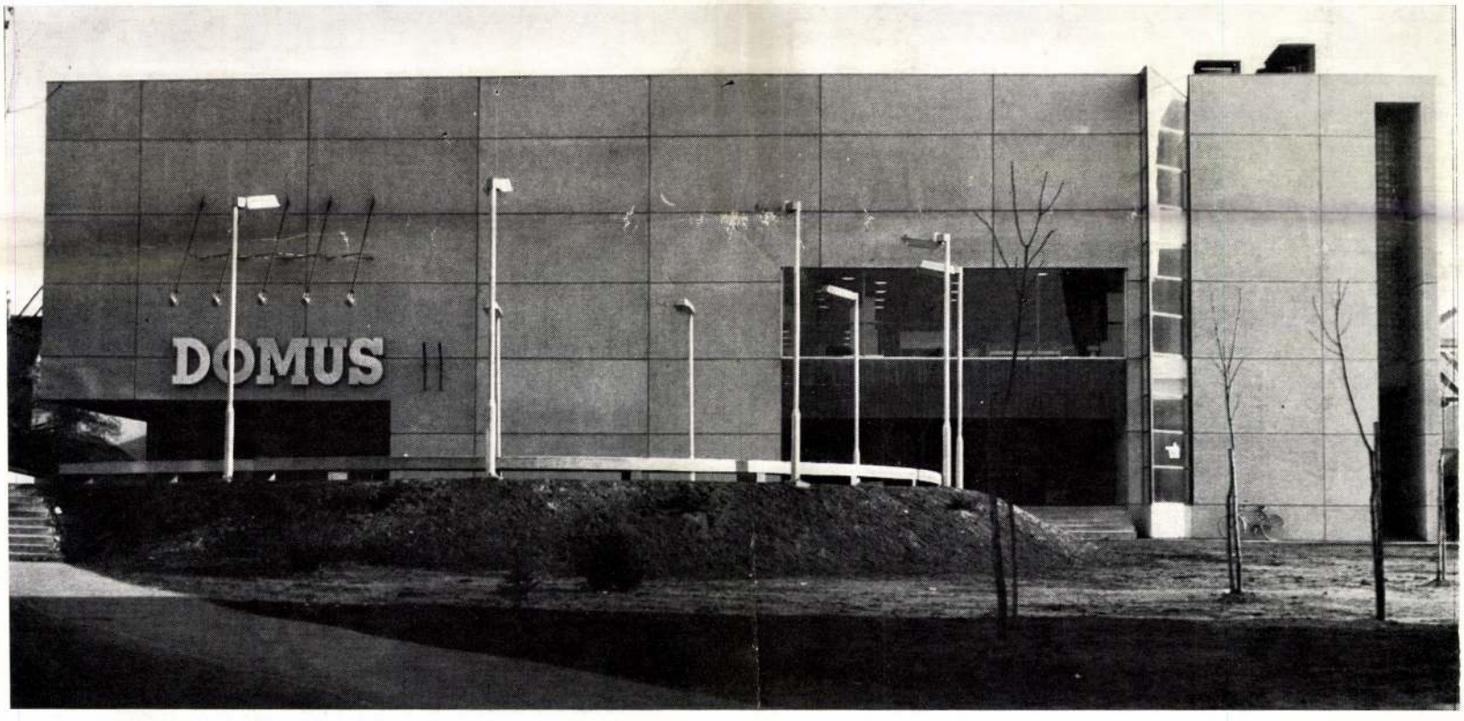

1. Helyszínrajz, M=1 : 1500

2. Földszinti alaprajz, M=1 : 600
001. Szélfogó
002. Eladótér
003—004. Raktár
005. Porta
006. Árukiadó
007—008. Pénztár, OTP
009. Hőfogadó
010. Akku
011. Kapcsoló
017. Árkád
018. Rakodórámpa
019. Gyeprézsű
022. Burkolt előtér

3. I. emeleti alaprajz, M=1 : 600
101. Eladótér
102. Raktár
103—104. W. C.-csoport
105. Lakásvilágítás
106. Szőnyeg
107. Textil
108. Amfora cikkek
109. Pénztár
110. Műhely
111. Műhely
112. Akku

4. II. emeleti alaprajz, M=1 : 600
201. Előtér
202. W. C.-csoport
203. Iroda
204. Liftgépház
205. Dekorműhely
206. Raktár
207. W. C.-csoport
208. Telefonközpont
209. Melegítőkonyha
212. Étterem
213—214. Öltözők
215. Szellőzőgépház
216. Hőközpont
217. Gépész szobája

5. Keresztmetszet, M=1 : 600

Egy épület megvalósulásához — a gondolat megszületésétől az átadásig — általában több év szükséges. Elképzelhetetlen, hogy azok a gondolatok, melyek az épületet létrehozták, az átadás után pontosan reprodukálhatók legyenek, megkopaszthatók az időközben rájuk rakódott tapasztalattól. Ezért egy kész épület ismertetése kapcsán papírra kívánkozó gondolatok és az épület teljes átfedését hiába való dolog volna számon kérni, mert a gondolatok valószínűleg már messze a terv előtt járnak. A sikeresen megtestesült gondolatok kiemelődnek, továbbgondolásra jelentkeznek, mások, a sikertelenek elhalványulnak.

Az utolsó évtized sokágú építészeti fejlődésének egyik legértékesebb ága — természetesen az elvárások hatására — az aktív használat tárgyává és eszközévé válásának célját tűzte ki maga elé. Vagyis azt, hogy kielégítse mindazokat a spontán igényeket, melyeket a használat a tárgyi környezettel szemben támaszt, akár létrejöttekor, akár fennállása alatt bármikor.

Egyszerű hétköznapi tapasztalatokra támaszkodva tényként állíthatjuk, hogy funkcionális folyamatok épített környezetbe helyezése esetén ezek a folyamatok éppen használati folyamatokká válásuk következtében változásokon mennek keresztül, vagyis az épített környezet

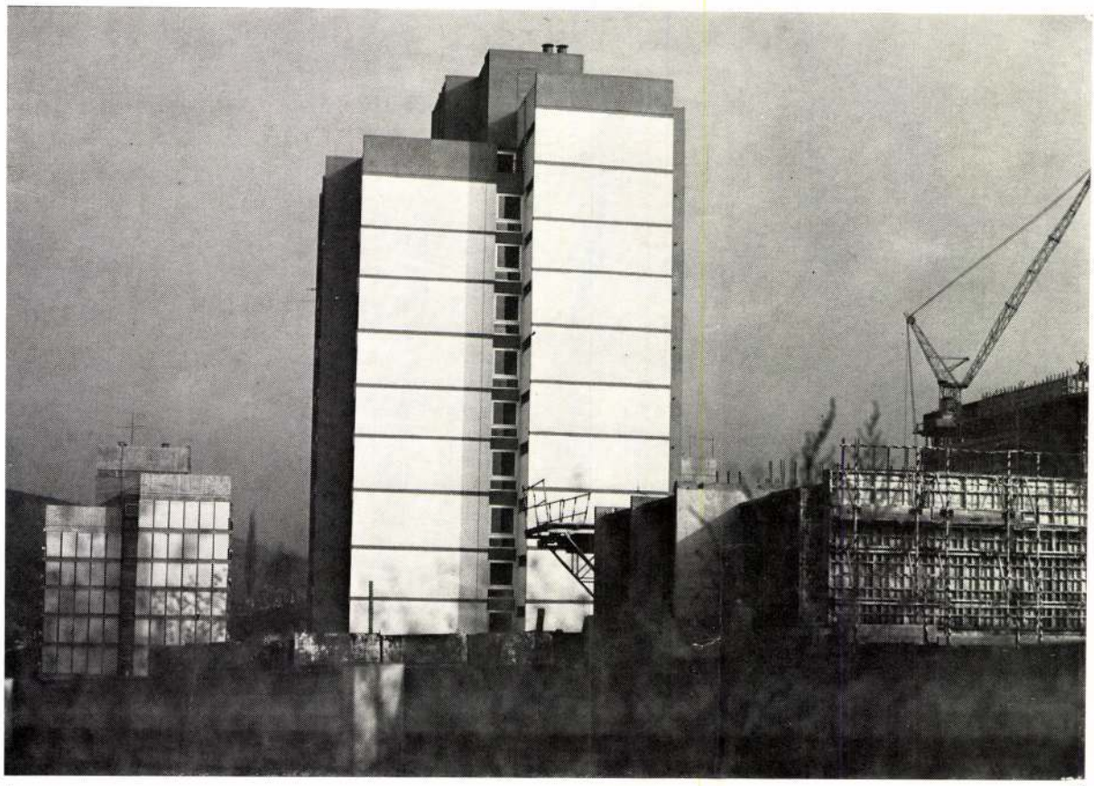

3

2

4

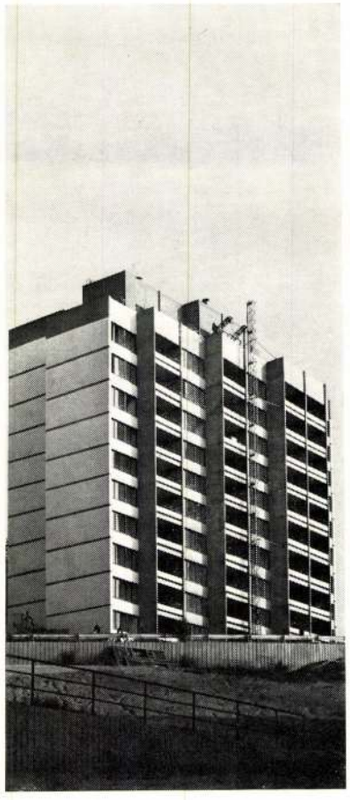

1. Homlokzati részlet
2. Végfalak
3. Kelet felőli kép
4. Nyugati homlokzat

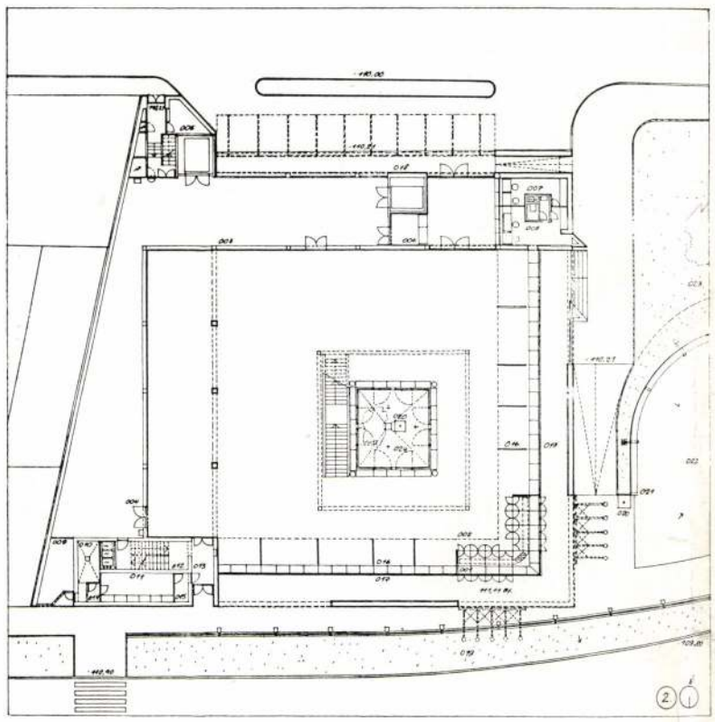

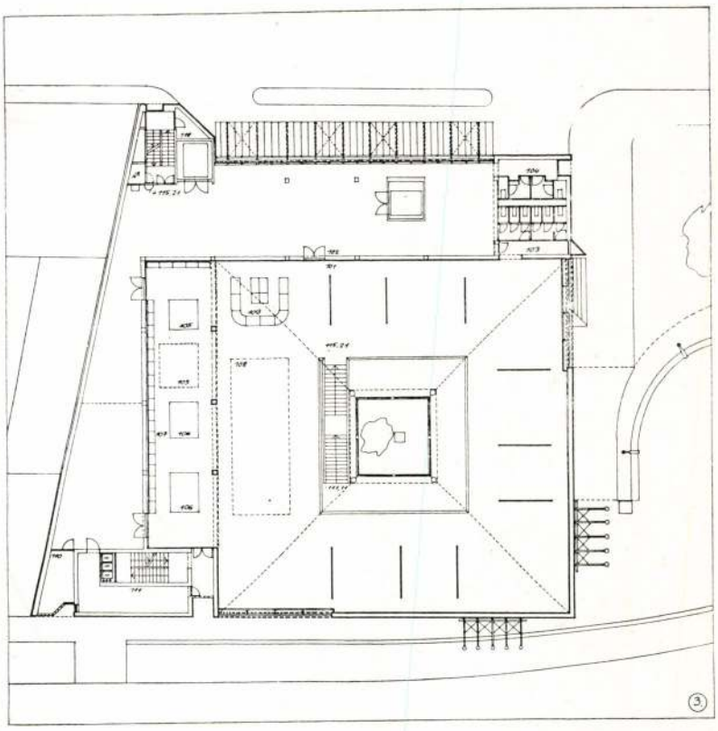

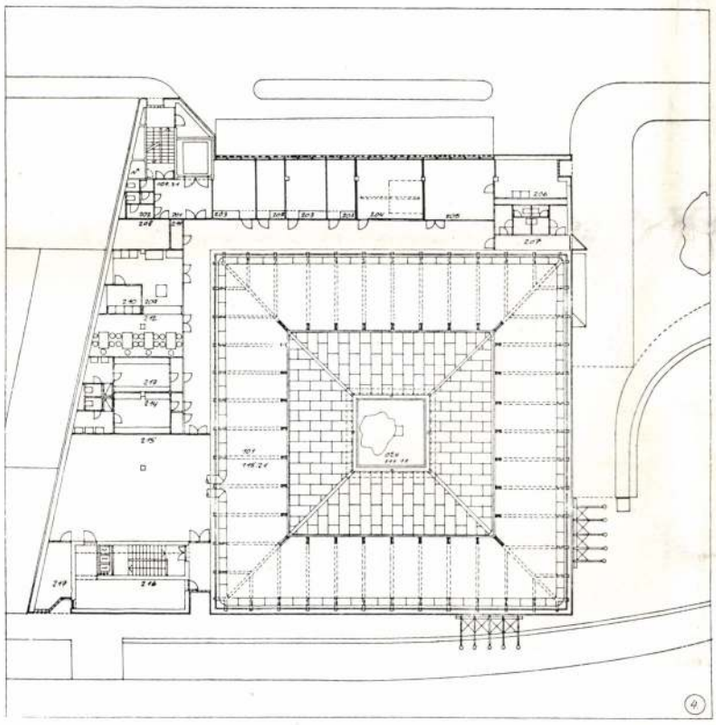

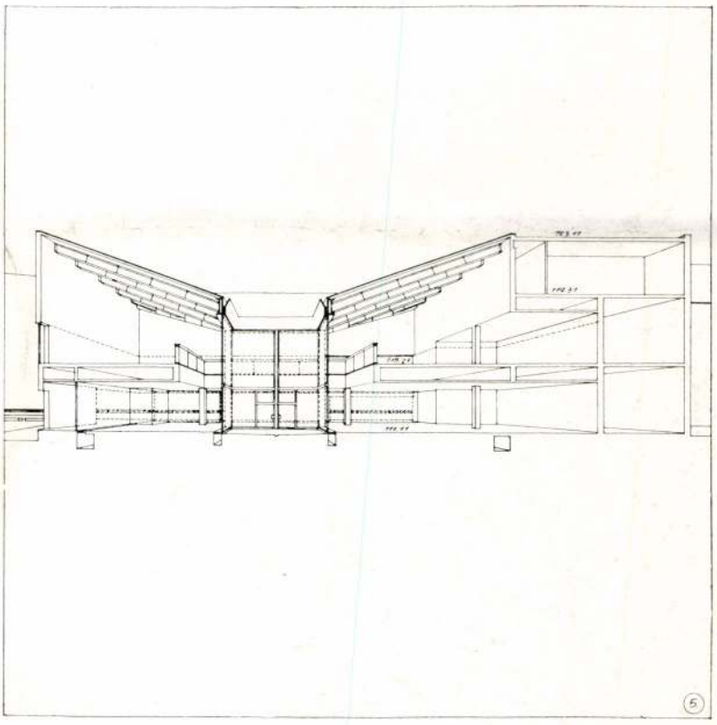

(pl. épület) a vele szemben támasztott fizikai-materiális igényeket nem tudja másként kielégíteni csak úgy, hogy a benne vagy vele kapcsolatban zajló használati folyamatokat többé-kevésbé megzavarja.

(Mondhatnánk, ez az épített környezetben zajló folyamatok viszonylagos zavartalanságának elve.)

Ennek a zavaró hatásnak lehetséges mértékig való csökkentése konkrét célja a fent említett építészeti felfogásnak. Valószínű, hogy minden épületfajtának, funkciótípusnak, nagyságrendnek, helyszínnek más-más meghatározottság-szabadság arány felel meg. Egy épület tervezésekor az egyik legfontosabb koncepcionális kérdés e két dolog arányának precíz beállítása, vagyis, hogy a környezet elemeinek milyen mértékben legyen képessége a mozgás és változás, illetve mennyire legyenek állandóak ezek az elemek, milyen legyen az ellenálló képességük a változási igényekkel szemben.

I. Épített környezeteket létrehozó tárgyak létüket l é t r e h o z ó döntéseknek, helyüket e l r e n d e z ő döntéseknek köszönhetik. Ez egyaránt érvényes olyan tárgyakra, melyeket egy konkrét mikrokörnyezet megalkotásának ürügyén hoznak létre, de olyanokra is, melyek általános elvárások általános kielégítésére születtek. Egy épület általában rengeteget tartalmaz mindkét fajtából. Tovább finomítva a két kategóriát: vannak olyan tárgyak, melyekben a létrehozó és elrendező döntés hatása egyszerre érvényesül (pl. monolit vasbeton szerkezetek), ezek rokonságban vannak azokkal, amelyeknek alkatrészeire vonatkozik létrehozó döntés, bár elrendezési döntések révén (összeszerelés) valósulnak meg épített mivoltukban, ez a megvalósulás azonban nem tekinthető másnak, mint létrehozásnak (pl. acélszerkezetek, panelházak stb.). Az alkatrészek általában üzemben készíthetők, ami rögtön megindokolja a két döntési fázis elkülönítésének igényét. Ha ezt a „széthúzott" létrehozás-elrendezés aktust részben a gyártás oldaláról, részben a tárgyak használatának oldaláról indíttatva úgy módosítják, hogy a gyártott termék (létrehozás oldal) nem tartalmaz kötöttségeket, helyesebben tartalmaz kötetlenségeket is az elrendezés miként-jére vonatkoztatva, akkor szükségszerűen megjelenik egy újabb döntési forma: a k i v á l a s z t ó döntés, melyre akkor van szükség, ha a létrehozás oldal által az elrendezés oldal számára kínált lehetőségek száma egynél nagyobb. Mivel egy épület iszonyúan bonyolult épített tárgynak is felfogható, a benne zajló használati folyamatok pedig általában aktívak, könnyen belátható, hogy ez a bonyolult tárgy csak alkatrészeinek

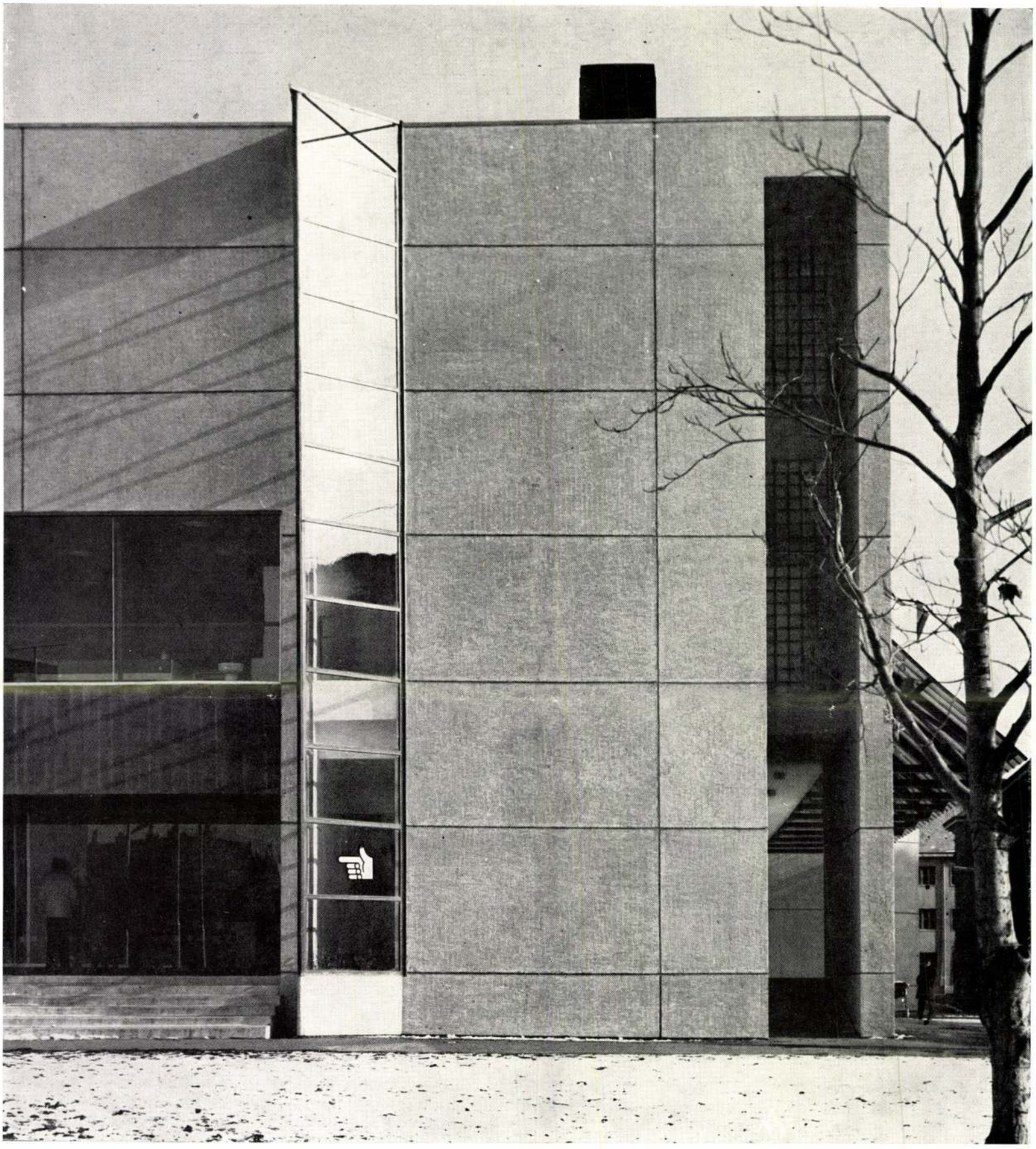

mozgásképessége, elrendezhetősége révén tud viszonylag jól idomulni benne vagy vele kapcsolatban zajló használati folyamatokhoz. Az épített környezetet alkotó tárgyak egy része egymással szerkezeti kapcsolatban van, más részük közvetlenül a használati folyamatok szolgálatában áll. Ezen utóbbiak rendszere, mint egy hatalmas folyam állandóan át- és átfolyik az épített környezet viszonylag állandó struktúráin, hol szerkezeti, hol „csak" vizuális viszonyba kerülve azzal.

A történeti építészre, vagy ahhoz — ebből a szempontból — hasonlatos kortárs tendenciákra (pl. Asplund, Aalto) jellemző a környezetalakításnak az a módszere, mely létrehozó és elrendező döntéseket egyaránt, és az épített környezet egészére nézve már az előkészítés-tervezés-megvalósítás időszakában meghozza. A használat, mint lényegét tekintve aktív időszak során már alig, vagy az említett módszer szándékai szerint egyáltalán nem hoz a környezetre vonatkozó semmilyen döntést. A környezet elemei ezért nyugodtan lehetnek passzívak, maga a környezet pedig homogén, képszerű és komponált.

Ezzel szemben a megváltozott elvárások következtében szükség, a technikai fejlődés következtében mód van arra, hogy a létrehozó döntéseket az előkészítés fázisában lezárják. A tervezés a megvalósítás és a használat ebben az esetben kiválasztó és elrendező döntésekkel operál.

Egy ilyen e l r e n d e z é s o r i e n t á l t szemlélet azzal, hogy tudomásul veszi a ténylegesen meglevő tárgyak világát, vagyis egy adott konkrét tárgyi közeget, bármilyen kis részével is foglalkozik a tárgyi világnak, tulajdonképpen saját határain (pl. egy adott épületen) messze túlmutat. Ez egyúttal azt is jelzi, hogy egy ország ipari termelése, tárgyi kultúrája lehet táptalaja is, de gátja is egy használati aktivitást célul kitűző környezet létrehozásának.

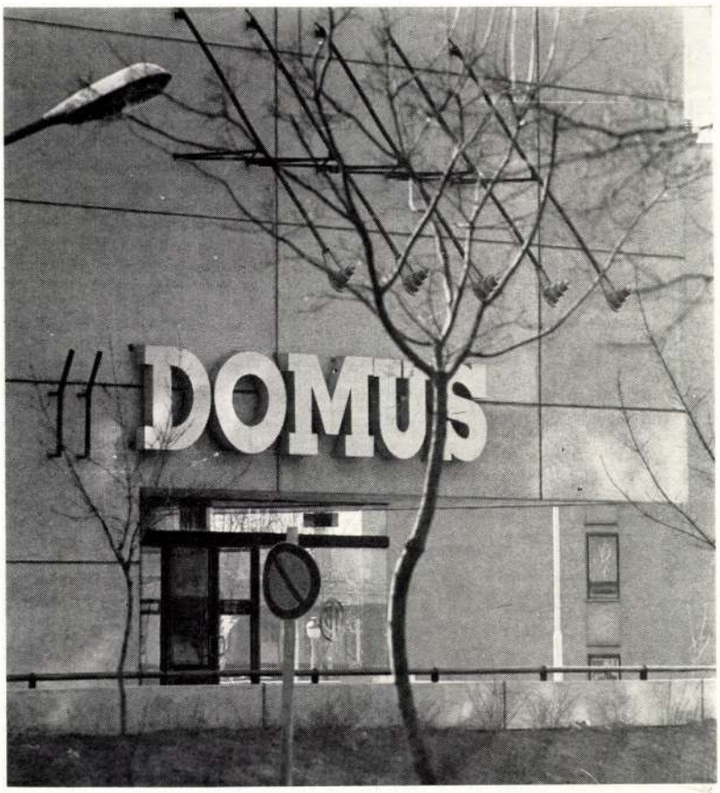

II. Az épített környezetet alkotó tárgyak (falak, ablakok, kályhák, székek, gépek stb.) egy része egymással szerkezeti kapcsolatban áll, más részük kötetlenül, véletlenszerűen van jelen. Dinamikájuk emiatt eltér egymástól, melynek alapján, félig-meddig önkényesen az épített környezet tárgyait zónákba csoportosíthatjuk. Ezt azért érdemes megtenni, mert az egyes zónák tárgyai a környezetre vonatkozó döntésekhez eltérő módon viszonyulnak, vagyis mód kínálkozik arra, hogy a környezet megvalósításakor ne legyen szükség annak minden elemét azonos szinten dinamikussá tenni, de a használat mégis aktivizálódni tudjon. A bevezetőben említett használati aktivitás elérésének módszere ez az elméletileg elérhető maximális igényekhez képest erősen redukált változatban. Mint ilyen megítélésünk szerint egy viszonylag alacsony technikai-fejlettségi színvonalú és korlátozott gazdasági lehetőségekkel rendelkező országban is hatásos tud lenni.

Az épített környezet zónái eltérő dinamikájuk alapján rangsorolva a következők:

A) strukturális — statikai szerkezetek zónája
(pl. tartószerkezetek, közlekedő rendszerek, lépcsők, felvonók stb. — mindaz ami a szerkezetek és a funkciók ciklikusságából következik),

B) beépített alkatrészek zónája
(pl. gépészeti rendszerek, burkolatok, korlátok, pultok, szigetelések, kitöltések stb. — mindaz ami a strukturális-statikai szerkezetek befolyásolása nélkül kicserélődhet, de helyhez kötött),

C) mobil épületszerkezetek zónája
(pl. válaszfalak, árnyékolók, gépészeti rendszerek stb. — mint előző, de nem helyhez kötött),

D) berendezések, felszerelések zónája
(pl. bútorok, feliratok, használati eszközök stb.).
A környezet elemeinek dinamikája A-tól D-ig növekszik.

A legdinamikusabb „D" zóna mozgásképessége más összetevők mellett leginkább abból adódik, hogy már a mai gyakorlat szerint is, de a használat aktivitását célul kitűző szemlélet szerint még inkább ezen tárgyzónát úgyszólván kizárólagosan gyártmányok alkotják. Mégpedig általában nem konkrétan egy adott környezet számára létrehozott (egyedi) gyártmányok, hanem általános elvárások, általános kielégítésére keletkezett termékek (design).

A tárgyzóna elemeinek létrehozása eszerint nem a környezetet tervezők, megvalósítók, vagy használók feladata. Annál inkább feladatuk magának a tárgyzónának megvalósítása és fenntartása (használat) kiválasztó és elrendező döntések által.

Teljesen más a helyzet a másik póluson a strukturális-statikai szerkezetek (A) vagy a beépített alkatrészek zónájával (B). Ezek egy konkrét és legtöbbször egyedi épület konkrét térbeli elrendeződésének leginkább megfelelő módon és helyzetben, tehát egyszerre ható létrehozó és elrendező döntések végeredményeképpen alakulnak ki. A létrehozó döntések száma ezen zónák esetében feltűnően nagy.

A legdinamikusabb és legstabilabb zónák közöttiek átmenetet képeznek, dinamikájuk foka az egyes épületeknél más és más, és befolyásolható. A befolyásolás módszere pedig a fentiek értelmében: az épített környezet egyes tárgyzónáira vonatkozó létrehozó-elrendező döntések számának csökkentése, illetve a kiválasztó-elrendező döntések számának növelése.

Annak ellenére, hogy vannak olyan törekvések, melyek fenti szándékokat a környezetalakítás totális elvévé teszik, vagyis elképzelhető egy csak ipari termékekből kiválasztott és elrendezett környezet az általános gyakorlatban az ilyen szándékok megvalósulása többnyire csak tendenciaként érvényesül. Például: a strukturális-statikai zónát (A) gyakran teljesen egyedien, túlnyomórészt létrehozó-döntések eredményeként kezelik térben teljesen elválasztva a többi zónától, melyeket így tisztán gyári termékekből kiválasztó-elrendező döntések hoznak létre.

Érdekes, hogy a termékekkel, mint alkotó elemekkel létrehozott környezeti rendszerek, az épített környezet különböző zónáiban nem biztosítanak akkora dinamikát, mint amekkorát létrejöttének pillanatában egy ún. „system" tervezés biztosíthat. A legigényesebben tervezett építési rendszerek mostanában ugyanis azzal az igénnyel jelentkeznek, hogy a környezet minden zónájának együttes megtervezésével az elemek dinamikáját alaposan megnöveljék. Módszerük az, hogy az egyes zónákat mozgásképességgel rendelkező elemekből képezik, a mozgás valóságos létrejöttét pedig a magasabb rendű zónák biztosítják (pl. tartószerkezetek, gépészeti rendszerek, álmennyezetek a terek flexibilitása érdekében a válaszfalak, bútorok, szabad átrendezését, mozgását biztosítják). Ha azonban elfogadjuk a tárgyak (tárgyi környezet) és épített környezet szükségszerű és véletlen kapcsolatának elvét, akkor egy ilyen rendszert csak belső tulajdonságai miatt tarthatunk jónak, külső kapcsolatai, használatának időbeliségéből következő változásaira való érzékenysége miatt egyértelműen tagadnunk kell. A rendszer dinamikája nem tartós, könnyen meg is szűnik. A túl határozott rendszer nem alkalmas a rendszertől idegen elemek befogadására. Mindez arra mutat, hogy a környezet elemeinek, zónáinak a dinamikán kívül egy magas fokú alkalmazkodó képességgel is rendelkezni kell!

III. A látszat az, hogy a fentiekben leírt módszer alkalmazásakor valamilyen, a hagyományos formálás-alakítás centrikus szemléletnél alacsonyabb rendű gondolati tevékenységről van szó, hiszen a létrehozó döntések elmaradása azt jelenti, hogy a környezetalakítás feladata már „csak" készen kapott termékekből való választás és a kiválasztott elemek elrendezése.

A látszat persze csal. Az ipari termelés végtermékei, legyenek azok bármilyen színvonalasak önmagukban, még a környezet legkisebb egységére nézve sem képeznek koordinált, hagyományos értelemben vett homogén egységet, sőt nem ritkán esetleges áradásuk már egyfajta környezeti ártalomnak is tekinthető.

A gondolati tevékenység feladata tehát nem kisebb, mint ebben az áradó világban hidat verni a rend irányába, az erőszak durva közbeiktatása nélkül. Az építész feladata, hogy a nélküle megváltozott körülményekben tájékozódjon és adjon utasításokat — mégpedig olyanokat — melyek a valóság szerves részeivé válhatnak. A hagyományos, megkomponált épített környezetek elszomorító sorsa, vagy egyesek konzerválásához szükséges szigorú intézkedések helyett (különösen ott ahol a használók kultúrszintje nem túl magas), a fent leírt gondolkodás remélhetőleg olyan környezet kialakítását eredményezheti, ahol az elemek általános, személytelen szándékokat tükröznek, így vélhetőleg jobban fogják bírni a használat során megjelenő, de a meglevőkkel azonos forrásból származó tárgyak és alkatrészek hatásait, vagyis a mainál őszintébben fogják használóik arculatát tükrözni.

Az építészeti gyakorlat, mint történeti múltjának hű folytatója kitűnő módszerekkel rendelkezik, ahhoz hogy egy épületet pl. nagyléptékű elhatározásokból — gesztusból — indíttatva, hogyan kell gonddal, tehetséggel „az utolsó szögig" megtervezni, úgy hogy az a bizonyos „utolsó szög" is tartalmazza, tükrözze a nagyléptékű elhatározást. Nincs meg egyelőre azonban arra biztos módszer, hogy hogyan lehet a létrehozás centrikus gesztusépítészet atmoszféra teremtő ereje helyett valami mást, esetleg többet nyújtani egy másfajta, elrendezés centrikus építészet beszűkült, de más irányban mégis bővülő eszközével.

A fentiekben körvonalazott feladatot teljesíteni az adott ipari alapok és tárgyi környezet figyelembevételével — ez a jelenleginél őszintébb, más országoktól különböző építészetet eredményezhet.

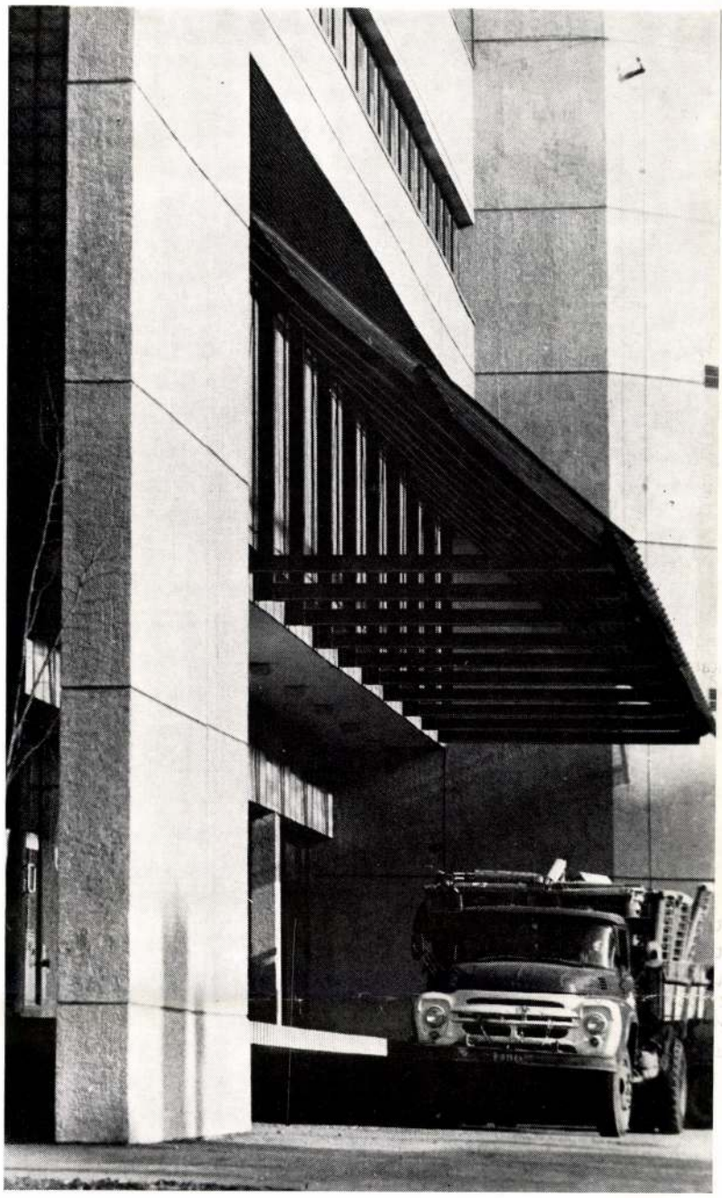

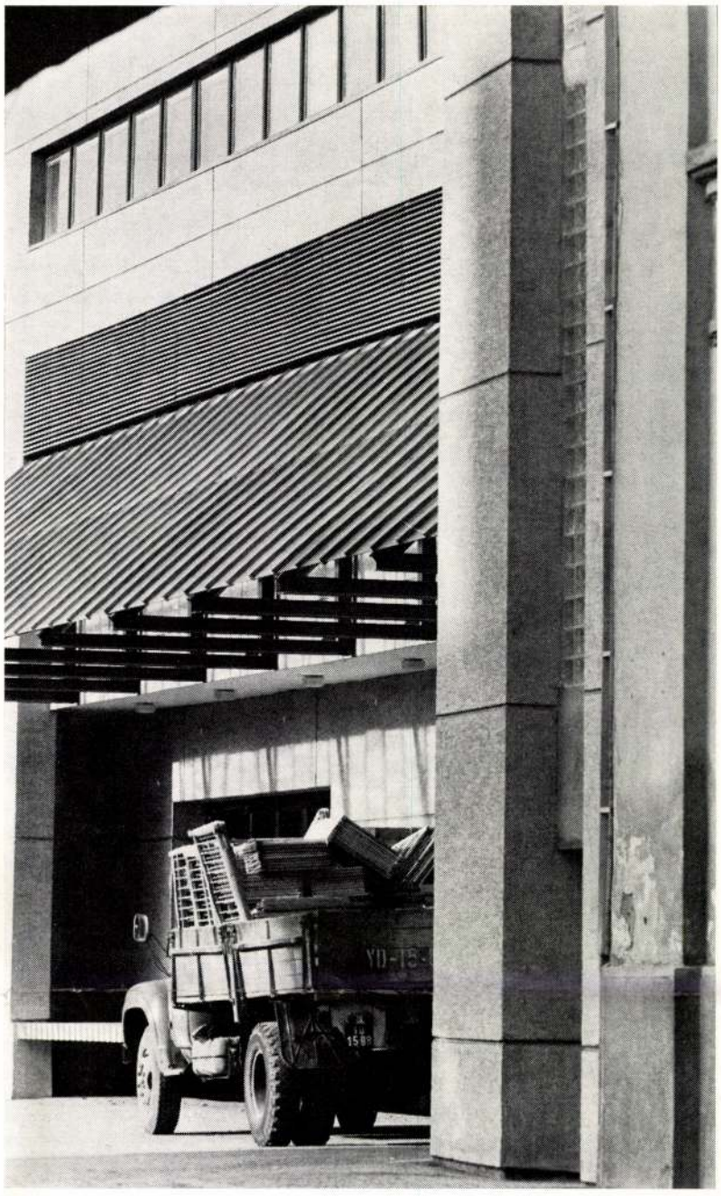

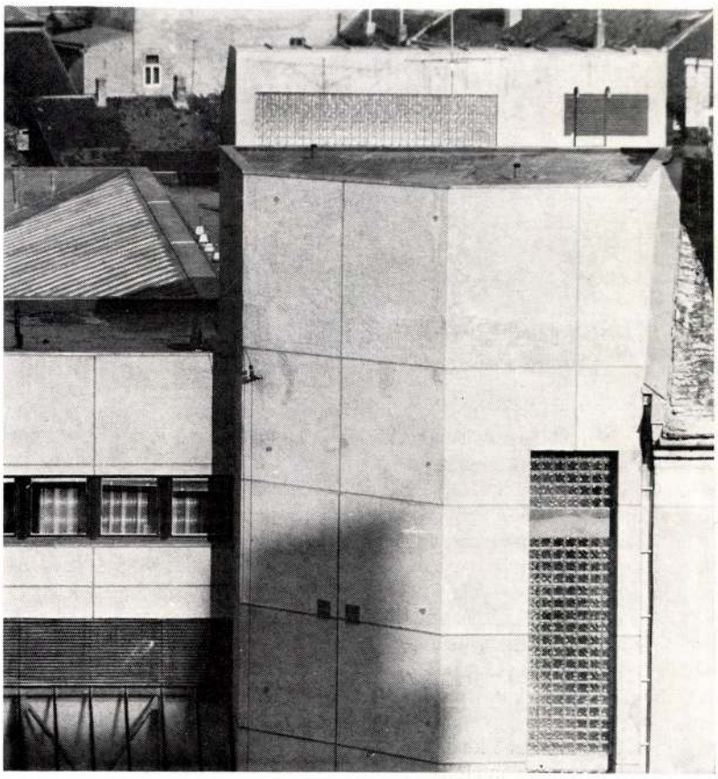

IV. A székesfehérvári DOMUS Áruház ismertetése érthető okokból nem nélkülözheti a budapesti DOMUS*-ra, mint közvetlen előre való hivatkozásokat, hiszen az abban kimunkált gondolatok ez utóbbihoz már kiinduló alapot képeztek.

A fehérvári áruháznál, mely helyszín, méret és funkció vonatkozásában egy erősen determinált épület, nem törekedhettünk a terek állandósága, illetve változékonysága szerinti szétválasztására, hanem e helyett a „vízszintes" értelmű tagolás helyett egy „függőleges" rétegződésben véltünk felfedezni, egy hasonló kétpólusosságot. Míg a budapesti áruháznál a vizsgálódás a *tértípusokra*, terekre vonatkozott, itt a *tárgyak* kerültek az érdeklődés homlokterébe. Maga a „függőleges" tagozódás az épített tárgyi környezet zónákba csoportosuló természetét jelenti.

* Lásd MÉ 1972/4. és 1974/6. számait.

A fehérvári áruház helyszíni adottságai, az épület mérete, valamint az időközben kikristályosodott „DOMUS-rendszer" egyaránt azt követelte, hogy a székesfehérvári áruháznál a meghatározottság-szabadság arány a budapesti DOMUS-nál erősebben a meghatározottság irányába tolódjon el. Túl erőszakos lépés volt-e ez, vagy az igények helyes felismerése, azt a használat fogja eldönteni. Egy környezet meghatározottság-szabadság arányát, mint mondtuk, az dönti el, hogy egyes zónáinak tárgyai, illetve tárgyrendszerei a teljes aktív és mobil pólus, valamint a teljesen passzív és stabil pólus közötti fokozatmentes skálán hol helyezkednek el. Maga a zónákra tagolás tehát önkényes lépcsőzetesség közbeiktatása ott, ahol valójában tagolatlan átmenettel állunk szemben, de azért bizonyult mégis szükségesnek, mert segítségével az épített környezet egymástól eltérően kezelhető tárgyzónákra volt tagolható. Ez az eltérő kezelés tette lehetővé azt például, hogy az adott épületben az egyik zóna jellegzetesen dinamikus tudjon lenni (berende-

zések és felszerelések zónája), a másik ezen közben igen stabil állapotban még a helyszínre vonatkozó „építészeti mondanivaló" kifejezésére is vállalkozhasson (statikai szerkezet zónája).

Ezen gondolatkör sok kikísérletezni és bebizonyítani valót jelent számunkra a székesfehérvári DOMUS Áruház tanulságaival és sikertelenségeivel együtt — leginkább annak a nyilvánvalóan működő összefüggés-rendszernek a megismerését, amely az így elszakadni szándékozó zónák között mégis fennáll. Egy általános igazság egyre markánsabban látszik, hogy a II. fejezetben a mai általános gyakorlat alapján leírt zónákra tagolás nem elsősorban a zónák hierarchiája miatt érdekes, hanem azért, mert fentiek értelmében lehetővé teszi az adott építési helyzetnek gazdasági és ipari adottságoknak organikus figyelembevételét, képes az erők részleges irányba állítására is, sőt nem kell, hogy megtagadjon használóktól aktivitást, építészektől alkotásvágyat, elvárásoktól évtizedes beidegződéseket.

Egy lakberendezési áruház az a speciális építményfajta, ahol a „berendezések és felszerelések" tárgyzónája (D) önmagától igen határozottan elkülönül. Összetételét tekintve úgyszólván kizárólagosan termékek (sorozatgyártmányok) alkotják: maguk az eladandó tárgyak, illetve az azokhoz közvetlenül kapcsolódó tartozékok (feliratok, árcédulák, irányító táblák, terelő kordon stb.). Ezt a tárgyzónát értelemszerűen elrendező döntések hozzák létre és azok is működtetik. A kiválasztó döntések, melyek erre a tárgyzónára vonatkoznak szintén használói kategóriák. A zóna tehát igen dinamikus!

Egy olyan helyzetben, ahol a tárgyak és felszerelések zónája mindenképpen elkülönülő, öntörvényű és m ű k ö d ő réteget képez, az épített környezet zónákra tagolhatóságának jól megfelelő dolog az összes zónát a legdinamikusabb tárgyzóna analógiájára határozottan egymástól elkülönítetten kezelni.

A mobil épületszerkezetek zónája önálló kialakulásának (C) ez az építményfajta nem kedvez és az épület mobilitás szintjének igényelt értéke sem kívánja ezen zóna kialakítását. Mégis kialakuló elemei éppen mobilitásuk miatt úgyszólván a (D) tárgyzóna részeivé válnak, de változási, mozgási, kicserélődési képességük (dinamikájuk) lényegesen az alatt marad. Ennek oka, hogy ebben a zónában jelentkező tárgyak (paravánok, pultok, dobogók) nem kiválasztó, hanem létrehozó döntések — egyedi tervezés eredményei. Ez hazai sajátosság, bizonyos gát egy elrendezés orientált szemlélet számára.

A B zónára, a beépített alkatrészek zónájára ebben az épületben egyfajta kettősség jellemző. Mivel az épület tereinek mérete kötött, és nincs szükség, illetve lehetőség a használat során valamely térrész klimatikus átkondícionálására, a gépészeti rendszer is ebbe a zónába került. A gépészeti rendszer elemei ennek a mobilitást nélkülöző zónának — gyártmány mivoltuk miatt — mégis egyfajta dinamikát kölcsönöznek. Ezen tárgyak szükségszerű és véletlen kapcsolata a környezettel nyilvánvaló. A véletlenség pedig, vagyis hogy kiválasztó döntés eredményeképpen vannak jelen, azonnal a tárgyak jel-értékét teszi fontossá. A gépészeti rendszerek, gyártmányok, helyesebben nagyrészt gyártmányok, melyeknek az épületben való felhasználása kiválasztó és elrendező döntéseken kívül létrehozó döntéseket is kívánt, melyek a zóna kiegészítő elemeire vonatkoznak, ilyen például egy katalógusból kiírt lámpatest felfüggesztésének szerkezeti megoldása vagy a légcsatorna rögzítő szerelvénye. Ezeket és a többi egyedi tervezésű elemet (pl. előtető, nyílászárók, lámpatestek, rácsok, korlátok), melyek tulajdonképpen a zónába tagolás további finomítását indokolnák — az egész épületben az alapanyagok (szögvas, csavar, cső stb.) gyártmányjellegét jól megőrző, szerkesztés módjában a létrehozás körülményeit jelző, konstruált acél-

Lázár Antal és Reinholcz Péter

Az Ipari Épülettervező Vállalat épitészei.
A két müvészt az Ybl Miklós- dij III. fokozatával tüntették ki, -közli a lap, "Dijak, kitüntetések - 1975" cimmel. /A dijat megosztva kapták./

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5.
XIX. évf. 14. sz. 2. lap.

Lázár Antal

és Reimholz Péter együttes terve:

Állatkerti akvárium épület

I parterv. Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest, 1972 301

31

Lázár Antal

építésmérnök, diplomáját 1966-ban nyerte el. Terve: Reimholz Péterrel, Budapesti Lakberendezési Áruház.

Iparterv. Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest, 1972 301

Lázár Antal, építész

Szerepel a Műszaki Egyetem aulaj'ában megrendezett kiállításon.

Réky Péter: Nagyméretű tervek

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 7.

Lázár Antal, építész

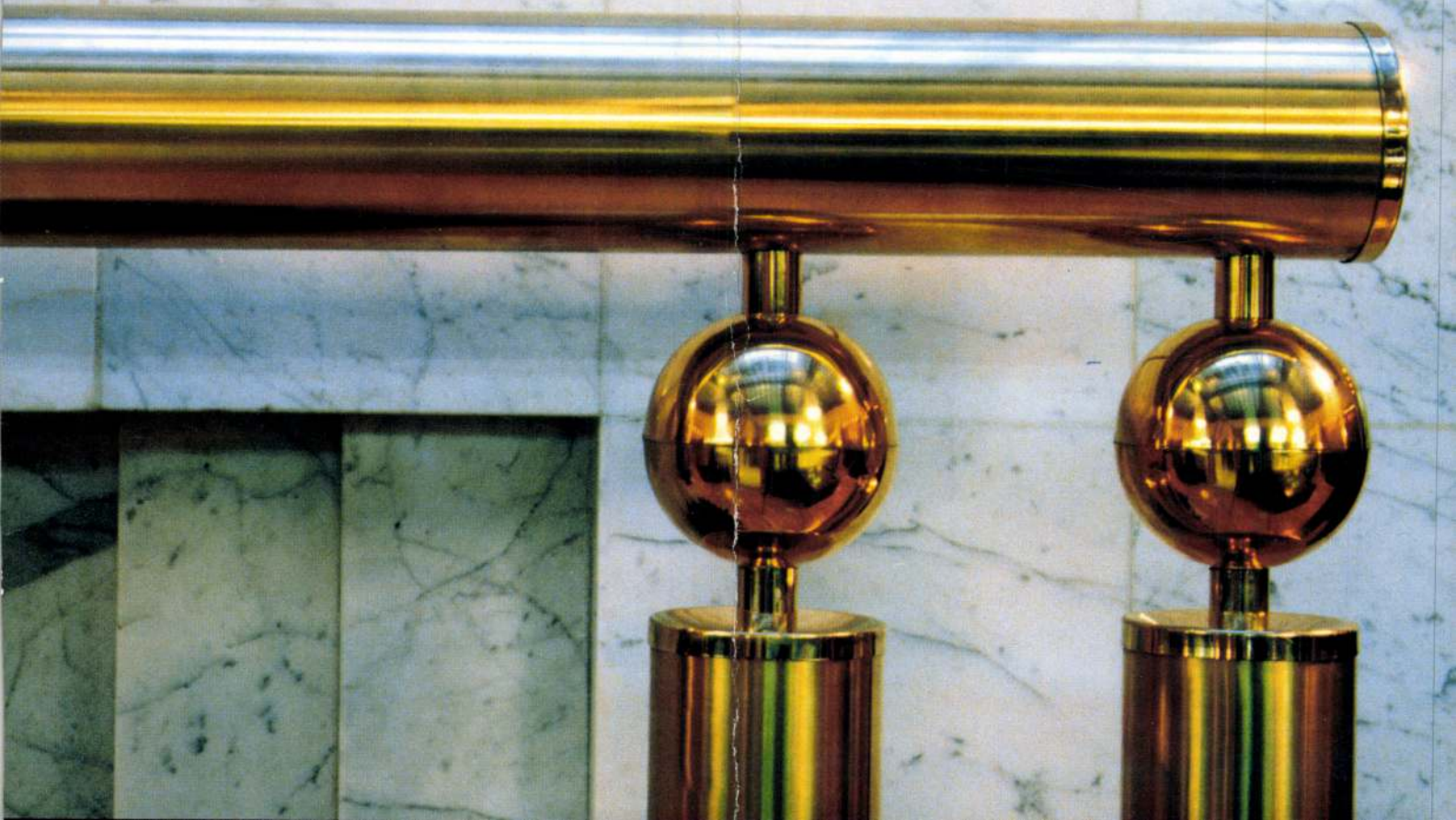

A borítón: OTP-központ felújítása. Korlátrészlet. (Tervező: *Lázár Antal*; Fotó: *Zsitva Tibor*)

Magyar Építőművészet, 1986. 3. borító.

Lázár Antal, építész
kiosztották az első Constructa díjakat.

9. *Lázár Antal* épületéről, a Fővárosi Hulladékhasznosító Műről (amelyet a MÉ 1983/2. sz. már ismertetett) a zsűri megállapítja, hogy homlokzatai differenciáltak és arányaikban kiegyensúlyozottak, ily módon az épületnek „jelentős és meggyőző'' megjelenést kölcsönöznek, ami az ilyen funkciójú, a szabad alakításra kevés lehetőséget adó létesítményeknél különösen kiemelendő.

Ami pedig a magyar ipari építészet színvonalának emelését illeti, szükség volna olyan díjra, amely „az év lakóházához'' hasonlóan az év legjobb ipari épületét jutalmazná. Ez az újabb díj nem tenné feleslegessé az ÉVM nívódíját, de még inkább növelné a környezettervezés *kulturális* jelentőségét, egyúttal elősegítené a következő Constructa-pályázat magyar anyagának időben való kiválasztását.

József Dénes

Az ismertetés a „Constructa - Preis '86 Industriearchitektur in Europa'' (Constructa-díj '86 Ipari építészet Európában, Quadrato Verlag, Wien Braunschweig 1986.) c. kiadvány alapján készült.

Magyar Építőművészet, 1986. 3. 64-66.

Lázár Antal, építész (Sparterv-Matterv). 1.) Folytatás

OTF Központ felújítása, Budapest. Építész: Lázár Antal (Sparterv-Matterv.

1. A pénztárterem eredeti metszete (repr.)
2. Az új berendezés axonometrikus rajza
3. Az Országos Takarékpénztár központi épületének bejárata. (repr.)
4. A központi pénztárterem új berendezése. (repr.)
5. Az új berendezés részlete. (repr.)
7. ~~Az~~ A pénztárterem Fáy András szobrával. (repr.)

2. A pénztárterem Fáy András szobrával

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 36-37-38-old.

Lázár Antal, építész (Sporterv-Matterv). 2.) Folytatás.

OTP Központ felújítása, Budapest. Építész: Lázár Antal (Sporterv-Matterv.

6 6. A központi pénztárterem bejárata

7 7. Fáy András mellszobra Zsitva Tibor felvételei

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 37-old.

Lázár Antal, építész (Ipartov-Mateo) 3.) Folytatás
OTP Központ felújítása, Budapest, Építész: Lázár Antal

1. Összkép a pénztárteremről

Magyar Építőművészet, 1986.3., 38-old.

e bizony, kitörölhe-
az iskola „fura-ura"
nnyivel, hanem fel-
áróimat, és rossz elő-
zva új tervet kért.
t: mindenki tervez-
z a nebuló nem. Ter-
zébe csaptak, a ter-
nincs idő „lamentá-
bb megkeresett és
ekkel javasolta: „Mi
d tovább, csak nem

kkor pattant el az
em sikertelen és egy-
sem lényeges, hogy
agy hibás volt-e vala-
zen az élet tovább-
em értem, hogy egy
e egyedül eldönteni
tervtanács, az enge-
ők, a kivitelezők stb.
súgja, hogy az igent
ellene kimondani.

séges korábbi szerel-
tudva hűtlen kalan-
römöt kínált. Nem
sejtelmeskedő írá-
nevet ne írjak le.
szerű és igen lelkes
ésével a kitűnő szak-
eltek. Külön ki kell
IV. ker. Építőipari
ainak és munkásai-
és szakértelmét. Új
üvegek, különleges

A Münnich Ferenc utca 16. sz. alatti banképület történetéből

A telek, melyen az épület áll, már a 19. században beépített volt, és a Lipótvároshoz tartozott. A rajta álló régi épülettel együtt vásárolta meg a Magyar Agrár és Járadék Bank 1906-ban és 1910-ben, két részletben. A régi lebontása után a kor követelményének megfelelő bankpalotát építettek rá. Az épület terveit Kőrösy Albert és Kiss Géza műépítészek készítették. Az építési engedély kérelmet 1910. május 2-án adták be. A kivitelezést Wellisch Sándor és Gyula építőmesterek végezték. Az épület használatbavételi engedélyét 1912. októberében adták ki. A fenti adatokból kitűnik, hogy az épületet mind a mai napig megmaradó formájában 17 hónap alatt készítették el.

Az épületet az Agrár Bank 1926-ban eladta a Magyar Olasz Bankrészvény Társaságnak, melynek a bankok államosításáig tulajdonában maradt. Az államosítás után egy ideig a Belügyminisztérium használatában volt, majd 1951. novemberétől az OTP székháza lett.

1912-ben több újság is foglalkozott az új bankpalota megnyitásával, például a korabeli Ország Világ művészeti és irodalmi hetilap. Ebből idézünk pár mondatot:

„A Nádor utcában egy szürke, unalmas bérkaszárnya helyén szinte máról holnapra kelt ki a földből egy új palota, a Magyar Agrár és Járadék Bank R.T.gyönyörű háza. A Tervezőelyen épületet, majd szerencsésen túlélte a rövid funkció-változást, és folytatta banki életét.

1984. év elején a Takarékpénztár vezetése elhatározta az épület legforgalmasabb részének felújítását, mert az akkori állapot már nem reprezentálta méltóképpen intézetünket. Tudatában voltunk annak, hogy a felújításnak több irányú célt kell szolgálnia.

Fekvésénél fogva igényesen kell megmutatni a belváros egyik jelentős épületét hazai és külföldi ügyfeleinknek. Hozzá kell járulnunk Budapest általános kedvező városképi arculatához.

Méltóképpen kell képviselni a központot a Takarékpénztár mintegy tízezer fős kollektívája számára.

Nem utolsó sorban ügyfeleinknek és az itt dolgozók számára kulturált, igényes, korszerű munkahelyet kell teremteni.

Tisza László

Részlet az OTP vezérigazgatójának az épület belső felújítása utáni újramegnyitása alkalmából tartott ünnepi beszédéből.

5

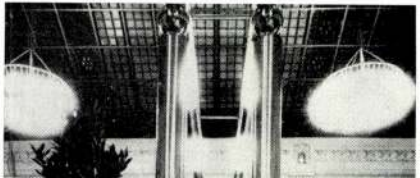

Lázár Antal, építész (Ignatiev-Matern). 4.) Folytatás.
OTP Központ felújítása, Budapest. Építész: Lázár Antal

Magyar Építőművészet, 1986.3., 39-old.

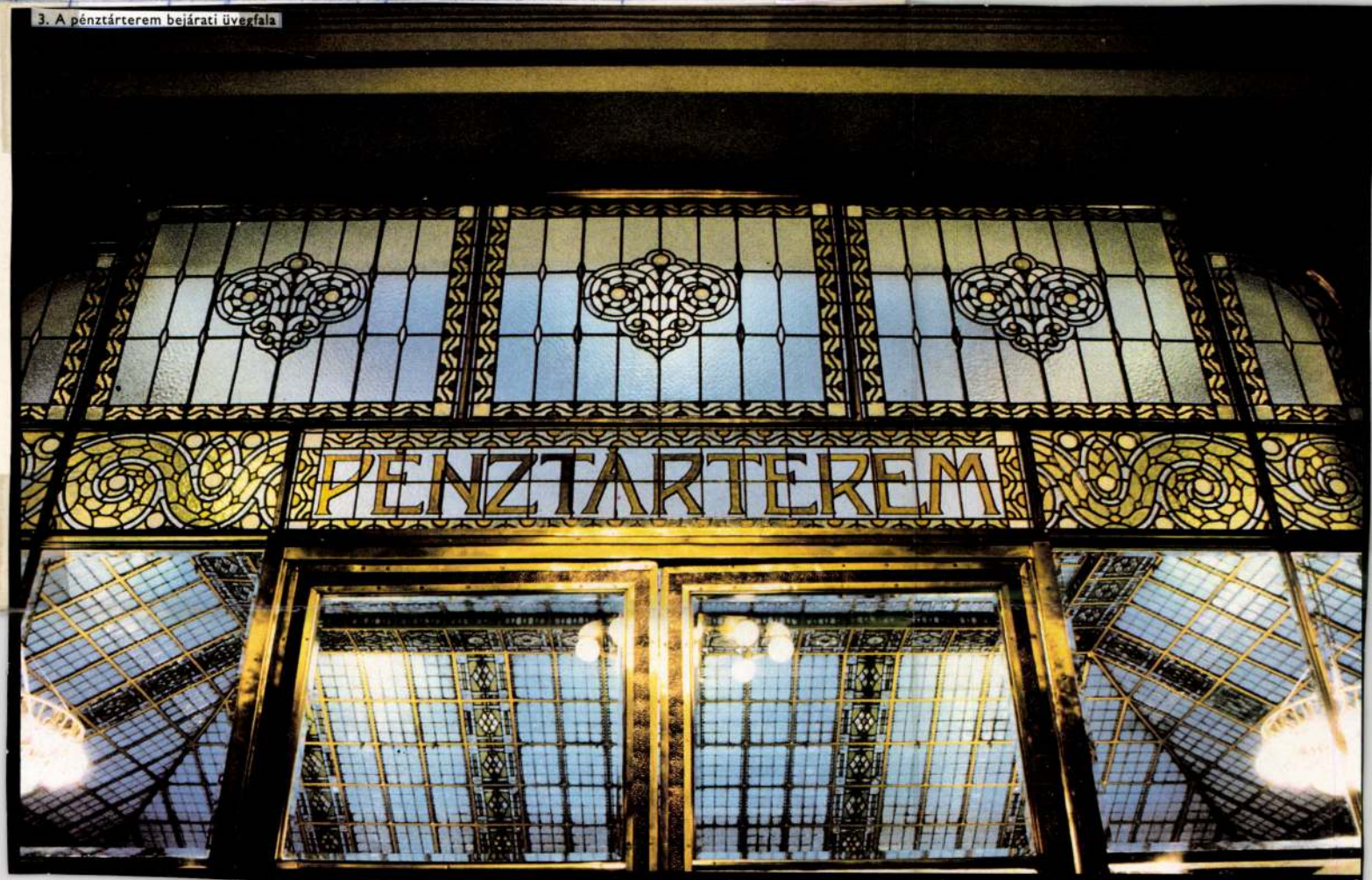

3. A pénztárterem bejárati üvegfala

Nemzeti Gale

Tervezők: Miroslav M

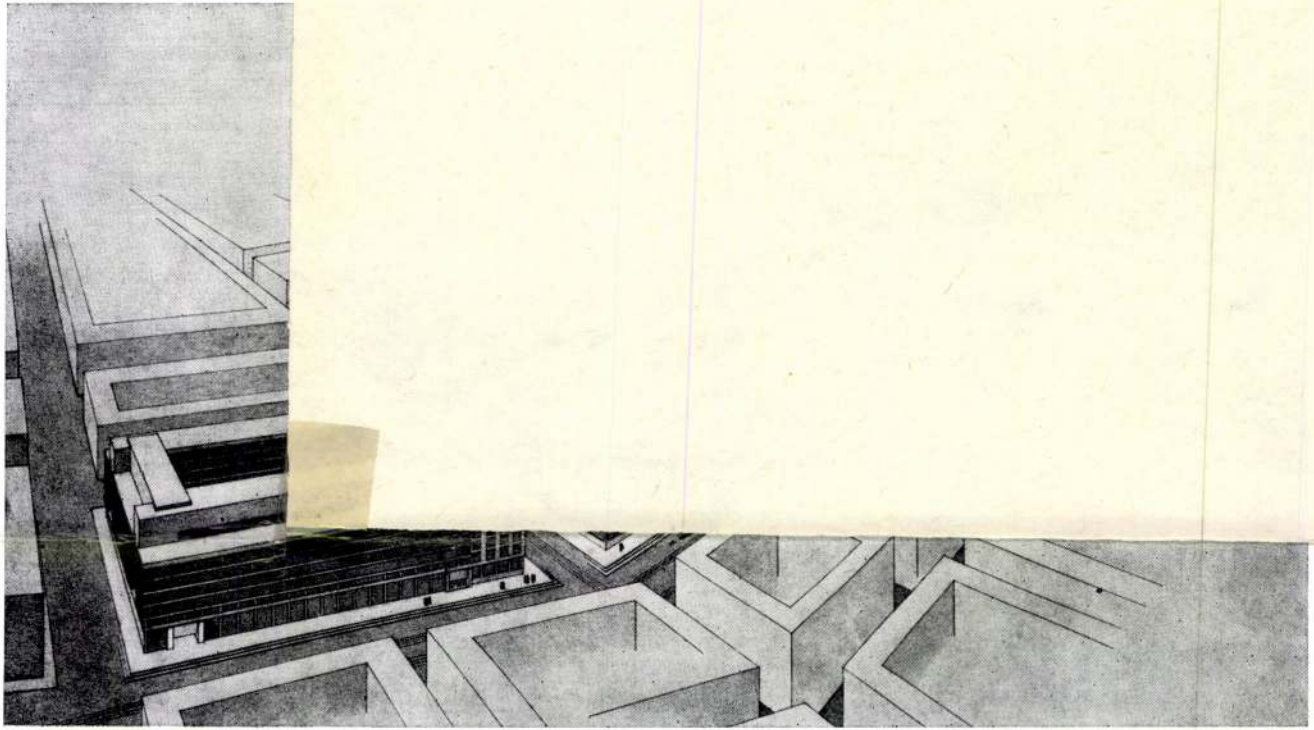

2 1

1924 tavaszán a Prágai mintavásár társasága megvásárolta a Melichart—Umhart gyár telkét Hollešovicében, közel a prágai kiállítások régi területéhez. Így a sok terv

Új Magyar Építőművészet
Hungarian Architecture Today 2002 | 4
www.magyarepitomuveszet.hu

2002/4. tartalom

Új Magyar Építőművészet
A Magyar Építészek Szövetségének szakmai-kulturális folyóirata. 2002. 4. szám

Megjelenik kéthavonta
ISSN 1417 – 9288
Kiadja: © Gyorsjelentés Kiadó Kft.
Laptulajdonos: Molnár Miklós – TERC Kft.

Szerkesztőbizottság és kiadóhivatal:
1075 Budapest, Rumbach Sebestyén u. 14.
Tel./Fax: 344-5147

Új Magyar Építőművészet:
e-mail: epiac@axelero.hu

Szerkesztőségi napok: hétfő, szerda, péntek

Szerkesztőbizottság elnöke: Turányi Gábor

Főszerkesztő: Szegő György

Olvasószerkesztő: Götz Eszter

Szerkesztő: Haba Péter

Internetes megjelenés:
Borbás Andrea

Munkatársak:
Makádi Lászlóné
Tukarcs Jánosné

Fordítás: Németh Anikó

Lapterv és nyomdai előkészítés: Part Creative

Logó: Kálmán Tünde

Nyomtatás: Reálszisztéma Dabasi Nyomda Rt.
Mádi Lajos v. ig.

Terjesztés: Benyó Kft. Budaörs,
tel./fax: 06-23-420-477

Előfizethető a szerkesztőségben vagy átutalással a Gyorsjelentés Kiadó Kft. Budapest Bank 10102244-05983206-00000003 számú egyszámlájára, továbbá a hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési és Elektronikus Posta Igazgatóságnál (1089 Budapest, VIII. Orczy tér 1., **levélcím:** 1900 Budapest, Orczy tér 1.), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központ (rövidítve: ÜLK), Budapest, VII. Vörösmarty u. 16-18., Budapest, 1946, kerületi ügyfélszolgálati irodáiban, vidéken a postahivatalokban.

Egyes példányok beszerezhetők:
A Magyar Építészek Szövetségében (1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2., Tel: 318-24-44, fax: 318-46-99), a nagyobb könyvesboltokban és az Új Magyar Építőművészet szerkesztőségében.

Előfizetési díj egy évre (ÁFÁ-val): 5.874,-
• **Külföldre:** 13.400 .- vagy 100 DM
Fél évre (ÁFÁ-val): 2.937.-
• **Külföldre:** 6.700.- vagy 50 DM
Egy példány ára: 979.-

Az Új Magyar Építőművészet 2002/4. száma elé • Preface

Kilátó • View

Páholy • Lodge

4. Burkolt szimmetria. Volán buszpályaudvar a Népligetnél – Csontos Györgyi
Covert symmetry. Volán Bus Terminal – Györgyi Csontos
10. A Gödöllői Városi Könyvtár – Haba Péter
Municipal Library, Gödöllő – Péter Haba

Design

16. Őszinte, kőkemény Walzer – Készman József
Sincere, hard valse – József Készman
19. Anthony Gall: Kós Károly műhelye. A juhhodály poétája – Bächer Iván
Anthony Gall: Károly Kós's workshop. Poet of the sheep pen – Iván Bächer

História • History

21. Kortárs hitelesség. A szegedi vár rekonstrukciója – Okrutay Miklós
Contemporary authenticity. Reconstruction of Szeged Castle – Miklós Okrutay
23. Elragadtatott beszámoló a nagyszentmiklósi aranyleletről – Gerle János
Enthusiastic report on golden find of Nagyszentmiklós – János Gerle

Csarnok • Hall

26. Jégmadarak szárnyai. Alkotás Point – Eleőd Ákos
Wings of kingfishers. Alkotás Point – Ákos Eleőd
30. A Lehel piaca – Borvendég Béla
Lehel Market Hall – Béla Borvendég
34. Folyamatos jelen. A 8. Nemzetközi Velencei Építészeti Biennálé I. – Haba Péter
Continuous present. 8th Venice International Architectural Biennial I. – Péter Haba
35. Két magyar kiállítás – Götz Eszter
Two Hungarian exhibitions – Eszter Götz
36. Kavicsok, tornyok, felhők. EXPO 2002 országos kiállítás Svájc - Lővei Pál
Pebbles, towers, clouds. EXPO 2002 country exhibition, Switzerland– Pál Lővei

Ökotár • Eco-Store

40. Fenntartható Föld – G. E.
Sustainable Earth – E. G.
42. A kert művészete – Götz Eszter
Art of gardens – Eszter Götz
44. Glóbuszdiagnosztika – Mújdricza Péter
Global diagnosis – Péter Mújdricza

Profil • Profile

45. Nagy Bálint
Az Ybl-díjas Nagy Bálintról – Batár Attila
Bálint Nagy, Ybl-prize winner – Attila Batár
48. Space House – Haba Péter

Passzázs • Passage

49. Ház a kovácsműhely mellett. Walter Pichler – Sz. Gy.
House by the smithy. Walter Pichler – Gy. Sz.
50. Mandalák, kapuk, tornyok, labirintusok – Meggyesi Tamás
Mandalas, gates, towers, labyrinths – Tamás Meggyesi
52. Kurt Schwitters a bécsi Kunstforumban – Sz. Gy.
Kurt Schwitters in Kunstforum, Vienna – Gy. Sz.
53. Bútorok és tárgyak. Richard Artschwager – Sz. Gy.
Furniture and objects. Richard Artschwager – Gy.Sz.
54. Alpok építészeti Nagydíj – Sz. Gy.
Alps Architectural Award – Gy. Sz.
55. Bonta János: Modern építészet 1911–2000 – Kunszt György
János Bonta: Modern architecture 1991–2000 – György Kunszt
56. Érzékeny utazás. Peter Greenaway – G. E.
A sensitive journey. Peter Greenaway – E. G.
A példa ereje. Europa Nostra-díjas alkotások – H. P.
Power of example. Europa Nostra prize-winner projects – P. H.
57. Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története – Bán András
Kenneth Frampton: A critical history of modern architecture – András Bán
30 év múltán: A múlt jövője. Udo Kultermann – Sz. Gy.
30 years later: Future of the past. Udo Kultermann – Gy. Sz.
58. A mandalák építésze. Charles Correa – Mújdricza Péter
Architects of mandalas: Charles Correa – Péter Mújdricza
59. Makovecz Imre: Tervek, épületek, írások 1959–2001 – Sz. Gy.
Imre Makovecz: Plans, buildings, writings 1959–2001 – Gy. Sz.
Visegrádi építésztáborok 1981–2001
Architect camps in Visegrád 1981–2001
60. Csontos Györgyi–Vass Tibor: Ózdi munkáskolóniák 1861–1970 – R. Nagy József
Györgyi Csontos–Tibor Vass: Workers' colonies in Ózd, 1861–1970 – József R. Nagy
Fiumei úti sírkert – Sz. Gy.
Fiumei street cemetery – Gy. Sz.
61. Sisa Béla: A Kárpát-medence fatornyai – Kármán Zsuzsa
Béla Sisa: Wooden towers in Carpathian-basin – Zsuzsa Kármán
A második nyilvánosság – Sz. Gy.
Second publicity – Gy. Sz.
62. Gergely Marianne: Melankolikus utazás. Kádár Béla – Sz. Gy.
Marianne Gergely: A melancholic journey. Béla Kádár – Gy. Sz.
Dr. Széll Mária: Transzparens épületszerkezetek – Sz. Gy.
Mária Széll, dr.: Transparent structures – Gy. Sz.

Hídfő • Bridge-head

63. Az „Építészet alapjai" – Varga Tamás
Basic of architecture – Tamás Varga

A borítón a népligeti Volán Buszpályaudvar látható. • Építész: Lázár Antal • Fotó: Zsitva Tibor

Az Új Magyar Építőművészet alapítói: Magyar Építészek Szövetsége, Építési Vállalkozók Szövetsége, „Az Építés Fejlődéséért" Alapítvány
A folyóirat megjelenését támogatja: Nemzeti Kulturális Alapprogram, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
TERC Kft.
Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az »OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

Csontos Györgyi

Burkolt szimmetria

Volán Buszpályaudvar a Népligetnél

FOTÓK · PICTURES · ZSITVA TIBOR

ÉPÍTÉSZ Lázár Antal

„Szimmetria arányosságból fakad... Arányosság az egyes részek összemérhetősége az egésszel." (Vitruvius)

A SZIMMETRIA a klasszikus renddel, szépséggel és tökéletességgel összefüggő fogalom – zsigerből jövő koncentráció az „egészség" irányába, egyfajta alázat a kötöttség, a meghatározottság felé. Egyensúly-teremtő akció a kiszámíthatóságból építkezve, az állandóság és a változás között. A népligeti Buszpályaudvar szimmetrikus, mint egy emberi arc – vagy épp városi elődei: a Nyugati, a Keleti vagy akár az Erzsébet téri. Az első látásra megnyugtató rendezettség némi finom, a funkcióból adódó aszimmetriát is magában hordoz: például a látszólag egyforma perontetők valójában különbözőek. A földszinti épületrész közepén, a tengelyre fűzött funkciók azonban néhol gyengítik egymás hatását – mind vizuálisan, mind pedig a használat szempontjából. Az épület arányai összességében megnyugtatóak.

Akár sajátos harmóniának is nevezhető a többszintű, Üllői út–Könyves Kálmán körút–Lágymányosi híd forgalmát áramoltató közlekedési útvonalak és az autóbusz állomás hightech világának összképe. Épület és környezetének együttélése az emeleti váróból kitekintve lekövethető: a váró padlószintje vizuálisan szinte egybeolvad az Üllői úti felüljáró forgatagával; a látvány hátterét pedig a liget természetes környezete biztosítja. Az épület ezt a gyors, változó világot igyekszik kiszolgálni, historizáló jelek nélkül. A nagy, homogén formák nyugalma ezzel a színes nyüzsgéssel alkot teljes kompozíciót – az utazóközönség, a reklámok, a feliratok és a formatervezett buszok összessége eleven panorámaképet nyújt. Az épületegyüttes telepítése szerencsés, hiszen közvetlenül rácsatlakozik a város legfontosabb közútjaira, a metróhálózatra, viszonylag zökkenőmentes a kapcsolata a Ferihegyi repülőtérrel, illetve a szintén a külső körút mellé épített másik két buszállomással is (Népstadion, Árpád híd).

A helyből és az elhelyezkedésből fakadóan, valamint a funkciót szem előtt tartva, az épületnek két kérdést kell megoldania. Városépítészetileg – a WestEndhez hasonló – „missziós" szerepet kap, hiszen megépültével várhatóan az egész környék nívója javulni fog; másrészt pedig lényeges, hogy környezetéből kiemelkedő, „felismerhető ház" legyen. A sarokra hangsúlyos, emlékezetes elem kívánkozott – már csak a rendezési tervben előírt, minimálisan 20 méterben meghatározott építménymagasság miatt is. Ebből adódott, hogy az egyébként egymás mellé rendelt funkciókat lehetőség szerint itt egymás fölé kellett helyezni. Lázár Antal építész nem kívánt visszanyúlni az archaikus építészethez, a mintaképe inkább a modern, nagy közönségforgalom lebonyolítására alkalmas repterek technicista miliője volt.

Az előírt építménymagasság betartását tovább nehezítette, hogy a nagy kiterjedésű horizontális peron rontotta az összhomlokzat-magasság átlagát, így még magasabbra kellett emelni az épületegyüttes vertikális részét. Így alakult ki az első szinttől induló, földszint plusz négyemeletes vertikális épületrész, első emeletén a nemzetközi váróteremmel, följebb pedig irodákkal, pihenőegységekkel és oktatótermekkel. A sajátos formájú épülettömb észak felé kitáruló üvegfala egyértelműen az irodahomlokzatok jellegzetességeit viseli magán, melyen belül megmutatkozik az emeleti váró funkcionális különbözősége a kifelé ívelő falfelülettel. A földszinti központi irányító iroda ez alól bújik ki kubusával. A földszinti kompozíció így teljes, de kérdés, hogy a funkció-követő formavilág miért pont az íves mozgások helyén használ szögletes formákat a közlekedés áramlásának lekövetése helyett? A lekerekített, íves formák a túloldalra kerültek: a hengeres alakzat – a „sajtforma" és a peron-szárnyak csuklópontjában – külsejével nem leplezi, hogy lépcsőházat és gépészetet rejt.

Az épület külső-belső megjelenésére leginkább a burkolt, „karosszéria-szerkezetek" használata, valamint a kevés anyag és szín alkalmazása a jellemző. A külsőnek határozott, már-már ipari megjelenést kölcsönöz az épületen következetesen végigvitt fémburkolat. Az irodaépület tömör falainál a sinus-hullámlemez, a másik oldalán pedig az alumíniumbordás üvegfal dominál. A szürke-fém színezést gazdagítják az üvegfal osztásainak finom fekete sávjai, valamint a transzparens épülethomlokzat mögül felsejlő szalagfüggöny-struktúra.

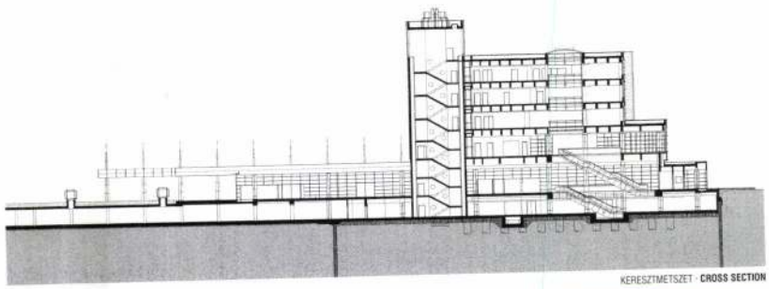

KERESZTMETSZET · CROSS SECTION

A perontetők és az expresszív formájú oszlopok is fémborítást kaptak, melyek homogén szürke mezőkként jelennek meg a csíkos hullámlemezek előtt. Mindkét épületrész fontos kiegészítője a világítás. A szürke tónus az esti fényekben irodaépületnél kékre vált át, a peronoknál pedig az oszlopok sárgás fényeibe ékelődik bele a csillagboltozat-szerű világítással ellátott tető. Kül- és beltér között fontosak

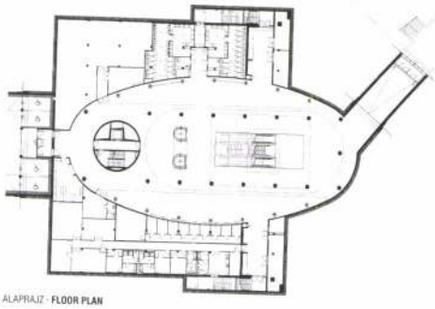

ALAPRAJZ · FLOOR PLAN

az átlátások (csakúgy, mint bel- és beltér között is: például az irodaház üvegfödémén keresztül felülről is fényt kap a nemzetközi váróterem belső területe). A földszinti utasforgalmi rész üvegfalai révén teljesen átlátható, csak a különféle funkciót magukba foglaló dobozok bontják meg a transzparens teret. (Megjegyzendő, hogy az épület végébe helyezett csomagmegőrző esetében nem indokolt a transzparens fal, hiszen azon keresztül csak a polcok hátfalát lehet látni).

A buszpályaudvar építésének kezdeményezése örvendetes tény, hiszen az eredeti Erzsébet téri autóbusz-állomást a forgalom már jócskán kinőtte, és a belvárosból kiinduló távolsági és nemzetközi utasforgalom sem működött már jól. Az első megrendelői program olyan nagy volt, hogy a viszonylag kis, szűk telken a megkívánt forgalommennyiség csak két szinten fért volna el. Pénzügyi okokból csökkenteni kellett a programot. Így jött létre a jelenlegi megoldás kilenc hónap alatt, hárommilliárd forintból – reális, megoldható változatként, amely menet közben a finanszírozási problémák miatt sokat változott a kezdeti tervekhez képest.

Lázár Antal tervezői tevékenysége eddig is erősen kötődött a külső körúthoz és környékéhez: a Domus Áruház, a Campus tornaterem, a Siemens irodaház és most legújabban a Volán Buszpályaudvar is az ő tervei szerint épültek meg. Az új buszpályaudvart az épület funkciójából adódóan a korábbiaknál még dinamikusabb, erőteljes formavilág határozza meg. ▪

» **Generáltervező** / Design ▸ Közlekedés Kft. – Borsós Ferenc, Kerékgyártó Tibor » **Építész** / Architect ▸ Lázár Antal – A&D Stúdió Kft. » **Építész munkatársak** / Fellow architects ▸ Bánsági Szilvia, Erdélyi Linda, Fekecs Roland, Lázár Veronika, Lukács Károly, Rudinszky Bernadett, Stocker György, Sükösd Zoltán, Szécsi Zoltán, Wehner Viktória » **Számítógépes feldolgozás** / CAD ▸ Hiri Zsolt, Nagy Mihály, Pesti József – Vision Design Kft. » **Tartószerkezetek** / Structure ▸ Pintér Sándor, Bartók Miklósné – Szigma Stúdió Kft. » **Épületgépészet** / Plumbing ▸ Garancsy Andrásné, Erdélyi Zsolt – Projekt Stúdió » **Elektromos tervezés** / Electrical planning ▸ Kun Gábor, Nagy Attila – Hungaroprojekt Kft. » **Külső közmű** / Outdoor utilities ▸ Gál Tibor – Főmterv Rt. » **Kapcsolódó műtárgyak** / Artifacts ▸ Gyurity Mátyás – MSC Kft. » **Generál kivitelező** / Main contractor ▸ Vörös Balázs – Hídépítő Rt.

Lázár Antal

Covert symmetry

Volán Bus Terminal, Népliget

György Csontos

THE OVERALL IMPRESSION of the multi-level and high-tech design incorporating routes that drain traffic from Üllői út, Könyves Kálmán körút and Lágymányosi bridge and the bus terminal may as well be regarded a peculiar type of harmony. The co-existence of the building and its surrounding is best traced when viewed from the waiting-hall upstairs the floor-level of which visually blends into the bustle of the fly-over in Üllői út contrasted against a background: the natural settingof the city park.

The building is meant to serve and tend upon a world of rapid changes without signs of historicism. The calmness of large homogeneous forms completes the composition of a colourful bustle with passengers, commercials, designed buses all contributing to a vivid and lively cyclorama.

The development and positioning of the complex has proved to be a fortunate one, as it indirectly joins the main routes of the city as well as the subway network completed by fairly smooth links established with Ferihegy airport and the two other bus terminals also built next to the outer boulevard.

Due to its location and positioning as well as with regard to its functions the building was to tackle two issues. Just like WestEnd, it was endowed with a missionary role in city planning: on its completion the standards of its entire environment will improve in all likelihood, besides it was also meant to be a „discernible" building showing up against its surrounds. A memorable and prominent element was missing from the corner site, a fact justifying why functions elsewhere co-ordinated had to be positioned above one another. Architect Antal Lázár did not intend to reach back to archaic architecture. Instead he chose the example of the technicist milieu typical of modern airports suited for bustling passenger traffic. One of the basic criteria was that traffic flow should pass unhindered and that passengers would be able to get anywhere within the terminal on routes sheltered from the rain.

Starting on the first floor, the additional four storeys of the vertical section house an international waiting-hall on the first floor, whilst offices, rest units and educational rooms are positioned higher up.

The peculiarly shaped block with a glass partition opening northward reveal typical features of office

Lázár Antal, építész (Ignatiev-Mater).
OTP Központ felújítása, Budapest.

5. Folytatás
Építész: Lázár Antal

4. A pénztárterem visszanézve a bejárat felé

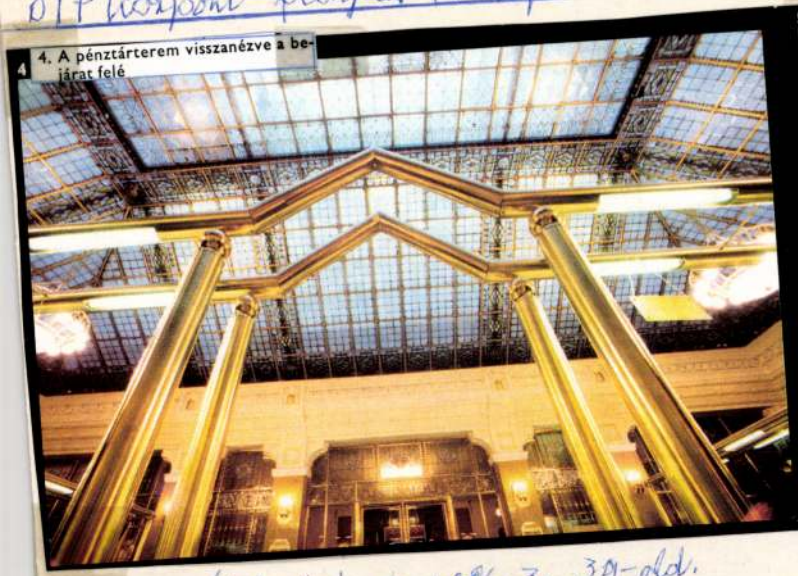

5. A II. emeleti hall eredeti bútorzata

Magyar Építőművésnet, 1986. 3., 39-old.

közül, amely a húsz
szlovák államban s
valósult a főváros új
jában. A terv szerin
tek volna, amely né
ből állt, közülük ke
kokat helyeztek vol
megkezdődött az é
épület fő tartószerk
nolitikus vasbeton
négyzetes keresztm
keretes harántdúco
zeti elemek—a palo
— már hat métere
voltak. Ilyen szerke
épületben ebben az
egész Európában. H
be a csarnokot. Egé
Ez után az épület
kapott. 1974-ben a
tította el.

Az épület tovább
nem egyeztek, egye

Lázár Antal, építész (Sporten-Matern). 6.) Folytatás

OTP Központ felújítása, Budapest. Építész: Lázár Antal

6 6. Lépcsőházi falnézet

7 7. Feljárat a II. emeleti hallba

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 39-old.

./.

mások az épület ú
Öt évig tartó tanulr
után arra az eredm
áru mintavásár-csar
Nemzeti Galériát.

Az új koncepció
zan felhasználása. Ú
tenkénti architektú
eszközök használatá
cél érdekében redu
ható palotaépítész
funkció tartalmassá
létre, melynek a
műveltség és a
anyagi értékei vanr
esztétikai vagy funk
az ember, aktuális
szerepének megbe
érezze magát úgy
után, hogy nemcs
A kiállítási környez
feltételnek feleljen

deti beépítési terv 1924.
tmetszet a nagy csarnokon

iginal site plan in 1924
section through the main

Gallery, Prague

Lázár Antal, Ybl-díjas építész (Spartew-Matew). 1.) Folytatás. Nívódíjas építészek, 1986.

Lázár Antal

Születtem 1941-ben Győrben. Iskoláim: Ybl Miklós Építőipari Technikum (1956—60); BME Építészmérnöki Kar (1961—66); MÉSZ Mesteriskola 1970—72.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 79-old.

Lázár Antal, ybbdíjas építész (Ipartorv-Matorv). 2. Folytatás.
Nívódíjas építészek, 1986.

Javaslat a Diósgyőri vár időszakos lefedésére. Lázár Antal terve. Konzulens Otto Frei (Stuttgart), 1983

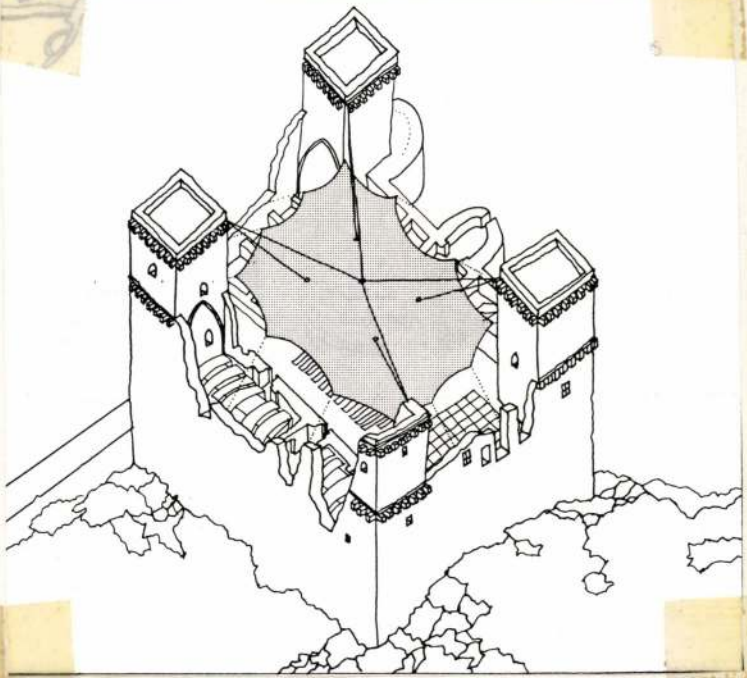

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 79-old.

Lázár Antal, építész 1.) Folytatás ~~1.) Folytatás~~

Lázár Antal – Reinholz Péter:

Domus Áruház, Székesfehérvár, 1976.

16

16. Lázár Antal: Hulladékhasznosító Mű, Budapest 1983

Magyar Építőművészet, 1984. 1. | Címlapon |. 3-old.

Lázár Antal, építész 2.) Folytatás

3. Lázár Antal – Reimholz Péter:
Domus áruház, székesfehérvár, 1975. |repr.|
4. –"– –"–, Budapest, részlete, 1973. |repr.|

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 28-old.

Lázár Antal, az Ipartev tervező építésze

Az Ipartev munkatársaival Lázár Antallal és Rencholoz Péterrel beszélget az adásban Visy László, ezenkívül laikusok véleményét is megkérdezte, hogyan tetszik a Domus Áruház épülete külalakja és a belseje. A bent dolgozók is hozzászóltak, kritizálták a munkahelyüket.

Helyszínrajz a Domus Áruházról.

1981. V. 21. Kossuth 12.35 (Áné).

Lázár Antal, építén

L: Ungár Péter

—:

Szövetségi hírek Borító 3.

Magyar

Építőművészet, Bn. 1983

83/1

Fővárosi Hulladékhasznosító Mű, Budapest

Építész: Lázár Antal (IPARTERV)

Munkatársak: Dobó Márton, Gyalay Korpos Gyula Rajk László, Szabó Attila; belsőépítész: Krencsey Iván; statikus: Pálya Antal, Nagy József†; gépész: Horváth János, Mohácsi János, Werb János; elektromos: Komm Péter; kv. tervező: Gáspár Imre; közmű: Lengyel Sándor, Sándi László; út-terep: Stojanov Miklós; kert: Kállay Ferencné; előterv: Papp Zoltán; reklámtorony: Rajk László; gen. kivitelező: 23. ÁÉV; építésvezető: Göcze Ferenc; műszaki ellenőr: Szwath Lajos; beruházó: PETROLBER — VEGYÉPSZER; építtető: FKFV; tervezés éve: 1977—78; kivitelezés: 1977—81; teljes beruházási költség: 2,2 milliárd Ft; fotó: Szatmáry Zoltán, Zsitva Tibor.

1. Távlati kép
2. Szociális épület
3. Üzemi főépület, homlokzati részlet

1. Perspective
2. Bâtiment social
3. Bâtiment principal d'usine, détail de façade

Ronald Higgins angol közgazdász és társadalomtudós az emberiség „főellenségeit" így összegezte: 1. a népszaporulat robbanása, 2. élelmiszerhiány, 3. atomveszély, 4. energiakimerülés, 5. a technológia túlfejlesztése, 6. környezetszennyezés.

Mindezekhez — teszi hozzá — egy hetedik is járul: az emberiség erkölcsi vaksága, az a meghökkentő közöny, önáltatás és bízvágy, amely a világ romlását sietteti. Az alkotó építész mint a társadalom egy tagja és elhivatott megbízottja állandó kapcsolatban van a felsorolt veszélyekkel. Részese a hajléktalanok lakáshoz juttatásának, a fejlődő országokban érinti az élelmiszerhiány, mint egyszerű polgárt rémíti az atomveszély, épületei energiát követelnek a szűk kvantumból, segíti vagy gátolja az adott technológia és küzd környezetéért. Nem kerüli el bizalmatlanság és végül a jogos és jogtalan társadalmi felelősségrevonás a kialakult épített emberi környezetért.

Személyes érzésem szerint a ma magyar építészét a fenti felsorolás 4., 5., 6., 7. sz. főellenség látogatja leggyakrabban munkájában és éjjeli rémálmában. Még akkor is nyugtalanul hánykolódik, ha túl van egy-egy épület létrehozásán és várakozó szemmel keresgéli a következő feladatát a csökkenő beruházások között. Néhány építész kilépve a kialakult tervező szervezeti rendből, oktatásban, kutatásban, elméleti munkában vagy a magántervezésben keresi helyét.

Miért írom ezt le? Mert ez a hangulat jellemezte a bemutatandó épületünk tervezési-építési idejét. A Fővárosi Hulladékhasznosító Mű a környezetszennyezés elleni harc egyik újabb eleme. Budapest főváros szemételhelyezése hagyományos módon — rendezett lerakással — már nem oldható meg. A szemétlerakásra alkalmas nagyobb méretű téglagyári és földkinyerő gödrök és egyéb területek Budapest határán belül megteltek. Újabb szemétlerakásra alkalmas gödrök csak Budapest közigazgatási határán kívül találhatók. A nagy távolság rendkívüli módon megnöveli a szükséges járműparkot, a létszámot és a szállítás költségét.

A budapesti háztartási és intézményi, és ehhez hasonló jellegű ipari szemét környezeti károsodás nélküli ártalmatlanítására a legalkalmasabb az égetés. Ma Európában több mint 100 égetőmű van üzemben.

A Hulladékhasznosító Mű berendezéseit a Csehszlovák ČKD Dukla cég szállította. Az építési tevékenység teljes feladata a fővárosban keletkező hulladékmennyiség 60%-ának korszerű ártalmatlanítása, a vas visszanyerése, a keletkező gőz hasznosítása és villamosenergia-termelés az országos energiahálózat részére.

A technológia melegtermelő, ezért a térlezárás 6×3 m-es üvegezett acélpanelokkal történt. A tartószerkezetek acélból készültek, normál erőművi analógia alapján.

L. A.

A szemét metamorfózisa

Az első magyar szemétégető mű nevét az üzemeltető vállalat a termelés megindulása után Budapesti Hulladékhasznosító Műre változtatta. A névváltozás arra utal, hogy az elsődleges funkció (a szemét „eltüntetése") olyan másodlagos funkcióval egészült ki, amely jelentőségében az első fölé nő: a szemét ebben az üzemben egy erőmű fűtőanyaga, ahol a hulladék elektromos energiává és gőzzé alakul, s ily módon a szemétégetés a budapesti energiaellátás részét képezi.

1

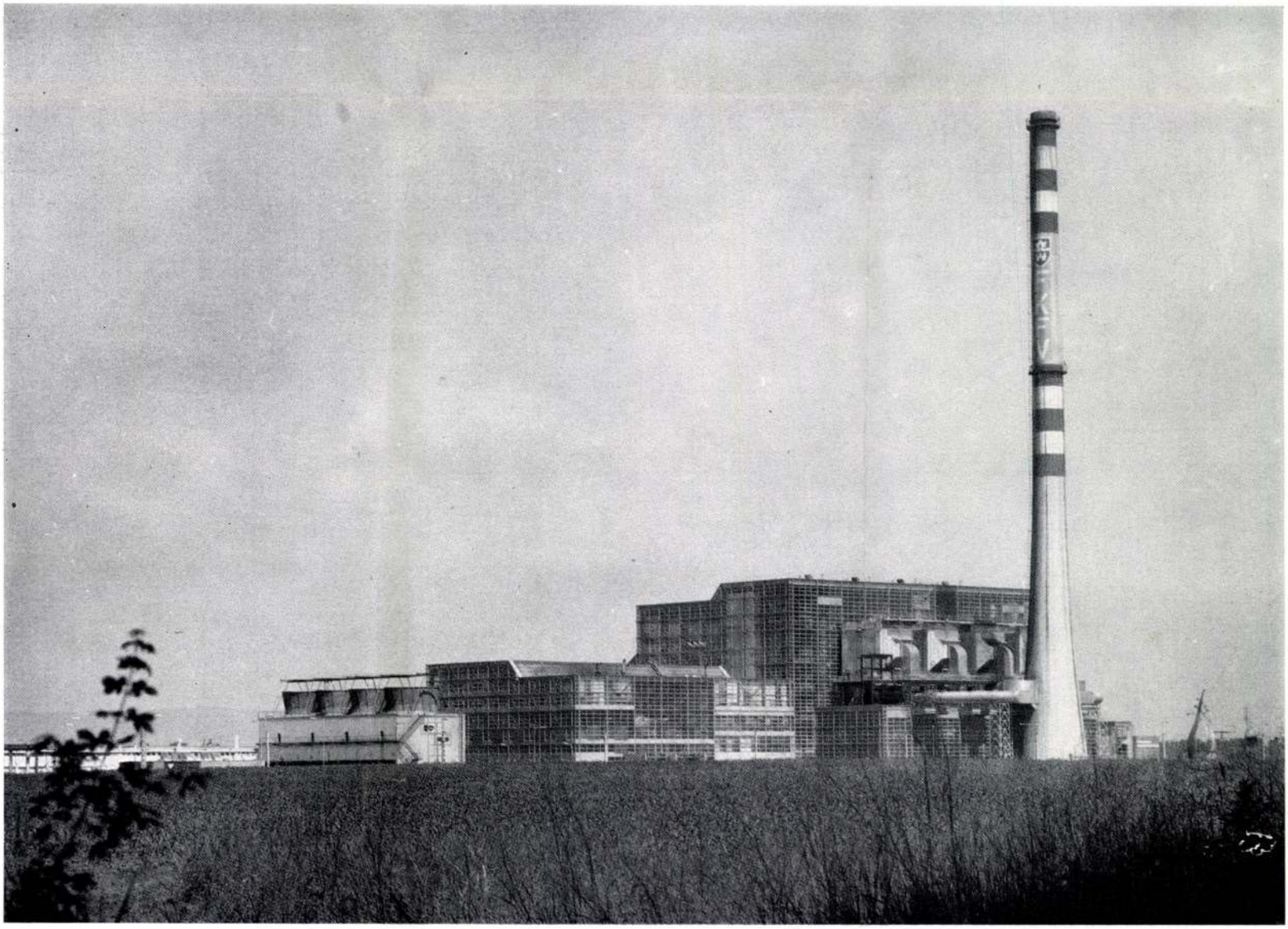

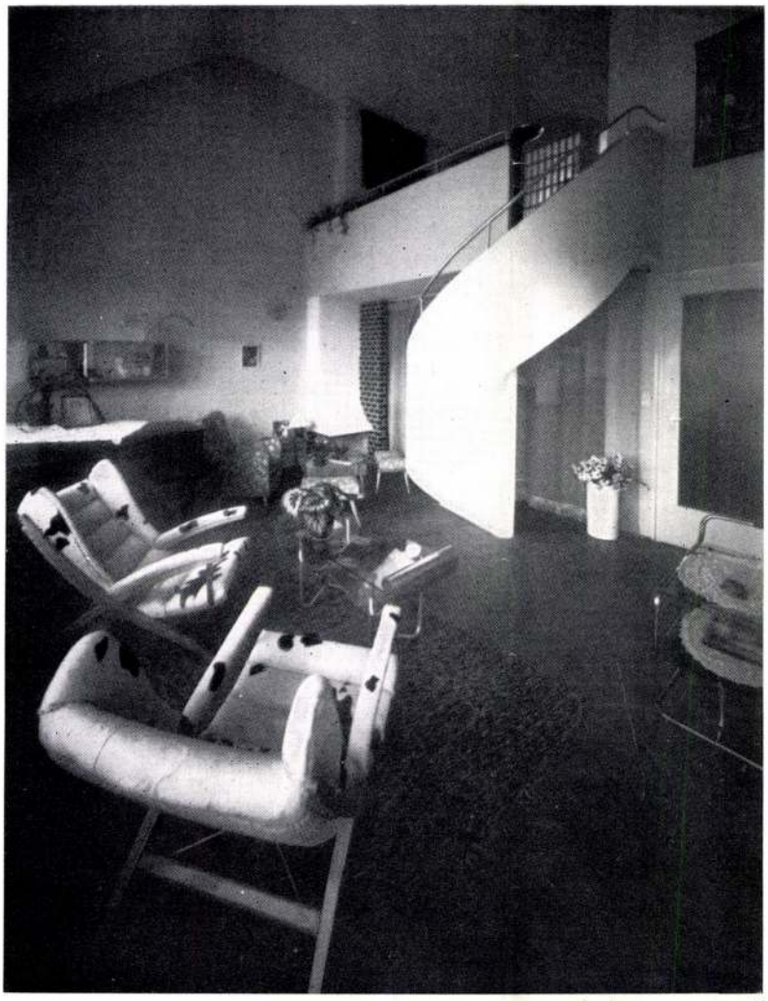

11

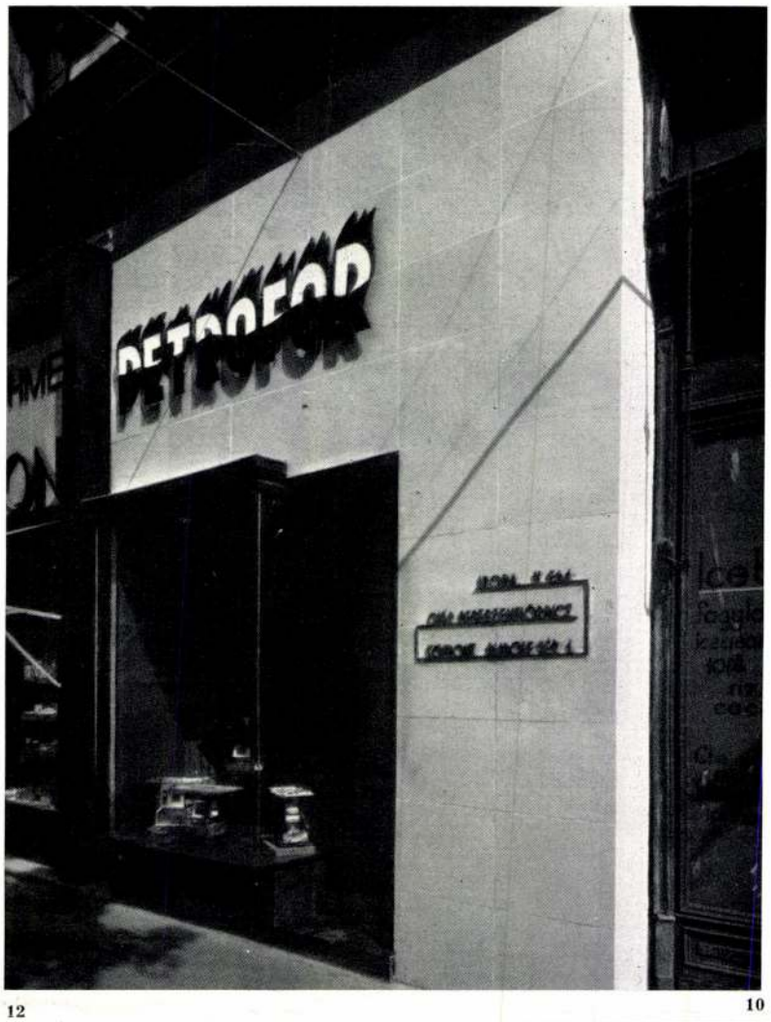

12

9

10

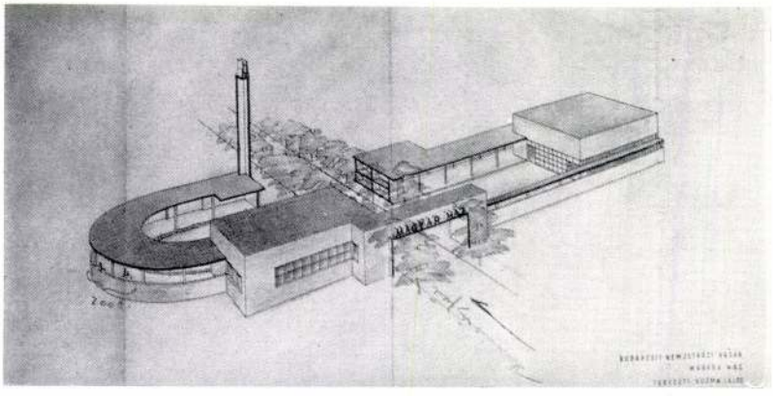

13

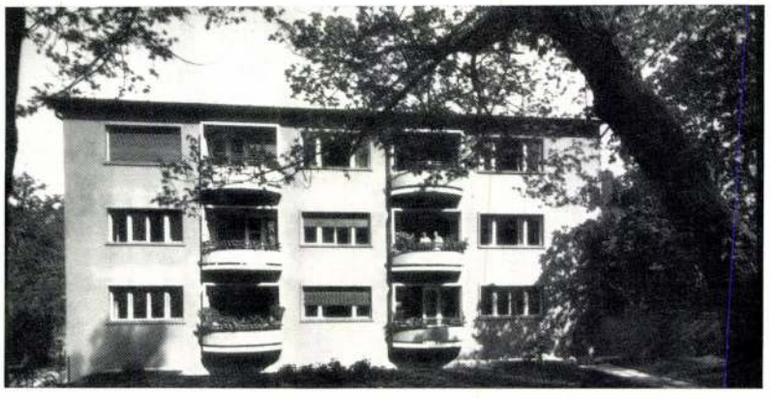

14

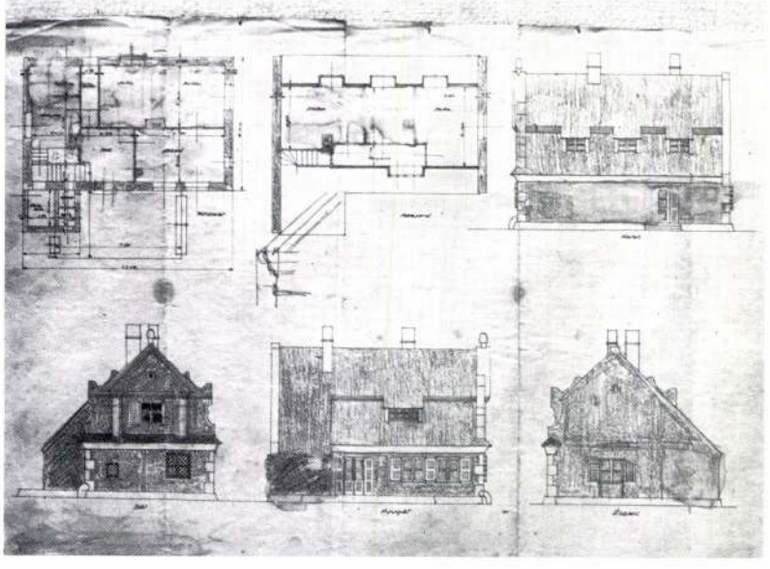

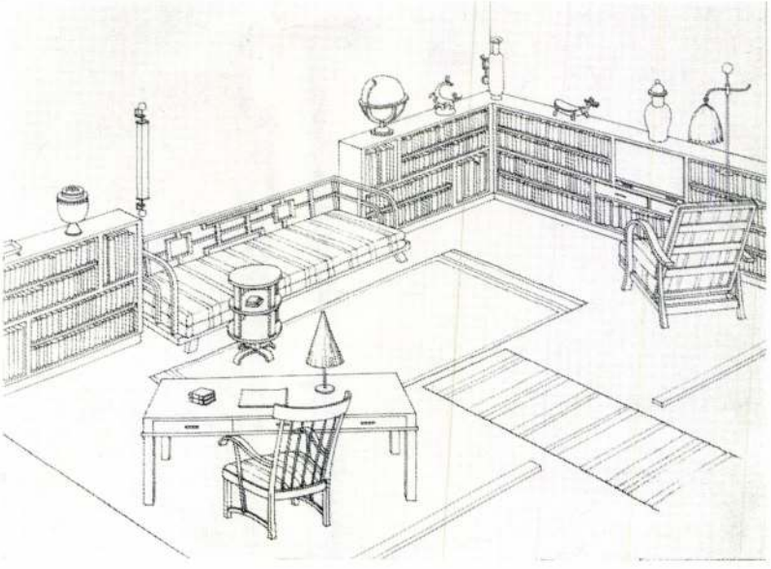

Lázár Antal, építén

L. A. Távárosi hulladékhamosító Rú, BP 38

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/2

Lázár A[ntal], építés

L. Rajh Lánló

– Mesteriskolák

29

Magyar

Epitömüvészet. Bp. 1983

83/5

Lázár Antal, építén

L. Dobó János

Fülöp Imre: Spartero – A nagyvállalat és az építén 22-23

Magyar Építőművészet 8.p.1983 83/4

Házak Antal, [építén]

L. Eltér Ishán

-: Szövetségi kérek

Magyar

Építőmű[illegible] Bp. 1983

10-12

83/4

NÁDOR UTCAI GONDOLATOK

Látom rajtad Kedves Barátom, hogy kételyek között szorongsz. Igyekszel gyorsan eleget tenni a MÉ felkérésének, rajzaid, fotóid készek, de a szöveged csak nem alakul. Még azt sem tudod, melyik utcába tervezed miniatűr bankhelyiségedet. De furcsa, talán a Münnich Ferenc utcába, vagy esetleg a Nádor utcába? De döntened kell, nincs várakozás, a lapszerkesztő izgatott. Leírod: Nádor utca 14., döntöttél. Azt még sem tudhatod, téged igazolnak-e a következő hónapok. Hát a másik üzlethez mit írsz: Tolbuhin körutat vagy valami mást? Nem tudsz dönteni, nagy hiba! Pedig építész vagy már húsz éve. Állandóan döntések között élsz, ez a hivatásod. Manapság a környezeted különösen bizonytalan, ugyanúgy mint te. Ha választás elé kerülsz, keresed a fix pontot a sok pont között. Mikor, hol bukkan fel, kiszámíthatatlan. Egyszer a politika, másszor a paragrafusok hátán jön. Évtizedes sajátos fogalmi képletek hordják és mindig mást jelentenek, mint ahogy Te tanultad. Nem vagy versenyképes, mert túlontúl sok kötöttség vesz körül. Igyekszel szaktársaiddal együtt igazolni magad, nem tudod egyik percről a másikra felrúgni a régi normákat. Lábad a múltban topog, nyakad a jövőbe nyújtogatod és hasra esel a jelenben. Tereidet béklyózza a régi előírás és hivatali szemlélet, építőkockáidat a ma kőművese rakosgatja a vágyaid szerint, és az ismeretlen jövőnek hozol létre hajlékot, iskolát, pénztártermet. Döntéseid csak később igazolódnak, ma nagyon könnyű melléfogni és rossz lovat játszani. Lelkiismereti aggályaid senkit sem érdekelnek, hiszen szorít a szerződés és figyel a tervgyári főfelügyelő. Melletted ül a világrekorder kollégád, egymaga dobált szét tízezer lakást városod peremén. Arca nyugodt, nem zavarja a jövő, nem erőlteti túl az agyát. Őt szereti a parancsnok, Ő nem követ el szabálysértést, Ő a munka hőse.

Te nem vagy termelékeny, szereted a részleteket, keresed a harmóniát, boldogít a nyugalmas töprengés. Az izgat, amiről semmit sem tudsz, a jövő, mely számára építesz, melyért millió forintok sorsáról döntesz, melyért meghatározod terek és utcák szöveteit. Érzed, hogy egyedül vagy, valamit keresel: ami téged segít, ami támogat, ami érdekedet védi. Hangzatos fogalmakat hallasz közgyűléseden, kamarát, szövetséget emlegetnek. Türelmed, erőd véges, mégis rendszeresen döntened kell, mint például most, amikor Nádor utcát írsz, pedig az utcanévtábla Münnichet mutat. Majd pár év múlva megtudod: tévedtél-e vagy igazad volt ma, 1990. január 25-én.

Lázár Antal

OTP PÉNZTÁRTEREM, NYÍREGYHÁZA

ÉPÍTÉSZ: LÁZÁR ANTAL

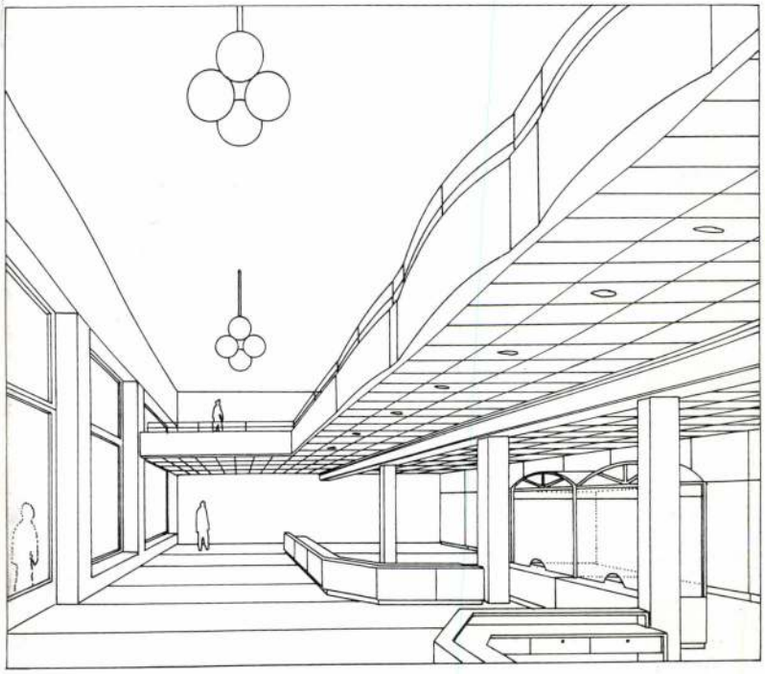

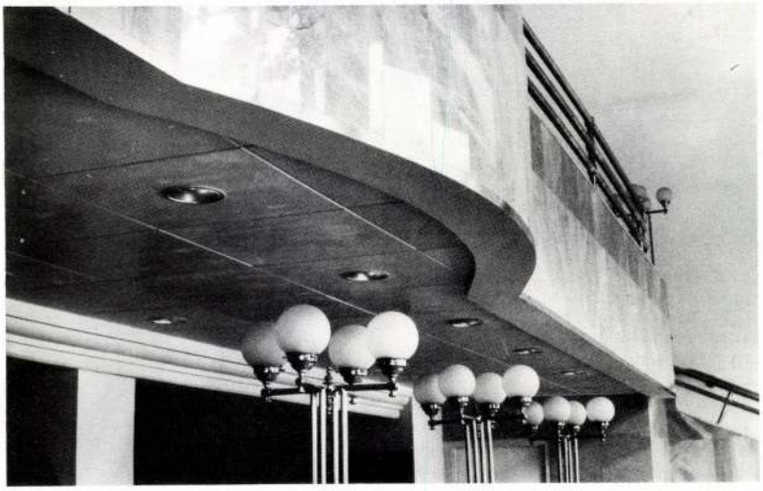

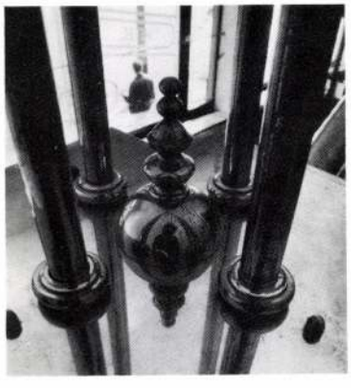

Statikus: Dr. Simon Anikó. Szaktervezések: OPTIMAL. Koordinátor: Asztalos József. Rézmunkák: Szentágothay Dezső. Kivitelező: SZÁÉV. Tervezés: 1987. Kivitelezés: 1988—89.

OTP ÜGYFÉLSZOLGÁLATI IRODA BP. V., VIGYÁZÓ FERENC U. 6.

ÉPÍTÉSZ: LÁZÁR ANTAL ÉS B. TÓTH JÁNOS

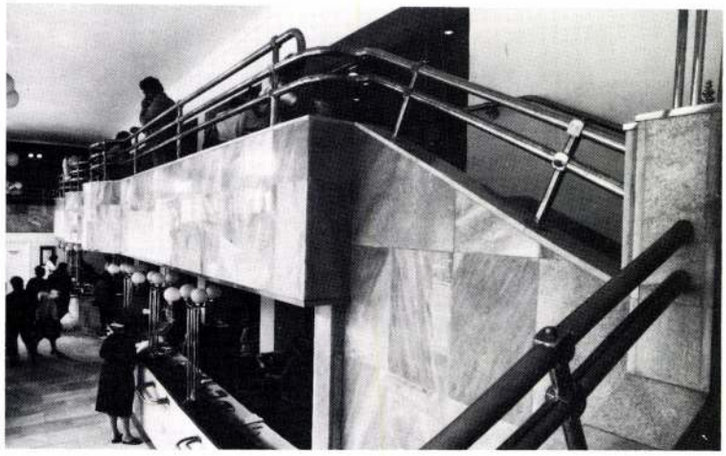

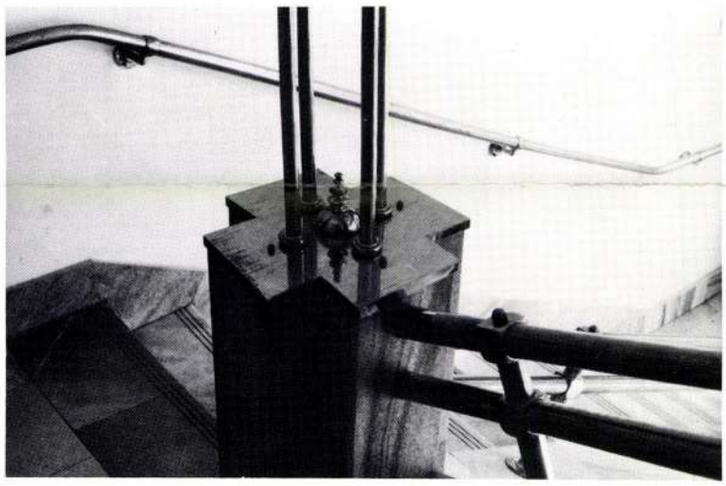

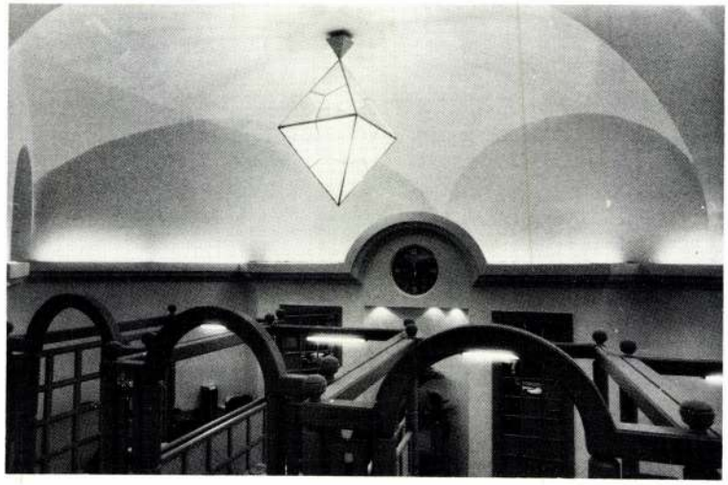

OTP Pénztárterem, Nyíregyháza
Építész: Lázár Antal
Lépcső részletek és összkép
Az előző oldalon perspektíva,
a mellvéd alulról és lámpa talapzat.
Fotó: Béres János

OTP Counter Hall, Nyíregyháza
Architect: Antal Lázár
Details of the stairs and view
On page before perspective view, the breast from downstairs and socket of lamps

Gépész: Száva György. Elektromos: Gáspár Péter. Koordinátor: Solymosi Ottóné. Kivitelező: FORMEX Kisszövetkezet. Tervezés: 1988. Kivitelezés: 1989.

A rajzon a térelválasztó axonometrikus képe
A fényképeken az iroda és részletei.
Fotó: Béres János

OTP Public Office, Vigyázó F. u. 6.
Budapest V.
Architects: Antal Lázár and János B. Tóth
On drawing: Parting structure in axonometric
On photos: The office and details

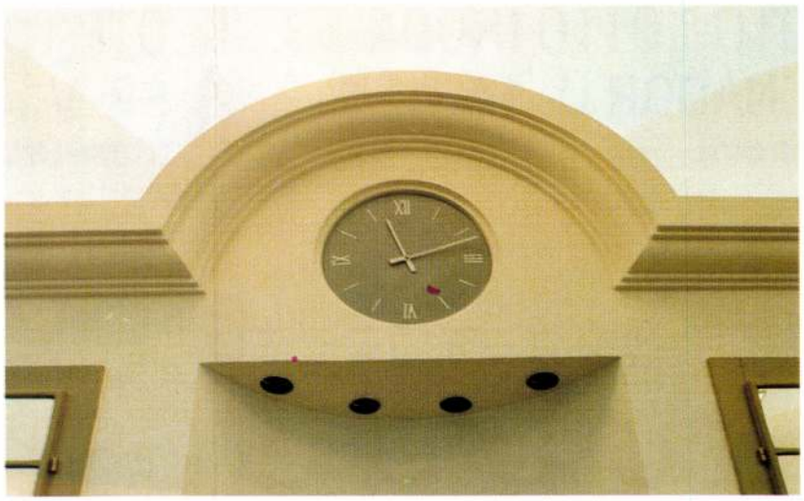

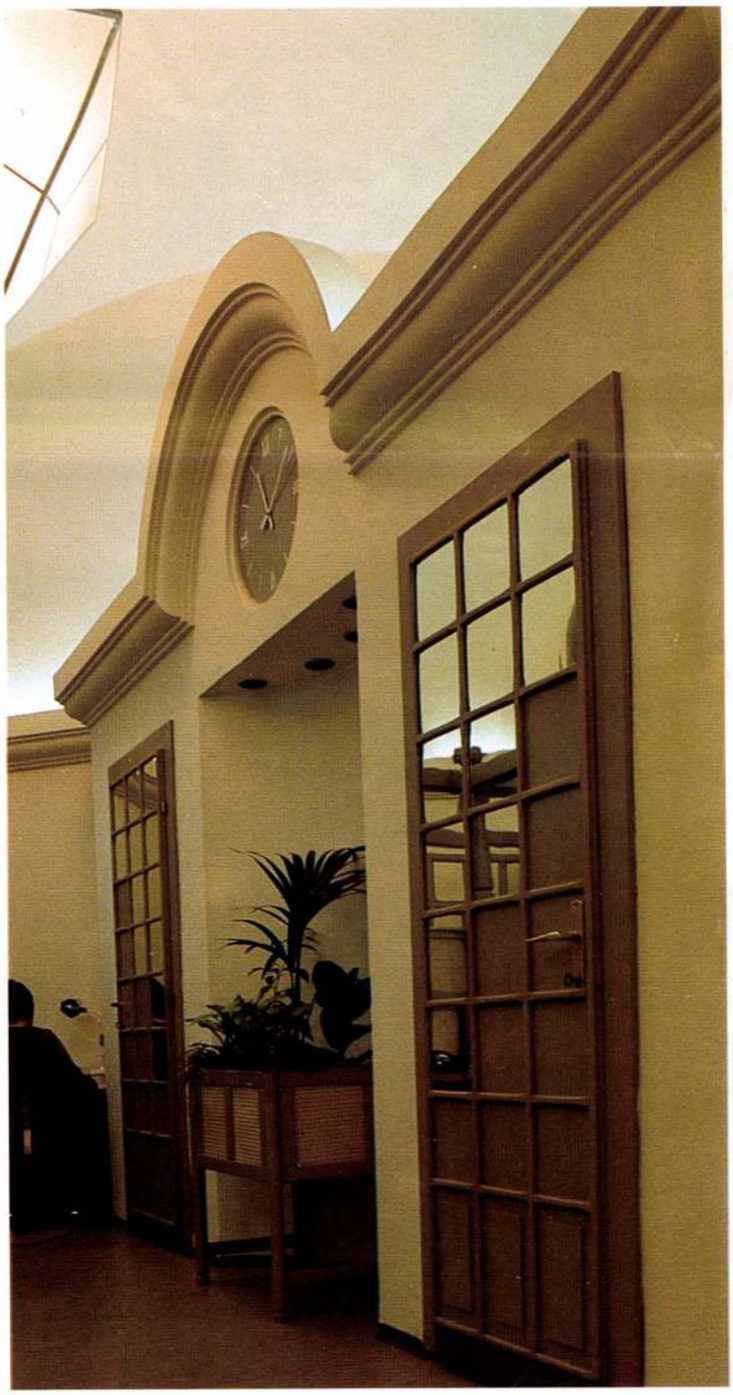

OTP TOTÓ-LOTTÓ IRODA BP. V., NÁDOR U. 14.

ÉPÍTÉSZ: LÁZÁR ANTAL

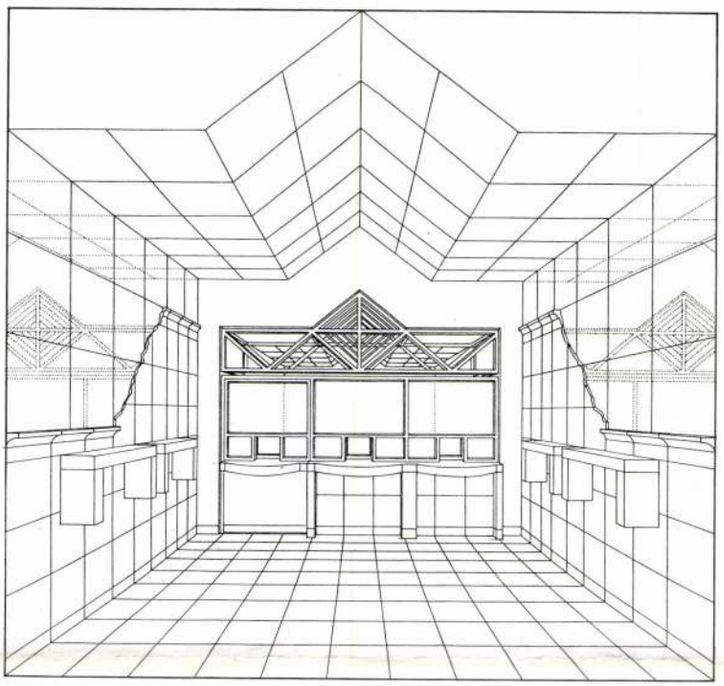

Munkatárs: Süköd Zoltán. Gépész: Száva György. Elektromos: Karády László. Koordinátor: Solymosi Ottóné. Kivitelező: FORMEX Kisszövetkezet. Tervezés: 1987. Kivitelezés: 1988.

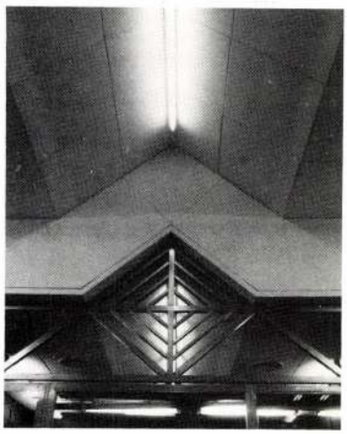

OTP TOTÓ-LOTTÓ IRODA BP. V., TOLBUHIN KÖRÚT 14.

ÉPÍTÉSZ: LÁZÁR ANTAL, SÜKÖSD ZOLTÁN

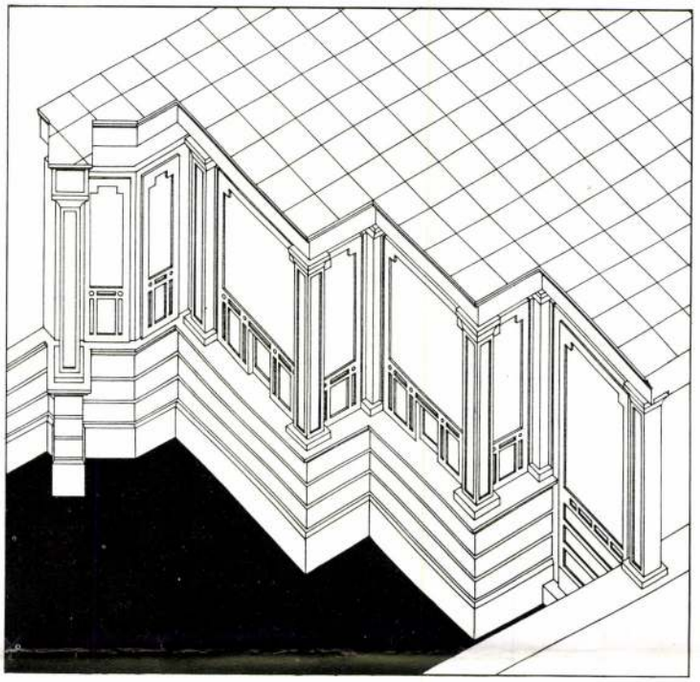

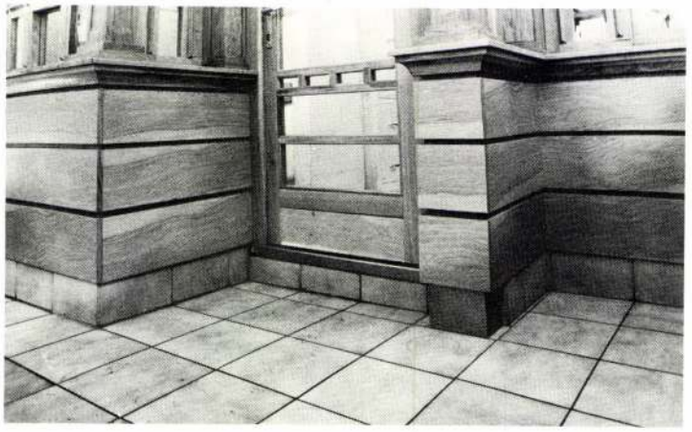

Gépész: Száva György. Elektromos: Gáspár Péter. Koordinátor: Solymosi Ottóné. Kivitelező: FORMEX Kisszövetkezet. Tervezés: 1988. Kivitelezés: 1989.

Fotók: Béres János

Magyar Építőművészet, 1990.1.

LÁZÁR ANTAL építész

ÉPÍTÉSZEK
**Lázár Antal,
Sükösd Zoltán, Lázár Veronika**

Haba Péter

Régi – új – régi

A Fővárosi Hulladékhasznosító Mű bővítése

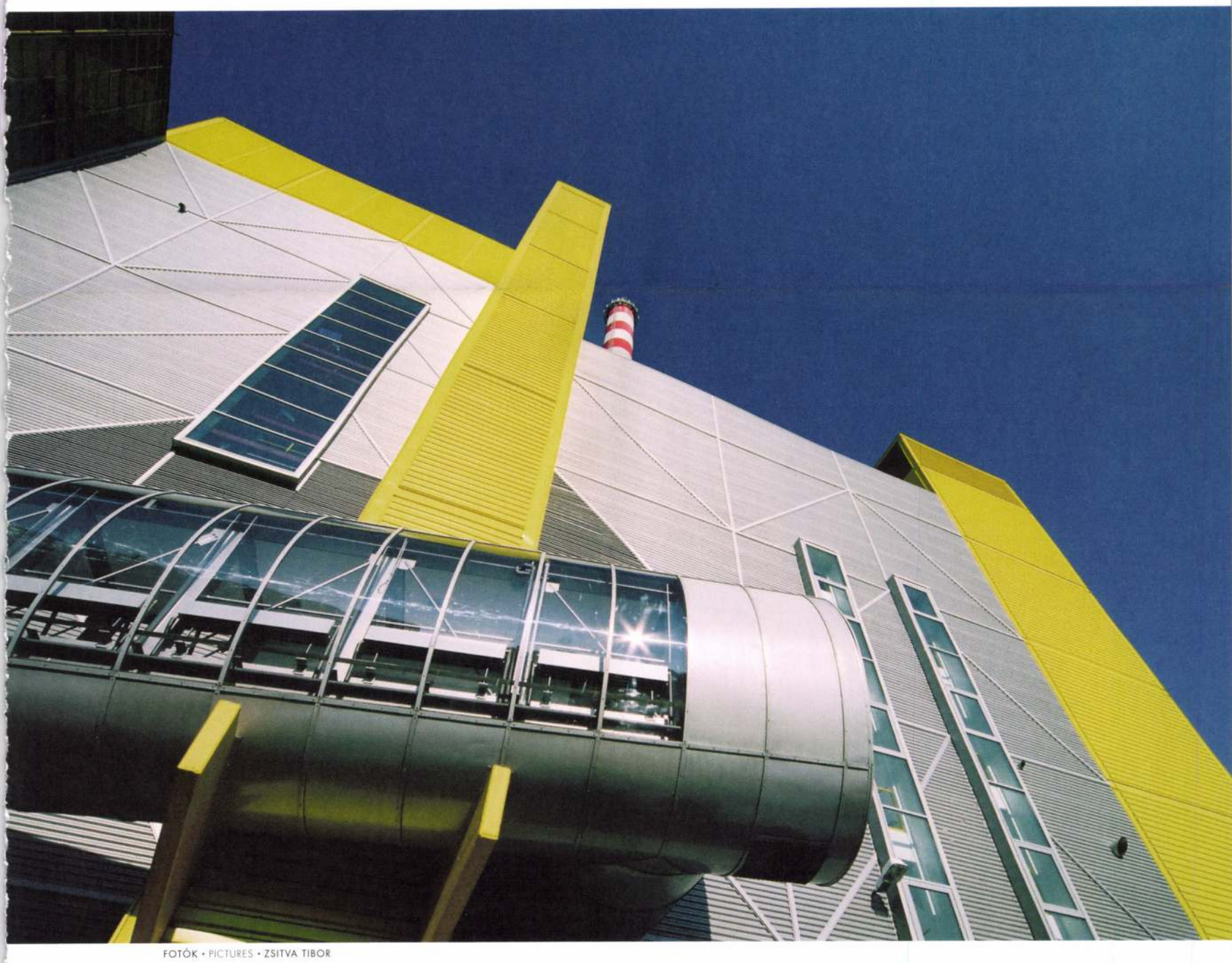

FOTÓK • PICTURES • ZSITVA TIBOR

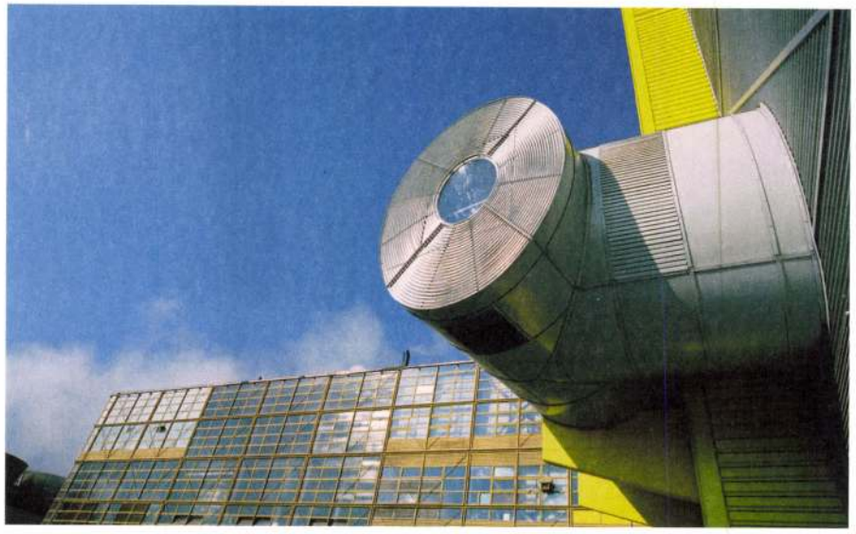

Az ipari építészet szinte az egyetlen volt Magyarországon a II. világháború utáni évtizedek során, mely lehetőséget biztosított valamelyest szabad építészeti kísérletezésre: a gyárak, üzemépületek tervezését a kultúrpolitikai-gazdasági akadályok talán kevésbé érintették. A sokszor Nyugatról érkező alternatív építészeti szemléletmódok kipróbálásán túl az egyes építészek önálló alkotóelvei is érvényesülhettek – sokszor képzőművészeti jellegű törekvéseik is megjelenhettek. Ennek egyik példája a Fővárosi Hulladékhasznosító Mű, mint ahogy tavaly elkészült bővítése is ehhez a hagyományhoz kapcsolódik.

AZ ELMÚLT KÉT ÉVTIZED során a magyar ipari építészet egyik csúcsműveként tartották számon az 1981-ben elkészült Fővárosi Hulladékhasznosító Művet. Akkoriban nagy feltűnést keltett a műfajra kevéssé jellemző óriási üvegfal-struktúra, illetve az összetett technológiai folyamatok révén térben is szerteágazó gépészeti rendszer építészeti foglalatának frappáns, egységes formai megoldása. Nem maradt el a nemzetközi elismerés sem: 1985-ben a tervezők, Lázár Antal és munkatársai, Dobó Márton, Gyalay Korpos Gyula, Rajk László és Szabó Attila az ipari építészet terén igen rangos Constructa-díjat nyerték el. Az, hogy maga az alkalmazott technológia, a kazánok színvonala már akkoriban is kissé idejét múltnak számított, nem az építész, sokkal inkább az építtető állami szervek szakmai felkészültségét minősítette.[1]

Már a 90-es években nyilvánvalóvá vált, hogy a Fővárosi Hulladékhasznosító Mű alapos korszerűsítése, az Európai Unió környezetvédelmi elvárásainak megfelelő átalakítása halaszthatatlan. Tavaly októberben zárult le a két ütemben (a tulajdonos FKF Rt., a Főváros és az állam anyagi hozzájárulásával, valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával és kamat-

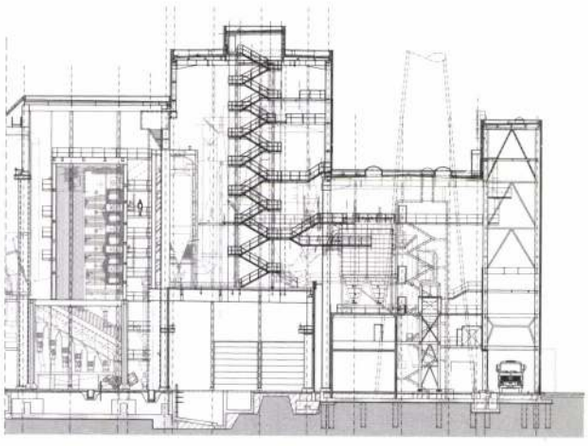

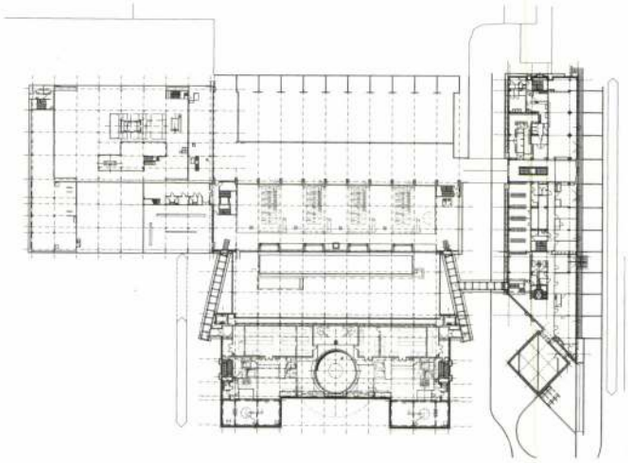

mentes hiteleivel) végzett rekonstrukció teljes folyamata. A bővítés vezető építésze Lázár Antal mellett Sükösd Zoltán és Lázár Veronika volt.

A munkálatok során felújították a négy meglévő kazánt, s mindegyikhez saját füstgáztisztító-berendezést kapcsoltak. Az utóbbiakat magába foglaló új épületrész alapterülete megközelíti, magasságában túlszárnyalja a régi tömböt. Ez hatalmas méretei, zárt tömegei ellenére élénk, mozgalmas összképet ad: a füstgáztisztítók szekciója toronyszerűen felmagasodik, míg az égretörő hengeres kéményt körbeölelő épületrész alacsonyabb, de szélesebb annál, két sarkán egy-egy, silókat magába foglaló „sarokbástyával". Az elementáris erejű látvány változatosságát azonban elsősorban a színezés teremti meg. A nyílásokkal csak minimálisan megtört falakat átlós bordákkal merevített fém hullámlemezek burkolják, melyeken az élesen fénylő sárga és szelíd szürke váltakozik egymással. Monumentálisra növelt színes szobor ez, melyen azonban nem csak a nagy tömegek, hanem a finomabb részletek, legfőképp a burkolat finom csíkozottsága is a karaktert meghatározó szerephez jut. (Ezt a hullámlemezt Lázár Antal már a 2002-ben elkészült népligeti buszpályaudvar falain is alkalmazta.)

Egészen meglepő a régi és az új épületrész esztétikai viszonya: az előbbi könnyű, transzparens szerkezetének, érzékeny, lépcsőzetes tagolásának tökéletes ellentéte az utóbbi. Az egyes kubusok, hasábok a régi részek kompozíciójához képest szinte vulgáris keménységgel kapcsolódnak egymáshoz. A manierista építészet disszonanciáit, meghökkenteni vágyó magatartását, illetve a hasonló elveket szintén magában hordozó posztmodern építészetet idézi az épület összképe. Még akkor is, ha egyébként tudjuk, hogy a nagyobb méreteket, a zárt falakat nyilván a most bevezetett korszerűbb technológia kívánta meg. Ezt az érzést erősíti az a két, ovális keresztmetszetű gyalogoshíd is, mely az egymástól elkülönülő új és régi szekciók között teremt kapcsolatot. High-tech hangulatú, csupafém-csupaüveg szer-

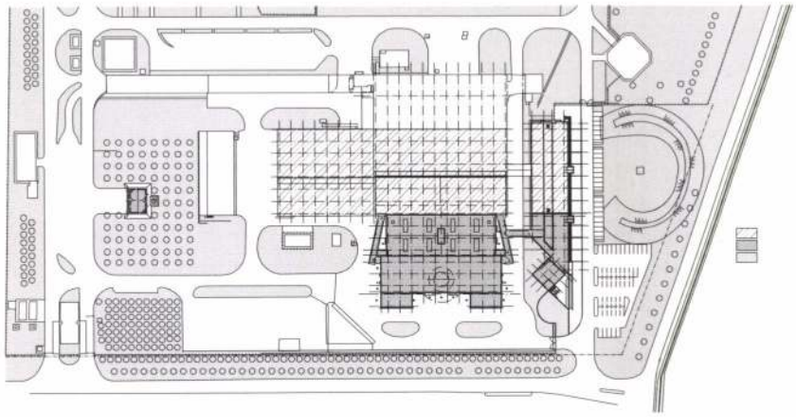

MEGRENDELŐ / CLIENT
FŐVÁROSI KÖZTERÜLET FENNTARTÓ RT.

BERUHÁZÓ / INVESTOR
LURGI LENTJES AG, DÜSSELDORF

GENERÁLTERVEZŐ / DESIGN
A&D STÚDIÓ KFT.

FELELŐS TERVEZŐK / ARCHITECTS
LÁZÁR ANTAL, SÜKÖSD ZOLTÁN, LÁZÁR VERONIKA

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK / FELLOW ARCHITECTS
ÁLMOS CSABA, BATTA MIKLÓS, LENNART BEIER, KAPOVICS GÉZA, LUKÁCS KÁROLY, PÓKA CECÍLIA, SILL LÁSZLÓ

TECHNOLÓGIA, KÖRNYEZETVÉDELEM / TECHNOLOGY, ENVIRONMENT
LURGI LENTJES AG, DÜSSELDORF

TARTÓSZERKEZETEK / STRUCTURES
IVÁNYI KÁLMÁN, KISS ROLAND, GÁL ISTVÁN – IPARTERV RT.

ÉPÜLETGÉPÉSZET / PLUMBING&HVAC
GARANCSY ANDRÁS – PROJEKT 5 STÚDIÓ

ÉPÜLETVILLAMOSSÁG / ELECTRICAL PLANNING
KOMM PÉTER – VA-IQ KFT.

KÜLSŐ KÖZMŰ / OUTDOOR PUBLIC UTILITIES
BÍRÓ PÉTERNÉ – TETA KFT.

BELSŐ ÚTHÁLÓZAT / INNER TRAFFIC
ROHRER ÁDÁM – KÖZLEKEDÉS KFT.

AKUSZTIKA / ACOUSTICS
REISZ FRIGYES – BME ESZEGI ÉPÜLETAKUSZTIKAI LABORATÓRIUM

TŰZVÉDELEM / FIRE PROTECTION
TAKÁCS LAJOS

kezetek ezek, és – sajátos módon – valódi ipari körülmények között utalnak a 70-80-as évek építészetének divatjára, a legkülönbözőbb funkciójú épületre applikált gépszerű-gyárszerű motívumokra. A hidak formavilága sokkal inkább ezekhez, illetve az épület 1981-ből származó részleteihez, karakteréhez kapcsolódik, semmint a bővítményekéhez. Ebben az értelemben a tervező saját korábbi épületét posztmodern idézetté lényegíti át. Tovább bonyolítja a képletet, s egyfajta körkörös utalásrendszerré alakítja a kompozíciót, hogy a régi szárny maga is rendelkezik tipikusan posztmodern jegyekkel.

Valamelyest eltérő komponálásmód jellemzi azt a kisebb bővítményt, mely a régi épület rövidebb oldalához kis híddal illeszkedő, a bővítés során a többivel azonos fémburkolattal ellátott ún. szociális épülethez tapad. Az épületszárny átlós irányú homlokzattal végződik, melyhez négyzet alaprajzú, 180 fokban elforgatott, vagyis a hossztengellyel egyik csúcsával érintkező előadóterem csatlakozik. A szinte teljesen önálló tömegformaként érvényesülő bővítmény belső terét toronyszerű felépítményként kialakított felülvilágító nyitja meg a külvilág felé. A külső falakra rögzített, átlós fehér sávokkal tagolt zöld lemezburkolat szinte önálló életre kel, s egyfajta kulisszahomlokzatot alkotva leválik az épületről. A burkolóelemek struktúrái díszletszerűen, „hátuk mögött" légüres térrel állnak a terepen. Egyértelműen a régi épületrész üvegfalainak négyzethálós vázrendszerét követik, mintha töredékei, romjai lennének annak. Ismét idézet, az építész ismét saját művét emeli ki eredeti kontextusából. Az előadóterem galériával osztott enteriőrjét a homlokzathoz hasonló elemek, kompozíciós fogások határozzák meg: a mennyezet egymást metsző átlóiba kerültek a világítótestek, hatalmas csillagokat formálva.

A 80-as évek színes dekorativitását visszaemelő burkolórendszer és az épület karakterének alapjául szolgáló formai idéző-módszer együttesen kissé fáradt már; az elmúlt évtizedek önreflektív építészi magatartásának ez a változatlan formában való életre erőltetése 2005-2006-ban már nem vezet élénk valóban izgalmas összképhez. Mindemellett ez a látványelvű, képzőművészeti karakterű formálásmód Lázár Antal építészetében újdonság, bátor kísérletező kedvet mutat.

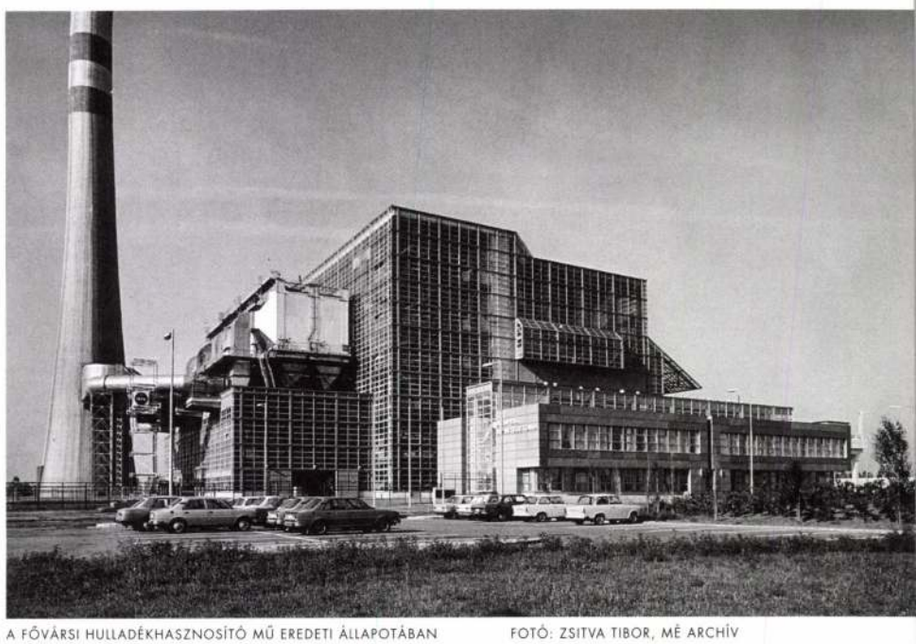

A FŐVÁRSI HULLADÉKHASZNOSÍTÓ MŰ EREDETI ÁLLAPOTÁBAN FOTÓ: ZSITVA TIBOR, MÉ ARCHÍV

(1) Vámossy Ferenc- F. Vámossy Erzsébet: Az építészeti kultúra Magyarországon http://www.scitech.mtesz.hu/07vamossy/technika-torteneti_kalauz_5.htm#5_6

ARCHITECTS
**Antal Lázár,
Zoltán Sükösd, Veronika Lázár**

Péter Haba

Old–New–Old

The Extension of the Refuse Burners, Budapest

IN THE PAST TWO decades the building now housing Budapest Refuse Burners completed in 1981 has been regarded one of the top achievements of Hungarian industrial architecture. Back in those days it created a sensation with its vast expanse of glass wall structure so uncharacteristic of its genre, as well as with the striking and unified formal solutions of the architectural frame of the complex engineering system far reaching and branching off also in space because of the technological processes within. It also attracted international recognition: in 1985 the designer, Antal Lázár was awarded the highly prestigious Constructa Prize for his achievements in industrial architecture. The fact that the technology applied and the standard of the boilers had been somewhat outdated even then did not qualify the architect, but was a proof of the professional preparedness of the client, that is state organs as builders.[1]

It was obvious back in the 1990s that the thorough modernization of the Budapest Refuse Burners to meet the environmental requirements of the EC cannot be deterred any more. The whole project of reconstruction was carried out in two phases (financed by the owner, FKF Ltd., the capital and the state, supported by the Ministry of Environmental and Water Conservancy which also provided loans free of interest), and designers co-operating in the extension were Antal Lázár and his colleagues once again.

Throughout the progress of construction the four existing boilers were restored and equipped with a smoke-gas filter system of their own. The new wing including the latter has a basic area approximately the same as that of the old block whilst its height exceeds it. In spite of its vast dimensions and closed blocks it gives a vivid and animated overall image: the section housing smoke-gas filters juts out like a tower, whilst the one embracing the cylindrical chimney reaching to the sky is lower yet wider than that – besides, it also comprises a „bastion" at two of its corners to house store-pits.

The spectacle with elementary strength reveals a variety which basically results from colouring. Walls minimally broken by openings are enveloped in corrigated iron sheets propped by diagonal ribs with a palette alternating strikingly lustrous yellow and gentle grey. It is a colourful sculpture indeed enlarged to monumental dimensions in which more refined details such as the delicate striped pattern of the face-work come to play a main role besides the large blocks. (The very same type of corrigated iron sheet was applied by Antal Lázár on the walls of the bus terminal in Népliget completed in 2002.) Quite surprising is the aesthetic connection between the old and the new wings: the former with its light-weight transparent structure and sensitive stepped articulation is sharply contrasted to the latter.

The individual cubes and prisms are connected to one another almost with a vulgar type of hardness compared to the composition of the old sections. The overall impression of the building evokes the discords of mannerist architecture, its aim and attitude to shock as well as postmodern architecture including similar principles. This is the case even if we know that the larger dimensions and closed walls were required by the more modern technology introduced just now. The very same impression is enhanced by the pair of footbridges with oval cross-section that establish a connection with the new and old sections otherwise separating from one another. They are high-tech mood, all-metal and all-glass structures that refer to the architectural trends of the 1970s and 80s, the machine-like, factory-like motifs applied on buildings with a variety of functions amongst genuinely industrial circumstances in a highly individual way. The forms of the bridges are more closely related to these, as well as to details and the character of the building dated from 1981 than to those of the extensions. In this sense the designer transubstantiates the former building of his own design into a post-modern citation. The formula is made more complex, the composition is transformed into a kind of cyclic sytem of references by endowing the old wing with typically post-modern features. A slightly different method of composition features the smaller extension which is joined by a tiny bridge at its shorter side, which through the extension sticks to the so-called social building clad in the same type of metal plating. This wing ends in a diagonally positioned facade joined by a quadratic auditorium which touches upon the longitudinal axis via one of its tips, turned away by 180 degrees. The extension section stands out as an almost totally independent block form, the interior of which is opened toward the outworld by a tower-like skylight. Fixed onto the exterior walls the green sheeting of metal jointed by diagonal white bands seems like it was about to come to life and actually comes loose off the building creating a kind of stagey facade. The structure of casing materials stands on the site with a void „behind the back" like the wings of a theatre. They expressly follow the grid-type frame system of the glass walls belonging to the old part of the building as if they were its fragments or ruins. This is yet another quotation: the architect lifts his own work once again out of its original context. The interior of the auditorium divided by the gallery is defined by components and solutions of composition similar to those applied on the facade: luminous bodies are positioned on the intersecting diagonal lines of the ceiling making up large-size stars.

The system of facework bringing back the colourful decorativity of the 1980s as well as the formal method of references (citing) functioning as the basis for the character of the building make up a tandem that appears somewhat tired; this kind of „forcing into life" of the self-reflective attitude of architects typical of the past few decades in an unchanged form cannot result in an exciting overall image in the years 2005 and 2006. However, this kind of formation with an extraordinary principle of spectacle and the characteristics of fine arts is indeed a novelty in Antal Lázár's architecture testifying daring mood for experimentation.

(1) Ferenc Vámossy–Erzsébet F. Vámossy: Architectural Culture in Hungary http://www.scitech.mtesz.hu/04vamossy/technikatorteneti_kalauz_5.htm#5_6

Lázár Antal ipari ?
e'p. ?

"Hullardékhasmosító" c. mű

→ Z. Gács György festőm.

Művészet 1985/3/19

LÁZÁR ANTAL építész

MÉp. 1991 5/6. 99.p.

EXPO 95 – 2. sz. pályamű

i nélkül a legcsillogóbb
chnika és tudás birtokában
thet igazi műalkotás.
iztatóbb pedig, hogy a fen-
állapításokat művek igazol-
lításon. Vállalva a szubjek-
sőt az elhamarkodott ítélke-
nem is teljesen alaptalan vád-
n a gyors kritikai reagálás
ul ezzel jár), említsünk meg
a „biztató" művek közül.
hagyományos értelemben
s „első terem", s főleg nincs
erem", azaz nincs tendenció-
sora a kiállítóknak és kiállí-
eknek, mégis kétségtelen,
első teremben látható mun-
melte, s indokoltan emelte ki
és. A kedvező összbenyo-
sorban itt kapjuk, s itt talál-
legkiemelkedőbb műveket
rakt és konstruktivista jelle-
djunk e tág, nem éppen nap-
neghatározásoknál) munkák
teret, teljes öntudattal, ma-
ággal – és jogosultsággal is:
alkotók, ezek a képek és
k Európa bármely országá-

csoportosított ide) egy–két kivételtől eltekintve inkább az önbizalomcsökkenéséről tanúskodó művekkel jelentkeztek. Pedig ezeknek a művészeknek a szándéka, törekvése: művészetünk egy nem lényegtelen vonulatának („alföldiek", „hódmezővásárhelyiek") folytatására jogosult – és szükséges is. Nem kétséges, hogy egyikük-másikuk képes lenne az átállásra (ahogy művészeink közül sokan tették), a teljesen elvont festői eszközök alkalmazására, izgalmas felületek létrehozására (Hock Ferenc, Hézső Ferenc), de nem biztos, hogy ez az út önmaguk igazi kibontakozásához vezetne. A több-kevesebb joggal ide sorolt festőknél valamivel makacsabb eltökéltséggel „őrzi a lángot", a hagyományos értelemben vett szobrászat értékeit a középgenerációhoz tartozó Kaubek Péter (Portré, 1987) és Kubisch János (Kamilla, 1989).

Szembetűnő, hogy az iparművészek népes táborából viszonylag kevesen képviseltették magukat műveikkel, ám a beküldők hangsúlyosan jelen vannak. Különösen a textilesek-

Emeletes buszpályaudvar a Népligetben

Az Erzsébeti téri buszpályaudvart kitelepítik: új helye az Üllői út és Könyves Kálmán körúti csomópontban lesz. Az egymilliárd forintot is meghaladó építkezés finanszírozásához az ÁPV Rt. a Volánbusz Rt. számára 237,5 millió forintnyi támogatást ad, ugyanakkor kétéves ütemezésben 350 millió forintot kap – 1996-os áron – a beruházás a költségvetésnek az új Nemzeti Színházra előirányzott részéből.

Az engedélyezési tervek most készülnek, jóváhagyásuk után megszülethetnek a kivitelezésiek is, s elkezdődhet az építkezés, hiszen az elképzelések szerint 2000 tavaszán már naponta félezer járatot indít a népligeti Volánbusz pályaudvar. A *Lázár Antal* építész professzor és csapata által tervezett pályaudvarról *Sohár Istvántól,* a Volánbusz Rt. forgalomirányítási szakosztályvezetőjétől kaptunk tájékoztatást:

– A föld alatti parkolóval együtt négyszintesre tervezett létesítményben három szint lesz a buszoké. A pályaudvarnak mozgólépcsők, illetve liftek révén kapcsolata lesz a metró népligeti megállójával. Az ország legnagyobb, s egyben legmodernebb buszpályaudvarát építi tehát meg itt a nyáron kiírandó tender győztese – mondta Sohár István.

Bár a nemzetközi autóbuszjáratok változatlanul az Erzsébet térről indulnak és oda is érkeznek, a az új autóbusz-pályaudvar naponta mintegy ezer buszt indít és fogad majd. Itt lesz a dunántúli járatok központja, s innen indulnak és ide érkeznek majd a 4-es, az 5-ös és az 50-es úton közlekedő távolsági járatok is. A beruházás révén megszűnik a Nagyvárad téri buszvégállomás is: az agglomerációs elővárosi forgalmat is a Népligetben fogadják majd. Átkerül az új létesítménybe több, eddig a Népstadion melletti végállomáshoz tartozó járat is. A környezetvédelmi és forgalmi vizsgálatok azt bizonyítják, hogy az új létesítmény átadása nyomán fellélegzik majd a főváros, hiszen a Lágymányosi hídon és a négysávos Ferihegyi úton, a belváros elkerülésével érkezhetnek majd célba az ide tartó járatok.

S. B. A.

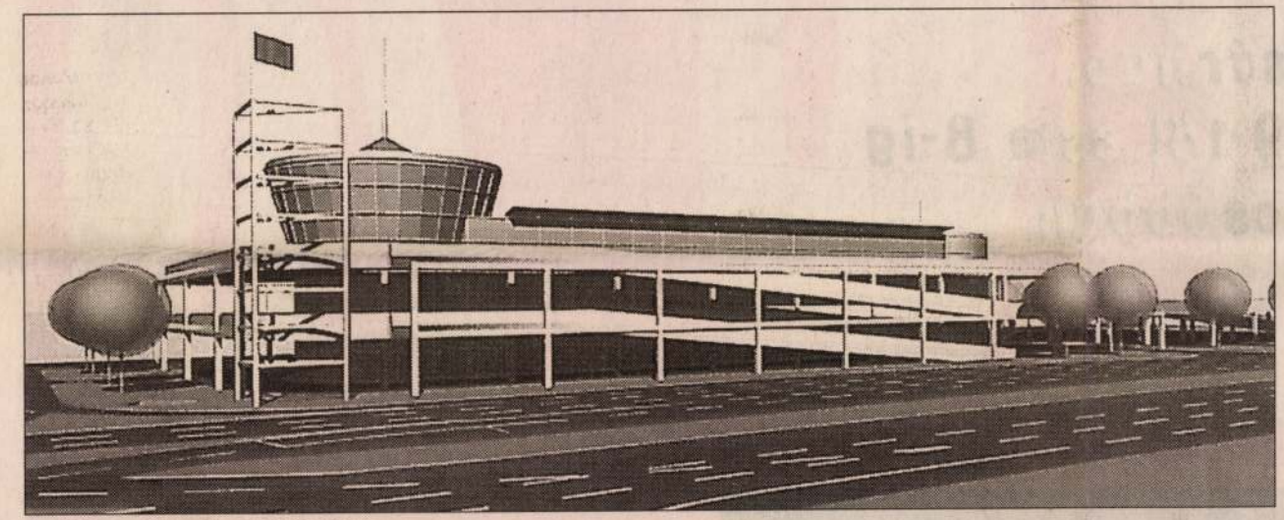

Az új buszpályaudvar látványterve

felé vezető oldal három sávjából munkanapokon 6.00–10.00 óráig és vasárnap 14 órától befelé kettő, kifelé egy sávban haladhat a forgalom. Az említett időszakon kívül kifelé két sávban autózhatnak. A felüljárókon a forgalomkorlátozás várhatóan 3 hónapig tart.

- Megkezdték Budán a Szilágyi Erzsébet fasor burkolatának felújítását a Szent János Kórház és a Budagyöngye között. Két héten át az autóbuszmegállók burkolatát cserélik és az útszegélyt javítják, ezért több helyen is leszűkül az útpálya. A kifelé haladó autóbuszok megállóit előbbre helyezték.
- A Ferihegyi repülőtérre vezető utat kiszélesítik a Ferihegy I. terminál és az Üllői út között. Ezen a szakaszon mától sebességkorlátozás érvényes (30 km/óra). A munkálatok ideje alatt is irányonként egy sávban haladhat a forgalom.
- A budai alsó rakparton a Zsigmond tér közelében tart a félpályás útlezárás. A munkaterületnél jelzőlámpa szabályozza a váltakozó irányú áthaladást.
- A Lágymányosi híd budai hídfőjénél – a Dombóvári úton – a hídra vezető felhajtónál minden irányban útszűkületen kell áthajtani, mert aluljárót építenek.
- Kertészek dolgoznak a Szent Gellért rakparton a Szabadság hídtól az Erzsébet hídig, valamint a Bartók Béla úton a Szent Gellért tér és a Kosztolányi Dezső tér között.
- A Libegő szombat reggelig nem közlekedik a karbantartási munkák miatt.

Forrás: Fővinform

Magyarország legkedveltebb napilapja

A NAP SZTÁRMONDATA

Olvassa a Népszabadságot, hallgassa a 92.9 Star Rádiót, és nyerjen!

A rádiós műsorvezető felhívására hívja a Sztárvonalat: 234-5929, és mondja be az alábbi mondatot, mellyel a mai napon 10 000 Ft-os betétkönyvet és negyedéves Népszabadság-előfizetést nyerhet.

„92.9 Star Rádió, ahol Önt mindennap értékes nyeremények gazdagítják."

A NAP SZTÁRMONDATA A 92.9 STAR RÁDIÓBAN ÉS A NÉPSZABADSÁGBAN!

92.9 STAR RADIO
A 60-AS, 70-ES, 80-AS ÉVEK SZUPERSZTÁRJAI

20%
minden árucikkre
pénteken, szombaton, vasárnap,
hétfőn és kedden reggel 9-től este 8-ig
a HERVISBEN 20%-kal olcsóbban
vásárolhat.
HERVIS. Minden, ami sport. Most 20%-kal olcsóbban.
HITELKÁRTYÁT ELFOGADUNK
VISA
MasterCard
Engedményes kínálatunk a készlet erejéig érvényes. Az esetleges kivitelezési hibákért nem felelünk, és vásárlóink elnézését kérjük.
EUROPARK
Budapest XIX. ker., Üllői út 201., telefon: 347-1624
Közvetlenül a Határ úti M metróállomás mellett!
Nyitva tartás: hétfőtől vasárnapig 9-20-ig

Lárán Antal épitén

Az országgyűlési határozatot a kormány durván megszegte

Négy nap alatt eladták az erőműveket

A Horn-kabinet energetikai „sikertörténetéhez" hozzátartozik: hivatalba lépésekor az MTI által kiadott 156 oldalas kormányprogramban 15 és fél sor (!) foglalkozott semmitmondóan az energetikával. Ebben az országban, ahol az energiaharodozók több mint a felét importáljuk, emiatt alapvető az ellátás biztonsága, minősége. Tudatosan, vagy hozzá nem értés miatt értékelték le ily módon az energetikát, a mai napig sem tudom eldönteni – hangsúlyozta egyebek között a lapunknak nyilatkozó dr. Szűcs István, az ipari tárca egykori energetikai ügyekért felelős államtitkár-helyettese, aki ma az Olajterv Fővállalkozó és Tervező Rt. nukleáris szakági főmérnöke.

– Miért következhetett be a nemzeti érdekeket ilyen látványosan semmibe vevő magánosítás az energetikai szektorban?

– Először is felborult az egyensúly az ellátás biztonságáért felelős ipari minisztérium és a vagyonért felelős privatizációs szervezet között. Csökkent a kormányon belül és a minisztériumban az energetikairányítás súlya, kontroll nélkül maradt az ÁPV Rt.

Suchman-féle ámokfutás

Ekkor indulhatott meg a Suchman-féle ámokfutás: mi most privatizálunk, mi most értékesítünk.

Az ötlet persze nem az ő agyából pattant ki. Az Antall-, a Boross-kormány idején *Teleki Pál*, az ÁV. Rt. vezetője és *Szabó Tamás* privatizációs miniszter is erre törekedett. Akkor azonban az energetikai blokk ezt a felelőtlen lépést megakadályozta. A szakmailag meggyengült minisztérium Suchman idejében erre már képtelen volt, az energetikai szakértőket vagy eltanácsolták munkahelyükről, vagy átvitték az ÁPV Rt.-hez, illetve a Magyar Energetikai Hivatalhoz. Ez a helyzet úgy felértékelte a privatizációs szakemberek szerepét, hogy a szociális védelemről, a bérekről, a kollektív szerződésekről, az elbocsátásokról, a létszámcsökkentésekről. A szerződés nem fogja le a kezüket. S itt van még az a bizonyos „aranyrészvényügy". Mint tudjuk, a magyar jogrend az aranyrészvény fogalmát nem ismeri, de a kormány és az ÁPV Rt. bevezette. Viszont az aranyrészvényekhez kötődő jogok közül kivették az osztalék és a fejlesztéspolitika ellenőrzését. Szerződésbe foglalták, töröljük az elsőbbségi részvényhez kötődő jogok közül az osztalék- és fejlesztéspolitikára vonatkozó passzust. Ez azt jelenti, hogy a magyar kormánynak semmiféle lehetősége nincs arra, hogy beleszóljon a fejlesztés- és osztalékpolitikába. Ezért a nyugati tulajdonos oda viszi pénzét, nyereségét, ahová akarja. A kisebbségi részvénytulajdonlással együtt pedig a menedzsmentjogokat is odaadták. Pedig ha 50 százalék plusz egy szavazat állami többségben marad, akkor sehol sem adják oda a menedzsmentjogokat. „Nem alakulhatnak ki monopóliumok, nem foghatnak össze a tőkések, mert a részvényelidegenítést nem tesszük lehetővé" – nyilatkozta a kormány – sulykolta a

vényességi, anyagi, büntetőjogi kategóriába. Igaz, Suchman állítja, hogy vállalja a felelősséget, mind a 2 400 döntésért. Ez egyszerűen nevetséges, hiszen egy ember rövid idő alatt nem képes 2 400 döntést alaposan elemezni, mérlegelni. Jogosan vetődik viszont fel a kérdés, hogy az ÁPV Rt.-ben aránylag jó tiszteletdíjért ott ülő ellenzéki pártok képviselőit nem zavarja, hogy részeseivé váltak ennek a felelőtlenségnek? Jelezte-e közülük valaki, hogy se fejlesztési kötelezettségről, se szociális védelemről szó sincs a szerződésekben. Az aranyrészvényhez kötődő jogokból mi maradt ki, a menedzsmentjogokat miért árulták ki a kisebbségi tulajdonosnak, miért tették lehetővé a részvények eladását? Miért hagyták, hogy hazudjanak nekünk?

Nemzeti többség

– A történtekről valamiféle beszámolási kötelezettség terheli-e a kormányt, vagy például az energiahivatalt?

– A magyar energiapolitikai koncepciót 1993 áprilisában az Országgyűlés kilencven-egynéhány százalékos szavazati többséggel fogadta el. Ennek értelmében a kormány kétévente köteles az Országgyűlésnek beszámolni az energiapolitikai koncepció felülvizsgálatáról. Nincs még késésben, nem történt törvényi mulasztás, de az első féléves törvényalkotási tervben ilyen beszámoló nem található. Az akkori országgyűlési határozatnak megfelelően nemzeti, állami többség mellett kell a privatizációt végrehajtani, a nemzeti többséget megtartani. Ez még véletlenül sem történt meg, az energetikai privatizációs döntés előkészítésében alig jutott szerep az ipari minisztériumnak, az

Energia Hivatal elnöke sem jeleskedik...

– A gáz- és villamosenergia-, a szolgáltatásról szóló törvény kötelezően előírja, hogy a Magyar Energia Hivatal vezetője évente köteles beszámolni az Országgyűlésnek a fejlesztések engedélyezéséről, a fogyasztói igények kielégítéséről, a szolgáltatás színvonaláról, a fogyasztóvédelemről s a fogyasztói árakról. A hivatal a törvény megalkotása óta nem számolt be, de szerintem neki nincs is miről. Erről a szakértői szervezetként létrehozott hivatalról a törvény kimondja: politikamentes, s bizonyos idő eltelte után függetlenedik a mindenkori kormánytól. A nyugati gyakorlathoz hasonlóan viszont meghatározza az árakat, ellenőrzi a fejlesztéseket, védi a multikkal szemben a kisember érdekeit. Hát ez nem teljesült, mert a politika rátelepedett a hivatalra. A kormány tavaly lesöpörte az asztalról előterjesztésüket az árakról, áremelést jelentett be, majd elhalasztotta. Mit mondjon a hivatal arról, hogy feje fölé kineveztek egy országgyűlési képviselőt, politikust kormánybiztosnak. Vagy arról szóljanak, hogy az erőművek értékesítése elhamarkodott volt, a kormány 8 százalékos eszközarányos nyereségvállalásának pedig komoly árvonzata van? Mit szólnak ehhez a hivatal szakértői? Nem tudni, mert helyettük a kormánybiztos beszél.

Alkotmányos jogsértés

Nincs valós szerepe az energiahivatalnak az árak megállapításában, az emelt árak elosztásában. Pedig nyilván lenne mondanivalójuk arról, hogy a teljes árbevétel nyolcvan (!) százalékát

Beruházás a győri textilgyárban

Kapacitásbővítő beruházásba kezdett az Uniontext Kft. Győrött. A Grabo-csoporthoz tartozó cég három év alatt egymilliárd forintot fordít erre a célra. A döntés hátterében az áll, hogy a Graboplast Rt. menedzsmentje stratégiai célként a növekedést jelölte meg az Uniontext lakástextíliáinál, asztal-, és ágyneműtermékeinél, továbbá inganyagainál és zsebkendőinél. Ennek feltételeit hároméves fejlesztési programmal teremtik meg. Munkába állítanak hatvan szövőgépet, amelyek évente több mint ötmillió tarkán szőtt finomtextíliát lesznek képesek előállítani. Azért összpontosítanak erre a termékkörre, mivel a külföldi piacokon ezek a gyártmányok a legkeresettebbek. A beruházás a fonodát is érinti, amely képes lesz ellátni a Grabo-csoport cégeit alapanyaggal.

Veszteséges az Agrimpex

Az Agrimpex Kereskedelmi Rt. 318 millió forintos mérleg szerinti veszteséget könyvelt el az év első negyedévében. A 4,3 milliárd forint értékesítési árbevétel 17 százalékos forgalombővülést mutat az elmúlt év hasonló időszakához képest. A nemzetközi számviteli szabványok szerint készült tőzsdei gyorsjelentés a Magyar Tőkepiac pénteki számában jelent meg. Az árbevétel fele-fele arányban származott a kereskedelmi és feldolgozó tevékenységből. Az üzemi tevékenység eredménye 110 millió forintos veszteséget mutatott a negyedév végén. A negatív egyenleget a jelentés a bruttó árrés 30 százalékos csökkenésével indokolja. A nagy készletek finanszírozási terhei is tükröződnek a pénzügyi egyenlegben, amely 234 millió forintos veszteséggel zárult.

Richter-részvény, részletre is

Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. 200 ezer darab Richter-részvényt értékesít nyilvános forgalomba hozatal útján május 27–30. között. Az értékesítés során a belföldi magánszemélyek legfeljebb 50 darab részvényig kamatmentes részletfizetést vehetnek igénybe. Jegyzéskor a teljes vételár felét kell befizetni. A fennmaradó 50 százalékot 1997. augusztus 1. és 1998. május 31. között kell egy összegben, készpénzben törleszteni. Az egyenként ezer forint névértékű Richter-törzsrészvények jelenleg 14 600 forintot érnek a Budapesti Értéktőzsdén. A jegyzési időszak május 27-én kezdődik, és május 29-ét követően bármikor lezárható, amennyiben valamennyi részvényt lejegyezték. A részvényeket a Creditanstalt Értékpapír Rt., a Creditanstalt Rt., a CIB Hungária Bank Rt., az ABN Amro Rt., az MHB, az OTP Bróker Rt., az OTP Bank Rt., a Postabank Értékpapír Rt., valamint a Postabank Rt. fővárosi és vidéki fiókjaiban lehet jegyezni.

Terjeszkedni akar a Julius Meinl

Növelni kívánja részesedését a csehországi élelmiszerpiacon az osztrák Julius Meinl cég. Jindrich Barák, a Meinl csehországi vállalata vezetőségének tagja a Hospodárské Noviny című cseh lap pénteki számában elmondta, hogy a cég forgalma 1995-ben 2,7 milliárd, 1996-ban pedig 3,7 milliárd koronát tett ki. Az idei tervek mintegy ötmilliárd koronás forgalommal számolnak. A cégnek jelenleg Csehországban 65 üzlete van. Ezt a közeljövőben 20 százalékkal kívánják bővíteni, az alkalmazottak számát 3500-ra növelik.

Hatmilliárdos tőkeemelés az Electrolux-Lehelnél

Mitikus jelképrendszer Lágymányoson

Az elvetélt magyar expó területén félkész állapotban is figyelmet keltő, háromezer nézőt befogadó sportcsarnok építéséről közölt felvételt az Új Magyarország 1997. április 30-i száma. Az ELTE és a BME hallgatóinak sportolását szolgáló sportcsarnok, az edzőtermekkel és a fedettuszodával, valamint a szabadtéri pályákkal együtt az új egyetemi sportközpont egyik markáns eleme. A *Lázár Antal* és *Magyar Péter* építészek által nyert pályázat alapján tervezett épületegyüttes az új magyar építészet jeles alkotásának ígérkezik, ha másért nem, a tervezés tudatos filozófiai és lélektani irányultsága okán.

A sport- és kulturális épületek a civilizált társadalmak legrégibb középületei közé tartoznak, előképei az ógörög színházak, stadionok és palaisztrák, továbbá a római amfiteátrumok (Colosseum), fürdők és lóversenypályák voltak.

Ezek az épületek kétesélyes konfrontációk, versenyek, küzdelmek, győzelmek, vereségek, véres kegyetlenségek (gladiátori küzdelmek, keresztény üldözések, állatviadalok), tragédiák és komédiák színhelyei voltak, és ma is azok. A néző a tömeg egyedeként van jelen. Átveszi az események hangulatát és a többi néző viselkedési módját. Tombol örömében győzelem esetén, de letöri a vereség súlya. Ünnepli vagy szidalmazza kedvenceit, megtapsolja vagy kifütyüli a sikertelen játékost vagy a ripacs színészt. Esetleg vandál módon tör-zúz.

A sportlétesítmények tervezését szigorú előírások szabályozzák. Főleg a nagy létszámú nézősereg menekítését kell gondosan megtervezni tűz, pánik vagy más veszély esetére számítva. Az egyetemi sportegyüttes tervezése során a rendezési terv azon előírása okozott gondot, hogy a területnek csak 20%-át lehetett épülettel beépíteni, és előírták a maximális homlokzatmagasságot is. Ezért a tervezők a funkció nagy részét teljesen föld alá telepítették, és a nagy csarnokterek tetejét utólag majd feltöltik földdel, és kertet alakítanak ki, „zöld architektúra"-ként. Városépítési szempontból a zöld halmok által takart, földbe süllyesztett épülettömegek egységes és hatásos, nagyon karakteres építészeti gondolatot jelenítenek meg. A növényzettel betelepített tető környezetbarát építészeti megoldás.

A tervezők tudatos szándéka a föld alá telepítéssel és a zöld halmokkal az volt, hogy „mitikus jelképrendszer"-t hozzanak létre. Ez az építész magatartás arra utal, hogy a tervezők szakítottak a század húszas éveiben *Gropius* által kezdeményezett, majd Bauhaus néven általánossá vált modern építészeti mozgalommal. A mai, új, futurista építészet érzelmesebb, poétikusabb, emberközeli építészetet akar. Az új irányzat egyik hajtása a „fun" építészet hívei épületeikkel meghittséget, fennköltséget akarnak kifejezni, tömeg- és részletképzéseikkel pedig elbűvölni, szórakoztatni kívánnak, és érzelmes hangulatot óhajtanak kelteni.

A mitikus jelrendszer építészeinek szándéka a Jung-féle mélylélektan néhány elméleti megállapításának gyakorlati alkalmazásán alapul. Kiderült ugyanis, hogy a térérzékelésben nagy szerepe van nemcsak a tudatunkkal felfogott apperceptív, hanem a nem tudatosodó perceptív ingereknek is. Ez utóbbiak nemcsak vizuálisak, hanem más érzékszerveinkre ható ingerek is lehetnek, és ugyancsak hatnak a tudatalattiban meglévő, öröklött, ősi, archetipikus térélmények. Mindezek a tudatos térérzékeléssel kölcsönhatásban fejtik ki a maguk hatását. E folyamatnak az a jellemzője, hogy a tudatalattiban meglévő pszihés tartalmak őszinte és nem manipulálható válaszokat adnak egy adott tér érzékelése esetén, és még ellentmondásba is kerülhetnek a tudatos érzékeléssel.

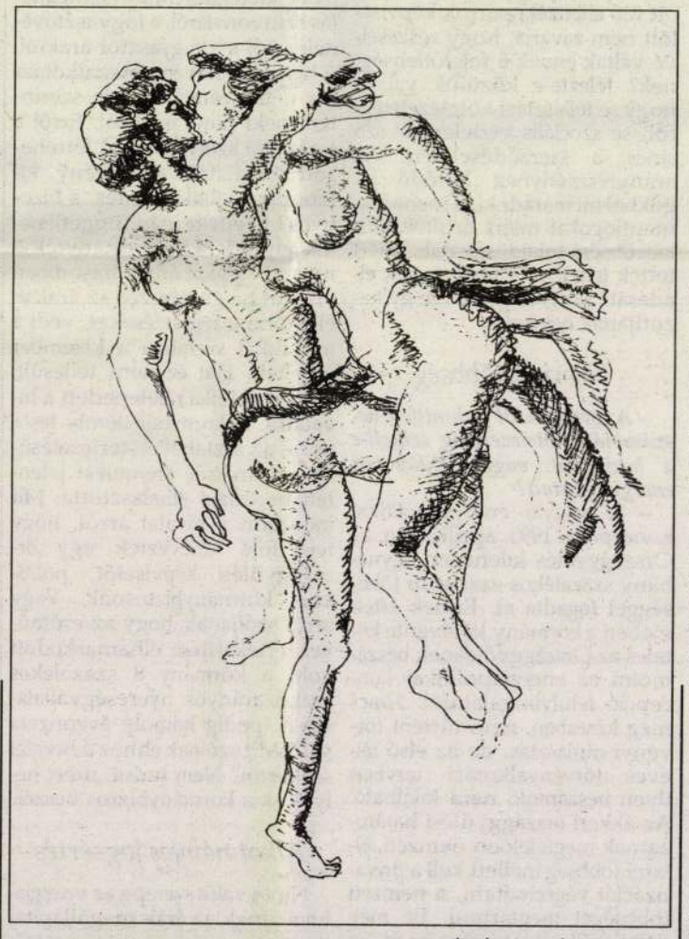

MÉSZÁROS MIHÁLY GRAFIKÁJA

A tervezők a mitikus jelrendszer hatását azzal érik el, hogy az épületeket, mint történések és események színhelyét, elődeinkhez hasonlóan olyan földhalomszerű építménnyel hasítják ki a végtelen térből, amely tudatalattinkban rítusokkal kapcsolatos asszociációkat ébreszt.

Az épület mindennapos funkcióit a testnevelési órák és sportköri edzések szigorúan beosztott rendje jelentik. Az alkalmi nagyobb nézősereget is mozgósító események a versenyek, mérkőzések és kulturális rendezvények. Érdekes ellentétpár van az épület külső tömegét meghatározó legősibb építőanyagok és formák – föld, növényzet, halom – és a belső tér korszerű technológiával előállított forgási elipszoid alakú boltozott tere – a tudatalatti archetipikus barlangképe – a felhasznált mai anyagok és a szabadon futó gépészeti vezetékek látványa között. A másik ellentétpár pedig az, ami a megalitikus méretű domb és a bejáratok, lejáratok, lépcsők, kertépítészeti elemek emberközeli léptéke között van.

Az ellentétpárok feloldását az üveggúla erdő jelenti, amely felülről érkező fényzuhatagával minden építészeti elem primér megjelenési formáját – látomásszerűen – akár saját ellentétévé is varázsolhatja és egyenletes, szórt, árnyékmentes és magas szintű természetes nappali megvilágítást ad.

Mintaszerű a közönségforgalom szervezése. A nézők a szélfogón át széles körüljáró útra jutnak be a csarnoktérbe, és onnan az érkezőnek teljes értékű áttekintése lehet a csarnok egész térrendszerére, tehát már a belépés pillanatában szembesül a későbbi látványosság színterével. Innen könnyen lehet tájékozódni az ülőhelyek és a közönség kiszolgáló funkciók iránya felől is.

Az A/D Studió munkái a szabadon álló családi háztól és társasháztól az ipari üzemeken, irodaházakon keresztül a sport és szabadidő épületekig terjednek. Építészeti nyelvezetük főleg high-tech (csúcstechnológia), amit sajátos romantikus módon használnak. Erősségük a változatos felületkezelés és a finom, szakszerű részletképzés.

K. I.

Veres Péterre emlékeznek

Pünkösd hétfőjén *Veres Péterre* emlékeznek Vésztő-Mágoron, az Árpád-kori Csolt-monostor romkertjénél lévő történelmi emlékhelyen, az író születésének századik évfordulója alkalmából. A népi írók szoborkertjében rendezendő ünnepség a keresztény felekezetek közös szabadtéri istentiszteletével kezdődik, amelyet *Tőkés László* református püspök és *Tempfli József* katolikus váradi püspök együtt mutat be. Az ökumenikus istentiszteletet követően a Veres Péter Emlékbizottság nevében *Szűrös Mátyás* mond beszédet.

Megalakult a Kelemen László Színkör

A művészetért és a hivatás tisztaságáért

Akadt nyolc nagyszerű színész, aki megelégelte a színházi kiszolgáltatottságot. Azt a függőséget, amelyet, egyebek közt, a napi alkudozások és politikai divatok

12-én *Taub János* rendezésében bemutatják *Goldonitól* a Chioggiai csetepatét. Schwajda egyébként további együttműködésekre is szívesen fölkínálja a szín-

gróf Lázár Árpádné festőmüvész
Virágcsendélet
Virágcsendélet
Magyar Képzőmüvésznők Egyesülete, 1918. április 26.

x. riéll.

KEHELY,

aranyozott ezüst, vert dísszel, ékkövekkel és passiójeleneteket ábrázoló színes zománcképekkel. A talp peremén gráci hitelesítő bélyeg 1732-ből. Mag. 29·6 cm.

Gráci munka, 1732-ből. Paténája aranyozott ezüst. A hagyomány szerint Mária Terézia ajándéka Esterházy prímásnak.

Tört. Főcsoport, 2356. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 104. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 286. l. — Gerevich PA, 189—190. l. — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő, II., 1928., 245. l. — Lepold Adatok, 38. l. — Lepold Katalógus 87. sz.

CIBORIUM,

aranyozott ezüst, vert dísszel, fedővel. Barokstílű. Felirata: BASILICAE STRIGONIENSI D. D. JOANN. CARD. SIMOR PRIMÁS A. D. 1875. Augsburgi hitelesítő bélyeggel és FRL mesterjeggyel.

Mag. 34·5 cm.

Franz Rupert Lang augsburgi ötvös műve 1736-ból. Simor prímás ajándéka, 1875.

KEHELY,

aranyozott ezüst, vert dísszel, kosarán Pásztorok imádása, Kálvária és Bold. Sebestyén érsek.

Mag. 27·5 cm.

Ötvösjegye nincs. Magyar, 1740 körül. Aranyozott ezüst paténa kereszttel.

Lazar Anton.

A Kolozsvári Szabadság-téri új elektromos üzlet falképeit Erdős Tiborral együtt kérzítette.

Utunk, Kolozsvár, 1957. febr. 23.

MDK

gr. Lázár Árpádné

Chrisanthemum , of.

N.Szal. 1913. tav. 17. 1.

Lázár Árpádné

MDK

Virágok, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Gr. Lázár Árpádné MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Gr. Lézet Arpédne

Virégoesmdéfet, olf.

Gróf Lázár Árpádné MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Gróf Lázár Árpádné, festőm.

119. Violák. Olf.

Képzőm.Társ. 1913. Tav.kiáll. Kat.46.l.

MDK

gr. Lázár Árpádné

Művészet 1918. 5.l.

MDK

gr. Lázár Árpádné, festőm.

Virág-csendéletet festett.

Műcsarnok. -Kiállitás.
Művészet. 1918. 5. l.

MDK

Lázár Árpádné

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

MDK

gr. Lázár Árpádné, festőm.

a II. teremben láttuk. Virágcsendéleżet festett.

? kiállitás. II. terem.
Müvészet.1918. 3.1.

MDK

gr. Lázár Árpádné

Művészet 1918. 3.1.

Gróf Lázár Árpádné

Virágok, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

gr. Lázár Árpádné MDK

Ciolák, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Gróf Lázár Árpád

MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Gróf Lázár Árpádné

MDK

Virágok, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

GRÓF LÁZÁR ÁRPÁDNÉ

185. Ibolya. Olajf.

KMT 1913.tav.kiáll.ka t. 49.oldal

gróf LÁZÁR ÁRPÁDNÉ

Virágcsendélet. Olajf.
" "

A Magyar Képzőművészmők Egyesülete tizedik rendes tárlatának ka talógusa. Nemzeti Szalon 1918.ápr-máj.

gróf Lázár Árpádné: MDK

Kálvária V
Virágok I-II.

A Budapest-Szentimrevárosi Kulturegyesület kiáll.
1935. Bp. XI. Horthy Miklós ut 15/d.

Gróf Lázár Árpádné

MDK

Mezei virágok, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Gróf Lázár Árpádné MDK

Virágok, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Gróf Lázár Árpádné MDK

Virágcsendélet, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Gróf Lázár Árpádné

MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MNK

Lázár Árpádné gróf

Májvák.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-csh
II.Reprezentatív Kiáll.Épest.1929.okt.hó
Kat. 18.1.

MDK

Gróf Lázár Árpádné

Ibolya.Olajf.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 50.l.

MDK

gróf Lázár Árpádné

Művészet 1916. 1. 11.1.

MDK

Gróf Lázár Árpádné

Virágcsendélet, of.

" "

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918.ápr.26.

MDK

Lázár Árpádné gróf

Virágok. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

gr.Lázár Árpádné

Tavaszi virágok, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 15. 1.

MDK

gr. Lázár Árpádné

Virágcsendélet, of.

M. Képzőművésznők E. 9. kiáll. N. Szal. 1917. ápr. 13. 1.

gróf Lázár Árpádné

Nemzeti Szalon nagy téli tárlatain neve szerepelt.

PH.932.T.1.

gróf Lázár Árpádné
Kálvária
Virágok I.
Virágok II.

A Budapest-Szentimrevárosi kulturegyesület
képzőművészeti és iparművészeti kiállitása.
1935. 3 l.

gr. Lázár Árpádné

Virágcsendélet, olaj

Magy. képzőművésznők egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 17 l.

Gróf Lázár Árpádné MDK

Ibolya, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Lázár Árpádné, festöm. MDK

jó képpel van képviselve, müvészetének javát adta.

/gy./:A Mücsarnok téli tárlata.
Képzömüvészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

Lázár Árpádné

MDK

Virágok, olf.

Rózsák, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

gr. Lázár Árpádné

A számottevő alkotásokkal szereplő müvészeket a "nagyobb tehetségek" közé sorolja a Müvészet c. rovatban közölt kritika,"Festőnők a Nemzeti Szalonban" cimmel:
Bruck Hermina, Bükkerti Mariska, Büttner Helén Dolányi Ida, Egyed Erna, K. Madarász Á Adél, gr. Lázár Árpádné, Á L. Propper Aranka, Telkessy Valér, Schütz Julcsa, Undi Mariska, V. Előd Karola, V. Kozma Erzsébet.

A HÉT, Bp. 1918. ápr. 28.
XXIX. évf. 17. sz. 267. lap.

MDK

Lázár Barna

Résztvett a Törökszentmiklósi Járási Kulturotthon képző- és iparművész csoportjának első tavaszi kiállításán. /Megnyílt 1957 ápr. 20/

Csiráky Julia: A törökszentmiklósi tavaszi kiállításon.
TISZAVIDÉK, Szolnok. 1957. máj. 8.

Lázár Barna MDK

Szerepelt a törökszentmiklósi Járási Kulturotthon képző és iparművész csoportjának első tavaszi kiállításán /megnyílt ápr. 25-én/

Csiráky Julia: A törökszentmiklósi tavaszi kiállításon.

TISZAVIDÉK, Szolnok. 1957. máj. 8.

ERNST-MUZEUM
Budapest, VI., Nagymező-u. 8.
Telefon: 120—14.

IGEN TISZTELT SZERKESZTŐ UR!

Van szerencsénk tisztelettel meghivni legközelebbi kiállitásunk megtekintésére, melyen

LXXXVII. Csoport-kiállitás

vesznek részt. A kiállitás vasárnap

január hó 23-án nyilik meg.

Sajtónap Szombaton jan. 22-én.

Igaz tisztelettel
Dr. LÁZÁR BÉLA.

1927 JAN. 20.

1926. X. 6353. — Légrády nyomda és könyvkiadó r.-t., Budapest

LÁZÁR Béla müvészettörténész

Lázár Béla, képzőművészeti irodalmunk régi, érdemes munkása a fönti címen gyűjtötte könyvbe kisebb cikkeit. Ezeket előszavában *munkaasztala forgácsainak* nevezi. Mi többre becsüljük őket. Olvasás közben meglepődünk azon a különös változáson, melyen az eredetileg napilapoknak szánt cikkek átesnek, amikor könyvbe kerülnek. Betű szerinti szövegükben nem másulnak, de kérészéletükből hosszabb tartamra rendezkednek be, feladják önállóságukat, mélyebb kapcsolatok támadnak köztük, lefoszlik róluk az aktualitás színe-íze, igényesebben lépnek elénk, és egyikük-másikuk valóban vígan állja az időt.

Lázár Béla azok közé tartozik, akik nem vetették magukat a művészettörténet egy-egy szűkebb korszakára, hanem egyforma kedvteléssel cserkésztek a művészet minden területén. Csak nemrégiben írt egy népszerű egyetemes művészettörténetet. Az ő tollából való *Paál* László alapvető monográfiája,[25] *Fadrusz*,[26] *Mányoki*[27] életrajza, s a *Szinyei*ről szóló,[28] több nyelven megjelent munka is. Köteteket adott ki *Csók* Istvánról, *Vaszary* Jánosról, *Rudnay* Gyuláról[29] s légióra tehetők kiállításokhoz írt bevezetései. Vitatkozott, ismertetett magángyűjteményeket, s e szerteágazó munkásság mellett még arra is telt ideje, hogy egy kedves művészregényt írjon. Azonban akármerre kalandozott is el hosszú pályafutása alatt, legszívesebben a magyar művészetért, s a magyar művészekért szállt síkra kitűnő kortársaival együtt. Az

elhunyt *Gerő* Ödön, aztán *Lyka* Károly, *Réti* István, *Rózsa* Miklós, *Petrovics* Elek, *Fülep* Lajos, *Elek* Artur, *Farkas* Zoltán mind olyan nevek, amelyekről sosem szabad elfeledkeznünk, amikor művészetünk önzetlen propagátorairól esik szó. Legtöbbjük ma is lankadatlan erővel, mélyült tapasztalattal és tudással szolgálja képzőművészeti művelődésünk ügyét. Mi, fiatalabbak, alig tudjuk már megérteni, az utánunk következő nemzedéknek pedig fogalma sincs arról, hogy mit jelentett az ő munkásságuk művészetünk hőskorában. Folyóiratokban, napilapokban, önálló kötetekben, propagandafüzetekben folyt ez a szakadatlan felvilágosító és tájékoztató munka, s bátorító légkörében magabízóbban festettek a festők és faragtak a szobrászok. Mennyi félreértést kellett eloszlatniok, mennyi rosszakaratot kiküszöbölniök, s hányszor kellett az uralkodó művészetellenes nézetekkel szembeszállniok. Bírták az iramot, s végül is győztes lett az a magas színvonalú magyar művészet, amelyre bízvást lehetünk büszkék. Ha az utóbbi években történnek is kísérletek arra, hogy kótyagos eszmék bárgyú haszonélvezői lebecsüljék legjobb művészeink alkotásait, nincs már olyan hatalom, amely eltüntesse őket szellemi életünkből, s művelődésünket megfossza egészséges hatásuktól.

Lázár Béla legújabb kötetének tanulmányai a reneszánsztól *Picassó*ig ívelnek. Szeretjük bennük írójuknak szabad portyázó lendületét, a régi jó időkre emlékeztető lelkes és hadakozó modorát. Könnyedén érintenek súlyos műtörténeti vitás kérdéseket, régi mesterekről mondanak el érdemes apróságokat. Személyes élmény melegétől fűlnek, ha kortársakról van bennük szó, de nem idegenkednek az enyhe gúnyolódástól sem. Még bokros félreértésükben is rokonszenvesek, amikor például *Cézanne*-ról vagy *Matisse*-ról ítélkeznek szinte ifjúi hevességgel. Rokonszenvesek, mert írójukat támadásra is csak a művészet feltétlen szeretete sarkallja. Némelyikük csupán nyúlfarknyi, akad köztük terjedelmesebb, mindegyikükből egyaránt lehet valamit tanulnunk. Ha mást nem, azt az egyet bizonyosan, hogy szerfelett szegényes lenne az életünk a művészet nélkül. Ám a tanulságokon kívül is milyen jólesik a ma forgatagából *Lázár* Béla emlékezésein keresztül visszaszállnunk a régi München, a régi Párizs feledhetetlen hangulatába, s azt hinnünk, hogy volt korszak, amikor az emberek mindennél fontosabbnak érezték a művészetet, az irodalmat, a zenét és a tudományt. Illékony illúzió! Ám ezért az illúzióért, az örök dolgok fuvallatáért, érdemes egy estét eltölteni Lázár Béla könyvének olvasásával.

LAZÁR Béla

Október 1991

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT LÁZÁR BÉLA

A budapesti, párizsi, berlini, müncheni, jénai egyetemen végezte tanulmányait, utóbb Gyulai Pál lapjának, a Nemzet-nek a munkatársa lett. A nagynevű szerkesztő Munkácsy Mihály meginterjúvolására küldte Párizsba a „Honfoglalás" festése idején. Munkácsyék Párizsban marasztalták, ilyképp lett 2 éven át Munkácsy titkára. Ez idő tájban ő rendezte a nagy Munkácsy-estélyeket, melyeken Sarah Bernhardt és Wilde Oszkár is megjelent. Wilde Oszkárról Lázár Béla riportot írt a Readingi fegyházból való szabadulásakor.

Lázár Béla 60 éven át szolgálta a magyar kultúrát szóban és írásban, itthon és külföldön. 1912-ben alapította Ernst Lajos társaságában az Ernst múzeumot, melynek 25 éven át művészeti vezetője volt.

Lázár Béla megírta Munkácsy, Paál László, Zichy Mihály, Szinyei, Mányoky Ádám stb. életrajzát több nyelven. Könyvei és cikkei Párizsban, Lipcsében, Strassburgban, Bécsben, Berlinben, Barcelonában is megjelentek.

Jellemzésére álljanak itt legilletékesebb kortársának sorai.

Lyka Károly előszava Lázár Béla „Tizenhárom magyar festő c. könyvéhez*

Tizenhárom medaillont foglalt egybe Lázár Béla ebben a könyvében: mindegyikre művészkézzel mintázott egy-egy nekünk ismerős arcélt. Festők mind s abból az érdekes gárdából valók, amely nemcsak értékes művekkel gyarapította meg nemzeti kincstárunkat, hanem Kelet népének hírt és elismerést szerzett a külföldön is. Hálával tartozunk valamennyiöknek, mert nemcsak szemenszedett élvezettel gazdagítottak minket, hanem velős műveikkel elválaszthatatlanul összeforrasztották a magyarságot ennek a földrészneknek kultúrájával. Valóban, festőinknek köszönhetjük, hogy az egész Nyugaton tiszteletet kelt a magyar név jóakaróinkban, jóakaratot a közömbösekben s legalább közömbösséget ellenfeleinkben.

Akikről e könyv szól, százszorosan rászolgáltak arra, hogy könyvet írjanak róluk. Lázár Béla készséggel vállalkozott rá. Jó lélekkel tehette, mert immár néhány évtizedre terjedő munkával és tanulmánnyal, agitálással és szervezéssel megszerzett erre minden néven nevezendő jogcímet. A közönség, amelynek nincs módjában a művészélet regényes kulisszái mögé tekinteni, talán nem is sejti, mily szoros kötelékek fűzik e könyv szerzőjét a mai magyar művészethez. E sorok írójának azonban módjában volt e zárt világba is betekintenie s szívesen követi el azt az indiszkréciót, amely egyedüli jogforrása e rövid előszó megírásának.

Együtt diákoskodtunk Münchenben, ahova Lázár mint filológus talán éppen a Fortunátus-mese bonyodalmaival terhelten költözködött. Lehet, hogy nem egyszer egy fedél alatt hallgattuk az öreg Carriere esztétikai előadásait. Azt már biztosan tudom, hogy az egyetem falain kívül töltött idejét abban a felejthetetlen kis körben élte le, amelynek e könyv néhány hőse is tagja volt. Csupa ifjú magyar művész népesítette akkor a Café Lohengrin néhány asztalát s ez asztalok hangosak voltak a művészeti vitáktól. A pókhálós Fortunátus-mese kutatója ebben a körben vált az élő művészet élvezőjévé és kutatójává. Napról-napra nyomon követhette azoknak munkásságát, eszejárását, alakulását, akik e könyv főszereplői. A hímes szárnyú pillangókat ösmerte hernyó-korukban. A ma dicsőített művészek elvi s egyéb küzdelmeinek klasszikus tanújává vált. Látta őket Münchenben, látta őket Párisban. Látta első lépéseiket és segítette őket azon a via crucison, amely végre a diadal magasságaiba vitte. S míg amazok talentumuk erejével törtek maguknak utat: egy kéz szorgos gonddal hárítgatta el erről az útról a rögöt, amelyet a természet vetett föl s az akadályt, amelyet emberek mesterkedése torlaszolt. Akik akkor az új magyar művészet mellett agitálták, nagyon népszerűtlen föladatot vállaltak. De hisz kenyeres pajtásaik, a festők, vajon rózsásabb utakon járhattak-e?

Lázár azonban nem maradt meg a modern magyar művészet íródiákjának. Kereste az összefüggést a tegnap és a ma közt s megtalálta néhány kimagasló géniuszban. Olyanokban is, kiket nálunk idehaza a pornak egész lavinája öntött el. Erről az új Pompejiről takargatta el tehát a hamut: kiásta szemünk láttára Paál Lászlót s magyar, német, francia publikációk egész sorában új életre keltette a holt mestert. Három országból szedte össze a nagy művésznek — hogy úgy mondjam — széjjelszórt csontjait s dicsőséges újjászületést biztosított számára. De Paállal összefügg Munkácsy is, Leibl is, Courbet is: gátat nem ismerő eréllyel kapcsolta bele e mestereket is modern művészettörténetünkbe. Míg e munkát a múlt labirintusában végezte: szeme rajta függött a jelenen. S jövőn is. Mert száz kézzel dolgozva szer zett magyar kiállítást Olaszországban, I risban, Németországban. Írt mestereink három nyelven, előadásokat tartott közé ségnek és külföldi szaktársainak. Ő muta be elsőnek a külföld mai nemzedékéi Szinyei művészete dús virulását s az ifja nemzedék friss készültségét. A kilométe ezreit rótta s ugyanannyi kilométer cikke fölolvasást hintett szét itthon és a külföl magyarázatul és agitációs célból. Belek csolta kitartó munkájával a mi speciális r történetünket az egyetemesbe.

Így munkálkodva, szakadatlan, mind napi érintkezést tartott fönn épp azokk mesterekkel, akikről e könyv szól. Mű lyüket átdúlta, hogy szemenszedett gy gyöket vihessen külföldre. Kivasalta belő a pályájukkal összefüggő biográfiai titko Levelezett és intézkedett helyettük. L borús, látta derűs napjaikat. Hallott meg nem festett képeikről, látta azokat letkezőfélben, cipelte kiállításról kiállítá amikor elkészültek. A Japán-kávéház pik asztala — ez a budapesti Café Lohengri napról-napra szolgált neki új meg új sze ciókkal. Igazán veséjükbe látott hősei Amit róluk írt és ír, mindenkorra becses kumentum, mert közvetlen forrásból n tette. Hangsúlyoznunk kellett ezt a kivá fontos körülményt, mert igazságot szo tatunk vele a könyv szerzőjének is.

Esztétikai képzettsége s a művész való együttélés a szülőforrása ennek a mű Hogy mily művészettel alakította a sz ezt a nagy érdekű anyagot, arra itt term tesen nem térhetünk ki, mert ez már a ka dolga, amely bizonyára el fogja isme műnek fontosságát és érdekességét. örömmel olvastuk végig, mert egy sor k s nekünk kedves mester titkos konyh engedtek e fejezetek bepillantást.

Budapest, 1912 má

* Csók István, Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, Katona Nándor, Kernstock Károly, Kosztolányi-Kann Gyula, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Mihalik Dániel, Perlmutter Izsák, Rippl-Rónai József, Vaszary János

A Tanácsköztársaság 50. évforduló tiszteletére rendezték meg Tallós P. I jubileumi képkiállítását Mosonmag várott, a Széchenyi Teremben. A ki dokumentum jellegű volt — a bemu rajzok egy része még a Tanácsköztá idején készült. Tallós P. István a vo zsonyi 13. vörös honvéd-gyalogezr mint katonailag kinevezett történés-áb működött. Később készült festményein mája is a Tanácsköztársasághoz kapcso

MŰVÉSZET

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

ARADI NÓRA, D. FEHÉR ZSUZSA, ÉK SÁNDOR, FARKAS ZOLTÁN, GÁBRIEL FRIGYES, POGÁNY Ö. GÁ

Kiadja a Lapkiadó Vállalat. Budapest, VII., Lenin körút 9—11. Telefon: 221-285. Felelős kiadó: SALA SÁNDOR igazgató

Felelős szerkesztő: POGÁNY Ö. GÁBOR * Szerkesztő: SOLYMÁR ISTVÁN * Műszaki szerkesztő: SÜTŐ LÁSZLÓ

A szerkesztőség címe: Budapest, V., Szent István tér 15. Telefon: 125-022

69.0653 Az Athenaeum Nyomda íves mély- és magasnyomása, Budapest. Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp., V., József Nádor tér 1.) és a postahivataloknál

Lapunk példányonkénti eladási ára 12,— Ft. Előfizetési ára fél évre 72,— Ft. Csekkszámlaszám: egyéni 61 280, közületi 61 066

INDEX 25 602

LÁZÁR Béla

Művészet, 1969. 4.

LÁZÁR Béla
91 4.36

Új Művészet

LÁZÁR Béla

120. **LAJOS F. - HOLBLIN:** Haláltánc. 400.-
Bp., é. n., Szépmíves Mûhely. 86 l.
A kiadvány 1.500 példányban készült.
Kartonkötésben, kicsit viseletes könyvborítóval.

121. **LAMARTINE A(lphonze):** Az 1848.-ki Forradalom Története. 1.500.-
1-2. kötet (egybekötve)
Fordította: Zsilinszky Mihály
Pest, 1873. Légrády. 311 l., V., 348 l., V.
Korabeli félvászon-kötésben.

122. **KUGLER Géza:** A legújabb és legteljesebb nagy házi cukrászat, 1.200.-
cukrászok, vendéglõsök és háziasszonyok legpraktikusabb
kézikönyve. 6. kiadás.
Bp., (1905.) Rozsnyai. XIV., 1 sztl. lev., 424 l.
Számos szövegközi képpel.
Kiadói rajzos félvászon-kötésben.

123. **LANDOR (Henry Savage):** Utazás a rejtelmes Tibetben. 700.-
Számos eredeti fényképpel és rajzzal.
Átdolgozta: Tábori Kornél.
Bp., é. n. Tolnai. 316 l., 1 sztl. lev.
Színes, rajzos kiadói kartonkötésben.

124. **Dr. LÁZÁR Béla:** Moliere, mint mûkritikus. 300.-
Bp., 1922. Légrády. 1 t. (Moliere arcképe, P. Mignard festménye)
54 l., 1 sztl. lev.
(Felolvastatott a Szinyei Merse Pál Társaság 1922. ápr. 23-i ülésén)
Papírkötésben, eredeti borítófedelek felragasztva.

125. **LÉVAY EMLÉKKÖNYV.** 500.-
A költõ Kisfaludy Társasági Tagságának ötvenedik évfordulójára.
Miskolc, 1912. Klein és Ludvig. 103 l., Borsod-Miskolci
Közmûvelõdési és Múzeum Egyesülete.
Fûzve, kiadói, gerincén kissé sérült papírborítóban.

126. **LÓCZY Lajos:** A mennyei birodalom története. 900.-
H. n., (1902). 288 l., 7 színes térkép, gazdag szövegközti illusztráció.
Festett, aranyozott kiadói egészvászon kötésben.
(A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára II.)

114. KÖLTÉSZET-1941 KARÁCSONYÁRA. 400.-
Összeállította: Kovalovszky Miklós.
Bevezetõt írta: Szegi Pál.
Bp., 1942! Dr. Vajna és Bokor. 86 l., 2 sztl. lev.
Fûzve, enyhén foltos kiadói papírborítékban.
A kötetet pl. Illyés Gyula, Radnóti Miklós, Szabó Lõrinc és mások neve fémjelzi.

115. KÖLTÕK ALBUMA. 1.300.-
Jelenkori magyar költõk verseibõl.
Összeállította: Radó Antal.
4. módosított és bõvített kiadás.
Bp., é. n. Lampel Róbert (Wodianer). 284 l. 35 t. (fény-nyomatok).
Szövegközti és egészoldalas képekkel.
Díszes, aranyozott, kissé kopott kiadói rajzos albumba kötve.

116. KÕSZEGHY Elemér: Kassa mûemlékei. 700.-
Bp., 1939. Officina. 23 l., 28 t. (kép melléklet), 8 sztl. lev.
(közte Kassa belvárosának mûemléki térképével).
Fûzve, kiadói rajzos kartonkötésben.

117. KÖZTÁRSASÁGI MAGYAROK Jubileumi Könyve. 1.000.-
A szerkesztõ-bizottság közremûködésével
összeállította: Ifj. Gyürky István.
Bratislava (Pozsony). (1930.). A Köztársasági Magyarok Jubileumi Könyvének" szerkesztõ-bizottsága. 280 l.,
12 sztl. lev. (hirdetések).
Kiadói, kopottas, enyhén foltos egészvászon-kötésben.

118. KRÚDY Gyula: **Elsõ kiadás!** 500.-
A fejedelem szolgája és egyéb elbeszélések.
Bp., (1925.) Magyar Kereskedelmi Közlöny Hirlap- és Könyvkiadóvállalat. 95 l.
Fûzve, színes, rajzos kiadói papírborítékban.

119. KRÚDY Gyula: Szindbád ifjúsága. Próza. **Elsõ kiadás!** 600.-
Bp., 1911. (címlapon 1912.) Nyugat. 193 l., 1 sztl. lev.
Fûzve, kiadói rajzos (Falus Elek) papírborítékban.
Körülvágatlan példány.

M.D.K.

Lázár

Rajz Csortos Gyuláról és Varsányi Irénről a "Liliom" c. Molnár-darab főszerepében.

Tanay Frigyes, Haraszthy Hermin, László Ambrus, Győző Lajos, Kardos Géza, Bárd Ödön, Szerémy Zoltán, Balassa Jenő, Pártos Gusztáv, Szalay Károly színművészekről készitett még rajzokat, szintén a Vigszinházban előadott „Liliom" c. darab szerepeiben.

Szinházi Élet. Bp. 1919. márc. 30.- ápr. 5. VIII. évf. 13. sz. 2-3., 6-7., 14., 16., 23. és 24-25. lapokon.

M.D.K.

Lázár

Kürti József, Bartos Gyula, Krudy Ilonka, Vizvári Mariska, Hajdu József szinművészekről készitett rajzok a "Remény" c. darabban.

Rajz Fedák Sáriról a„Szókimondó asszonyság" c. darabban. Somlai Arthur A Nemzeti Szinházban bemutatott "A dada" c. szindarabban, Palásthy Irén, Vigh Manci, Galetta Ferenc, Sziklai Jenő, Sarkadi Aladár, Péchy Erzsi, Sik Rezső, Stoll Károly rendező,- müvészekről készült rajzok a Lili bárónő c. operettben.

Szinházi Élet. Bp. 1919. ápr. 6-12. VIII. évf. 14. sz. 2-3., 4-5., 17., 21., 23., 25. és 26-27. lapokon.

LAZAR Béla

95, 135, 136, 137-138, 193

206, 212, 216, 224

Oltványi 1991

-

en jogi szabályai. Bp, 1963,

vertragsmässigen Elemente
gen, 19o9, Mohre

Bankwesen seine Theorie und
bling

ádai. Kolozsvár, 1891, Közművelő-

Lázár diák

térképrajzoló.

F Lázár Diák a tudva levő első magyar geographus

Már egyszer felszólaltam egy régi Magyarországot tárgyaló térképről; a térkép 1553-ból való, bár ezen év is mutatja, hogy sokkal régiebb térkép nyomán készült. De nem is ezt akartam amujra kiemelni, mint hogy ama Lázár Diák, a ki után eme térkép készült: quondam Thomae Strigoniensis Cardinalis Secretarius, vir, expertus volt. Hatha e Lázár talán pap volt? Hatha emléke megis valahol Esztergomban fennmaradt volna? F

Lázár térképein és azoknak jávitasokkal ellátott utánzásain nagyon is észre lehet venni ama korszak kezdetlegességét és hogy valódi keltezés nélkül, talán a mértan segélyét is nélkülözve vagy mellőzelve dolgozának. Hogy itten mind a hegyek, úgy a tavak és folyók is a mai rajzok irányától egészen elütnek és még a legközelebbi helyek is alig a kellő irány és fekvés szerint tünnek fel. 1)

---

1) Romer Floris: Mülapok egy váradi pap muzeumából. Képzőművészeti Szemle. 1880 évf. 50. l.

Lázár deák

Bakocs Tamás tiltára
térképrapolo

Grad

Mártérkép.

..... nevü munkás igazolta.

a művezető aláírása.

délyezem:

ök vagy helyettesének
aláírása.

nta. — Endrényi Imre, Szeged.

Lázár diák

Térképrajzoló

Tanás, esztergomi érsek titkára

1528.

~~tá~~ írod

Korrespondenzblatt. 1880.

73. l. (Apianó Karte von Ungarn 1528.)

Lázár deák

térképrajzoló.

gr. Appryi Sándor által kiállított Magyarország első eddig ismert 1553 iki térképét, mely Lázár Deák, Bakács bibornok titkára fölvétele nyomán készült.

~~[illegible]~~ A.

J. A. Magyar mű és történeti emlékek kiállítása. Századok 1876. 506. l.

Lázár deák

Bakocs Tamás
Arthur

vod

Máföld 293. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Lázár deák

Bakocs Tamás titkára
nagy tekintélyben állt
az általa kezdett terkép
Magyarországról. Ezt
először Cuspinianus,
a bécsi egyetemen a geogra-
fia tanára adta ki, és
utána ~~át~~ némelyek át dol-
gozva mások is.

Márki Földr

293, 294. l.

Római tégla VI. 261, 262, 263, 264, 266, 267
268, 270.

Lázár Imre

Bakócz prímás térképe.
A magyar térképészet legrégibb emléke 1528-ból keletkezett 1:1.200.000 méretű térképe.

Medvey Aurél: Magyarország topográfiai térképészete
Térképészeti Közlöny 1933.
115.l.

Barbély Andor dr.: Régi térképek a helyismeret szolgálatában.
A Jászberényi m. kir. áll. József nádor gimn. értesítője 1936-37.

Kovácsony József: Adatok Jászberény multjából. Jászberény, 1939.
18.l.

Lázár deák

XV 27.

lásd

Ecsedi 1912 76.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Lázár deák

sértéprajzoló

l.

Kogumay sértép

14. l.

Érkezett 1905 január 4.

13/1905 (Hódmezővásárhely, 1905 jan. 2. 2. sz. a.)

A hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimn. igazgatósága vekül-
di a könyvtár nyomtatványmintáit. (Tudomásul szolgál
1905 II. 24.)

Lázár diák
(Lazius?)
kartografus

1528.

lásd

Fabritius Karól

Erdélynek Honter
János által készített
térképe 1532-ből.
Ért. a tört. tud. Köréből
VII. k. VII. sz.

Bp. 1878. 4–10 l.

MOB Kst. 1764. sz.

35.738. — K. M. Egyetemi Nyomda, Budapest.

Lázár diák

A legrégibb eddig ismeretes – magyar térképet benti, Bakócz Tamás, érsekprimás titkára kérzítette 1528-ban. A bpesti egyetemi könyvtárban őrzik.

Lauringer Ernő:

A Sopron városi Múzeum térképgyűjteménye. Soproni Szemle 1942. 16. l.

Dear Mrs. Clark

I regret to say that
[illegible] cannot be kept
[illegible]. Perhaps Tuesday
[illegible] Mrs. Hodges
[illegible] 1858-ten. I hope
[illegible]
Yours

Cincinnati Ohio

I shall never [illegible]
[illegible] to
[illegible] Hodges Clark
1872. P. S.

Lázár diák

magyarországi térképe

1528-ban

az osztrák Lazius

magyarországi térképe

1566-ban jelent meg.

Borbély Andor dr.:

Régi térképeink a helyismeret szolgálatában.

Különlenyomat a jászberényi m. kir. állami Jókai Mór gimn. 1936-37-iki értesítőjéből

Jászberény, 1937. 9. l.

Budapest, 193 8.április 28.
IV., Egyetem-utca 4.

ágos Bizottsága

úrnak
úrnőnek

Budapest

ten tisztelettel átszármaztatjuk a
ámlánkat szives felhasználás cél-
a ellenértékét a mellékelt befizetési
ozni és maradunk szolgálataink kész-

kiváló tisztelettel

FRANKLIN-TÁRSULAT
KÖNYVKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV. EGYETEM-UCCA 4. SZ.

Lazár diák

1528

l.

Vasi kemle

1938.32.l.

Áru a méta a Posztókereskedelm

Lejárat hó	nap	Kamat nap.	Kamatszám	Összeg. Pengő	fill.
P. január	2.	időpont	—	40000	—
"	2	—	—	48	—
"	6	4	1	30	—
"	30	28	293	1048	—
"	30	28	112	400	—
				41526	
"	30	28	3054	83	68
			3460		
			10193	141	57
				5366	22
ész				5366	21
			+ 13644	52400	—

MDK

Lázár Dezső

nyomdász

akcidenciái. „A küldeményben meglepően szép lapok"

– Bécskezett nyomtatványok rövid méltatása.

Grafikai Szemle 1908 évf 6 sz 136 l.

Lazár Dezső (Győr)
zedő

mDK

Jól sikerült nyomtatoányai.
(Győr Mercur nyomda) Gondos zedés.

A beérkezett nyomtatoányok rövid méltatása.
Grafikai Szemle 1908. 6 z 136

Lázár diák

térképrajzok

Gl laser Karlsruhe

6 l

Lázár diák MDK

Bakócz titkára

Magyarország első térképét készitette.

33.o.

ZOLNAY LÁSZLO: Az esztergomi vár. Bp. 1960.

M.D.K.

Lázár

Rajz Vendrei Ferenc szinmüvészről a Vigszinházban müsoron lévő„Candida" egyik szerepében.

Szinházi Élet. Bp. 1919. ápr. 13-19. VIII. évf. 15. sz. 10. lap.

Lázár deák /XVI.sz./ MDK

Repr:

A Balaton első térképe. 1528. részlet.

53.o. vö. /2/ 158.o.

Keresztury Dezső: Balaton. Bp. 1960.

Képszerkesztő Dr. Bodnár Éva.

Lázár deák MDK

Magyarország 1528-ban készült legrégibb ismert térképe.

57.o.

KERESZTURY DEZSÖ: Balaton. Bp. 1960.

M.D.K.

Lázár

Makay Margit portréja a Vigszinház előadásának, "A legszebb kaland" c. darabnak egyik szerepében.
Repr.

Kertész Dezső " " " " szerepében. Portré.
Repr. ---

Szinház és Divat, Bp. 1919.okt. 12. IV. évf. 35. sz. 13, 21. lap

M.D.K.

Lázár

/tarkeövi/: "A legszebb kaland" c. kritikájának illusztrálására készitett portrékat a Vigszinházban bemutatott darab szereplőiről:Tanay Frigyes, Vendrei Ferenc, Serémy Zoltán szinmüvészekről.
Repr.-ók

Ty:Román müvészet Budapesten cimmel közölt beszámolót illusztrálta Socrate Barozzi és Alfred Alessandreva müvészek portréival.
Repr.-ók.

Szinház éd Divat, Bp. 1919. okt. 12. IV.évf. 35. sz. 5-6. 9. lap

M.D.K.

Lázár

Portrékat készitett Bérczi Ernő és Harsányi Dezső szinmüvészekről.
Repr.-ók.

Ilosvay Rózsi portréja a "Terike" c. darab egy szerepében.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1919. szept. 27. IV. évf 33. sz. 28, 37. lap

M.D.K.

Lázár deák /"per Lazarum"/.rajzoló

"Tabula Hungariae ad quatuor Latera".Metszet kézi szinezéssel.Magyarorszot ábrázoló legrégibb térképen Eger AGRIA,ill.AGRAN néven.Vár bástyákkal,templom 2 toronnyal,a város madártávlatból.Orsz.Széch.Kvtár.Kpp.M. 136. 127.o. 1528.

Bugár István: Eger város térképei./ XVIII.sz-1950 / 125.o.

Az Agri Múz.Evkönyve.Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. xgxa Eger. 1967.

M.D.K.

Lázár

Rajz Molnár János népköltőről

Szinházi Élet. Bp. 1919. szept. 7-13. VIII. évf. 31-32. sz. 2. l.

M.D.K.

Lázár

Rajz: "Proletárgyerekek a gyermekszinházban" cimmel.

Szinházi Élet Bp. 1919./május 25-31/ ~~junius 1-7.~~ VIII. évf. 21. sz. 25. lap.

M.D.K.

Lázár

Várnai Zseniről készült rajza.

- - -

Rajz Sugár Károlyról - Nemzeti Szinház - „Revizor"előadásáról.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1919. juni. 29- juli. 5.
VIII. évf. 26. sz. 28. lap
" " 27. " 20. "

M.D.K.

Lázár

Rajz Andorffy Mária szinmüvésznőről a "Szókimondó asszonyság" c. darabban.

Szinházi Élet. Bp. 1919. márc. 23-29. VIII. 12. sz. 39. lap.

Lázár deák MDK

Győr egész területét ábrázoló térképet ő készítette 1500–1510 között. 1528 ban kinyomtatták. „Rab" és „Jauri-num" néven erulit. 298 old.

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr

Lázár deák

térképész

l

Kertész nyomtatott

105. l

152. kép. *Osztrák festő 1460 körül: Szent Bertalan.*

OSZTRÁK FESTŐ, 1460 körül

Szent Simon

Szent Bertalan (152. kép)

Szent Fülöp

Szent Mátyás

Fa, tempera, első kettő 66×33, második ke
37×31 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhel
Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményb
A harmadik és negyedik tábla alul erősen m
csonkítva.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutsc
Gemählde... Bécs, 1839., 7. és 41. szám.
Ipolyi Biharvármegye 121. és 123. sz
(az első kettő). — Frimmel: Lexikon

Lázár diák

M.D.K

Bahocz Tamás ~~1528~~ esztergomi érsek titkára 1528-ban készítette az első Magyarországról való térképet

Dr. Esztáry Károly: A hörigarga tás területi reformjai
—: Város Szemle, 1947. — 95 lap

Lázár Deák

A Széchenyi Könyvtárban a könyvek mellett a képzőművészeti értéket is jelentő grafikai plakátok is gyűjtenek, valamint térképtára ma mintegy 170 ezer térkép és atlaszszal rendelkezik, melyek között őrzik a legrégibb Magyarországot ábrázoló nyomtatott térképet ~~Deák~~ Lázár Deák 1528-ban készült fametszetes művét.

(emlitve)

175 éves a Széchenyi Könyvtár,

1977. IX. 2. 11.00 Kossuth - Vné -

Lázár diák

rajzolja meg Magyarország első térképét
1514-ben.

Zolnay László: Búcsú a középkor budájától.

Budapest, 1971. 1. sz. 37-39.1.

Lázár deák, grafikus

Lázár térképének 1528. évi kiadása

687-690.

XIII/22.

nemzetközileg is
térképeinek a szí
magyar térképek
helyet pedig bizon
a Rossellitől a XI
tartó időszakban
pontosságát csak
közötti első katona
szített térképéé m
D

Az első katonai fö
folyóábrázolása

LÁZÁR DEÁK, rajzoló, térképkészitő

Tolcsva nevét a legrégibb ismert magyar térképen--Lázár d
deák 1528.évi térképén--nem tüntették fel,de ahegyek szé
lén vab egy tornyos épület,,amely,csakis Tolcsvat jelölh
heti. 219.old

JOÓ TIBOR-ZSÓRY JÓZSEF: Tolcsva müemlékei 211.old

A Herman Ottó Muz.Evkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

Lázár diák.

1514-ben megrajzolta Magyarország első térképét.

~~Térkép~~részlet, (repr.)

Zalnay László: Búcsú a Középkor Budájától.

Budapest, 1971. jan.

Lázár deák

képitette el 1528-ban az első térképet a Balaton vidékéről.

Szala Zoltán: Balatoni képes krónika, Budapest, 1969. 35 l

19 l

LÁZÁR DEÁK, térképész,/ 1514-1526 között/

Ulbrich könyvének II.részében Burgenlandi és környező államok községeinek térképei.Legtöbb 1770 után.Eredeti kéziratos,szinezett térképek.Sok vonatkozika Kismartoni Eszterhazy és a vörösvari Erdőgy birtokokra.A térképek szerzoi legnagyobbrészt magyarok.Igy Lazar deák is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

M.D.K.

Lázár Donát,festő

Gyulafehérvárott festi a székesegyház főoltárát 1719-ben. 450.o.

Kampis Antal: a képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva.1960.Bpest

Lázár Donát festő M.D.K.

Gyulafehérváron a szérespház főoltá-
rát festi 1719-ben.

Kampis, hag. mův. Bp. 1960 450

M. D. K.

LÁZÁR Donatus festő

1719 Gyulafehérvár székesegyház, főoltár festése

Garas XVIII. M. · 231. l.

M. D. U

Lázár Donát festő

1719 ben a főoltár menzájának márványozását festé, erekhyetartó kat nincz s aranyoz.

Entz Géza: A gyulafehérvári nézeseghely
Bp. 1958, 134.

Lázár Edit

Szerepel a győri művésztelep
tárlatán

Rácz Ernő: Kamara-kiállítással
búcsúztak

Kisalföld 1970 VII. 26

Lázár Ervin

Lázár Ervin rajza

...ról a Közös Piac tagországai-
...k vizein, miután a szakértők
...egállapították, hogy csökkent a
...ringek kipusztulásának veszélye.

Kutató Intézetének növénytermesztési eredményei, a Bólyi Mezőgazdasági Kombinátban, a Fü-

61/4/8

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Lázár Ervin, grafikus

MAGYAR HÍRLAP

1981 JUN 16

1021

Lázár Ervin rajza

a másikat, és tárgy
beadásról. Nemrég
kaügyi Közlönyben
ezzel a témával, l
hogy az üres hely
útján is tájékoztati
rakat, az intézmén
sem akad jelentkez
mes az átalakítással foglalkozik.
De hát ez elég nehezen megy...

tok között, hogy kinaszná
meglevő szobákat.

HORIZONT

Könyv az energetikáról

A KGST-tagországok energetikájának fejlődéséről jelent meg gyűjteményes kötet Moszkvában. Az összeállításban *Szili Géza* volt nehézipari miniszterhelyettes ismerteti meg az olvasókat hazai eredményeinkkel.

Szabad heringet halászni

Az Európai Közösségek Bizottsága háromévi tilalom után ismét *engedélyezte a heringhalászatot* a Közös Piac tagországainak vizein, miután a szakértők megállapították, hogy *csökkent* a heringek kipusztulásának veszélye.

Mezőgazdasági

A lipcse-markkleebergi kiállítási terület ad otthont ötévenként a *nemzetközi mezőgazdasági kiállításnak*, az AGRA-nak. A bemutató az idén június 20-a és július 12-e között várja a látogatókat.

A HUNGEXPO által szervezett *magyar bemutatón* a látogatók számos példát láthatnak majd a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban folyó nemzetközi együttműködésre. Bemutatkoznak az MTA Martonvásári Kutató Intézetének növénytermesztési eredményei, a Bólyi Mezőgazdasági Kombinátban, a Fü-

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ifj. Lázár Ervin,
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 MÁR 5

1021

Ifj. Lázár Ervin rajza

éza: Mese a lányról
tükörpalotáról

◆

c: A Náday-misszió

okos: A vita végén

◆

táv: A kimenő (riport)

ÉL
IR
IRODA

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748; 340-726
1982 AUG 7

MAGYAR HÍRLAP

Lázár Ervin, grafikus

1021

Lázár Ervin rajza

nyomán írta (az arezzói fesztivál előadásainak egyszer ez volt a kötelező témája): a *Harmadnapi győzedelem* című misztériumot a lengyel *Dejmek* középkori húsvéti játéka ihlette; a Madách Színházban bemutatott *Sakk-matt* című verses zenés játéknak *Scribe* darabja volt az alapanyaga, míg a *Hazárdjáték Musset*-adaptáció. *A néma levente* című forgatókönyv alcíme pedig: színdarab „*Heltai Jenő vigjátéka nyomán*".

Egy római kamaradarab, egy

Lázár Ervin

21
csütörtök

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

26
kedd

17.30
Klub
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

Magyar Nemzeti Galéria, 1982. Október

Lázár Ervin, író

9 CSÜTÖRTÖK

17.30

KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

14
Kedd

17.30
Klub
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

Magyar Nemzeti Galéria, 1982. december.

Lázár Ervin, író 2) Folytatás

18
kedd

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

24
csütörtök

17.30
Klub
Műhelygyakorlat.
Vezeti: Lázár Ervin

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. január

Lázár Ervin János

1) Folytatás

14 CSÜTÖRTÖK

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin János

2/1
Csütörtök

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin János

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. április.

Lázár Ervin János

2. folytatás

28 CSÜTÖRTÖK

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin János

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. április.

Lázár Ervin, író

1) Folytatás

11 KEDD

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

13
Csütörtök

17.30
KLUB
Műhelygyakorlat
Vezeti: Lázár Ervin

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. január

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. október.

Lázár Ervin János, író

A KLUB október 18-tól minden kedden és pénteken 17.15–20 óráig nyitva.

INTERFERENCIÁK címmel ez évi témánk személyiség viszonya a térhez, a látványhoz, a tárgyakhoz továbbá a másik emberhez a cselekvésben, a gesztusokban és az ábrázolásban. A művészet, mint e viszonyok lehetséges közvetítője.
A foglalkozásokon vizuális és dramatikus játékok, továbbá előadások és filmvetítések lesznek. A témával kapcsolatban beszélgetésekre kerül sor művészekkel, művészettörténészekkel, filozófusokkal, esztétákkal, pszichológusokkal.
A foglalkozásokat Lázár Ervin János és Mazányi Judit vezeti.

A **KLUB** január 13-tól minden kedden és pénteken 17.15–20 óráig nyitva.

INTERFERENCIÁK címmel ez évi témánk a személyiség viszonya a térhez, a látványhoz, a tárgyakhoz továbbá a másik emberhez a cselekvésben, a gesztusokban és az ábrázolásban. A művészet, mint e viszonyok lehetséges közvetítője.

A foglalkozásokon a vizuális és dramatikus játékok, továbbá előadások és filmvetítések lesznek. A témával kapcsolatban beszélgetésekre kerül sor művészekkel, művészettörténészekkel, filozófusokkal, esztétákkal, pszichológusokkal.

A foglalkozásokat Lázár Ervin János és Mazányi Judit vezeti.

LÁZÁR Éva
?
festő

Banner Erdély

Lázár Éva

FEB 9

1021

Este a faluban

Füstös kocsmában, ivócimborák, borospohár és kártya mellett töltötte a falusi parasztember a hosszú téli estéket nem is olyan régen, ha szórakozni akart. Az asszonyok kukoricát morzsoltak, vagy varrogattak otthon, míg a tavaszi munka ideje be nem köszöntött.

Ma sem rövidebbek a téli esték, s nem kevesebb a munka sem a falun, de a művelődési otthonokban, községi könyvtárakban, korszerű filmszínházakban már másfajta szórakozás várja a falusi embert. Látogassunk el egy estére a szatymazi új művelődési otthonba.

(Somogyi Károlyné felvételei)

Színjátszók próbálnak éppen a színpadon. Bemutatóra készülnek egyfelvonásos színdarabokkal. Bundság Sándor, a rendező utasításokat ad Szarvas László, Hargitai Emese, Onozó József és Tóth Mihály színjátszóknak

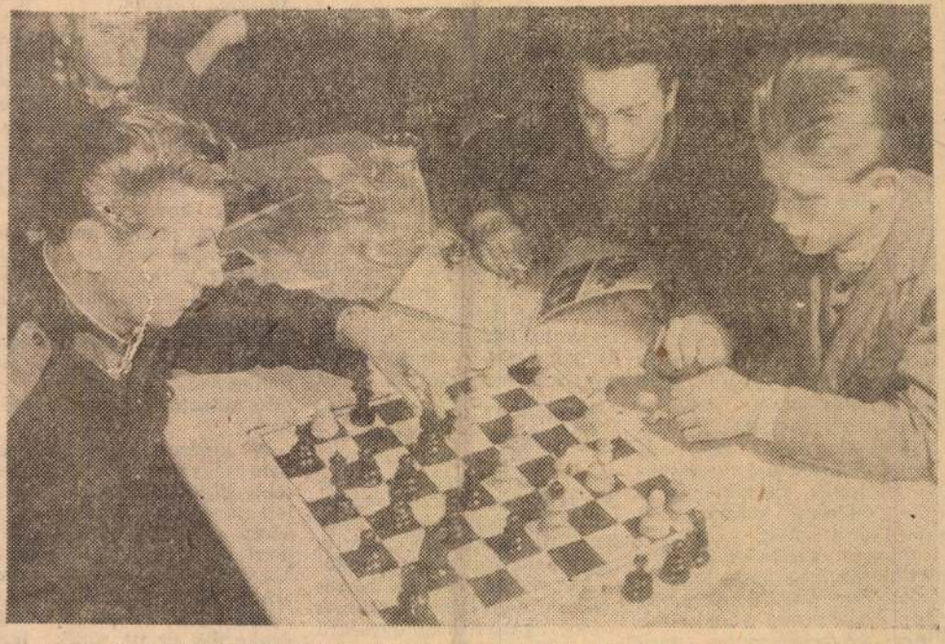

Nehéz lépés előtt áll Székely Hidi Zoltán, mert Tóth Mihály komoly ellenfél. Ritkán sikerül őt legyőzni... Talán majd most...

A képzőművészeti szakkörben. Lázár Éva rajztanár, a szakkör lelkes vezetője négy évvel ezelőtt kezdte meg úttörő munkáját Szatymazon: képzőművészeti tárgyú előadásokat, filmbemutatókat tartott a község fiataljainak, akik így szórakozva ismerkedtek meg örökbecsű műalkotásokkal. A tehetséges fiatalok rajzolni, festeni is tanulnak, s időnként kiállításokon mutatják be munkájuk eredményét

*

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG

A munkadíjazás fejlesztése szövetkezeteinkben

Az zárszámadást és tervet tárgyaló közgyűlések egyik fontos témája tsz-eink jelentős részében az idén is a munkadíjazás fejlesztése. Különösen a gyengén gazdálkodó üzemeknek kell foglalkozniuk ezzel. Ezeken a helyeken gyakran nem a termelés jobb megtervezése és megszervezése, vagyis a gazdálkodás megjavítása útján keresik a kiutat, hanem pusztán az elosztás egyik vagy másik formájától várnak gyökeres javulást. Még a jól gazdálkodó tsz-ekben is előfordul, hogy nem számolnak saját körülményeikkel és egyszerűen lemásolnak más feltételek között bevált »jó formákat«. Később aztán csodálkoznak, hogy náluk ez a módszer nem hozott semmit a konyhára. Előfordul, hogy egyes járásokban »rendet teremteni« jelzővel csak bizonyos formákat »engedélyeznek«. Előfordul továbbá, hogy a nagy tarkaság megszüntetése ürügyén olyan formákat szorgalmaznak, amelyeknek az adott helyen nincs meg sem a gazdasági, sem a személyi feltétele.

Termelőszövetkezeteinkre jellemző a munkadíjazás rendkívül nagy változatossága jellemző. Ez azonban nem véletlen és nem politikai hiba. Azzal függ össze, hogy a szövetkezetek között az alapvető gazdasági és személyi feltételek tekintetében is óriási eltérések vannak. Sok szövetkezet még csak a nagyüzemi gazdálkodás kialakulásának egészen kezdeti szakaszánál tart. Se elegendő gépe, nagyüzemi felszerelése nincs; se szakembere, tagjaik nagy része esetleg még nem is érzi otthon magát a tsz-ben. Sok száz szövetkezetünk pedig már jól felszerelt, korszerűen gazdálkodó nagyüzem. Jó a vezetése, a tagok magukénak érzik a közöst stb. A gazdálkodás színvonalától függően az egyik helyen alig tudnak készpénzt osztani, a másik helyen csak pénzben annyit osztanak, mint amazokban összesen. Nyilvánvaló, hogy más-más munkadíjazási megoldások szükségesek a különféle helyeken. A sablonosság, a türelmetlenség és a kapkodás ebben a vonatkozásban is csak árthat. A gyakorlat bebizonyította, a tapasztalat igazolta, hogy a munkadíjazást mindig az adott viszonyokkal összhangban kell megválasztani, s a körülmények változásával módosítani.

A tapasztalatok alapján ma már biztosan megállapítható, hogy a tsz-ek erősödésével milyen munkadíjazási formák kerüljenek előtérbe. Ez azért fontos, mert abban a nagy változatosságban, amely szövetkezeteink munkadíjazására ma még jellemző, szükséges jól eligazodnunk. A fejlődés útja nem a túlzott természetbeni osztás, a különböző kezdetleges paraszti megoldások felé tart, hanem fordítva, a főleg természetbeniekben történő osztástól, a részes műveléstől, a bizonytalan értékű munkaegységtől a rendszeresen kifizetett, meghatározott nagyságú pénzelőlegezés, majd pénzdíjazás felé. Ez a fejlődés útja. A hazai és nemzetközi tapasztalatok egyaránt ezt mutatják.

Ezen az úton azonban csakis fokozatosan, nem parancsszóval, hanem a gazdasági és személyi feltételek megteremtésével lehet biztonságosan, visszaélések nélkül előrejutni. A türelmetlenség nem vezet jóra. Tsz-eink jelentős részében, gazdálkodásuk számos fontos ágában még egyszerű kisüzemi eszközökkel és évszázados paraszti módszerekkel végzik a munkákat. Ilyen esetekben még a parasztgazdaságra jellemző egyszerű munkaszervezési és díjazási formákra is szükségünk van, különben kárba veszne a termés vagy annak egy része.

Termelőszövetkezeteink többsége a munkaegységrendszert alkalmazza. De ezeknek az eddiginél többet kellene törődniük azzal, hogy mindenütt rendszeresen fizessenek pénzelőleget. Továbbá minél szélesebb körben alkalmazzák a kombinált (munkaegység + prémium) munkadíjazási megoldásokat. a kombinált formák közül legjobban bevált — a munkaegység kiegészítéseként — az összetermésből adott prémium. Ezt a pénzdíj kiegészítéseként több pénzdíjas szövetkezetben alkalmazzák és főleg a kézimunka-igényes termények művelésében, a növénytermesztésben terjedt el. Érdemes ezt elterjeszteni má ágazatokban, például az állattenyésztésben is.

Mezőgazdasági politikánk kedvező feltételeket biztosít ahhoz, hogy a szövetkezetek rendszeres pénzbeni szükségleteinek kielégítéséről.

A tsz munkadíjazásban az alapdíjazás legösztönzőbb változatainak helyes kiválasztásán és alkalmazásán túl különösen nagy szerepe vn a kiegészítő díjazásnak, a premizálásnak. Az alap- és kiegészítő díjazást gyakran összekeverik. Gyakori, hogy az anyagi ösztönzésen csak a premizálás egyik vagy másik formáját értik és nem törődnek az alapdíjazás fejlesztésével. Másutt viszont a premizálás létjogosultságát tagadják. Mindkét véglet helytelen. Az alapdíjazás fejlesztése is szükséges és a premizálást sem szabad elhanyagolni. Ott sem, ahol már pénzdíjazást kapnak.

A szövetkezeti munkadíjazás továbbfejlesztésének további fontos követelménye a kereseti arányok megalakulásának figyelemmel kísérése, a helyes arányok kialakítása és betartása. Ez annak a követelménynek a betartását jelenti, hogy az elérhető napi keresetek között, továbbá a rendszeresen dolgozók évi kereseteiben túlzottan nagy eltérés ne legyen. Egyetlen tag se jusson mások rovására vagy munkateljesítményeivel arányban nem álló túlzottan nagy keresethez.

A kereseti arányok, ha nem vigyázunk, a legfejlettebb díjazási formák mellett is felborulhatnak. Ezt azért szükséges szóvá tenni, mert néhol hajlamosak arra, hogy ezt a problémát pusztán a részes művelés számlájára írják. Persze itt a leggyakoribb és itt tűnik legínkább szembe, de a munkaegység, sőt a pénzdíj alkalmazása esetén sem ritka.

Mit tegyünk a helyes kereseti arányok kialakításáért és betartásáért? Legfontosabb, hogy törődjünk a teljesítménynormákkal. Ne tűrjük, hogy a laza normák révén egyesek aránytalanul nagyobb jövedelemhez jussanak. Továbbá, minden esetben végezzünk számításokat a prémium mértékének, valamint részes művelés esetén a rész arányának megállapítására is. A kereseti aránytalanságoknak ugyanis sok esetben itt keresendők a forrásai.

Ahol elkerülhetetlen a részes művelés, ott minden esetben megvizsgálandó, hogy a rész nagysága arányában áll-e a kézimunka-befektetésekkel és a más területeken dolgozók részesedésével. Arányosabbá kell tenni a természetbeniek elosztását is. A szövetkezet egész gazdálkodására rosszul hat vissza, akadályozza a közös fejlesztését, ha a részes művelésben részvevők aránytalanul sok természetbenihez jutnak a közös és a többi tag rovására. Tavaly, sajnos jónéhány tszben elefeledkeztek erről, vagy a tagság nyomásának enged-

bizottság előtt

munkáltatója alkalmatlanság címén mondott fel az intrikus, munkáját gyengén végző tanárnőnek. Ő ismét az egyeztető bizottsághoz fordult.

Nehéz feladat elé állította a bizottság tagjait, mert egy munkadarabról könnyű megállapítani, hogy selejt, de egy pedagógusról, hogy rosszul végzi oktató-nevelő munkáját, annál nehezebb. Ezer apró szálat kell bogozni addig, hogy valakire az alkalmatlansági bélyegzőt süssék. A bizottság alapos mérlegelés után hagyta jóvá az oktatási intéz-

LÁZÁR Ferenc érmes

Szardelli Gy.-el.

Pannonhalme, új fogadóépület

Torma Tamás: Utólagos elérétes.

= Nszb 2004. ápr. 21. 13., ill

kány
ívei e
A
foglal
párja
osztot

Lázár Éva MdK

"Vasut"

szerepelt a Szeged városi és Csongrád megyei rajztanárok kiállitásán

Juhász Antal: Kiállitások.
Pedagógusok Lapja. 1962. nov. 20.

MDK

Lázár Éva /Dés/

Nyugalom, szén

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

MDK

Lázár Éva

Tanulmányfej, szénrajz

MIKSHOE kiáll. 1943.

MDK

Lázár Éva, festöm.

Ut, amely hozzá vezet.	Olf.
A mi kertünk.	"

ORSZMUZ.-OMIKE Képzőmüv.csop.V.Kiáll.
1943 szept.24.-okt.17.

Lázár Éva, festő

Pásztortűz, 1927. 23 sz.
551. l.

Sz. j.: A dési festő iskola első képkiállítása

mdk

Lazár Erzsa

rajzai után készültek a (surcok) kötények

Dajaszászyné Dietz Vilma: A mezőkövesdi kuzsu.

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1956. 81. l

Lázár Erzsébet

Néhány vajra a „Napsugár"
c. lapban megjelent.

Korunk 1972. 2. sz. 297.

Házár Erzsébet, iparművész MDk

A Békéscsabai Kötöttárúgyár részére dolgozik férjével: Zsuffa Mátyás iparművésszel együtt.

— : Iparművész — házaspár 3. l

ESTI HIRLAP, bu. 1962. jan. 21.

Lázár Ervin János, író

Interferenciák címmel az évi témánk a személyiség viszonya a térhez, a látványhoz, a tárgyakhoz, továbbá a másik emberhez a cselekvésben, a gesztusokban és az ábrázolásban, a művészet, mint e viszonyok lehetséges közvetítője. Stb.

A foglalkozásokat Lázár Ervin János és Maráczi Judit vezeti.

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. november,

Lázár Ervin János, író

„Interferenciák címmel ez évi témánk személyiség viszonya a térhez, a látványhoz, a tárgyakhoz, továbbá a másik emberhez a cselekvésben, a gesztusokban és az ábrázolásban..." stb.

A foglalkozásokat Lázár Ervin János és Mazányi Judit vezeti.

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. december.

Lázár Éva, gr.

1918/19, 1920/21, 1921/22

Ferképzomfoiskèvk.

107, l.

Lázár Géza
tatarozó

– györbe –:

Viállitás a tatabányai Népházban

Dolgozó Lapja
1979 szept 7.

Lázár Gáspárné népművész

- a Matyó Háziipari Szövetkezet elnöke. Maga is háromszoros 11 éves kora óta. Kiállítást rendezett a szövetkezet munkáiból a Borsodi Művészeti Hetek keretében a Népi Iparművészeti Tanács bemutatótermében.

— : Matyóföld - Budapesten
Magyar Ifjúság, 1970. III. 13. 16. l.

Pénztár

Tartozik P	f	Követel P	f

Napló

P	f

Vadász L., Budapest

	Lap	Nap	

Lázár Géza

Lázár Géza építészmérnök és építő-
mester. XIV. Hungária-krt 110.
496-900

Bptávb 1940 szept.

Lázár Gábor

Kül. 1883. Esti tanf.
otvörség.
Rosenberg Salamon
aranyművesnél.
Értisnisk 1900/1901.
39. l.

Ximenes, Ettore, olaj vászon

VIII. 227

Lázár Ferencné M.D.K.

Résztvett a pályázaton, megvásárolva 10 000 Ft-ért

Társtervező: Szabó Iván- Papp Gábor-Környei Ottó- Both Attila-Ménis Lajos

Kihirdették a visegrádi Fellgvár étterem pályázat eredményét

Magyar Nemzet 1964. augusztus 8. 5.1.

MDK

Lázár Géza épitész

/Épitkezések/ Épitő Ipar Épitő Művészet, 1931.
jun. 15. 95-96 l.

z, földszintes, kosárives kapu eredeti
itott főpárkány, XVIII.sz. Pasteiner
náré volt.

Lázár Ferenc

parasztmester

XVII. 2. Gyergyószárhegy

l. Balról

62. l.

ABAFÁJA / Maros-Torda/ Huszár-kaste

Klasszicizáló,

Lázár Ferenc

nobrazi

1922.

Éinisk 1930 85. l.

Viselet.

Az előtérbeli piaczo
lédjével, a kinek a kofák
a kép alatt
balról: Une Bourgeois
de la Cousine
jobbról: Eine Bürgers
und ein unga

ez alatt középütt: Wien be
alól a bal sarkon: 18.

magyar

Szines rézmetszet

Szn.
204-
Át. le

Alázatos...

Irok e szóról, mert amilyen jelentést nyert használata folyamán, „érdemessé" teszi erre.

Irjak arról, hogy meggyőződésem, felfogásom: az ember nem lehet alázatos, hanem csak maradjon meg Embernek, a szó igazi értelmében? Vagy térjek vissza a multidőkbe, amikor az alázatosság és az emberi élet, a kisemberek élete egymástól elválaszthatatlan fogalom volt? Vagy netán arról irjak, hogy „alázatos tiszteletem, méltóságos uram"?

Ezúttal védelmet szeretnék biztositani e szó számára: alázatos. Mert hibás, elferdült jelentése és használata sem jelenthet annyit, hogy el kell távolitani szótárainkból. Mert van életforma, van munkálkodás, amelynél kizárólag csak e szónak megfelelően kell élnünk és dolgoznunk: a művészetekben. Ezt a gondolatot azért jegyzem meg, mert elszomoritó az az állapot, amely a művészetekben, de különösképpen a színház életében a színészek ifjú nemzedékénél tapasztalható. Igaz, hogy e helyen a nagyfokú értéktelenség nem csupán mai jelenség. Hiszen megvolt már, bár aránytalanul kisebb mértékben, Emile Zola idejében is, hiszen már ő is erőteljesen hallatta szavát és kikelt ellene, kárhoztatva egy „műfajt", amely kitermelte ezt. Színházesztétikai munkájában a következőket mondja:

„Az operettet nem erkölcsi érzékenységből, de mint a művészethez méltatlan műfajt, gyűlölöm Nézetem szerint legnagyobb bűne az, hogy túlságosan tért hódit és a közönség érdeklődését eltereli a komoly értékű művektől; léha, buta mulatság, amely a néki sietve hódoló közönség amúgy is hamis ízlését még inkább megrontja... Sokan hangoztatják, hogy az operett kultusza nemsokára kipusztul. Kétségkivül a jól megérő idő jele lesz ez, mert ennek az ostoba szörnynek épúgy el kell tűnnie egyszer, mint egy egészségtelen bördaganatnak."

Zola türelmetlenül várta az időpontot, a jól megérő időt, amikor a művészethez méltatlan műfajok eltűnnek. Sajnos, nem pusztultak ki, mert még ma is élősködnek. De a nemtörődömség, a sekélyesség, a könnyű sikerek hajhászása nemcsak egy rossz műfajban gyökerezik, hanem sokkal messzebbre, sokkal mélyebbre: egy rétegre, úgy is, mint egyénre és a műfajra szoritkozik.

De visszatérve fogalmunkhoz, az alázatossághoz, rögzitsük e gondolatot: a művészetek minden ágában azt akarjuk, hogy a művészi tevékenység kizárólag csak az érték, a használniakarás, az alkotás jegyében végződjék. Az indulóknak, a fiatal művészeknek igenis alázatos rajongással kell fölnézniök a Művészet roppant nehezen elérhető magaslataira és a művészi lét ne legyen számukra terhes és kényszeredett munka és egyben jó pénzkereseti forrás, hanem az emberiség szellemi életének és színvonalának emelésére irányuló hatalmas erőkifejtés, nagyon nehéz, fájdalmas, küzdelmes — passzió!

R. F.

Művészet • Irodalom Tudomány

A szegedi munkásság Chopin-estje

Színvonalas és meleghangulatu volt az a *Chopin-est*, amelyet a szegedi munkásság vezetői rendeztek. A lelkes és hálás közönség zsúfolásig megtöltötte a Tisza nagytermét.

Jemnitz Sándor, a kiváló zeneesztéta és kritikus mondott bevezető és egyben a Chopin-művek tolmácsolását kísérő előadást. Szereplése azért is rendkívüli hatású volt, mert nemcsak értelmi eszközökkel és lírai momentumokkal ismertette Chopint, az embert, hanem a zenebölcselet legmagasabb fokáról közvetitette a zene elvont birodalmát, a zene ezen területén még járatlan közönséggel. Az előadás végig közvetlen, lebilincselő maradt és szinte játékosan, a sziporkázó elmésség szintjén avatta hallgatóságát a legmélyebb filozófiába.

Érdekes megállapitásai voltak a nemzeti tipusoknak a zenében való megnyilatkozásáról. Amíg a franciák vizuálisan fejezik ki magukat — mondotta Jemnitz a többi között —, Debussy is képeknek adott hangot, mintha csak Monet vagy Renoir impresszionizmusát festené, a szláv népek a táncban adják legtellegzetesebb formáiát karakterüknek. Ezt a tipust képviselte Chopin is, aki a valcerekben, polonaisekben, mazurkákban alakította életteljessé a lengyel szellemben gyökerező nemzeti vonásokat.

Az individualista Chopint viszont a Nocturne-ök, Balladák, Etude-ök ragyogó költészetében ismerjük meg, amint lázongásokban, megszállottan, a zseni csúcsairól, kétségek és fájdalmak között fut veszendő emberi sorsa felé.

A magasröptű zenei fejtegetések tanító céljukon kívül valóban nagy élményt is nyujtottak és Jemnitz elgondolása, hogy az elvontabb és nehezebben megközelithető muzsikát csak úgy lehet népszerűsiteni, ha a zeneszerző is emberi távlatba kerül a hallgatósággal — a legteljesebben beigazolódott.

A közönség rendkívüli érdeklődéssel, figyelemmel és tetszéssel fogadta az előadást és szűnni nem akaró tapsaival köszönte meg Jemnitznek a ritkán hallható nemes tanitást.

A Chopin-műveket Kollár Pál zongoraművész játszotta nagyon átgondolt, cizellált, szép előadással. Kitűnően érzékeltette Chopin drámai hangját és azt a légies finom színezést, amely egyedülálló a chopini oeuvreben. Egyéni temperamentummal sok érdekes mondanivalója volt és szép sikert aratott.

Lengyel Vilma

(*) **NÖVENDÉKHANGVERSENY.** A *Zeneművészeti Főiskola* hetedik hangversenyén, szerdán este három tehetséges hegedűsnövendék szerepelt az intézet nagytermében. *Szentlő Inczy Marianne* örvendetesen fejlődött, amióta utoljára hallottuk. Játéka felszabadult, határozottabbá vált s *Händel* D-dur szonátájának lassú tételeiben már hangulatot is keltett. Kár, hogy előadását *Varasdy Emilia* halvány zongorakísérete csak kevéssé támogatta. *Dőry Zoltán* már jelentős hegedütechnikával rendelkezik. Kézügyességét kezének jó alkata is fokozza. Most a tónus erejének és szépségének növelésére irányitsa figyelmét, hogy hegedűhangja ne maradjon el haladott játékkészsége mögött!... *Künstler Sándor*, a tizenkétéves fiúcska nyilvánvalóan reményteljes tehetség, ezt újból bebizonyította *Wieniawski* Tarantellájának, de főként a mű melléktémájának finom lendületű, dallamos megmintázásával. Jelenleg azonban inkább hegedül, semmint muzsikál. Valami különös, borús szórakozottság jelentkezik játékában... A két éneknövendék közül *Török Lujza* szerepelt érettebb teljesítménnyel. Dicséretreméltó biztossággal tudta szólamát. *Vincze János* hangvétele még nem eléggé szabad. Lehet, hogy elfogódottságból, de kezdetleges hibákba esik. Lágy baritonja ezért még csak helyenként érvényesül. *Külley Angéla* is buzgón tanulta meg *Liszt Ferenc* „B. A. C. H."-fantázia és fúgáját. Előadásmódja kissé hűvös, de céltudatos és pedagógiai adottságokra vall. Végül *Molnár Antal* tanár fúvósötös kamaraművét adta elő *Biró Lajos* (fuvola), *Pados Jenő* (oboa), *Borka István* (klarinét), *Boros János* (fagót) és *Klimkó Albert* (kürt). Főként az utóbbi, a kürtös tünt fel nekünk telt és meleg tónusával. Örvendtünk már a puszta ténynek, hogy a fúvós kamarazene is szerephez jut a növendékhangversenyek műsorán. De a kamarazene a hangszerek *pontos összehangolásával* kezdődik. S öt fúvós nem játszhat *ötféle* hangolásban! Ez nem hat nagyon kellemesen s aligha ajánlatos. **J. S.**

(*) **A „WARRENNÉ MESTERSÉGE" 175-ÖDSZÖR.** G. B. Shaw remekműve, a „Warrenné mestersége" pénteken, március 3-án este érkezik el sikersorozatának hetedik jubileumához, a 175. előadásához. A kiváló együttesnek majd minden tagja: Ladomerszky Margit, Fényes Alice, Sármási Miklós, Kőmives Sándor és Borai Lajos 175 alkalommal játszotta el szerepét, Pálóczi László pedig Benkő Gyulát váltotta fel a 164. előadás után. A darab rendkívüli sikere arra készteti a Vígszínház igazgatóságát, hogy március folyamán a „Warrenné mestersége"-t visszavigye a Pesti Színházba, ahol a címszerepet továbbra is Ladomerszky Margit alakítja, Vivie szerepét Fényes Alice-szal felváltva Kelemen Éva fogja játszani. Visszaveszi híres szerepét Benkő Gyula is. A többi szereplők nagyrészt megtartják szerepeiket.

(*) **MÁRCIUS 3-ÁN,** pénteken érkezik első jubileumához *Vaszary János* darabja, a „Pénz nem boldogit". A sikerben, természetesen, jelentős része van a szereplőgárdának is.

(*) **A TIPOGRÁFIA NYOMDÁSZOK TESTEDZŐ EGYESÜLETE** *dal- és zeneestet* rendez a Vasas-nagyteremben március 16-án este ½7 órai kezdettel. A tartalmas műsor keretében a többi között fellép *Liontas Konstantin, Fellegi Teri, Staudt Karola*, a *Könyvnyomdászok Dalköre* és a *Gutenberg Tá saság* zenekara. Műsor kapható a könyvnyomdászok egyesületében és a *Népszava*-könyvkereskedésben.

(*) **„SMARNITZ PARÁDÉ"** címmel mutatta be a Kamara Varieté márciusi műsorát szerdán este. Sziporkázóan, kacagtatóan szellemes jelenetek egész sora áll a műsorban. A szöveget *Kőváry Gyula* és *Pártos Jenő* irta, *Komjáti Károly* állította össze zenei kíséretét, rendezte *Sallai György*. A műsorból kiemelkedik *Feleki Kamill* ízes, szellemes konferanszа, nemkülönben jó vígjátékszínészi játéka, *Kőváry Gyula* ismert humora, *Kardos Magda* bravúros táncszámai és *Kökény Ilona* Fedák-imitációja. A „Botrány a VI/B-ben" című jelenet szellemességével és jó előadásával emeli a jó komédia sikerét. Az artistarészből kiemelkedik a 2 Cäptou's modern excentrikusok száma, de a többi szereplők is hozzájárulnak a sikerhez.

(—)

(*) **A SZÉKELYFÖLDI MŰVÉSZETI ÉV MÁRCIUSI ESEMÉNYEI.** A téli hónapok viszonylagos eseménytelensége után március hónapban már nagyobb lendülettel folytatódik a Székelyföldi Művészeti Év. Március 1-én nyilik meg Marosvásárhelyen az ottani Iparmúzeum helyiségében a vármegye, a város és a Teleki-Téka levéltárának anyagából rendezett oklevélkiállitás. Március 5-én, vasárnap nyilik meg ugyancsak Marosvásárhelyen a Közművelődési Házban a Vida Árpád—Dózsa Géza festészeti kiállitás. Március 14. és 18. közt Kresz Géza kamarazenekara tart hangversenyt Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen, Csikszeredán és Sepsiszentgyörgyön. Márciusban több művészeti vonatkozású előadás is lesz a Művészeti Év keretében.

Lázár Éva képkiállitása Kolozsvárott

A minap elhúnyt nagy magyar festő, *Dési-Huber István* szükebb hazájából, Désről való *Lázár Éva*, aki most a kolozsvári „Konkordia"-klubban állitotta ki festményeit és grafikai műveit. A származás megemlitésének csak annyiban van jelentősége, hogy jelzi: Lázár Éva művészetére is bizonyára hatással volt Dési-Huber kutató-kereső egyénisége, annak ellenére, hogy a naturalizmus iskolájában szerezte első kifejezésformáit, természetlátásának szükszavúságát. De ez csak tájképein érződik; rajzain, grafikai kompozicióin már bonyolultabb lélekre való törekvések észlelhetők, amelyeknek szálai egészen *Picassóig* nyúlnak el, sőt talán *Mattise* formanyelvéből is kölcsönöztek egyet-mást. A lélek azonban, mely e többé-kevésbé egyéniségébe olvasztott stíluselemekből szól felénk, kiforrott, az emberi szenvedésekkel, a szociális lelkiismerettel érintkezést tartó emberé, aki ecsetjével és ceruzájával mintegy kidalolja, feloldja azokat a feszültségeket, amelyeket a valóság kendőzetlen képe alakit ki benne. Érzelmi mozgékonysága épitő fantáziaelemekkel párosul, szerencsésen; erre vall változatos témakőre, melyen belül meglepő gazdagsággal variálja élményeit és csöndes, halk, de határozott *szembenállását* a lehangoló, lesujtó valósággal. Bánatos, szomorú lélek Lázár Éva, de művészete nem vész el meddő sötétenlátásban. Ettől megóvja a szeretet, a mély részvétérzés, mely a megalázottakhoz és megüzöttekhez fűzi. S míg figurális képein a szomorúság, a részvét az, mely áttöri a néhol geometriai síkokba kényszerített kifejezés merevnek tűnő hasásait, addig tájképein a borongás hangulata határozza meg színeinek intenzitását, mely kissé lehangolóan nélkülözi a felderítő frisseséget, a színskála vidámító tüzeit és ragyogásait. Reméljük, hogy fejlődése során eljut majd a színek lírai értékeléséig is, rájön majd arra, hogy a letűnt naturalista ecsetkezelés szükszavúsága nem feltétlenül jelenti az egyszerűséget.

Olajfestményei közül kiemeljük a „Van csunya tavasz is", „Út, ami Hozzá vezet", „Egy csepp a Végtelenből", „Elhagyottak" címűeket; szénrajzai közül „Legyen meg a Te akaratod", „Gyász", „Amit Ő nem vállal", a „Proletár Madonna", „Az ifjú Béke a leszerelési konferencián" címűek a legfigyelemreméltóbbak.

(s. l.)

(*) **A MADÁCH SZÍNHÁZBAN** megkezdődtek *Cronin* „Jupiter laughs" című orvosdarabjának próbái. A színmű a következő szereposztásban kerül színre: három női főszerepét *Szeleczky Zita, Sulyok Mária* és *Sennyei Vera* játssza, míg a férfifőszerepeken *Várkonyi Zoltán, Toronyi Imre, Szakáts Zoltán* és *Tapolczay Gyula* osztozik. A Cronin-darabban mint vendég fellép még *Keresztessy Mária*, azonkívül jelentős szerephez jutott *Csiky Mária* és *Soós Lajos*. A bemutatóról az „Első Anna és Harmadik Károly" nagy sikere miatt még nem történt döntés.

(*) **MŰVÉSZESTET** rendez a Magyarországi Famunkások Szövetsége március 4-én, szombaton este, pontosan 6 órai kezdettel a vasmunkásszövetség székházának dísztermében. A műsor keretében fellép *Basilides Mária*, az Operaház tagja, *Fellegi Teri* dalénekesnő, *Palotai Erzsi* előadóművésznő, *Sennyei Vera*, a Madách Színház tagja, *Uszkova Sura* operaénekesnő, *Nagypál László*, az Operaház tagja, *Baló Elmér* és *Tapolczay Gyula*, a Madách Színház tagjai. Közreműködik a *Famunkások Dalkara*, *Nagy Sándor* karnagy vezényletével. Zongorán kísér *Domonkos Nándor*. Műsor a famunkásszövetségben (VIII. ker., Magdolna ucca 5) kapható.

Kivégzés Toulouseban

(*Zürich, március 2.* — „M. T. I.") A „Journal de Genève" toulousei jelentése szerint *Bouysson* békebiró ellen elkövetett merénylet miatt a rendőrség letartóztatott egy 20 éves fiatalembert, *a merénylet valószinű tettesét*. A merénylőt kivételes bíróság elé utalták s a bíróság halálos ítéletet hozott. *Az ítéletet végrehajtották.*

Megválasztotta a harmadik alpolgármestert a főváros közgyűlése

A főváros törvényhatósági bizottsága *Homonnay Tivadar* főpolgármester elnöklésével *rendkívüli közgyűlést* tartott. A közgyűlés tárgya *harmadik alpolgármesteri állás betöltése* volt.

Ismeretes, hogy az előző rendes közgyűlés napirendjén szerepelt már ez a tárgy. Akkor lekerült a napirendről. Ennek okait ismertettük.

az ellenzék garanciákat követelt abban az irányban, hogy a választás nem lesz puszta formalitás, az önkormányzat valóban választhat.

A kijelölőválasztmányban akkor helyet foglalt Rassay Károly és Millok Sándor elvtárs, amint emlékezetes, ebben a kérdésben vitát kezdett, majd *lemondott választmányi tagságáról.* Ez volt a kiindulópontja annak, hogy az előző közgyűlésen az alpolgármesterválasztás elmaradt.

A rendkívüli közgyűlésen a többség *nem Rassay Károlyt és Millok Sándort küldte ki a kijelölőválasztmányba,* hanem Ripka Ferencet és Ugron Gábort. A választmány ülésén *Ugron Gábor* Ripka Ferenc nevében is *elvi kijelentést tett* a jelöléssel kapcsolatban, azt kívánta, hogy

az önkormányzat akaratmegnyilatkozása minden gátlástól mentes legyen, tehát sem reverzálisok — egyes jelölteknek a szavazás előtt már beadott visszalépő nyilatkozatai —, sem pedig eltanácsolások ne érvényesülhessenek a választásnál.

A főpolgármester kijelentette, hogy *ilyen a mult alkalommal és most sem történt.* S a legnagyobb súlyt veti arra, hogy a közgyűlés akarata szabadon érvényesülhessen. A *jelölteket* meghívták a választmány elé, ott *kijelentették,* hogy visszalépni nincs szándékukban. Ily körülmények között végezte el a jelölést a kijelölőválasztmány.

A közgyűlés előtt hirdette ki az elnök a kijelölőválasztmány határozatát, amely szerint a harmadik alpolgármesteri állásra *első helyen Becske Kálmánt, második helyen Farkas Ákos és Rosta János, a harmadik helyen Dörre Endre tanácsnokot jelölte.* Ezután következett titkos szavazással maga a választás.

Ennek eredményét a közgyűlés előtt hirdették ki.

A leadott 144 érvényes szavazat közül Becske Kálmán 86, Rosta János 50, Dörre Endre 4 és Farkas Ákos 4 szavazatot kapott.

Ennek alapján az elnök *Becske Kálmánt törvényesen megválasztott harmadik alpolgármesternek jelentette ki.* Figyelemmel arra, hogy az alpolgármestert állásában *az államfő* erősíti meg, addig a hivatalos eskü letételére és a beiktatásra nem kerül sor. A továbbiakban az elnöklő főpolgármester élénk figyelemmel, helyenként pártunk részéről *ellentmondásokkal* is kísért kijelentéseket tett.

Szokatlan elhatározására — amint mondotta — az önkormányzat iránti tisztelete késztette. Őszinte sajnálatára nem talált általános és kétségbevonhatatlan hitelre az a kijelentése, hogy az alpolgármesteri választás alkalmából a jelöltektől reverzálist nem kért arra vonatkozóan, hogy jelölésük esetére visszalépnek. Márpedig — mondotta —, ez így volt és személyes presztízse kívánta, hogy ebben a kérdésben követett eljárását a tarthatatlan híresztelésekkel szemben bebizonyítsa. Ez meg is történt — mondotta. Súlyt vet annak kijelentésére, hogy *elnöklése alatt ebben a közgyűlésben semmiféle kifogásolható befolyás nem érvényesülhet.* Amíg — úgymond — a főváros törvényhatóságának élén áll, mint főpolgármester.

ennek a közgyűlésnek a döntését sem többségi, sem kisebbségi erőszak nem befolyásolhatja.

Kéri az önkormányzatot, tekintse ezt a választást intő jelnek a jövőre, mert jöhetnek súlyosabb döntések, amikor még fokozottabb szükség lesz az önkormányzat közgyűlésének teljes egyetértésére.

Pártunk községi frakciója a főpolgármester eme kijelentésére visszatér.

Reggelire-uzsonnára SALVE tápszer Kicsinek-nagynak!

A kézműipar a számok tükrében

Az Ipartestületek Országos Központja (IPOK) terjedelmes jelentésben számol be tavalyi működéséről. Az IPOK az 1932. évi VIII. tc. alapján működő összefoglaló szervezete az országban működő ipartestületeknek és ipartársulatoknak, tehát kényszertársulás alapján álló érdekképviseleti szerve a kézművesiparnak. A központ keretébe 419 szakipartestület és vidéki vegyes ipartestület tartozik, az IPOK tehát meglehetősen széleskörű országos hálózatot irányít.

Mesterek, segédek, tanoncok

Az 1942. év végén 259.707 önálló kézműiparos volt az országban, az előzőévi 234.701-gyel szemben. A segédek száma 1942-ben 221.871, a tanoncok száma 89.000 volt. Ezek a számok meglehetősen szomorú fényt vetnek a kézműiparosság szociális és gazdasági helyzetére, ami abban jut kifejezésre, hogy *átlagban egy segédet sem foglalkoztatnak kisiparosaink, a tanoncok átlaga pedig az, hogy három önálló iparosra jut egy tanonc.* Kézműiparosaink jelentékeny része tehát minden segéderő nélkül, egyedül dolgozva tengődik, ami fikcióvá sorvasztja az önállóság jellegét. Mi sohasem voltunk hívei a tanonctenyésztésnek, sőt szakszervezeteink küzdöttek ellene, de viszont a másik véglet is káros, mert kedvezőtlenül befolyásolja az *utánpótlást.* Ezek a számok, a kézművesiparban elhelyezkedett tanoncok gyér létszáma azt bizonyítja, hogy *a tanoncképzés gyökeres reformra szorul.*

A szépen fejlődő magyar iparnak természetesen megfelelő utánpótlásra van szüksége, ami csak úgy lehetséges, ha ezt a pályát *vonzóvá teszik* az ifjúság előtt. Mert ma nem az. Sőt! A közismerten nehéz tanulóévek, a tanonc jogi helyzetének, munkaviszonyának rendezetlensége, illetve bizonytalansága, munkájának méltatlan értékelése valóban nem alkalmas vonzóerő — emiatt nem tódul az ifjúság az ipari pályák felé. Vagy ha már rászánja magát, akkor inkább a nagy üzemek felé törekszik, ahol szintén nem tündérálom a tanonc helyzete, de valamivel mégis rendezettebbek a viszonyok. Régi megoldatlan probléma ez és bizony *sokáig már nem tanácsos halasztgatni a megoldását...*

A termelés értéke

A jelentés a kézműipari termelés értékét — az időközben bekövetkezett áremelésekkel együtt — *kétmilliárd pengőre becsüli.* Jelentős része ez a nemzeti termelésnek, de ha felosztásra kerül a kézműiparosság között, bizony nem sok jut egyre-egyre: *alig 8000 pengő az a bruttó termelési érték, ami egy kézművesiparosra esik.* A nettó jövedelemre nézve nem tájékoztat a jelentés, ha ezt hozzávetőlegesen 15%-ra becsüljük, akkor 1200 pengő egy-egy kézművesiparos átlagos évi keresete. Bizony nem irígylésreméltó sors, különösen a nagy dimenziók mai világában!

A Magyar Gazdaságkutató Intézet az egész nemzeti jövedelmet 1943—44-re 16.5 milliárdra becsüli. Az IPOK jelentése a kézművesipar részesedését 2640 millióra becsüli, ami *az egész várható nemzeti jövedelem 16%-ának felel meg.* Ez azt bizonyítja, hogy a kézművesipar még mindig számottevő része a nemzeti termelésnek és az ország gazdasági életének, joggal igényelheti tehát, hogy a kormányzat és a törvényhozás részéről a mainál *több méltányolásban és támogatásban részesüljön.* Itt igazolva látjuk azt a szociáldemokrata álláspontot, illetve sorozatos állásfoglalást, amellyel *a párt minden fórumon síkraszállt a kézműipar gazdasági és szociális érdekeiért.* Elég ha megemlítjük, hogy a Szociáldemokrata Párt volt az első, amely *követelte a kézműiparosok bevonását a szociális biztosítás kereteibe...*

Árak és bérek

A kézművesipari termékek árainak emeléséről kellő időben megtörténtek a szükséges intézkedések. Az egyre fokozódó drágulás következtében gondoskodni kellett arról — mondja a jelentés —, hogy a kézművesipari termelők is átháríthassák a nyersanyagokban, munkabérekben, valamint egyéb költségtényezőkben beállott áremelkedéseket. A közellátásügyi és iparügyi miniszterek már 1942-ben rendeletekben gondoskodtak arról, hogy a kézműiparosok mind a magán-, mind a közszállítások terén emelhessék az árakat. A nettóhaszonkulcsos árszabályozás lehetővé tette, hogy a nyersanyag, a munkabérek, fuvardíj és egyéb költségemelkedések esetén a vállalkozó az egységárakat fölemelheti. Ez, amint az életből és a gyakorlatból tudjuk, megtörtént. Ezzel szemben nem tudjuk megérteni, hogy az IPOK jelentése miért berzenkedik a munkabérek emelkedése miatt.

Pénz, hitel

A hitelellátás terén nem volt kedvező a kézműipar helyzete. Az árszínvonal emelkedése és az áruhitel megszűnése pénzügyi nehézségeket okozott a kézművesiparnak. Az áruhitel megszűnését a megrendelésekre kapott előlegekkel igyekeztek ellensúlyozni. A kézműipar hiteligényét szolgáló két pénzintézet viszont fokozta a hitelnyujtást. A kézművesiparnak nyujtott bankszerű hitel 1938-ban 11 millió pengő, 1943 első tíz hónapjában 33 millió pengő volt. A tőkeszegény kézműiparoknak bankszerű fedezet nélkül is nyujtottak hiteleket. Az ilyenfajta hitelek azonban 1500 pengőnél, kivételes esetekben 2000 pengőnél magasabb nem lehetett. A kézműipar hiteligényeit a fővárosban a Budapesti Kisipari Hitelintézet, a vidéken az Iparosok Országos Központi Szövetkezete látta el. Az előbbi — 1943-ban — 11,726.000, az utóbbi 20,422.000 pengő hitelt folyósított a kézműiparosoknak.

Egy kis nemzetköziség

Megtudjuk az IPOK jelentéséből, hogy az ipartestületek központja életének tíz éve alatt *céltudatosan építette* ki a magyar kézművesipar külföldi kapcsolatait és nemzetközi érintkezést tartott fenn Európa központi kézművesipari szervezetével. Sajnálattal állapítja meg a jelentés, hogy a háború pusztításai, a közlekedési nehézségek és forgalmi korlátozások, különösen az olasz összeomlás óta, akadályozzák a nemzetközi kapcsolatok ápolását. A *„Nemzetközi Kézművesipari Központ"*, a kézművesipar Internacionáléja mégis igyekszik fenntartani a nemzetközi kapcsolatokat és 1943-ban Pozsonyban értekezletet is tartottak. A központ Svájcban alakult meg, de a háború után Németországba helyezte át székhelyét. A nemzetközi kapcsolatok fenntartása és ápolása csak használ a magyar kézművesiparnak és az egyetemes magyar ipari kultúrának.

Sz—s.

3 FONTOS PONT

A MAI NAP mögött semmiféle eredetű nagytőke nincs

A MAI NAP-nak csak olyan bevételei vannak, melyeknek eredetét és összegét bármikor és nyilvánosság elé bocsátja

Ezek szerint *A MAI NAP* mindenkitől független újság s *A MAI NAP* munkatársainak teljes szabadságuk van mindennek megírására.

Minden ember annyit veszít a súlyából...

Egy ötemeletes bérházban a lift rácsos ajtajára még a régi békeévekben zománcozott tábla került. A kis tábla ezt hirdette: 320 kg, 4 személy. Sokan használták a személyfelvonót, idegenek is, a ház lakói is, ügyet sem vetettek a táblára, észre sem vették rajta a felírást. Így tartott ez hosszú éveken át. Most azonban szemetszúrt valakinek. Házbeli lakó volt-e az illető, vagy idegen, azt nem lehet tudni. A tény csak annyi, hogy áthúzta a szöveget: 320 kg, 4 személy és fölébe írta: 280 kg, 5 személy.

Néhány szó az Igazságról

Péter és Pál az Igazság uralmáért harcolt. Most már egyikük sincs életben. Agyonverték egymást.

A törökországi tífuszjárvány

(Istanbul, március 2. — „T. P.") *Február folyamán Törökországban 355 tífuszeset fordult elő,* amiből Istanbulra 15, Smirnára 12, Ispirre 46 és a dzsonguldaki szénvidékre 33 eset jutott.

1) Lázár Éva

festő

Gyermekkorától festőnek szánják.

Szülei a művészet dési mecénásai. Az avantgarde felé vonzódik.

Különösen a hatizmus eredményei ér-

Murádin Jenő: Dési évek 769.

Korunk 1972. 5. n.

Lázár Éva grófnő

Szül. Besztercén 1900 jan. 23
Ref. 4 felsőbb leányiskola
1918/19 I. elsőéves művész-
nőv. Glatz O –
1918/19 II – elsőéves n. o
1920/21 II – másodéves
Csók Istvan

Kőcserkelye 1799-ből

Hamerli-ház, pécs, VIII. 160.

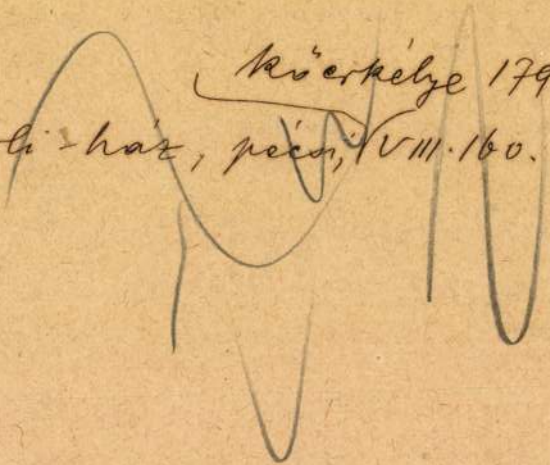

2) Lázár Éva

fotó

1929-től sűrűn jelentkezik kiállításokon.

„Németország 1933" c. képe.

A fasiszta tömeggyilkosság áldozata lett.

Munádin Jenő: Dési érek 769.

Korunk 1972. 5. n.

Lázár Éva

festő

1933 tavaszán a Fiatal Erdélyi Képzőművések csoportjának kiállitásán szerepel.

Murádin lenő: Dési évek 767.

Kornuk, 1972 r.n.

Lázár Éva
festő

~ Szopos Sándor tanítványa volt
Désen.

Murádin Jenő: Dési évek 767.
Kornuk, 1972 5. n.

Lázár Géza, bányász fafaragó

Lázár Géza munkája

Tatabányán, az országos bányász fafaragó tábor-ban készült mű.

Dolgozók Lapja, 1980. szept. 7.

Lázár Géza,
bányász fafaragó.

Tatabányán, az országos bányász fafaragó táborban készült készült mű.

Lázár Géza munkája

Dolgozók Lapja, 1980. szept. 7.

Lázár György

vettegi hgöntő

Krasznai ev. ref. tpl
2 harangja 1767
(Szilágy vm.)

Jmd

Badaloi ev. ref. tpl
harangja 1772

Jmd

BADHLO. (Berep.)

Egyik harangját 1772-ben Rettegen (Kolnok-Dobroka)
lakott Lázár György öntötte.

Gerecze, 1906, 184.

Lázár György harangöntő

Lázár György

harangöntő

1772-ben Rettegen (Erdely) öntötte a badalói temp-lom Eisebb harangját.

Erod

Schoczky T. Beregmegye műemlékei - Arch. Közl. 1878. XII. k. 91. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta.

Lázár György

vettegi harangöntő 1767-ben öntötte a Erasznai ref. egyház két harangját.

Kádár Imre: A Erasznai ref. egyház története Zilah, 1910. 29. l.

Lázár György

1768-ban öntötte a balyoki ref. egyház magyar feliratú harangját. 1917-ben hadi célokra rekvirálták.

MOB 518/1917

1792 öntött ismeretlen helyről való harangja ditto.

u.o.

1786-ban a bihari ref. egyház részére öntött harangja ditto „Fudit me Georgius Lazar de Retteg".

u.o.

A Cél.

Akadémiai Értesítő

Athenaeum

Archaeologiai Értesítő

Archaeologiai Közlemények.

Budapesti Szemle

Egészség

Katolikus Szemle.

Természettudományi Közlöny

Magyar Iparművészet.

Lázár György

vettegi harangöntö öntötte (Hilágy wm.) a Krasznai ev. ref. templom

2 harangját 1767-be

Gerecze S. mincul. 848 l

Lázár György

harangöntő

Badalo (Bereg megye) ev. ref. templom egyik harangját 1772-ben Rettegen (Szolnok Doboka) lakott Lázár György öntötte.

Lehoczky Tiv. Arch. Közl XII. 91. l.

Gerecze P. dr. A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Bpest. 1906. 185. l.

Lázár György

születésének

1901.

Évkönyv 1930. 85. l.

9273.

ben jobbról láthato, Die Ves-
y előtt balról különféle csa-
parancsnoka lóháton van ábrá-
:

iche Abbildung des
sses
,
hrer Flucht den 19 Augusti ver-
enget haben.

öveg alatt: Zu bekommen bey Heinrich
ebst der Banco.
c. fe.

11.3:13.9 cm.

05.

Lázár György

budapesti Könyvtár

l

Könyvkiáll. emlék

264. l

06910 szám.

A műemlékek országos bizottságá-

nak.

Budapest.

Hivatalból.

Közszolgálati ügyben

portómentes.

Szállítja Szénásy Béla.

Lázár György, harangöntő" MDK

Bályok 1823. „Eren harangot az Isten dicsőségére a Bályoki Ref. Szent Ekklésiának Istenes indulatjokból Bályoki Hegen Szénás Zsigmond is Hitestársa Bocskai Pap Kata. öntettek tulajdon költséggel gekkel 1768-ik esztendőben Harangöntő Lázár György által." 306 old.

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai ~~1822~~ 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

LÁZÁR György harangöntő

1767 1771-1795

Fol. Hist. 19. 136, 139-141

n. ld. *Szinnyei József:* Magyar
Bp., 1906. 526-527. h.
ndrej: Stará radnica v
8., 62.

om Sándor Lajos földbirtokos és
egyúr hiányában nem volt ki a
üspök is csak támogatást ígért.
zági Műemlékek Országos
n tartott rendkivüli ülésének
rtesítő, Úf. II. 1883. XLVI. És

g!

olai rajztanár Úr mint a
zottságnak ez ideji nyár folyama
Trencsén megyébe is kiküldött
is megjelenvén egy
evű templomnak szakértői
sságban elterjedett becses
állapítása és ez esetben való
t messze túlhaladó abbali
ott annak már első megpillantása
os megvizsgálását követő alapos

LÁZÁR György harangöntő

Retteg (Erdély)

MURAKÖZI Ágota: Adalékok a 17. századi harangok kérdéséhez a Felső-Tisza-vidéken. = A Nyiregyházi Jósa András Muzeum Évkönyve, XXVII/XXIX. (1984-1986) 1990

196.p.

LÁZÁR GYULA

1021

1984. I. 18. 22.45. Kossuth SJné.

Nemcsak hobbi

- K.zérdekü magángyüjtemények. Lázár Gyula technikussal beszélget Erdei Grünwald Mihály.

- Nem csak hobbi műsorunkkal már régen jelentkeztünk. Ezúttal Csepelen egy lakótelepi lakás egyik szobájában vagyunk. Ha most le akarom írni, hogy mi látható ebben a szobában, akkor hosszasan elkezdem . Először könyvfal körös-körül, tele könyvekkel. Hogy milyen könyvekkel ez hadd legyen a hallgatók meglepetése. Aztán egy hatalmas íróasztalon egy még hatalmasabb szerkezet, feszmérő mindenféle fajta kapcsolók, gombok, aztán ha tovább nézem akkor egy festőállvány, festmények körös-körül ami hely még maradt a falon aztán ahol nem maradt hely, ott így egymásra zsúfolva a festmények, aztán, hogy még folytassam tovább a sort, minikönyvek minden mennyiségben. Nemis tudom hol láttam utoljára ennyi minikönyvet. Műsorunk vendége Lázár Gyula technikus, Csepelen dolgozik, Csepelen lakik. Mindez ami itt látható és ami itt van ebben az egy szobában tegyük hozzá, hogy háromszobás lakótelepi lakásban vagyunk mindez egy életútnak az eredménye, kezdjük el ott, ahol az az életút elkezdődött és ahol el kezdte a gyűjtését festését és sok mindent, amivel foglalkozik.

- Tarnanémedi/?/-n születtem, a rajztanárom felfigyelt a kézügyességemre, hisz az osztályban az első rajzolók közt voltam és ő tanított meg az olajfestés technikájára, amit azóta is űzök, különböző körökben, Vasas, Ganz Mávag, majd a Csepeli munkásotthoni festőkörbe dolgoztam tanultam amit össze tudtam szedni, múzeumokba jártam hát így alakult ki olyan szemléletem a festészetben, amibe minden szinte belefér a realista képektől kezdve a legelvontabb absztrakt dolgokig.

- Mikor kezdődött ez a szenvedély, hányban ?

- 34-ben születtem ez körülbelül 14-15 éves koromban kezdődött, azóta is űzöm.

- És meddig jutott el a képeivel ?

- Több kiállításom volt, egyéni kiállításom és Tarnanémedin, Pálfán, de itt Budapesten is csoportos kiállítás volt a kör tagjaival együtt.

- Hol ?

- Hát volt például a Csepel Munkásotthonban ahol a Csepel Művek díjazta is művemet.

- A Csepel Művekben mit csinál ?

- Acélszerkezetekkel foglalkozom, tervező vagyok.

- Ez elég távol esik a festészettől is meg a könyvgyűjtéstől is.

- Miután szakmunkás lettem, akkor a hajógyárban dolgoztam és az ottani kulturfelelős toborzott embereket és hátha is úgy látszik megfeleltem a követelményeknek és úgylettem esti tagozaton technikus.

- Eddig lánghegesztő voltam.

- Munkásként kezdte, az esti iskola mellett kapott rá a könyvgyűjtésre, festésre, vagy már a könyvgyűjtés és festés előbb is megvolt ?

- Előbb is megvolt a könyvgyűjtés is meg a festés is, abban az időben, amikor én el kezdtem a könyveket gyűjteni akkor még az antikváriumokban több volt a könyv, mint az embernek a zsebpénze. Ma már ez fordítva van.

- Mikor volt ez az akkoriban ?

- Hát ez az 50-es évek,

- Valahol az 50-es évek végén kezdett,

- igen, igen,

- Kezdődött el a gyűjtés.

- Igen, igen.

- Hogy lesz valaki most akkor már áruljon el a hallgatóknak is sci-fi könyvgyűjtő azaz, hogy tudományos fantasztikus könyvekkel hogyan kezdett el meg fantasztikus könyvekkel foglalkozni, gyűjteni ?

- Az ember először gyermekkorában mindent elolvas ami kezeügyébe akad. É is elolvastam mindent. Hát eközben az olvasmányok között voltak olyanok is, ami nem illett bele az általános témákba és ez különösen tetszett nekem, hát akkor még nem tudatosan voltam sci-fi gyűjtő majd később váltam azzá amikor Pesten több olyan hasonló érdeklődési körü egyénnel megismerkedtem, akik szintén szerették a fantasztikust és így most már tudatosan kerestem a fantasztikus illetve tudományos fantasztikus irodalmat.

- El kell mondanunk a hallgatóknak, hogy az egyik legnagyobb magyar könyvgyűjteménnyel rendelkezik L,zár Gyula, olyan 750 körüli azoknak a könyvekenek a száma, amelyek magyar

nyelven megjelent tudományos fantasztikus illetve fantasztikus regényeket tartalmaznak. Mitől válik közérdekűvé egy gyűjtemény ?

- Bibliográfiát állítottunk össze, ami meg is jelent, már kettő hivatalosan, amiben természetesen én is részt vettem ennek a gyűjtés anyagában, hozzá kell tennem még, hogy ez a bibliográfia állandóan bővül, hisz új és új felfedezések vannak, ami, ami hogy úgy mondjam egy kiterjedt gyűjtőkből álló hálózat, állandóan keres, kutat, elolvassa és hogyha belefér a műfajba akkor fölvesszük a bibliográfiát.

- Tehát könyvtáraknak is segítettek hiszen a miskolci könyvtár nagy bibliográfiája többek között az Ön segítségével is állt össze. Fantasztikus regényeket gyűjti, fantasztikus könyveket gyűjti, vajon mennyire érdekli a tudomány a technika mai állása ?

- Hát amihez hozzáférek irodalomhoz azt elolvasom illetve a népszerüsítő tudományos cikkeket szeretem a legjobban amiből az ember megérti, hogy ma a tudomány és a technika hol tart.

- Össze szokta hasonlítani utána a sci-fi olvasmány élményeivel ?

- Igen, összehasonlítom és nagyon érdekes, hogy azok a régi sci-fi írók ami körülbelül a mai évtizedekről ír, hogy hogy látta ő a kort, hogy látta a technikát és hogy van valóságban.

- És milyen ilyen érdekes összehasonlítás-krajutott ?

- Az élet az a legtöbbször vagyis legtöbb helyen túl jutott vagyis meghaladta a fantasztikus íróknak az elképzeléseit.

- Kezemben tartok itt egy minikönyvet, aminek az a címe, hogy Különös tárgyak múzeuma. Szerzője Lázár Gyula és alcíme, Tudományos fantasztikus történetek. Végülis itt összejött minden egy kötetben, tehát minikönyv és tudományos fantasztikus irodalom. Hogy szántad magát, hogy 1983-ban magánkiadásban megjelentesse ezt akötetet ?

- Hát miután az egész történet egy nagy könyvnek a felét sem tenné ki, ezért úgy gondoltam, hogy mivel nincs még olyan minikönyv ami tudományos fantasztikus irodalom lenne, ezért gondoltam arra,hogy minkönyvben jelentetem meg, egyébként jól olvasható 172 oldalas. A grafikákat 8 grafika van benn, azt is én rajzoltam bele, a címoldalán van egy kis festmény, 25x38 mm-es, részlemezre van festve, ezt díszíti a címlapot.

böző ezen kívül hát készítettem 150 darabot ebből a kis könyvecskéből, ezeknek a könyveknek a sorsa részben csere alap és ami nagyon nagyon megtetszett, hogy valami formán kötődik hozzám, azt a saját gyüjteményembe teszem.

- Tehát akkor úgy gyarapítja egyedi darabokkal a gyűjteményét, ami tényleg senki másnak nincsen, hogy saját magának is fest minikönyveket.

- Valahogy úgy gondoltam, hogy a nagy képek mellett is kicsiket is kell csinálnom, kis képet, azt közvetlen közelről látja az ember teljes nagyságában még a nagyképek festésénél ugy mondjuk szaknyelven, hogy hátramegyünk megnézzük, sőt tükörből is megnézzük, hogy hát hogy hatnak a mű.

- Arról még nem is beszéltünk, hogy hány képet festett mert ez is hozzátartozik a dolgokhoz.

- Igen, hát én két csoportba osztom a képeimet a normál méretűek, ami tulajdonképpen nagyméretűek, ebből 1003 darabot festettem eddig és a miniatűr képek amiknek a mérete 25x35 mm-es ezt rézlemezre festem ebből több ezret festettem, nem tudom pontosan mennyit.

- A legkisebb képe mekkora ?

- Hát a legkisebb kép ez a 10x8 mm-es.

- És a legnagyobb ?

- Hát a legnagyobb amit eddig festettem az másfél méterszer 1 méteres.

- Jó, tehát akkor most ezek között mozog ugy általában mindenben Lázár Gyulának a szenvedélye, a legapróbbtól a legnagyobbig, hiszen amit itt most végignéztünk ebben a csöpp kis szobában, hiszen a szoba maga is mini méretü amiben ülünk, ebben a mini szobában, ami minden ide föl van halmozva, tényleg a legapróbbtól a legnagyobbig, hiszen arról a mikrokötetről csak most értesültem, de azért vannak itt kódex méretü könyvek is, igazából így lehetne jellemezni mai beszélgetőpartnerünket a Nem csak hobbi műsorunkban. Most már lassan azt kellene kérdeznem, hogy a sok hobbi mellett mikor jut ideje dolgozni ?

- A rendes munkaidő az reggel 7 órától este 4 óráig tart, hát ebben a Művekben dolgozom, azonkívül mikor hazajövök közel vagyok nem kell sokat utaznom, ezután kezdődik az a hobbi amit említettünk, az a nagyszerü dolog az egészben, hogy azt csinálhatom amihez kedvem van, ha éppen festeni

van kedvem akkor festek, ha megy a hal akkor horgászom, és ha mini-könyvklub nap van akkor a minikönyvklubba megyek és ott csereberélünk.

- Ez már-már úgy tűnne a hallgatónak, hogy egy nagyon javiálas 50 éves agglegénnyel beszélgetünk. Így van ez ?

- Nem így van, családom van, és a családom a sok hobbimba mondhatnám, hogy beletörődött, festészetem az amit talán a legjobban szeretnek.

- Hogy tudja kölcsönösségi alapon megoldani a munkáját meg a hobbiját ?
Tehát mi segít a másiknak ?

- A festészet segíti a munkámat, mert a festészetben tanult térlátást azt tudom hasznosítani a műszaki rajzokban, hisz a műszaki rajzokban a térlátás elengedhetetlen.

- Van-e valami új újság mindezekhez amikről eddig is beszélgettünk ?

- Igen, van, 83. novemberében megalakult a Sci-fi Társaság, aminek vezetőségi tagja vagyok. Ettől sok mindent várunk. A társaságnak a célkitüzésében szerepel jut az én mondjuk hobbimnak is, igényemnek is mert várom tőle, hogy a könyvgyűjteményem még jobban még nagyobb legyen, jobban kiegészüljön és természetesen, hogy a tagságnak én is segítségére leszek ugyanígy, a saját könyvtárunk.

-.-.-.-.-

Georg Lazarus

ötvös 1672
1676

láid

Mih. Pozs. 117

Lazarus, Georg, porzsonyi ötvöslegény

V. 117.

Lázár György, rettegi harangöntő

1790. öntötte a perecseni ref. templom egyik harangját.

Petri Mór dr

Szilágy vármegye monographiája.

IV. k. 243 l.

Paris

A. Hennuyer

1871.

Lázár György

harangöntő

Rettegen

1767. öntötte a kraszna-

vari ref. templom

két ~~egy~~ harangját.

Petri Mór

Szilágy vármegye

monographiája.

III k. 707. l

708. l.

(Accedunt 1. Vitae, ac Scriptorum Auctoris Recensio. 2. Series chronologica Cancellariorum, et Vice-Cancellariorum Hungariae, a condito Regno ad hanc aetatem perducta. 3. Vetera duo Calendaria in usum Ecclesiae Strigoniensis).

I. – XXVI. + 8 + 1. – 161. ll.,
I – XVI. tepes tábla

Buda
R. Universitas Pestana
1805

F. Lázár György kép és iparmű részeti kiállítás résztvevője

Pásztortúr, 1922. VIII. érf. I. r.

476. l.

Kulturkrónika

Rettegi Lázár György, harangöntő MDK

Érsemjén. 1825. 2 harang. Az első „Az érsemjéni Reformata Sz. Ekklé"sia öntette tulajdon kölcsé-gérm" 1791. öntötte Rettegi Lázár György. 30 fold

Patay Pál: Az Érmelléki Tractus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968.
Alföldi Nyomda Debrecen

Lázár György, harangöntő MDK

Bályok, harang., Ezen harangot a Bályoki Ref. Szent Ekklésia Gyűlenes indulattól tulajdon maga költségén öntette a 1768-ik esztendőben Harangöntő Lázár György által: Jobold

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai ~~1826~~ 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Lázár György, harangöntő 4DK

Rettegi vándor mester. Réginek átöntése fontja 1 „márjás" azar 17 kr. Új anyag öntés fontja 1 „vonás forint" azar 51 kr. Bogamér. 3 14 old. 32 jegyz.

Patay Pál: Az Érmelléki Tractus harangjai 1825 körül. 05.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968.
Alföldi Nyomda, Debrecen

Georgius Lázár, harangönt MDK

Ez Veserű. 1825. XII. 13. 3. harang. 2. harang. „T Frater Anna asszony segítségével a Veseri Ref. Sz. Eklésia öntette 1786 - Fudit me Georgius Lázár ex Rekteg": 30 fold

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968.
Alföldi Nyomda, Debrecen

Lázár György, harangöntő 4 DK

Bagaméri harang 1779. febr. 25-én öntötte rettegi lakos Lázár György. „A Bagaméri Ref. Sz. Erklé sia öntette 1779- ~~[illegible]~~ örvendek mikor ezt mondják nékem, menjünk el az Urnak Házába." 300 old. 238 font.

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai ~~[illegible]~~ 1825 körül. 309.o.

Déri Méz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Làzàr Ilona

MÜVÉSZETTÖRTÉ
DOKUMENTÁCIÓS KÖ
Budapest, XIV. Dózsa Gy

Lázár Ilona

Ötvös

1926.

Éimisk 1930. 85. 1.

9282.

bécsi
n egy polgárasszony látható cse-
szárnyasokat kínálnak. Felirata

e de Vienne avec sa servante
et une Puysane Ongroise.
frau, mit ihrer Küchenmagd
risches Bauernweib.

y Joseph Eder.

, méretei 35.5:27.8 cm.

42-911
911-25
lt. 4328.

Lázár Ilona Georgina

1911.

Ki tud róla?

A Rajzlaunál
Egyenlete.

" M á s o l a t .

Országos Menekültügyi Hivatal.
Budapest, VI. Andrássy ut 19. III.e
Elm. 613/1922. sz.

Nagyméltóságú Mi

A magyar érdekek védelmé
tárgyalások előkészítése céljából
arról, hogy a cseh megszállás foly
családok közül melyek szeretnének

Tisztelettel kérem Nagy
a bölcs vezetése alatt álló minisz
nél alkalmazott északmagyarországi
között volna olyan, ki Cseh-Szlová
méltóztassék ezek számát - a csalá
összegezve, - tehát nem névszerint
leg f. évi junius hó 10-ig közölni

Lázár Ilona Georgina

1907/8 - 1910/11

Ferkèpzomfoiskòvk

107.l.

MDK

Lázár Ilona G., rajztanár

oklevelét 1911-ben nyerte.

Rajztanárok nyilvántartása. "Ki tud róla?"
Rajzoktatás. Fel.szerk.:Bán Tibor. 1941. jan.15.
II. /XLIII./ évf. 1.sz.

G. Lázár Ilona

Csíkvári Abauj 145. l.

Élete delén ragadott mintázófát a mély asszonyi érzéseket kevés anyagismerettel kifejező *G. Lázár Ilona* (1863—1938). Művészete az elindulás első éveiben határos a nagyot akaró dilettantizmussal és csak későbben, kisméretű, színezett faszobraival emelkedik a komoly művészet szinvonalára. Ezekben az alkotásaiban a Szent Erzsébet templom gótikus szobrainak késői utódává válik, aki alkotásaiban az Európaszerte uralomra jutott expressionizmus eredményeit helyes érzékkel hozza kapcsolatba a középkor nagy névtelen faragóinak szellemével. Tudatosan megnyujtott, síkban érzett és vonalban látott kisplasztikái, inkább a misztikumok anyagtalansága után vágyódó, kifáradt női

célek lírai rezdülései, mint a szószoros étel-méblu vett szobrászat

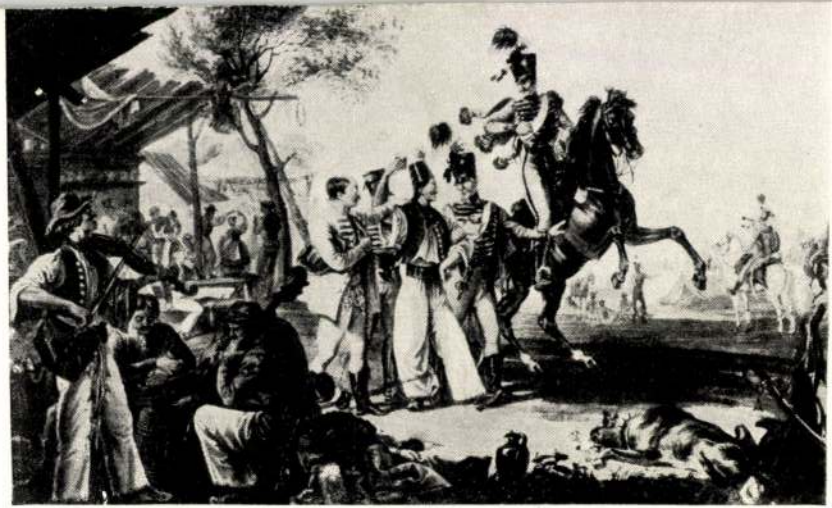

Lázár

L. 4. *Ilona, Glück Lipótné*, szobrász, Homonna 1866 jún. 25. Kassán, Német- és Olaszországban, végül Budapesten tanult. Eleinte agyagba dolgozott, majd fába faragja műveit. 1923. a Belvedere bpesti művészeti szalónban rendezett gyüjt. kiállítást. 1928. koll. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban. Újabban gótikus szárnyasoltárplasztika hatását mutató festett faszobrokat készít.

Le. G. II. 16 l

ırini (da Murano).

:neziaban 1470-ben.

'ézussal.

áll, jobbját áldásra emelte és
ónuson ülő Mária átkaroltan
rózsagalyat tart két virág-
ɛék és magas ruhája piros.
irágoznak. A háttér aranyfal

— Lelt. sz. 1029. — Vétetett
. leirat alapján, a Hoffmann és
ı, Antonio Marcatotól 1800 K-án
1 április 20-án. — Elszámol-
2). — Az elszámolást elfogadta
az 1892 julius 20-iki 26716

ıdatok:
901, 1904: II. 1029. *A. Vi-*
gyermek Jézussal.
ımban. 1906: III. 103. *Antonio*
1906, 1910: III. 103. *Antonio*

III

20 (1029)
659 (564).

20

G. Lázár Ilona

45. éves korában kezdett mint teljesen analfabéta e téren rajzolni tanulni. Münchenben kezdett mintázni Schwegerle privát iskolájában. Budapesten Róna Józseftől, Florenzben Trentacosta korrigálta. A fatechnikát néhány évvel ezelőtt Hanakamál kezdte Wienben. Kiállított Budapesten, Wienben Pozsonyban. Koll. Kiáll., a Nemzeti Salonban 1928. Sept.

214

529

75 kút fejtette ki.

ban.

bos vidéken, melyet ~~[illegible]~~ jobbra futó patak
el, az előtérben négy tagú család iparkodik
a családapa megy jobbjában bottal. Fején pu-
a mellén szétáll, rövid kabátja szűk újjú, de-
tja, szürke nadrágja s harisnyája térdig ér,
r s galléros köpenye bal vállára van vetre.
afszony hátán a kosárban gyermekkel, jobbján
val s bal kezében bottal. Kibontott haja vállaira
, ruhájának dereka s kiszta szoknyája kék, köténye barna.
kis leány s a kis fiú. Az előbbinek feje piros ken-
rjáu kosarat tart, az utóbbit pedig ki anyjának szok-
jobb kezénél fogva vezeti. Az anya s két gyermeke
egy kutya szalad. A piros, sárga és szürke fiúte
Jelzése alól jobbra: Gius. Canella 1835.

i 52:74·5 cm. —
agyat. (1871. ~~febr. 24.~~ – ben. —
– Dep. regi 49. és ny 2 a)

11

Lassa 529.

G. Lázár Ilona

nobrány

vod

Ujv. Mzs L. 314. l.

59785

G.Lázár Ilona szobrász
Kétségbeesett, faszobor
Csüggedés, faszobor
Női szent, fa
Napba néző, fa
Leány, farelief
Magasba törő, fa
Emberbirág, fa
Anya gyermekkel, fa
Madonna, farelief
Jézus gyermekekkel, farelief
Kelet és Nyugat "
Tánccsoport "
Madonna gyermekkel "
Nemzeti Szalon, 193o ápr.

Kirchliche				
es Abendlandes				
ch & Atlas)				
all M. 300.–		no	250.	–
		M	423.	15

Transport Mk.

G. Lázár Ilona

Nobrány

Műcs. kiáll. 1932 tól
Pipics 116. l.

Népvándorlás Korabeli tárgyak, blatniczai

VI. 10

Lázár Ilona

G. LÁZÁR ILONA a Nemzeti Szalonban és a Kovács-szalonban csaknem egyidőben mutatta be szobrászművészetét. Primitív technikai készültsége mellett mély érzések, őszinte és közvetlen kifejezésmód rendkívül vonzóvá és értékessé teszik művészetét. (*)

Magyar Iparművészet

1931. 37. l

110. Kisleány, festett fa	400.000
111. Mária gyermekkel, festett fa	600.000
112. Magdolna	350.000
113. Imádkozó, amarantfa	500.000
114. Szent, padokfa	700.000
115. Női akt	200.000
116. Női akt	100.000

A szobrok mindegyike egyetlen példány.

A BELVEDERE EDDIGI KIÁLLÍTÁSAI

1. KŐRÖSFŐI-KRIESCH ALADÁR emlékkiállítása
2. SZOBOTKA IMRE festő és VARGA OSZKÁR szobrász
3. ZOMBORY LAJOS festő
4. KMETTY JÁNOS festő és CSORBA GÉZA szobrász
5. PATKÓ KÁROLY festő és SCHÖNBAUER HENRIK szobrász
6. BORNEMISZA GÉZA festő
7. WALLESHAUSEN ZSIGMOND festő és GÁDOR ISTVÁN szobrász
8. KÁDÁR BÉLA festő (grafikák) és CSER KÁROLY szobrász
9. BEER KÁROLY RICHÁRD festő
10. SCHEIBER HUGÓ festő
11. RÉTH ALFRÉD festő
12. DERKOVITS GYULA festő
13. EGRY JÓZSEF festő
14. PERLROTT CSABA VILMOS festő és CSORBA GÉZA szobrász
15. JÁNDI DÁVID festő és SCHÖNBAUER HENRIK szobrász
16. RÉVÉSZ-FERRYMAN FERENC festő
17. FÉMES-BECK VILMOS † szobrász és PAP GÉZA festő
18. SCHÖNBERGER ARMAND festő és BOKROS BIRMAN DEZSŐ szobrász
19. ÚJ FESTŐK ÉS SZOBRÁSZOK. Csoportkiállítás
20. RÉGI MAGYAR MESTEREK.
21. MOLNÁR C. PÁL festő

Globus, Budapest.

G. Lázár Ilona

BELVEDERE

IV, VÁCI UCCA 11/B FÉLEMELET

TELEFÓN 171—56

SZIGETHY ISTVÁN
FESTŐ

G. LÁZÁR ILONA
SZOBRÁSZ

BELVEDERE BUDAPEST

XXII. KIÁLLÍTÁS

1923. NOVEMBER

NYITVA HÉTKÖZNAPON 9—3 ÉS 4—6, VASÁRNAP ÉS ÜNNEPNAPON 9—1

ÁRA 600 KORONA

SZIGETHY ISTVÁN

született 1891-ben, Erzsébetvárosban (Kisküküllő megye). Művészeti tanulmányait a Képzőművészeti Akadémián kezdte Ferenczy Károlynál (1907—1910). Utána hosszabb ideig Münchenben, majd visszatérve Kolozsvárt élt. Kiállított ismételten a Nemzeti Szalónban és a Művészházban. Két önálló illusztrációs kötete jelent meg: Ex libris (1916), Rajzok Szomorihoz (1917), és 1922-ben Grotesque címen egy rézkaremappája.

KÉPEK

1. Asszonyok 2,500.000
2. Három királyok 800.000
3. Család 800.000
4. Kőhordók 700.000
5. Ebéd 1,000.000
6. Vak 800.000
7. Szent Sebestyén 1,500.000
8. Padon 500.000
9. Kétségbeesés 600.000
10. Önarckép (1916) 700.000
11. Bohacsek Ede festő képmása (1913) 400.000
12. Kaposvári táj 400.000
13. József ucca 650.000
14. Külvárosi részlet 600.000
15. Önarckép 600.000
16. Öreg férfi 500.000
17. Csendélet tükörrel 450.000
18. Ülő nő 500.000
19. Óbuda 500.000
20. Kaposvári házak 500.000
21. Gitáros férfi 600.000
22. Ördögárok 500.000
23. A vak, a süket és a kopasz 700.000
24. Házcsoport 500.000
25. Városvége 500.000
26. Kisleány 500.000
27. Anyaság 1,200.000
28. Tanulmányfej 300.000
29. Fiatal leány 400.000
30. Házak 350.000
31. Öregember 700.000
32. Csendélet 450.000
33. Csendélet álarccal 350.000

GRAFIKÁK

34. Ebéd, vízfestmény 160.000
35. Három királyok, vízfestmény 200.000
36. Padon, vízfestmény 150.000
37. József ucca, vízfestmény 120.000
38. Város vége, vízfestmény 120.000
39. Család, tempera 140.000
40. Kis állomás, vízfestmény 100.000
41. Kilátás háztetőkre, vízfestmény 100.000
42. Ivó munkás, tus 80.000
43. Derkovits Gyula festő képmása, tus 60.000
44. Csendélet, korsóval, tus 60.000
45. Kőhordók, tus 80.000
46. Család, tus 80.000
47. Három királyok, szén 100.000
48. Asszonyok, tus 80.000
49. Ebéd, tus 80.000
50. Nő könyvvel, tus 100.000
51. Kétségbeesés, tus 150.000
52. Vak, tus 150.000
53. Interieur, tus 60.000
54. Női akt, tus 60.000
55. Barakok, vízfestmény 100.000
56. Asztal mellett, vízfestmény 120.000
57. Önarckép, vízfestmény 120.000
58. Kaposvári táj, vízfestmény 120.000
59. Kisleány, vízfestmény 100.000
60. Magános ház, vízfestmény 150.000
61. Dél, vízfestmény 120.000
62. Csendélet pipával, tus 60.000
63. Munkások, tus 100.000
64. Külvárosi részlet, tus 70.000
65. Férfifej, tus 80.000
66. Zsuzsánna és a vének. Gobelinterv, vízfestmény 140.000
67. Kettős akt, tus 80.000
68. Aktkompozició, tus 80.000
69. Faluvége, tus 80.000
70. Interieur, tus 60.000
71. Csendélet, tus 60.000
72. Önarckép, tus 60.000
73. Csendélet labdával, tus 60.000
74. Öregember, tus 60.000
75. Vasúti híd, tus 120.000
76. Kettős akt, tus 80.000
77. Anya gyermekkel, tus 80.000
78. Festés közben, tus 100.000
79. Ülő férfi tájban, tus 100.000
80. Vak, tus 60.000
81. Kompozíció, tollrajz 80.000
82. Asszonyok, tus 80.000
83. Kompozició, tus 80.000
84. Grotesque, mappa öt rézkarccal (1922) 150.000

A képek és a grafikák ára keret nélkül értendő.

G. LÁZÁR ILONA

született 1876-ban, Homonnán. Művészi tanulmányait Münchenben kezdte Hans Schwegerlénél, majd Firenzében Domenico Trentacostenál, végül Bécsben Anton Hanaknál folytatta. Kiállított a Műcsarnokban (1912) és a Nemzeti Szalónban (1913).

FASZOBROK

85. Mária gyermekkel, festett fa 2,000.000
86. Jézus és a gyermekek, festett fa 1,500.000
87. Szent Erzsébet, festett fa 500.000
88. Álló asszonyalak, festett fa 1,000.000
89. Leányfej, festett fa 800.000
90. Szent Katalin liliommal 700.000
91. Álló nőalak, amarantfa 500.000
92. Imádkozó szent 200.000
93. Női akt 100.000
94. Női akt 150.000
95. Női akt 100.000
96. Kehelytartó I., amarantfa 700.000
97. Kehelytartó II., amarantfa 600.000
98. Álló nőalak, diófa 400.000
99. Madonnafej I., festett fa 800.000
100. Madonnafej II., festett fa 500.000
101. Imádkozó szent 200.000
102. Ádám 200.000
103. Éva I. 300.000
104. Éva II. 150.000
105. Férfi-akt 150.000
106. Női akt 120.000
107. Női akt 100.000
108. Női akt 150.000
109. Leányfej II., festett fa 600.000

Nemzeti Szalon 1930. máj.
Spirituális Művészek
IV. kiáll.

A SPIRITUÁLIS MŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

Alberth Ferenc
Basilides Barna lev. tag.
Basilides Sándor lev. tag.
Czene János
Erdei Viktor
Kalmár Elsa
Kaciány Aladár lev. tag.
Krivátsy Miklós
G. Lázár Ilona
Márkus Imre
Muszély Ágost
Mészáros Dezső
Náray Aurél
Palesch Pál
Remsey Jenő
Szendy Arisztid
Sztelek Dénes
Ungváry Sándor
Zsótér Ákos

VENDÉGEK:

b. Dimits Sándor
Dullien Edith
Károlyi Irén
Kapussy György
Kárpáti Andor
Perczel Margit
Remsey S. Sándor
B. Szveteney György
Török Jenő

Uj világ — Uj művészet.

Irta: *Ybl Ervin.*

Igen sokan fejtették ki már az uj müvészet jogos helyét e világon. Oly érdekes és meggyőző sorokat irtak e kérdésről, hogy progresszív képek, szobrok, épületek nélkül még azok is elméletben megbarátkoznak az uj müvészettel, a kik valóságban irtóznak az ilyen alkotásoktól. Sajnos, az elvek, szempontok elfogadása nem hidalja át az óriási szakadékot, a mi az uj müvészet és a laikus tömegek között tátong. Ne áltassuk magunkat. Az emberek nagy része idegenül áll egy sereg kép és szobor előtt, nem tudja megérteni a művész szándékát és vagy azt hiszi, hogy a müvész kissé patologikus eset, vagy pedig, hogy közönséges svihák, aki tudatlanságát akarja leleplezni az uj, könnyen elsajátitható formulákkal és alapjában véve bolonddá tartja a jóhiszemü, elcsodálkozó szemlélőt. Sőt ebben az itéletében meg is erősitik őt a konzervativ müvészek, akik a szent hagyományok nevében még hevesebb ellenzői a haladó törekvéseknek, mint a müvészpártoló közönség.

A müvészek java, különösen az utolsó száz év óta, megelőzi a laikusokat és legtöbbször csak s második vagy a harmadik nemzedék érti meg tökéletesen a haladás élén álló mesterek akarását. A tizenkilencedik század második felétől kezdve az úttörő művészeknek szinte szükségszerüen nagy csalódásokon kell átmenniök, szavukat csak kevesen értik, nem számithatnak általános tetszésre, mindenki tapsára. Hiába magyarázzuk az uj müvészet létjogosultságát, a régi esztétikai ideálokon nevelkedett közönség idegenkedését alig tudjuk megváltoztatni. Ily körülmények között az uj izlés elfogadásának erőszakos siettetésénél talán fontosabb, ha rámutatunk arra, hogy mi idézte elő a szakadékot a haladó müvészet és a közönség között.

Mert semmiképen sem olyan természetes ez, mint amilyennek néhány évtized óta hisszük. A régi nagy stilusujitók, egy Giotto, Masaccio, Michelangelo, Bernini, a Van Eyckek, Rubens, Rembrandt nem jártak olyan kalváriát uj müvészi elveikért, nem részesültek életükben olyan mellőzésben, mint teszem azt, Manet, az impresszionisták, Cézanne vagy nálunk Szinyei-Merse Pál. Épp igy a szobrászi és az épitészeti fronton is. Valami nagy világszemléleti változásnak kellett itt jönnie. *Annak idején II. Gyula pápa, a Mediciek és az összes fejedelmek azzal büszkélkedtek, hogy egészen ujat produkáltattak választott mestereikkel. Minél magasabb társadalmi, közjogi állást tölt be egy személy, kevés kivétellel, annál inkább ragaszkodik a régi stilusokhoz.*

Vajjon, a mai válság egyedül csak a müvészet válsága, kiéltsége-e, vagy sokkal mélyebbtermészetü? Azt hisszük, az utóbbi. A müvészetek nagy szétesése csak azért következhetett be, mert eltünt az egységes, minden felett észrevétlenül uralkodó, mindent ösztönösen irányitó és mindent a saját képére alakitó korszellem. A mult század első felének neoklasszicizmusa, majd romantikája volt az utolsó világideál, mely a természet esetlegességein, különlegességein felülemelkedve, még egységes stilust tudott az életben, a gondolkodásban, a müvészetben teremteni. Utána már a materialismus jött a maga prózai valószerüségével. Mindent olyannak láttak, amilyen a valóságban, mindent megmagyaráztak, részleteire boncoltak, de ugyanakkor letörték a lélek szárnyait. Ez pedig csak a természetutánzó müvészetekre lehetett kedvező. A festészet a naturalizmussal, majd az impresszionizmussal a materialista korban is megtalálta a maga uj lehetőségei, de az épitészet, a dekoráció teljesen elernyedt a stilusképtő, átalakitó szellem hiányában. *A romantikáig minden épület szükségszerüen sajátkorának stilusában épült, viszont ettől kezdve — a természetes stilusfejlődés kiapadásával — egyszerre fölmerült az a kérdés, hogy az épitész a rábizott feladatot milyen történeti stilusban, vagy milyen uj, tudatos stiluspróbálkozásban oldja meg. Milyen lehetetlen elgondolni is, hogy Michelangelo ne a saját korának eleven, fejlődő stilusában tervezze a római Szent Péter templomot!* Hová lett most a régi századok, a román a csucsives, a reneszánsz és a barokk korok nagy egysége, ahol a

egnagyobb alkotásoktól a legkisebbekig, minden azonos stilusban jött étre, ahol nem lehetett ellene cselekedni, ahol mindennek megvolt a a maga sajátos, egyforma bélyege.

Ha a valóságra alapitott korszellem ilyen zavart okozott a művészek között, káros hatása nem maradhatott el művészet és a közönség közötti viszony tekintetében sem. A laikus szemlélő lelkéből is kiszakadt a régi korok stilusképző ereje, magára maradt a müalkotással szemben, melyet csak a valósághoz való hasonlósággal ellenőrzött. *Igy lett a festészetben, a szobrászatban a természethüség a közönség esztétikai kritériuma. Az épitészetben és az iparművészetben a történeti stilusok utánzása, a festészetben, a szobrászatban pedig a valóság megközelitése a laikusok itéletének főszempontja.*

Ebbe a nagy művészi ziláltságba csapott be a korszellem legujabb átalakulása, a világháboru vérgőzében és a diktaturák végleteiben edzett, uj világszemlélet. Vége a materializmus uralmának. Miután a tudomány nem hozott világosságot a világ legfőbb titkaira, ismét a lélekkel akarjuk megközeliteni, átélni a elérhetetlent. A valóság egyszerre unalmas, érdektelen lett. *A művészet hivatása sem lehet ma a te mészet reprodukalasa, hanem annak átalakitása, hogy vágyainkat, érzéseinket, filozofiai meglátásainkat, vivódásainkat erjedő gondolatainkat kifejezze.* Igy lett a művészet, ütköző tere, tükörképe a nagy korszellemátalakulásnak. Az a harc, ami a huszadik század kulturáját megremegteti, a müvészetben érvényesül a legvilágosabban. Itt érezük legjobban a nagy keresést, ami a világ uj formáit akarja megszülni. Radikálisan fölszámolnak a multtal, mely nem adott feleletet a nagy kérdésekre, hogy megalapozzák a megujuló kulturát.

Micsoda mélységek, micsoda örvények! Hányan vannak a köznapi emberek közt, akik érzik az idők terhességét. Legtöbben a művészettől csak kedves szórakoztatást, rózsaszinü szépségeket kivánnak, a mult ártatlan érzéseinek, letünt szépségeinek utánzását. Legtöbbnek izlése még a megelőző materialista kor függvénye és nem képes a nagy ujjászületés, a természettől való eltávolodás szükségszerü bekövetkezését megérteni. Azt hiszik, hogy csökönyösségükkel megállithatják az idő kerekének forgását és megóvhatják a mult müvészi kulturáját.

Az igazi művészet hivatása, hogy a kor kinyilatkoztatása, jövőbelátása legyen. A közönség nagy része még nem érti ezt és a megszokottság folytán szivesebben nézi és hallgatja a hizelgést, mint a prófétai kijelentéseket, de az utóbbiak is meg fogják érni a megérdemelt dicsőséget. Azonban csak a próféták és nem a közéjük vegyült sarlatánok. És, ha az erjedő, a végletek között hányodó, de ismét hinni akaró mai korszellem egységet fog majd teremteni a világon, úgy ismét megszületik az uralkodó stilus, mely — mint régen — mindent ösztönösen a maga képére formál és a melynek uralma alatt nem lesz igazi szakadék müvész és müvész, valamint müvész és laikus között.

Ennek bekövetkezésétől függ, hogy a müvészetnek lesz-e olyan szerepe a jövőben, mint a régi századokban volt.

A spirituálisok hisznek ebben és ezért érdemelnek törekvéseik méltánylást, elismerést.

ALBERTH FERENC

1	Vihar, olajf.	2000.—
2	Az úton, olajf.	2800.—
3	A környék bolondja, olajf.	1800.—
4	Krisztus betegeket gyógyit, olajf.	2000.—
5	A megfeneklet lélek, olajf.	2800.—
6	Tanulmány, olajf.	2000.—
7	Feltámadás, olajf.	2000.—
8	Az én igám gyönyörüséges . . ., olajf.	2000.—
9	Éljen a király, olajf.	2800.—
10	A Szentlélek hoditása, olajf.	2000.—
11	Hangulat, olajf.	1200.—
12	Hangulat, olajf.	1000.—

B. SZENT-IMREY TERÉZ

13	Szent-Sebestyén (faliszönyeg)	100.—

BASILIDES BARNA

14	Angyali üdvözlet, rajz	240.—
15	Imádott asszony, olajf.	600.—
16	Én és a város, olajf.	500.—
17	Ima, olajf.	600.—
17a	Ismeretlen, olajf.	1500.—

BASILIDES SÁNDOR

18	Modellek	500.—
19	Szt. Ferenc	500.—
20	Kenyereslány	450.—
21	Szt. László vizet fakaszt	400.—
22	Ujságárus	450.—

CZENE JÁNOS

23	Egy délután . . ., olajf.	600.—
24	Nocturno	500.—

25	Szabadban, olajf.	500.—
26	Nyár, olajf.	500.—
27	Idill	800.—
28	Tavaszi dal, olajf.	600.—

b. DIMITS SÁNDOR

29	Tavaszi virágzás, olajf.	160.—
30	Régi budai utca, olajf.	170.—
31	Margitszigeti hangulat, olajf.	200.—
32	Rézkarcok	á 15.—

DULLIEN EDITH

33	Vándor, olajf.	500.—
34	Hajósok	350.—

G. LÁZÁR ILONA

35	Ifju az élet csudája előtt, faszobor	200.—
36	Betlehem, farelief	700.—
37	Madonna gyermekkel, farelief	1000.-
38	Szylveszteri hangulat, szines faszobor	140.—
39	Leány sállal, szines faszobor	80.—
40	Szélben	250.—
41	Leányfej, farelief	250.—
42	Benső hang, mahagonifaszobor	200.—

KACZIÁNY ALADÁR

43	Napszerelem, illusztráció tervezetek 1 sz. monokrón vizfestmény	100.—
44	Napszerelem, illusztráció tervezetek 2 sz. monokrón vizfestmény	100.—
45	Napszerelem, illusztráció tervezetek 3 sz. monokrón vizfestmény	100.—
46	Napszerelem, illusztráció tervezetek 4 sz. monokrón vizfestmény	100.—

47	Napszerelem, illusztráció tervezetek 5 sz. monokrón vizfestmény	100.—
48	Napszerelem, illusztráció tervezetek 6 sz. monokrón vizfestmény	100.—
49	Napszerelem, illusztráció tervezetek 7 sz. monokrón vizfestmény	100.—
50	Üvegfestmény, karton fekete krétarajz	—.—
51	Női tanulmányfej	400.—
52	Az elsülyedt harang	200.—
53	Szerelem, olajf.	1000.—

KAPUSSY GYÖRGY

54	Macedoniai táj, olajf.	300.—
55	Utolsó vacsora, olajf.	800.—
56	Macedon férfi, olajf.	300.—
57	Szerelem, olajf.	100.—
58	Születés, olajf.	400.—
59	Pepelisici részlet, olajf.	300.—

KÁROLYI IRÉNE

60	Annunziata, pastell	300.—
61	Fiatal tavasz, pastell	200.—
62	Májusi orgia	150.—
63	Ezüstös tél, pastell	200.—
64	Assisi, pastell	100.—
65	Balatoni naplemente, pastell	150.—
66	Badacsony, pastell	150.—
67	Viharfelhő, pastell	100.—

KARPÁTI ANDOR

68	(Teremtés) I-ső lap — Az abszolut. aquarell	50.—
69	(Teremtés) II-ik lap — A gondolat anyaggá válása, aquarell	50.—

70	(Teremtés) III-ik lap — Jelen kialakulása, aquarell	100.—
71	(Teremtés) IV-ik lap — Tökéletesség kiteljesedése, aquarell	150.—
72	(Teremtés) V-ik lap — Beteljesülés, aquarell	200.—
72a	Az örök élet, aquarell	200.—
72b	Nemes érzés öntudata, aquarell	200.—

KÖVESHÁZI-KALMÁR ELZA

73	Eksztázis, keramia	170.—
74	Gonoszság, keramia	150.—
75	Tánccsoport, alabástrom	2500.—

KRIVÁTSY MIKLÓS

76	Táltos, gipsz	150.—
77	Teremtés, gipsz	150.—
78	Hűség, gipsz	150.—
79	Kompozicio-tanulmány, gipsz	150.—
80	Boldogság, gipsz	150.—
81	Gond, gipsz	150.—
82	Sziklai Gabi, féléves, gipsz	150.—
83	Dr. Borsos Lászlóné, portré, gipsz	Mgtul.
84	Család és a gond, gipsz	200.—
85	Katasztrófa, gipsz	150.—
86	Tisztaság, gipsz	150.—
87	Nyomor, gipsz	150.—

MÁRKUS IMRE

88	Anya és fia, pasztell	800.—
89	Szomjazok, pasztell	400.—
90	Munka a kültelken, pastell	100.—
91	Harmonikázó fiu, pasztell	300.—

92	Bajtársak, pastell	300.—
93	Siesta, pastell	200.—
94	Reggeli öltözködés, rajz	100.—
95	A festő és a modell, pastell	100.—

MUSZÉLY ÁGOST

96	Jézus és Péter, olajf.	500.—
97	Pihenés, olajf.	1000.—
98	Önarckép	1000.—
99	Jézus az olajfák hegyén, olajf.	1400.—
100	Erzsi, olajf.	700.—
101	Csendélet	500.—
102	Krizantémum	300.—
103	Irmus	800.—
104	Jézus a tengeren	1000.—
105	Feleségem	1400.—
106	Verőfényes táj	300.—
107	Önarckép, olajf	500.—
108	Szent család, olajf.	300.-
109	Napemente, olajf.	300.—
110	Szent Ferenc rózsái	1000.—
111	Enyéim	3000.—
112	Dunaág, olajf.	300.—
113	Élet és halál, olajf	250.—
114	Erzsike, olajf.	400.—
115	Szent János evangelista	5000.—
116	Jézus a gyermekek között	1500.—

NÁRAY AURÉL

118	Rózsák, olajfestmény	380.—
119	Bevonulás Jeruzsálembe, olajf.	900.—
120	Női tanulmány, olajf.	480.—
121	Madonna, olajf.	600.—

122	Krisztus feltámasztja Lázárt, olajf.	2000.—
123	Krisztus születése, olajf.	1700.—
124	Imádság, olajf	600.—
125	Rózsák I., olajf.	460.—
126	Vágyódás, olajf.	600.—
127	Sárika, olajf.	550.—
128	Klárika, olajf.	600.—
129	Vadvirágok, olajf.	550.—
130	Kisleány, olajf.	Mgtul.
131	Virágszedők, olajf.	380.—

PÁLESCH PÁL

132	Hangulatok örvényében, olajf.	750.—
133	Borongás a Tátrában II. (Csorbató), olf.	650.—
134	Táncunk a fény körül, olajf.	950.—
135	Téli derü, olajf.	300.—
136	Montsalvat, olajf.	500.—
137	A zene bűvkörében, olajf.	850.—

PERCZEL MARGIT

138	Nehéz az élet, vizf.	150.—
139	Tabán, vizf.	150.—
140	Tabán, vizf.	150.—
141	Csibész	300.—

REMSEY JENŐ

142	Saul és Dávid	2000.—
143	Jézus és az emausiak	2000.—
144	Putifárné	2000.—
145	Jézus a tengeren	2000.—
146	A tékozló fiú megtérése	2000.—
147	Mózes az égő csipkebokorban	1500.—
148	Az irgalmas Samaritánus	Mgtul.

149	Koncert, olajf.	1000.—
150	Anya és gyermeke	600.—
151	Gitáros bajazzo	200.—
152	Magános hajós	500.—
153	Tavaszi ködfoszlás	100.—
154	Őszi tájék	150.—
155	Pöstyéni tájék	150.—
156	A csiki havasokból	150.—

REMSEY S. SÁNDOR

157	Borus táj	500.—
159	Anya és gyermeke	200.—
160	Este, olajf.	200.—
161	Őszi táj, olajf.	200.—
163	Hangulat, olajf.	200.—

SZENDY ARISTID

164	Piéta, olajf.	300.—
165	Bábjátékos, olajf.	500.—
166	Arckép, olajf.	100.—
167	Társalgók, ceruzarajz	40.—
168	Babona, ceruzarajz	30.—
169	Halottak napja, tussrajz	30.—

Br. SZVETENEY GYÖRGY

171	A fekete halál, olajf.	350.—
172	Az öreg halottak szigete, olajf.	350.—
173	A fehér halál, olajf.	350.—
174	A tudomány és a láthatatlan világ	450.—
175	Esti hangulat az Adrián, gouache	130.—
176	Dante kolostor, Ragusa, aquarell	100.—
177	Gavarnyurkus völgyben	130.—
178	Szt Márton öböl Ragusán	120.—
179	Sirocco, olajf.	450.—

TÖRÖK JENŐ

180	Lovascsoport	250.—
181	Dömösi utcarészlet, olajf.	300.—
182	Álomkép, olajf.	250.—
183	Halotti ének, olajf.	500.—
184	Tájkép, olajf.	250.—

UNGVÁRY SÁNDOR

185	Filippinó Lippi Budán, olajf.	200.—
186	Várakozó szüzek, olajf.	800.—
187	Barokk vázlat, olajf.	300.—
188	Tájkép 1902-ből	300.—
189	Önarckép 1903-ból	400.—
190	Tamás Vajda, vizf.	300.—
191	Madonna és a hét szabad művészet	300.—
191a	Sibilla, olajf.	200.—
191b	Dante, vizf.	200.—

ZSÓTÉR AKOS

192	Tanulmány	200.—
193	Család, aquarell	200.—
194	Család, rézkarc, egyetlen példány	100.—
195	Vakok, rézkarc, egyetlen példány	100.—

S. Lázár Ilona

Kevéssé hangzik vele össze *S. Lázár* Ilona szobrásznő művészete. Érdekes asszony, aki két év alatt hirtelen szakított a naturalizmussal és a népies gótikus és barok szobrászatba való meglepően odaadó beleéléssel lapos faszobrokat kezdett faragni. Ezen igazi női virtuózításnál értékesebb figura-szobrászata. Egészen vékony, egészen elnyujtott idomu alakocskákat alkot finom, bájos dekadenciával telitett tipus-gesztusokkal. Ami itt hiány, az a technika rovására irandó. Sok a részletben az esetleges, sok az át nem lelkesített. Akadnak elrajzolások — jobban mondva „elfaragások" — is. Kifogástalan egy kis leányfeje. (November).

Rabinovszky

Kiállítások. Belvedere. Ars Una 1923. I. 126 l.

TORZKÉP, KRÉTARAJZ

(7 sor)

Lázár Ilona, szobrász, szül. 1876-ban Homonnán. Münchenben (Hans Schwegler), majd Firenzében (Domenico Trentacocoste[redacted]), végül Bécsben (Anton Hanak) tanult. Kiállított a Műcsarnokban (1912) és a Nemz. Szalonban (1913). A gótikus dóm-plasztike hatásá[redacted] mutató festett. Jaszobrai vannak.

G. Lázár Ilona

G. Lázár Ilona

szobrász

Rózsaffy Dezső:

A legfiatalabb magyar szobrásznő. Lantos magazin, 1930, 816-818. l. képekkel.

preso il suo posto. Tutti sentivano che la salvezza della patria in pericolo non poteva più aspettarsi dal Parlamento; che l'auto-

Lázár István, Szárhegyi

Kelemen Lajos

Szárhegyi Lázár István
elsőr megrendelése
Lengyel Pétertől 1670-ben.

Dolgozatok az Erdélyi
Nemzeti Múzeum Érem-
és Régiségtárából.
1916. VII. 175–178 l.

Sza Kelemen

Lázár Iza

◆

Lázár Iza textiltervező iparművész munkáiból nyílik kiállítás október 17-én, csütörtökön, délután öt órakor a váci Madách Imre Művelődési Központban.

Magyar Nemzet 1985. X. 17.

Lázár Iza, textilkevező

□ LÁZÁR IZA textiltervező művész kiállítása holnap nyílik meg a Fészek Művészklubban.

-: □ Lázár Iza.

2.

Esti Hirlap, Bp. 1978 nov. 20

Laczár Ida

Laczár Ida textiltervező iparművész függönyeiből és textíliáiból kiállítás nyílt a Fészek Klub Hermann Lipót termében.

— : Textilmunkák a Fészek Klubban. Új Tükör, 1978. december 3 – 43. lap.

MDK

Lazányi Irma

A mücsarnok kiállitása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

MDK

Lázár Imre csik-tapolcai /szül.1852./

Az országház épitési műszaki ellenőrségéhez volt kirendelve.

Cikk: Az új orszaghaz ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

MDK

Lázár Imre

Közreműködött "A magyar országház, Steindl Imre alkotása" című mű szerkesztésében.

Cs.K.: A magyar orszaghaz.

Magyar Iparművészet, 1906. 67-70.l.

MDK

Lázár István

Rónay K.: Az 1939-es Szalon. Képes Krónika 1939. 63-64.l.

MDK

G.Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Homonnán született. Művészi tanulmányait Münchenben kezdte Hans Schwegerlénél, majd Firenzében, végül Bécsben folytatta. Kiállitott a Műcsarnokban (1912) és a Nemzeti Szalónban (1913)

Belvedere Budapest, XXII.Kiáll.1923.Nov. Kat.

Belvedere Budapest, XXII.Kiáll.1923.Nov. Kat.

G. Lázár Ilona

Hobrász

Belvedere

1923 nov.

Koll. Kiáll.

Életrajz. 31 min

Hut. 1876 ban Homonnán.

Művészi tanulmányait

Münchenben Gerdte Hans

Schwegerlénél, majd

Firenzében Domenico

Trentacostenál, végül

Bécsben Anton Hanak-

nál folytatta. Kiállitott

a Műcsarnokban 1912 ben,

N. Halomban 1913-ban.

Kupeczky János:

Derékig, balra s szemközt
barna s arcza s bajusza lebe
kezet mellére tesi. Inge a nya
mel bélelt kabátja sötét meg

Olajfestés vászonra, me

Festette Kupeczky János?

Nagy István ajándéka

Magy. Kept. 21.

1896. III. 3-án az ezredé

honnan 1896. XII. 28-29. ér

G. Lázár Ilona

nobrán

koll. kiáll. Belvedere.

irod

Az Ujság. 1923. nov. 11.

(e. a.: Szigethy István és G. L. I.)

í van a fürdő az ő földszintes épületei-
nek. Az épületeken innen a vendégek sé-
eret, hol jobb felől szénával megra-
ra a kompot látjuk, a hol a szénás
lovas tünik szemünkbe s a hová egy
fel. A komp sarkán a két révész fogla
a Vág kanyarog s az égbolt fehös. Fel-

ni Fürdő"

-dik Regélő melle".

a keretnek 10.5 : 15.7 cm.

4332.

112/93 № 243

G. Lázár Ilona

Münchenben kezdett mintázni Schwegerle magán iskolájában. Budapesten Róna József, Florenzben Trentacosta korrigálta. A fatechnikát uchány ervel ezelőtt Hanaknál kezdte Wienben. Kiállított Budapesten, Wienben és Pozsonyban 1928 szept: kollektív kiáll. szobormüvészből a Nemzeti Salonban.

Debreczeni ügyvédi kamara

X. 163

Lažár Hona szobrász
lásd.
Glück Lipótné alatt.

281

Deroy, Isidor Laurent

Duclair. Kng.

K. 0.50.

120 m, 182 sz.

G. Lázár Ilona

élet. koll.

Belvedere

1923. nov.

G. Lázár Ilona

Kobrák

kiállítása

: Kovács Salon

1931. jan.

IV. Mahomed:

Egész alakban, jobbr
zolva. Turbánszerű sisa
felfelé van fésülve, szak
tart
köntöse és lebegő palást
holdak s csillagok képezi
emelkedik ki. Felirata

MAHOMET IV

Rézmetszet, méretei a v

9294.

Happel?

G. Lázár Ilona szobrásznö.

Lantos Magazin. 1930. 10. sz. 816-818. l.

Budapest.

Lantos Magazin.1930.10.sz.816-818.1.

G.Lázár Ilona szobrásznőröl.

Lázás Ilona szobrásznö.

Népszava.1923.XI.18. 7.1.

Lázár Ilona.

8 órai Ujság.
1931. II. 1., 4.
(: kritika. :)

G. Lázár Ilona

Magyar Művészet
1928. 600

Kanálka bronzból, római

VI. 275

Lázár Ilona, Gy.

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 600

1930. 124

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

G. Lázár Ilona

kiáll-

Nemzeti halon

1928. sept.

Föv. képt-

G. Lázár Ilona

nobrást UME tag

Mücsarnok

1932. febr-märc. Kiall

349.

G. Lázár Ilona

festő

Halász Hradil Elemér

Kassai festő tanít-

ványa

vad

Sziklay Kassa

232. l.

Tekintetes

Szentiványi Gyula papirnagykereskedő cégnek,

Budapest V.,
Visegrádi-u.36.

Ajánlott

G.Lázár Ilona
szobrász

Spirituális Művészek kiállitása - a Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Szines faszobrait már ismerjük - erényeit és hibáit is megőrzi.

Nemzeti Ujság
1930.V.29.

G Lázár Ilona

szobrász

Spirituális Müvészek kiállitása - a Nemueti Szalonban - szoborral szerepel.
Szines faszobrai és alaknyujtványai.

Pesti Hirlap
1930.V.29

G. Lázár Ilona

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban faszobrai szerepeltek.

NM. 930. IV. 27.

G. Lázár Ilona

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban fafaragásaival szerepelt.

G. Lázár Ilona

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban plasztikai művei szerepeltek.

BH. 930. IV. 27.

MDK

G. Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Leányfej II., festett fa
Mária gyermekkel, " "
Magdolna

Belvedere Budapest, XXII.Kiáll. 1923.Nov. Kat.

MDK

G. Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Férfi-akt
Női akt
Női akt
Női akt

Belvedere Budapest, XXII.Kiáll. 1923.Nov. Kat.

MDK

G.Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Kehelytartó II., amarantfa
Álló nőalak, diófa
Madonnafej I., festett fa
Madonnafej II., " "

Belvedere Budapest, XXII. Kiáll. 1923.Nov.Kat.

MDK

G.Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Imádkozó szent
Ádám
Éva I.
Éva II.

Belvedere Budapest, XXII. Kiáll. 1923.Nov.Kat.

MDK

G.Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Leányfej, festett fa
Szent Katalin liliommal
Álló nőalak, amarantfa
Imádkozó szent

Belvedere Budapest, XXII. Kiáll. 1923.Nov.Kat.

MDK

G.Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Női akt
Női akt
Női akt
Kehelytartó I., amarantfa

Belvedere Budapest, XXII. Kiáll. 1923.Nov.Kat.

MDK

G.Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Mária gyermekkel, festett fa
Jézus és a gyermekek, " "
Szent Erzsébet, " "
Álló asszonyalak, " "

Belvedere Budapest, XXII. Kiáll. 1923.Nov.Kat.

MDK

O.Dankó Ilona szobrász (szül.1876)

Mária gyermekei, testett fa
Jézus és a gyermekek, " "
Szent Erzsébet, " "
Állj asszonyalak, " "

Belvedere Budapest, XXII. Kiáll. 1923.Nov.Dec.

Lázár Ilona.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1928-

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Lázár Ilona.

Kiállitotta müveit a Belvedere 1923-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

G.Lázár Ilona - ~~Gallárnyi~~ Gadányi Jenő

kiáll. a Kovács Szalonban

Kritika. 8 órai Ujs. 1931,.I.18. lo.

MDK

G. Lázár Ilona

Uj Szin 1931. I. 48.1.

MDK

Lázár Ilona szobrász

Műveivel résztvett a Spirituális Művészek kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Cikk: Spirituális Művészek.

Képzőművészet, 1930. 32.sz. 170.lap

G.Lázár Ilona

Fa-figuráival szerepel az "AME" első kiállitásán.

P.H.1931.Jun.7.

Lázár Ilona

* **Kiállitás.** A *Kovács Szalon* kiállitási termében (V., Bank-utca 7) két tehetséges művész szerepel, egy festő és egy szobrász. *Gadányi* Jenő a legszélsőbb irányokat képviseli és mint ilyen, meglehetősen elvont, konstruktiv és dekorativ megoldásai érdekesek, figyelmet érdemelnek. *Lázár* Ilona szobrai őszinteségükben és primitivségükben nagyon jól hatnak. Müvészi, szép munkák.

P.H.931.I.
M.O.931.I.18.
M.931.I.18.
Meghivó L.I. kiállitására.

Lázár Ilona

Szerepelt az "Alkotó Művészek" kiállitásán
a Nemzeti Szalonban.

Est, 1931.Jun.7.

G. Lázár Ilona szobrász

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban faplasztikával szerepelt.

PN.930.IV.27.

G. Lázár Ilona szobrai=

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban faszobrokkal, fareliefekkel szerepelt. Újabb sorozatot mutat be a "kötöki"-aktjaiból is.

PH. 930. IV. 29

G. Lázár Ilona

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban fafaragásai szerepeltek.

EK. 930.IV.27.

G.Lázár Ilona

Fafaragásai, az "AME" első kiállitásán.

N.U. 931.VI.1.

G. Lázár Ilona
szobrán.
~~iparmüvész~~

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - Faragványaival szerepel.

Pesti Hirlap
1929.VII.14.

G. Lázár Ilma

iparművész

Iparművészeti tárgyú kiállítás - Iparművészeti
Múzeumban - iparművészeti munkával szerepel.

Ujság
1929.VII.14.

G. Lázár Ilona szobrász.

Kovács-szalonban rendezett kiállításon részvett, fából faragott szobraival.

NM. 931. T. 20.

G. Lázár Ilona szobrász

Kovács Szalonban rendezett kiállításon résztvett. fafaragásaival.

8ó.u.931.T.18.

G. Lázár Ilona szobrász.

Kovács Ákos szalonjában rendezett kiállításon részt vett néhány finoman modellált, érdekesen stilizált, színes szobrával.

PN. 931. T. 18

G. Lázár Ilona fafaragó szobrász

Kovács Szalonban rendezett kiállításon részt vett.

M H. 931. T. 18.

G. Lázár Ilona szobrász

Nemzeti Szalon UME kiállításán szerepelt.

NU. 931. II. 1.

G. Lázár Ilona szobrász

Nemzeti Szalon UME harmadik kiállításán reliefjével szerepelt.

U.931.II.1.

G.Lázár Ilona

Faszobrai, az "Alkotó Művésznők Egyesülete" első kiállitásán.

B.H.931.VI.7.

G. Lázár Ilona szobrász

Kovács-szalonban rendezett kiállításon részvett szobraival.

Magyarország, 931. T. 18.

G. Lázár Ilona szobrász

Kovács Ákos szalonban rendezett kiállításon részvett szobraival.

Az Est 931. T. 18.

Lázár Ilona

Nemzeti Szalonban a modern fiatalok UME kiállításain szobraival szerepelt.

Est. 932.ü.1.

Lázár Ilona szobrász

Kovács Szalonban rendezett kiállításon részvett.

Új Nemzedék 1931. T. 18.

Lázár Ilona szobrász

Kovács Szalonban rendezett kiállításon részvett

NU.931.T.18.

R. D. K

G. LÁZÁR Ilona

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Hétfi: Nagybánya ... 336. e

MDK

G. Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Női akt
Női akt

Belvedere Budapest, XXII.Kiáll. 1923.Nov. Kat.

MDK

G. Lázár Ilona

Az Alkotó Művésznők Egyesületének első kiáll.
Képzőművészet 1931. 42. sz. 162.l.

szövarch 20.-76 la

Lázár Ilona.

Kilép a "Kut" müvészegyesületből és csatlakozi
V.J.-hez 1927-ben.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek tröténete, kézirat.

MDK

G.Lázár Ilona,

a N.Sz.által rend. 63 csop. kiáll. egyik-másikán
résztvett müveivel. 1928.

A Nemz. Szal. 400-ik jub. és a KÉVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

G.Lázár Ilona
Gyöngyékes fej, faszobor
Táncosnő, "
Madonna gyermekkel, "
Anya gyermekkel, "
Madonna gyermekkel, "
Kompozició, "

AME I.kiáll. N.Szal. 1931. jun. 6 l.

G. Lázár Ilona

Madonna, relief
Jóság, "
Jóság, szoborcsop.
Jézus gyermekkel, relief
Táncos csoport, "
Táncosnő
"
Magasbatörő
Első és utolsó pár

N.Szal. LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 5 l.

Lázár Ilona szobrász

Nemzeti Szalon UME kiállításán
"fareliefjé"-vel szerepelt.

8.Ó.U.931.II.1.

Lázár Ilona szobrász

Nemzeti Szalon harmadik
UME kiállításán szerepelt.

M.931.II.1.

G.Lázár Ilona

Fafiguráival szerepel az "Alkotó Művésznők Egyesülete" első kiállitásán.

8 O.U.931.VI.7.

MDK

G. Lázár Ilona szobrász (szül.1876)

Imádkozó, amarantfa
Szent, padokfa

Belvedere Budapest, XXII.Kiáll. 1923.Nov. Kat.

G.Lázár Ilona

Női fej, relief
Könyörgő
Templomba menő leány
Női szent,
" "
An ya gyermekkel
Női akt

N.Szal. LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 5 l.

M.D.K.

G.Lázár Ilona kassai szobrásznő faszobrai.

Mélynyomás, -- szobrai után.

Panoráma. Bécs. 1923.máj.13. 19.sz. 22.p.

G.Lázár Ilona szobr.

Kiállítások. Magyar Művészet, 1928. 7. sz. 600.l.

MDK

G.Lázár Ilona

kisplasztika

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 134. l.

LAZAR ILONA

Sančin L., E. Halász Hradil a umenie jeho doby. Bratislava, 1962. c. mňben találunk ná vonatkozó adatokat.

Tomáš Štraus: Anton Jasusek a zrod východoslovens. kejavantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. 1. múlj.

amely igazából nem XIII. kerületi sajátosság.

A metróépítés, és a Rákos-patak árvízvédelmi töltésének kialakítása miatt favédelmi terv alapján adott fakivágási engedélyt a meg nem menthető fákra a Műszaki Osztály. Azokat a fákat, amelyeket nem kell kivágni, szakszerűen védik. (un. kalodázzák).

A területet az építkezés miatt a zöldterületi pihenő funkcióból kivontuk, az jelenleg építési terület. Az építkezés után ismét a FŐKERT fogja kezelésbe venni. A betonelemek tárolására is e terület volt a legcélszerűbb. A Rákos-patak medrének tisztításáért a Budapest Főváros Tanács VB Közmű- és Mélyépítési Főigazgatóság Vízügyi Osztálya a felelős. E feladatát a Fővárosi Csatornázási Művekkel végezteti.

A patak medrében található hulladék nagy része lakossági szennyezés (ágyak, autógumik, lomok) és nem ipari eredetű. A szennyezés jó része nem a kerületünkből kerül a patak medrébe.

A patakpartot a Fővárosi Csatornázási Művek idén is, mint minden évben, két alkalommal kaszálta.

A lakosság tájékoztatását a közlekedési változásokról, fakivágásokról — a központi tájékoztatást (TV, sajtó, rádió, stb.) nem érintve — az alábbi formákban oldotta meg a kerület:

— Tájékoztató a tanács testületeinek (tanácsülés, VB bizottságok, stb.)

— a városkörzeti tanácskozásokon (országgyűlési választókerületenként),

— politikai körzetenként a tanácsi politikai összekötők útján,

— a politikai körzetek kérésére párt- ill. HNF gyűléseken.

Fentiek alapján a lakosság közvetlen képviselői mindenről részletesen értesültek. Mind a Műszaki Osztályhoz, mind a FŐKERT-hez érkező szó- és írásbeli megkeresésekre soron kívül választ biztosítottunk.

A kerület parkjait a Főváros által biztosított pénzeszközökből kezeljük. A Fővárosi Tanács az általa újonnan építtetett zöldterületek kezelési költségével emeli meg az erre biztosított összeget.

Egyébként a feladat és a pénzeszközök kerültek kerületi hatáskörbe.

A Fővárosi Kertészeti Vállalat — mint a neve is mutatja — továbbra is fővárosi vállalat. Egyébként az tény, hogy a fű víz hiánya miatt szárad ki.

Bölcsőde ügyben.

A VI. ötéves tervben a kerület bölcsődei ellátottsága 100%-os volt. Valamennyi igényt ki tudtunk elégíteni. Lakossági vélemények, a köz véleménye hatására döntött úgy az akkor még 131 tagú tanács, hogy akkor, amikor a népmozgalmi adatok alapján az általános iskolai elhelyezés gondjai váltak kritikussá, felelőtlenség lenne az amúgy is kedvező bölcsődei helyzeten javítani. Rugalmasan és ésszerűen — amit annyiszor hiányolnak — döntött így a testület, s bölcsőde helyett iskolaépítésről határozott. Megítélésünk szerint bölcsen.

A Jász u. (Gyöngyösi u. — Tahi u. közötti szakasz) kocsiútburkolata 1977-ben épült. Igaz, hogy a burkolat 1985-ben jó állapotban volt, de már 1983. I. 1-én a bontási tilalma megszűnt. A most épített víz- és gázcső a Béke u. — Tatai úti lakótelep alap víz- és gázvezetéke. A Gyermek tér 4-5-6. szám előtti kocsiúton csak nagyjavítás volt és nem felújítás, így a bontási tilalom erre nem vonatkozik.

ad. 7. E ponthoz a korábbiakban írtakon túl csak még annyit! A munkáskerület a Béke tértől Újpest felé olyan lakóterületeket sorolhat fel, mint a Thälmann utcai lakótelep, a zöldövezetnek beillő „kisházas" övezet, a Gyöngyösi úti lakótelep. Az itt élő emberek a tavaszi és őszi tisztasági akció alkalmával több millió forintos munkával járultak hozzá lakóhelyük szebbé tételéhez. Igényesek környezetükkel szemben. Nem tűrnék el sem a port, sem a bűzt, sem a piszkot.

A most épülő Béke—Tatai úti lakótelep területe az előkészület jeleivel bír jelenleg.

ad. 8. Nincs a tanácsházán ébresztőóra. Nem azért, mintha nyugtalanul aludnánk az úttörőtábor-hiány miatt. Ugyanais nem alszunk. Úttörőtáborunk pedig 26 éve üzemel. Nem is akármilyen.

A Bp. XIII. ker. Tanács VB kezelésében 1959. január 1-től működik a Margitszigeten napközis tábor, amely a főváros egyik legszebb úttörőtábora.

A tábort 1983-ban felújították, melyet egyidejűleg bővítettek is.

Ebben az évben a tábor 1985. június 24-én nyitotta meg kapuját a kerület tanulói számára és augusztus 23-án zárta. Így kilenc héten át biztosított a napközis tanulók részére gazdag programot. A tábor ideje alatt hetenként átlagban 750 fő gyermek vett részt.

A kerület úttörői számára az 1968 óta működő velencei úttörőtábor biztosít táborozási lehetőséget. A tábor 256 fő gyermek és 18 fő felnőtt befogadására alkalmas turnusonként.

Évek óta kedvelt táborozási lehetőséget biztosít a csehszlovák cseretábor 200 fő, valamint a művészeti szaktábor, szintén 200 fő részére. A táborozási lehetőségek bővítését szolgálják a vándortáborok, önálló csapattáborok, ifivezető-táborok.

A településfejlesztési hozzájárulásból befolyó pénzből a kerület hátrányos helyzetű gyermekei részére szeretnénk egy újabb napközis tábort létrehozni a Népszigeten, s ezzel teljesebb körű ellátást biztosítanánk.

ad. 9. „... Ez pedig a kultúra szférájába tartozik..." Nem felejtettük el, sőt napról napra ellenőriztük, figyelemmel kísértük Művelődési házunk tatarozását, nem helyeseltük, éppen ellenkezőleg, rosszallással sürgettük a néha objektív okokból eredő időeltolódásokat.

De aki igazán odafigyelt, az láthatta a művelődési munka, egyetlen percre sem szünetelt, sőt fejlődött, utóbbi hónapjainkban egyenesen pezsgett. Példákat említenénk: jól sikerült kiállítások kerültek megrendezésre, szakkörök működnek eredményesen, különféle tanfolyamok indulnak. Mindez azonban a programfüzetből is kiolvasható.

ad. 10. A felszólítás ellenére a tanács illetékesei igenis csodálkoznak. A cikkíró mikrokörnyezetében, esetleg lakóházában zajló eseményeket vetíti a kerületre. Tudjuk, hogy azokban a házakban sokan nem mondtak igent a többség által elfogadottakra. Senki sem erőltette azonban az igen kimondását. Nincs tehát semmiféle második választás, sem tanácsi, sem településfejlesztési, egyszerűen csak azért, mert már győzött az első.

A közvélemény várja és érti a kritikát. A valós tényeken alapulót, az előremutatót. Ez a közösség, az előrelépés feltétele. Minden egyéb káros, mert felesleges.

Budapest, 1985. december 20.

Budapest Főváros XIII. ker. Tanácsa

FEKETE SÁNDOR

VÉDETT ÖVEZETEK

Az elv lelkesítő, sőt magasztos: Marx, Engels és Lenin arra tanított bennünket, hogy a bírálat nem csupán jog, hanem kötelesség. S hogy ne csak e klasszikus triászt lobogtassam, hivatkozom arra a negyedik férfiúra is, aki sokáig elhomályosította az első hármat: Sztálin szerette hangoztatni, hogy a bírálatot akkor is meg kell fogadni, ha abban csak öt százaléknyi igazság található, sőt melegen biztatta a párttagságot és a népet, hogy időnként mossa meg „a vezérek fejét" is.

A gyakorlat már nem ilyen felemelő. Lenint ugyan még lehetett bírálni a polgárháború kellős közepén is, s amikor a párt Moszkva-területi Irodája bizalmatlanságot szavazott a Központi Bizottságnak, a forradalom vezére úgy nyilatkozott, hogy a „párttagok legelemibb joga" az ilyen eljárás, mégha „különös és szörnyűséges" is a nézet, amelyet az Iroda védelmezett. Később azonban, fura módon épp a katonai győzelem után, a kritika-önkritika elve egy imamalom üres jelszavává silányodott.

Sztálin, és nyomában a kis-Sztálinok raja, gyakorta a száz százalékig igaz bírálatot sem viselte el, nemhogy az ötszázalékosat. Ennélfogva olyan szervilissé szelídült a sajtó is, hogy például a Szabad Nép — nemsokára harminc éve lesz — maga a párt volt kénytelen megszüntetni, miközben a lap utolsó számát lendületesen égették az utcán mindazok, akiknek elegük volt a Szabad Nép-félórák féligazságaiból és egész hazugságaiból.

Azóta történelmi változások következtek be. A Szabad Nép-fáklyák fényénél még világosabbá lett az az egyszerű igazság, amelyet Marxék már a múlt század közepén is tudtak sajtó és igazság kényes összefüggésének tárgyában. Eszem ágában sincs eszményíteni a mai magyar sajtót, s általában a „tömegkommunikációt", de mind az ötvenes évekhez képest, mind egyikmásik ország jelenéhez képest van nyugtázni és *védeni való* vívmányunk e tekintetben is. De ne áltassuk magunkat: ez még nem az a sajtó, amelyről elmondhatnánk, hogy feddhetetlenül megfelel a marxista klasszikusok elveinek.

Bizonyítékul hadd utaljak viszonyaink egyetlen sajátosságára: az elvek és intézmények kritikája közti fura különbségre. Ami az elveket illeti, liberalizmusunk kibontakozási üteme örvendetes. Olvashatunk verseket, regényeket, amelyek a rendszer eszméit is gúnyolják, egyik cikk a másik után könnyedén felesel az alapelvekkel. Már a világnézet elvontabb régióiban is kapnak leckéket mindazok az „etikátlanok", akik például még ma sem jutottak el odáig, hogy hajbókoljanak. a különböző transzcendentális mítoszok előtt. S szolgáljon vigaszunkra, hogy az ilyen leckék révén Diderot-val kerülünk egy bugyorba, ami — legalábbis számunkra — elviselhetőbb társaság, mint egyik-másik mai magyar íróé.

Megismétlem, s irónia nélkül: e fejlődés örvendetes. Nem sokat érnek a *vitathatatlan* eszmék, amelyeket rendőrileg kell óvni minden kritikus szellőtől. Jobb volna persze, ha a szocialista eszmék elleni irodalmi és egyéb flottatüntetésekre érzékelhetőbb és gyakoribb válaszok is elcsattannának a szocializmus és a klasszikus szabad gondolat hívei részéről. De ha megfogyatkoznak a válaszolók, hát fogyatkozzanak, a divat nagy úr, s e furán felemás liberalizmus is, amely egyre kevésbé vitázik, s egyre gyakrabban csak *tűr*, elviselhetőbb a halott dogmák sírkamráinak csendjét vigyázó őrök parancsuralmánál.

De figyeljük csak: amilyen nyájas e tolerancia akkor, amikor az *eszmék* elleni támadásokra válaszul sok illetékes jobbja nem a tollat ragadja meg, hanem csak rezignáltan legyint, olyan harcias éberség tör ki azonnal, mihelyt az állam intézményeit és tisztségviselőit éri bírálat, legyen az a kritika még oly szerény is. „Hitelrontás", „rágalmazás", „ellenséges hangulatkeltés" — időnként csak úgy röpdösnek a vádak a nem eléggé óvatos riporterek, glosszaírók, szerkesztők feje körül.

Hol vagyunk már az „öt százalék" jelszavától! Épp a fordítottja kezd érvényesülni. Ha egy alapjában jogos, közérdekű igazságot megfogalmazó riport, vagy cikk érinthetetlen személyt érint, senkinek sem jut eszébe, hogy a bírálatot akkor is meg kell fogadni, ha abban csak *öt százalék az igaz* stb., ellenkezőleg, az esetleg csak *öt százaléknyi tévedés* lesz a jó ürügy arra, hogy a bírálót meg lehessen fegyelmezni. Nincs szükségem rá, hogy újabb és újabb „ügyek" és „igazoló jelentések", sajtóperek nyűgeit kelljen viselnie a történelmi idők folyamán némileg túlterhelt idegrendszeremnek, de azt se szeretném, ha óvásomtól azon a címen lehetne eltekinteni, hogy nem vagyok „konkrét", ezért példát mondok: munkatársunk, Brády Zoltán, tavaly egy terjedelmes riportban törvényekbe is ütköző spekulációkat tárt fel. A riport talán túlzottan is élelmes hőse benyomásunk szerint visszaélt kapcsolataival, de épp e kapcsolatai miatt ügye nem csupán gazdasági, hanem politikai tekintetben is fontossá vált, mert kompromittálhatta azokat, akik nem is tudtak a kétes ügyletekről. A riporthős feljelentései nyomán megindult a vizsgálat. Néhány hónappal később hivatalosan tájékoztatott egy illetékes, akinek nemcsak igazságügyi funkciója van, hanem igazságérzete is, hogy az ominózus riport állításai, néhány *jelentéktelen apróságtól* eltekintve jogosak és igazak, s riporterünk egy kényes kérdésben *szolgálatot tett a közérdeknek*, s erről hamarosan „kommüniké lesz". Ezek után riporterünknek nemsokára bíróság előtt kellett felelnie a „jelentéktelen" mozzanatokért, de a riport lényegi állításai alapján nem ok nélkül megkérdőjelezhető spekulációk kitervelőjéről azóta sem kaptunk „kommünikét". Sem a szerkesztők, sem az olvasók.

Akik járatosak sajtóberkekben, tudnának még példákat említeni az intézmények vezetőit érintő bírálatok és bírálók olykor hasonló sorsáról, de most nem a sajtósérelmek lajstromának összeállítása a célom, elvekről beszéljünk.

Folytatás a 23. oldalon

LÁZÁR Iza

Új Tükör, XXII. évf. 2. sz. 1986

ALÁZAT ÉS BÁTORSÁG

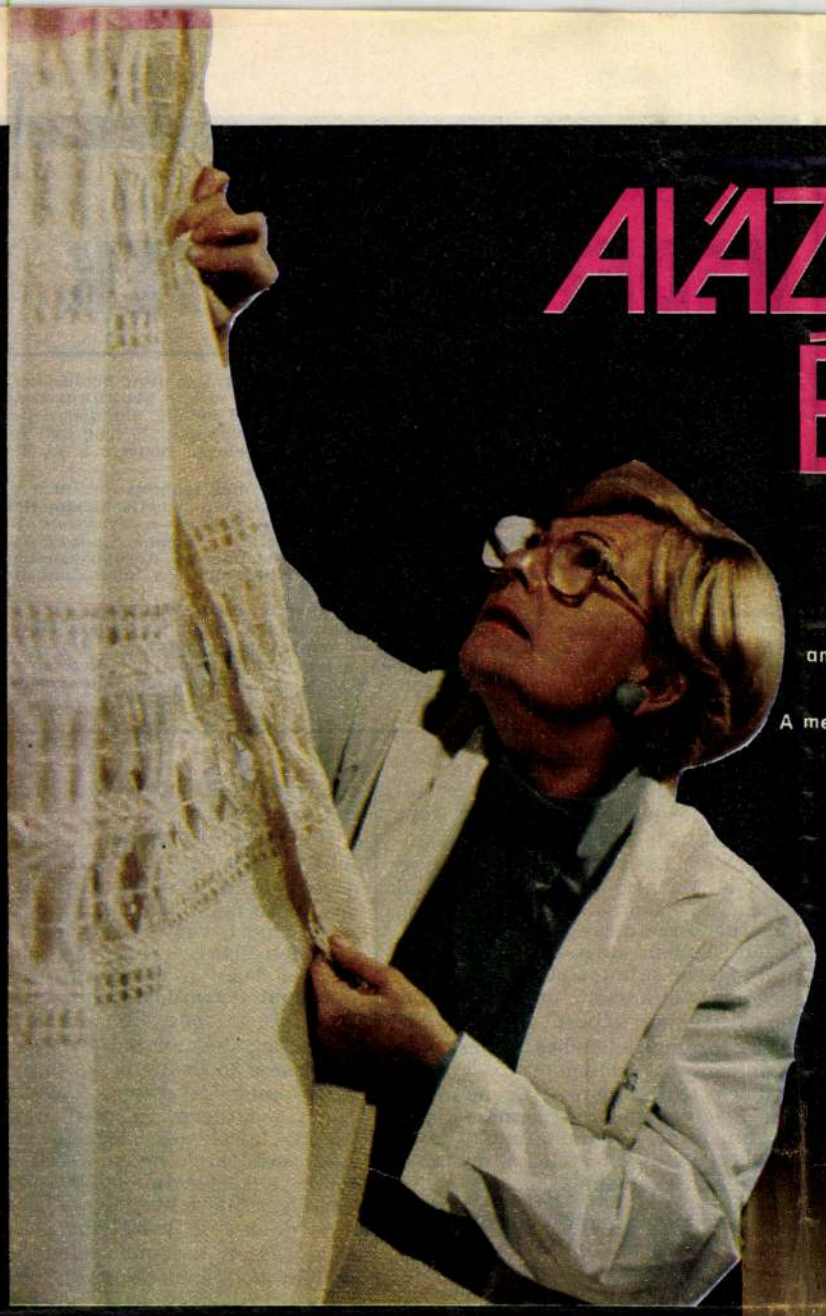

Lázár Iza az önképzők és önfegyelmezők nehéz tanuló évtizedén át jutott el a szépen kézimunkázó asszonyok ösztönös megérzéseitől az anyag és a forma tudatos tervezésének magasabb szintjére. Tehetsége, szorgalma, kitartása kiállításról kiállításra bizonyította gyors felzárkózását a legjobbakhoz. A legutóbbi időkben újratervezte a celljuta alapszövetét, amiben a szálkihúzás és a kézzel való továbbdolgozás ősi technikája az elkészült darabokban is úgy született újjá, hogy a bedolgozott motívumok rendje már elválaszthatatlanul és téveszthetetlenül az övé. A megszerzett tervezési és manuális biztonsága ezen a kiállításon arra is bátorithatta, hogy ezúttal a színek behízelgő intenzitásáról is lemondjon és a függönykelmék sorozata csupán a fehér szín friss egyértelműségével, tisztaságával kívánjon hatni. Azt is mondhatnánk, Lázár Iza megérett a fehér színre: ami egyszerre az alázat és a bátorság jele is, vállalva a kevéssel sokat mondás kötéltáncát... Tárgyai: függönyök, terítők, párnák, fügesztett textilpolcok a mindennapi használat könnyen kezelhető, semleges hatású darabjai, vagyis az anyag szépségén és a tervezés tapintatán át képesek áthidalni a lakások stílusbeli sokféleségéből adódó buktatókat a használók számára. Szinte katalizátorok az értékes régi berendezések és a másféle elvek alapján létrehozott mai lakások hangulata között, a kulturális folyamatosság puha, omló, meleg tekintetű követei...

FEKETE GYÖRGY

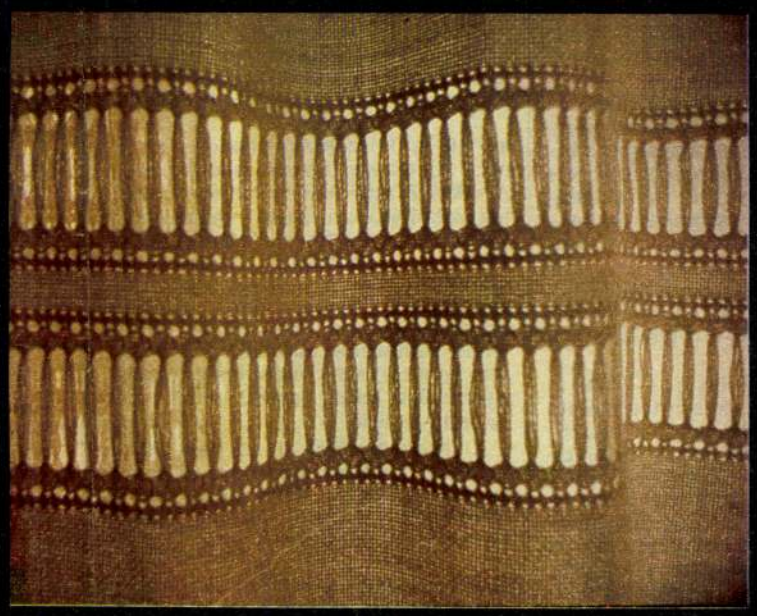

RÉVÉSZ TAMÁS FELVÉTELEI

1021

1981.XI.2.. 20.55.Tv. S J né.

STúdió'81

- Lázár Iza textilművész kiállitása december 2.-án nyilik Zalaegerszegen. Lázár Iza láthatóan, csak hasznosat akar csinálni. Aktuálisat müvesen és szépen, hogy azt lássuk benne, amit magunk is szépen próbálnánk. Mondja a művészről Fekete György belsőépitész.

Lázár Iza, gyarművén

22.
XIII/2

ALÁZAT ÉS BÁTORSÁG

Lázár Iza az önképzők és önfegyelmezők nehéz tanuló évtizedén át jutott el a szépen kézimunkázó asszonyok ösztönös megérzéseitől az anyag és a forma tudatos tervezésének magasabb szintjére. Tehetsége, szorgalma, kitartása kiállításról kiállításra bizonyította gyors felzárkózását a legjobbakhoz.

A legutóbbi időkben újratervezte a celljuta alapszövetét, amiben a szálkihúzás és a kézzel való továbbdolgozás ősi technikája az elkészült darabokban is úgy született újjá, hogy a bedolgozott motívumok rendje már elválaszthatatlanul és téveszthetetlenül az övé.

A megszerzett tervezési és manuális biztonsága ezen a kiállításon arra is bátorithatta, hogy ezúttal a színek behízelgő intenzitásáról is lemondjon és a függönykelmék sorozata csupán a fehér szín friss egyértelműségével, tisztaságával kívánjon hatni.

Azt is mondhatnánk, Lázár Iza megérett a fehér színre: ami egyszerre az alázat és a bátorság jele is, vállalva a kevéssel sokat mondás kötéltáncát...

Tárgyai: függönyök, terítők, párnák, fügesztett textilpolcok a mindennapi használat könnyen kezelhető, semleges hatású darabjai, vagyis az anyag szépségén és a tervezés tapintatán át képesek áthidalni a lakások stílusbeli sokféleségéből adódó buktatókat a használók számára.

Szinte katalizátorok az értékes régi berendezések és a másféle elvek alapján létrehozott mai lakások hangulata között, a kulturális folyamatosság puha, omló, meleg tekintetű követei...

FEKETE GYÖRGY

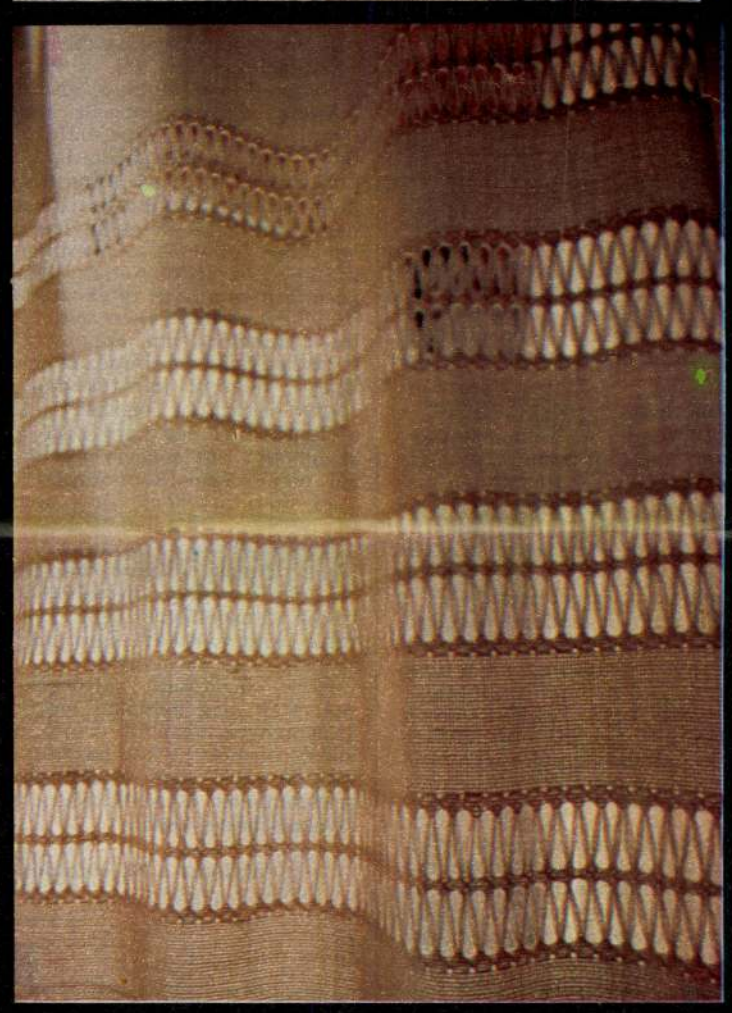

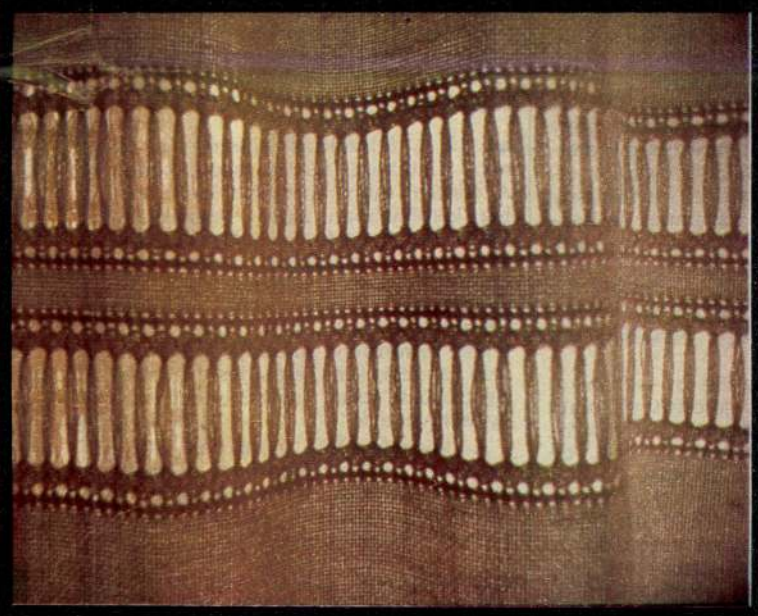

RÉVÉSZ TAMÁS FELVÉTELEI

A patakpartot a Fővárosi Csatornázási Művek idén is, mint minden évben, két alkalommal kaszálta.

A lakosság tájékoztatását a közlekedési változásokról, fakivágásokról — a központi tájékoztatást (TV, sajtó, rádió, stb.) nem érintve — az alábbi formákban oldotta meg a kerület:

— Tájékoztató a tanács testületeinek (tanácsülés, VB bizottságok, stb.)

— a városkörzeti tanácskozásokon (országgyűlési választókerületenként),

— politikai körzetenként a tanácsi politikai összekötők útján,

— a politikai körzetek kérésére párt- ill. HNF gyűléseken.

Fentiek alapján a lakosság közvetlen képviselői mindenről részletesen értesültek. Mind a Műszaki Osztályhoz, mind a FŐKERT-hez érkező szó- és írásbeli megkeresésekre soron kívül választ biztosítottunk.

A kerület parkjait a Főváros által biztosított pénzeszközökből kezeljük. A Fővárosi Tanács az általa újonnan építtetett zöldterületek kezelési költségével emeli meg az erre biztosított összeget.

Egyébként a feladat és a pénzeszközök kerültek kerületi hatáskörbe.

A Fővárosi Kertészeti Vállalat — mint a neve is mutatja — továbbra is fővárosi vállalat. Egyébként az tény, hogy a fű víz hiánya miatt száradt ki.

Bölcsőde ügyben.

A VI. ötéves tervben a kerület bölcsődei ellátottsága 100%-os volt. Valamennyi igényt ki tudtunk elégíteni. Lakossági vélemények, a köz véleménye hatására döntött úgy az akkor még 131 tagú tanács, hogy akkor, amikor a népmozgalmi adatok alapján az általános iskolai elhelyezés gondjai váltak kritikussá, felelőtlenség lenne az amúgy is kedvező bölcsődei helyzeten javítani. Rugalmasan és ésszerűen — amit annyiszor hiányolnak — döntött így a testület, s bölcsőde helyett iskolaépítésről határozott. Megítélésünk szerint bölcsen.

A Jász u. (Gyöngyösi u. — Tahi u. közötti szakasz) kocsiútburkolata 1977-ben épült. Igaz, hogy a burkolat 1985-ben jó állapotban volt, de már 1983. I. 1-én a bontási tilalma megszűnt. A most épített víz- és gázcső a Béke u. — Tatai úti lakótelep alap víz- és gázvezetéke. A Gyermek tér 4-5-6. szám előtti kocsiúton csak nagyjavítás volt és nem felújítás, így a bontási tilalom erre

A tábort 1983-ban felújították, melyet egyidejűleg bővítettek is.

Ebben az évben a tábor 1985. június 24-én nyitotta meg kapuját a kerület tanulói számára és augusztus 23-án zárta. Így kilenc héten át biztosított a napközis tanulók részére gazdag programot. A tábor ideje alatt hetenként átlagban 750 fő gyermek vett részt.

A kerület úttörői számára az 1968 óta működő velencei úttörőtábor biztosít táborozási lehetőséget. A tábor 256 fő gyermek és 18 fő felnőtt befogadására alkalmas turnusonként.

Évek óta kedvelt táborozási lehetőséget biztosít a csehszlovák cseretábor 200 fő, valamint a művészeti szaktábor, szintén 200 fő részére. A táborozási lehetőségek bővítését szolgálják a vándortáborok, önálló csapattáborok, ifivezető-táborok.

A településfejlesztési hozzájárulásból befolyó pénzből a kerület hátrányos helyzetű gyermekei részére szeretnénk egy újabb napközis tábort létrehozni a Népszigeten, s ezzel teljesebb körű ellátást biztosítanánk.

ad. 9. „... Ez pedig a kultúra szférájába tartozik..." Nem felejtettük el, sőt napról napra ellenőriztük, figyelemmel kísértük Művelődési házunk tatarozását, nem helyeseltük, éppen ellenkezőleg, rosszallással sürgettük a néha objektív okokból eredő időeltolódásokat.

De aki igazán odafigyelt, az láthatta a művelődési munka, egyetlen percre sem szünetelt, sőt fejlődött, utóbbi hónapjainkban egyenesen pezsgett. Példákat említenénk: jól sikerült kiállítások kerültek megrendezésre, szakkörök működnek eredményesen, különféle tanfolyamok indulnak. Mindez azonban a programfüzetből is kiolvasható.

ad. 10. A felszólítás ellenére a tanács illetékesei igenis csodálkoznak. A cikkíró mikrokörnyezetében, esetleg lakóházában zajló eseményeket vetíti a kerületre. Tudjuk, hogy azokban a házakban sokan nem mondtak igent a többség által elfogadottakra. Senki sem erőltette azonban az igen kimondását. Nincs tehát semmiféle második választás, sem tanácsi, sem településfejlesztési, egyszerűen csak azért, mert már győzött az első.

A közvélemény várja és érti a kritikát. A valós tényeken alapulót, az előremutatót. Ez a közösség, az előrelépés feltétele. Minden egyéb káros, mert felesleges.

Budapest, 1985. december 20.

Budapest Főváros XIII. ker. Tanácsa

TE SÁNDOR

ÉDETT ÖVEZETEK

lkesítő, sőt magasztos: Marx, Engels és Lenin arra tanított bennünket, hog nem csupán jog, hanem kötelesség. S hogy ne csak e klasszikus triászt lo m, hivatkozom arra a negyedik férfiúra is, aki sokáig elhomályosította a nat: Sztálin szerette hangoztatni, hogy a bírálatot akkor is meg kell fogadni n csak öt százaléknyi igazság található, sőt melegen biztatta a párttagságo t, hogy időnként mossa meg „a vezérek fejét" is.
korlat már nem ilyen felemelő. Lenint ugyan még lehetett bírálni a polgár tellős közepén is, s amikor a párt Moszkva-területi Irodája bizalmatlanságo t a Központi Bizottságnak, a forradalom vezére úgy nyilatkozott, hogy agok legelemibb joga" az ilyen eljárás, mégha „különös é yűséges" is a nézet, amelyet az Iroda védelmezett. Később azonban, fur pp a katonai győzelem után, a kritika-önkritika elve egy imamalom üres jel silányodott.
, és nyomában a kis-Sztálinok raja, gyakorta a száz százalékig igaz bírálato lte el, nemhogy az ötszázalékosat. Ennélfogva olyan szervilissé szelídült hogy például a Szabad Nép pet — nemsokára harminc éve lesz — maga kénytelen megszüntetni, miközben a lap utolsó számát lendületesen égettél mindazok, akiknek elegük volt a Szabad Nép-félórák féligazságaiból é zugságaiból.

Azóta történelmi változások következtek be. A Szabad Népfáklyák fényénél még világosabbá lett az az egyszerű igazság, amelyet Marxék már a múlt század közepén is tudtak sajtó és igazság kényes összefüggésének tárgyában. Eszem ágában sincs eszményíteni a mai magyar sajtót, s általában a „tömegkommunikációt", de mind az ötvenes évekhez képest, mind egyikmásik ország jelenéhez képest van nyugtázni és *védeni való* vívmányunk e tekintetben is. De ne áltassuk magunkat: ez még nem az a sajtó, amelyről elmondhatnánk, hogy feddhetetlenül megfelel a marxista klasszikusok elveinek.

Bizonyítékul hadd utaljak viszonyaink egyetlen sajátosságára: az elvek és intézmények kritikája közti fura különbségre. Ami az elveket illeti, liberalizmusunk kibontakozási üteme örvendetes. Olvashatunk verseket, regényeket, amelyek a rendszer eszméit is gúnyolják, egyik cikk a másik után könnyedén felesel az alapelvekkel. Már a világnézet elvontabb régióiban is kapnak leckéket mindazok az „etikátlanok", akik például még ma sem jutottak el odáig, hogy hajbókoljanak. a különböző transzcendentális mítoszok előtt. S szolgáljon vigaszunkra, hogy az ilyen leckék révén Diderot-val kerülünk egy bugyorba, ami — legalábbis számunkra — elviselhetőbb társaság, mint egyik-másik mai magyar íróé.

Megismétlem, s irónia nélkül: e fejlődés örvendetes. Nem sokat érnek a *vitathatatlan* eszmék, amelyeket rendőrileg kell óvni minden kritikus szellőtől. Jobb volna persze, ha a szocialista eszmék elleni irodalmi és egyéb flottatüntetésekre érzékelhetőbb és gyakoribb válaszok is elcsattannának a szocializmus és a klasszikus szabad gondolat hívei részéről. De ha megfogyatkoznak a válaszolók, hát fogyatkozzanak, a divat nagy úr, s e furán felemás liberalizmus is, amely egyre kevésbé vitázik, s egyre gyakrabban csak *tűr*, elviselhetőbb a halott dogmák sírkamráinak csendjét vigyázó őrök parancsuralmánál.

De figyeljük csak: amilyen nyájas e tolerancia akkor, amikor az *eszmék* elleni támadásokra válaszul sok illetékes jobbja nem a tollat ragadja meg, hanem csak rezignáltan legyint, olyan harcias éberség tör ki azonnal, mihelyt az állam intézményeit és tisztségviselőit éri bírálat, legyen az a kritika még oly szerény is. „Hitelrontás", „rágalmazás", „ellenséges hangulatkeltés" — időnként csak úgy

tos riporterek, glosszaírók, szerkesztők feje körül.

Hol vagyunk már az „öt százalék jelszavától! Épp a fordítottja kez érvényesülni. Ha egy alapjában jo gos, közérdekű igazságot megfoga mazó riport, vagy cikk érinthetetle személyt érint, senkinek sem ju eszébe, hogy a bírálatot akkor meg kell fogadni, ha abban csak *százalék az igaz* stb., ellenkezőle az esetleg csak *öt százaléknyi téve dés* lesz a jó ürügy arra, hogy a bi rálót meg lehessen fegyelmezn Nincs szükségem rá, hogy újabb é újabb „ügyek" és „igazoló jelenté sek", sajtóperek nyűgeit kelljen vi selnie a történelmi idők folyamá némileg túlterhelt idegrendszerem nek, de azt se szeretném, ha óvá somtól azon a címen lehetne elte kinteni, hogy nem vagyok „konkrét ezért példát mondok: munkatársun Brády Zoltán, tavaly egy terjede mes riportban törvényekbe is ütköz spekulációkat tárt fel. A riport ta lán túlzottan is élelmes hőse benyo másunk szerint visszaélt kapcsola taival, de épp e kapcsolatai mia ügye nem csupán gazdasági, hane politikai tekintetben is fontossá vál mert kompromittálhatta azokat, aki nem is tudtak a kétes ügyletekről. riporthős feljelentései nyomán meg indult a vizsgálat. Néhány hónapp később hivatalosan tájékoztatott eg illetékes, akinek nemcsak igazsá ügyi funkciója van, hanem igazsá érzete is, hogy az ominózus riport á lításai, néhány *jelentéktelen apró ságtól* eltekintve jogosak és igazal s riporterünk egy kényes kérdésbe *szolgálatot tett a közérdeknek*, s e ről hamarosan „kommüniké lesz Ezek után riporterünknek nemsoká ra bíróság előtt kellett felelnie „jelentéktelen" mozzanatokért, de riport lényegi állításai alapján ne ok nélkül megkérdőjelezhető speku lációk kitervelőjéről azóta sem kap tunk „kommünikét". Sem a szer kesztők, sem az olvasók.

Akik járatosak sajtóberkekbe tudnának még példákat említeni a intézmények vezetőit érintő bírál tok és bírálók olykor hasonló sors ról, de most nem a sajtósérelme lajstromának összeállítása a célo elvekről beszéljünk.

Folytatás a 23. oldalon

LÁZÁR IZA ÚJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 12. sz.

Kelmék a lakásban

LÁZÁR IZA TEXTILJEIRŐL

Valaha, amikor még a család asszonyainak kezétől született meg minden kelme, amit testre szabhattak, ablakra, asztalra, ágyra, földre teríthettek, a mindennapos használat azonnal észlelhető eligazításai biztos alapot nyújtottak a választáshoz; milyen legyen a vásznak, szövetek színe, vastagsága, struktúrája, mérete, mintája. A kisebb-nagyobb közösségek hosszú időkön keresztül alakították ki életrendjüket, benne szokásaikat, mértékeiket, és a közvetlen emberi környezet legapróbb részleteit is hallgatólagos megegyezések szabályozták. A háznak, a bútornak, az edénynek, textilnek jellegzetes alaptípusai születtek és maradtak mindaddig érvényben, amíg a társadalmi lét körülményei változni nem kezdtek. Ez az életmódváltozás az asszonyi mindentudást is kikezdte. A családi munkamegosztást a társadalom munkakörökké szervezte át, és minden területen kiemelte soraiból a többre képeseket, a valamit jobban tudókat. Így költözött ki a fonás, szövés, szabás, varrás is a lakás falai közül, hogy a mindennapi élet természetes összmechanizmusa helyett a tervezés-gyártás-kereskedelem hármas szövetsége vegye át a szerepet; nagy eredményekkel és nagy buktatókkal. Az eredmények legfontosabbika a tömegtermelés mennyiségi sikere, fogyatékossága, az elszemélytelenedés, a sematizmus. Létének alapja a személyesség és a személyiség autonómiája, az alkotó és az alkotás közvetlen kontaktusa a használóval. A gyors változások iránti képesség és készség, a visszajelzés lehetősége és kényszere.

Igazán nem könnyű dolog az erre való felkészülés, bár kétféleképpen is építhető az alkotói világ: az iskolák védett falai között, módszeres irányítással, és az egyéni küzdelem ösztönös keresései által. Lázár Izának ez az utóbbi, a nehezebb adatott meg.

Huszonöt évvel ezelőtt a mindennapos asszonyi gyakorlat emlékezete adta kezébe a selyemkelmét, ehhez tanulta hozzá a kézi festést és a batikolást. Az elmúlt években nagy akarattal „tanulta vissza" a bonyolultból az egyszerűt. Felfedezte az elemi szál kimeríthetetlen lehetőségeit, és ebből kezdett el építkezni. Újraindulásához — mint reális adottság — a mindenkor elérhető celljuta anyaga kínálta magát. Később már a megfelelő alapszövet leszövésére is vállalkozott, és a ma divatos szálkihúzás technikáját hallatlan műgonddal ötvözi, nemesíti tovább.

Láthatóan csak hasznosat akar csinálni, aktuálisat; művesen és szépen, hogy azt lássuk benne, amit magunk is szívesen próbálnánk. Nem titkolja, hogy a kísérleteket, a művészi vállalkozások kockázatos darabjait csak a kiállítások falai között látja igazán otthon, nem érzi azokra tartozónak, akiknek életkereteit anyagai által esetleg évtizedekre befolyásolja. Nem próbálkozik más „kontójára". Maradandó formai megjelenésű — néha elképesztően sok munkát, törődést felmutató — függönyei és terítői állandó értékeket hordoznak. Bár ez az alapanyag, a celljuta, állandó szálvastagsága, selyemfénye, nyers alaptónusa által valósággal meghatározza önmagát, a figyelő szem több önálló vonást fedezhet fel a Lázár Iza által készített változatain. Melyek ezek? Elsősorban a karakteres színsorok párosítási lehetőségeinek gondolatfelvetése, ami a felhasználó nagyon is reális szempontjainak figyelembevételét veszi komolyan. Azután a felvető és keresztszálak eredendő rendjéhez való formai igazodás szigorúsága, következetessége a rátervezett negatívokban, ami által a kétirányú szálrendszer minden találkozási pontnál tökéletesen leköthető, így technikailag és az igénybevétel sorozatos megpróbáltatásainál az anyag eredeti állapotát sokáig képes megőrizni. Legújabban az építészeti tér és falarányok egyre biztosabb visszavetítése figyelhető meg függönyanyagain.

A zalaegerszegi kiállítás nagy anyagot, változatos funkcionális megoldásokat, igen színes ajánlatot mutatott be. A művész számolt az egyre differenciáltabb lakáskörülmények adta változatigényekkel, az egyediségben rejlő különbözni vágyás egyre elementárisabb jelentkezésével, és erre kívánt kézműves tisztességgel megmunkált anyagokban — korszerű válaszokat adni.

Lázár Iza sem alkatilag, sem szándékaiban nem „műtárgygyártó" típus. Textiljei nem képek és plasztikák vágyálmainak rejtjeles hordozói. Ott folytatják a százezrével munkálkodó asszonyok abbahagyott kézmozdulatait, ahol azok abbahagyták. Csak jobban, szebben, korszerűbben. Mert eltanulta a régiek tudását, hozzátanulta a kor kívánságait. A korét, melyben él és amibe alkotásaiban minduntalan, mindennap szerényen belesimul.

FEKETE GYÖRGY

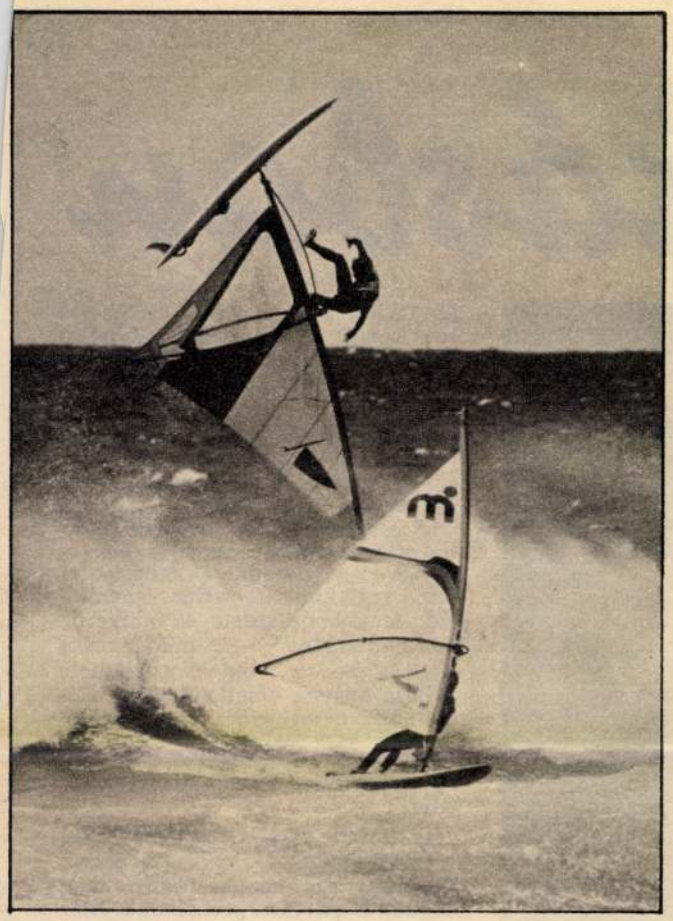

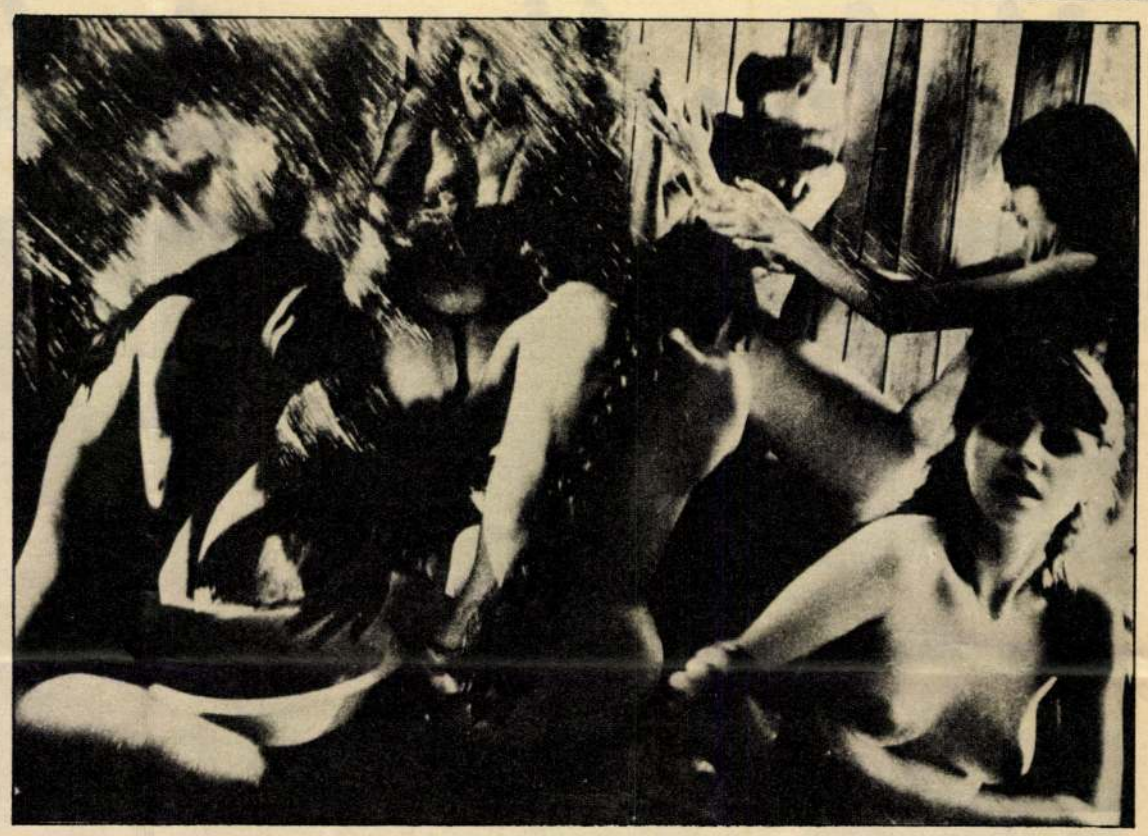

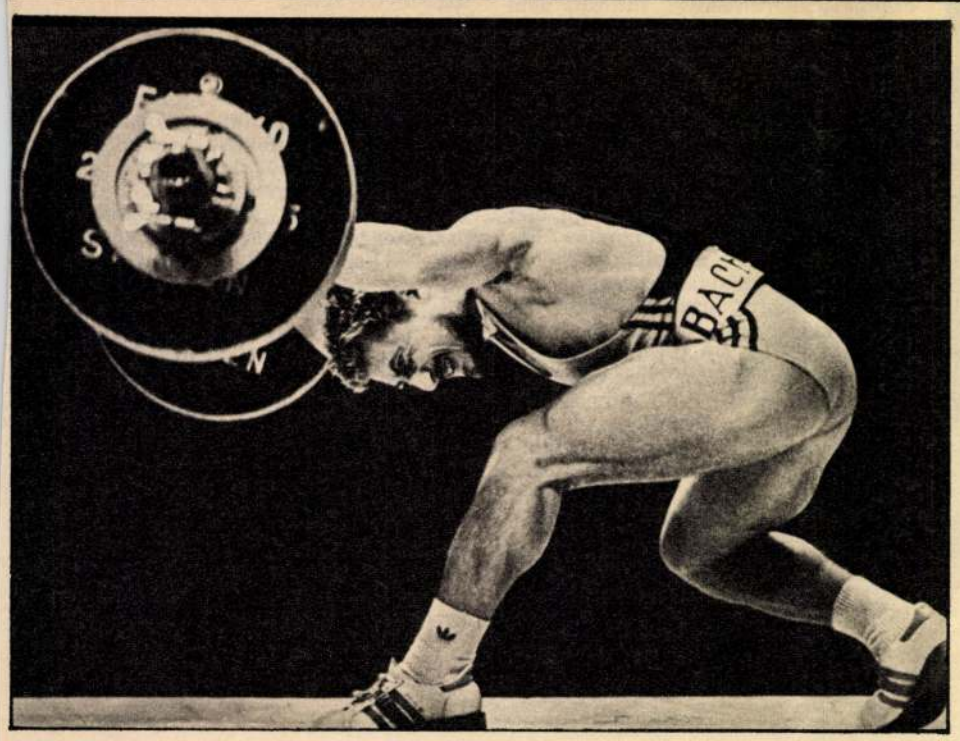

LÁZÁR Iza

UJ. TÜKÖR

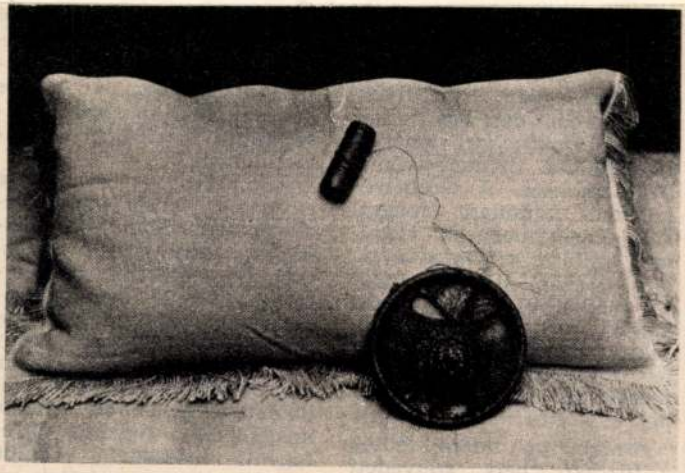

LÁZÁR IZA KIÁLLÍTÁSA

A zalaegerszegi művelődési házban kiállítás nyilt Lázár Iza textilművész munkáiból. A tárlatot Fekete György Munkácsy-díjas belsőépitész nyitotta meg.

.....

.....ig.

ai alapján irandó munkáinak
vtára részére megküldeni szi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

1978 JAN 14

Lázár János

1021

Lázár János: Frízterv

Beszélget

— A nyár végén riporter járt nálad. Mire volt kíváncsi?

— A „csudabogár" emberre, aki a fővárosból a falura költözött.

— Te is különösnek tartod az ilyesmit?

— Az tény, hogy ma még ez nem általános. A legtöbb fiatal értelmiségi nem szívesen „ássa el magát" vidéken. Félnek a beszü-

tották a csapokat, a szülők elszegődtek alkalmi favágónak...

— Szóval teljes a happy end?

— Hát azt nem mondhatom.

— Mi volt a legnehezebb?

— A költségvetés.

— És a legviccesebb?

— Az, hogy nyáron, amikor még nem ismertek itt a faluban, mindenki tegezett. Most „óvó né-

Lázár János

K/örner/ J/ózsef/: Megyei Könyvtár. Tatabánya-Ujváros. /Körner József, Lázár János épitész, Molnár Péterné kerttervező/ - Magyar Epitőművészet, 1966. 15. évf. 6. sz. 9-13. l. Képekkel.

K/örner/ J/ózsef/: Tatabánya-Ujvárosi megyei könyvtár. /Körner József, Lázár János épitész/ - Müszaki Tervezés, 1966. 8.sz. 3-5.l. Képekkel.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

LÁZÁR János asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.

1821.

Lázár János

— **A kormányzó arcképének leleplezése a Magyar Élet Pártja terézvárosi párthelyiségében.** A Magyar Élet Pártja hatodik kerületi szervezete szerdán márciusi ünnepséget rendezett, amelynek keretében leleplezték *Horthy Miklós* kormányzó arcképét, *Lázár János* festőművész alkotását. Március 15-ike jelentőségét dr. *Szvoboda Béla* és dr. *Schilling Endre* ügyvezető elnökök méltatták. A pártértekezlet hódoló táviratot küldött a kormányzónak.

Pesti Hírlap

1939 márc. 16.

Lazar János

„Fudit me Joannes Lazar de Tasnád 1802" Hajs technikával öntött kisebb harangja 1917. hadi célokra rekvirältatott, honnan, nincs mondva.

MOB 518/1917. n. akta

Lázár Janós

harangontó
öntötte az Ákosi
(Szilágy-egyei)
harangokat Tasná-
dom a XVIII. szarad-
ban

Gerecze A miaulé
Ecl. 842 l

Lázár János

tasnádi hgöntő

Akosi ev. ref templ-
2 harangja
bilágy vm
XVIII. sz.

Imel

hatású készítés, hogy a kenőcs könnyen hozzátapadjon a bőrhöz; mereven pályán nyúlti a mélyebb anyagokat közeli célok felé nagy hatással. — *Aktuárius.* A mult egymás mellé helyezése révén jön létre (fölibium, szoros utalkon, szárazon és vizen), hogy az állomás közelítését megakadályozzák. Ha kitörjött területen alkalmazzák ölett, *aktuáriusok* kiolthatnak. A szárazföldön *harckossi* (tank) csapatokat is nevezik. — *Aktuárius.* A függőleges hegmélyvíz részes. A hányában feltörő talajvizet gyűjti össze.

Aktuáriusság ((Cima Sugárság)). Kk., Mtv. m., B. Sötétlépni már 1902 óta művelés alatt vannak. Termel évi 2400000 q-t.

Aktuáriszhitha (Aktua Sátitha)). Nk., Mtv. m., Gs. Hatalmas sötétlepek. (Régi termel. évi 4800000 q)

Aktuv. Régebben minden olyan hőmérsékletre vonatkoztatták, ezzel elnevezését, mely a fagyásmérsékletek hőfokaival szárazzott, ma már egyszerűen lépviselője az aktuv vulgaris. Legtöbbször 116—118 éves korban lép fel az arcon, mellen, háton és vállon s kezdetben jellegzetes tünete a koncelto (*mitesser*), ezt a barnás foltosítás, tüszőnásnyi szaruftömeg, mely a tüszőt fagyásmérsékletek nyílását zárja el. Ezt a fagyásmérsékletek foltozott működésére. Kezdése előszobában a hőr foltozott tisztántartása, a fagyásmérsékletek összehasonlítása különösen kéznyegyületekkel, ezenkívül kedvező, bizonyos életrendi hatástan is.

Aktó. Régi ürmérték. 11 magyar A. = 332 pint = 5hl 33 l.

Aktonitin. Alkaloida, a sisakvirág (Aconitum Napellus) mérge. (Gyógyszerül használatos.

sítvált *Fajtás* 2227-nek vesszi.

Aktinométer. A Nap sugárzásának a Földi felületegységére érkező hőmennyiségének mérésére szolgáló műszer.

Aktinomikózis (*sugárgombabetegség*). Főképpen szarvasmarhán ritkán előforduló betegség, mely legtöbbször az állkapocs v. a nyelv hasonló növekvő megvastagodásában v. az ér és a hőr alatt fejlődő daganatokban és lassú genyedésében nyilvánul. Okozója willaszemcsemelőigazoló fonalalakú élő hasadó gomba. Állatmásnak tallarmányból, főleg árpatörekből kerül a nyálkahártya vagy az hőr sérülésében. Emberről, továbbá lóról és sertésről is előfordult. Orvosi kezeléssel és jódkálival gyógyítják.

Aktion ((Actium)). Földnyelv Akarnaniában az amibrakiai (Arta) öböl bejáratának D-i partján. Itt győzte le Oktavianus Kr. e. 31. triumvirátusát, Antoniust és Kleopatra egyiptomi királynőt.

Aktív (latt)), tevékeny, cselekvő.

Aktíva, ll. *Aktív vagyon.*

Aktív kamatláb, ll. *Bankkamatláb.*

Aktivitás (latt)), cselekvésre való képesség. Ellentéte: passzivitás.

Aktivizmus. A művészet önmaga felfogásával szemben elvezető irányzat, mely a művészi terméket társadalmi, szociális hatású *tett*-nek cselekvő (aktív) világszemléletformáló jelenségnek tartotta. Nálunk arra A. az irodalomban a *Hasadás* hajtós folyóirata (Ma, Tett, Dokumentum) körül csoportosult írástudók fogalmát jutott szóhoz. (V. ö. *Dadaizmus, Futurizmus*))

Aktív vagyon (*cselekvő vagyon*). Azoknak a jószágoknak, követelésnek és jogoknak

MDK

G. Lázár J.

1929. kapcsolódott az UME keretébe.

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr.

M.D.K.

LÁZÁR János építész

Tipus középmagas sávház a lágymányosi lakótelep II. ütemében

Társtervező: Körner József, Vass Endre

Vas, Endre- Berestyánkői László Tipus középmagas sávház szerkezeti kialakitása

Magyar Épitőművészet 1961. sxx 5.sz. 46.l.

Lázár János, építész M. Dk

Körner József és Lázár János építészek tervei alapján a Lágymányoson felépült egy hét - ill. nyolcemeletes, három utcára, néző lakóház.

-: Ház — háromszáz lakással

2.1

NÉPSZABADSÁG Bu. 1962. aug. 31.

Lázár János épitész M.D.K.

Megyei könyvtár, Tatabánya-Ujváros, repr.

Tervezés: 1961.

Épitès: 1962-64.

~~Társtervező~~: L

Épitész: Körner József, Lázár János

Magyar Épitőművésezet 1966/6. 9-13.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Lázár János

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1968 SEP 1

1021

Lázár János: Borpincék

Mini-M

Mini-Maxi igazi mai srác. pája gyakran oktatja az élet igazságaira, és ő mindig k szól. Ilyenféleképpen.

– Tudod fiam, egy fölött vagy tudása van, vagy protek
– És mondd, papa, mind a tőt tisztelni kell?

– Nem igaz, hogy nincs igazság a Földön. Igenis, van igazság.
– És ki is szabad mondani?

– Vedd tudomásul fiam, hogy nincs semmi új a nap alatt.
– Eszerint az egész világ egy nagy bizományi áruház?

– Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!
– Bármilyen nehezemre esik is?

– Miért?
– Azt hiszem, azért, mert nem illett bele a városképbe.

– Mit szólsz Maxi, hogy ez a lehetetlen fráter az unokanővéred vőlegénye.
– Nem baj, első férjnek jó lesz...

– Mondd Maxikám, van ennek a lapnak humorrovata?
– Van, csak nem lehet tudni, hol kezdődik.

Várhegyi Imre

Történelmi lecke

DÁRIUS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Lázár János
PEDAGÓGUSOK LAPJA
1967 JAN 20
1021

Séta — Lázár János (Békéscsaba) rajza

delmes és termelékeny munkaerő segítse a japán nagyipart a világpiacon dúló versenyben. *A kormány, mely összefonódott a monopóliumokkal, támadja a demokratikus oktatást.* A NYKKIOSO és SOHYO, az Általános Szak-

Különjárat

MÁVAUT

ISKOLÁK!

Országjáráshoz, tsz- és üzemlátogatáshoz béreljenek

KÜLÖNJÁRATÚ AUTÓBUSZT!

Felvilágosítást ad a MÁVAUT Budapest V.,
Engels téri pályaudvar és az IBUSZ kirendeltségei

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Lázár János

1967 SZEP - 3.

1021

Arbócok

Lázár János

MDK

Lázár János

A Magyar Nemzeti Bank nyugdijintézeti bérházának kiviteli munkái Székesfehérvárott.Felv.a 329.o.

Tér és Forma 1938.11.sz. 329.o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
Lázár János
1967 SZEP 17.

1021

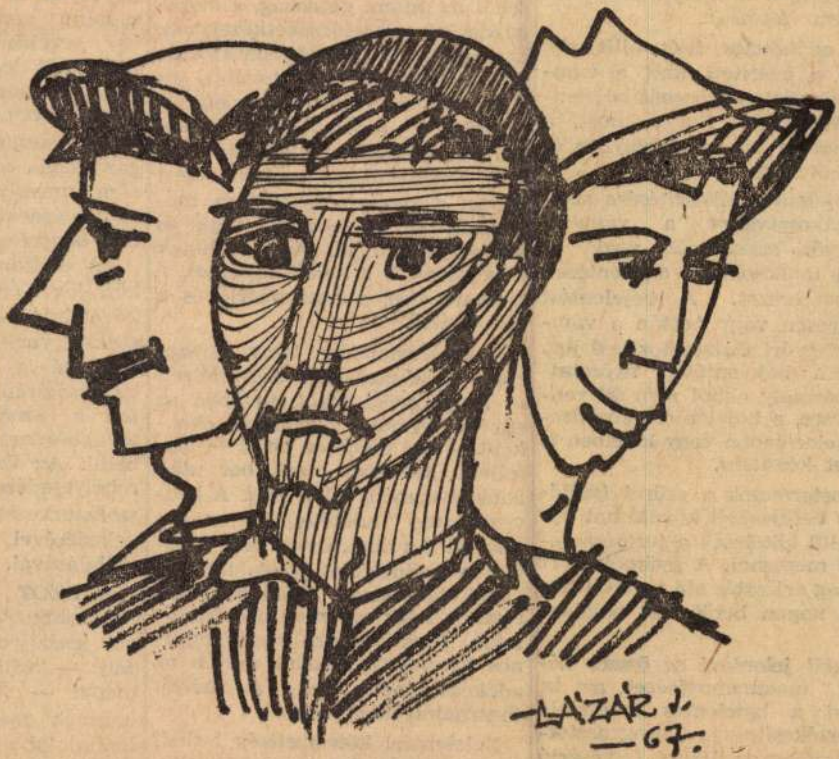

Lázár János

Brigád

a bortermés bejele

Figyelemmel a közeledő szüretre a vám- és pénzügyőrség az alábbiakat közli.

A borforgalmi adóra vonatkozó rendelkezések a múlt évhez képest nem változtak.

Aki adóköteles italt állít elő, köteles a készített italt a vám- és pénzügyőri szakasznál bejelenteni. Adóköteles ital a must, a szőlőcefre, a bor, a törkölybor és a gyümölcsbor.

A bejelentés elkészítésére szolgáló nyomtatványt a vám- és pénzügyőri szakasznál vagy a községi tanácsoknál díjmentesen lehet beszerezni. A bejelentést személyesen vagy postán a vám- és pénzügyőri szakaszhoz kell juttatni. Ha bejelentőlap nyomtatvány bármely okból nem áll rendelkezésre, a bejelentést közönséges levelezőlapon vagy levélben is el lehet készíteni.

A bortermelők a szüret (szőlőszedés) befejezését követő hat napon belül kötelesek a termésbejelentést megtenni. A gyümölcsbort az anyag erjesztés alá vonását követő 6 napon belül kell bejelenteni.

Be kell jelenteni az összes készített mustmennyiséget, azt is, amelyet a bejelentés megtétele előtt értékesítettek, elfogyasztottak, illetőleg az állami felvásárló vállalatnak átadtak. A szőlőként értékesített termést nem kell bejelenteni. Törkölyön, héjon erjesztés esetében a kádakba töltött

Bortermelő
vagy jogi sze
let felett rend
lést folytat é
köteles italt
tehát az állan
gazdasági termelőszövetkezet, az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezet, a hegyközség, továbbá az a tsz-tag, aki háztáji vagy egyéni művelésre visszahagyott szőlőt művel, illetőleg családi, százalékos, részes alapon szőlőművelést folytat, a tszcs, az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezet tagja és az egyéni termelő. Az utóbbiak közé tartozik a szőlőtulajdonos, a haszonélvező, a haszonbérlő és a feles bérlő.

A bortermelő tsz, tszcs, egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezeti és hegyközségi tagot, továbbá az egyéni termelőt gazdasági évenként — egy családon belül — legfeljebb 250 liter must, bor után adókedvezmény illeti meg. A kedvezményes adótétel literenként 1,50 Ft. Az adókedvezmény feltétele a szőlőterület használati jogának igazolása. Szőlőterületnek részben vagy egészben haszonbérletbe, feles bérletbe vagy ingyenes használatba adása esetén az adókedvezmény csak a bérlőt (használót) illeti meg.

Bejelentési kötelezettség terheli azt a természetes vagy jogi személyt is, aki nem minősül bortermelőnek, de megszerzett szőlőből, gyümölcsből adóköteles italt állít elő.

bár tevékenysé
lanul két legfő
dolgozók szerve
berek gondolko
sával mozgósíta
gazdasági célja
sára; másrészt
tagok érdekkép
ben biztosított j

Az előttünk
közeljövő céljai
követelményeket
szakszervezeti n
tése elé is. A
gazdaságirányítá
teti a szocialis
továbbfejlesztésé
belül. Az üzemi
rebélyesedése pe
szakszervezetek
vekedésével, nag
vállalásával.

A SZOT el
idén januárban
vei szabályozzák
zeti — vállalati
ményi — vezető
körének megosz
legfiatalabb test
vezett munkássá
mokratikus fóru
vezeti tanácsok.
vékenykedn

LÁZÁR János harangöntő

Retteg (Erdélyi) származásu

MURAKÖZI Ágota: Adalékok a 17. századi harangok kérdéséhez a Felső-Tisza-vidéken. = A Nyiregyházi Jósa András Muzeum Évkönyve, XXVII/XXIX. (1984-1986) 1990

196.p.

Lázár János

építőm

Életr.

l.

Schne Juh Fejérvm

485. l.

5 Január

Febr

LÁZÁR János harangöntő

Tasnád, 1800

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 649. 711

LAZÁR János harangöntő

1782 - 1808.

Fol. Hist, 12.141-142.

Tisztelettel jelentem hogy Nag
pontokat mind felvettem s p: T
Várpalota, Pusztapalota, Csesz
Somlyó, Vázsony, Zádor, Hegyes
Rezi, és Tátika várakat, tovább
templomokat, melyek még felvév
templomromot.
Hogy ez idén sikerült ily szám
tulajdonítható, hogy a várak t
Az alsó zsidi plébános segélyé
Bizottsághoz, tekintve azonban
hajója már is átvan idomítva,
különös érdekű, de annak fenál
az elpusztulástól nem kell tar
részemről jó lelkiismerettel n
A két kép már fel van húzva ka
ismeretes művész nevét találta

Tisztelettel maradok
Nagyságos Úrnak

Pozsonyban 1885 évi október 10

[90] MOB irattár 1887/4.; 1887/6.

„Jegy

GRÓF LÁZÁR JENŐ.

1845—1900.

A sors szeszélyes játékot űz néha egy-egy életpályával. Összekeveri az ellentétes tulajdonságokat egy-egy emberben, mintha meg akarná kisérteni, melyik kerekedik felül. S néha aztán ez ellentétek a sirig viaskodnak egymással a nélkül, hogy egyik is győzne a másik felett.

Gróf Lázár Jenővel, kit hagyományai s családi körülményei a mezőgazdaság terére utasitottak, ki társadalmi állásából kifolyólag a megyei és politikai életben előkelő szerepet vihetett volna, — egy ihletett művészlélek költözött el. Mert a művészet szikrája csillámlott Lázár Jenő lelkében, ez világította be agyát, ez vezette az élet rögös utjain.

De megvolt benne annyi művésznek közös jellemvonása, a nyughatatlanság, az állhatatlanság; s anyagi helyzete és művészi tehetségeinek csodás sokoldalúsága lehetővé tette, hogy mindegyre más-más térre kalandozzon át.

Mint porczellán-festő, bámulatba ejtett egykor laikust és szakértőt egyaránt; közönséges halandó gazdag emberré lett volna az ő ecsetjével, egy-egy szingazdag conceptiójú műremeke fejedelmi gyűjteményekbe illett. Egyszer aztán hátat fordított a porczellánfestészetnek, mert a fafaragás — a szobrászatnak e nagy türelmet és finomult izlést kivánó ága — kezdte érdekelni. Ő fedezte fel korán elhunyt szobrászunkban, Köllő Miklósban a tehetséget. Együtt tervezték és készitették azt a gyönyörű német renaissance stylű férfiszoba berendezést, mely az ezredévi országos kiállításon is feltűnt. Medgyesfalván a vén kastély egy melléképületében gyönyörű famennyezetek, ajtószárnyak, falburkolatok, ajtókeretek készültek ez időben, melyeket ő maga tervezett, — mikor aztán kész volt e művészi *buenretiro*, beleunt, egyik ispánját költöztette be a műipari kiállitásba illő lakosztályba.

A gyűjtés szenvedélye világszerte el van terjedve. A használt levélbélyegektől kezdve a drága műkincsekig mi mindent nem gyűjtenek ahoz értő és nem értő emberek! Lázár grófot e térre is elvitte nagy műérzéke. Olyan kancsó-gyűjteménye volt, melynek párja alig akad három országban; egy-egy darab egész kis vagyont ért, s néha messze vidékre is elutazott, ha hirét vette egy-egy ritka példánynak. De aztán egyszerre mintha elfeledte volna kancsóit; rájok se nézett

GRÓF LÁZÁR JENŐ.

többé; nem is tudta, hova kerültek. Ismét egyebet keresett nyugtalan természete. A tajtékpipa nagy szerepet vitt régen a magyar ember életében; s ő összeszedett drága pénzen és sok utánjárással olyan tajtékpipagyűjteményt, mely múzeumban is számot tett volna remek darabjaival.

A régi bútorok, drága szőnyegek, ezüst billikomok, — az ötvös munka más kincseiről nem is szólva, — a mit ezekből összehalmozott medgyesfalvi otthonában, elég lett volna két dúsgazdag műbarátnak.

Egy időben művészeti hajlamait szegre akasztotta s mezőgazdaságra adta magát nagy hévvel. De ott is kipattant belőle a művészet szikrája. Az igazi művész szerelmes hivatásába. Annak él-hal, szeme előtt csak alkotásai lebegnek, azokat imádja, éhezik értök, s az anyagi haszonra alig gondol. Igy volt Lázár gróf a gazdasággal is. Láttam sáros, lucskos időben, metsző hideg szélben, darócz kabátban, bagaria csizmában a medgyesfalvi mezőkön járni-kelni; nézte, vizsgálta nagy figyelemmel a szántás barázdáit, mint előbb egykor egy nehány fafaragvány kariatidjeit, vagy egy régi rézmetszet vonalait; jött-ment az általa tervezett és épitett gazdasági épületek közt, hasonló műértő szemmel vizsgálva a jármos ökröket, sertéseket, birkákat, mint korábban khinai, meisseni, sèvresi és Wedgewood-féle porczellánokat. Aztán alig pár év múlva örült, mikor sógora, Bors Frigyes báró vette át a medgyesfalvi uradalom kezelését.

Jellemző, hogy még a fehér asztalnál is néha sajátságos műérzék nyilvánult izlésében. Mint a legtöbb magyar úr, régebben, mikor még száz évet igért hatalmas termete és vas egészsége, — ő is szeretett jó bor és czigány mellett mulatni, néha reggelig. S Maros-Vásárhelytt a Nátyi Károly bandáját betanította Bocherini híres menuettejére; az volt a «nótája»; s mikor aztán nagy volt a kedve, elvágta a primás három húrját, s egyszál húron kellett Károlynak Bocherinit Paganini módjára óraszámra interpretálnia.

Legutolsó szenvedélye a műasztalosság volt. Nagy műhelyt rendezett be Medgyesfalván. Állandóan folyt a munka, akár csak egy hivatásos asztalosmester műhelyében. A tervezeteket és rajzokat ő készitette, s felügyelt kivitelüknél, a műhelyben ülve reggeltől estig. Legutóbb a modern styl érdekelte, s oly bútordarabok kerültek ki műhelyéből, melyeket az angol Ashbee se röstelt volna kiállítani.

Mikor a nyáron meglátogattam, ott találtam a műhelyben gyalunyiszogás, fúrás, reszelés, kalapálás zajában legényei közt. Egy rajzoló asztal előtt ült, egyik czigarettát a másik után szivta; dolgozott azzal az aprólékos figyelemmel, a hogy csak ihletett művész dolgozik. Kinzó csontfájdalma — gerinczbaja volt — néha egy fájdalmas szisszenést csalt ki ajkára; remegve tette le a plajbászt, de a mint elreppent a szúró gyilkos fájdalom, ismét tovább rajzolt.

Gróf Lázár Jenőt két leányán: özvegy gróf Bissingen-Nippenburg Ottónén és báró Lipthay Frigyesnén kivül ősz édesanyja, özvegy gróf Lázár Mórné nagy-lucsai Barcsay Polixéna, és testvérei: gróf Lázár Vincze és özvegy báró Radák Ádámné gyászolják. Neje, született Bors Rudolfine bárónő, 1893-ban halt el Mentoneban.

A medgyesfalvi új sirdombnál állva, alant járó köznapi gondolkozás azt mondja talán, hogy furcsa ember pihen alatta; ámde adjon az Isten a magyar művészetnek és műiparnak lelkes támaszúl sok ily furcsa embert!

Máriaffi Dávid.

GRÓF LÁZÁR JENŐ TERVEI SZERINT BERENDEZETT SZOBÁK A MEDGYESFALVI KASTÉLYBAN.

TÉL A FŐVÁROSBAN.

A főváros meg a vidék tele csak egyben hasonlítanak egymáshoz: hogy ilyenkor itt is, ott is hideg van. Máskülönben ég és föld a különbség.

Mikor a hó elkezd apránként szitálni, — mintha valami nagy pelyhes dunyhát ráztak volna ki ott a fellegek közt, — csendes megelégedéssel nézi a vidék mezei gazdája a tornácz alól: «hála Istennek, bizony nagyon kellett már a vetésre.» S örömében a szokottnál is nagyobb füstöt ereszt pipájából a szállingó hó közé. Csakhamar fehér lesz a mező, a háztetők, kazlak, boglyák. s ilyenek is maradnak, mig csak a meggyengült nap megint annyira nem erősödik, hogy zölddel huzhatja azt be, a mi eddig fehér volt.

A fővárosban másképen van. Itt is örülnek az emberek a hónak, mikor elkezd először esni, bár tulajdonkép maguk sem tudnák megmondani, hogy miért? Elég az hozzá, hogy örülnek, mert már ez igy szokott lenni, aztán meg hát végre is változatosságot hoz abba a komor, sivár időszakba, a mi sem ősz, sem tél. Ez legalább már tél, a mi után majd következik az a szép tavasz, a városligeti, svábhegyi s egyéb kirándulások ideje, a mire már csak rágondolni is gyönyörűség.

Meg is telnek az utczák, terek előkelő közönséggel s esernyők alól mosolyogva, vidáman csevegve élvezik azt a szép havazást, mely megtisztítja a levegőt s a járdát is szép puha szőnyeggel vonja be, a mi oly pompásan ropog a kitünő szabású finom czipők talpai alatt.

Még a villamosok is mintha vigabban siklanának most. Érzik, hogy hó boritja a tetejüket, verdesi üveges ablakaikat, mintha csak kinn robognának valahol a szabad természetben, a hol soha sem jártak. Kocsisaik is nagyobb önérzettel tekintenek most ki az üveges bódé alól a világba s vaskos keztyüs kezeikkel keményen szorongatják a fékezőt, mert hát most «hóvihar» van, akár kinn a Hortobágyon.

Az öreg Danubius is mintha fölébredne ott a Kálvin-téren a bódéja alatt. Szegény egész nyáron hűségesen őrzi a szökőkut t s az a jutalma, hogy már novemberben egy nagy deszkabódét raknak a tetejébe, hogy valamikép meg ne fázzék s az alatt kuksol aztán úgy József-nap tájig. Nem csuda hát, hogy megörül az öreg, a mint bódéja hasadékain át ő hozzá is betéved egy pár hópehely: hiszen ebből látj hogy csakugyan itt az igazi tél, a mely után majd csak eljön már az az áldott tavasz, mikor megint megszabadul fogságából s újra gyönyörködhetik benne: hogy csobog alatta a szökőkút pezsgő, gyönyörű, üde vize. Tán még ki-kipislant is olykor-olykor valamelyik nyiláson: ni, milyen szépen fehéredik a tér, hogy őszülnek múzeum-kert bokrai!

Sem az öreg kő-Danubius, sem a sétálgató, csevegő úri közönség öröme nem valami soká tart azonban, mert csakhamar megjelenik egy nagy csomó szegény ember lapáttal, seprüvel, összekotorják azt a szép fehér havat, aztán felrakják otromba nagy szekerekre s hordják bele a Dunáb .

Pár óra alatt vége a szép fehérségnek, utczák terek megint olyan feketék, komorak lesznek, mint elébb.

A sétáló közönség nem igen bánja, hiszen az ujdonság ingerét már kiélvezte, a vén Danubius se sokat törődik tovább a dologgal, hanem a szegény emberek, azok szomorúan nézik a megint fekete utczákat s aggódv tekintenek az ég felé: mutatkozik-e új bb hófelhő, a mely őket megint egy kis keresethez, kenyérhez juttatná.

EGY FINN POLITIKAI FESTMÉNY.

Szegény éjszaki rokonainkra nehéz idők fordúltak.

A híres februári manifesztum óta, a mely a finn szenátus hivatalos nyelvévé az oroszt teszi, egymást érték a péterváti ukázok, mind megannyi bántó, sértő, szomorúságot hozó. Az egyik ukáz elrendeli, hogy a szenátus tagjainak bizonyos határidőre meg kell tanúlniok oroszúl, valamint a főbb állami hivatalnokoknak is; a másik a finn bélyegek használatát tiltja el, a harmadik megint azt követeli, hogy minden városba orosz zsandárt küldjenek, a ki az orosz kormány óhajtotta rendet az illető helyeken fentartsa és a lakosságot szemmel kisérje. Jött a negyedik is, a mely a népgyüléseket szorítja meg, stb.

Egy érdekes, a finn-orosz viszonyt allegorizáló képet mutatunk most itt be, melyet *Isto,* a kiváló finn festőművész maga engedett át közlésre, hogy művét — mint írja — «megismertessék a magyar testvérnemzettel s ezzel egyszersmind hálás örömet szerezzenek nekem és a többi finneknek».*

A kép czíme «*Hyökkäys*», azaz «*Támadás*» és azt a jelenetet ábrázolja, a mint a muszka kétfejű sas tépdesi a finn törvénykönyvet. Hiába húzná el előle Finnország a drága szabadság letéteményét, nem birja; egyéb fegyvere nincs ellenében, mint a könyörgés, de ez hiábavaló. Arczán kiül a réműlet, a mint látja, hogy nincs segítség a rabló madár ellen. A kép mindenkire, a ki csak egy kissé ismerős a finn politikai viszonyokkal, nagy hatást tesz.

A pétervári legmagasabb köröket mélyen sértette ez az allegoria, s festőjét annak idején, a mikor a festmény megjelent, börtönre keresztette az orosz kormány, de nem sikerült elfogatnia, mert az elfogatási parancs végrehajtását megelőző éjjel külföldre menekült. Nagyon rosz szemmel nézi az orosz kormány azt is, hogy a kép Finnországban mindenfelé el van terjedve, ott látni úgyszólván minden művelt finn család szobája falán. Járnak is kémek képárusoknak öltözve szanaszét az országban s betolakodnak a termekbe, hogy megtudják, ott van-e a «Hyökkäys.»

Erős fegyvere van a finn-nek elnyomóival szemben s ez műveltsége, okossága, kitartása. Jól tudja, hogy az ő fegyvere az erőszak nem lehet, de azt is tudja, hogy óvatossággal és a haladásban való kitartással minden ellensúlyozhat. Összeesküvésekkel, mozgolódásokkal nem szolgáltat kész okot arra, hogy a zsarnok minden szó nélkül s egyszerre bánjék el vele. Vigyáz, tűr, ha nagy is a szomorúsága — és művelődik, hiszen látja, hogy egészen magára van hagyatva és rokonszenvnél egyebet sehonnan sem remélhet.

Székely Ábrahám.

* *Isto* még fiatal ember, 1865-ben született Finnország legéjszakibb városa, Tornio közelében és Helsingforsban kezdte meg festői tanúlmányait, majd Berlinbe ment, ott tartózkodik most is s nagyobb szabású műveken dolgozik.

ARMSTRONG LORD.

1810—1901.

Armstrong Vilmos lord, a kinek nevét még nem régiben a műszaki körökben s a nagyközönség előtt is sokat emlegették, meghalt deczember 27-én Craigsideben, Northumberland grófságban levő kastélyában. Egyik legnevezetesebb képviselője volt az utóbbi évtizedek azon törekvéseinek, hogy a jelenkori hadviselést mind tökéletesebb fegyverek feltalálásával mozditsák elő. A nevéről elnevezett ágyúk, bár ma már túlhaladták, nevezetes haladást jelentettek e téren.

Armstrong 1810-ben született. Atyja előkelő kereskedő volt s fiát eleinte a jogi tudományokra képeztette. Armstrong egy ideig ügyvédkedett, de vágyai a technikai térre vonzották. E téren csakhamar hírnévre tett szert s az általa feltalált ágyú valóságos forradalmat keltett a fegyvertechnika terén. A technika más mezőin is nagy jelentőségű fölfedezéseket tett. Igy egyebek között szerkesztett egy készüléket a munkaerőnek víznyomás útján való átvitelére, a melynek alkalmazásával rengeteg mennyiségű munka vált megtakaríthatóvá a nagy angol tengeri kikötőkben a teherszállítmányoknak a hajókba rakásakor. Érdemeiért Armstrongot az angol tudományos akadémia is tagjává választotta, Cambridge és Oxford híres egyetemei pedig tiszteletbeli doktorukká avatták. Az angol technikusok előtt neve nagy tiszteletben állott s egy ízben társulatuk elnökének is megválasztották. 1886-ban az általános képviselőválasztáson föllépett jelöltül, de nem sikerült szótöbbséget nyernie. A következő évben peerré, vagyis a felsőház tagjává neveztetett ki.

LUKÁCS BÉLA HALÁLA ÉS TEMETÉSE.

Egy képviselő, ki Lukács Bélával benső barátságban élt, beszéli, hogy Lukács karácsony első napján látogatást tett nála, jókedvü volt, tréfálkozott. Azóta háromszor is találkozott vele. Több izben beszélgetett a betegségéről, de mindig ugy, mint elmult dologról. Emlitette, hogy valami nagy félelem fogta el, bizalmatlankodva azt hitte Párisban, hogy még a leveleit is, mielőtt átadják neki, valaki felbontja. Szóba került a mostani lakása.

«Ugy jutottam hozzá — mondta — hogy mikor mint miniszter megbuktam, lett volna ugyan jogom még bizonyos ideig a régi lakásomat megtartani, de én ezt nem akartam. Tudod, ugy van az, hogy bukott miniszternek még a portás is másképen szokott köszönni, mint aktiv miniszternek. Én pedig olyan érzékeny ember vagyok, hogy engem az ilyesmik bántanak. Mondtam a feleségemnek, hurczolkodjunk be az első üres lakásba, melyet találunk. Ezt találtuk, idejöttünk és valamennyien nagyon jól éreztük magunkat itt.»

Egy más alkalommal, mikor meglátogattam, épen Lukács László pénzügyminiszter, nejének rokona, volt nála látogatóban. Szóba került a képviselőházi szünet és hogy ilyenkor a minisztereknek is szabadságuk van.

«Miniszter koromban — mondta Lukács Béla — az boszantott legjobban, hogy mikor valami nagy munkához fogtam, egyszerre csak a képviselőházba czitáltak és ott kellett a napomat tölteni. Ilyenkor aztán egész éjjel dolgoztam, hogy helyrepótoljam a mulasztást.»

Mindezekből látható, hogy bár némelykor melankolikus hurokat pengetett, azért magaviselete egyáltalában nem volt aggasztó. Egész biztosra is veszem, hogy a halál gondolatával nem foglalkozott és hogy ez a gondolat *egyszerre* és *hirtelen* szállta meg.»

*

Betegsége alatt deczember elején meglátogatta Margitligeten *Lukács* Sándor pénzügyi tanácsos és *Szerb* György képviselő. Nekik betegségéről ezeket mondta el *Lukács* Béla:

«Az utóbbi hetek alatt Párisban valóságos üldözési mánia fogott el. Mikor aktát hoztak elém, hogy írjam alá, nem mertem magam elhatározni. Töprenkedtem, hogy nem akarnak-e megcsalni? Ha pedig aláirtam, azon tünődtem, nem csaltak-e meg? Pokoli félelem vett rajtam erőt: hátha csupa tolvaj vesz körül? Hátha feltörik az iróasztalom fiókjait és fontos aktákat visznek el onnan? Éjnek idején gyakran fölriadtam és siettem hivatalomba: nincs-e feltörve a fiókom? Boldog voltam, mikor az ellenkezőjéről győződtem meg. Majd meg attól rettegtem, hogy a kiállított rengeteg értékű műkincsek közül ellopják egyiket, vagy másikat. Sok álmatlan éjszakám volt e miatt és nem egyszer keltem föl, hogy megnézzem, megvannak-e a műkincsek.»

Az utóbbi napokban baja mintha enyhült volna. Karácsony előtt levelet irt a feleségének a szanatóriumból. Gyermekesen fogadkozott, hogy ő jó lesz és mindent el fog követni, hogy meggyógyuljon. Sőt meg is igérte, hogy egészséges lesz. Karácsonyra aztán hazajött budavári lakására, de szombaton nem jól érezte magát. Ebédnél alig egypár szót szólt. Szilveszter este azonban csupa jókedv volt; tréfált, mintha soha semmi baja nem lett volna.

*

Mihelyt a megrendítő esetnek híre terjedt, azonnal sűrűn érkeztek mindenfelől a részvétnyilatkozatok. Az épen Bécsben időzött *Széll* miniszterelnök, *Hegedüs* Sándor és *Darányi* Ignácz miniszterek onnan küldtek részvétnyilatkozatot az özvegyhez, Hegedüs Sándor pedig azonnal visszatért Budapestre, hogy elődje végtisztességéről intézkedjék. Széll miniszterelnök és Darányi földmivelési miniszter is félbehagyták a bécsi tárgyalásokat és siettek a temetésre. Hegedüs Sándor, a mint megérkezett, személyesen fejezte ki a fájdalmat a kormány nevében és Mária Terézia főherczegnő nevében is az özvegynek. Szintén Hegedüs tett meg minden intézkedést, hogy az elhunytat országos költségen temessék.

Lukács holttestét egykori működése szinhelyén, a kereskedelmi miniszterium épületének első emeleti nagytermében helyezték ravatalra, ugyanott, a hol egykor Baross Gábor ravatala volt felállítva. A termet, valamint a lépcsőcsarnokot gyászpompával ékesitették föl, a falakra pedig a koszorukat függesztették. A holttestet fekete szalonruhába öltöztették és ugy tették a nehéz antik érczkoporsóba, melynek üvegfalán látható volt a halottnak elváltozás nélküli, nyugodt arcza.

A koporsóba zárás előtt a halott arczáról Zala György és Ligeti Miklós szobrászok gipszlenyomatot készítettek.

Lázár Jenő gróf

Thieme Becker

XXII. 488. l.

(Lyka)

Viselet.

Női ruha.

Az első alak öltözet
line laineből mellhajtókákk
tős boritással és Mária-Ter
kendő, és a háttérben félre
Felirata:

LEGUJABB MAGYAR
Alter Antal divat

alól jobbra: Ny. Rohn és Gr
legalol balra: Melléklet a
jobbra: Kiadja Heck

Kny., mér. 20.

< Lázár Ilnő >

épitész?

eikke

<> Budafok város-
központja. Magyar
Építőművészet. 1944.
62–64. l. helyszín-
rajzzal és képekkel

A kepek Buda-
fok nevezetesebb
épületeit ábrázolják
vázlatos tollrajzok-
utan. ? Fenti rajza?

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lázár Jenő gróf

gyűjtő és festő

szül. Medgyesfalva

1845 okt 1/2

† u. o. 1900 dec. 10.

Porcellánfestő, hő-

vő és fafargó mű-

hely volt, hol

díszes butorokat kerü-

lett, amelyek

kelt 1885. kiállítás

mutatott be

Thieme-Becker

22-488.1

865

Weirotter Franz Edmund

Tájkép kerek toronnyal. 2.me Suite de Paysage 13. Rk.

65 m. 100 cz.

K. 4. —

Grof Lázár Jenő

Festő

Vásd

teljes életrajzát

arcrkepel

Vas Ip 1901.

25 l.

Zárda

L. 5. *Jenő* gróf, gyüjtő, festő és iparművész, * Medgyesfalva 1845 okt. 12, † u. o. 1900 dec. 10. Porcellánfestő, szövő- és fafaragóműhelye volt. Az általa tervezett díszes bútorokat az 1885. évi bpesti orsz. kiállításon állította ki.

L. Gy. II. 16 l

Jacomo da Verona.

† 1536 augusztus 12-én.

két.

fejjel balra fekvő gyermeket,
)kra könyököl, összetett kezek-
látható és a kinek öltözete:
piros ruha aranyhimzésű sze-
gyermek fejét ép úgy, mint
r hegyes vidék várossal, a hol

. — Lelt. sz. 1028. — Vétetett
sz. leirat alapján (166–90) a
2 K-án). — Elszámoltatott 1890
z elszámolást elfogadta az 1891
47–91).

ıdatok a Szépművészeti Múzeum-
la Verona: Madonna. — 1906,
na: La Vierge et l'Enfant.

III
20 (1028)
625 (295)

20

< Lázár Jenő >

városrendező

cikkei

< > A városrendezés-
ről. ME. 1943. 2. l.

< > Budapest környé-
kének főforgalmi
útvonalozata. ME.
1943. 3–4. l.

< > A budapesti An-
drássy-út meg-
hosszabbítása.
ME. 1943. 4–5. l.

A Magyar Építőművészet kiadóhivatala tisztelettel közli m. t. előfizetőivel, hogy az Országos Magyar Sajtókamarától nyert 3.437/1942. számú engedély alapján folyóiratunk előfizetési díja 1943 január 1-től évi 28.— pengő (huszonnyolc aranypengő).

Kérjük m. t. előfizetőinket, hogy az előfizetés megújítására a fenti összeget szíveskedjenek 46.003. számú postatakarékpénztári csekkszám-

GRÓF LÁZÁR JENŐ.

1845—1900.

A sors szeszélyes játékot űz néha egy-egy életpályával. Összekeveri az ellentétes tulajdonságokat egy-egy emberben, mintha meg akarná kisérteni, melyik kerekedik felül. S néha aztán ez ellentétek a sirig viaskodnak egymással a nélkül, hogy egyik is győzne a másik felett.

Gróf Lázár Jenővel, kit hagyományai s családi körülményei a mezőgazdaság terére utasitottak, ki társadalmi állásából kifolyólag a megyei és politikai életben előkelő szerepet vihetett volna, — egy ihletett művészlélek költözött el. Mert a művészet szikrája csillámlott Lázár Jenő lelkében, ez világította be agyát, ez vezette az élet rögös utjain.

De megvolt benne annyi művésznek közös jellemvonása, a nyughatatlanság, az állhatatlanság; s anyagi helyzete és művészi tehetségeinek csodás sokoldalúsága lehetővé tette, hogy mindegyre más-más térre kalandozzon át.

Mint porczellán-festő, bámulatba ejtett egykor laikust és szakértőt egyaránt; közönséges halandó gazdag emberré lett volna az ő ecsetjével, egy-egy szingazdag conceptiójú műremeke fejedelmi gyűjteményekbe illett. Egyszer aztán hátat fordított a porczellánfestészetnek, mert a faragás — a szobrászatnak e nagy türelmet és finomult izlést kivánó ága — kezdte érdekelni. Ő fedezte fel korán elhunyt szobrászunkban, Köllő Miklósban a tehetséget. Együtt tervezték és készitették azt a gyönyörű német renaissance stylü férfiszoba berendezést, mely az ezredévi országos kiállításon is feltűnt. Medgyesfalván a vén kastély egy melléképületében gyönyörű famennyezetek, ajtószárnyak, falburkolatok, ajtókeretek készültek ez időben, melyeket ő maga tervezett, — mikor aztán kész volt e művészi *buenretiro*, beleunt, egyik ispánját költöztette be a műipari kiállitásba illő lakosztályba.

A gyűjtés szenvedélye világszerte el van terjedve. A használt levélbélyegektől kezdve a drága műkincsekig mi mindent nem gyűjtenek ahoz értő és nem értő emberek! Lázár grófot e térre is elvitte nagy műérzéke. Olyan kancsó-gyűjteménye volt, melynek párja alig akad három országban; egy-egy darab egész kis vagyont ért, s néha messze vidékre is elutazott, ha hirét vette egy-egy ritka példánynak. De aztán egyszerre mintha elfeledte volna kancsóit; rájok se nézett többé; nem is tudta, hova kerültek. Ismét egyebet keresett nyugtalan természete. A tajtékpipa nagy szerepet vitt régen a magyar ember életében; s ő összeszedett drága pénzen és sok utánjárással olyan tajtékpipagyűjteményt, mely múzeumban is számot tett volna remek darabjaival.

GRÓF LÁZÁR JENŐ.

A régi bútorok, drága szőnyegek, ezüst billikomok, — az ötvös munka más kincseiről nem is szólva, — a mit ezekből összehalmozott medgyesfalvi otthonában, elég lett volna két dúsgazdag műbarátnak.

Egy időben művészeti hajlamait szegre akasztotta s mezőgazdaságra adta magát nagy hévvel. De ott is kipattant belőle a művészet szikrája. Az igazi művész szerelmes hivatásába. Annak él-hal, szeme előtt csak alkotásai lebegnek, azokat imádja, éhezik értök, s az anyagi haszonra alig gondol. Így volt Lázár gróf a gazdasággal is. Láttam sáros, lucskos időben, metsző hideg szélben, darócz kabátban, bagaria csizmában a medgyesfalvi mezőkön járni-kelni; nézte, vizsgálta nagy figyelemmel a szántás barázdáit, mint előbb egykor egy nehány fafaragvány kariatidjeit, vagy egy régi rézmetszet vonalait; jött-ment az általa tervezett és épitett gazdasági épületek közt, hasonló műértő szemmel vizsgálva a jármos ökröket, sertéseket, birkákat, mint korábban khinai, meisseni, sèvresi és Wedgewood-féle porczellánokat. Aztán alig pár év múlva őrült, mikor sógora, Bors Frigyes báró vette át a medgyesfalvi uradalom kezelését.

Jellemző, hogy még a fehér asztalnál is néha sajátságos műérzék nyilvánult izlésében. Mint a legtöbb magyar úr, régebben, mikor még száz évet igért hatalmas termete és vas egészsége, — ő is szeretett jó bor és czigány mellett mulatni, néha reggelig. S Maros-Vásárhelytt a Nátyi Károly bandáját betanította Bocherini híres menuettejére; az volt a «nótája»; s mikor aztán nagy volt a kedve, elvágta a prímás három húrját, s egyszál húron kellett Károlynak Bocherinit Paganini módjára óraszámra interpretálnia.

Legutolsó szenvedélye a műasztalosság volt. Nagy műhelyt rendezett be Medgyesfalván. Állandóan folyt a munka, akár csak egy hivatásos asztalosmester műhelyében. A tervezeteket és rajzokat ő készitette, s felügyelt kivitelüknél, a műhelyben ülve reggeltől estig. Legutóbb a modern styl érdekelte, s oly bútordarabok kerültek ki műhelyéből, melyeket az angol Ashbee se röstelt volna kiállitani.

Mikor a nyáron meglátogattam, ott találtam a műhelyben gyalunyiszogás, fúrás, reszelés, kalapálás zajában legényei közt. Egy rajzoló asztal előtt ült, egyik czigarettát a másik után szíva; dolgozott azzal az aprólékos figyelemmel, a hogy csak ihletett művész dolgozik. Kinzó csontfájdalma — gerinczbaja volt — néha egy fájdalmas szisszenést csalt ki ajkára; remegve tette le a plajbászt, de a mint elreppent a szúró gyilkos fájdalom, ismét tovább rajzolt.

Gróf Lázár Jenőt két leányán: özvegy gróf Bissingen-Nippenburg Ottónén és báró Lipthay Frigyesnén kivül ősz édesanyja, özvegy gróf Lázár Mórné nagy-lucsai Barcsay Polixéna, és testvérei: gróf Lázár Vincze és özvegy báró Radák Ádámné gyászolják. Neje, született Bors Rudolfine bárónő, 1893-ban halt el Mentoneban.

A medgyesfalvi új sirdombnál állva, alant járó köznapi gondolkozás azt mondja talán, hogy furcsa ember pihen alatta; ámde adjon az Isten a magyar művészetnek és műiparnak lelkes támaszúl sok ily furcsa embert!

Máriaffi Dávid.

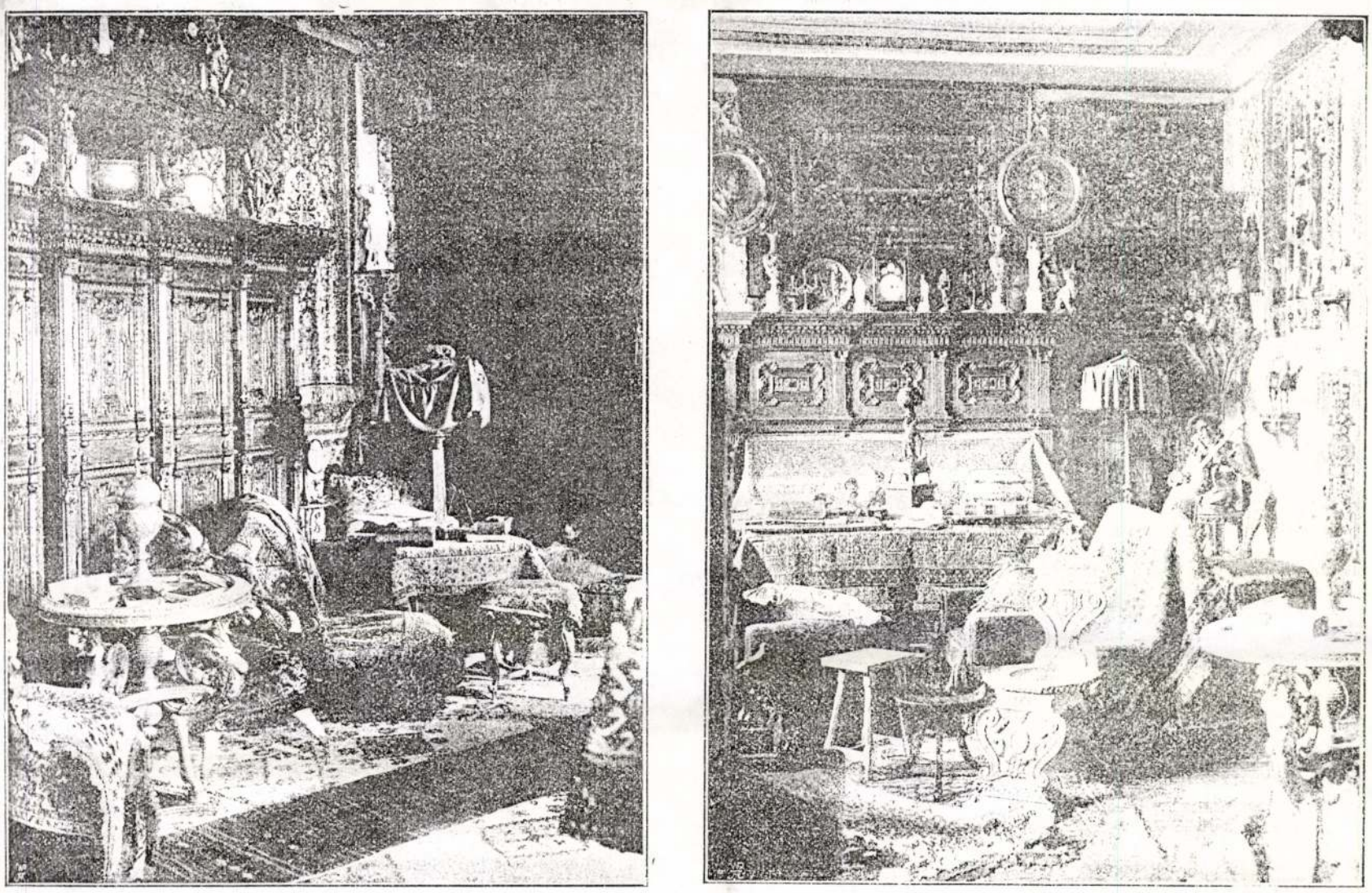

GRÓF LÁZÁR JENŐ TERVEI SZERINT BERENDEZETT SZOBÁK A MEDGYESFALVI KASTÉLYBAN.

LÁZÁR Jenő gr. műgyűjtő

Lázár Jenő gróf

fafarajó
Medgyesfalva
l. Biró Erdkast

108: l –

Lázár Jenő gróf

festő stb

l.

Lykaközöns

40 l.

Lázár József kárpitosmester

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa

4o lap

Lázár Káhnán dr. tanár

Az Eötvös József-főreáliskola képkiállításán vesz részt.

M. 1926. XII. 23. (Magyarság)

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Gazdasági Főigazgatóság
munkaerő- és bérgazdálkodási osztálya
felvételre keres

MUNKAÜGYI ELŐADÓT

Feltételek:
- legalább középfokú állami iskolai végzettség,
- számítógép-kezelői ismeretek (Word, Excel),
- magyar állampolgárság,
- 3 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány.

Előny:
- munkaügy területén szerzett szakmai gyakorlat,
- elemzési ismeretek,
- jó kommunikációs készség.

Illetmény: a köztisztviselői törvény szerint.

Jelentkezés szakmai önéletrajzzal a következő címen:
Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 1097 Budapest, Gyáli út 2–6., Humánpolitikai Főosztály, A épület III. emelet, 3-as szoba (telefonszám: 476-1379, fax: 476-1229).

Felvilágosítást nyújt:
Benkő Balázsné osztályvezető, munkaerő- és bérgazdálkodási osztály. Telefonszám: 476-1345

A pályázat leadási határideje:
megjelenéstől számított 15 napon belül.

REAL MEN'S
BUDAI ÖLTÖNYHÁZ

Öltönyök	~~44 900 Ft~~	21 900 Ft
Zakók	~~33 900 Ft~~	16 900 Ft
Pantallók	~~11 900 Ft~~	5 900 Ft
Kabátok	~~38 900 Ft~~	19 900 Ft
Ingek		1 900 Ft-tól
Nyakkendők		990 Ft-tól
Övek		1 500 Ft-tól

Budapest II., Lukács u. 3.
(Lajos utcából nyílik) Tel.: 335-4701
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 10–18 óráig, szombaton: 9–13 óráig.

AKKUMULÁTOROK 1999. ÉVI ÁRAKON!
HASZNÁLT HELYETT ÚJAT!
Új akkumulátor vásárlása esetén az átadott, használt akkumulátort az árba beszámítjuk.
Gépjárműindító és targoncaakkumulátorok gyártása és forgalmazása.
Használt ólomsavas akkumulátort 16 Ft/kg áron átveszünk!
Jász-Plasztik Kft.
Akkumulátorüzem, Sülysáp
Telefon: (29) 435-076

The British Council

The British Council builds partnership between Hungary and Britain

Due to internal redeployment we seek a committed and reliable person for the post of

Accounts Assistant

You will be responsible for a wide range of activity including:
- act as a cashier
- preparing financial transactions
- inputting financial transactions into a SUN accounting system
- keeping and updating financial registers
- covering for the accountant during absence
- dealing with internal and external customers

You can read more about our work on our website: www.britishcouncil.hu

The right person for this job will have an understanding of basic finance functions and will be able to demonstrate:
- numeracy and accuracy
- good organisational skills
- reasonable command of written and spoken English
- ability to work under pressure and to meet deadlines
- ability to work with Excel, Word, e-mail computer packages
- excellent interpersonal skills
- ability to work in a team
- ready to learn

Szép kilátás, pesti négyszobásból

A dunai panoráma felér a budai látvánnyal

A luxuslakásokról a legtöbb embernek Buda jut eszébe. A KPMG Ingatlantanácsadó Kft. felméréséből azonban kiderült, hogy Pesten is volna rá igény, persze megfelelő környezetben, dunai panorámával. Ebben az esetben pedig a luxust maga az egyedülálló panoráma jelenti, hiszen a megkérdezett felsővezetők többsége nem tartana igényt egyedi belsőépítészeti kialakításra.

A panoráma jelentős értéknövelő tényező egy lakás esetében. Az ablakokból feltáruló látvány egyrészt jelentősen növeli a lakás presztízsét, másrészt a benne élők komfortérzetét. A panoráma a budai oldalon, a dombokon többnyire adott, sokan hajlamosak megfeledkezni ugyanakkor a Dunáról és a folyó látványáról. Persze nem azok, akik dunai panorámás lakásban élnek. Ilyen lakásokat alig lehet találni a piacon. Amit meg árulnak, azt jelentős felárral: a folyóra néző homlokzat mögött elhelyezkedő panorámás, teraszos lakások harminc-ötven százalékkal többet érnek, mint a hátrafelé néző otthonok. Ez derül ki a KPMG Ingatlan-tanácsadó Kft. tanulmányából, amelyben feltételezett pesti, belvárosi Duna-parti luxuslakások piaci fogadtatását vizsgálták.

A tanulmányhoz a Duna-parti házak lakáskínálata mellett felmérést is végeztek a hazai nagyvállalatok, pénzintézetek felsővezetői, illetve a Magyarországon dolgozó külföldi üzletemberek körében – mondta érdeklődésünkre *Dános Pál*, a KPMG Ingatlan-tanácsadó Kft. igazgatója. Erről a körről feltételezték ugyanis, hogy jövedelmük és társadalmi státusuk alapján ilyen típusú lakások vásárlói lehetnek. Nem volt teljes a felmérés – ismeri el az igazgató –, mert kimaradtak belőlé olyan rétegek, mint például az összefoglalóan yuppie-nak nevezett fiatal üzletemberek vagy a művészek, akiknek életformája igényli a belvárosi vagy belváros közeli, nagyobb igényeiknek megfelelő lakhelyet.

MIT TART FELTÉTLENÜL SZÜKSÉGESNEK?
(százalékban)

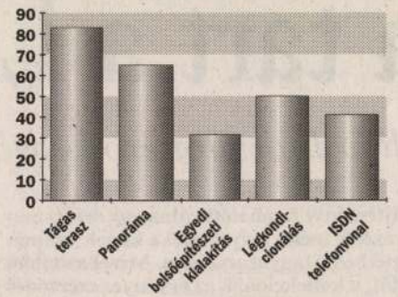

Forrás: KPMG Ingatlan-tanácsadó Kft. NÉPSZABADSÁG-grafika

A felmérés kiindulópontja az a feltételezés volt, hogy a lakás fekvése, a dunai panoráma olyan többletértéket ad a lakáshoz, amely ellensúlyozza a belvárosi fekvésből adódó hátrányokat, így a nagyobb zajt, a levegő szennyezettségét. A felmérést azonban egy szándékosan naiv kérdéssel kezdték, nevezetesen, hogy hol vásárolna társasházi lakást. A válaszadók háromnegyede a budai hegyvidéket jelölte meg. Ezen nincs mit csodálkozni, ismerve Buda társadalmi presztízsét. A második kérdés viszont arra vonatkozott, hogy venne-e Pesten, a Belvárosban, közvetlen Duna-parti házban lakást. Erre több mint nyolcvan százalék igennel válaszolt, ami arra utal, hogy igen vonzónak tartják a dunai panorámát. Csupán minden ötödik megkérdezett szerint az exkluzív panoráma és a lakások feltételezett magas színvonala kevéssé kompenzálja a belvárosi lakásból fakadó hátrányokat. A nagy többség szerint viszont elegendő, ugyanakkor a sok „talán" válasz arra utal, hogy a végső döntésben nagy súllyal esik latba a tágabb környezet állapota.

Mivel eleve magas, gyakorlatilag luxus színvonalú lakásokat feltételeztek, megkérdezték, ilyen lakáshoz milyen felszerelést tartanak alapvetően szükségesnek. A válaszadók túlnyomó többsége – legalább nyolcvan százaléka – említette a tágas teraszt, csaknem háromnegyedük a panorámát, minden második pedig a légkondicionálót és az ISDN-telefonvonalat. (Ez utóbbi annak ismeretében nem meglepő, hogy nagy cégek felsővezetőit kérdezték meg.) Az egyéb elvárt kényelmi felszerelések között toronymagasan vezet a központi recepció és az uszoda, szaunát a megkérdezettek kevesebb mint a fele, és konditermet csak nagyjából minden harmadik várna el. Könyvtárszobát, éttermet, szobaszervizt, karbantartó szolgálatot csak tíz százalékuk igényelne.

Alátámasztotta a felmérés a KPMG eredeti feltételezését, miszerint a fekvés és a panoráma önmagában luxust jelent, amit legfeljebb néhány kényelmi szolgáltatással és jó minőségű lakásokkal kell megfejelni. Arra a kérdésre ugyanis, hogy ilyen fekvésű luxuslakáshoz szükséges-e az egyedi belsőépítészeti kialakítás, csak minden harmadik megkérdezett válaszolt igennel. Ez arra utal, hogy – t-legalábbis a felsővezetők körében – a luxust nem elsősorban a beépített anyagok minősége határozza meg. Nem attól lesz valami luxus, hogy márvány fürdőkádat építenek be, hanem a szolgáltatásoktól, a fekvéstől.

A megkérdezettek több mint fele 150 négyzetméteres, négyszobás lakást vásárolna. Az igényeiket tökéletesen kielégítő lakás négyzetméteréért viszont minden második válaszoló legfeljebb a 250-350 ezer forintot tartaná reálisnak. Dános Pál szerint ez az eredmény jobbára annak köszönhető, hogy sokan valamifé-

MILYEN EXTRÁKAT SZERETNE?
(százalékban)

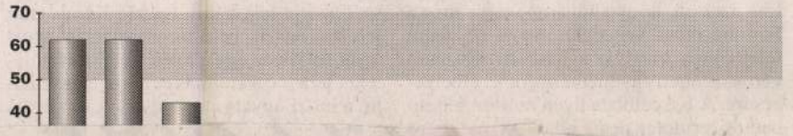

Rippl Rónai József: Női portré

NÉPSZABADSÁG

BUDAPEST

2000. NOVEMBER 25., SZOMBAT

Svájcba tart a László Károly-gyűjtemény

A több milliárd forintot érő képzőművészeti anyagnak öt év alatt sem talált helyet a főváros

Több milliárdot érő képzőművészeti gyűjteményt kaphatott volna egy svájci magyar műgyűjtőtől Budapest, ha a városvezetés méltó helyet talál a képek számára. A kétszázötven alkotás öt évig volt letétben Magyarországon. Mivel azonban nem sikerült megoldani a helyiség gondját, a kollekciónak az érvényes szerződés szerint el kell hagynia az országot. Némi reményre csak az ad okot, hogy László Károly kitart ajándékozási szándéka mellett. És a város is lát megoldást: talán az Átrium moziba hozzák majd újra vissza a képeket, szobrokat.

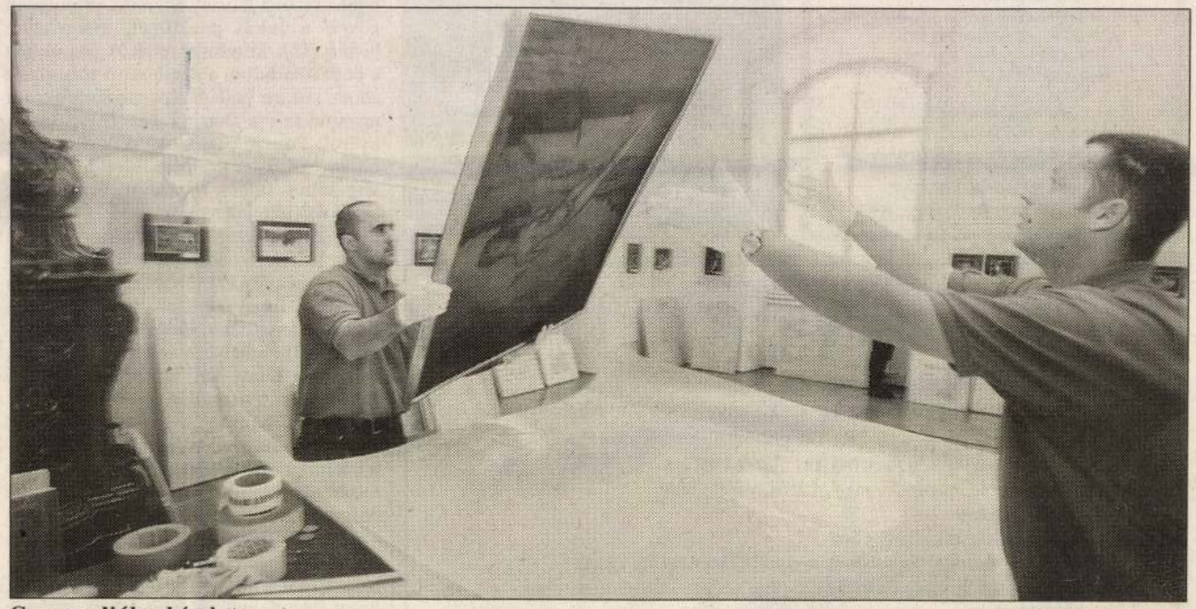

Csomagolják a képeket

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Csütörtökön és pénteken csomagolták össze a Kiscelli Múzeumban a László Károly-gyűjtemény Budapesten letétbe helyezett darabjait, hogy visszavigyék őket Svájcba. A több mint kétszáz modern festmény és szobor 1996 óta volt Budapesten László Károly, a Bázelben élő műgyűjtő jóvoltából, aki kollekciójának egy részét azért helyezte itt letétbe, hogy a főváros találjon bemutatóhelyet teljes gyűjteménye számára. Ha ez sikerül, műtárgyait a városnak adományozza.

Az anyag olyan jelentős műveket tartalmaz, amelyek alapján talán át is kell értékelni, amit eddig a modern magyar művészetről gondoltunk. Többek közt Kassák Lajos, Bortnyik Sándor, Moholy-Nagy László műveiről, s a két világháború között külföldre kényszerült magyar avantgardisták eddig alig ismert alkotásairól van szó.

László Károly anyagából 1996-ban a Műcsarnok kiállítást is rendezett, itt mutatták be változatos gyűjteményének darabjait, többek közt Buddha-szobrait és játékrobotjait is. A kiállítás egy része itt maradt, a zárás után a Kiscelli Múzeumban működő Fővárosi Képtárba került letétbe, ahol több teremben a legutóbbi napokig látható volt. A húszezres gyűjtemény befogadására azonban a múzeum kicsi. Más, állandó helyet pedig öt év alatt sem sikerült találni, így nem jött létre az ajándékozási szerződés a gyűjtő és a főváros között. A vámtörvények értelmében az itt lévő darabok sem maradhatnak tovább: december 31-ig vissza kell térniük Svájcba. Talán nem végleg.

A kulturális ügyekért felelős főpolgármester-helyettes, *Schiffer János* elképzelése azt volt, hogy a főváros vegye meg a Fortuna utcai Vendéglátó-ipari Múzeum feletti üres irodákat a Kiscelli Múzeum várostörténeti gyűjteményének elhelyezésére. A Kiscelliben ilyen módon felszabaduló területen pedig elhelyezhető lenne a László Károly-féle kollekció. A vári – egyébként a magyar állam tulajdonában lévő – ingatlan megvásárlása és felújítása

Ez a terv azonban ellenállásba ütközött a Városházán belül, de a tulajdonosi jogokat gyakorló ÁPV Rt. is másképpen képzelte az épület sorsát. Schiffer Jánostól megtudtuk: új helyszínként a főváros a decemberben bezáró Átrium mozi egy részét akarja felkínálni. László Károly már jelezte, tetszik neki az elképzelés. Most arról folyik az egyeztetés, mely falfelületeket lehetne a kiállítás céljára felhasználni, a mozi ugyanis műemlék. A főpolgármester-helyettes hangsúlyozta: a roppant széles témakört felölelő gyűjteményből elsősorban a XX. századi képzőművészeti alkotásokat szeretnék itt bemutatni, és bauhaus stílusú Atrium mozi. Ez a tervet is meghiúsíthatja azonban a műemlékvédelmi hivatal, amely a kiszivárgott hírek szerint kizárólag moziként képzeli el az épületet.

A Kiscelli Múzeumban működő Fővárosi Képtár igazgatója, *Fitz Péter* szerint a Városháza szűk látókörű gazdasági vezetésén múlott, hogy nem sikerült helyet találni. A főváros megszerezhette volna a Fortuna utcai házat, de ezt nem tartotta fontosnak. Az Átrium mozi épületét egyébként ő is jó helyszínnek tartja, bár tudja, hogy ott lehetetlen egyszerre bemutatni az egész gyűjteményt. A kollekszervezetileg valószínűleg a Fővárosi Képtárhoz tartozik majd. Ezzel a képtár visszaszerezhetné azt a rangot, amelyet a háború előtt képviselt, az ország legjelentősebb modern művészeti múzeumaként.

László Károlyt nem sikerült utolérnünk, korábban azonban egy művészeti lapnak azt nyilatkozta: a történtektől függetlenül nem áll el szándékától. Gyűjteményét Magyarországra szeretné hagyományozni, akár Budapesten, akár vidéken találnak neki helyet. „Én már nem vagyok ideges – mondta. – Hosszú életem során megtanultam, hogy fontos dolgok miatt sose legyek az.”

~~Fries Erzsébet~~

Lázár Kornélia

Pongrácz Klára

A MAGYAR DIVATCSARNOK MAGYAROS NŐI RUHATERVPÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE. Nagy sikerrel és eredménnyel járt a Magyar Divatcsarnok magyaros ruhatervpályázata, amelyet abból a célból írt ki, hogy a magyar középosztály számára magyaros ízlésű, tömegben is előállítható ruhatípusokat teremtsen.

A bírálóbizottság döntése a következő:

I. díjat nyerte ~~Fries Erzsébet~~ „Kalota" jeligéjű terve. II. díjat nyerte Pongrácz Klára „Négylevelű lóhere" jeligéjű terve. III. díjat nyerte ~~Érezhegyi Irén~~ „Torockói 1936" jeligéjű terve. Ezenkívül megvásárlásra került Tamásfalvy Zsuzsa „Búzavirág", Salamon Magda „Búzakalász", ~~Engi Mária~~ „Rimóci rátét", Lázár Kornélia „Csíktapolcai", Szegedi Tedesco Anny „Bieske" és K. Valló Margit „Úgysem nyerek" jeligéjű tervei.

A Magyar Divatcsarnok pályázata szép reménnyekre jogosít abban az irányban, hogy a magyar viselet ha lassan is, de bizonyosan el fog terjedni a magyar közönség minden körében.

Muskátli

1936-88.l.

II. kia

Balogh

emléke.

Eszterg

Balogh

rászat

logiai

Balogh

194 L,

Balogh

ti Muze

év nélk

Balogh

várt. 8

Balogh

no pre

d'Arte

Balogh

rászok

Lázár Kornélia

ruhatervező

l. Budiparrajzisk

1934-35. 19. l.

Primári lakosztály

Lázár László Heves megyei hírlap 1998. V. 30

A naiv festő és a cigánykovács

Ha fest, mondják róla, nem lehet szólni hozzá, mert úgysem hallja meg. Olyankorra a fejébe már befészkelte magát a készülő kép minden apró részlete, s ha behunyja a szemét, talán még a vászon érdes felülete is ott fehérlik a csukott szemhéjak mögött.

– Az a baj – forgatja ujjai között az alapozó ecsetet –, hogy *a kezem nem olyan gyors, mint a gondolatom*. Nincs még annyi rutinom...

Az erősen kreol bőrű, fekete farmeröltözéket viselő fiatalember amatőr festő, akiből kikívánkozik, s szolídan tobzódó színekben ölt formát mindaz, amit eddigi életében meghatározó élményként élt meg.

– A Verőszalában gyerekeskedtem, velünk együtt négy-öt cigánycsalád élt ott akkoriban – eredezteti gyökereit. – Az utcát főként fuvarosok lakták, szekereik naponta végigzötyögtek előttünk, amint kifelé mentek a Baktai úti téesztanyára. Nemegyszer kivittek magukkal, ott nyargalásztam a domboldalon, téblaboltam a lovak körül. Ma is itt van előttem, belém rögződött, hogy hol álltak az öreg fák, merre kószáltak az állatok. Előttem van, mintha fényképet látnék – fekete szemében fénylenek az emlékek. – Az volt az én igazi világom...

Mostani világa egészen más. Valaha ócska sufni volt itt, a felsőtárkányi erdő aljáig futó telken épült vén ház végében, itt, ahol most tenyérnyi műterem áll. A limlomos kamra nyitott oldala falat kapott, jókora ablakkal, hogy lágyan beessék rajta a természetes fény.

A falban mindenhová szög került, rajtuk keretes és csupasz szélű képek lógnak, ami nem fért fel, az meg a padlóról dől neki a fehér válaszfalnak. Erdei táj pompázik az egyik vásznon, mellette a téli tanya hűsítő látványa, odább rókát hajszolnak a kutyák, s a távoli dűlőúton –

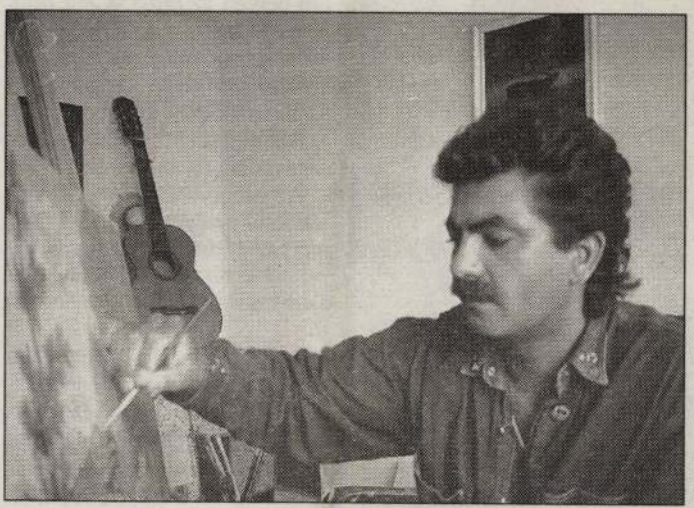

Ilyenkor nincs más, csak a kép...

szinte hallani – egy szekér nyikorog végig, bakján az álmatag gazdával, aki csak a lovak prüszkölésére riad fel olykor-olykor.

– Hatéves lehettem, amikor papírlapra másoltam a tűzhely fölötti falvédő rajzát. Egy ivó szarvas volt – idézi első emlékét. – Gyerekes alkotás – fűzi hozzá, de érezni, szeretettel.

Ha most *Pásztor Józsefné*, az egri 9-es iskola rajztanára emlékezne tanítványára, bizonyára azt mondaná: mindig utolsóként lett kész a feladatával.

– Mert először, sutyiban, a többiekét rajzoltam meg – mosolyodik el fekete bajusza alatt vendéglátóm. – Ezzel azt értem el, hogy a tanárnő kiültetett a többiek elé, s *az óra végére meg kellett rajzolnom valamelyikük portréját*. Tőle kaptam a legtöbb biztatást.

Lázár László ennek ellenére majdnem elkallódott. Miután ipari tanuló lett, sem ideje, sem ereje nem volt arra, hogy képeket alkosson. Annál több szobát festett ki, ajtó- és ablakkeretet mázolt be durva és elégedetlen mestere parancsára. Később ki is vették a keze alól, hogy diáksorban fejezhesse be bornemisszás tanulóéveit.

– Hat éve lehetett, hogy a Széchenyi utcán megjelentek a képárusok, s a kőkerítésnek támasztva megláttam egy festményt, a tenger fölött hanyatlott le a Nap. Ilyet én is tudok, villant át rajtam, s nem hagyott nyugton a téma, amíg el nem készültem vele.

És a többivel, mert egymást követték a festmények. Hű és kevésbé sikerült másolatok kerültek ki a keze alól. Aztán véget ért az utánzókorszak, kezdett alakulni a kezdetleges ecsetkezelés is.

– Mindenre saját magamtól jöttem rá – vesz kézbe egy vásznat. – Egy kiállításon titokban megnéztem, hogy miként van kifeszítve az anyag. Aztán az alapozással próbálkoztam, de olyan szőrös lett a vászon, hogy használhatatlanná vált. Kitaláltam, hogy csontenyvvel kezelem, ez bevált. Akkor meg az ecsetek, éppen olyan nem volt, amilyen kellett volna, állványt is magam fabrikáltam. Éjszakákat kínlódtam – vallja be utólag –, volt olyan képem, *A kovács*, amit négyszer töröltem le, mire elfogadhatóan sikerült.

A kovács végül is komoly munka lett. S kivétel nélkül mindegyik, amelyhez valós élményanyag adta a témát. Ezek a festmények – így a *Lány hegedűvel*, a *Lovak*, a *Kártyások*, az *Öreg ház* – közönség elé kerültek a *Pesti Broadway* kávézójában, a *Kossuth-klubban*, a *Néprajzi Múzeumban*, ahol még a legszigorúbb ítészek is elismerően szóltak róluk.

– Mindenki biztat, s az is jelent valamit, hogy idegen emberek otthonaiba kerültek már képeim, habár nem szívesen válok meg tőlük. Nem is tudom – tűnődik el –, talán könnyebben odaajándékozok egyet-egyet, mint hogy eladjam őket. Lehet, hogy nem is tudnék megélni a festészetből, nem tudom... Ahhoz nagyon sokat kellene festeni. Én nem vagyok termékeny. *Van, hogy napokig nem veszek ecsetet a kezembe, mert úgy érzem, most nem megy. A másik véglet meg az, hogy nem tudom abbahagyni:* tíz-tizenkét órákat is eltöltök az állvány előtt, mert nem hagy nyugodni a korábban megpillantott táj képe, vagy egy szép ló, egy erdei állat jellegzetes mozdulata.

– *Netán egy felbukkanó, régi életkép* – veszem kézbe a *Szegény karácsony* című képét.

– Igen, így éltek a cigányok. A hó beszakította a putri gyenge tetejét, az ünnepi fát az erdő adta, a tél hidegét az átható füst enyhítette – szavaiból a régmúlt bukkan elő. – Mindez itt van a képen, s ott lesz azokon is – mondja –, amelyeket ezután festek majd a régiek életéről.

A nehézkes faállványon most üresen árválkodik a vászon. Ráfeszül a négyzetes fakeretre, ki tudja, mit álmodott rá a harmincas évei végén járó férfi. A tehetségesnek tartott *cigány* naiv festő, akinek számos képe – stílusosan *A kovács* című – is azt bizonyítja: *nem az a lényeg, ki üti a vasat, hanem az, hogy hogyan...*

Szilvás István

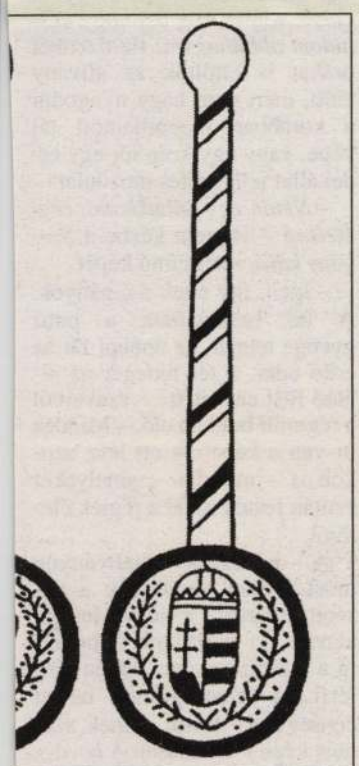

A legénybíró jelvénye

cos, adománygyűjtő népszokás. Eredeti formájában lányok és

Pünkösdi gondolatok egy 1912-es egri újságból

Pünkösd napjaiban érdemes elmélkedni a Szentlélek hét ajándékáról, nevezetesen *a bölcsességről, az értelemről, a tanácsról, az erősségről, a tudományról, az istenességről és az Úr félelméről.* Érdemes róluk gondolkozni már csak azért is, mert a politikai küzdelmek irányítóinak mentül kevesebb jutott belőlük.

Az egy fogalomkörbe tartozó bölcsesség, értelem, tudomány, és ezeknek folyománya, a tanács mentül kisebb mértékben érvényesült a múlt hét politikai küzdelmeiben. Hol az egyik, hol a másik fél nem akarta belátni, hogy a politika az egzigenciák tudománya. A közszükséglet parancsolóan követeli a választójog kiterjesztését. Hogy helyes-e ez, vagy kárt csinál majd, arról lehet vitatkozni, mert hiszen már eddig is nagyon sok olyan választó van, aki nem tud élni evvel a fontos jogával, viszont az alkotmány sáncain kívül levők között is igen sokan vannak, akik joggal

Szentlélek e két ajándékának érvényesülését lehetetlenné tette. A bölcsességet pedig utánadobták e kettőnek, és nem hallgattak a tanácsára, mely a mérsékelt haladást követeli.

Az eredmény az lett, hogy az erő helyett az erőszak lett úrrá. Hogy ki a hibás: az-e, aki előbb erőszakoskodott, vagy az, aki erőszakkal felelt – az nem tartozik most ide. Tény, hogy nem az erő dolgozott, hanem a vak szenvedély és az erőszak.

Az istenességről és az Úr félelméről pedig ne is beszéljünk, mert az új áramlat, az úgynevezett liberális irány, hallani sem akar erről a két isteni ajándékról.

A Szentlélek hét ajándékára pedig nagy szükség lenne, kivált most, amikor egy új Magyarország alapjait kell lerakni, illetve erősíteni. Ezek nélkül nem végezhetünk jó munkát, hanem csak rombolót.

Az égi tűz ma is él

Piros pünkösd napjára virradunk vasárnap, amelyről írva vagyon az Élet könyvében, az Evangéliumban: „Én elküldöm Atyám ígéretét, ti pedig maradjatok a városban, mígnem felruháztattok erővel a magasságból." Ez az isteni ígéret Urunk föltámadása után az ötvenedik napon teljesedett be. Az apostolok, az Úr parancsa szerint, „mikor elérkeztek a pünkösd napjai, mindnyájan egy akarattal ugyanazon helyen valának, és lőn hirtelen az égből, mint egy sebesen jövő szélnek zúgása és betölté az egész házat, ahol ülnek vala, és eloszlott nyelvek jelenének meg nekik, mint a tűzláng, mely leszálla mindenikre közülük. És betelének mindnyájan Szentlélekkel és kezdenek szólani különböző nyelveken, amint a Szentlélek ad vala szólaniuk."

A tűz világossága és melege, a nyelv ereje és hatalma volt a bölcsője a keresztény katolikus anyaszentegyháznak, melyet az első pünkösd ünnepén keltettek életre a Szentlélek erejével vértezett apostolok, „elmenvén a világba, tanítva minden népeket."

Az oldalt összeállította:

lió lemeze kelt el, és az előző évadban 60 millió dollárt keresett. Több pénze van, mint a legtöbb énekesnőnek és színésznőnek, de a kanadai sztár mégsem boldog. Nemsokára betölti a 30. életévét, és rettenetesen vágyik egy gyermekre. Férje, az arab *Rene Angelil* azonban nem teljesíti Celine kívánságát. A jóval idősebb férfit csak a kaszinó, az üzlet és a póker érdekli.

Tragikus vég

Parasztházának padlásán, felakasztva találtak rá *Raimund Harmstorf* világhírű német színészre, akit a *Kórház a pálmák* alatt című tévésorozatban láthat jelenleg a magyar néző. Az 57 éves férfi öngyilkosságot követett el.

Harmstorf 1971-ben, a *Jack London* regényéből készült *Tengeri farkas* című négyrészes tévésorozatban tűnt fel. *Bud Spencer* és *Terence Hill* partnere volt két „spagetti-westernben", de többször láthattuk a *Tetthely* vagy a *Derrick* egy-egy epizódjában is.

Liz feladta?

Liz Taylort nemcsak fizikailag viselte meg márciusi hátsérülése, lelkileg is nagyon rossz állapotban van. Fájdalmai miatt mély depresszióba süllyedt. Egyre többször nyíltan beszél a halál iránti vágyáról. *„Édes Istenem, segíts, hogy ne kelljen így tovább élnem – meg akarok halni"* – így imádkozik a 66 éves díva nap mint nap. *„Soha nem gondoltam volna, hogy valaha is így beszéljek"* – vallotta be az egykori sztár. – *„De ha így kell tovább élnem, akkor inkább a halál."*

Liz olyan súlyosan megsérült, amikor elesett a lépcsőn, hogy azóta a lábát sem tudja mozgatni. Élete során nem először kényszerül tolókocsiba, de korábban mindig volt reménye a gyógyulásra. Most viszont úgy érzi, feladja.

MDK

Lázár László, ip.müv.

135-137. Cigaretta doboz. Faragás.
138. Lártyadoboz. "

Bpesti Föv. Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll. Kat.
1948.jan.3.-22.

Lázár László, harangöntő

Tasnádi mesta. 360 váltó forint egy 164 fontos harang átöntése. 0'64 forint fontonként Bagamér. 314. old.

Patay Pál: Az Érmelléki Tractus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968.
Alföldi Nyomda, Debrecen

LÁZÁR László harangöntő

1816-1819

Fol. Hist. 19. 142 ed

[121] Egy példát közlünk, mely ne
összefüggésben. A milleneumi k
anyaggyűjtéshöz adott javaslat
Szendrei hagyatékában meredt f

„Vértes Somló, 1895. aug. 14.

Tisztelt Barátom!

Tessék a kismartoni főszo
megye) meghagyni, hogy Feketev
lévő magyar majolika s' magyar
a község azonnal bejelentse és
idején beküldje.

Tisztelettel maradok

igaz
Könyö

NB. Ugyanott Purbachon az öreg
még egy régi szoba ajtó arany
mondatok), melyet esetleg is é
főszolgabíró tegyen erről is j

Közli: *Katona Imre:* Egy fekete

Lázár László, harangöntő MDK

Tasnádon dolgozott, de vész ariója is volt: Bagamér 1817, Erdőgyöntő 1817-2 db. Utóbbi helyre vész vis harangot is vettek: 313 old

Patay Pál: Az Érmelléki Tractus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz.Évkönyve.IX.1968.Debrecen.1968
Alföldi Nyomda,Debrecen

Lázár László, harangönti

Bagaméri harangot 1817 ben öntötte. Tasnádi lakos Lázár László: 564 font, kra 906 ft. 25 kr. 306 old

Patay Pál: Az Érmelléki Kraktus harangjai 1825 körül. 308.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Lázár László, harangöntő MDK

Érbogyoszló. 1823 XII. 22. 1 sz harang. 1817 máje 30-án. Tosnádon. lakó Nemes Lázár László harangöntővel újra öntetett. 452 font. -2. ugyanakkor a fejebb ermlitett Harangöntőtől egy kisebb harangot vett a Eklesia. 90 font.

306 old

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968.
Alföldi Nyomda, Debrecen

Édvegyorsló

M.D.K.

Lázár László

A nyári festőiskola növendéke.
A Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásán szereplő müvei:

9.	Homeros	szénrajz
14.	Sappho	"
16.	Öregember	"

Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásának katalógusa Gyula. 1931.

Lázár László

festő

1932-33

Ipar.m.Isk.Évk.

1930-34. 46 l.

Lázár László

Kossuth Klub

1997 ápr. 26

Lásd: Farkas Attila

A tartalom alapján datálva: Ma
Gyula rajzaihoz c. cikke a Müv
jelent meg.
Paris, Bibliothèque de l'Arsen
Kézirás.

Kedves EG Craig,

1./ Benczur Gyula = egy magyar
/Julius Benczur/.

2./ Müvészet = egy magyar müvé
irat cime; a szó üvészete

3./ Jegyzetek B.Gy. rajzaihoz.

Kérdi, hogy miért nem me

M.D.K.

LÁZÁR Liborius

megh. 1795

Ruané

1786 Rudnó rk. t. mennyezet képei

1795 Fájdalmas Mária képe pásztorral fotó

Garas XVIII. sz. 191, 231. l CXVII. t.

Lázár Liberius

Thieme Becker
XXII. 488. l.
(Lyka)

Viselet.

Női ruha.

Az első alak utczai öltö
és szoknya sujtással; a távcső
nya; a korláthoz támaszkodó úr
nadrág. Közelükben kutya guggo
lyal és tóval. Felirata:

NEMZETI DIVA
Alter Antal div

alól jobbra: Nyomt. Rohn és Gr
legalól balra: Melléklet a Növ
jobbra: Kiadja Heckena

Kny., mér. 18.3

M.D.K.

Lázár Liborius,festő

1786-ban Rudnón dolgozott.450.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

Lázár Liborius festő

M.D.K.

1786 ban Rudnón dolgozott

Kampis, Magy. műv. Bpo. 1960 450

Lázár

L. 6. *Liborius*, festő, a XVIII. sz. végén Németprónán. L. festette a rudnói templom freskóit 1792-ben.

K. Gy. II. 16 l

agyar festő.

. századból.

Jézussal.

ható Mária jobbra fordult és bal
ist tartja, ki jobbját áldásra emeli
bb kezét keblén nyugtatja. Öltö-
g zöld brokátruha. Jézus brokát-
rd. Fejöket dicsfény övezi. Fölül
nmal és Jézus feje felett $\overline{I\Sigma}$ és $\overline{X\Sigma}$
A háttér aranyozott.

. — Lelt. sz. 1027. — Vétetett
arolintól 120 K-án (125–90). —
1. sz. nyugtára. — Elszámoltatott
— Az elszámolást tudomásul vette
9 sz. leirat (47–91).

III.

19 (1027)
630 (~~312~~).
312.

: 19.

Lazar Liborius

festő Neimet prónárol
1792 festette a rud-
nói templom
magyarhépeit

Thieme-Becker
22. 488. l.

866

Weirotter Franz Edmund

Várfal a folyó partján. 2.me Suite de Paysage 14 Rr.

67 m. 100 fr.

K. 4. —

reálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó*.....

osztályfő.

Lázár Liborius

nemet pondi festő

A Rudnói templomot ki festette.
A diadalív szentely felöli
oldalán a dedikacziós felirat
ertesit erről. a következőkep

Pinxit Liborius Lazar
pictor Teutoproszensis.

A XVIII század vége tele

(1792 ben 3)

irod

Divald Kornél. Turócz-
vármegyei Kutatások. Muzeumi
és Könyvtári ért. 1912. 11. l.

Lázár Liborius, németpróna festő VI. 11

Fejérpataky László V. 64.

Liborius Lázár

Művinet 1912. 239

Lazar Liborius

Rudnó (Turóc megye). A róm. katholikus fatemplom festett mennyezetű. Diadalívén felirat: Haec Domus Domini aedificata fuit Ao. 1422. Modo noviter exstructa est Ao 1792 in Honorem B. M. V.... Pinx. Liborius Lazar pictor Teuto-Pronensis.

Dívald Kornél: Ismeretlen képek a XVII—XIX. századból. Művészet 1912. 239. l.

oltárával.

Trsztena (Árva megye). A ferenciek templomában a sekrestye XVII. századbeli szekrényének két ajtószárnyán egy-egy igen szép olajfestésű angyalalak.

Turóczszentmária. A róm. kath. plébánia-

Lárár Margit
iparművésznő
30 éves
(szívizomelfajulás)
+1945. XII. 15
Rákospalotai Temető

Halotti főhajtás
12.09.

LÁZÁR MIHÁLY (kőműves)

Várady J * Dunamellék ref templ 2

DIÓSGYŐR

1994

3ŦŦ9.o.

DK

atkunst (K), Dortmund 1987

ausst. w„re sch"n;

MDK

Lázár Miklós

A Modern Kiáll. szervező bizotts. tagja

Tamás Galéria 1. kiáll. 1928. dec.

MDK

Lázár Miklós

A Tamás Galériában rendezett modern kiallitás-szervező bizottság tagja.

Perlrott Csaba Vilmos gyujtm.kiall. a Tamas Galériában. Katalogus.

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

Rajz, Hófehérke és a hét törpe eredeti matyó ruhákban,
" Tündér, kalocsai ruhában
" Hamupipőke, sárközi ruhában.
A müvész mesealakok részére tervezett népi kézimunkákkal diszitett ruhákat a farsangi bálokra.

DIVAT c. rovat
Film Szinház Irodalom, Bp. 1938. dec. 29-jan. 4. I. évf. 2. sz. loo-lol. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Katonás Divat" c. cikkét egyenruhához hasonló kalapokkal és ruhákkal illusztrálja.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. febr. 14-21.
II I. évf. 7. sz.

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Asszony és Divat" c. cikke mellett az asszonyi ruhatárba tartozó mindennemü és minden alkalomra használatos viseletről készitett rajzokat.

14 rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1940. jan. 18-25.
III. évf. 3. sz.

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Divatrajzait bemutatja a lap "Asszony és Divat" c. cikkének keretében.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. jan. 11-18.
III. évf. 2. sz.

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Népi kézimunkákkal tervezett divatrajzai a "DIVAT" c. rovatban, amelynek cikkeit is a müvész irja.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1938. dec. 22-29.
I.évf. 1. sz. loo. lap

.

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

Rajzok: négy divatrajz kosztümök, kabátok, ruhák és szövetminták rajzai.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1939. febr. 1-9.
II. évf. 5. sz. 1o2-1o3. lap

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

Sárköz-i és Decs-i lányok viseletéből tervezett ruhákat:
6 rajz

Négy divatrajz A „DIVAT" c. rovatban.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. jan. 12-18.
II. évf. 2. sz. 101., 106-107. lap

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

Ruhatervei, rajzok, „Kőrösfői menyecse" és B.-Hunyadi viselet" cimmel két külön rajz, valamint a magyarázó "Divat" c. cikk irója. Négy rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. jan. 5-11. II. évf. 1. sz. 1o2-1o3. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Felvidéki háziszőttes kabáttal estélyi ruha tervet készitett a Magyar Iparmüvészek Országos Egyesülete pályázatára, amely a Magyar Otthon-kiállitáson kerül bemutatásra.
Repr.

Hat rajza "Az uj **kalapdivat**" cimmel

Interju B. Czeke Vilmával a magyaros "vándor kollekcióról" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. nov. 8-15.
II. évf. 45. sz. lapszám nincs.

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Sárközi himzéssel diszitett kis kabát-tervét, Gyermekfejkötőket muraközi himzéssel és diszpárnákat,valamint irómappát miskolci szürhimzéssel mutat be a lap, melyeket a müvész terv vezett.

Film Szinházv Irodalom, Bp. 1939. szept. 2o-2
27. II. évf. 38. sz. lapszám nem szerepel.

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Álmatlanságv elleni orvosság cimmel ir és illusztrálja irását.

- - -

D i v a t c. rovatban "Ruszinföldtől - Sióagárdig" c. cikkében ir a himzett szőttes anyagokról, amelyeknek felhasználásával tervez a rovat számára a ruhákat.

- - -

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. szept. 2o-27
II. évf. 38. sz. lapszámok nem szerepelnek.

. . .

- - -

- - -

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Zsinőros, flitteres magyaros ruhaterveit, magyaros párnamintáit, gyermekruhaterveit a "DIVAT" c. rovat -melynek egyuttal szerkesztője is- mutatja be.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. szept. 6-13. II. évf. 36. sz. 33-37. 1 p

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Cikket hozza a lap "Az asszony" c. rovatban. Kötött bluz és ruhatervei, gyermek ruhák, Lakás berendezés, sárközi himzésmintákkal tervezett ruhái szerepelnek cikkei keretében.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. aug. 30.-szept. 6. II. évf. 35. sz. 84-94. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Intézeti leányruha terveit, "Film a francia divatról" c. cikkének illusztrációit, majd "Suba és szür" c. irásának illusztrációit és kézimunkaterveit mutatja be a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. aug. 23-30.
II. évf. 34. sz. 87-93. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Divatrajzai "Az olasz hölgy ruhatára nyáron a Dolomitokban" cimmel.
Magaros motivumu kézimunka tervei.

Film Szinház Irodalom Bp. 1939. aug. 16-23.
II. évf. 33. sz. 89-93. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

" Anyák és gyermekek" cikkének keretében divat-
rajzok a cimben megjelöltek számára valamint
Kalotaszeg és Torockó cimmel ottani népvise-
let szerinti kézimunkával diszitett ruhaterve
és himzésmotivum-terveket mutat be a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. aug. 9-16.
II. évf. 32. sz. 89-93. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

Szerkeszti a "DIVAT" c. rovatot, irja cikkeit tervezi hozzá a rajzokat. Kalocsa és Mezőkövesd cimmel ir cikket és tervezi a népviselettel diszitett, himzett ruhákat, táskákat.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. aug. 2-9.
II. évf. 31. sz. 85-91. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Divat" c. rovatot szerkesztette, szinpadi ruhákat tervezett, sport és egyéb divatterveit hozza a lap.
Husz rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. juli. 26.-aug. 2. II. évf. 30. sz. 85-97. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Az asszony" c. rovatot szerkeszti, készíti hozzá a divatrajzokat és minden egyéb rajzot, amire az asszonynak a mindennapi életben szüksége van: ruhák, kézimunkák, lakásdiszek, kosztümök tervei.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. juli.19-26.
II. évf. 29. sz. 83-94. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

A "D I V A T" c. rovatot szerkeszti és rajzolja a francia szalonok modelljeit, saját kreációit, egyrészt divatrajzokat, másrészt szindarabokhoz készit ruhaterveket.
15 rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. juli. 13-19.
II. évf. 28. sz. 84-85, 90-95. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

" "D I V A T" c. rovat közleményeit irja és készíti hozzá a különféle divatrajzokon kivül a szinházi előadások kosztümjeit.

Film Szinházi Irodalom, Bp. 1939. juli.6-13.
II. évf. 27. sz. 75-79. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Divat-kártya" cimmel négy divatrajz és a rajzok, illetve ruhák leirása.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. május 1o-17.
II. évf. 19. sz. 34-35. lap

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

"Kockás oldal", "Virágos oldal" cimekkel nyolc különféle divatrajz és azok leirása.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. ápr. 12-19.
II. évf. 15. sz. 34-35. lap

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

"Kendő" cimmel divatbeszámoló, amelyet a müvész hét rajzzal illusztrál.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. márc. 30.-ápr. 5. II. évf. 13. sz. 26. lap

.D.G.E.

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

"Hajdiszek, frizurák, kalapok" cimmel rajzok "Kombinétól a hálóingig" cimmel a cimben foglalt rajzok és a rajzok leirását készitette.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. márc. 15-22. II. évf. 11. sz. 34-35. lap

M.D.K.

Lázár Nelly

Divattudósitó cikkiró és divatrajzoló "Szinésznőink tavaszi toalettjei" cimmel számol be a divatról és rajzol cikkéhez modelleket: Muráti Lili, Lantos Ica, Lukács Margit, Turai Ida Egri Mária és Olty Magda szinmüvészekről és ruháikról készitett rajzokat.

- - -

Magyaros kosztüm-rajz, "Pettyes oldal" rajzai "Csikos oldal rajzait készitette.

- - -

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. márc. 8-15
II. évf. 1o. sz. 64-65. lap
68., 7o. és 72. lapokon.

M.D.K.

cs. Lázár Nelly

"Utolsó Farsang" cimmel rajzok és jelmeztervek.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. febr. 8-16.
II. évf. 6. sz. loo-lol. lap

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Asszony és Divat" c. cikket irta és illusztrálta ruhatervekkel.
Kilenc tervének repr.-ját hozza a lap.

Sárközi hímzésekkel diszitett ajándéktárgyainak rajzát bemutatja a lap.
Kilenc rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. nov. 29.-dec. 6. II. évf. 48. sz.

M.D.K.

Cs. Lázár Nelly

"Női szakasz" c. rovatot irja, szekeszti és látja el saját tervezésü ruháival és más rajzokkal.

Film Színház Irodalom, Bp. 1939. dec. 13-2o.
II. évf. 5o. sz.

Páris. Lázár O.

Pesti Hirlap. 1919. nov. 5. 3

Magyar művész rajzai Párisban

MDK

Lázár Olga, ip.müv.
Budapest.

az utolsó választm. ülés óta rendes tagul jelentkezett

Az O.M.Iparm.Társ. választm.ülése 1916.jan.8.
MIP.1916 3-4.sz.

MDK

Lázár Oszkár, XX. sz.

Falusi mulatság. Szin. rajz.

Jelz. l. j.: Lázár Oszkár, 921.

Ernst Mur. aukciói, XXV - XXV. - 31. l.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz "Temetés az Apollóban" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 192o. május 2-8. IX. évf. 18. sz. 37. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz "Vész jel" c. kritikához, a darabot a Fővárosi Orfeum adta elő. Irója: Casca.

Szinházi Élet. Bp. 192o. ápr. 25.-május 1.
IX. évf. 17. sz. 21. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajzok a Belvárosi Szinházban bemutatott "Gyermek-tragédia" c. Schönherr-dráma szereplőiről: Bayor Gizi, Petheő Attila és Matány Antal szinművészekről.

- - -

Tréfás rajz "Szenes kontra Szenes" c. tréfához.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 192o. ápr. 18-24. IX. évf. 16. sz. 16. lap. 27. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Fényképfelvétel "Lázár Oszkár a "Szinházi Élet" portrérajzolója és felesége Koroknay Juliska"-cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 192o. márc. 14-20. IX. évf. 11. sz. 24. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Julius 17-17.-én Siófokon rendezett kollektiv-kiállitást. "..az ismert rajzmüvész...egyike a legnépszerübb és legjobb portraitistáknak... Nagyon sok rajza jelent meg amerikai, angol és francia lapokban... augusztusban több amerikai vállalat meghivására New Yorkba utazik... iróink müvészeink és müvésznőink gyermekeinek portrait-jával... különböző zsáner-képeket is kiállit."- irja a beszámoló.
Nyolc rajzot közöl a lap a müvészek gyermekei-ről. repr.-ók.

Egy csomó szinészgyerek c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juli 17-23. X. évf. 29. sz. 23. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz Szász Zoltánról

- - -

" "Szép Ernő és Tarján Vilmos az Otthonban" cimmel.

- - -

Rajz Szép Magda festőnőről

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1919. május 11-17. VIII. évf 19. sz. 2.,17. és 27. lap.

MDK

Lázár Oszkár, sz. 189o.

Budavidéki részlet

Almásy-Teleki 4. müv. aukc. 194o. nov.
21 l.

MDK

Lázár Oszkár

végbizonyitványt kapott

Éimisk 1914-15. 84 l.

MDK

Lázár Oszkár

alias és közok. minisztérium, államsegély

15o K

Éimisk 1914-15. 8384 l.

M.D.K.

LÁZÁR Oszkár

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tanja

Béti: Nagybánya... Bp. 1934. 333. l.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz Törzs Jenő szinművészről Napoleon szerepében.

- - -

Rajz Fedák Sáriról, "Szókimondó asszonyság" főszerepében.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1919. márc. 9-15. cimlapján. VIII. évf. 10. sz. 9. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Törzs Jenő portréja. Repr.
"Törzs Jenő nyilatkozik a Sasfiókról" c. interju illusztrációjaként.

Tarnay Ernő és Kasics Eszter portréi a "Sasfiók" c. darabból, a Magyar Szinház előadásáról. Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1919. okt. 4. IV.évf. 34. sz. 15, 2o. lap

M.D.K.

Lázár

Földes Imréről, a "Terike" c. darab szerzőjéről készitett portrét.

Mészáros Giza szinmüvész portréja a "Terike" c. darab szerepében.
Belvárosi Szinház előadása.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1919. szept. 27. IV. évf. 33. sz. 6, 9. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

„Czakó Gyula, a Király Szinház elhunyt főrendezője" cimmel rajz a nagybeteg müvészről.
Repr. ---

Nagy Endre portréját készitette.
Repr. ---

Gordon tábornok és Troubridge admirális portréja.
Repr.-ók. ---

Szinház és Divat, Bp. 1919. szept. 6. IV. évf. 30. sz. 35. lap
" " 13. " " 31. "
5, 31. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Illés Erzsébet, Kardos Paula, Rákos József, Mesterházy Margit, Joanovits Eszter, balett-növendékekről, Nirschy tanitványairól készitett rajzokat.
Repr.-ók a lap hátsó, belső boritólapján.

Szinház, Bp. 1919. juni. 29. IV. évf. 26. sz.

M.D.K.

Lázár Oszkár

"Nirschy Emilia, az Opera primaballerinája" cimmel portrét készitett a müvésznőről.

Portréja Faragó Jenőről, a lap munkatársáról, aki saját képe alá tréfás cikket irt "Egy kép alá" cimmel.

Stoll Károly az "Üdvöske" rendezője portréja. Repr.

Szinház, Bp. 1919. juni 29. IV. évf. 26. sz. cimlap belső old., 7, 15. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Portrét készitett Márkus Lászlóról, "Az ember élete" c. darab rendezőjéről.
Repr.

Jób Dániel portréja. az " Őnagysága ruhája" c. darab rendezője.
Repr.

Portré Lázár Andor szinmüvészről "Jogászból lett szinész" cimmel.
Repr.

Szinház, Bp. 1919. juni. 22. IV. évf. 25. sz. 5, 7, 23. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajza Szomaházy Istvánról.
Repr.

Szinház Bp. 1919. juni. 15. IV. évf.
24. sz. 9. lap.

M.D.K.

Lázár

Forrai Rózsi portréját készitette a Magyar Szinházban bemutatott "Sasfiók" c. darab előadásáról.
Repr.

Szinház és Divat. Bp. 1919. okt. 19. Iv. évf. 36. sz. 17.lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Ilosvay Rózsi szinmüvész portréját készitette.
Repr.

Rákosi Szidi portréja a Vigszinházban bemutatandó darab szerepében.
Repr.

Szinház és Divat. Bp. 1922. febr. 16. VII. évf. 7. sz. 24. lap
1922. márc. 2. VII. évf. 9. sz. 6. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Gál Gyula, Mihályfy Károly, Sugár Károly, Gabányi László szinművészek portréi "A fekete lovas" c. darab szerepeiben.
Repr.-ók

Feld Mátyás karikaturája. Repr.
Székely István:"Feld Matyi tizenkét mellénye" c. irásának illusztrálására.

Szinház és Divat, Bp. 1919. dec. 14. IV. évf. 44. sz. 3, 11-13. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

A "Le Matin" közli Lázár Oszkár rajzait. A lap fényképfelvételen mutatja be a francia ujságban szereplő rajzokat.

Szinház és Divat, Bp. 1919. nov. 23. IV. évf. 41. sz. 7. lap

M.D.K.

Lázár

Hevesi Sándor portréját készitette el.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1919.nov. 2. IV.évf.
38. sz. 2. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Bánóczy Dezső, K. Simonyi Mária, Körmendy Kálmán, T. Halmi Margit portréi a "Terike" c. darab szerepeiben a Belvárosi Szinház előadásáról, /tarkeövi/: "Ősz a Horváth-kertben" c. kritikájának illusztrálására.

"Szigligeti Ede vigjátéka a Belvárosi Szinházban"c. ~~xxxx~~ kritika illusztrálására készitett portrét dr. Bárdos Arthurról.

Szinház és Divat, Bp. 1919. okt. 26. IV. évf. 37. sz. 5-6, 7. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz Szomaházy Istvánról.

- - -

Rajz: "Jelenet a "Lili bárónő" II. felvonásából" cimmel.

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1919. szept. 21-27. VIII. évf. 35-36. sz. 33. , 38. lap.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz. Lili bárónő c. szindarab első felvonásának diszlete.

Szinházi Élet. Bp. 1919. szept. 14-20. VIII. évf. 33-34. sz. 36. l.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajzok: Pártos Gusztáv, Kertész Dezső, Lendvay Lola, Gombaszögi Ella és Szerémy Zoltán szinművészekről az "Őnagysága ruhája" c. előadásról.

Szinházi Élet. Bp. 1919. szept. 7-13. VIII. évf. 31-32. sz. 34. l.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Márkus Lászlóról "Az ember élete" c. mü szerzőjéről készitett rajzát hozza a lap.

Jób Dánielről az "Őnagysága ruhája" rendezőjéről készült rajzát bemutatja a lap.

Rajza: "Lázár Sándor, jogászból lett szinész" cimmel.

Szinház, Bp. 1919. juni. 22. IV. évf. 25. sz. 5., 7., 23. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Nirschy Emilia, az Operaház primabalerinája táncakadémiájának növendékeiről készitett rajzait hozza a lap:

Illés Erzsébet, Kardos Paula, Rákos József, Mesterházy Margit, Joanovits Eszter arcképei.

Szinház, Bp. 1919. juni. 29. IV. évf. 26. sz. hátsó boritólapon.

Lázár Oszkár

Somlár Zsigmondról, az Uj Szinház müvészeti igazgatójáról készült portréját bemutatja a lap.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 192o. okt. 23.
V. évf. 37. sz. 13. lap

Lázár Oszkár

Jób Dániel szinigazgatóról készitett portréját
bemutatja a lap.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1921. jan. 29.
VI. évf. 5. sz. 17. lap

Lázár Oszkár

"Az ismert portré-rajzoló lerajzolta Huszár miniszterelnököt, Haller, Rubinek, Sokorópátkai Szabó István, Nagyatádi Szabó István minisztereket, Bedegi Gábor kisgazdát,"-közli a "Hirek mindenfelől" c. rovat.

Szinház És Divat. Bp. 1920. jan. 4.
V. évf. 1. sz. 32. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

A példány belső cimlapján Nirschy Emiliáról készitett rajzát bemutatja a lap

---

Rajza Faragó Jenőről, Faragó Jenő: "Egy kép alá" c. saját cikkének illusztrálására.

Stoll Károlyról készitett rajzot, az "Üdvöske" rendezőjéről.

Szinház, Bp. 1919. juni. 29. IV. évf. 26. sz. 7., 15. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajza Bánhidy Ilonáról a Madách Szinház művészéről.

" Szomaházy István iróról.

Szinház, Bp. 1919. juni 15. IV. évf. 24. sz. belső cimlap és 9. lap

. . .

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajza Mikes Lajosról a "Nem lesz bankett" c. darab szerzőjéről.
Rajza Földes Imréről, a "Marika" szövegkönyvének irójáról.
" Gellért Lajos szinművészről a "Szent Antal csodája" c. darab szerepéről.

Szinház, Bp. 1919. juni. 8. IV. évf. 23. sz. 3., 7., 9. lapokon.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajza Csathó Gitta szinmüvésznőről a "Szent Antal csodája" c. darab szerepében. Belvárosi Szinház előadása.

K. Simon Jolán szinmüvésznőről készitett rajzát hozza a lap a "Szent Antal csodája" c. darab szerepében.

Szinház, Bp. 1919. május 25. IV. évf. 21. sz. 7. és 8. lap.

.

M.D.K.

Lázár Oszkár

A "Crainquebille" c. darab Lóri szerepében készitett rajzot Koór Ida müvésznőről.

Simonyi Máriáról rajz a "Hattyuvér" c. darab szerepében.

Szilágyi Rózsiról " " " szindarabban.

Szinház, Bp. 1919. május 25. IV. évf. 21.sz. Belső cimlap, 3., 5. lap

.

M.D.K.

Lázár Oszkár

"Vitéz Miklós, az "Akiknek egy a sorsuk" irója" cimmel készitett rajzot a szerzőről.

"Nagy Magda" cimmel közölt rajzot a müvésznőről.

Szinház, Bp. 1919. május 18. IV. évf. 2o. sz. 19., 21. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Két rajza Darvas Ernő és Magas Béla szinművészekről az "Akiknek egy a sorsuk" c. darab szereplőiről.
Madách Szinház előadása.

Ifj Lubinszky Tiborról készitett rajzát hozza a lap a "Crainquebille" c. darab szerepében.

Szinház, Bp. 1919. május 18. IV. évf. 2o. sz. 14-15., 18. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

rajzát hozza a lap Kálmán Erzsi müvésznőről "Akiknek egy a sorsuk" c. szindarab szerepében.

Szentiványi Kálmánról készitett rajzot a "Crainquebille" szerepében a belső cimlapon.
Madách Szinház előadása.

Szinház, Bp. 1919. május 18. IV. évf. 2o.sz. belső cimlapokon

. . .

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajzát hozza a lap Pallay Annáról, az Operaház primabalerinájáról.

Reinitz Béláról készitett rajzát bemutatja a lap.

"A nagybeteg Medgyaszay Jenő" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.

Szinház, Bp. 1919. ápr. 17. IV. évf. 17. sz. 19., 21., 25. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

"Gombaszögi Frida a betegágyon" cimmel a lap bemutatja a müvésznőről készült rajzát.

"A nagybeteg Harsányi Zsolt" c.rajzát hozza a lap.

Szinház, Bp. 1919. ápr. 17. IV. évf. 17.sz. 5., 11. lap

M.D.K.

Lázár Oszkár

Két rajz a Magyar-Szinházban bemutatott „Warrenné mestersége" c. darabá szerepeiben: Törzs Jenő és Réthei Lajos szinművészekről.

Szinházi Élet. Bp. 1919. május 11-17. VIII. évf. 19. sz. 32. lap.

Lázár Oszkár

MDK

Ez a mi lapunk, plakát

Plakátművészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban, 1929.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajz Jankovich Magda szinmüvésznőről a "Szókimondó asszonyság" c. darabban. Gere Zsigmond, Márton Erzsi, Gyömgyi Izsó, Dolinay Ilona, Kardos Andor, Horváth Sándor, Saáry Rózsi, Z. Molnár László, Réthey Lajos, Péchy Blanka, Körmendy János, Vándory Gusztáv, Virányi Sándor, D. Kenessey Ernő, Uray Tivadar és Vágó Béla müvészekről készitett rajzokat, akik szintén ebben a szindarabban szerepelnek.

Szinházi Élet. Bp. 1919. márc. 16-22. VIII. évf. 11. sz. 18., 29-30., 35-40. lapokon.

M.D.K.

Lázár Oszkár

Rajzok. „Stefanidesz Károly dirigál"
„A fiatalok - Hojkó Tibor
" " - Szép Ilonka festőnő"
„Vajda László, a Magyar Szinház főrendezője." cimekkel.

Szinházi Élet. Bp. 1919. május 18-24. VIII. évf. 20. sz. 30-31. lap.

Lázár Oszkárné

Répszarva 1919. jun. 14

Lázár Oszkár

Lázár Orpheus grafikus

Pesti Hirlap. 1919. nov. 5. 3

Magyar művész rajzai Párisban

Lázár Oszkár

Mit veszekedjünk, rajz

Egy Ludovikás ellenforradalmár, rajz

M.Szal. őszi tárl. 192c. szept.
19. l.

MDK

Lázár Oszkár

Őszi hangulat, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
13.1.

MDK

Lázár Oszkár, festöm.

Magyar fogoly temetése. Szinezett körajz.
30x22. J.l.b.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz. 55. számm. 27.1.